

Autoarea bestsellerului *Eu, Mona Lisa*

Jeanne Kalogridis

Regina diavolului

Un roman despre Caterina de Medici

Raftul Denisei

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

JEANNE KALOGRIDIS

Regina diavolului

Un roman despre Caterina de Medici

Traducere din engleză de
ANCA DAN

HUMANITAS
fiction

Redactor: Luana Schidu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Ioana Vîlcu
DTP: Florina Vasiliu, Carmen Petrescu

JEANNE KALOGRIDIS
The Devil's Queen: A Novel of Catherine de Medici

Pe copertă: Édouard Debat-Ponsan,
Un matin decant la porte du Louvre (detaliu)

ISBN 978-973-689-700-9 (pdf)

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372.743.382; 0723.684.194

Pentru Russell Galen

Mulțumiri

Mulțumirile mele se îndreaptă către următoarele suflete temerare: minunații mei agenți, Russell Galen și Danny Baror; înțelepții și răbdătorii mei editori, Charles Spicer de la St. Martin's Press și Emma Coode de la HarperCollins UK; prietena mea, Sherry Gottlieb, un lector și un editor extraordinar; cea mai bună prietenă a mea pe viață, Helen King Knight; Tom Jacobs, specialist în astrologie evolutivă; Christopher Warnock, specialist în astrologie renascentistă; Nina Toumanoff, care m-a ajutat să redescopăr bucuria de a scrie.

Cei interesați să afle mai multe despre cărțile mele și despre procesul creației pot să viziteze website-ul meu, www.jeannekalogridis.com, sau blogul meu, www.historyisabitch.com.

PARTEA ÎNTÂI

Blois, Franța
august 1556

Prolog

La prima vedere părea un bărbat șters, scund și îndesat, cu părul cărunt, îmbrăcat neîngrijit, ca un om de rând. De sus, de la al doilea etaj, unde mă aflam, nu-i zăream fața, dar i-am văzut tresărirea în clipa în care a ieșit din trăsură și picioarele i-au atins caldarâmul; a întins mâna după baston și s-a agățat de brațul vizitiului. Cu tot ajutorul, se mișca greoi și cu băgare de seamă în aerul înăbușitor al dimineții, iar eu mi-am spus cu groază: *E un om bătrân și bolnav – nimic mai mult.*

În spatele lui se vedeau norii adunați deasupra fluviului, prevestind o furtună, dar deocamdată soarele nu era cu totul ascuns. Razele lui se strecurau prin mici spărturi și se răsfrângeau orbitoare în apele Loarei.

M-am îndepărtat de fereastră și m-am așezat în fotoliu. Aș fi vrut să-mi impresionez oaspetele, să-l vrăjesc, astfel încât să nu-mi observe nervozitatea, dar în zilele acelea n-aveam putere să mă prefac. Din toată ființa mea izvora cea mai neagră jale și arătam oricum, numai impunătoare nu. Eram o creatură greoaie, lipsită de farmec, foarte ofilită și foarte tristă.

Slavă Domnului că-s numai copiii, a mormăit moașa.

Credea că dorm. Dar o auzisem și înțelesesem: viața unei regine e mai importantă decât aceea a fiicelor ei. Și-apoi lăsaseră în urmă destui frați: descendența regală era asigurată. Dacă aș mai fi avut însă vreun strop de sânge și de speranță, aș fi pălmuit-o. Inima îmi era la fel de frântă ca trupul.

Când se apropiase sorocul nu eram deloc îngrijorată; de fiecare dată născusem ușor. Sunt puternică, am voință și nu m-am temut niciodată de durere. Le alesesem până și numele – Victoire și Jeanne –

fiindcă Ruggieri prezisese că voi avea fetițe gemene. Dar nu-mi spusese și că vor muri.

Primului prunc i-a trebuit multă vreme să se nască, atât de multă, încât și eu, și moașa am început să ne facem griji. Obosisem așa de tare, că nici nu mai puteam sta în scaunul de nașteri.

După o zi întreagă și o jumătate de noapte, a apărut Victoire. Era cel mai mic prunc pe care-l văzusem vreodată, prea slab ca să plângă cum trebuie. Nașterea ei nu mi-a adus nici o ușurare; Jeanne nu voia să iasă. Au trecut alte ceasuri de agonie, până când noaptea s-a făcut iar ziuă, iar dimineața a lăsat loc după-amiezii. Trupul copilului era atât de înțepenit, încât nu putea să coboare. Moașa s-a hotărât să-i rupă picioarele, ca să poată s-o tragă afară fără să mă omoare pe mine.

Apoi și-a vârât mâna înăuntrul meu și s-a auzit trosnetul înăbușit al oscioarelor rupte. Am urlat, dar nu de durere, ci din cauza acelui sunet. Când Jeanne a ieșit, moartă deja, nici nu m-am uitat la ea.

Geamăna ei, firavă și bolnăvicioasă, a mai trăit trei săptămâni. În ziua când a murit și Victoire, m-a copleșit convingerea rece, sfredelitoare, că vraja făcută de Ruggieri cu ani în urmă își pierduse puterea: bărbatul meu și copiii care îmi trăiau erau în primejdie de moarte.

Mai era și catrenul din cartea cea mare, scrisă de profet, catrenul care mă temeam că se referă la soarta dragului meu Henric. Sunt foarte perseverentă când caut răspunsuri și n-aveam de gând să mă opresc până nu auzeam adevărul chiar de pe buzele faimosului prezicător.

Am fost trezită la realitate de o bătaie în ușă și de glasul coborât al străjerului. Când am răspuns, ușa s-a dat în lături, iar străjerul și povara lui șchiopătândă au pătruns în încăpere. Pe chipul celui dintâi se citi mirarea când văzu că sunt absolut singură, fără doamnele mele de onoare: o trimisesem pe Diana cu treburi și îi cerusem până și doamnei Gondi să plece. Discuția cu oaspetele meu trebuia să se desfășoare între patru ochi.

— *Madame la Reine*, Maiestate…

Vorbea cu accentul din sudul țării, unde se născuse. Avea o față blândă și rotundă, ca o lună plină, și cei mai calzi ochi din lume.

Doamna Gondi spunea că este evreu din naștere, dar trăsăturile nu-i trădau originea. Deși se clătina cu tot cu baston, reuși să-și scoată pălăria și să facă o reverență acceptabilă. Părul lung, încâlcit și rărit în creștet, îi atârna peste față, ascunzându-i-o.

— Mă simt onorat și îmi exprim umilele mulțumiri pentru faptul că mă primiți, spuse el. Cea mai mare dorință a mea este să mă pun în slujba Înălțimii Voastre și a Maiestății Sale în orice fel binevoiți să-mi porunciți. Cereți-mi viața și o veți avea.

Vocea și mâna încleștată pe pălărie îi tremurau.

— Dacă există vreo suspiciune de incorectitudine, de erezie, nu pot să vă spun decât că sunt un bun catolic și că mi-am închinat întreaga viață slujirii Domnului. Viziunile le-am scris din porunca Lui. Ele mi-au fost trimise numai și numai de către El, și nu de vreun duh necurat.

Auzisem că fusese deseori acuzat de uneltiri cu diavolul și că în ultimii ani se tot muta din sat în sat, pentru a evita să fie arestat. Slab, vulnerabil, mă iscodea cu un aer șovăielnic. Îmi citise scrisoarea, dar auzise, fără îndoială, de ura regelui, soțul meu, față de ocultism și protestanți; poate că se temea că intrase într-o capcană inchizitorială.

M-am grăbit să-l liniștesc:

— N-am nici o îndoială, domnule de Nostredame, i-am spus zâmbindu-i cu căldură și întinzându-i mâna. De aceea v-am și cerut ajutorul. Vă mulțumesc că ați bătut atâta drum, cu toate necazurile domniei voastre, pentru a veni să ne vedeți. Vă suntem profund recunoscători.

Trupul i se cutremură, semn că scăpase de teamă. Se apropie clătinându-se și-mi sărută mâna; părul lui moale îmi atinse degetele. Răsuflarea îi mirosea a usturoi.

— Asta-i tot, i-am spus străjerului, îndreptându-mi privirea către el, iar când omul ridică din sprânceană – de ce, adică, mă grăbeam să încalc buna-cuviință cerându-i să plece? –, m-am încruntat discret, până când dădu din cap, se înclină și ieși.

Am rămas singură cu profetul care nu semăna a profet.

Domnul de Nostredame își îndreptă spinarea și făcu un pas înapoi. Privirea îi căzu pe ceea ce se vedea prin fereastră; agitația i se risipi, înlocuită de o concentrare calmă.

— Ah, spuse el ca pentru sine. Copiii.

M-am întors și l-am văzut pe Eduard fugind după Margot și după micul Navarra prin curtea acoperită cu iarbă și prefăcându-se că n-o aude pe guvernantă, care-i striga să se miște mai încet.

— Alteței Sale, prințului Eduard, îi place s-o fugărească pe surioara lui, i-am explicat.

La cinci ani, Eduard era neobișnuit de înalt pentru vârsta lui.

— Cei doi mai mici, băiețelul și fetița, par să fie gemeni, dar știu că nu e așa.

— Sunt fiica mea Margot și vărul ei, Henric de Navarra. Îi spunem micul Henric, sau uneori Navarra, ca să nu-l confundăm cu regele.

— Asemănarea este uimitoare, murmură el.

— Amândoi au trei ani, domnule; Margot s-a născut pe 13 mai, Navarra pe 13 decembrie.

— Legați de soartă, îi scăpă fără să vrea, apoi îmi aruncă o privire scurtă.

Avea ochii prea mari pentru fața lui, la fel ca mine, dar ai lui erau de un cenușiu limpede și luminos. Erau sinceri ca ai unui copil și sub privirea lor scrutătoare simțeam o stânjeneală neobișnuită.

— Am avut și eu un fiu și o fiică, spuse el melancolic.

Am deschis gura să-mi exprim compătimirea și să-i spun că îi cunosc povestea. Era cel mai înzestrat medic din toată Franța, își câștigase faima vindecând o mulțime de bolnavi de ciumă... dar își privise neputincios soția și copiii murind de cumplita boală.

N-am apucat să vorbesc însă, pentru că el continuă:

— Nu vreau să par un monstru, doamnă, pomenindu-vă de durerea mea când Înălțimea Voastră însevă sunteți în doliu; fac asta numai pentru a vă arăta că vă înțeleg suferința. Am auzit de curând că jeliți pierderea a două fetițe. Nu există tragedie mai mare decât moartea unui copil. Mă rog la Dumnezeu să vă ostoiască, Maiestății Voastre și regelui, durerea.

— Vă mulțumesc, domnule de Nostredame.

Am schimbat repede subiectul, fiindcă mă temeam c-o să încep să plâng dacă mai spune ceva, într-atât de sinceră era compătimirea lui. Am arătat înspre fotoliul din fața mea și spre scăunelul care fusese pus acolo special pentru el.

— Vă rog. Ați suferit deja destul pentru mine. Luați loc și vă voi spune când sunt născuți copiii.

— Sunteți prea bună, Maiestate.

Se așeză cât putu de comod pe scaun și-și sprijini cu un geamăt stins piciorul bolnav pe taburet. Bastonul îl propti alături, ca să-i fie la îndemână.

— Aveți trebuință de pană și hârtie, domnule?

Își ciocăni fruntea cu degetul:

— Nu, o să țin minte. Așadar, să începem cu cel mai vârstnic. Delfinul, născut pe 19 ianuarie 1544. Ca să fac un horoscop corect am nevoie de…

— De oră și de loc, l-am întrerupt eu.

Fiind pricepută la calcule, învățasem singură să alcătuiesc horoscoape; totuși, n-aveam încredere deplină în propriile mele interpretări și de multe ori nădăjduiam că mă înșel.

— Nici o mamă n-ar putea uita asemenea lucru, bineînțeles. Francisc s-a născut la castelul Fontainebleau, la ora patru și câteva minute după-amiază.

— Și câteva minute… mă îngână el și, cu degetul cu care-și ciocănise fruntea, începu acum să și-o maseze, parcă pentru a-și imprima datele în memorie. Știți cumva câte minute? Trei, poate, sau zece?

M-am încruntat, încercând să-mi amintesc:

— Mai puțin de zece. Din păcate, eram sleită de puteri în clipele acelea; mai precis de atâta nu știu.

Despre fete, Elisabeta și Margot, n-am vorbit. Potrivit legii salice, femeile nu pot urca pe tronul Franței. Deocamdată era timpul să ne concentrăm pe moștenitori – pe Carol-Maximilian, născut pe 27 iunie la Saint-Germain-en-Laye, în anul 1550, și pe scumpul meu Eduard-Alexandru. El era născut cu un an mai târziu decât Carol, pe 19 septembrie, la douăzeci de minute după miezul nopții.

— Vă mulțumesc, *Madame la Reine*, spuse Nostredame după ce am terminat. Vă voi aduce la cunoștință toate rezultatele peste două zile. Întrucât datele de naștere ale băieților sunt cunoscute de toată lumea, am făcut deja câteva cercetări preliminare.

Nu făcu nici un gest să se ridice, așa cum ar fi fost de așteptat. Rămase pe loc, privindu-mă atent cu ochii lui limpezi și liniștiți, și în tăcerea care urmă mi-am regăsit curajul și glasul.

— Am vise rele, i-am spus.

Nu păru deloc surprins de ciudata mea izbucnire.

— Pot să vă vorbesc deschis, doamnă? mă întrebă politicos și continuă înainte să apuc a-i răspunde: Aveți astrologi la curte. Nu sunt primul care face horoscoapele copiilor. Le voi alcătui și eu, bineînțeles, dar nu numai pentru asta m-ați chemat.

— Nu, am recunoscut eu. V-am citit cartea de profeții.

Mi-am dres glasul și am recitat catrenul al treizeci și cincilea, cel care mă făcuse să mă prăbușesc în genunchi când îl citisem prima dată:

Leul cel tânăr îl va înfrânge pe cel bătrân,
Pe câmpul de bătaie, într-un duel grozav,
Îi va străpunge ochii în cușca lor de aur
Și de o moarte cruntă va pieri.

Privirea domnului de Nostredame deveni precaută:

— Eu scriu ce trebuie să scriu. Nu îndrăznesc să cred că înțeleg sensurile.

M-am aplecat spre el, nemaiputând să-mi ascund agitația:

— Dar eu îndrăznesc. Soțul meu, regele – el e leul. Cel bătrân. Am visat…

M-am oprit, nevoind să pun în cuvinte viziunea oribilă din mintea mea.

— Doamnă, mi se adresă el cu blândețe. Înălțimea Voastră și cu mine ne înțelegem bine unul pe celălalt, cred… Mai bine decât ne înțeleg toți ceilalți. Înălțimea Voastră și cu mine vedem lucruri pe care alții nu le văd. E prea mult pentru liniștea noastră.

Mi-am întors ochii de la el și am privit pe fereastră în grădină, unde, sub un soare strălucitor, Eduard, Margot și micul Navarra se fugăreau în jurul gardurilor vii. În mintea mea vedeam țeste crăpate și trupuri străpunse; vedeam oameni zvârcolindu-se, înecați în valuri de sânge.

— Eu una nu vreau să mai văd nimic, am spus.

Nu știu de unde știa. Poate că citise pe fața mea, așa cum citește un ghicitor liniile din palmă; poate că deja cercetase astrele mele native și descoperise poziția potrivnică a lui Marte. Poate citise în ochii mei, în groaza conștientă cu care rostisem catrenul al treizeci și cincilea.

— Regele va muri, i-am spus. Dragul meu Henric va muri înainte de vreme, de o moarte cumplită, dacă nu facem ceva să o împiedicăm. Știți asta: ați scris-o în catrenul acesta. Spuneți-mi că am dreptate, domnule, și că mă veți ajuta să fac tot ce trebuie ca s-o împiedic. Soțul meu e viața mea, sufletul meu. Dacă moare el, eu nu mai vreau să trăiesc.

Atunci, cu mulți ani în urmă, credeam că visul meu era legat numai de Henric. Credeam că sfârșitul lui violent era cel mai rău lucru care mi se putea întâmpla mie, moștenitorilor lui, Franței.

Acum îmi e ușor să-mi dau seama cât de tare mă înșelam. Și cât de prostească a fost furia mea când am auzit glasul liniștit al profetului.

— Eu scriu ce-mi poruncește Domnul, *Madame la Reine*. Voia lui trebuie să se îndeplinească; nu sunt atât de îngâmfat încât să vreau să-i pătrund înțelesul.

Dacă Domnul v-a trimis aceste viziuni, trebuie să încercați din răsputeri să înțelegeți de ce a făcut El asta. Aveți această răspundere.

Eu aveam răspunderea să-l feresc pe rege de primejdii. Eu eram răspunzătoare pentru copiii noștri.

— Inima vă poartă pe o cale greșită, mi-a răspuns el, cutremurându-se ca înșfăcat de niște gheare nevăzute.

Când vorbi din nou, o făcu cu glasul altcuiva… al cuiva care nu mai avea absolut nimic omenesc.

— Copiii aceștia… murmură el, iar eu am știut că nu i se putea ascunde nici cea mai întunecată taină.

Mi-am apăsat palma pe perla însângerată din dreptul inimii, ca și cum gestul acesta l-ar fi putut împiedica să cunoască adevărul.

— Astrele acestor copii sunt corupte, *Madame la Reine*, copiii aceștia n-ar trebui să existe.

PARTEA A DOUA

Florența, Italia
mai 1527

Unu

Ziua în care l-am cunoscut pe magicianul Cosimo Ruggieri – 11 mai – a fost o zi blestemată.

Am simțit asta în zori, din tropotul copitelor de cai ce răzbătea din stradă. Când am auzit zarva mă sculasem deja, mă îmbrăcasem și tocmai voiam să cobor. M-am ridicat în vârful picioarelor și m-am uitat pe fereastra de la dormitorul meu, care avea obloanele deschise.

Jos, în Via Larga, în fața casei noastre, Passerini își strunea calul plin de spume. Era însoțit de doisprezece oameni înarmați. Purta roba roșie de cardinal, dar își uitase pălăria – sau poate că o pierduse în timpul goanei nebune – iar părul alb îi stătea ridicat în smocuri, ca o creastă de cocoș. Urla ca un nebun la grăjdar să deschidă poarta.

Am luat-o la fugă pe scări, ajungând pe palier odată cu mătușa Clarice.

În anul acela dinaintea morții ei timpurii, mătușa era o femeie frumoasă, delicată ca una din Grațiile lui Botticelli. În dimineața aceea era îmbrăcată într-o rochie de catifea roz și purta un văl diafan peste părul castaniu.

Dar firea mătușii Clarice nu era deloc delicată. Vărul meu Piero spunea adesea despre mama lui că e „cel mai aspru bărbat din familie“. Nu ținea cont de părerea nimănui – în nici un caz de părerile celor patru fii sau de ale bărbatului ei, Filippo Strozzi, un bancher influent. Avea o limbă ascuțită și nu ezita s-o folosească împotriva lor.

Iar în dimineața aceea era încruntată. Când mi-am dat seama că m-a văzut, mi-am tras capul între umeri și am lăsat ochii în pământ, căci în fața mătușii Clarice n-aveai cum să câștigi.

Aveam opt ani și eram un copil incomod. Mama murise la nouă zile după ce mă născuse, urmată, după alte șase zile, de tata. Din fericire,

mama îmi lăsase o avere imensă, iar tata, titlul de ducesă și dreptul de a conduce Florența.

Această stare de fapt o determinase pe mătușa Clarice să mă aducă la Palatul Medici ca să-mi dea o creștere potrivită cu destinul meu, dar îmi dădea clar de înțeles că sunt o povară. Pe lângă propriii săi fii, mai era obligată să crească alți doi Medici – pe fratele meu vitreg Alessandro și pe vărul meu Ippolito, bastardul unchiului Giuliano de Medici.

Chiar când Clarice trecea pe lângă mine, din holul de jos, de la intrare, urcă spre noi un glas: cardinalul Passerini, regent delegat al Florenței, vorbea cu un servitor. Nu înțelegeam ce spune, dar timbrul vocii dezvăluia clar mesajul: dezastru. Viața confortabilă și lipsită de primejdii pe care o împărțeam cu verii mei în casa strămoșilor noștri era pe cale să se încheie.

În timp ce Clarice asculta, peste chip îi flutură o undă de spaimă, iute înlocuită însă de obișnuita-i asprime. Mă privi cu ochii îngustați, amenințători, încercând să vadă dacă-i surprinsesem clipa de slăbiciune.

— Dă-i drumul direct la bucătărie. Nu te oprești nicăieri, nu vorbești cu nimeni, îmi porunci ea.

Am ascultat-o și am luat-o în jos pe scări, dar mi-am dat seama curând că sunt prea speriată ca să pot mânca ceva. Așa că m-am abătut prin holul mare, unde mătușa Clarice și cardinalul Passerini purtau o discuție încordată. Vocea Eminenței Sale era înăbușită, dar am surprins câteva vorbe pătimașe rostite de mătușa Clarice:

— Neghiobule. Și idiotul de Clement la ce se aștepta?

Subiectul discuției era papa – născut Giulio de Medici –, a cărui influență ajuta familia noastră să rămână la putere. Chiar așa copil cum eram, mă pricepeam suficient la politică încât să știu că ruda mea îndepărtată, papa Clement, era certat cu Sfântul Împărat Roman Carol, ale cărui trupe invadaseră Italia; iar cel mai mare pericol plana asupra Romei.

Brusc, ușa se deschise și apăru capul lui Passerini, strigând-o pe Leda, roaba mătușii Clarice. Cardinalul era cenușiu la față, răsufla greu și, de agitație, i se lăsaseră colțurile gurii în jos. Așteptă în ușă cu un aer nerăbdător și disperat până apăru Leda și o trimise să-i aducă pe unchiul Filippo, pe Ippolito și pe Alessandro.

După câteva clipe intrară Ippolito și Sandro. Clarice venise probabil lângă ușă, căci am auzit-o destul de clar spunându-i cuiva care aștepta în hol:

— Avem nevoie de oameni, de toți câți sunt în stare să lupte. Până când știm pe câți putem conta, trebuie să fim prudenți. Adună până la noapte cât poți de mulți, după care veniți încoace. Apoi în voce i se strecură o șovăială ciudată: Și trimite-l pe Agostino să-l aducă pe fiul astrologului – acum.

L-am auzit pe unchiul Filippo încuviințând în șoaptă și plecând, apoi ușa se închise din nou. Am rămas câteva minute pe loc, încercând în zadar să înțeleg sunetele care răzbăteau din încăpere; dar m-am lăsat păgubașă și am pornit-o spre scara care ducea la camerele copiilor.

Mezinul lui Clarice, Roberto, în vârstă de șase ani, alerga înspre mine hohotind și frângându-și mâinile. Ținea ochii strâns închiși; abia am reușit să-l prind la timp ca să nu mă izbească și să mă dărâme.

Eram mică, dar Roberto era și mai mic. Mirosea a sudoare acrișoară; obrajii îi erau roșii și brăzdați de lacrimi și părul lung, ca de fetiță, îi era lipit de gâtul nădușit.

În clipa aceea, doica apăru în spatele lui. Ginevra era o femeie simplă, necioplită, îmbrăcată în niște fuste ponosite de bumbac, peste care purta un șorț alb, și cu părul strâns mereu într-o broboadă. Totuși, în dimineața aceea, broboada și nervii îi erau vraiște; o buclă aurie îi cădea peste față.

— Dă-mi drumul! țipă Roberto izbindu-mă cu picioarele.

Mă lovea și cu pumnii lui mici, dar mi-am ferit fața și l-am ținut strâns.

— Ce s-a întâmplat? De ce-i așa de speriat? am întrebat-o pe Ginevra, care se apropiase.

— Vin peste noi! urlă Roberto, împroșcându-mă cu lacrimi și salivă. Vin să ne facă rău!

— Sunt niște oameni la poartă, răspunse Ginevra, prostită de spaimă.

— Ce fel de oameni? am întrebat.

Când am văzut că Ginevra nu-mi răspunde, am alergat sus, în încăperile cameristelor, ale căror ferestre dădeau spre grajduri și spre poarta dinspre Via Larga. Am tras un taburet lângă geam, m-am suit pe el și am dat obloanele de perete.

Grajdurile se aflau înspre vest; spre nord era poarta masivă de fier care îi împiedica pe străini să treacă. Era închisă și zăvorâtă; și chiar lângă ea stăteau trei străjeri de-ai noștri, înarmați.

Dincolo de drugii ghintuiți, pe stradă era multă mișcare: o ceată de călugări dominicani care veneau pe jos din împrejurimile mănăstirii San Marco, un cardinal în caleașca lui aurită, negustori călări. Și oamenii lui Roberto – vreo douăzeci la ora aceea a dimineții, înainte ca veștile aduse de Passerini să se răspândească în oraș. Unii stăteau înșirați pe marginile Viei Larga, alții în fața porții de fier din dreptul grajdurilor. Se uitau spre casa noastră cu priviri de șoimi care așteaptă să apară prada.

Unul dintre ei strigă înflăcărat la trecători:

— Ați auzit? Papa a căzut! Roma se află în mâinile împăratului!

La intrarea cea mare a palatului se afla un drapel cu blazonul familiei Medici, arborat cu mândrie peste tot prin oraș: șase bile roșii, șase *palle*, așezate în rânduri pe un scut aurit. *Palle, palle!* era strigătul nostru de luptă, vorbele de pe buzele susținătorilor noștri atunci când ridicau săbiile în apărarea noastră.

În timp ce mă uitam pe geam, un vopsitor de lână, plin de pete de un albastru închis pe mâini și pe tunica zdrențăroasă, se cocoță pe umerii tovarășului său și trase jos flamura, în strigătele aprobatoare ale celorlalți. Un al treilea bărbat apropie o torță de stindard și-i dădu foc. Trecătorii își încetineau pașii și căscau gura.

— *Abbasso le palle!* strigă vopsitorul, iar cei din jurul lui reluară lozinca:

— Jos bilele! Moarte familiei Medici!

În toiul acestui tumult, porțile de fier se întredeschiseră, iar Agostino – curierul mătușii Clarice – se strecură afară neobservat. Dar când poarta se închise zăngănind în urma lui, vreo câțiva oameni aruncară cu pietre în el. Băiatul își feri capul cu mâinile și o luă la fugă, pierzându-se în mulțime.

M-am aplecat cât am putut de mult peste pervaz. În spatele șuvițelor de fum care se ridicau din flamura arzândă, vopsitorul mă pândea; fața îi era aprinsă de ură. Dacă ar fi putut să ajungă până la fereastră, m-ar fi înșfăcat – pe mine, o fetiță nevinovată de opt ani – și mi-ar fi împrăștiat creierii pe caldarâm.

— *Abbasso le palle!* urlă el către mine.

M-am tras îndărăt. Nu puteam alerga la Clarice să mă liniștească – n-ar fi făcut-o nici dacă ar fi avut vreme. Voiam să-l văd pe vărul meu Piero; pe el nu-l speria nimic, nici măcar crunta lui mamă… Și era singurul om în care aveam încredere. Nu l-am găsit la lecții, în sala de studiu a băieților, drept care am fugit spre bibliotecă.

Așa cum bănuisem, Piero se afla acolo. Ca și mine, era extrem de studios, cerându-le de multe ori profesorilor mai mult decât știau ei și în consecință ne găseam adesea înghesuiți unul într-altul în spatele aceleiași cărți. Avea încă, la cei șaisprezece ani ai lui, niște obraji delicați de copil, încadrați de bucle, și, spre deosebire de mine, o fire blândă și ingenuă. Aveam încredere în el ca în nimeni altcineva și-l adoram cu o dragoste de soră.

Piero ședea pe podea cu picioarele încrucișate și se uita cu ochii mijiți în tomul gros pe care-l ținea în poală. Era cu totul absorbit de lectură și cât se poate de liniștit. Îmi aruncă o privire scurtă și imediat se întoarse la carte.

— Ți-am spus că a venit Passerini de dimineață, am zis eu. Sunt vești foarte rele. Papa Clement a căzut.

Piero oftă liniștit și-mi povesti despre impasul în care se afla papa; aflase și el de la bucătăreasă. La Roma este un pasaj secret care duce din Vatican la fortăreața cunoscută drept castelul Sant'Angelo. Soldații răzvrătiți ai împăratului se uniseră cu opozanții familiei Medici și atacaseră palatul papal. Prins pe nepregătite, papa Clement scăpase cu fuga – cu roba fluturându-i ca aripile unei porumbițe speriate – prin pasaj, în fortăreață. Acolo se afla acum, ținut prizonier în adăpostu-i fortificat de soldații batjocoritori.

Piero nu era deloc tulburat de toate acestea.

— Întotdeauna am avut dușmani, spuse el. Vor să-și impună propria conducere. Papa a știut în permanență, dar mama spune că a fost neglijent și că n-a observat semnele clare de furtună. Ea l-a avertizat, dar n-a vrut s-o asculte.

— Dar *cu noi* ce-o să se-ntâmple? am întrebat eu, enervată de faptul că-mi tremura vocea. Piero, sunt niște oameni afară care ne ard flamura! Strigă că ne vor trimite la moarte!

Mă luă de mână. L-am lăsat să mă tragă în jos, ca să mă așez lângă el pe marmura rece.

— Cat, îmi spuse el blând și mângâietor. Întotdeauna am știut că rebelii vor vrea să profite de o asemenea situație, dar nu sunt organizați. O să treacă niște zile până o să reacționeze. Până atunci, o să fim plecați la una din vilele noastre de la țară, iar mama și cu Passerini vor fi hotărât ce e de făcut.

— Dar cum o să ajungem la țară? am spus eu trăgându-mă de lângă el. Mulțimea n-o să ne lase nici să ieșim din casă!

— Cat, mă dojeni el cu blândețe. Ăștia-s numai niște zurbagii. Până se lasă noaptea o să se plictisească și-o să plece.

Până să mai apuce să-mi spună și altceva, l-am întrebat:

— Cine-i fiul astrologului? Mama ta l-a trimis pe Agostino să-l aducă încoace.

Ascultă aceste vorbe cu o umbră de mirare.

— Păi, ar fi băiatul cel mare al lui Ser Benozzo, Cosimo.

Am clătinat din cap, mărturisindu-mi neștiința.

— Cei din familia Ruggieri au fost întotdeauna astrologii noștri, îmi explică Piero. Ser Benozzo îl sfătuia pe Lorenzo *il Magnifico.* Unii spun că fiul lui, Cosimo, e un fel de copil-minune și un vrăjitor foarte puternic. Alții spun că, de fapt, astea sunt zvonuri lansate de Ser Benozzo însuși, ca să sprijine afacerile familiei.

— Dar mătușa Clarice nu prea crede în asemenea lucruri, l-am întrerupt.

— Nu, încuviință el gânditor. Cosimo i-a scris mamei o scrisoare cu ceva mai bine de o săptămână în urmă. Își oferea serviciile; spunea că o să vină mari nenorociri și că ea o să aibă nevoie de ajutorul lui.

— Și ea ce-a făcut? am întrebat eu intrigată.

— O știi pe mama. A refuzat să-i răspundă, pentru că s-a simțit insultată că o persoană așa de tânără – un băiețandru, cum îi zicea ea – poate să îndrăznească să creadă că ea are nevoie de ajutorul unuia ca el.

— Părintele Domenico spune că asta-i lucrarea diavolului.

Piero plescăi disprețuitor din limbă:

— Magia nu are nimic păcătos în ea – decât dac-o folosești ca să faci rău cuiva – și nu e o superstiție, e o știință. Poate fi folosită ca să faci leacuri, nu otrăvuri. Uite, îmi arătă el cu mândrie coperta tomului pe care îl ținea în brațe, în așa fel încât să-i pot vedea titlul. Îl citesc pe Ficino.

— Pe cine?

— Marsilio Ficino. A fost preceptorul lui Lorenzo *il Magnifico*. Bătrânul Cosimo l-a angajat ca să traducă *Corpus Hermeticum*, un vechi tratat de magie. Ficino era genial și asta-i una dintre cele mai bune lucrări ale lui. *De vita coelitus comparanda*, sublinie el titlul. *Dobândirea vieții din ceruri*. Ficino a fost un astrolog excelent și a înțeles faptul că magia e o putere naturală.

Începu să traducă, șovăitor, din latină:

— Folosind puterea astrelor, magii au fost primii care s-au închinat pruncului Isus. Atunci, de ce să ne temem de numele de mag, un nume pe care îl pomenește Evanghelia?

— Deci fiul astrologului vine să ne aducă ajutor, am pus eu. Ajutor de la astrele Domnului.

— Da, încuviință Piero liniștitor. Dar și dacă n-ar veni el, tot n-am avea necazuri. Chiar dacă mama se plânge, tot o să mergem la țară până o să fie totul bine din nou.

M-am lăsat convinsă – pentru moment. M-am cuibărit pe podea, lipită de verișorul meu, și l-am ascultat citind latinește. Am stat așa până când roaba mătușii Clarice, Leda – palidă, încruntată și însărcinată aproape de soroc – se arătă în ușă.

— Aici erai, îmi făcu ea semn nerăbdătoare. Vino imediat, Caterina. Madonna Clarice te așteaptă.

Astrologul era un tânăr înalt și slab, de vreo optsprezece ani cel mult, dar avea tunica cenușie și atitudinea sumbră a unui membru al Sfatului Bătrânilor. Obrajii bolnăvicios de albi îi erau ciupiți de vărsat, iar părul îi era atât de negru, încât bătea în albastru; îl purta drept și pieptănat pe spate, dezvelindu-i rădăcinile care formau un unghi ascuțit pe mijlocul frunții. Ochii erau și mai negri și avea o privire matură și pătrunzătoare care mă fascina și mă înspăimânta. Era urât: nas coroiat, buze strâmbe, urechi prea mari. Și totuși nu voiam să-mi iau ochii de la el. Stăteam și căscam gura ca un copil prost și necioplit.

— Stai acolo, Caterina, în lumină, îmi spuse mătușa Clarice. Nu, lasă reverența și stai nemișcată. Leda, închide ușa după tine și așteaptă pe hol până te chem. Să nu fiu întreruptă.

Vorbea pe un ton distrat și ciudat de blând. După ce-i aruncă stăpânei sale o privire îngrijorată, Leda se furișă afară și închise încetișor ușa.

Am pășit în pata de soare pe care o lăsa fereastra pe podea și am rămas cuminte acolo, la câțiva pași de Clarice, care ședea lângă căminul fără foc. Mătușa era probabil cea mai influentă femeie din Italia și suficient de în vârstă ca să fie mama acestui tânăr, dar prezența lui – calmă și concentrată, ca a unei vipere înainte de atac – era mai puternică; până și Clarice, deprinsă de multă vreme cu prezența regilor și pontifilor, se temea de el.

— Ea e fata, spuse ea. E un copil obișnuit, dar în general e ascultătoare.

— Donna Caterina, este o onoare pentru mine să vă cunosc, spuse oaspetele. Sunt Cosimo Ruggieri, fiul lui Ser Benazzo, astrologul.

Înfățișarea îi era respingătoare, dar glasul îi era frumos și profund. Îmi venea să închid ochii și să-l ascult ca pe o muzică.

— Considerați că sunt medic, spuse Ser Cosimo. Aș vrea să fac un scurt examen al persoanei dumneavoastră.

— O să mă doară? l-am întrebat.

Ser Cosimo își lărgi un pic zâmbetul, dezvelind niște dinți strâmbi.

— Câtuși de puțin. Deja o parte e rezolvată; văd că sunteți destul de scundă pentru vârsta dumneavoastră, iar mătușa dumneavoastră îmi spunea că ați fost rareori bolnavă. Este adevărat?

— Da, am răspuns eu.

— Aleargă mereu prin grădină, interveni Clarice cu voce stinsă. Călărește la fel de bine ca băieții. Încă de când avea vreo patru ani nu puteam s-o dezlipim de lângă cai.

— Îmi permiteți…? ceru delicat voie Ser Cosimo. Ați putea să vă ridicați puțin fustele ca să vă pot examina picioarele, Caterina?

Am lăsat ochii în jos, uluită și rușinată, dar mi-am ridicat tivul rochiei întâi deasupra gleznelor, și apoi – la îndemnul lui blând – până la genunchi.

Ser Cosimo dădu din cap aprobator:

— Picioare foarte puternice, așa cum și era de așteptat.

— Și coapsele sunt la fel, am adăugat eu lăsându-mi rochia în jos. Influența lui Jupiter.

Păru intrigat și își apropie fața de mine, cu un ușor zâmbet:

— Ați studiat asemenea lucruri?

— Puțin de tot, i-am răspuns.

Nu i-am spus că tocmai îl ascultasem pe Piero citindu-mi atributele lui Jupiter, conform lui Ficino.

Mătușa Clarice ne întrerupse pe un ton detașat:

— Dar la ea Jupiter este retrograd.

Ser Cosimo rămase cu privirea-i pătrunzătoare ațintită asupra mea:

— În Balanță, în Casa a treia. Dar există căi să-i întărim influența.

— Îmi cunoașteți horoscopul natal, Ser Cosimo? am îndrăznit să-l întreb.

— M-am ocupat o bucată de vreme de el, răspunse el. Prezintă o mulțime de provocări și o mulțime de oportunități. Pot să vă întreb ce alunițe aveți?

— Am două pe față.

Ser Cosimo se lăsă pe vine, ceea ce îi aduse ochii la nivelul ochilor mei:

— Arătați-mi-le.

Mi-am dat deoparte de pe obrazul drept părul castaniu spălăcit.

— Aici și aici, am arătat eu la tâmplă, la rădăcina părului, și undeva între maxilar și ureche.

Ser Cosimo trase adânc aer în piept și se întoarse spre mătușa Clarice cu o expresie gravă pe chip.

— E rău? întrebă ea.

— Nu într-atât de rău încât să nu putem corecta, răspunse el. O să mă întorc mâine la aceeași oră, cu niște talismane și ierburi pentru protecția ei. Trebuie să le folosiți după indicațiile mele precise.

— Pentru mine și fiii mei, nu numai pentru ea, adăugă Clarice grăbită.

Fiul astrologului îi aruncă o privire pătrunzătoare:

— Bineînțeles. Pentru toți cei care au nevoie. Dar, adăugă el cu o undă de amenințare în ton, asemenea lucruri nu au nici un efect decât dacă sunt folosite exact cum e prevăzut… și exact pentru cine sunt create.

— Desigur, Ser Cosimo, consimți Clarice lăsând privirea în jos intimidată – și furioasă pe sine însăși că se simțea intimidată.

— Bine, spuse el și făcu o plecăciune de bun rămas. Dumnezeu să vă aibă în pază, Donna Clarice, adăugă el respectuos. Și pe dumneavoastră, Donna Caterina.

În timp ce ieșea pe ușă, am murmurat un salut de despărțire. Era ciudat să vezi un tinerel mișcându-se ca un om în vârstă. Mulți ani mai târziu afirma că la vremea aceea avea cincisprezece ani. Recursese la o vrajă, pretindea el, ca să pară mai bătrân, pentru că știa că altfel Clarice nu l-ar fi luat în seamă.

De îndată ce astrologul nu mai putu să ne audă, mătușa Clarice spuse:

— Am auzit multe zvonuri despre băiatul ăsta al lui Benazzo. Priceput, nimic de zis… Priceput la invocat demoni și la fabricat otrăvuri. Am auzit că tatăl lui e disperat.

— Nu-i un om bun? am întrebat eu timid.

— E un om foarte rău. Dar acum avem nevoie de el.

Își îngropă fața în mâini și începu să-și frece tâmplele.

— Se duce totul de râpă. Roma, papa, Florența. Nu-i decât o chestiune de timp până se răspândesc veștile în tot orașul. Și atunci… Iadul o să înghită tot. Trebuie să-mi dau seama ce-i de făcut până atunci…

Mi s-a părut că o aud plângând, dar își veni repede în fire și deschise ochii.

— Du-te în camera ta și studiază. Astăzi nu ai lecții, dar ai face bine să stai liniștită. N-am de gând să rabd vânzoleală azi.

Am ieșit din sala cea mare. Dar în loc să o ascult pe mătușa și să urc în camera mea, am zbughit-o în curte. Acolo l-am găsit pe fiul astrologului, care se îndrepta sprinten spre grădină.

— Ser Cosimo! Așteptați! l-am strigat eu.

Se opri și se întoarse spre mine. Avea o expresie amuzată și deloc surprinsă, ca și cum s-ar fi așteptat să vadă o fetiță de opt ani cum aleargă cu răsuflarea tăiată după el.

— Caterina, mi se adresă el cu o familiaritate ciudată.

— Nu puteți pleca, i-am spus. Afară sunt niște oameni care vor să ne omoare. Chiar dacă acuma scăpați cu bine de aici, n-o să vă mai puteți întoarce.

Se aplecă spre mine până când ajunse cu fața în dreptul feței mele:

— Dar *o să scap cu bine* de aici, mă asigură el. Și o să mă întorc mâine. Trebuie să mă aștepți singură în curte sau în grădină. Avem de discutat niște lucruri, niște secrete neplăcute. Dar nu astăzi. Nu e ora propice.

În timp ce vorbea, privirea i se înăspri, de parcă ar fi văzut apropiindu-se un mare pericol. Se îndreptă de șale și spuse:

— Dar n-o să se întâmple nimic rău. O să am eu grijă. O să vorbim mâine. Dumnezeu să te aibă în pază, Caterina.

Se întoarse și se îndepărtă cu pași mari.

M-am luat după el, dar mergea mai repede decât puteam eu să alerg. În câteva secunde ajunse la intrarea grajdurilor, în dreptul porții celei mari care se deschidea în Via Larga. M-am tras înapoi speriată.

Palatul era o fortăreață cu ziduri groase de piatră; intrarea principală era o ușă impenetrabilă de bronz, poziționată pe mijlocul clădirii. Spre vest se întindeau grădinile și grajdurile, care puteau fi văzute din stradă printr-o poartă de fier orientată spre nord, care începea chiar unde se terminau zidurile citadelei.

Chiar sub poartă stăteau șapte străjeri înarmați, supraveghind prudent din ochi mulțimea adunată de cealaltă parte a drugilor groși de fier. Când mă uitasem pe fereastra de la etaj, erau vreo șase oameni care-și pierdeau vremea lângă poarta dinspre apus. Acum, mai bine de douăzeci și cinci de țărani și negustori stăteau și căscau gura la gărzi.

Un grăjdar îi dădu lui Ser Cosimo hățurile unei iepe negre și lucioase. La vederea astrologului, din gloată se auziră câteva fluierături. Careva aruncă o piatră care ricoșă într-unul din drugii porții și lovi țărâna la câțiva pași de țintă.

Ser Cosimo își îndreptă calm calul spre poartă. Acesta bătu din copită și-și întoarse capul de la oamenii care așteptau. Unul dintre aceștia strigă:

— *Abbasso le palle!*

— Ce, zbieră altul, te-au adus aici ca să-i sugi scula cardinalului?

— Și boașele[1] lui de slugoi al familiei Medici! *Abbasso le palle!*

Gălăgia atrase alți oameni care stăteau și căscau gura de cealaltă parte a străzii și care alergară lângă cei de la poartă. Strigătele se întețiră.

---

1 Joc de cuvinte bazat pe polisemia cuvântului *palla* – „bilă“, dar și „testicul“. (N. tr.)

Abbasso le palle.
Abbasso le palle.

Oamenii amenințau cu pumnii ridicați și-și băgau mâinile printre drugii de fier ca să-i înșface pe cei dinăuntru. Iapa necheză și-și arătă albul ochilor.

Ser Cosimo nu-și pierdu nici o clipă calmul. Neclintit și senin, păși spre barele de metal printr-o ploaie de pietre. Nici una nu-l atinse, dar gărzile nu avură același noroc: se străduiau să-și apere fețele, scuipând blesteme. Unul dintre ei alergă și trase zăvorul, urnind poarta grea, în timp ce ceilalți scoaseră săbiile și formară un zid în fața lui Ser Cosimo. Străjerul de la poartă se uită peste umăr la el:

— Sunteți nebun, domnule, zise el. O să vă facă fărâme.

Am ieșit din ascunzătoare și am alergat lângă el.

— Nu-i faceți rău! am strigat eu către mulțime. Nu-i de-ai noștri!

Ser Cosimo lăsă frâul calului speriat și îngenunche prinzându-mă de umeri.

— Du-te înăuntru, Catherine, îmi spuse el. (*Catherine*, numele meu într-o limbă străină.) Știu ce fac. N-o să pățesc nimic.

Pe când termina de vorbit, o piatră îmi șterse umărul. M-am clătinat; Ser Cosimo o văzu. Iar ochii lui…

Ochii diavolului, îmi venea să spun, dar poate că trebuia să spun ochii Domnului. Pentru că diavolul poate să te înșele și să te ispitească, dar numai Dumnezeu împarte moartea și numai El poate să facă un om să sufere pe vecie.

Așa era privirea pe care am văzut-o în ochii lui Ser Cosimo. M-am lămurit că era în stare să ucidă fără cea mai mică remușcare dacă era stăpânit de ură adevărată. Și totuși, nu privirea aceea mă neliniștea. Ci faptul că eram conștientă de ea și totuși mă simțeam în continuare atrasă de astrolog; faptul că o cunoșteam și totuși nu voiam să-mi iau ochii de la el.

Privirea aceea funestă năuci gloata. Brusc, ploaia de pietre încetă. Când se înstăpâni și tăcerea, Ser Cosimo strigă cu glas limpede și puternic:

— Sunt Cosimo Ruggieri, fiul astrologului. Mai loviți-o, dacă îndrăzniți.

Atât și nimic mai mult. Învăluit parcă într-o aură întunecată, Ser Cosimo încălecă și străjerul deschise poarta. Magicianul trecu prin ea și mulțimea se despărți ca să-i facă loc.

Poarta se închise la loc cu un zăngănit și străjerul puse zăvorul. Parcă dăduse un semnal: gloata se întoarse la viață și începu iar să arunce cu pietre și cu blesteme în gărzi.

Dar fiul astrologului trecu neatins, cu fruntea sus, cu umerii drepți și neclintiți. În timp ce zurbagiii își îndreptau atenția spre porțile palatului, el se îndepărtă și curând dispăru din raza privirii mele.

Doi

Amintirile mele din Florența sunt încețoșate de teroare, de boală, de distanță și timp, dar unele impresii din trecutul acela îndepărtat îmi sunt încă foarte vii în minte. Dangătul clopotelor bisericilor, de exemplu: mă trezeam, mâncam și mă rugam în sunetul clopotelor de la Catedrala San Lorenzo, unde se odihnesc rămășițele strămoșilor mei; de la Santa Maria del Fiore, cu cupola ei gigantică, ce sfidează legile fizicii; de la San Marco, unde se adăpostea pe vremuri Savonarola, călugărul nebun. Mai aud și-acum mugetul adânc al clopotului numit Vaca, atârnat în marele Palazzo della Signoria, sediul guvernului Florenței.

Îmi amintesc și încăperile din copilăria mea, mai ales capela familiei. Pe zidurile de deasupra stranelor în care stătea corul erau înfățișați strămoșii mei, călărind pe cai bogat împodobiți, în capodopera lui Gozzoli, *Procesiunea Magilor.* Pictura acoperea trei ziduri. Mie îmi înflăcăra imaginația cel dinspre est, căci era zidul magului Gaspar, cel care se călăuzise după Steaua de la Betleem. Strămoșii mei călăreau chiar în spatele lui, învăluiți în fascinante umbre purpurii, aurii și albastre.

Pictura fusese comandată pe timpul lui Piero cel Bolnav de Gută. El călărea chiar în spatele lui Gaspar; stră-străbunicul meu era un bărbat de vreo cincizeci de ani, sobru, cu buzele strânse; mergea în fața tatălui său, Cosimo, bătrân, dar viclean. În urma lor venea fiul său, Lorenzo *il Magnifico*. La vremea aceea avea numai unsprezece ani. Era un băiat urâțel, cu buza de jos foarte groasă și cu un nas grozav

de coroiat. Și totuși era ceva frumos în ochii care priveau pieziș în sus, în inteligența lor limpede și concentrată, ceva care mă făcea să-mi doresc cu ardoare să-l mângâi pe obraz. Dar era pictat în partea de sus a zidului și nu ajungeam până la el. De multe ori m-am cățărat pe un scaun de cor când nu era nimeni în capelă, dar nu reușeam să ating decât marginea de jos a frescei. Mi se spunea adesea că am mintea lui ageră și mă simțeam înrudită cu el. Tatăl său murise când el era tânăr, și-i lăsase conducerea cetății; nu după multă vreme, fratele său adorat era asasinat, lăsându-l cu adevărat singur pe lume.

Dar Lorenzo era înțelept. Privirea lui de copil era sobră și calmă. Și era îndreptată nu asupra tatălui său, Piero, sau a bunicului său, Cosimo, ci chiar asupra lui Gaspar, cel cu plete aurii, magul care călătorise cu Steaua.

În seara aceea, la vecernie, tânărul Lorenzo se uita în jos, spre mine. Unchiul Filippo lipsea, dar mătușa Clarice era acolo, cu fața acoperită de un văl negru de mătase, care-i îmblânzea trăsăturile încordate. Se ruga în șoaptă, cu un ochi deschis, și privirea ei monoculară aluneca mereu în spate, spre ușa deschisă. În timpul întrevederii cu Ser Cosimo păruse mai blândă, dar timpul scurs de atunci îi adusese înapoi duritatea.

Chiar lângă ea, în dreapta, era vărul meu Ippolito, înalt și drept; de curând pieptul și spatele i se lățiseră, așa încât acum arăta ca un bărbat adevărat. Era ars de soare de la vânătoare și își lăsase mustață și barbișon, ceea ce-i punea în valoare ochii întunecați și-l făcea să arate nemaipomenit de chipeș. Era bun cu mine – la urma urmei, într-o bună zi aveam să ne căsătorim și să conducem împreună Florența –, dar acum avea optsprezece ani și începuse să fie atras de femei. Iar eu nu eram decât o fetiță urâțică.

Alessandro, mai tânăr decât el cu doi ani, stătea lângă el, murmurându-și rugăciunile cu ochii larg deschiși. Fratele meu vitreg, Sandro, fiul unei roabe africane, era taciturn, avea sprâncene negre, groase și buze pline. Oricât i-am studiat trăsăturile greoaie, morocănoase, n-am reușit niciodată să găsesc cel mai mic semn că avem același sânge. Sandro era perfect conștient că nu avea frumusețea fizică și farmecul vărului său mai în vârstă. Relația lor începuse să stea sub semnul competiției, și totuși erau nedespărțiți, legați fiind prin poziția lor specială.

În capelă, Ginevra se ruga umăr la umăr cu Clarice, chiar în stânga ei, având-l alături de ea pe micuțul Roberto; lângă el erau Leone și Tommaso, apoi dragul meu Piero. Până și el, care mai devreme fusese atât de nepăsător față de spaimele mele, devenise tăcut și gânditor de când grămada de oameni de la porți se mărise.

Nu-mi amintesc mare lucru din slujba din seara aceea – doar vocea puternică, de alto, a mătușii Clarice cântând psalmii și glasul tremurat, de tenor, al preotului intonând *Kyrie eleison*.

Tocmai începuse să rostească binecuvântarea, când mătușa Clarice întoarse scurt capul. Afară, pe coridor, apăruse unchiul Filippo, cu bereta în mână.

Era un bărbat aspru, cu obrajii scofâlciți și cu părul cărunt tuns scurt, în stilul senatorilor romani; când văzu privirea lui Clarice, chipul i se înăspri și mai tare. Mătușa îi făcu repede semn Ginevrei:

— Pleacă, pleacă. Ia copiii cu tine. Și pe ei doi, îi arătă ea cu capul pe Ippolito și Alessandro.

Mâna preotului tăie aerul orizontal, încheind semnul crucii. Și el văzuse mulțimea adunată la porți, așa că ieși grăbit prin ușa de lângă altar.

Clarice se trase într-o parte, lăsând-o pe Ginevra să mâne copiii spre ușă. În același timp unchiul Filippo intră în capelă. Fiind ultima din șirul de copii, am rămas în urmă. Sandro îi urmă cuminte pe ceilalți, dar Ippolito ieși din grup și se opri în fața lui Clarice:

— Eu rămân, spuse el. Filippo aduce vești importante, nu-i așa?

Chipul lui Clarice se încruntă, ceea ce o făcu pe Ginevra să se străduiască și mai tare să-i scoată pe copii de-acolo. Eu m-am strecurat sub o strană, arzând de nerăbdare să aud veștile aduse de unchiul meu.

Filippo veni lângă soția lui.

— Te rog, Ippolito, spuse el blând. Am nevoie să fiu o clipă singur cu ea.

Așteptă până ce Ginevra scoase toți băieții din capelă.

— O să auzi totul la timpul potrivit, adăugă el.

— *Acum* e timpul potrivit, își înfruntă Ippolito mătușa și unchiul. Am stat cuminte și m-am uitat cum Passerini îi înstrăinează pe oameni de noi. Nu mai pot să am răbdare. Înțeleg că ați cerut sprijin armat, continuă el răsuflând adânc. Cum stăm?

— Suntem într-o situație complicată, spuse Filippo. Și-o să-ți spun tot ce-am aflat în seara asta. Dar mai întâi o să am o discuție între patru ochi cu soția mea.

O vreme se uitară unul la celălalt; unchiul Filippo era neclintit ca o stâncă. Până la urmă, Ippolito pufni dezgustat, se întoarse și ieși în fugă după ceilalți.

Filippo o conduse pe Clarice spre o bancă. În timp ce se așezau, mătușa își ridică vălul și spuse copleșită:

— Așa. Deci suntem pierduți.

Filippo încuviință din cap.

Clarice sări în picioare izbucnind:

— Ne-au părăsit deja?

În tonul ei furia se amesteca cu dezamăgirea. Știuse ce fel de vești o să-i aducă Filippo, și totuși sperase în taină, cu disperare, că nu vor fi veștile la care se aștepta.

Filippo rămase așezat.

— Se tem. Fără sprijinul lui Clement…

— Blestemați să fie!

Filippo o apucă de braț, dar ea se scutură furioasă.

— Lașii! Blestemat să fie împăratul, blestemat să fie Passerini… Și blestemat să fie papa!

— Clarice! strigă Filippo la ea.

O apucă din nou de braț și de data asta ea nu și-l mai trase și se trânti înapoi pe bancă.

Chipul i se schimonosi într-un spasm de durere și dintr-odată pe obraji și pe piept începură să-i curgă lacrimi ce sclipeau ca diamantele în lumina lumânărilor. Imposibilul se produsese: mătușa Clarice plângea.

— Blestemați să fie *cu toții*, spuse ea. Sunt niște idioți, până la unul. Întocmai ca tata, care a pierdut orașul din prostie. Și acum am să-l pierd și eu.

Filippo îi puse o mână pe umăr și așteptă răbdător să se liniștească. Apoi îi șterse lacrimile și o întrebă încetișor:

— Atunci o să vorbești tu cu ei?

— Ce altceva pot să fac? admise ea dând neajutorată din mână.

Îl mângâie pe Filippo pe obraz cu un zâmbet fugar, amar. Unchiul îi luă mâna și i-o sărută cu neprefăcută tandrețe.

Zâmbetul lui Clarice se stinse brusc.

— Nu am de gând să negociez decât cu Capponi personal, spuse ea. Trebuie să-l găsești în seara asta – mâine-dimineață o să fie prea târziu. La vremea aceea o să înceapă vărsarea de sânge.

— În seara asta, repetă Filippo. O să am grijă.

— Discutăm în termenii *mei*, preciză Clarice. O să scriu totul pe hârtie; nu vreau să apară nici o neînțelegere. Cunoști deja condiția mea, adăugă ea privindu-l cu subînțeles.

— Clarice, făcu Filippo, dar ea îi puse degetul pe buze.

— N-o să-mi facă nici un rău, Lippo. Nu pe mine mă vor. Când o să se termine totul, o să vin și eu după voi.

— Nu te las singură, spuse el.

— O să fiu apărată, insistă ea. În cel mai bun mod, mai bine decât de soldați. Mâine vine fiul astrologului – magicianul, Cosimo. O să mă întâlnesc cu el înainte de Capponi.

Filippo se trese îndărăt:

— Cosimo Ruggieri? Băiatul lui Benazzo? Cel cu inima neagră?

— Știa, Lippo. Știa ziua și ora când avea să cadă Clement. A încercat să mă avertizeze acum câteva săptămâni, dar nu l-am ascultat. Ei, acum o să-l ascult.

— Clarice, se zice că lucrează cu demoni, că…

— Știa data și ora, îl întrerupse ea. Nu mă pot lipsi de un asemenea aliat.

— O să mă asigur totuși că ai cei mai buni oameni și cele mai bune arme, cedă unchiul tulburat.

Clarice îl răsplăti cu un zâmbet rece și ironic.

— Am cea mai bună asigurare cu putință, Lippo. Am moștenitorii. Hai, făcu ea ridicându-se și luându-și soțul de mână. Am nevoie de hârtie și de pană. Capponi trebuie să primească scrisoarea mea în seara asta.

Filippo ieși după ea. M-am târât și eu afară de sub strană, dar am rămas în capelă.

Știa. Știa ziua și ora.

Dacă Ser Cosimo ar fi reușit s-o convingă pe Clarice de știința lui în urmă cu câteva săptămâni, ar fi putut fi papa Clement pus în gardă? Mai mult: dacă mama mea ar fi fost avertizată că o să aibă de suferit la nașterea mea, n-ar fi consultat un medic mai din timp? Ar

fi putut tatăl meu să fie avertizat să-și îngrijească sănătatea? Ar fi putut viețile amândurora să fie salvate?

Nu încape îndoială că Domnul ar fi vrut să-i salveze pe părinții mei și pe papă. El nu i-ar fi luat cu siguranță în nume de rău unui copil speriat faptul că încearcă să găsească apărare, chiar dacă o căuta la un om care vorbea cu demonii.

Avem de discutat niște lucruri, niște secrete neplăcute.

M-am uitat la Gaspar, magul de la Răsărit, tânăr și superb, călare pe calul lui alb. Dar nu-mi reținu prea mult atenția: mă captivă copilul Lorenzo – un băiețandru urât, singuratic, genial, obligat de soartă să se înăsprească înainte de vreme. Lorenzo, care nu băga pe nimeni în seamă și-și concentra privirea asupra magului.

A doua zi de dimineață m-au trezit zgomotele unui du-te-vino domestic, insuportabil de alert, dar tăcut. Obișnuitele discuții vioaie ale servitorilor deveniseră șoapte scurte; pașii le erau înăbușiți. Nu se auzeau nici măcar bucătăreasa și spălătoarea de vase zăngănind oalele și farfuriile în bucătărie.

Ginevra mă îmbrăcă în grabă și plecă. Ar fi trebuit să mă duc direct jos, la masa de dimineață, dar știam că deja cameristele sunt plecate la treburile lor, așa că m-am îndreptat spre dormitorul lor. Am tras un taburet lângă fereastră, m-am suit pe el și m-am uitat în jos.

Mulțimea era acum alcătuită din altfel de oameni. Cu o zi în urmă erau țărani și negustori neînarmați. Astăzi, oamenii erau de neam bun și purtau săbii scurte la șold; stăteau în rânduri disciplinate, formând o baricadă în jurul palatului. Circulația pe Via Larga era blocată datorită sentinelelor care verificau fiecare trecător în parte.

Tulburată, am plecat de la fereastră și m-am dus jos, să-l caut pe Piero. L-am găsit în apartamentul băieților, unde Ginevra tocmai scotea un teanc de lucruri împăturite dintr-un dulap. Se întoarse să le pună într-un cufăr pe jumătate plin și mă văzu stând în ușă.

Mă holbam la grămada de haine băiețești din brațele ei. În spatele Ginevrei, Leda stătea pe un scăunel și împăturea cearșafuri pe care le punea în alt cufăr. Nu puteam să-mi dau seama de ce Leda, care avea întotdeauna grijă de mătușa Clarice, își pierdea vremea cu rufăria băieților.

— N-ai ce căuta aici, Caterina, făcu Ginevra, înroșindu-se toată. Ai mâncat de dimineață?

Am scuturat din cap.

— Ce faceți aici?

Piero mă auzi și ieși din dormitor.

— Împachetăm, spuse el zâmbind. Nu fi așa de speriată, Cat. Mergem la țară, așa cum ți-am spus. Mama o să vorbească cu rebelii în seara asta, după ce plecăm noi.

— Dar *mie* nu-mi împachetează nimeni lucrurile, am zis eu cu glas pierit.

— Ei, o să ți le împacheteze și ție.

Se întoarse spre Ginevra, care se uita țintă la cufărul din fața ei:

— Cine o să se ocupe de lucrurile ei?

Răspunsul Ginevrei se lăsa atât de mult așteptat, încât Leda, cea mai curajoasă din ele două, spuse cu severitate:

— Mătușa ei o să vorbească cu ea la vremea potrivită. Între timp ar trebui să mănânce și să stea cuminte.

Buza de jos începu să-mi tremure în ciuda eforturilor mele disperate de a o stăpâni, și i-am spus cu lacrimi în glas lui Piero:

— N-o să mă lase să vin cu voi.

— Nu fi prostuță, mă contrazise el și se uită spre Leda: Vine și ea cu noi, *nu-i așa*?

Roaba încercă să-i susțină privirea cu tupeu, dar până la urmă își întoarse ochii:

— Madonna Clarice o să vorbească mai târziu cu ea.

Piero deschise gura să protesteze, dar am rupt-o la fugă înainte să aud ce voia să spună. Am luat-o cât am putut de repede în jos pe scări, am ieșit în curte și am fugit de-a lungul grădinii spre capătul îndepărtat al clădirilor grajdurilor. Lângă zidul care închidea partea din spate a proprietății creștea un sicomor înalt. M-am trântit la pământ în umbra lui și m-am pus pe plâns. Lumea mă trădase: singura mea nădejde, singura mea fericire era Piero, iar acum îl luau de lângă mine. Am plâns netulburată de nimeni o vreme care mi s-a părut o eternitate, apoi m-am întins pe spate, pe pământul jilav, și m-am uitat în sus, la frunzele verzi printre care se zăreau fărâme de cer.

Am cea mai bună asigurare cu putință; am moștenitorii. Piero și frații lui aveau să fie duși undeva la loc sigur, iar eu, moștenitoarea, aveam

să rămân. Eram moneda de schimb pe care o putea folosi Clarice în negocierile cu rebelii.

În reveria mea aproape că nu conștientizasem clopotele bisericilor – San Marco, San Lorenzo, Santa Maria del Fiore – revărsându-se unele peste altele în cascade melodice. Aproape că se opriseră când m-am ridicat și am reconstituit din memorie numărul de bătăi. Era terția, a treia oră a dimineții.

M-am ridicat în picioare, mi-am scuturat crenguțele de pe rochie și am luat-o de-a lungul grajdurilor până la colțul zidului; acolo puteam să trag cu ochiul prin porțile care se deschideau spre Via Larga.

Cei doisprezece străjeri ai noștri îi supravegheau pe rebelii tăcuți din stradă, iar un băiețaș ducea la grajd o iapă neagră, cu părul lucios. Era vioaie și scutura întruna din cap, îndeajuns de supusă, dar dându-i de înțeles, cu o căutătură disprețuitoare, că n-are încredere în el.

Însemna că Ser Cosimo nu-i departe. Am intrat în grădina pustie și am așteptat vreo jumătate de ceas – exasperantă veșnicie pentru un copil fără astâmpăr.

Într-un târziu, magicianul apăru, îmbrăcat într-o tunică de mătase, în dungi negre și roșii. Mă zări și mă conduse tăcut spre o firidă pe care un gard înalt o ascundea vederii.

Odată ajunși acolo, îmi spuse pe un ton sever:

— Trebuie să-mi promiteți, Donna Caterina, că n-o să pomeniți nimănui de întâlnirea noastră – din mai multe motive, dintre care nu cel mai neînsemnat este faptul că e o necuviință din partea mea să mă întâlnesc între patru ochi cu o tânără. Nu trebuie să repetați nimănui ceea ce urmează să vă spun… Mai ales mătușii domniei voastre.

— Promit.

— Bine.

Se lăsă în jos, ajungând cu fața la nivelul meu:

— Astrele tale natale sunt remarcabile. Aș vrea să te ajut, Caterina, să le atenuezi părțile rele și să le întărești pe cele bune. *Vei domni*, adăugă el după o pauză. Dar nu mulți ani. Asta dictează Saturn în Capricorn.

— O să pierdem Florența… pentru o vreme? am întrebat eu. Și-apoi o să ne întoarcem, cum s-a mai întâmplat?

— N-o să domnești niciodată în Florența, îmi spuse el, dar văzând că mă întristez, îmi ordonă: Ascultă-mă! Horoscopul tău nativ arată

Leul în ascensiune și Berbecul în Casa a zecea. Asta înseamnă că vei fi regină. Vei domni peste mult mai mult decât un singur oraș. Însă horoscopul tău conține multe încercări teribile și acum vine prima dintre ele. Am de gând să mă asigur că vei scăpa cu viață din ea. Înțelegi?

Am încuviințat din cap, intrigată și îngrozită:

— Asta ai văzut ieri, când te-ai uitat la alunițele mele de lângă ureche? Ai văzut ceva care te-a speriat.

Se încruntă, încercând să-și amintească despre ce vorbesc, apoi pe față îi răsări un zâmbet amuzat:

— Nu m-am speriat, am fost… impresionat.

— Impresionat?

— De rege, spuse el. De cel cu care o să te căsătorești.

Am căscat gura, uluită.

— Nu știu în ce măsură ne mai putem baza pe Madonna Clarice, continuă el. Se întrevede o trădare care îți amenință viața, dar nu știu sigur când se va întâmpla. I-am spus cinstit mătușii tale cât ești de importantă și i-am dat talismane pentru tine și pentru verii tăi. Dar n-am știut dacă pot avea încredere că ți-l va da pe acesta.

Căută cu degetele în punga pe care o purta la brâu și scoase un obiect mic; era o piatră neagră, lustruită, de care erau prinse niște tulpinițe verzi.

— Acesta e Răsăritul Aripii Corbului, de la Agrippa, creat sub egida lui Marte și Saturn. Are puterea stelei Corbului. Aripa lui o să te apere de rău până la următoarea noastră întâlnire. Poartă-l pe sub haine, cu piatra deasupra și cu firele de tătănească pe piele. Ai foarte mare grijă să nu ți-l vadă și să nu ți-l ia nimeni.

— O să am grijă, am spus eu. Nu sunt proastă.

— Asta se vede, răspunse el cu o undă glumeață în glas.

Întinse mâna și-mi dădu darul cel negru. Mă așteptam ca piatra să fie rece, dar împrumutase căldura palmei lui.

— De ce faci toate astea pentru mine? l-am întrebat.

În zâmbetul lui răsări o scânteie de mister:

— Noi doi suntem legați, Caterina Maria Romula de Medici. Ai apărut în astrele mele cu mult înainte să te fi născut. E în interesul meu să te protejez, dacă pot. Arată-mi unde ascunzi talismanul, adăugă el după o pauză.

Mi-am strecurat degetele în corsetul bine strâns și am așezat piatra între sânii mei de copil. Am potrivit cu oarecare greutate firișoarele sfărâmicioase de tătănească ca să stea bine sub piatră.

— Bine, încuviință Ser Cosimo. Acum trebuie să plec.

Dar înainte să apuce să pornească îi veni ceva în minte și mă întrebă grăbit:

— Visezi, Caterina? Vise mai aparte, pe care le ții minte?

— Încerc să nu mi le amintesc, mă sperie, i-am spus eu.

— Acum, sub Aripa Corbului, o să ți le amintești clar. Marte se află în Casa a douăsprezecea, casa dușmanilor ascunși și a viselor. Cerul însuși vrea ca tu să-ți cunoști soarta. Acesta-i darul și povara ta.

Făcu o plecăciune grăbită:

— Am să te părăsesc pentru o vreme, Donna Caterina. Să ne ajute Dumnezeu să ne întâlnim curând.

Încerca să nu arate nici o îndoială în legătură cu viitoarea noastră întâlnire, dar vocea îl trădă, și am simțit foarte clar îndoiala aceea. I-am întors spatele fără să-i mai spun nimic și am luat-o la fugă de-a curmezișul curții, cu piatra Corbului apăsându-mă tare pe piept.

Trei

Am fugit în bibliotecă și am deschis larg obloanele ca să intre soarele și orice zgomot din stradă sau dinspre grajduri. Apoi am găsit *De vita coelitus comparanda*, scrisă de mâna autorului pe un pergament care începuse să se îngălbenească. Piero o lăsase pe raftul de jos, ca să poată să umble mai ușor cu ea, așa că am putut și eu s-o trag de la locul ei și s-o așez cu greu pe podea.

M-am așezat turcește pe jos, mi-am pus cartea în poală și am deschis-o. Eram prea agitată ca să citesc, dar mă uitam la cuvinte, apăsând cu palmele paginile reci. M-am liniștit ridicând o filă, întorcând-o și netezind-o cu mâna. Am mai întors o filă, și încă una, până respirația mi-a revenit la normal, până mi s-au relaxat ochii și am început să înțeleg câte un cuvânt, câte o frază.

Până la urmă m-am calmat suficient încât să încep să citesc, dar ochii mi-au surprins o mișcare. Piero stătea în ușă, cu obrajii aprinși, răsuflând greu. Pe față i se citea atâta durere și vinovăție, că n-am

mai putut să mă uit la el și mi-am lăsat privirea înapoi pe cartea pe care o aveam în brațe.

— Le-am spus că nu pot să te părăsesc, spuse el. Dacă nu mergi tu, nu merg nici eu.

— Nu contează ce vrem noi, i-am răspuns.

Dacă eu eram în mare pericol, atunci pentru Piero era mai bine să mă părăsească; cel mai bun lucru pe care-l puteam face acum pentru el era să fiu crudă.

— Sunt moștenitoare și trebuie să rămân. Tu nu ești, așa că trebuie să respecți târgul pe care l-a făcut mama ta și să pleci.

— Ei îi vor pe Ippolito și pe Sandro, nu pe tine, insistă el. Am să vorbesc cu mama. O să înțeleagă motivul…

I-am răspuns cu răceală, plimbându-mi degetul pe foaie:

— Totul e hotărât deja, Piero. N-are rost să mai discutăm.

— *Cat!*, strigă el cu atâta durere, încât dârzenia mi se înmuie.

Dar nu mi-am ridicat ochii din carte.

Mai zăbovi ceva vreme în ușă, dar am rămas cu privirea plecată până când zgomotul pașilor lui se stinse.

Am stat singură în bibliotecă până când soarele a trecut de amiază și nu m-am mișcat decât când un zgomot venit de afară m-a atras spre geam.

Trăsura în care se aflau Piero, frații lui și unchiul Filippo trăsese la poartă și aștepta ca străjerii să se dea la o parte și să deschidă poarta. În timpul acesta doi bărbați intrară în curte. Amândoi erau de viță nobilă; unul purta o tunică albastră, brodată, și părea foarte plin de sine. Celălalt era brunet, solid și părea a fi un comandant militar. După ce trecură de străjeri, bărbatul în albastru îi făcu un semn vizitiului.

Mă uitam, copleșită de durere, cum trăsura trece de poartă și iese în stradă. Piero n-avea cum să mă vadă: soarele care pornise spre apus mă orbea și nu puteam să văd geamurile trăsurii. Chiar și așa am fluturat din mână în urma ei până a apucat spre nord, pe Via de Gori și a dispărut.

Când se făcu ora cinei, Paola mă găsi și mă goni în camera mea, unde mă aștepta o tavă cu mâncare. Aduse cu ea un talisman prins pe o curelușă de piele și mi-l legă la gât. Am fost de acord să rămân

în camera mea dacă-mi aducea cartea lui Ficino, dar înainte să se întoarcă în bibliotecă, am început s-o bombardez cu întrebări: cum îi chema pe cei doi bărbați de la poartă? Cât aveau să stea la noi?

Era frântă de oboseală și nervoasă, dar am reușit să scot de la ea cuvintele „Niccolò Capponi, șeful rebelilor, și generalul lui, Bernardo Rinuccini".

Am fost cuminte și n-am ieșit din camera mea. După multe ceasuri de lectură înfrigurată, am adormit.

M-am trezit în niște strigăte puternice și am alergat pe palier. În holul de la piciorul scării, flancat de Ippolito și Sandro, Passerini – cu gușa revărsându-i-se peste gulerul prea strâns al robei purpurii de cardinal tivite cu hermină – răcnea furios. Părea să fi băut o porție zdravănă de vin.

— E revoltător! țipa el. *Eu* sunt regentul, numai eu posed autoritatea de a lua asemenea decizii. Și pe aceasta o resping! E o insultă la adresa noastră!

Stătea la o palmă de mătușa Clarice, care, însoțită de doi oameni înarmați, bloca intrarea în sufragerie. O înșfăcă de încheietura mâinii drepte și o strânse atât de tare, încât mătușa țipă de durere.

— Bastard netrebnic! strigă ea. Dă-mi drumul!

Străjerii scoaseră săbiile din teacă. Passerini îi dădu imediat drumul. Cel mai tânăr dintre străjeri era gata să-l lovească, dar Clarice îl liniști cu un semn și îl privi pe Ippolito în ochi.

— Luați-i de aici, să nu-i mai văd, șuieră ea.

Ținându-și încheietura rănită cu cealaltă mână, intră grăbită și hotărâtă înapoi în sufragerie. Ușa se închise în urma ei și străjerii își ocupară pozițiile. Cardinalul zvâcni ușor înainte de parcă se gândea să forțeze ușa, dar Ippolito îl prinse de braț.

— Cu ea au hotărât să negocieze, spuse el. N-avem ce face aici. Vino.

Se îndreptă spre scară, ținându-l în continuare pe Passerini de braț; Sandro îi urmă.

Am rămas neclintită pe palier, așteptându-i să urce, și l-am privit întrebătoare pe Ippolito.

— Mătușa a hotărât să ne umilească, excluzându-ne de la negocieri la cererea rebelilor, îmi spuse el încordat. Sunt sigur că ea o să fie mai indulgentă.

Vocea îi deveni moale și blândă:

— Ne-a umilit. Și *va plăti*.

M-am uitat în urma lor până au ajuns la apartamentele lor, apoi m-am întors în pat și-am rămas cu ochii duși pe fereastra prin care intra întunericul străpuns de pâlpâirile torțelor rebelilor.

Am dormit cu întreruperi, visând bărbați și săbii și strigăte. În zori m-au trezit niște zgomote: tropăit de cizme pe marmură, voci de bărbați. Am strigat-o pe Paola, care a venit și m-a îmbrăcat cu mult mai puțină grijă decât o făcuse vreodată Ginevra. Mi-a spus să mă duc la bucătărie, așa că am coborât în fugă, dar m-am oprit pe coridorul de la parter. Ușa sălii de mese era deschisă; împinsă de curiozitate, am tras cu ochiul dincolo de prag.

Clarice era înăuntru. Stătea singură la masa lungă, plină de pocale goale; al ei era plin, neatins. Era îmbrăcată superb, într-o rochie de brocart verde-închis, și trena i se revărsa peste scaun, adunându-i-se la picioare în falduri meșteșugite. Stătea cu spatele la mine. Își sprijinea brațul pe masă și fața îi era îngropată în îndoitura cotului. Părul castaniu îi atârna pe umăr, strâns într-o plasă de aur presărată cu diamante micuțe.

Mă auzi și ridică apatic capul. Era cât se poate de trează, dar chipul îi era fără viață. Eram prea mică atunci ca să-mi dau seama, dar peste ani am recunoscut că așa arăta durerea nemistuită.

— Caterina, rosti ea cu un glas fără inflexiuni și cu pleoapele grele de oboseală.

Se aplecă și bătu cu palma perna scaunului de lângă ea:

— Vino, stai cu mine. Bărbații coboară imediat și poți și tu să asculți.

M-am așezat pe scaun. Încheietura mâinii, sprijinită pe masă, îi era umflată rău și plină de vânătăi de la degetele lui Passerini. Peste câteva minute, Leda îi introduse pe Passerini și pe cei doi veri. Purtarea lui Ippolito era rezervată; Passerini și Sandro erau furioși și provocatori.

După ce se așezară, mătușa Clarice îi făcu Ledei semn să iasă. Capponi ne garantase libera trecere, spuse ea. Vom merge la Napoli, unde vom fi găzduiți de familia mamei ei, Orsini. Cu ajutorul lor vom aduna o armată. Ne vor sprijini ducele de Milano și d'Estes din Ferrara și orice dinastie italiană care va avea destul bun-simț să înțeleagă

că instituirea unei noi republici după modelul celei din Veneția este o amenințare fățișă la adresa lor.

Passerini o întrerupse:

— I-ai dat lui Capponi tot ce-a vrut, nu-i așa? Nu-i de mirare că au preferat să negocieze cu o femeie!

Clarice îi aruncă o privire obosită:

— Oamenii lor ne înconjoară casa, Silvio. Au soldați și arme, și noi n-avem nici una, nici alta. Cu ce voiai să negociez?

— Ei au venit la noi! lătră Passerini. Voiau ceva anume.

— Voiau capetele noastre, spuse Clarice cu o vagă tresărire de energie. Și în loc de asta ne vor garanta libera trecere. Dar în schimb uite ce trebuie să le dăm.

Continuă cu o voce plată și tărăgănată: rebelii ne vor lăsa în viață dacă peste patru zile, pe 17 mai, la prânz, Ippolito, Alessandro și cu mine vom merge în piața mare, Piazza della Signoria, și vom anunța public că abdicăm. Vom depune jurământ de credință față de a Treia Republică a Florenței, nou instituită. Vom jura de asemenea că nu ne vom întoarce niciodată. După aceea soldații rebeli ne vor escorta la porțile cetății, unde ne vor aștepta trăsurile.

Cardinalul începu să împroaște blesteme. Sandro o făcu trădătoare. *O trădare care-ți amenință viața*, rosti magicianul în imaginația mea.

Amândoi tăcură când Ippolito se ridică de pe scaun.

— Știam că am pierdut Florența, îi spuse el lui Clarice cu un tremur în glas. Dar există alte lucruri cu care ne-am fi putut cumpăra siguranța – proprietăți, comoara ascunsă a familiei, promisiuni de alianțe. Să accepți să fim umiliți public…

— Ai prefera sabia călăului? ridică mătușa din sprâncene.

— Nu mă voi pleca în fața lor, mătușă, insistă Ippolito.

— Ne-am păstrat demnitatea, spuse Clarice ridicând bărbia și făcând micuțele diamante din păr să sclipească. Ar fi putut să ne ia capetele. Ar fi putut să ne despoaie și să ne spânzure în Piazza della Signoria. În loc de asta, așteaptă afară. Ne dau un strop de libertate. Ne dau timp.

Ippolito trase adânc aer în piept și se cutremură când îi dădu drumul.

— Nu mă voi pleca în fața lor, repetă el, și vorbele îi sunară ca o amenințare.

Trecură patru zile oribile; bărbații stăteau închiși în apartamentul lui Ippolito. Mătușa Clarice rătăcea prin sălile goale, căci toți servitorii – în afară de cei mai credincioși, printre care Leda, Paola, grăjdarii și bucătăreasa – plecaseră. Dincolo de poarta de fier, rebelii continuau să ne supravegheze; soldații care păziseră palatul ne părăsiseră.

În după-amiaza zilei de 16 – cu o zi înainte de aceea în care trebuia să ne umilim în Piazza della Signoria – camera mea se golise. Am rugat-o din toate puterile pe Paola să împacheteze și cartea lui Ficino, dar femeia mormăi că e o carte prea mare pentru o fetiță așa de mică.

Seara, mătușa Clarice ne convinse să luăm cina într-una dintre sălile mai mici. Ippolito nu prea vorbea cu nimeni; în schimb Sandro părea surprinzător de relaxat, ca, de altfel, și Passerini – care, când Clarice își exprimă regretul că lasă căminul familiei pe mâini străine, o bătu ușurel pe mână, ignorând ostentativ încheietura ei bandajată.

Cina se sfârși în liniște – cel puțin în ceea ce ne privea pe Clarice, Ippolito și pe mine. Noi trei ne-am retras, lăsându-i pe Sandro și pe Passerini să bea vin și să glumească. Râsetele lor se auzeau în urma mea în timp ce mă îndreptam spre apartamentele copiilor.

În noaptea aceea am avut un vis. Stăteam în mijlocul unui câmp întins și vedeam în depărtare un bărbat luminat din spate de razele soarelui ce asfințea. Nu-i vedeam fața, dar el mă cunoștea și mă striga într-o limbă străină.

Catherine…

Nu Caterina, așa cum fusesem botezată, ci *Catherine*. Mi-am recunoscut numele, așa cum mi-l rostise o dată și magicianul.

Catherine! strigă el încă o dată, cu durere în glas.

Locul se schimbă dintr-odată, așa cum se întâmplă în vise. Bărbatul zăcea la picioarele mele și eu eram aplecată deasupra lui, vrând să-l ajut. Din fața lui umbrită țâșnea sângele ca apa dintr-un izvor și îmbiba țărâna din jur. Știam că sunt răspunzătoare de acest sânge, că omul va muri dacă nu fac ceva. Și totuși nu pricepeam ce trebuie să fac.

Catherine, șopti el și-și dădu ultima suflare, iar eu m-am trezit în țipetele Ledei.

Patru

Țipetele veneau din celălalt capăt al palierului, unde era apartamentul pe care-l împărțeau Ippolito și Sandro. Am alergat într-acolo.

Leda căzuse în patru labe în fața ușii larg deschise. Țipetele i se preschimbaseră în gemete care se amestecau cu clopotele catedralei San Lorenzo ce vesteau răsăritul.

— Ți-a venit sorocul? am întrebat-o când am ajuns lângă ea.

Leda scutură din cap scrâșnindu-și dinții. Privirea îngrozită i se oprise asupra lui Clarice, care venea și ea în fugă, în cămașă de noapte, cu un șal aruncat pe umeri. Îngenunche lângă femeia prăbușită.

— Ți-au început durerile?

Leda scutură din nou din cap și arătă spre camerele moștenitorilor:

— Am venit să-i trezesc, bolborosi ea.

Clarice păru lovită în moalele capului. Se ridică fără un cuvânt și intră desculță în anticamera bărbaților. M-am luat după ea.

Încăperea arăta ca întotdeauna – cu scaune, masă, pupitre, cu un cămin în care acum, vara, nu era foc. Fără să se anunțe, mătușa intră prin ușa deschisă în dormitorul lui Ippolito.

În centru – ca și cum făptașii voiseră să atragă cât mai mult atenția asupra efectului dramatic – zăcea un morman de haine: tunicile pe care le purtaseră Sandro și Ippolito cu o seară înainte, aruncate peste un ghemotoc de colanți negri și peste roba stacojie a lui Passerini.

Mătușa se aplecă să vadă dacă țesăturile mai sunt calde. Când se ridică la loc dădu drumul unui urlet înăbușit, plin de o ură nemăsurată.

— Trădătorilor! Trădătorilor! Sunteți toți niște feciori de curve!

Își răsuci trunchiul și mă văzu stând acolo, în fața ei, înmărmurită. Avea chipul schimonosit și căutătura de fiară sălbatică.

— Mi-am pus în gaj onoarea, spuse ea, dar nu mi se adresa mie. Onoarea, numele familiei, iar Capponi a avut încredere în mine.

Tăcu, până când furia i se preschimbă în îndârjire. Mă prinse cu putere de mână și mă scoase repede pe coridor, unde Leda încă gemea, prăbușită pe podea.

— Ridică-te, o zori ea pe gravidă, trăgând-o de braț. Fuga, du-te la grajduri și vezi dacă au plecat trăsurile.

Leda își arcui spinarea și înțepeni: în jurul ei i se întindea încetișor pe marmură apa. Clarice se trase înapoi de lângă băltoaca limpede

din jurul genunchilor Ledei și strigă după Paola – care era, bineînțeles, și ea îngrozită de plecarea bărbaților și trebui să fie muștruluită ca să se liniștească.

Clarice îi porunci Paolei să se ducă la grajduri să vadă dacă plecaseră toate trăsurile.

— Fii calmă, o instrui ea pe servitoare, ca și cum ai uitat să pui un bagaj. Nu uita – rebelii ne supraveghează de dincolo de poartă.

După ce Paola plecă să-și îndeplinească misiunea, Clarice îi aruncă Ledei o privire grăbită și se întoarse spre mine:

— Ajută-mă s-o duc în camera mea, îmi ceru ea.

Am ridicat-o în picioare pe femeia care era pe cale să nască și am ajutat-o să urce în apartamentul mătușii. Contracția pe care o avusese mai devreme slăbise și Leda se așeză gâfâind pe un scaun de lângă patul lui Clarice.

După o vreme, Paola se întoarse, cuprinsă de isterie: Passerini și moștenitorii nu erau de găsit nicăieri, dar trăsurile în care erau bagajele lor se aflau încă acolo. Șeful grăjdarilor și rândașii lipseau și ei, iar pe grămezile de paie zăceau leșurile a trei grăjdari. Nu mai rămăsese decât un băiat. Adormise, zicea el, și când se trezise își găsise îngrozit tovarășii morți și stăpânul plecat.

În ochii mătușii am văzut atunci sclipirea minții geniale a lui Lorenzo:

— Adu-mi hârtie și pană, îi ceru ea Paolei.

Când Paola veni cu cele cerute, Clarice se așeză la pupitru și scrise două scrisori. Efortul pe care-l făcea o exaspera, căci mâna bandajată o durea rău; de câteva ori scăpă pana. O puse pe Paola să împăturească una din scrisori în trei, iar pe cealaltă de mai multe ori, până ajunse un pătrat mic. Cu scrisoarea mai mică în mână, îngenunche lângă scaunul Ledei și cuprinse obrajii roabei în mâini. Schimbară o privire pe care eu, copil încă, n-am înțeles-o. Apoi Clarice se aplecă în față și-și apăsă buzele pe gura Ledei, așa cum un bărbat sărută o femeie; Leda își încolăci brațele în jurul stăpânei ei și o îmbrățișă cu putere. După o vreme, Clarice se desprinse din îmbrățișare și-și atinse fruntea de fruntea Ledei, într-un gest de o tandrețe necuprinsă.

— Trebuie să fii vitează, Leda, sau murim cu toții, spuse mătușa ridicându-se. O să vorbesc cu Capponi să te duci la doctorul meu.

Trebuie să-i dai asta doctorului, fără să te vadă sau să te știe nimeni, o instrui ea înmânându-i pătrățelul de hârtie.

— Dar rebelii… șuieră Leda cu ochii holbați.

— O să le fie milă de tine, spuse Clarice sigură pe sine. Doctorul Cattani o să aibă grijă ca pruncul tău să vină pe lume în bune condiții. O să ne mai întâlnim, și nu peste multă vreme. Ai încredere în mine.

După ce Leda, cu buzele încleștate, dădu în sfârșit din cap, Clarice îi făcu semn Paolei să ia cealaltă scrisoare, împăturită în trei.

— Spune-le rebelilor de la poartă să-i dea asta lui Capponi imediat. Așteaptă răspunsul lui și pe urmă întoarce-te aici.

Paola ezită, dar numai o clipă, căci privirea mătușii o speria mult mai tare decât perspectiva de a da ochii cu rebelii; apoi dispăru cu scrisoarea.

După o oră nesfârșită de așteptare încordată – timp în care, cu ajutorul mătușii, am reușit și eu să mă îmbrac – Paola se întoarse cu vestea că Capponi era de acord s-o lase pe Leda să plece cu condiția să fie controlată dacă e într-adevăr însărcinată și pe cale să nască. Asta le făcu pe femei să se sfătuiască iute unde să ascundă scrisoarea și cum să i-o dea doctorului fără să observe nimeni.

Apoi, urmând instrucțiunile lui Capponi, Clarice și Paola o ajutară pe Leda să coboare până la ușa cea mare de bronz care se deschidea direct în stradă. Le urmam și eu de la distanță, ca o umbră.

Chiar în fața ușii așteptau respectuoși doi nobili; dincolo de ei, soldații rebeli țineau la distanță mulțimea care se adunase pe stradă. Nobilii o ajutară pe Leda să urce în căruța care o aștepta. Mătușa Clarice rămase în prag, cu palma lipită de ușor, și o privi plecând. Când se întoarse spre mine, părea distrusă. Nu spera s-o mai vadă vreodată pe Leda – înspăimântător gând, căci aceasta fusese în slujba mătușii încă de când erau amândouă copile.

Ne-am întors sus. Din purtarea mătușii am înțeles adevărul: lumea pe care o cunoșteam noi se destrăma și lăsa loc pentru altceva nou și înspăimântător. Fusesem tristă la gândul că n-am să-l văd câteva săptămâni pe Piero; acum, uitându-mă la fața lui Clarice, mi-am dat seama că s-ar putea să nu-l mai văd niciodată.

Odată ajunsă în cameră, mătușa se duse la un dulăpior și scoase un florin de aur.

— Du-i asta băiatului de la grajduri, îi spuse ea Paolei. Spune-i să rămână la post până la a cincea oră a dimineții, când trebuie să pună șaua pe cel mai voinic armăsar și să-l ducă în spatele grajdurilor, la zidul din fundul curții. Dacă ne așteaptă acolo, îi mai dau un florin.

Se opri o clipă, apoi reluă:

— Dacă-i spui cumva că moștenitorii au fugit… Dacă-ți scapă cea mai mică vorbă despre asta… te scot cu mâna mea pe poartă și-i las să te sfâșie în bucățele, fiindcă băiatul și-ar putea da seama că le poate spune rebelilor secretul nostru ca să-și scape el pielea.

Paola luă moneda, dar șovăi, tulburată.

— Dar nu există nici o șansă să ieșim pe poartă, fie și pe cel mai mare cal…

Privirea lui Clarice o reduse la tăcere. Femeia făcu o reverență scurtă, apoi dispăru. Când se întoarse, avea o expresie de ușurare: băiatul era încă acolo și era fericit să-și slujească stăpâna.

— S-a jurat pe viața lui că n-o să le zică nimic rebelilor, spuse ea.

Am încercat să înțeleg ce punea Clarice la cale. Mi se spusese de mai multe ori să cobor în sufragerie nu mai târziu de ora a cincea a dimineții, fiindcă generalul lui Capponi și oamenii lui vor fi la poarta noastră o jumătate de oră mai târziu ca să ne escorteze în Piazza della Signoria. Oricare i-ar fi fost planul, intenționa să-l pună în aplicare înainte de sosirea lor.

Stăteam și mă uitam cum Paola îi aranja mătușii Clarice părul și o îmbrăca în rochia de brocart negru cu auriu pe care hotărâse să o poarte la umilirea publică a familiei. Paola tocmai îi lega panglicile la prima mânecă, grea, tivită cu catifea, când clopotele bătură terția, a treia oră a dimineții. Trecuseră trei ore de la răsăritul soarelui, de când o găsisem pe Leda ghemuită pe podea; aveau să mai treacă trei până când clopotele vor bate sexta, ora a șasea, amiaza, când trebuia să ajungem în Piazza della Signoria.

Paola își continua treaba, cu toate că degetele îi tremurau și i se împleticeau. Când o termină de aranjat, Clarice era dureros de frumoasă. Se uită în oglinda pe care i-o ținea Paola și oftă încruntată. O stăpânea acum altă grijă, altă problemă pe care încă nu știa cum s-o rezolve. Dar se întoarse spre mine cu o veselie falsă și forțată.

— Acum, mă întrebă ea, cum ne distrăm în următoarele două ceasuri? Trebuie să găsim ceva să ne umplem timpul.

— Aș vrea să merg la capelă, am răspuns eu.

Clarice intră în capelă cu un aer pios, cu pași înceți, iar eu o urmam în silă, îngenunchind și făcându-mi cruce odată cu ea. Ne-am așezat apoi alături pe o bancă.

Mătușa închise ochii, dar se vedea cum mintea i se luptă cu o nouă provocare. Am lăsat-o în pace și-am început să mă foiesc, întinzându-mi gâtul ca să văd mai bine fresca.

Clarice deschise ochii și oftă:

— N-ai venit să te rogi, copilă?

Mă așteptam să fie iritată, dar era numai curioasă, așa că i-am răspuns cinstit:

— Nu, am vrut să-l mai văd o dată pe Lorenzo.

Chipul i se îmblânzi:

— Atunci du-te și uită-te la el.

M-am dus lângă rândul de scaune de cor de sub partea unde era pictată mulțimea care-l urma pe tânărul mag Gaspar și mi-am lăsat capul pe spate.

— Îi știi pe toți? mă întrebă Clarice încet, cu o undă de tristețe în glas.

Am arătat spre primul cal din spatele lui Gaspar:

— Ăsta-i Piero cel Bolnav de Gută, tatăl lui Lorenzo, i-am răspuns eu. Iar în spate e tatăl lui, Cosimo cel Bătrân. Au fost cei mai puternici și mai deștepți oameni pe care i-a cunoscut Florența, dar Lorenzo *il Magnifico* i-a depășit pe amândoi.

Clarice făcu un pas înainte și-mi arătă o față micuță lângă a lui Lorenzo, aproape pierdută în mulțime:

— Și aici e Giuliano, fratele lui. Știi, a fost asasinat în catedrală. Au încercat să-l omoare și pe Lorenzo. A fost rănit, a sângerat, dar nu voia să-și părăsească fratele. L-au târât prietenii afară cu forța, dar el tot îl striga pe Giuliano. Nimeni nu era mai loial decât el celor pe care-i iubea. Și sunt mulți care nu-s lângă el, dar ar fi trebuit să fie. Umbre despre care n-ai auzit prea multe. Ar trebui să fie aici și mama – bunica ta, Alfonsina. S-a măritat cu fiul cel mare al lui Lorenzo, un idiot care și-a înstrăinat repede poporul și a fost alungat. Dar mama a avut un fiu – pe tatăl tău – și l-a instruit atât de bine în materie de politică, încât atunci când familia noastră a recâștigat Florența, a condus-o destul de bine. Când tatăl tău a plecat la război, a rămas Alfonsina să guverneze, la fel de bine ca fiul ei. Și-acuma…

am pierdut orașul din nou. Indiferent cât de tare strălucim, încheie ea oftând, noi, femeile din familia Medici, suntem eclipsate de bărbații noștri.

— Eu n-am să las să mi se întâmple asta, am spus.

Întoarse capul și-mi aruncă o privire tăioasă.

— Oare? întrebă ea tărăgănat.

În ochi i se văzu născându-se o idee care făcu să se risipească îngrijorarea de mai înainte.

— Pot să fiu puternică, i-am răspuns eu, ca Lorenzo. Te rog, aș vrea să-l ating. O dată și gata, și pe urmă plecăm.

Nu era o femeie voinică, dar nici eu nu eram un copil voinic. Mă ridică cu greu, încercând să-și cruțe încheietura dureroasă, suficient de sus încât să pot atinge obrazul lui Lorenzo. Ca un copil prostuț ce eram, mă așteptasem să simt contururile și căldura cărnii și am fost surprinsă că suprafața de sub degetele mele era netedă și rece.

— Nu era prost deloc, spuse mătușa când mă lăsă jos. Știa când să iubească și când să urască. Când fratele lui a fost ucis – când a văzut familia de Medici în pericol –, a lovit și el.

Se opri și se uită țintă la mine:

— Înțelegi că e posibil să fii bun și totuși să-ți distrugi dușmanii, Caterina? Că, uneori, ca să-ți aperi propriul sânge, trebuie să-l verși pe-al altora?

Am clătinat șocată din cap.

— Dacă ar veni un om la ușa noastră, insistă Clarice, și-ar vrea să mă omoare, să vă omoare pe tine și pe Piero, ai putea face ce trebuie ca să-l oprești?

M-am uitat o clipă în altă parte, încercând să-mi imaginez scena.

— Da, am răspuns în cele din urmă. Aș putea.

— Ești la fel ca mine și Lorenzo, îmi spuse mătușa aprobator: sensibilă, dar în stare să faci ceea ce trebuie făcut. Casa de Medici trebuie să supraviețuiască și tu, Caterina, ești singura ei speranță.

Cu un zâmbet întunecat, își strecură mâna bandajată între faldurile rochiei și trase afară ceva subțire, strălucitor și foarte, foarte ascuțit.

Ne-am întors în apartamentul mătușii, unde ne aștepta Paola, și ne-am petrecut următoarea oră înfășurând bijuterii și florini de aur în eșarfe de mătase. Cu ajutorul Paolei, mătușa își înfășură patru

centuri improvizate, grele, în jurul taliei, pe sub rochie. O pereche de cercei de smarald și un diamant mare și le băgă în corset. Clarice o ajută pe Paola să-și prindă și ea două centuri, apoi puse la îndemână un florin de aur.

După asta am mai stat degeaba o jumătate de oră, și numai Clarice știa ce vom face. La un semn cunoscut doar de ea, îi dădu Paolei florinul de aur.

— Du-i asta băiatului, îi zise ea. Spune-i să pregătească calul, să-l ducă în spate și să ne aștepte acolo. Pe urmă vino la intrarea din față.

Paola plecă. Mătușa mă luă de mână și mă duse jos. Acolo așteptarăm lângă intrarea principală. Când servitoarea se întoarse, Clarice o luă de umeri:

— Liniștește-te și ascultă-mă cu atenție. Caterina și cu mine mergem la grajduri. Tu rămâi aici. În momentul în care noi plecăm, începi să numeri până la douăzeci și pe urmă deschizi ușa.

Servitoarea începu să dea din mâini ca să se desfacă din încleștarea mătușii; începu să țipe, dar mătușa o făcu să tacă, cu o scuturătură zdravănă.

— *Ascultă*, scrâșni Clarice. Trebuie să țipi cât poți de tare ca să atragi atenția. Spune că moștenitorii sunt sus și încearcă să fugă. Dă-i înainte până dă toată lumea buzna în casă. Pe urmă poți să fugi și să te pierzi în mulțime. Bijuteriile sunt ale tale, continuă ea după o pauză. Dacă nu ne mai vedem, îți urez numai bine. Înaintea Atotputernicului, juri să faci ce-ți cer? încheie ea trăgându-se înapoi și străpungând-o pe femeie cu privirea.

Paola tremura din toate încheieturile, dar șopti:

— Așa o să fac.

— Atunci Domnul să te aibă în pază.

Clarice mă apucă de mână. Am alergat împreună prin palat, apoi am străbătut curtea și grădina până în apropierea grajdurilor. Mătușa s-a oprit brusc la adăpostul unui gard înalt și a tras cu ochiul spre poarta de fier, care acum nu era zăvorâtă.

M-am uitat și eu prin gard. De cealaltă parte a drugilor de fier, câțiva soldați rebeli plictisiți stăteau de pază în fața mulțimii fojgăitoare.

Apoi se auziră țipetele ascuțite ale Paolei. Clarice se aplecă și-și scoase papucii. Am făcut și eu la fel. Așteptă până ce toată lumea se întoarse în partea de unde veneau țipetele, după care, când toți se repeziră

spre răsărit, îndepărtându-se de poartă, trase adânc aer în piept și o luă la fugă spre apus, trăgându-mă după ea.

Am trecut ca săgeata pe lângă trăsura bărbaților și pe lângă a noastră, stârnind nori de praf; caii înhămați la ele au nechezat supărați. Am luat-o de-a lungul grajdurilor și apoi am cotit pe după ele, trecând de locul în care stătusem când aflasem că o să fiu despărțită de Piero. Acolo, lângă zidul înalt de piatră, așteptau un cal înșeuat și un băiat înmărmurit – un etiopian slăbuț, nu mult mai mare ca mine, cu o claie de păr sârmos. Hainele și părul îi erau pline de paie. Ochii îi erau larg deschiși, albi și îngrijorați, ca ai calului. Rotatul se sperie, dar băiatul îl ținu zdravăn de frâu.

— Ajută-mă să mă urc, îi porunci Clarice.

Strigătele din stradă se întețiseră atât de tare, că băiatul abia o auzi.

Mătușa nu pierdu timpul cu manierele cuviincioase. Își săltă fustele, arătându-și pulpele albe, și puse piciorul gol în scară. Calul era înalt și ea nu reuși să-și treacă piciorul celălalt peste greabăn; băiatul îi dădu un brânci care o ajută să se cațere în șa. Se așeză bărbătește, apucă hățurile cu mâna sănătoasă și apropie calul de zid până când piciorul îi ajunse turtit între coastele animalului și piatra zidului. Apoi îl străpunse pe micul nostru salvator cu privirea:

— Ai jurat pe viața ta că n-o să le spui nimic rebelilor, îi spuse ea acuzator.

— Da, da, răspunse el agitat. N-am să le spun nimic, Madonna.

— Numai cei ce știu un secret promit să-l păstreze, spuse ea. Și există un singur secret pe care ar vrea rebelii să-l afle astăzi. Care-ar putea fi? De grăjdarii uciși și de șeful dispărut nu le pasă.

Băiatul căscă gura; arăta de parcă-i venea să plângă.

— Uită-te la tine, ești plin de paie în păr și pe haine. Te-ai ascuns fiindcă, la fel ca tovarășii tăi, auziseși prea multe și aveau să te omoare și pe tine. Știi încotro au plecat moștenitorii, nu-i așa?

Copilul lăsă capul în jos și începu să se holbeze la iarbă:

— Nu, Madonna, nu…

— Minți, îi spuse Clarice. Dar nu ești de condamnat. Și eu aș fi speriată în locul tău.

Grăjdarul începu să plângă cu fața schimonosită:

— Vă rog, Donna Clarice, nu vă înfuriați, vă rog… Jur în fața Atotputernicului că nu spun la nimeni… Puteam să mă duc la rebeli,

să fug la poartă și să le spun tot, dar am rămas pe loc. V-am fost întotdeauna credincios și-o să vă fiu și de-acum înainte. Numai nu vă înfuriați.

— Nu sunt furioasă, îl liniști ea. O să te luăm cu noi. Dumnezeu mi-e martor că altfel rebelii o să te pună la cazne până le spui tot. Îți mai dau un florin dacă-mi spui încotro au plecat moștenitorii. Dar înainte de asta, dă-mi fata.

Se aplecă în șa și întinse brațele spre mine.

Băiatul era sfrijit, dar puternic. Mă apucă de brâu și mă aruncă în sus, ca pe un balot de fân, iar Clarice mă înșfăcă strâns.

Mă izbi un val de frică. L-am îndurat până a ajuns la apogeu și s-a îndepărtat, lăsând în urmă liniște și nemișcare. Trebuia să aleg: să mă las copleșită sau să-mi adun puterile.

Mi-am adunat puterile.

În clipa în care mătușa mă prinse, am scos ușurel pumnalul din teaca pe care o ascunsesem într-un buzunar al rochiei. Acesta despică iute pielea de sub falca băiatului, lăsând în urmă un arc la fel cu cel pe care-l făcuse Clarice cu degetul pe gât.

Dar eram copil și n-aveam prea multă putere. Rana nu era adâncă: băiatul tresărise și se trăsese înapoi înainte să-mi termin treaba. I-am înfipt arma cât am putut de adânc într-o parte a gâtului. El își încleștă degetele pe pumnal și scoase un țipăt bolborosit, iar ochii ieșiți din orbite mă priviră furioși și mustrători.

Clarice mă prinse mai bine și-l izbi pe băiat cu piciorul în umăr. Acesta căzu pe spate continuând să țipe, iar mătușa mă așeză în fața ei în șa.

M-am uitat în jos, mirată și îngrozită de ce făcusem.

Oricum o să moară, îmi spusese mătușa. *Numai că rebelii o să-l supună la chinuri cumplite până ce o să le spună tot, și pe urmă o să-l dea pe mâna mulțimii. Tu poți să-l scutești de asta.*

Nici măcar noi nu trebuie să știm unde s-au dus Ippolito și ceilalți. Poți să înțelegi asta, Caterina?

Nu mi se părea deloc că făcusem o faptă bună acum, când îl vedeam zbătându-se pe covorul de iarbă nouă, cu sângele adunându-i-se lângă umăr într-o băltoacă, pată stacojie pe verdele primăvăratic.

Brusc, ca o amenințare, rămase nemișcat și tăcut.

O să fugă, spusese Clarice, *și-o să le spună unde-au plecat moștenitorii, și Casa de Medici o să piară. Dar tu ești copil, n-o să te bănuiască. O să poți să te apropii foarte mult de el.*

— Ridică-te în picioare, Caterina! îmi strigă Clarice în ureche. Ridică-te, te țin eu!

Ca prin minune, picioarele mă ascultară și m-am ridicat clătinându-mă. Eram aproape la înălțimea zidului de lângă noi.

— Cațără-te, copilă!

M-am tras în sus, în timp ce Clarice mă împingea. Într-o clipă am ajuns pe marginea lată și m-am așezat în genunchi.

— Ce vezi? mă întrebă mătușa. Este o trăsură acolo?

M-am uitat de-a lungul Viei de Ginori – nu se vedea nimic, în afară de o țărancă ce-și trăgea copilașii după ea și de o trăsură cu un singur cal care stătea nemișcată la colțul străzii.

— Da, i-am răspuns, după care am strigat și-am făcut semn cu mâna spre trăsură.

Calul ridică încet copitele și roțile se puseră în mișcare. Când ajunse în sfârșit în dreptul nostru, vizitiul trase atât de aproape de zid, că roțile atinseră piatra cu un scrâșnet.

Am auzit poarta de dincolo de grajduri scârțâind și m-am uitat într-acolo. Un pâlc de oameni o deschiseseră și pătrunseseră în curte. Un bărbat mă arătă cu degetul și scoase un strigăt; mulțimea apucă înspre noi.

Vizitiul, îmbrăcat într-o cămașă de in mototolită și plină de pete de grăsime, se ridică de pe locul lui și-și întinse mâinile murdare spre mine:

— Sări! Te prind eu!

În spatele meu, Clarice se chinuia să se agațe de marginea zidului; calul se speriase și se îndepărtase de zid cu un pas. Am încercat s-o trag în sus, dar n-aveam destulă putere.

Am tras adânc aer în piept și am sărit. Vizitiul mă prinse cu ușurință și mă așeză lângă el, apoi o strigă pe Clarice. Îi vedeam numai degetele și dosul palmelor – cea dreaptă roșie și umflată – în locurile în care pietrele albe ieșeau în afară ca niște frânghii de culoarea fildeșului.

— Țineți-vă bine, Madonna. Vă trag eu peste zid!

Salvatorul nostru păși până în capătul caprei și își lipi pieptul de zid. Se întinse cât putu de mult, dar abia reuși să-i atingă vârfurile degetelor.

— *Ajută-mă*, Doamne! țipă Clarice, iar calul necheză și el ascuțit.

De cealaltă parte a zidului se auzeau strigăte de bărbați.

— Prindeți-o! Țineți calul!

— N-o lăsați să scape!

Disperat, vizitiul se cățără pe acoperișul trăsurii și, îndoindu-și genunchii, se aplecă în față ca să ajungă la marginea zidului și s-o apuce de brațe. Clarice îl apucă cu mâna sănătoasă; când vizitiul se îndreptă de șale apăru și capul ei deasupra zidului.

Mătușa țipă din nou, mai mult de furie decât de frică; oamenii de dincolo de zid o trăgeau în jos și umerii nu i se mai văzură.

— Nemernicilor! Nemernicilor! Dați-mi drumul!

Vizitiul se clătină și fu cât pe ce să cadă, dar o trase cu atâta forță, încât căzu pe spate pe acoperișul trăsurii. Mătușa Clarice căzu și ea rostogolindu-se lângă el. Vizitiul se aplecă să vadă dacă a pățit ceva, dar ea se ridică în șezut și-l lovi cu mâna stângă.

— Ia-o din loc, scrâșni ea.

Se lăsă în jos de pe acoperiș și mă trase înăuntru, așezându-mă lângă ea. Tremura și gâfâia de oboseală; părul îi atârna desfăcut pe umeri și rochia i se sfâșiase la spate, lăsând să i se vadă cămașa.

Scoase capul pe ușă și strigă:

— Ieși repede din oraș! Îți spun pe urmă unde mergem!

Se lăsă să cadă înapoi pe pernele trăsurii și se uită la încheietura rănită, de parcă se mira că n-o lăsase la greu. Apoi își plimbă ochii prin interiorul murdar al trăsurii. Spre deosebire de mine, nu aruncă nici o privire spre căminul pe care-l părăsea.

— Mergem la Napoli, spuse ea apoi, la familia mamei. Dar nu astăzi. Rebelii se așteaptă să mergem acolo.

Tremurând, dar neclintită, învinsă, dar neîmblânzită, își întoarse către mine privirea cruntă:

— Familia Orsini are să ne ajute. Nu suntem pierduți, să știi. Casa de Medici va recâștiga Florența. Reușim întotdeauna.

M-am uitat în altă parte. La început, nu voisem să iau pumnalul, dar mă atrăgea la fel ca întunericul din privirea lui Cosimo Ruggieri. Acum mă uitam în palma care mânuise tăișul și vedeam același întu-

neric în mine. Încercasem să mă conving că o făcusem pentru Casa de Medici; de fapt, o făcusem fiindcă eram curioasă, fiindcă voisem să văd cum e să omori un om.

La fel ca Lorenzo, aflasem devreme că îmi stă în putere să ucid. Și mă gândeam cu groază unde putea să mă ducă această putere.

Cinci

Poggio înseamnă deal; vila pe care străbunicul meu o construise la Poggio a Caiano era așezată în vârful unei movile lăbărțate, acoperite de iarbă, care se ridica în câmpia toscană, la trei ceasuri distanță de oraș. Casa care îi revenise lui Lorenzo în 1479 fusese inițial simplă, pătrată și avea trei niveluri, dar în mâinile lui Lorenzo se schimbase mult în bine. El înconjurase parterul cu o galerie susținută de arcade grațioase, care se deschidea spre curtea din față. De fiecare parte a arcadei centrale pornea câte o scară care se arcuia în sus și amândouă se întâlneau în fața grandioasei intrări de la primul etaj, unde frontonul triunghiular se sprijinea pe șase coloane înalte, de felul acelora din templele grecești. Clădirea stătea singuratică și maiestuoasă, înconjurată de dealuri line, de râuri și de munții Albano ce se înălțau în apropiere.

Nimeni nu s-ar fi gândit să ne caute aici, îmi explică mătușa Clarice, căci ne aflam la nord de oraș, iar rebelii aveau să scotocească toate drumurile care duceau în sud. Vom petrece noaptea acolo și între timp ea o să întocmească un plan ca să ajungem cu bine la Napoli.

Am intrat cu trăsura pe poarta deschisă, tușind din cauza prafului; am coborât împleticindu-ne, desculțe și ciufulite, ca vai de noi. Ne-a întâmpinat un grădinar uluit.

Eram epuizate, dar prea agitate ca să putem să mâncăm sau să ne odihnim. Cu privirea pierdută, cu mintea lucrând, mătușa pășea pe aleile grădinii îngrijite cu migală, în timp ce eu alergam în fața ei cât mă țineau picioarele, în încercarea de a-mi obosi trupul. Deasupra noastră se adunau nori cenușiu-albăstrui; briza se răcise și începuse să miroasă a ploaie. Eu mă gândeam la privirea uluită și mustrătoare

a micului grăjdar. Învățasem un lucru fundamental despre crime: chinurile victimei sunt scurte și trecătoare, dar ucigașul suferă pe vecie.

Am alergat mult în după-amiaza aceea, dar n-am reușit să scap de imaginea băiatului de la grajduri. Clarice nu mi-a pomenit niciodată de el; sunt convinsă că, prinsă cum era în efortul de a schimba un viitor sumbru, uitase de existența lui.

La lăsarea serii am mâncat o supă sleită pe post de cină și ne-am dus sus. Clarice mă dezbrăcă ea însăși. Când îmi dezlegă șireturile corsetului, piatra cea neagră ascunsă în el căzu cu un clinchet pe podeaua de marmură, iar smocul turtit de iarbă o urmă fără zgomot. M-am aplecat să le ridic și m-am pregătit sufletește să fiu certată.

— Ser Cosimo ți le-a dat? mă întrebă mătușa blând.

Am dat din cap simțind cum roșesc.

Clarice dădu și ea încet din cap:

— Atunci păstrează-le cu grijă.

Mă trimise să mă bag în pat iar ea rămase afară, în anticameră, scriind multă vreme niște scrisori la lumina lămpii. Am pus piatra și iarba sub pernă și am adormit cu scârțâitul poticnit al penei în urechi.

Ceva mai târziu m-a trezit un zgomot de lemn lovit: se stârnise o furtună de vară timpurie care adusese cu ea un vânt rece. În cameră se strecură iute o slujnică tinerică și închise obloanele, ca să nu intre ploaia. Mă uitam pe ușa rămasă deschisă la peretele anticamerei, unde umbra mătușii Clarice se lățea și se chircea după cum dansa flacăra, și ascultam vaietul înfundat al obloanelor.

Când, într-un târziu, am adormit la loc, am avut un somn tulburat de vise – nu imagini, ci sunete: Clarice țipând la soldați să-i dea drumul, cai nechezând, rebeli scandând blesteme împotriva noastră. Am visat tropot de copite și răpăit de ploaie, glasuri de bărbați și bubuit îndepărtat de tunet.

M-am trezit ca lovită de trăsnet: într-o străfulgerare mi-am dat seama că tropotul de copite, cadența stridentă a vocii lui Clarice și glasurile, ceva mai calme, de bărbați, nu făceau parte din nici un vis.

Am sărit din pat și am alergat la fereastră. Era îndeajuns de joasă ca să pot vedea pe ea, dar obloanele aveau zăvorul pus, iar eu eram prea scundă ca să ajung la el. M-am uitat după un scaun, și în clipa aceea se deschise ușa și intră o slujnică. Nu era mult mai în vârstă decât mine, dar era suficient de înaltă ca să deschidă obloanele, la porunca

mea nerăbdătoare. Când le desfăcu, se dădu înapoi cu ochii holbați de spaimă.

M-am uitat și eu. Pe pajiștea largă, în pantă, se aflau douăzeci și patru de bărbați călare, așezați pe patru rânduri, ca la armată, cu săbiile la șold.

În clipa aceea, încrederea mea în vraja lui Ruggieri pieri. Aripa Corbului era în cel mai bun caz o bucată inofensivă de cărbune. N-aveam să ajung niciodată mare și să domnesc; pur și simplu n-aveam să ajung niciodată mare.

M-am tras înapoi de la geam.

— Unde-i? am întrebat eu în șoaptă.

— Madonna Clarice? La ușa din față, vorbește cu doi oameni. Mi-au spus să vă duc jos. E tare mânioasă pe ei. N-a vrut să-i lase să vă trezească. Îi ocărăște așa de rău, că sigur o să-i înfurie…

Își apăsă mâna pe gură, de parcă-i venea să verse, apoi se strădui să se liniștească și continuă:

— Aseară m-a chemat la ea și mi-a spus că, dacă ei i se întâmplă ceva, să am grijă să ajungeți la rudele ei din partea mamei. O să vină să vă caute, dacă nu coborâm repede. Dar…

Se opri din nou, uitându-se speriată spre ușă. Am ridicat întrebător din sprâncene.

— Dar putem ieși pe scara de serviciu, vorbi ea din nou. N-o să ne vadă. Sunt destule locuri unde să ne ascundem. Cred că Madonna Clarice ar vrea să facem asta.

Și eu credeam că mătușa Clarice vrea să facem asta și că știa că, dacă nu apăream, rebelii ar fi torturat-o în speranța de a-mi afla ascunzătoarea; poate că ar fi și omorât-o. Fuga părea posibilă, deși cu puține șanse de reușită, dar dispariția mea ar fi pus-o fără îndoială pe mătușa în mare pericol. Cântărind toate acestea în minte, m-am apropiat încetișor de pat, am băgat mâna sub pernă și am găsit piatra. M-am uitat la suprafața ei lucioasă ca o oglindă neagră și am văzut-o pe Clarice reflectată în ea:

Clarice ridicându-mă în brațe ca să mângâi obrazul lui Lorenzo copil. Clarice ridicându-mă ca să nu mă ajungă rebelii, cu riscul de a fi sfâșiată în bucăți. Mătușa, care ar fi putut foarte bine să plece cu bărbatul și copiii ei și să ne lase pe noi, moștenitorii, în mâinile

rebelilor. Dar, ca și bunicul ei, nu i-a abandonat pe cei de-un sânge cu ea, oricât de năpăstuiți ar fi fost ei.

Am pus inutila gemă pe pernă, apoi mi-am scos talismanul de argint cu tot cu curelușa de piele și l-am pus înfășurat lângă piatră. După care am privit-o pe slujnică.

— Pune-mi rochia, te rog, i-am spus. O să cobor să mă întâlnesc cu ei.

PARTEA A TREIA

Prizonieră

mai 1527 - august 1530

Șase

Am încă întipărite clar în memorie imagini din ziua aceea: lungul drum pe scară în jos, imaginea mătușii în vestibul, cu un șal aruncat pe umeri ca să ascundă fâșia ruptă din spatele rochiei ei aurii. Era palidă de durere, din cauza încheieturii, care acum i se odihnea prinsă într-o eșarfă. Deși bărbatul cu care vorbea era cu mai bine de un cap mai înalt și mai și era flancat de doi aghiotanți asemenea lui, ea părea mai mare decât toți. Spintecând aerul cu brațul sănătos, îl ocăra la fel de neînfricată ca și pe Passerini în dimineața când acesta venise să anunțe fuga papei.

În timp ce coboram treptele, bărbatul care o asculta se uită în sus. Era concentrat și foarte liniștit și m-a făcut să-mi amintesc ceva ce-mi spusese Piero odată, că un câine care nu latră sigur mușcă. Mantaua nouă, cafenie, i se asorta cu părul și barba. Era Bernardo Rinuccini, capul trupelor rebele.

Îmi amintesc cum a holbat ochii când m-a văzut și cum mătușa, uitându-se peste umăr, a rămas cu gura căscată, amuțind brusc, stupefiată.

— Promiteți-mi că nu-i faceți rău, și-o să merg cu voi, am spus eu.

Rinuccini mă privi mirat:

— N-am nici un motiv să-i fac rău.

— Promiteți-mi, am repetat eu, privindu-l, la rândul meu, fără să clipesc.

— Promit, spuse el.

Am trecut pe lângă Clarice și m-am oprit lângă Rinuccini; ochii i s-au umplut de groază văzând cum ies irevocabil de sub protecția ei. Dar eu am fost și mai îngrozită când am surprins clipa în care mândria din ochii ei s-a frânt.

M-au dus de acolo. Când am apărut în ușă, trupele care așteptau pe pajiște ovaționară. Pășeam repede, ca să nu le dau motive să mă atingă, până când am fost ridicată pe un cal și așezată în poala unui soldat nobil. Nu avea sabie, ci o armă cum nu mai văzusem niciodată: o archebuză, o drăcie făcută din lemn și metal, care arunca bile de plumb la distanță, un fel de tun în miniatură, care putea fi ținut în mână. Se uită la mine dezgustat, dar victorios; nicicând nu fusese vreun trofeu mai detestat sau mai prețuit.

Mângâierile soarelui ce se înălța pe cer ștergeau urmele ploii din noaptea trecută; călăream prin ținutul tăcut și caii pășeau printre șuvițe de ceață. Eu stăteam cu spatele lipit de pieptul paznicului meu, amorțită de gravitatea hotărârii mele și stăpânită de o spaimă irațională.

Pe la jumătatea dimineții ajunseserăm înapoi în oraș. Nu ne-am îndreptat înspre sud, spre Piazza della Signoria și spre spânzurătoare, ci spre nord. Străzile erau pline de oameni și grupul de soldați atrăgea atenția, dar cei mai mulți n-au observat o fetiță ghemuită la pieptul unuia dintre soldați; când unii dintre trecători mă remarcau, trecuserăm deja de ei, iar blestemele lor, ca niște pietre aruncate de prea departe, nu mă speriau.

Alaiul nostru intră pe o stradă pe care n-o știam, o stradă mărginită de ziduri de piatră. Erau groase, înalte și fără străpungeri, în afară de trei uși strâmte, aflate la distanță una de alta.

Ne-am oprit în fața uneia. Avea două ferestruici zăbrelite cu drugi de fier, una acoperită cu pânză neagră la nivelul ochilor, iar cealaltă, neacoperită, în dreptul picioarelor.

Unul dintre aghiotanți descălecă și strigă la ferestruica de sus, iar un soldat mă trase jos de pe cal. Ușa se deschise spre înăuntru, aghiotantul mă împinse pe ea și cineva o închise iute în spatele meu.

Am pășit împleticindu-mă într-o curte interioară pavată cu piatră peste care se întindea umbra unei clădiri înalte. Am aruncat o privire spre femeia din fața mea. Era ștearsă și obosită și îmbrăcată toată în negru, în afară de basmaua albă de sub vălul lung. Îmi ceru să tac ducându-și un deget la buze și am urmat-o fără un cuvânt în clădire, care era la fel de anostă, bătrână și tăcută ca și însoțitoarea mea. Femeia mă purtă pe niște trepte înguste preț de două etaje, apoi de-a lungul unui șir de chilii, și mă introduse într-o cameră micuță, în care erau un pat lipit de perete și două scaune.

Pe scaune ședeau două tinere îmbrăcate în niște rochii cafenii, ponosite. Duseră și ele degetul la buze, lăsară din mână lucrurile pe care le cârpeau și se apropiară în grabă de mine.

Începură fără îndemânare să-mi scoată rochia. Mă îndoiesc că mai văzuseră vreodată ceva atât de rafinat, căci nu-și dădeau seama cum se desfac mânecile, dar până la urmă rochia a alunecat pe podea iar eu am ieșit din ea spre a păși într-un viitor nesigur.

Şapte

Pe una dintre cele mai strâmte și mai apăsătoare străzi din Florența se află mănăstirea dominicană cunoscută ca Santa Caterina da Siena. Cei ce țineau de ea îi înfruntaseră întotdeauna cu violență pe Medici și-i sprijiniseră pe rebeli, cu siguranță din cauză că mănăstirea avea săraci în grijă. Cele șase pensionare – fete de măritat sau mai tinere, din familii care descoperiseră că e mai ieftin să le țină aici – făceau parte din cea mai de jos clasă a muncitorilor: țesători, dărăcitori și vopsitori de lână și mătase, meserii care le pătau mâinile, le deformau trupurile, le distrugeau plămânii. Erau oameni care se îmbolnăveau și mureau de tineri, lăsând în urmă fiice pe care nu avea cine să le hrănească. Aceștia erau oamenii care ne rupseseră nouă steagurile și le dăduseră foc din ură pentru cei bogați și bine hrăniți.

În Santa Caterina era mereu un miros greu, fiindcă țevăria și canalizarea erau vechi și stricate. Călugărițele stăteau întruna în genunchi, frecând podelele și pereții, dar oricâtă curățenie ar fi făcut, nu reușeau să învingă mirosul. Locuitoarele erau toate slabe și mereu flămânde. Aici nu existau lecții de latină, eforturi de a le învăța pe fete să citească și să socotească, aici era numai de muncit. Starețа, maica Violetta, nu avea destulă energie ca să aibă o părere, bună sau rea, despre mine; era prea ocupată să le țină în viață pe fetele pe care le avea în grijă ca să mai aibă timp de politică. Știa numai că rebelii plăteau la timp pentru mine.

Împărțeam chilia – și o saltea murdară de paie, plină de purici, în care locuia o familie de șoareci – cu alte patru fete, toate mai mari decât mine. Una dintre ele mă ura din toate puterile, căci fratele ei fusese ucis într-o încăierare cu susținătorii familiei Medici. Altora două

nu le prea păsa de mine. Și mai era Tommasa, o fetiță în vârstă de doisprezece ani.

Tatăl Tommasei era un negustor de mătase pe care datoriile îl făcuseră să fugă din oraș, lăsându-și soția și copiii să se descurce cu creditorii. Mama ei era bolnăvicioasă; Tommasa însăși era firavă și suferea de accese înfiorătoare de sufocare, mai ales când făcea eforturi prea mari. Avea oasele subțiri și lungi și coloritul delicat al locuitorilor din nord: pielea albă, ochii albaștri ca azurul. Și totuși muncea în rând cu celelalte, iar pe buzele ei stăruia mereu cel mai dulce surâs.

Mă trata ca pe o prietenă, cu toate că frații ei erau susținători înfocați ai cauzei rebelilor, până într-acolo, încât Tommasa nu le pomenea niciodată de mine.

Tommasa era singura mea legătură cu lumea de dincolo de zidurile mănăstirii. Mama ei o vizita în fiecare săptămână și aducea mereu vești. Am aflat că Palatul Medici fusese prădat, că ultimele lui comori fuseseră luate în stăpânire de noua conducere a orașului. Toate stindardele cu însemnele noastre fuseseră distruse și toate sculpturile și clădirile pe care apărea blazonul Casei de Medici fuseseră nemilos desfigurate cu dalta.

Am întrebat, firește, de mătușa Clarice și am încercat să nu plâng când Tommasa mi-a spus că e în viață, dar nimeni nu știe unde se află. Nici Ippolito și Alessandro nu se știa unde se ascund.

Când am întrebat-o pe Tommasa de ce e așa bună cu mine, s-a mirat foarte tare:

— De ce m-aș purta altfel? mă întrebă ea. Se spune că familia ta a asuprit poporul, dar tu ești bună cu mine și cu celelalte. Nu pot să te pedepsesc pe tine pentru ceva ce-au făcut alții.

O iubeam din același motiv din care-l iubeam pe Piero, pentru că era prea bună ca să întrezărească întunecimea ascunsă în inima mea.

Am petrecut o vară mohorâtă, cu teama c-o să fiu executată și cu speranța c-o să mai aflu vești. N-am avut parte nici de una, nici de alta, iar toamna m-a găsit învăluită într-o negură de foame și suferință. Slăbisem și-mi pierdusem voința, și când Tommasa îmi povestea ultimele bârfe, n-o mai asaltam cu zeci de întrebări.

Apoi veni iarna, care aduse un frig cumplit. Camera noastră nu avea cămin și era înghețată; nu mă opream niciodată din tremurat. Apa din ligheanul pe care-l foloseam toate cinci îngheța, dar oricum

ne era prea frig ca să ne spălăm. Puricii aveau grijă să nu dorm prea mult. Frigul nu slăbea, dimpotrivă, era din ce în ce mai puternic.

Într-o dimineață de pe la sfârșitul lui decembrie, mă îndreptam împreună cu celelalte fete spre trapeză. Trecând pe lângă o chilie, am văzut două călugărițe ducând-o pe o a treia pe sus. Cea din urmă era complet țeapănă și măicuțele îi ridicaseră doar capul și picioarele, de parcă era o scândură. Cele două călugărițe se uitară scurt la noi, interzicându-ne din ochi orice întrebare.

După ce trecură, Tommasa își făcu repede cruce și noi celelalte am imitat-o. Am rămas tăcute pe loc până dispărură pe coridor.

— Ați văzut? șuieră Lionarda, cea mai mare dintre noi.

— Moartă, zise alta.

— Înghețată, am adăugat eu.

Dar la masă, în timp ce așteptam să ni se umple castroanele, o novice care stătea în fața noastră leșină și fu scoasă de acolo. Nu m-am prea gândit la ea: frecam podele și cârpeam haine rupte, fără să mai tresar măcar când îmi înțepam vreun deget amorțit de frig. Nu m-am îngrijorat până seara, la vecernie, când am văzut capela plină doar pe jumătate.

— Unde-s celelalte surori? am întrebat-o în șoaptă pe Tommasa.

— S-au îmbolnăvit, răspunse ea. Un fel de febră.

În noaptea aceea am auzit de cinci ori călugărițele alergând încolo și-ncoace pe coridor. Dimineața ne-am mai sculat doar patru de pe saltea. Lionarda n-a putut.

Răsuflarea îi atârna ca un abur alb în aerul înghețat de deasupra ei; în ciuda frigului, fruntea îi era scăldată de sudoare. Una dintre celelalte fete încercă s-o trezească, dar nici țipetele, nici zgâlțâiturile n-o putură face să deschidă ochii. Am strigat după călugărițe, dar nu apăru nici una; chiliile de lângă noi erau goale.

Tommasa și cu mine am rămas cu Lionarda și le-am trimis pe celelalte două fete după ajutor. După vreo jumătate de ceas intră o novice, purtând vălul ei alb și șorțul negru. În tăcere – fiindcă era ora în care călugărițele nu vorbeau – își strecură mâinile pe sub cămașa de noapte a bolnavei și o pipăi ușurel pe gât, pe clavicule, la subsuori. Apoi coborî spre pântece și se trase înapoi, încremenită de spaimă.

Ridică poala cămășii și dezveli la încheietura coapsei o umflătură de mărimea unui ou de gâscă, înconjurată de un inel roșiatic, ca o vânătaie perfect concentrică.

— Ce-i asta? șopti Tommasa.

Novicea își mișcă buzele într-un răspuns. M-am uitat prea târziu la ea ca să-l văd, dar Tommasa își duse mâna la gât cu un icnet.

— Ce-i asta? am spus și eu ca un ecou, adresându-mă Tommasei.

Prietena mea se întoarse spre mine cu ochii și nasul curgându-i din cauza frigului și-mi suflă:

— Ciumă.

După ce o scoaseră pe Lionarda din chilie, eu și cu Tommasa ne-am dus în trapeză pentru masa de dimineață, apoi ne-am îndreptat spre sala comună. În mod normal, la ora aceea maica Violetta se afla acolo și ne împărțea sarcinile. Dar încăperea se transformase acum în spital și o mulțime de femei erau întinse pe podea – unele gemând, altele într-o tăcere înfricoșătoare. O călugăriță mai bătrână ne opri la ușă și ne făcu semn să ne întoarcem în chilia noastră. Acolo le-am găsit pe celelalte două fete cosând lințolii.

— Ce s-a întâmplat cu Lionarda? întrebă Serena, și, după ce i-am explicat, ne-a spus că jumătate dintre surori lipseau dimineață din trapeză.

Era epidemie de ciumă în toată legea.

Ne-am înghesuit una într-alta pe pat, discutând îngrijorate. Mă gândeam la mătușa Clarice, cât ar fi fost de nenorocită să afle că am murit în sălașul acela infect, și la Piero, cum ar fi plâns el la vestea că am plecat dintre cei vii.

După vreo două ceasuri apăru în ușă călugărița cea bătrână s-o anunțe pe Tommasa că o așteaptă frații ei la vorbitor – și s-o avertizeze să nu cumva să pomenească ceva despre boala din mănăstire. Tommasa plecă și se întoarse o oră mai târziu, cu ochi strălucitori. Avea un secret. Nu-mi spuse nimic până la prânz, când se ridică să se ducă la closet și-mi făcu semn pe ascuns să vin cu ea.

Am intrat împreună în cămăruța care puțea îngrozitor, și atunci și-a scos din buzunar mâna strânsă pumn, apoi a desfăcut-o încetișor.

În palma ei deschisă se odihnea o pietricică neagră și strălucitoare. Am înșfăcat-o și m-am gândit cum se uitase mătușa la mine când Aripa Corbului și tătăneasa îmi căzuseră din sân, cum mă privise îngândurată când mă aplecasem să le ridic.

Ser Cosimo ți le-a dat? Atunci păstrează-le cu grijă.

Numai Clarice putea să știe că lăsasem piatra la Poggio a Caiano. Numai Clarice putuse s-o găsească și să mi-o înapoieze, ca să aflu că nu mă uitase. Îmi simțeam inima revărsându-mi-se din piept.

— Cine ți-a dat-o? am întrebat-o pe Tommasa.

— Un bărbat, îmi răspunse ea. Frații mei plecau și eu tocmai lăsasem pânza peste grilaj. Bărbatul cred că se uitase pe ferestruica de jos și-mi văzuse marginea rochiei.

— Și ce ți-a zis? am întrebat eu din nou.

— M-a întrebat dacă sunt prietenă sau dușmancă a familiei Medici, spuse Tommasa. Și când i-am răspuns că nici una, nici alta, m-a întrebat dacă știu o fată pe nume Caterina. I-am spus că da, că ești prietena mea. Mi-a oferit bani ca să-ți aduc asta – făcu ea semn cu capul spre piatră –, dar să nu spun la nimeni. E o amintire de familie?

— A fost a mamei, am mințit eu.

Puteam să am încredere absolută în Tommasa, dar aveam destule necazuri și fără acuzația de vrăjitorie.

— I-am spus să pună banii în cutia milei, pentru mănăstire. Și l-am întrebat dacă are vreun mesaj pentru tine și a zis așa: „Spune-i să fie puternică și să mai aștepte puțin. Spune-i că am să mă întorc".

Să mai aștepte puțin… Am să mă întorc. Cuvintele acestea mă buimăciră. Am ascuns piatra între șorț și rochie, îndesând-o în fâșia de pânză care-mi servea de cordon.

M-am uitat spre Tommasa:

— Nu trebuie să mai vorbim despre asta, nici măcar între noi. Rebelii ar putea să mă ucidă sau să mă ducă în altă parte.

Prietena mea încuviință solemn din cap.

În ciuda ciumei și a iernii necruțătoare, umblam acum prin încăperile mănăstirii din ce în ce mai veselă. De fiecare dată când îmi strecuram mâna sub șorț și atingeam piatra cu vârful degetelor, suprafața ei netedă și rece se preschimba în îmbrățișarea mătușii.

Când ne-am sculat a doua zi de dimineață, am descoperit că trapeza fusese închisă. Bucătăresele se îmbolnăviseră și ele, iar maicile sănătoase erau copleșite de munca de îngrijire a bolnavelor. Trebuiau cusute, fără îndoială, încă multe lințolii, dar rutina mănăstirii era întreruptă, așa că de noi uitaseră. Ne-am întors în chilie și ne-am așezat pe salteaua

noduroasă de paie, flămânde, înghețate și speriate, și am încercat să ne mai trecem vremea cu bârfe.

Câteva ceasuri mai târziu se auziră zgomote pe coridor: glasul ascuțit al unei călugărițe, tropăit de pași pe podea, uși deschise și închise. Am tras cu ochiul pe hol și am văzut o măicuță măturând furioasă și ridicând nori de praf.

— Ce fac acolo? strigă Serena, care stătea turcește pe pat, lângă Tommasa.

— Curățenie, am răspuns eu uimită.

Se închiseră mai multe uși; dereticatul frenetic încetă. Am auzit-o pe maica stareță dând ordine cuiva, dar nu vedeam pe nimeni. După o vreme ne-am apucat iarăși de flecărit.

În ușă apăru deodată maica Violetta.

— Fetelor, spuse ea scurt, cu toate că era ora de tăcere.

Le făcu semn să iasă.

— Tu nu, Caterina. Tu rămâi aici. Restul veniți cu mine.

Le scoase pe fete afară, iar pentru mine începu o așteptare chinuitoare. Poate că vreo măicuță îl văzuse pe străinul care mă căutase; poate că Tommasa spusese cuiva secretul nostru. Acum rebelii o să mă omoare sau o să mă bage într-o închisoare și mai rea decât Santa Caterina.

Nu trecu mult și pe coridor se auziră pași – pași răsunători, cu sunetul neobișnuit aici al cizmelor de piele pe pardoseala de piatră. Un rebel, mi-am zis eu disperată. Au venit să mă ia.

Dar bărbatul care apăru în ușă nu semăna deloc cu Rinuccini sau cu soldații lui. Purta o mantie groasă de catifea roz tivită cu hermină și o pălărie de catifea cafenie cu o pană mică, albă. Barbișonul îi era foarte îngrijit tuns, iar pe umeri i se revărsau bucle lungi și negre, foarte atent pieptănate. Își ținea batista de dantelă la nas; parfumul de trandafiri pe care îl răspândea ajungea până la mine.

— Aceasta e fata, spuse maica Violetta blând, apoi dispăru.

— Pfui! făcu străinul, cu glasul înăbușit de batistă. Iertați-mă, dar e un miros oribil! Cum îl suportați?

Lăsă batista ca să-și scoată pălăria și făcu o reverență.

— Am plăcerea să o am în față pe Catherine de Medici, ducesa de Urbino, fiica lui Lorenzo de Medici și a lui Madeleine de La Tour d'Auvergne?

Pronunțase *Catherine*, ca bărbatul din visul meu însângerat.

— Eu sunt, i-am răspuns.

— Eu sunt… Pfui!… Eu sunt Robert Saint-Denis de la Roche, ambasador în Republica Florența prin voia Maiestății Sale Francisc I. Răposata dumneavoastră mamă era verișoara Maiestății Sale și ieri ne-a fost adus la cunoștință că dumneavoastră – rudă apropiată – sunteți ținută prizonieră în niște condiții inadmisibile. E adevărat că acestea sunt hainele pe care sunteți obligată să le purtați și acesta e patul pe care sunteți obligată să dormiți?

Pumnul meu, strecurat sub guler și încleștat pe Aripa Corbului, începu încetișor să se deschidă.

— Da, am răspuns.

Voiam să-mi plimb degetele pe faldurile mantiei de catifea, să lepăd rochia de lână care-mi dădea mâncărimi și să îmbrac o rochie frumoasă, să-mi strângă Ginevra corsetul și să-mi aducă mânecile. Voiam să-l văd pe Piero. Și cel mai mult voiam să-i mulțumesc mătușii Clarice că m-a găsit, și gândul acesta aproape mă făcu să plâng.

Pe chipul ambasadorului se așternu o expresie blândă.

— Ce groaznic pentru dumneavoastră, care sunteți doar un copil. E un frig cumplit aici. Mare minune că nu sunteți bolnavă.

— E epidemie de ciumă în mănăstire, i-am spus eu. Cele mai multe măicuțe sunt bolnave.

Ambasadorul înjură în limba lui; batista de dantelă îi căzu pe podea.

— Stareța nu mi-a spus nimic despre asta!

Își regăsi imediat controlul, stăpânindu-și teama.

— Atunci așa rămâne. Voi aranja să fiți mutată din cloaca asta plină de purici chiar astăzi. Ăsta nu-i un loc potrivit pentru o verișoară a regelui!

— Rebelii n-o să fie de acord, am spus eu. Ei îmi vor moartea.

— Rebelii vor o republică sigură, ceea ce deocamdată nu au, îmi răspunse el ridicând viclean din sprâncene. Au nevoie de bunăvoința regelui Francisc și n-o vor obține până când n-o vor trata pe ruda sa cu respectul cuvenit.

Se înclină din nou grăbit:

— N-o să mai zăbovesc. Dacă în clădirea asta e ciumă trebuie să plec cât mai repede. Îngăduiți-mi câteva ore și vă voi duce într-un adăpost mai potrivit.

Se întoarse să plece; am strigat în urma lui:

— Vă rog să-i spuneți mătușii mele Clarice cât îi sunt de recunoscătoare că ați venit!

Se întoarse și se uită mirat la mine:

— Nu am intrat în legătură cu ea, dar cu siguranță voi încerca să-i transmit mesajul dumneavoastră.

— Atunci cine v-a trimis aici?

— M-a alertat un vechi prieten al familiei dumneavoastră. Spunea că veți ști că el a fost. Cred că se numea Ruggieri. Dați-mi voie să plec, adăugă el după o pauză, pentru că ciuma se răspândește repede. Jur în fața Atotputernicului că nu veți mai petrece încă o noapte aici. Așa că sus inima și bucurați-vă.

— Așa voi face, i-am răspuns, dar, în clipa în care dispăru pe coridor, am izbucnit în lacrimi.

Plângeam pentru că Ser Cosimo, aproape un străin, mă găsise și i se făcuse milă de mine. Plângeam pentru că mătușa Clarice nu făcuse asta. Am cules de pe jos pătratul de dantelă fină ca pânza de păianjen și am tras în piept parfumul de flori.

Mi-am spus în sinea mea că Aripa Corbului mă va apăra de ciumă și mă va elibera din Santa Caterina; am jurat să nu mă mai despart niciodată de ea.

Dar ambasadorul Franței n-a venit în dimineața aceea după mine, și nici după-amiază n-a venit nimeni. Stăteam cu celelalte fete și coseam lințolii, atât de veselă și de distrată, că m-am înțepat de zeci de ori în degete. Pe la apus buna dispoziție mi se risipi. Dar dacă rebelii nu-și doreau bunăvoința regelui Francisc chiar așa de mult cum credea domnul La Roche?

Se lăsă noaptea. Am refuzat să mă dezbrac și m-am întins lângă Tommasa, pândind în întuneric vreo mișcare, ceva. După câteva ceasuri am zărit afară licărul unei lămpi. Am ieșit repede pe coridor și am găsit-o pe maica Violetta, care zâmbi văzându-mi entuziasmul și-mi făcu semn s-o urmez.

Mă duse în chilia ei și mă îmbrăcă într-o ținută adevărată de călugăriță; îmi dădu și o mantie groasă.

— Unde mă duc? am întrebat-o eu.

— Nu știu, copilă.

Mă duse la ușa care dădea în stradă.

— Ai adus-o? întrebă o voce bărbătească de afară când auzi pașii noștri.

— Da, răspunse maica Violetta și deschise ușa.

Omul de afară purta o mantie groasă și sabie lungă, de soldat, la brâu. În spatele lui așteptau patru oameni călare.

— Hai odată, mă zori bărbatul, întinzându-mi mâna înmănușată. Acoperă-ți fața, mișcă-te repede și să n-aud musca. Dacă ne aude cineva suntem în pericol.

M-am proțăpit în fața lui:

— Unde mă duceți?

— Ai să afli curând, mă asigură el și mustața i se arcui într-o parte în sus. Dă-mi mâna. Nu-ți mai spun a doua oară cu vorba bună.

L-am ascultat în silă. Mă urcă pe cal, apoi se așeză și el în șa în spatele meu și o luarăm din loc, urmați de însoțitorii lui.

Noaptea era rece și fără lună. Mergeam pe niște străzi pustii pe care copitele cailor răsunau cu ecou. Încercam să-mi dau seama pe unde mergem, dar vălul subțire de lână îmi împiedica vederea.

Drumul nu dură mai mult de un sfert de ceas. Ne-am oprit în fața unei uși de lemn tăiate într-un zid mare de piatră; aveam să fiu închisă într-o altă mănăstire. Am intrat în panică și am început să cotrobăi pe sub mantie și pe sub rochie după talismanul negru de piatră.

Însoțitorul meu descălecă și mă dădu și pe mine jos, în timp ce un soldat bătu cu putere în ușa solidă. Aceasta se deschise imediat fără zgomot. Unul dintre bărbați mă împinse înăuntru și trânti ușa în urma mea.

Mirosea atât de tare a oțet, că mi-am dus mâna la nas; broboada de pânză pe care-o purtam legată în jurul feței îmi alunecă pe ochi. O mână rece o prinse pe-a mea și mă trase pe dibuite câțiva pași mai încolo, unde nu se mai simțea mirosul. Când îmi dădu drumul, mi-am dat jos vălul.

În fața mea stăteau în semicerc douăsprezece călugărițe – înalte, grațioase, cu văluri pe cap și îmbrăcate în mantii negre, încât siluetele li se confundau cu întunericul. Le vedeam numai fețele, luminate de lămpile pe care le țineau trei dintre ele – douăsprezece zâmbete blânde, douăsprezece perechi de ochi binevoitori.

Cea mai înaltă dintre ele păși spre mine. Era voinică, avea fața lată și părea între două vârste.

— Dragă Caterina, îmi spuse ea, eu sunt stareța, maica Giustina – sunt o Medici, ca și tine. Când te-ai născut, ți-am fost nașă. Bine ai venit la noi.

Fără să se teamă de ciumă, își deschise larg brațele, iar eu am alergat la pieptul ei.

Opt

Aripa Corbului nu dăduse greș. Mă aflam în Rai, înconjurată de îngeri: mănăstirea benedictină Santissima Annunziata delle Murate, Preasfânta Bunăvestire a Celor Zidiți, și femeile nobile care primiseră aici vălul de călugărițe. Cele mai multe erau înrudite cu familia noastră; doar câteva susțineau noua republică.

Mănăstirea însăși fusese construită și întreținută din banii familiei noastre; asta se vedea din lărgimea coridoarelor și din eleganța interioarelor. În noaptea aceea, maica Giustina m-a condus în noua mea locuință. Frica mă sleise de puteri, așa că nu am remarcat nici un amănunt, în afară de un pat mare, cu pături groase și cu o pernă dolofană. Am stat cuminte până ce o slujnică m-a dezbrăcat; am ascuns talismanul în palmă, aruncându-i femeii tăcute, solemne, o privire încordată. Nu observase nimic, căci era ocupată să umple un lighean cu apă încălzită. Mă spălă cu o cârpă, apoi îmi trase pe cap o cămașă curată, fină și moale. Am băgat repede piatra într-un buzunar. Slujnica îmi arătă o tavă cu pâine și brânză pe masa de lângă pat. Am devorat mâncarea și m-am prăbușit pe pat. Femeia îmi puse o cărămidă încălzită la picioare și strânse păturile în jurul meu. În iarna aceea era prima oară când mă opream din tremurat.

Am dormit câteva ceasuri în șir, strângând Aripa Corbului în pumn. Când m-am trezit a doua zi de dimineață, am văzut că mă aflam într-o cameră mare, cu lambriuri sculptate și cu un cămin de marmură. O lumină aurie ca mierea se revărsa prin fereastra largă, în formă de arcadă, peste o masă mare și niște scaune frumos tapițate, a căror catifea verde-închis se asorta cu draperiile și cuvertura patului. Pe peretele din fața mea era un crucifix mare de aur, lucrat în filigran, sub care se afla un scăunel de rugăciune cu o perniță pe el.

Pe peretele din fața căminului erau mai multe rafturi cu cărți. Privirea îmi fu atrasă de un volum așezat pe raftul cel mai de jos: era legat în piele maro-închis, cu titlul gravat cu litere aurii și dimensiunile lui îmi erau familiare. Am țâșnit din pat și am scos cartea din raft.

Ficino. *De vita coelitus comparanda*, același exemplar care stătuse pe genunchii lui Piero; am recunoscut crăpăturile din legătura de piele și am început să râd în hohote. Am început să caut nerăbdătoare prin rafturi după alte nestemate salvate din Palatul Medici. N-am mai găsit nimic, dar am descoperit alte două volume cu titluri scrise de Ficino.

Eram încă absorbită de noile titluri când am auzit o bătaie în ușă. Intrară două femei și o călugăriță. Femeile cărau o cadă, iar măicuța îmi zâmbea cu căldură. Era mai în vârstă și purta ochelari. Avea un trup rotofei, iar purtarea și felul de a vorbi îi trădau originea nobilă. Ducea în mâini o tavă cu un pahar și o farfurie cu gustări.

— *Duchessina*, mi se adresă ea veselă. Văd că ți-ai descoperit deja biblioteca. Avem una mai mare, bineînțeles, în aripa cealaltă, dar ți-am adus aici câteva titluri care ne-am gândit c-o să-ți placă. Eu sunt sora Nicoletta; dacă ai nevoie de ceva, cere-mi mie. Ți-am adus o gustare și niște vin dulce ca să reziști până la micul dejun – probabil că ți-e încă foarte foame. Pe urmă o să te scăpăm definitiv de purici.

Micuța ducesă. Apelativul plin de un respect afectuos mă făcu să zâmbesc. Am pus mâna pe cartea lui Ficino și, uitând de tot de buna creștere, am întrebat:

— Cartea asta cum a ajuns aici, în camera asta?

Se uită prin ochelarii groși, care îi măreau ochii negri:

— Ambasadorul de la Roche a adus ieri câteva lucruri pentru tine. Probabil că și cartea aceasta.

— Asta a fost salvată din palatul nostru, i-am spus eu.

— Domnul fie lăudat, răspunse ea cu indiferență și se întoarse spre slujnica din seara precedentă, care tocmai intrase cu câte o oală mare în fiecare mână. Dragă *duchessina*, ea e slujnica noastră, Barbara. Poți s-o chemi și tu ori de câte ori ai nevoie de ceva.

Puse tava pe noptieră, apoi scoase dintr-un buzunar de la brâu o scrisoare cu pecete de ceară.

— Micul dejun îți va fi servit în curând. Între timp, poate o să-ți facă plăcere să citești asta.

Zâmbetul ei înțelegător mă făcu să înhaț scrisoarea și să-i rup repede sigiliul. Era scrisul mătușii. Mi-am lipit scrisoarea de inimă.

— Soră Nicoletta, te rog, iartă-mi bădărănia. Dar de atâta vreme n-a mai fost nimeni bun cu mine, că am uitat să mă port cum se cuvine. Îți mulțumesc pentru tot.

— Dar purtarea ta e minunată, mă contrazise ea radioasă. Nu e nevoie să te scuzi, știu prin ce-ai trecut. Lectură plăcută, *duchessina*. Mă întorc peste o oră, încheie ea cu o scurtă reverență.

Am desfăcut scrisoarea cu sufletul la gură.

Draga mea Caterina,

Ne-am îngrozit când am aflat de încarcerarea ta și de condițiile nemiloase pe care ai fost nevoită să le înduri. Sper că noua ambianță îți place mai mult. De acum înainte voi ține permanent legătura cu ambasadorul francez ca să mă asigur că nu vei mai avea de îndurat asemenea privațiuni. Rebelii au mare nevoie de sprijinul regelui Francisc I al Franței, iar Maiestatea Sa dorește ca verișoara lui să fie tratată cum se cuvine.

Trebuie să mențin discreția în privința locului unde mă aflu; din același motiv o vizită a mea în carne și oase este exclusă. Dar te rog să mă crezi că mă străduiesc din toate puterile să-ți obțin eliberarea. Papa Clement a reușit să fugă din Roma devastată. Se va reconcilia în curând cu împăratul Carol; voi face tot ce-mi stă în putință să alimentez această atitudine binevoitoare pentru ca ea să conducă la restaurarea conducerii familiei noastre în Florența.

N-am uitat de curajul tău. Ține-te tare și nu uita niciodată destinul pentru care te-ai născut.

Cu cea mai sinceră afecțiune,

Mătușa ta,

Clarice de Medici Strozzi

P.S. Unchiul și verii tăi îți trimit urările lor de bine. Piero insistă să-ți scriu că îi este teribil de dor de tine.

Citind eleganta epistolă a mătușii am început să tânjesc după prezența ei, dar curând atenția mi-a fost atrasă de o farfurie cu cârnăciori și mere. După ce am mâncat, m-am băgat în cada aburindă. Barbara mi-a spălat părul, înecând ultimii purici de la Santa Caterina, și m-a

îmbrăcat într-o rochie strânsă pe corp, apoi m-a înfofolit în niște șaluri de lână fină, ca să mă apere de frig.

Viața la Le Murate era foarte plăcută. În fiecare dimineață și seară stăteam cu măicuțele în trapeză și beam vin bun și mâncam mâncare bună, de multe ori carne sau prăjituri. Sora Nicoleta mă trata ca pe nepoțica ei favorită, aducându-mi mereu în dar nuci și fructe confiate sau vreo fundă frumoasă de pus în păr. Ea și celelalte călugărițe îmi dădeau voie să circul liberă prin mănăstire.

Nu abuzam de încrederea lor. Participam în fiecare dimineață la liturghie și după aceea o însoțeam pe Nicoletta în sala cusătoreselor. Multe surori lucrau broderii fine, unul dintre modurile prin care se întrețineau singure. Fără nici cel mai mic marcaj pe pânză, sora Nicoletta putea să brodeze perfect un miel care purta flamura cu Crucea, sau pe Sfântul Duh coborând din Ceruri, întruchipat în porumbel.

În acea primă dimineață am fost prezentată celorlalte cusătorese: sora Antonia, adjuncta stareței, înaltă, calmă și mai în vârstă; sora Maria Elena, o spanioloaică cu o voce de înger, care dirija corul; și o pensionară, Maddalena, cu cinci ani mai mare ca mine, cu un păr castaniu care i se revărsa pe umeri. Maddalena era din familia Tornabuoni – din care se trăgea și mama lui Lorenzo *il Magnifico.* Mai era și sora Rafaela, o artistă al cărei talent de pictoriță îi permitea să decoreze manuscrisele din *scriptorium* cu imagini superbe. Și, în sfârșit, sora Pippa, o tânără frumoasă, cu sprâncene roșcate și ochi verzi, care înviorau în mod plăcut cadrul format de broboada albă și vălul negru. Când ni se făcu cunoștință, obrajii și gâtul i se îmbujorară brusc; am crezut că e vorba de sfială, până când am surprins privirea plină de ură din ochii surorii care o însoțea mereu ca o umbră, Lisabetta, cea cu obrazul smead.

M-am așezat pe o perniță și am început să casc gura la grădina veștejită care se vedea prin ferestrele mari, ascultând trosnetele vesele ale focului, până când Nicoletta mi-a adus un ac, o foarfecă și fir de mătase. Îmi dădu o batistă pe care să exersez și îmi arătă cum să pun ața în ac și cum să fac primele împunsături. Pe urmă surorile începură să șușotească din când în când între ele. Sunetul șoaptelor mă făcea să mă simt bine, dar am auzit întrebarea surorii Pippa, rostită cu o voce ascuțită:

— E normal să se miște liber? La urma urmei e prizonieră.

Lisabetta se amestecă și ea în vorbă:

— N-a stat nimeni astă-noapte de gardă la ușa ei. Ar fi putut foarte bine s-o șteargă.

Sora Nicoletta lăsă fâșia de brocart la care lucra să-i cadă în poală și spuse pe un ton aspru:

— E doar un copil, un copil care a trecut prin niște încercări oribile. Sigur n-are nevoie să-i amintiți voi de ele.

Gâtul și obrajii Pippei se făcură din nou stacojii și nimeni nu mai spuse nimic legat de acest subiect. Am aflat în curând că familia ei și cea a Lisabettei făceau parte din Partidul Poporului, facțiunea cea mai radicală din noua stăpânire.

De două ori pe săptămână, maica Giustina mă lua în chilia ei confortabilă și îmi dădea lecții de protocol nobiliar. Nu uitase că sunt ducesă și că fusesem desemnată să conduc Florența, și lecțiile ei mi-au amintit că multă lume din oraș nu încetase să spere că familia Medici se va întoarce la putere. Mă deprindea cu arta conversației, mă învăța cum să mă comport la masă și cum să mă adresez regilor, reginelor și unchiului meu, papa Clement.

Mai făceam lecții și cu Maddalena. Sora Rosalina mă învăța franțuzește, având în vedere că ambasadorul francez îmi făcea vizite, pentru a-l ține pe regele Francisc la curent cu starea mea. La prima lecție eram cam stânjenită și nu înțelegeam de ce, până când sora Rosalina mi-a spus Catherine – Catherine, așa cum mă numise odată Ruggieri fără să-și dea seama, așa cum mă numise bărbatul rănit din coșmarul meu.

La Le Murate au reînceput visele urâte. Am fost nedumerită și îndurerată, dar apoi mi-am amintit că Ser Cosimo îmi spusese că talismanul le va face să revină.

Marte se află în Casa a douăsprezecea, casa dușmanilor ascunși și a viselor.

Am jurat să nu mă mai despart niciodată de talisman; acum eram convinsă că lui Ser Cosimo și talismanului li se datorează întorsătura bună pe care o luase soarta mea.

Horoscopul tău conține multe încercări teribile și acum vine prima dintre ele. Am de gând să mă asigur că vei scăpa cu viață din ea.

Soarta îmi redase talismanul și cartea lui Ficino. Nu puteam să disprețuiesc asemenea daruri; îmi petreceam serile citind *De vita coelitus*

comparanda la lumina lămpii. Explorând rafturile bibliotecii am mai descoperit un cadou prețios: chiar lângă tomul pomenit mai înainte stătea un alt volum cu un aspect vechi, intitulat *Carte de învățătură pentru elementele artei astrologiei*, de un autor arab pe nume al-Biruni.

Lectura era aridă și descurajantă pentru un copil, dar simțeam că de ea depinde supraviețuirea mea. La vârsta de opt ani am memorat cele douăsprezece semne ale zodiacului, și cele douăsprezece case, și cele șapte planete.

În coșmarurile mele, bărbatul acela mă striga mai departe pe nume, apoi zăcea din nou la picioarele mele cu fața ca un izvor învolburat și sângeriu.

Catherine…

Avea să mai curgă sânge: francezul striga la mine să-l ajut să împiedice apropiatul măcel. Mie îmi revenea sarcina să descopăr pericolul și să-l previn. Soarta îmi oferea șansa de a mă mântui.

Am petrecut o iarnă foarte plăcută. Primăvara îmi aduse vești de la mătușa Clarice despre papa Clement: acum se afla în siguranță la Viterbo și împăratul Carol își cerea scuze pentru ororile pe care trupele sale rebele le făcuseră în Roma. Am primit și de la Piero scrisori pline de noutăți: *Sunt atât de înalt acum, că nu mă mai recunoști!* Aerul era greu de miresme, iar pe mine speranța mă făcea ușoară ca fulgul. Mă simțeam în siguranță și prevedeam că în curând îmi voi putea controla singură lumea, mulțumită studiilor de astrologie.

Veni ziua de 11 mai 1528, când se împlinea un an de când auzisem prima dată că papa Clement fusese alungat de la Vatican. Când sora Nicoletta veni dimineață să mă ia la liturghie, avea un zâmbet silit și tremurător. Am simțit că-mi ascunde o nenorocire; iar când maica Giustina m-a anunțat că ambasadorul francez îmi cerea o întrevedere în sala de recepție, presimțirile rele mi se accentuară.

Ședeam în camera luminată de soare. Ambasadorul de la Roche nu se lăsă mult așteptat. Își răsese barbișonul și păstrase doar o mustață subțire ca o lamă de cuțit sub nasul impunător. Era îmbrăcat potrivit anotimpului, cu o tunică verde-deschis și ciorapi galbeni, iar când intră făcu o plecăciune adâncă, cu o amplă fluturare a mâinii.

— *Duchessa*, mi se adresă el ridicându-se, sper că sunteți bine.

Nu zâmbea, iar tonul îi era sumbru.

— Foarte bine, domnule ambasador, i-am răspuns eu. Dar dumneavoastră?

— Destul de bine, destul de bine, mulțumesc, spuse la rândul lui, tamponându-și nasul cu batista. Deci sunteți sănătoasă? Și cu studiile cum stați?

— Sănătatea mea e perfectă. Și îmi place foarte mult să studiez. Am niște profesoare excelente.

— Aha, dădu el din cap. Atunci e bine.

Și tăcu.

— Vă rog, i-am spus eu cu glasul pierit dintr-odată de frică. Ați venit să-mi spuneți ceva. Spuneți-mi.

— Ah, dragă *duchessa*, îmi pare atât de rău, vorbi el pe un ton plin de compătimire, scoțând o scrisoare din buzunarul de la cingătoare. Am primit o veste îngrozitoare. Clarice de Medici Strozzi a murit.

La început cuvintele acestea mi s-au părut prea absurde ca să le înțeleg; nu puteam nici să vorbesc, nici să plâng. Rămăsesem cu privirea țintă la francezul îmbrăcat atât de ridicol în culorile acelea vesele.

— *Duchessa*, îmi pare atât de rău. Sunteți prea tânără ca să îndurați atâtea lovituri. Poftiți, făcu el întinzându-mi scrisoarea.

4 mai 1528

Dragă Caterina,

Te informez cu nespusă mâhnire că soția mea, Clarice Strozzi, a murit ieri. A suferit toată săptămâna trecută de febră, dar a insistat să se ridice din pat ca să primească un vizitator din Roma.

În noaptea de dinainte de a muri a stat la pupitrul ei și a scris scrisori persoanelor în măsură să-i sprijine cauza; dimineața a găsit-o tot la pupitru, atât de bolnavă, că nu se putea ridica de pe scaun. Am dus-o în pat și am chemat medicul, dar ea și-a dat seama că e pe moarte.

Nu te-a uitat nici în suferință. Mi-a cerut să-ți scriu această scrisoare și să-ți spun că viața ți se va schimba curând în bine.

Contează și de acum înainte pe ambasadorul de la Roche. El va avea grijă să ți se acorde în permanență atenția și protecția cuvenite, căci regele Francisc rămâne aliatul tău fidel.

Sunt neconsolat.

Unchiul tău,

Filippo Strozzi

Eram la fel de nenorocită ca unchiul Filippo. Mi-am îngropat fața în poala Nicolettei și ea m-a luat în brațe. Mă simțeam abandonată: unchiul Filippo nu avea legături de sânge cu mine; bunăstarea mea depindea acum de interesul pe care mi-l purta de la distanță regele Franței.

Două zile întregi am stat în pat și am refuzat să mănânc. Înconjurată de cărți, citeam obsesiv despre Saturn, cel care prevestește moartea, și despre atributele sale grele și reci; mă întrebam cum fusese el plasat în horoscopul mătușii în clipa morții. Citisem toată noaptea; dimineața mă găsise citind în continuare. Ochii îmi ardeau de încordare. Sora Nicoletta dădu buzna în camera mea, cu Barbara, slujnica cea discretă, pe urme.

— *Duchessina*, îmi spuse ea, a venit un bărbat să-ți prezinte condoleanțe.

— Cine anume? m-am încruntat.

— Nu-mi amintesc, răspunse Nicoletta, dar maica Giustina îl cunoaște și a spus că poți să stai de vorbă cu el la poartă. Eu trebuie să mă întorc repede la cusut, dar te va însoți Barbara. Ai grijă ca purtarea domnului să fie cuviincioasă și să nu audă nimeni discuția, o instrui ea pe Barbara.

Unchiul Filippo? m-am întrebat eu. Poate că riscase și venise la Florența. Sau, mi-am spus eu înfiorată, Piero reușise cumva să vină să mă vadă.

— E tânăr sau bătrân bărbatul ăsta? am întrebat repede.

— Maica Giustina nu mi-a spus, se eschivă Nicoletta aruncându-mi o privire inexpresivă și întorcându-se să plece.

Barbara mă conduse afară, la zidul mănăstirii. Grilajul de sus al ușii avea trasă perdeluța, dar lângă cutia milei – care duhnea de la oțetul folosit pentru a împiedica răspândirea ciumei – grilajul de jos era neacoperit. Prin el se vedeau cizmele unui bărbat.

Barbara bătu la ușă și anunță:

— Fata e aici, domnule. Aveți grijă ca discuția să rămână discretă.

Se trase, de formă, ceva mai în spate, și așteptă.

— Donna Caterina, începu bărbatul cu un glas atât de răsunător și de profund, că tânjeam să-i aud cuvintele melodioase, vin să vă prezint din inimă condoleanțe pentru moartea mătușii dumneavoastră. E o încercare foarte grea pentru dumneavoastră.

Dacă aș fi fost destul de înaltă, aș fi smuls perdeluța și i-aș fi privit chipul urât – obrajii bolnăvicioși, ciupiți de vărsat, nasul coroiat și urechile clăpăuge – ca să văd dacă s-a schimbat în vreun fel în lunile zbuciumate cât fuseserăm despărțiți. M-am ridicat pe vârfuri ca să fiu mai aproape de el.

— Ser Cosimo, am spus eu uimită. Cum m-ați găsit?

— Credeați că v-am abandonat vreo clipă? Eu v-am adus piatra la Santa Caterina. Am crezut că știați sigur cine v-a trimis-o. Sper că este în posesia dumneavoastră.

— Bineînțeles. Nu mă despart niciodată de ea.

— Bine, zise el și adăugă după o pauză: Și cărțile din palat…?

— Dumneavoastră ați fost…

Deci lui Cosimo Ruggieri, nu mătușii, i se datorau toate.

— Dar cum ați salvat cărțile din mâinile rebelilor? Iar piatra am lăsat-o la Poggio a Caiano. Cum ați putut să știți…?

— Nu trebuie să vă bateți capul *cum*, Madonna. E de ajuns să știți că nu ați fost și că nu veți fi niciodată singură.

Îmi dădeau lacrimile, dar m-am stăpânit.

— Vă mulțumesc. Dar cum pot să vă contactez dacă am nevoie de dumneavoastră?

— Prin ambasadorul francez.

— De ce sunteți atât de bun cu mine?

— Ți-am mai spus, Caterina. Tu și cu mine suntem legați prin astrele noastre. Eu îmi apăr pur și simplu propriile interese.

— Astrele, am repetat eu. Vreau să învăț tot ce se poate despre ele.

— Ești numai o fetiță de nouă ani, mă contrazise el, dar adăugă repede: dar una desăvârșită. Citește-l atunci pe Ficino. Și al-Biruni e un ghid util, adăugă el cu un oftat.

— Trebuie să învăț, am insistat eu. Trebuie să știu ce mi se va întâmpla dacă papa și împăratul Carol vor ajunge la vreo înțelegere, dacă eu voi fi vreodată eliberată.

— Papa și împăratul Carol vor ajunge la o înțelegere, spuse Ser Cosimo calm. Dar, oricum, n-are rost acum să-ți faci griji legate de viitor. Ține minte doar că sunt la dispoziția ta oricând ai nevoie de mine.

Făcu un pas în spate. Vocea îi părea acum mai îndepărtată.

— Trebuie să plec. Nu pot risca să fiu văzut, ți-aș face greutăți. Domnul să fie cu tine, Caterina.

Am stat și-am ascultat cum zgomotul pașilor lui se stingea încetișor.
— Ser Cosimo! am strigat și mi-am lipit mâinile de ușă.
Nu m-am mișcat de-acolo până ce Barbara nu m-a luat de cot și m-a dus înăuntru.

Vara trecu fără alte incidente. La fel toamna și iarna. Creșteam și învățam limba franceză. Noaptea, în visele mele, îi spuneam bărbatului însângerat *Je ne veux pas ces rêves*, nu vreau visele astea.

Când se făcu din nou vară, cele mai multe dintre surorile de la Le Murate și cu mine ne-am bucurat să aflăm că papa urma să se întoarcă la Roma în curând; Clement acceptase să-l încoroneze pe Carol în schimbul sprijinului acestuia pentru cauza familiei Medici. Regele francez, Francisc, care pierduse mai multe bătălii în fața forțelor imperiale, făcuse de asemenea pace cu Carol și retrăsese orice sprijin republicii rebele a Florenței.

Într-o dimineață caldă și umedă de iunie, înconjurată de surori, mă zgâiam pe ferestrele deschise ale sălii cusătoreselor la norii negri precum cărbunele care tălăzuiau la orizont: ardeau ogoarele și hambarele din jurul orașului, incendiate de soldații guvernului rebel. Venea împăratul Carol – sau, cal puțin, trupele sale, conduse de prințul de Orania – și rebelii nu voiau ca ei să primească vreun ajutor din afara cetății.

În apropierea zidurilor mănăstirii se adunaseră trupele milițiilor rebele, în număr de zece mii de oameni. Când mă plimbam prin grădină sau prin curtea interioară auzeam strigătele răspicate ale comandanților care încercau să organizeze trupele neinstruite. Sute de oameni fugiseră din Florența de frica luptelor. Păzită de Maddalena, m-am cățărat în aninul din grădină și am încercat să privesc dincolo de zidurile cetății, dar nu vedeam decât acoperișuri și perdeaua cenușie de fum care atârna deasupra orașului. Toată Florența mirosea a fum; ni se prindea de haine și de păr și pătrundea în toate ungherele mănăstirii.

Septembrie ne aduse vești bune: regele Francisc semnase un tratat cu împăratul Carol. Trupele franceze nu vor ajuta republica rebelă. M-am bucurat în tăcere când am auzit toate aceste lucruri, dar în același timp îmi era frică. Îmi aminteam cum fusese jefuită Roma și cum oamenii împăratului ignoraseră ordinele și asediaseră Cetatea Sfântă, spărgând porțile mănăstirilor și siluind călugărițele.

Pe 24 octombrie stăteam, ca de obicei, și coseam, așezată între Maddalena și sora Nicoletta, amândouă la fel de neliniștite ca Pippa și Lisabetta, care se ghemuiseră tăcute deasupra broderiilor la care lucrau. Chipul de obicei senin al surorii Antonia era tulburat.

Dincolo de ferestre, lumina zilei era întunecată de fum și de amenințarea unei furtuni de toamnă; aninul își pierduse aproape toate frunzele și rămăsese țepos și mohorât.

Lucram la un aer din pânză albă de in; în dimineața aceea eram foarte neîndemânatică. Firul de mătase îmi părea prea gros, gaura acului prea mică. Primele împunsături erau strâmbe și a trebuit să le desfac.

Degetarul mi se subțiase în punctul în care îl apăsam cel mai des. Neatentă, am adunat prea multă pânză deodată, drept care am fost nevoită să împing tare cu degetarul. Drept urmare, capătul acului care purta ața străpunse degetarul și-mi intră adânc în deget.

Am scos un țipăt speriat și am sărit în picioare; pânza căzu pe podea. Toate călugărițele se opriră din lucru și se uitară la mine. Am scrâșnit din dinți și, simțind că mi se face greață, am apucat acul și-am tras tare de el. Am rămas cu ochii la perla de sânge care mi se prelingea pe deget.

— Ține, spuse Nicoletta smulgând un smoc dintr-un ghem de lână netoarsă pe care îl avea în coșulețul de cusut și înfășurându-mi-l strâns pe deget.

Deodată, o bubuitură îndepărtată făcu să zăngăne geamurile. Maddalena și sora Pippa alergară la fereastră și se uitară la dâra de fum ce se înălța în aer.

— Treceți înapoi la treabă, spuse sora Antonia calmă. Aveți grijă de munca voastră și Dumnezeu va avea grijă de voi.

În secunda în care termină de vorbit se auzi o altă bubuitură.

— Tunuri, șopti Nicoletta.

Sora Pippa rămase la fereastră, holbându-se de parcă voia să vadă dincolo de zidurile mănăstirii.

— Armata împăratului, ridică ea vocea. Șapte mii de oameni, dar noi avem zece mii. N-o să învingeți niciodată, mă privi ea cu ochii strălucind de ură.

— Pippa, o mustră Antonia cu asprime. Stai jos și taci.

Tunul se auzi a treia oară; din direcția opusă se auzi în același timp o a patra bufnitură: Florența era încercuită. Lisabetta sări în picioare și alergă lângă Pippa.

— N-o să te lase să scapi, șuieră Pippa cu obrajii roșii de furie.

— Pippa, rosti scurt Antonia.

Dar Pippa n-o băgă în seamă.

— Știi ce-ți pregătește republica? rânji ea la mine. Să te coboare într-un coș peste zidul cetății și să-i lase pe oamenii împăratului să te facă bucățele.

Sora Nicoletta se ridică supărată:

— Pippa, termină! Termină!

— Sau să te bage într-un bordel să te necinstească toți soldații noștri. După aia Clement n-o să se mai grăbească așa tare să te mărite ca să-și facă el alianțe!

Nicoletta se năpusti și o plesni pe Pippa peste obraz.

— Ajunge! strigă sora Antonia.

Se băgă între cele două femei; era mai înaltă și mai impunătoare decât amândouă. Nicoletta se așeză la loc lângă mine și-mi cuprinse umerii cu brațul.

Pippa o privi sfidătoare pe sora Antonia:

— O să vă pară rău că o cocoloșiți. E un dușman al poporului și o să sfârșească rău.

— Du-te în chilia ta, îi spuse Antonia cu chipul și glasul împietrite. Du-te în chilia ta și roagă-te la Domnul să-ți ierte furia. Rămâi acolo până te chem eu.

În tăcerea ostilă care se lăsă se auzi din nou un bubuit de tun.

Sora Pippa se întoarse și ieși. Lisabetta îi aruncă Antoniei o privire întunecată și se duse la locul ei.

Sora Antonia i se adresă, mai blând, Nicolettei:

— Și tu va trebui să-ți faci rugăciunile când te duci în capelă.

Ne-am așezat toate la loc și ne-am reluat lucrul. Uitasem de degetul rănit și, în agitația care se crease, bucățica de lână îmi căzuse de pe el. Când am luat din nou pânza în mână, am pătat-o cu sânge.

Loviturile de tun continuară până la apus. După-amiază veni la poartă mama Maddalenei și ne confirmă panicată ceea ce bănuiam deja: armata imperială încercuise cetatea.

În noaptea aceea i-am scris o scrisoare lui Cosimo Ruggieri. Corespondența noastră se limitase până atunci la domeniul astrologiei, dar disperarea mă determină să-mi deschid inima.

Sunt singură și îngrozită. Am fost destul de proastă încât să cred că odată cu sosirea trupelor imperiale voi fi mai în siguranță. Dar războiul a reaprins ura poporului față de mine. Mă tem că Aripa Corbului nu va fi singură în stare să mă apere de această nouă primejdie. Vino, te rog, și ajută-mă să mă liniștesc.

Stimată Madonna Caterina,

Războiul aduce vremuri grele, dar te asigur că Aripa Corbului te-a apărat bine până acum și-o va face și în continuare. Ai încredere în talisman; și, ce-i mai important, ai încredere în propria ta judecată. Posezi o inteligență neobișnuită pentru un bărbat și nemaiîntâlnită la o femeie.

Așteaptă și lasă lucrurile să-și urmeze cursul.

Supusul tău,

Cosimo Ruggieri

M-am simțit părăsită, trădată. Am lăsat baltă cărțile, nu mi-am mai dat deloc silința la lecții. În trapeză stăteam lângă Nicoletta și mă uitam abătută în farfurie; mâncarea îmi făcea greață numai când mă gândeam la ea. Trei zile n-am mâncat nimic.

În a patra zi nu m-am mai dat jos din pat și am rămas așa, ascultând strigătele soldaților și muzica tunurilor.

În a cincea zi veni la mine stareța. Mirosea vag a fumul care copleșise Florența.

— Copilă dragă, îmi spuse ea, trebuie să mănânci. Ce-i în capul tău? O să-ți trimit masa în cameră.

— Vă mulțumesc, i-am răspuns eu, dar nu vreau să mănânc nimic. Oricum am să mor.

— Nu înainte să îmbătrânești, îmi zise Giustina tăios. Să nu te mai aud spunând așa ceva. Sora Nicoletta mi-a povestit ce ți-a zis sora Pippa. Niște vorbe de neiertat. A fost pedepsită.

— Spunea adevărul.

— Repeta niște zvonuri prostești, nimic mai mult.

Mi-am întors istovită fața.

Maica Giustina se așeză lângă mine, făcând patul să se miște ușor. Îmi luă mâna în mâinile ei răcoroase:

— Ah, Caterina… Ai îndurat prea multe și acum sunt niște vremuri cumplite. Cum să te împac?

O vreau pe mătușa Clarice, am dat eu să spun, dar vorbele acestea erau dureroase și fără noimă.

M-am întors spre ea:

— Îl vreau pe Ser Cosimo, i-am spus. Pe Cosimo Ruggieri.

Era destul, îmi răspunse maica Giustina, că tolerase prima vizită a astrologului și că-mi permisese să studiez astrologia, deși era un domeniu nepotrivit pentru o femeie și mai ales pentru o fetiță. Îmi dăduse scrisorile lui Ser Cosimo numai pentru că era un prieten al familiei. Dar se zvonea că avea relații cu niște indivizi dubioși și că făcea unele lucruri…

M-am întors din nou cu fața la perete.

Giustina suspină tulburată.

— Poate că mai demult, înainte să moară mătușa ta, ar fi trebuit să ne străduim mai mult… Dar și atunci rebelii ne supravegheau orice mișcare, citeau orice scrisoare pe care o primeai. N-am fi putut să te scoatem din cetate. Iar acum…

N-am vrut să mă uit la ea. Până la urmă fu de acord să-mi permită în continuare legătura cu Ruggieri.

După vreo trei zile – în care am rămas în pat, dar am înghițit câteva linguri întremătoare de supă – sora Nicoletta intră în camera mea direct de afară. Pe umerii pelerinei i se topeau acele de gheață de la lapovița pe care o adusese cu ea furtuna urâtă ce se stârnise. În mână ținea o hârtie împăturită, de culoarea fildeșului, și chiar înainte să mi-o dea, am știut de la cine e.

Stimată Madonna Caterina,

Maica stareță a avut bunătatea să mă informeze despre indispoziția prin care treci. Mă rog la bunul Dumnezeu să-ți regăsești curând sănătatea și veselia.

Nu avem nimic mai bun de făcut în vremurile acestea grele decât să fim înțelepți și prudenți, dar aș fi bucuros să-ți trimit un alt talisman dacă asta te-ar liniști. Un talisman făurit sub auspiciile lui Jupiter ar favoriza într-o anumită măsură norocul, dar…

Am făcut scrisoarea ghemotoc și, sub privirea uimită a Nicolettei, am aruncat-o în foc.

După aceea am refuzat până și supa, și apa. În ziua aceea am început să fac febră. Afară urla vântul, acoperind bubuitul tunurilor. Simțeam cearșafurile reci pe piele și-mi clănțăneau dinții; mă durea tot trupul de frig, dar păturile nu mă încălzeau deloc. Strălucirea focului îmi înțepa ochii și-i făcea să lăcrimeze.

Am început să aiurez – și pereții, patul, șuieratul vântului dispărură din jurul meu. Am ajuns la zidul de piatră care delimita domeniul familiei Medici, și acolo apăru micul grăjdar, viu, cu mânerul pumnalului înfipt încă în gât; o vreme ne-am contrazis în legătură cu necesitatea morții lui. Apoi peisajul se schimbă: stăteam pe câmpul unde zăcea francezul meu însângerat. În timp ce purtam o discuție lungă și dezlânată cu el, în fața căminului se îngrămădeau ciori care foșneau din aripi și aruncau umbre lungi peste împrejurimile stacojii, scoțând vorbe fără șir. Poate că am strigat-o pe mătușa Clarice; poate că l-am strigat pe Ruggieri.

Când, dezorientată, udă de lacrimi și cu dureri în tot trupul, mi-am dat seama că sunt tot în patul meu de la mănăstire, era încă ceasul amurgului. Focul era tot rece, lumina avea aceeași strălucire supărătoare, cearșafurile îmi provocau aceleași junghiuri.

Lângă mine era Barbara, ținând pe brațe una dintre cele mai bune rochii ale mele.

— Te simți mai bine, mă anunță ea. Ar trebui să te scoli și să te îmbraci cum se cuvine.

Sugestia era atât de absurdă, încât, de slăbită ce eram, nici n-am fost în stare să-i răspund. Am încercat să mă ridic în picioare, dar n-am putut, și am stat dârdâind într-un fotoliu până când Barbara a reușit să tragă rochia pe mine și să-mi strângă șireturile.

Patul era departe și picioarele îmi tremurau. M-am prăbușit înapoi în fotoliu, incapabilă să îndepărtez de la buze cupa pe care mi-o întindea Barbara. Cupa, fotoliul, Barbara: la prima vedere toate păreau solide, dar dacă mă uitam prea mult la ele începeau să pâlpâie.

— Rămâi pe loc, îmi porunci Barbara. Mă întorc imediat.

M-am încleștat de brațele fotoliului ca să nu alunec și m-am lăsat orbită de scânteile focului, verzi și violete și albastru-aprins.

Ușa se deschise și se închise la loc. În fața căminului stătea un corb – înalt, învăluit într-o mantie și cu fața ascunsă de glugă. Cu mișcări încete își trase gluga pe spate.

Eram singură cu Cosimo Ruggieri.

Nouă

Am clipit; stafia lui Ruggieri nu dispăru. Părea mai bătrân, purta acum o barbă deasă, neagră, care îi ascundea obrajii ciupiți de vărsat. Strălucirea roșiatică a focului îi dădea chipului său o înfățișare demonică.

Tremuram în fotoliul meu, în pragul delirului. N-avea, desigur, cum să fie acolo. Călugărițele nu l-ar fi lăsat niciodată să treacă de zidurile mănăstirii.

— Iartă-mă dacă te-am speriat, Caterina, zise el. Măicuțele mi-au spus că ești foarte bolnavă. Văd că spuneau adevărul.

Rămasă fără grai, mă holbam la el cu capul răsturnat pe spătarul fotoliului.

— Rămâi unde ești, îmi ceru el. Nu te mișca. Nu vorbi.

Își lăsă pelerina să-i alunece de pe umeri pe podea. Hainele, părul, ochii – totul era negru la el, nici un strop de culoare. În dreptul inimii purta un talisman de aramă, de mărimea unei monede, o vrajă îndrăzneață. Păși în mijlocul încăperii, chiar în fața fotoliului meu. Cu fața spre foc, scoase un pumnal de la brâu, duse lama la buze, apoi îl ridică deasupra capului cu amândouă mâinile, împungând cerul invizibil cu vârful lui ascuțit.

Începu o incantație. Intonația era melodioasă, dar cuvintele erau aspre și de neînțeles. În timp ce cânta, coborî lent pumnalul, atingându-și ușor cu latul lamei fruntea, apoi talismanul de pe piept, apoi umerii, întâi dreptul, pe urmă stângul. La urmă sărută din nou pumnalul.

Pe urmă făcu un pas în față și se opri la o lungime de braț de cămin. Spintecă aerul cu putere, înfipse cuțitul în mijloc și strigă o poruncă. Făcu de patru ori la fel: tăie niște stele mari în aer și le închise pe toate într-un cerc. M-am ghemuit fascinată în fotoliu. În starea mea febrilă, mi se părea că văd conturul alburiu al stelelor și cercului.

Ser Cosimo se întoarse în mijlocul camerei și-și aruncă brațele în lături, arătând ca un crucifix viu. Strigă câteva nume: Mihael, Gabriel, Rafael.

Se întoarse și îngenunche lângă brațul fotoliului meu.

— Acum suntem în siguranță, îmi spuse el pe un ton blând.

— Nu-s un copil prost, l-am contrazis eu. N-o să mă păcălești cu minciuni.

— Te sperie viitorul, insistă el. Dacă ești speriată, nu ai puterea să-i supraviețuiești. Hai să aflăm împreună câte ceva din ceea ce te așteaptă.

Își înclină capul și mă străpunse cu privirea:

— O întrebare. Formulează-ți spaimele într-o întrebare.

— O întrebare pentru cine? am făcut eu stânjenită.

— Pentru un spirit, îmi răspunse el. Unul pe care o să-l aleg eu, căci știu în cine pot avea încredere.

Am simțit înțepături în pielea de pe brațe:

— Vrei să spui pentru un demon.

Mă privi țintă, fără să mă contrazică.

— Nu, am spus eu, fără demoni. Întreabă-L pe Dumnezeu.

— Dumnezeu nu ne dezvăluie viitorul. Un înger ar putea face asta – dar îngerii sunt prea lenți pentru ce avem noi nevoie în seara asta. Dar sunt alții care ar putea… adăugă el mutându-și privirea pe umbrele ce dansau pe peretele dinspre apus.

— Cine?

— Morții, rosti el țintuindu-mă din nou cu privirea.

Mătușa Clarice, am dat să spun. Dar din străfundul meu izvorî ceva nou, o durere atât de adânc îngropată, că până în clipa aceea nici nu știusem c-o port în mine.

— Mama, am spus. Vreau să vorbesc cu ea.

Emoția momentului îmi dădu puteri. M-am ridicat în picioare alături de Ser Cosimo și m-am întors spre peretele de la apus, cel din fața căminului. Ser Cosimo scoase o sticluță astupată cu un dop, o deschise, își înmuie în ea vârful arătătorului și-mi desenă pe frunte o stea.

Am simțit miros de sânge și am închis ochii, amețită. Mersesem prea departe, mă lăsasem din nou să alunec în ghearele răului.

— E sânge în sticluță, am șoptit eu și am deschis ochii, să-i văd reacția.

Ochii lui Ruggieri erau larg deschiși, stranii, de parcă spiritul său se dilatase și devenise o forță mai mare decât el însuși.

— Totul are un preț, spuse el și-și desenă la rândul lui pe frunte o stea, lăsând o dâră maronie. Apoi se așeză la pupitrul meu.

— Hârtie, ceru el.

Am scos o foaie curată din sertar și i-am pus-o în față. Înainte să apuc să-mi trag mâna, astrologul mi-o prinse și îmi înțepă degetul mijlociu cu vârful pumnalului.

Am țipat.

— Sst, mă mustră el.

Am vrut să mă îndepărtez, dar îmi reținu mâna și îmi stoarse degetul până ce pe hârtie căzu o picătură de sânge.

— Iartă-mă, e nevoie de sânge proaspăt, murmură el dându-mi drumul.

— De ce? am întrebat, ducându-mi degetul rănit la buze.

— Simte mirosul. O atrage.

Lăsă pumnalul din mână, închise ochii și trase aer adânc în piept. Capul începu să i se bălăngăne.

— Madeleine, șopti el.

Numele mamei mele.

— Madeleine, repetă el și pleoapele îi tremurară. Madeleine, rosti el a treia oară și scoase un geamăt puternic.

Trunchiul și brațele îi fură cuprinse de convulsii și-i înțepeniră; această stare nu dură mai mult de câteva clipe, apoi astrologul se prăbuși pe scaun scoțând un oftat răgușit, involuntar.

Aparent mânată de o voință străină, mâna dreaptă apucă pana și o muie în cerneală. La început pana se mișcă deasupra hârtiei, urmând mișcările spasmodice ale mâinii. Brusc, mâna se relaxă și începu să scrie cu o viteză incredibilă.

Mă uitam uluită la cuvintele care se îngrămădeau pe foaie. Scrisul era al unei femei, limba – franceză, limba maternă a mamei mele.

Ma fille, m'amie, ma chère, je t'adore
Fiica mea, iubita mea, scumpa mea, te ador

Ochii mi se umplură de lacrimi tăcute; izvorau pure și fierbinți dintr-o rană care nici nu știusem că există.

Femeie, cea mai ilustră din întreaga ta Casă,
Îți vei cunoaște binefăcătorul
O întrebare

Pana începu iar să oscileze deasupra hârtiei; mâna lui Ruggieri tremura. Urmă o pauză, apoi din nou scrisul spasmodic:

O întrebare

— Mă vor ucide rebelii? am întrebat. Îmi voi recăpăta vreodată libertatea?

Mâna ezită, apoi începu iar să scrie, cu o smucitură:

Nu te teme, m'amie*, Silvestro va avea grijă să te întorci cu bine*

Pana căzu, lăsând o pată neagră pe hârtie. Mâna lui Ser Cosimo se înmuie, apoi se strânse pumn.

— Și altceva? am strigat eu disperată. Trebuie să mai fie ceva…

Capul lui Ruggieri se răsturnă pe spate, apoi se ridică. Ochii i se deschiseră – goi și încețoșați – apoi se limpeziră încet, până când începură iar să vadă.

— A plecat, spuse el.

— Cheam-o înapoi!

— Nu, scutură el din cap.

— Dar ce înseamnă asta? am întrebat eu holbându-mă la cuvintele neverosimile.

— Timpul ne va lămuri, îmi răspunse el. Morții văd totul: ieri, astăzi sau mâine, e totuna pentru ei.

Am luat foaia de hârtie de pe pupitru și mi-am lipit-o de inimă; Ruggieri, pupitrul, podeaua începură deodată să se învârtă. M-am clătinat; camera s-a înclinat într-o parte, iar eu m-am prăbușit în întuneric.

Când m-am trezit, eram în pat. Sora Nicoletta ședea lângă mine, citind dintr-o cărticică de psalmi; lumina care se revărsa prin fereastră i se reflecta într-o lentilă a ochelarilor, care strălucea orbitor. Mă privi și-mi zâmbi cu căldură.

— Te-ai trezit, copilă dragă, îmi spuse ea lăsând cartea din mână și punându-mi pe frunte palma răcoroasă. Febra a trecut, slavă Domnului! Cum te simți?

— Mi-e sete, am răspuns eu.

Se întoarse cu spatele, ca să ia ulciorul și cupa de pe masa din apropiere. M-am ridicat în șezut și mi-am pipăit iute pieptul, unde-mi aminteam că pusesem scrisoarea de la mama, dar n-am simțit decât săculețul de mătase în care țineam Aripa Corbului. Am intrat în panică. Oare vizita lui Ruggieri fusese rodul delirului pricinuit de febră?

M-am ridicat mai sus, băgându-mi mâinile sub mine. Mi-am plimbat degetele peste cearșaf și pe sub pernă, unde am simțit marginea tăioasă a foii de hârtie.

Am tras-o iute afară. Era îndoită în două, cu scrisul înăuntru, așa că n-am putut să-l văd, dar am recunoscut pata mare de cerneală.

Ma fille, m'amie, ma chère, je t'adore

Sora Nicoletta îmi aduse cupa, așa că am ascuns iute scrisoarea sub pătură.

— Mi s-a făcut și foame, i-am spus eu. Aș putea să primesc ceva de mâncare?

Am păstrat scrisoarea mamei sub pernă și în fiecare seară îmi strecuram mâna și mângâiam singura amintire pe care o aveam de la ea; restul mi le luaseră rebelii. Mă umplea de căldură, de tristețe și de valuri de melancolie; mă alina cum nici un talisman n-ar fi putut-o face.

Crăciunul veni și trecu și sosi anul Domnului 1530. În februarie, papa Clement l-a încoronat pe Carol al Spaniei împărat al Sfântului Imperiu Roman. Clement își îndeplinise partea din înțelegere; acum era rândul lui Carol să redea Florența Casei de Medici.

În primele luni ale anului tunurile nu s-au mai auzit. Comandantul trupelor imperiale și-a dat seama că nu Florența trebuia lovită, ci orășelele care-o aprovizionau cu arme și alimente. În vara dinaintea asediului toate culturile din apropierea zidurilor cetății fuseseră incendiate cu luni întregi înainte de seceriș și toate vitele fuseseră ucise. Pentru hrană, Florența se baza pe proviziile aduse pe furiș de la Volterra. Pentru orice fel de marfă, pentru vești, pentru trupe, Florența se baza pe Volterra.

Când vremea se încălzi, trupele imperiale îi atacară pe sprijinitorii noștri. Am trimis un regiment în apărarea cetății-surori; Volterra supraviețui primei bătălii. Considerând că armata imperială suferise o înfrângere definitivă, comandantul trupelor noastre nesocoti ordinele și se întoarse la plăcerile tihnite de acasă. Prinzând de veste, prințul de Orania asedie din nou orașul.

Lucram la broderia mea când maica Giustina apăru în ușa sălii cusătoreselor. Pe chip i se citea tulburarea, amestecată însă cu o undă de speranță.

— Volterra a căzut, spuse ea.

Rămași fără arme și provizii și lipsiți de sprijinul francezilor, liderii rebelilor se aflau în pragul unei înfrângeri sigure.

Cu șoaptele mâhnite ale călugărițelor în urechi, mi-am pus mintea la treabă.

Aveam un păr lung până la coapse, frumos, fin, de culoarea măslinelor coapte. În ziua aceea îl purtam strâns într-o plasă care mi se sprijinea, grea, pe ceafă. Am desfăcut plasa și mi-am eliberat părul, apoi am apucat foarfeca și am început să tai. Asta mi-a luat mult timp; era o foarfecă de broderie și nu putea prinde decât șuvițe subțiri. După fiecare tăietură, puneam cu grijă șuvița jos, la picioare.

Șocate, surorile mă priveau în tăcere; numai maica Giustina a înțeles ce făceam. Rămase în ușă și, după ce mi-am terminat de tăiat părul, spuse scurt:

— Mă duc să-ți caut o rasă.

Mi-am pus vălul, dar n-am depus jurămintele. Eram o impostoare, dar nici măcar sora Pippa n-a obiectat.

În vremea aceasta, disperarea pusese stăpânire pe cetățeni. Fără hambarele Volterrei nu mai aveam grâu; fără capturile făcute de vânători în pădurea de lângă oraș nu mai aveam carne. Săracii au fost loviți cei dintâi și cel mai rău; lumea umbla flămândă pe străzi. Ciuma se răspândi și mai tare, determinând-o pe maica Giustina să ia cutia milei de la ușă și să astupe ferestruica de jos.

În primele zile ale lui iulie am primit ultima scrisoare de la Ser Cosimo:

Nu-ți voi mai scrie pentru o vreme. Azi de dimineață l-am văzut pe vecinul meu rezemat de ușa lui de la intrare, cu ochii închiși de parcă

dormea. Am crezut că leșinase de foame. Din fericire, înainte să mă apropii prea mult i-am văzut umflăturile de pe gât. I-am strigat pe cei din casă, dar nu mi-a răspuns nimeni.

M-am dus imediat acasă și am făcut o baie cu suc de lămâie și apă de trandafiri, un remediu pe care-l recomand cu căldură. Ca o măsură de prevedere, arde această scrisoare și spală-ți mâinile.

Sunt convins că ne vom mai întâlni în carne și oase.

În ziua de 12 iulie, pe la apus, stăteam în trapeză, așezată între Maddalena și sora Nicoletta. Toate călugărițele erau adunate la cină. Conform regulilor, păstram tăcerea în timp ce mâncam *minestra*, care ajunsese o zeamă chioară, fără carne și fără paste.

Pe peretele dinspre răsărit al trapezei era o frescă înfățișând Cina Cea de Taină; peretele de alături era străpuns de o fereastră mare care dădea spre curtea interioară și spre poarta mănăstirii, care acum avea amândouă ferestruicile astupate.

Peste scapular, șorțul de lucru pe care-l purtam peste rasă, aveam un crucifix de aur, dar pe sub rasă aveam talismanul negru de la Ruggieri. Îmi studiasem cu multă râvnă horoscopul nativ până când memorasem detaliile cele mai importante și urmărisem poziția stelelor și planetelor în timpul nopții. Marte, războinicul roșu, era în conjuncție cu Saturn, prevestitorul de moarte și ruină, și tranzita ascendentul meu – Leul, semnul regalității. Un astfel de tranzit indică pericol și de multe ori o moarte violentă. Iar întunecatul și taciturnul Saturn, intrase în Casa a opta, Casa Morții. Pentru Florența și pentru mine, astrele proroceau schimbări catastrofale.

Când am auzit bătăile din poarta mănăstirii, n-am fost prea surprinsă. O clipă am rămas toate nemișcate și am ascultat ecoul izbiturilor pe caldarâmul tocit.

Sora Antonia se uită scurt în ochii maicii Giustina; stareța dădu din cap, iar Antonia se ridică și ieși din trapeză, evitându-mi precaută privirea. În timpul acesta, dinspre poartă se auziră voci de bărbați.

Am pus lingura jos. Zidurile care mă apăraseră în ultimii doi ani și jumătate se transformaseră acum în capcană.

— *Caterina!* mă strigă maica Giustina. Du-te în capelă, îmi porunci ea cu asprime când mă văzu cum casc gura la ea.

De la poartă se auziră strigătele surorii Antonia:

— Nu puteți intra, aici e mănăstire de maici!

Răsună o bufnitură în ușă, provocată de ceva mai puternic decât pumnul unui om. Giustina sări în picioare.

— Du-te în capelă, repetă ea și apoi alergă, cu vălul și mânecile fluturând, în sprijinul Antoniei.

Pe la jumătatea curții începu să strige la bărbații de dincolo de zid, dar zgomotele erau prea puternice și îi acoperiră vorbele.

Sora Nicoletta se ridică și mă înșfăcă de braț.

— Vino, îmi spuse ea trăgându-mă spre ușa trapezei, și dintr-odată ne-am trezit înconjurate de alte surori – Maddalena și Rafaela, Barbara și Antonia și Lucinda – care porniră împreună cu noi.

Lisabetta și Pippa rămaseră la masă:

— Au venit după tine, îmi vorbi Pippa triumfătoare. Au venit și are să se facă în sfârșit dreptate în fața lui Dumnezeu.

Celelalte mă prinseră în mijlocul lor. Am ieșit în coridor și am trecut prin galeria care se deschidea în curtea interioară și pe lângă chilii.

În spatele nostru bătăile încetară brusc și lăsară să se audă două voci de-o parte și de alta a zidului: a maicii Giustina și a unui bărbat. Sunetul lor slăbea pe măsură ce intram mai adânc în clădire, trecând de *scriptorium* și ieșind prin capătul celălalt. Afară, lumina zilei colora cu ultimele puteri norii de pe cerul vinețiu ca floarea de liliac, în umbre de culoarea mărgeanului și trandafirilor.

Am traversat aleea și am intrat în capelă, unde lumânările de vecernie erau deja aprinse, iar aerul era încărcat de mireasma tămâiei. Surorile mă duseră la gărdulețul care închidea altarul și formară în jurul meu o barieră în formă de semilună. Am îngenuncheat tremurând lângă gărduț: Saturn mă apăsa atât de tare, încât nu mai puteam respira. Mi-am scos rozariul de la brâu și am început să spun rugăciunile pe de rost, dar mă bâlbâiam întruna. Mintea nu-mi stătea la bobițele din mână, ci la piatra neagră pe care o purtam în dreptul inimii; rugăciunile mele nu se înălțau de fapt către Fecioară, ci către Venus, nu către Isus, ci către Jupiter.

Prin ușile deschise ajungeau până la noi strigătele Giustinei:

— Comiteți un sacrilegiu! E doar un copil, n-a făcut nimănui nici un rău!

Pe pardoseala de piatră se auziră pași grei. M-am întors și i-am văzut: bărbați care nu-și plecau capul și nu-și făceau cruce, ca și cum nu se aflau într-un loc sfânt.

— Unde e? întrebă unul dintre ei. Unde e Caterina de Medici?

Mi-am făcut cruce. M-am ridicat. M-am întors și m-am uitat peste umerii surorilor la cei patru soldați înarmați cu săbii lungi – ca și cum noi puteam să-i punem în pericol, ca și cum am fi putut riposta.

Cel mai tânăr dintre ei, greoi și stângaci, avea ochi la fel de mari și strălucitori ca mine. Își ținea bărbia ridicată și mâna pe mânerul sabiei.

— Dați-vă înapoi, le spuse el măicuțelor. Dați-vă înapoi. Trebuie s-o luăm, din ordinul republicii.

Nicoletta și celelalte surori se ridicară repede, fără un cuvânt. Soldații își scoaseră săbiile și făcură un pas în față. Din piepturile tuturor se auzi un oftat și femeile se împrăștiară.

Toate, în afară de Nicoletta. Păși în fața mea cu brațele desfăcute și strigă:

— Nu vă atingeți de copil!

— Dă-te la o parte, îi porunci soldatul cel tânăr.

— Fă ce-ți cere, i-am spus Nicolettei, apucând-o de braț.

Dar Nicoletta parcă era de piatră, iar soldatul se enervă atât de tare, că-și agită sabia. O lovi cu latul peste umăr și Nicoletta căzu în genunchi.

Surorile și cu mine am scos un strigăt în același timp cu Nicoletta. Am îngenuncheat lângă ea. Rămăsese fără grai și gemea de durere, dar nu sângera.

Ceilalți soldați, mai experimentați, îl traseră pe cel mai tânăr înapoi, până să mai apuce să facă vreun rău.

— Haideți, spuse unul dintre ei. Nu ne forțați să fim violenți în Casa Domnului.

În timp ce soldatul vorbea, intrară alți doi, urmați de un bărbat cu păr negru și barba frumos tunsă, înspicată cu argintiu; acesta din urmă avea un aer autoritar. Venise să mă ducă la moarte.

Lângă el pășea maica Giustina, resemnată, cu ochii roșii.

Cu o mână am făcut semn spre vălul alb pe care-l purtam și am strigat; vocea mi s-a auzit, limpede și răsunătoare, în toată capela:

— Ce fel de zbir excomunicat poate să intre într-un sanctuar și să smulgă o mireasă a lui Cristos din mănăstirea ei? Să îndrăznească s-o târască la pieire?

Comandantul strânse amuzat din ochi.

— Eu unul nu îndrăznesc nimic, vorbi el pe un ton atât de blajin, că risipi spaima care ne copleșise.

Femeile, care ridicaseră brațele în semn de protest, le lăsară ușurel în jos; soldații băgară săbiile în teacă.

— Eu am venit doar, Donna Caterina, să vă duc într-un loc mai sigur.

— Locul acesta e sigur! protestă maica Giustina.

Comandantul se întoarse spre ea și-i spuse politicos:

— E sigur pentru ea, dar nu și pentru republică. Ăsta-i un bârlog de susținători ai familiei Medici.

Comandantul mă țintui din nou cu privirea:

— Vedeți că avem suficientă forță ca să vă capturăm, *Duchessa.* Aș prefera sincer să n-o folosesc.

L-am cercetat o bucată de vreme cu ochii, apoi am ridicat degetele spre fața surorii Nicoletta și-am mângâiat-o; ea își lipi fruntea de a mea și începu să plângă.

— Termină, i-am spus încet și-am sărutat-o pe obraz.

Pielea îi era moale și albă și avea un gust ca apa de mare.

Zece

Comandantul îmi ceru să dezbrac rasa și să-mi pun o rochie obișnuită, dar am refuzat. Nu insistă. Era foarte important să se grăbească și când, pentru prima oară după doi ani și jumătate, am pășit dincolo de zidurile mănăstirii Le Murate, am înțeles de ce.

În dreptul porții se aflau opt soldați călări, așezați în semicerc. Patru dintre ei aveau torțe în mâini, ceilalți patru stăteau cu săbiile îndreptate spre o adunătură de oameni de trei ori mai numeroasă decât ei și care sporea constant.

Când am ieșit pe poartă, careva din mulțime strigă:

— Uite-o!

Nu vedeam mare lucru dincolo de călăreți, zăream doar un picior colo, un braț dincolo, străfulgerarea unei fețe. Culorile se topeau în ultimele licăriri ale amurgului, lăsând în urmă doar negru și cenușiu.

În mijlocul grupului de soldați, doi bărbați țineau de dârlogi doi cai și un măgar fără călăreți. Când ne văzură, unul din ei dădu celuilalt hățurile și veni iute spre noi:

— Domnule comandant, spuse el pe un ton de scuză, nu știu cum s-a aflat…

— Nu, ea e, ea e! Călugărița…

— Nepoata papei…

— Cocoloșită într-o mănăstire bogată în vreme ce noi murim de foame!

Chipul comandantului încremeni, în afară de un mușchi care-i zvâcnea pe obraz. Se uită spre oamenii lui și le spuse calm:

— V-am ales fiindcă am crezut că sunteți în stare să vă țineți gura. Când o să aflu cine a făcut asta – nu mă interesează de ce, nu mă interesează cum –, am să-l trimit la spânzurătoare.

— Moarte familiei Medici! strigă o femeie.

În mijlocul cercului de soldați căzu o piatră; săltă pe pavaj și se opri la picioarele mele.

— Nemernicilor! Trădătorilor!

— Lăsați-o pe mâna noastră!

Comandantul se uită spre gloata furioasă, apoi îi spuse aghiotantului:

— Sui-o pe cal și să plecăm de-aici până nu se înrăutățesc lucrurile.

Soldații alergară la cai. Aghiotantul, un bărbat solid și ursuz, mă apucă de braț ca pe un răufăcător de rând și mă săltă pe măgar. Animalul se uită mustrător la mine dezvelindu-și dinții lungi și galbeni care molfăiau zăbala.

Comandantul, care încălecase pe un armăsar cenușiu, veni lângă mine și-și strigă oamenii. Pornirăm din loc: eu și comandantul mergeam alături, flancați de câte un soldat călare. În fața și în spatele nostru călăreau câte trei oameni, umăr la umăr.

Înainte ca soldații să apuce să se așeze în formație, trei derbedei țâșniră printre cai; unul întinse mâna spre mine, atingându-mi piciorul cu vârful degetelor. Comandantul se aplecă spre el și urlă atât de înfricoșător, că băiețandrul cel murdar se trase înapoi și intră sub copitele unui cal.

— *Abbasso le palle!* urlă careva. Moarte Casei de Medici!

Soldații strânseră rândurile în jurul nostru și pornirăm în trap susținut pe Via Ghibelina. Gloata ne urmă o vreme urlând și aruncând câte o piatră. I-am lăsat curând în urmă și am apucat pe o stradă mai liniștită. Am trecut pe lângă ziduri de mănăstiri, pe lângă catedrale, pe lângă case de oameni bogați, ale căror ferestre erau întunecate, căci stăpânii fugiseră din calea asediului.

Mi-am încleștat mâna pe partea din față a șeii și am lovit, încremenită de groază, spinarea animalului. Astăzi era prea târziu pentru o execuție publică; trebuiau să aștepte până mâine – doar dacă nu mă aștepta o moarte rapidă, pe ascuns.

Străzile deveniră mai strâmte. Palatele lăsară loc prăvăliilor și atelierelor.

Intrând pe o arteră mai largă, alaiul nostru încetini. Nu departe de noi, strada era blocată de siluete întunecate. Așteptau tăcute în întuneric.

— La naiba! înjură comandantul. Jur în fața Lui Dumnezeu că, dacă unul dintre voi e trădătorul, îl trimit cu mâna mea în iad!

— Moarte Casei de Medici, se auzi un glas șovăitor din întuneric.

— *Abbasso le palle!* izbucniră strigătele pătimașe, urmate de o ploaie de pietre.

Comandantul își struni calul care bătea din copită și urlă:

— Această prizonieră este transportată din ordinul republicii! Oricine se amestecă e un trădător!

— *Voi* sunteți trădătorii! strigă un glas de femeie.

Păși în față, intrând în lumina torțelor. O arătare numai piele și os, îmbrăcată în niște zdrențe murdare. Sub claviculele proeminente, cămașa ruptă lăsa la vedere un sân din care pruncul pe care-l purta în brațe refuza să sugă, scâncind încetișor. Femeia se holba la mine cu ochii ei ca două găuri negre.

— Târfă! zbieră ea. Mă ucizi, îmi ucizi copilul! Soldații tăi ne înfometează și tu te îngrași! *Tu* ar trebui să mori! *Tu!*

— Tu, urlă mulțimea ca un ecou. Moarte Casei de Medici!

Doi băiețandri apărură din întuneric și puseră mâna pe soldatul din stânga mea. Unul îl apucă de gleznă și-l trase jos. Celălalt îl lovi cu o bâtă. Soldatul alunecă din șa, încleștându-se în luptă cu primul băiat.

— Ia-i sabia! strigă careva și mulțimea se năpusti spre noi.

Comandantul urlă niște ordine și-și struni calul până când ajunse cu piciorul lipit de al meu. Soldatul căzut reușise să scoată sabia din teacă și-i încolțise pe cei doi băieți.

Un cerșetor cărunt apăru deodată lângă mine, mă apucă de poalele rasei și trase cu putere; măgărușul zbieră, iar eu am scos un țipăt. Șaua îmi alunecă și lumea întreagă se înclină într-o parte, într-un vârtej înspăimântător de săbii, de crupe de animale și de brațe murdare.

Picioarele mi se încurcară în scări; umărul mi se lovi de trupul cuiva. Pe jumătate prăbușită, m-am uitat în sus și am văzut rânjetul cerșetorului, gura căscată plină de dinți rupți și putrezi, ca niște viermi într-o gaură împuțită. I-am simțit mâinile pe mine și am țipat din nou.

Deodată omul dispăru. Mi-am eliberat picioarele din scări și niște brațe puternice m-au ajutat să mă ridic în picioare. Comandantul mă ținea cu brațul drept lipită de el; cu brațul stâng mânuia sabia. În fața noastră, pe caldarâm, cerșetorul zăcea într-o baltă de sânge. Soldații se strânseră din nou în jurul nostru, ținând la distanță gloata care amuțise.

Comandantul îndreptă vârful sabiei spre capul cerșetorului și tună:

— Următorul care o atinge moare de mâna mea!

Coborî tonul și continuă:

— E abia o fetiță. O victimă a politicii, ca și voi, nenorociților!

Încălecă din nou și-i făcu semn aghiotantului, care mă săltă în sus, și comandantul mă așeză în fața lui în șa.

Ne-am pus iar în mișcare. Brațele comandantului, cu hățurile în mâini, mă țineau ca într-o îmbrățișare, și smucitura de la pornire mă făcu să mă lipesc cu spatele de pieptul lui, cald și puternic.

Din când în când îmi ajungea la nări o duhoare de carne crudă uitată în soare. Comandantul scoase o bucată de pânză și mi-o întinse:

— Acoperă-ți gura și nasul, îmi spuse el. Pe-aici bântuie ciuma.

Am dus batista la nas și-am tras în piept mireasma de rozmarin care mă punea la adăpost de aerul infestat.

— Tremuri încă, remarcă el. Liniștește-te acum. Zurbagii nenorociți, n-am să-i las să-ți facă nici un rău!

Mi-am luat batista de pe față:

— Nu de asta mă tem.

Comandantul tăcu o clipă, apoi spuse blând:

— Nu știm ce să facem cu tine. Dac-ar fi după mine, te-aș elibera chiar acum. Oricum e numai o chestiune de timp.

M-am întors înflăcărată spre el:

— Chiar crezi c-am să fiu eliberată?

Obrazul îi zvâcni din nou:

— Ce cumplit pentru un copil, spuse el. Ești prizoniera noastră… De câtă vreme? De trei ani? Cu puțin noroc, ai să-mi supraviețuiești, *duchessa*. Mie și tuturor nenorociților ăstora, arătă el cu bărbia spre soldații care ne însoțeau. Prietenii tăi sunt acum mai numeroși decât noi.

— Nu minți! am strigat eu cu un zvâcnet de speranță.

Gura i se întinse într-un rânjet cinic:

— Pun rămășag că, peste cel mult două luni, soarta ta se va schimba cu a mea.

— Și care-i miza? l-am întrebat.

— Viața mea.

Nu i-am înțeles atunci prea bine răspunsul, dar am zis:

— Țin rămășagul.

— Atunci ne-am înțeles, încheie el.

M-am cuibărit la pieptul lui. Chiar dacă mă mințea, reușise să mă liniștească.

— Pentru rămășag, am zis eu pe un ton glumeț, cu ochii la clădirile luminate de lucirile galbene ale torțelor, dacă pierzi, al cui cap trebuie să-l cer?

În clipa în care deschise gura, am știut răspunsul.

— Al lui Silvestro. Silvestro Aldobrandini, umil soldat al republicii.

Gândul mi-a fugit imediat la scrisoarea mamei, rămasă sub pernă, la mănăstire, pierdută pe veci.

N-am mai avut alte necazuri pe drum și am ajuns repede în partea de nord a orașului, în cartierul San Giovanni. Acolo am intrat pe o străduță strâmtă, Via San Gallo și ne-am oprit lângă zidul unei mănăstiri, în care mă aștepta maica Violetta.

Era mănăstirea Santa Caterina, unde-mi petrecusem primele luni de captivitate. Ser Silvestro avusese grijă să mă întorc cu bine.

Unsprezece

După ce închise poarta de lemn care mă despărțea de Ser Silvestro, maica Violetta mă primi ca și prima dată, cu degetul la buze. Felinarul pe care-l ținea în mână scotea la vedere urmele lăsate de ultimii trei ani: acum era și mai slabă. Stareța se întoarse și mă duse sus, în vechea mea chilie. Pe salteaua de paie stătea întinsă o tânără cu păr auriu. Când lumina felinarului poposi pe ea, fata ridică un braț firav și strânse din ochi. Ca și la Violetta, pe față i se vedeau urmele foametei, dar trăsăturile ei erau acelea ale unei femei frumoase.

— Tommasa? am întrebat eu.

Prietena mea scânci recunoscându-mi glasul și mă luă în brațe. Maica Violetta ne făcu din nou semn să tăcem, apoi se întoarse și dispăru pe coridor.

Imediat ce pașii stareței nu se mai auziră, Tommasa rupse tăcerea:

— Caterina, șuieră ea. De ce te-au adus înapoi? Unde-ai fost?

M-am uitat la salteaua murdară de paie și m-am așezat încet pe marginea patului. Dincolo, în Le Murate, sora Nicoletta plângea, fără îndoială, și-mi venea și mie să plâng. Am clătinat din cap, prea amărâtă ca să scot vreo vorbă.

Dar Tommasei îi fusese prea urât pentru ca acum să tacă. Majoritatea măicuțelor și toate pensionarele muriseră de ciumă, iar din cauza asediului cămările mănăstirii erau aproape goale.

Am stat trează toată noaptea, întinsă pe salteaua tare, noduroasă, ascultând sforăitul ușor al Tommasei. M-am gândit tot timpul la sora Nicoletta și la maica Giustina și la viața pe care o lăsasem în urmă în Le Murate.

A doua zi de dimineață am aflat noile condiții ale captivității mele: nu aveam să muncesc, nu aveam să iau masa în trapeză, nu aveam să merg la liturghii. Trebuia să stau zi și noapte în chilie.

Trecură două săptămâni groaznice. La Santa Caterina n-aveam cărți, iar cererea mea de a primi de lucru ca să-mi umplu timpul rămase fără răspuns. Doar seara, când se întorcea Tommasa în chilie, era ceva mai bine.

Într-o dimineață fierbinte de august tunurile porniră să bubuie din nou, atât de tare că podelele începură să vibreze. Maica Violetta, cu ochii plini de groază, veni la ușă și începu să vorbească în șoaptă

cu călugărița care mă păzea. După ce mă privi de câteva ori îngrijorată, Violetta ieși și închise ușa chiliei. Dacă ar fi avut zăvor sau lacăt, ar fi încuiat-o. Din clipa aceea, ușa rămase închisă. Tommasa nu mai veni, iar eu mi-am petrecut noaptea pe paiele înțepăcioase, din care ieșea o duhoare acră; sufletul îmi șovăia între speranță și teroare.

În dimineața următoare m-am trezit din nou în bubuitul tunurilor; asaltul nemilos asupra Florenței începuse. Paznica nu-mi aduse de mâncare. La căderea nopții, luptele și bubuitul tunurilor încetară.

A doua zi se auziră doar tunurile, mai aproape ca niciodată; când m-am trezit a treia zi de dimineață, era liniște. M-am dat jos din pat și am bătut la ușă. N-am primit nici un răspuns; când am pus mâna pe clanță, a început să bată un clopot.

Nu era un clopot de biserică ce bătea ora sau chema credincioșii la liturghie. Era dangătul gros și trist al Vacii – clopotul din turnul Signoriei, care-i chema pe toți cetățenii în piața centrală.

Copleșită de bucurie, am dat ușa de perete și am zărit-o pe paznică fugind iute pe coridor. M-am luat după ea. Ne-am întâlnit cu alte măicuțe care alergau toate în curtea interioară. De acolo, urcară pe o scară abruptă construită pe o latură a mănăstirii. Mi-am croit drum cu coatele până pe acoperișul înclinat; mi-am deschis, beată de fericire, brațele goale spre cer și spre cetate. Florența se întindea în jurul meu cu zidurile ei înconjurate de dealuri rotunde, odinioară verzi, dar acum negre, jupuite de cizmele dușmanilor și de roțile tunurilor.

Peste tot în oraș, oamenii se adunau pe acoperișuri. Unii arătau spre sud, pe malul celălalt al fluviului, spre cea mai veche poartă din zidurile cetății, Porta Romana. Acolo se zăreau fluturând steaguri albe uriașe, ce se apropiau încet de poartă. Curând aveau să iasă prin ea, la întâlnirea cu inamicul aflat în așteptare.

Jos, mulțimea se învălmășea pe străzi; în jurul meu, măicuțele plângeau în hohote. Inimile lor erau frânte, dar a mea plutea, alături de steaguri, pe aripa vântului.

Covârșită, maica Violetta se prăbuși în genunchi, cu privirea agățată de solii albi ai capitulării, ce vălureau în bătaia vântului.

— Maică Violetta, am chemat-o eu.

Se uită spre mine cu o privire goală. Buzele i se mișcară o clipă în gol, apoi reuși să rostească:

— Să-ți amintești cu bunăvoință de noi, Caterina.

— Așa o să fac, i-am răspuns eu, cu condiția să-mi spuneți cum ajung la Santissima Annunziata delle Murate.

Starea strânse din ochi și îmi văzu claia de păr ciufulită și cămașa de noapte ponosită, fără mâneci, cu poalele ridicate de vânt, cu punguța de mătase neagră ieșind prin fanta zdrențuită de la gât.

— Nu poți să ieși pe stradă așa, se opuse ea. Nici nu ești îmbrăcată. Sunt soldați peste tot. E periculos.

Am început să râd, într-un fel neobișnuit. Sfidător și de neoprit. Marte tocmai îmi dăduse drumul din încleștarea lui, iar Jupiter cel norocos era în ascensiune.

— Cu sau fără ajutorul tău, tot plec!

Îmi spuse pe unde s-o iau. Spre sud și spre est, pe Via Guelfa, trec pe lângă dom și ajung în Via Ghibelina.

Am coborât repede, am traversat curtea în fugă, am tras zăvorul de la ușa grea a mănăstirii și am ieșit în Via San Gallo.

Era devreme, dar se făcuse deja foarte cald, caldarâmul de sub picioarele mele goale se încălzise. Strada era plină de zgomot: dangătul gros și pătrunzător al Vacii, țăcănitul potcoavelor, vuiet de glasuri surescitate. Mă așteptasem ca oamenii să se zăvorască în case, să se ascundă înspăimântați de armata care devastase Roma; în loc de asta, toți ieșeau de prin casele lor. Curajul meu nebun începu să șovăie în fața sărăciei lor. Mă ciocneam de negustori bine îmbrăcați și de săraci famelici, de copii cu pântecele umflate de foame. Unii mergeau în aceeași direcție cu mine, chemați de dangătul Vacii în Piazza della Signoria, dar cei mai mulți se îndreptau direct spre sud, pe Via Larga, spre poarta pe unde intra armata imperială. Spre hrană.

Soldații republicani mergeau în sens invers – unii pe jos, alții călare. La mine nu se uita nimeni. Aveau capetele plecate, privirea descurajată și mergeau fără tragere de inimă spre casă, ca să-i aștepte pe cuceritori, ca să-și aștepte moartea.

Alergam nebăgată de nimeni în seamă, cu sudoarea curgându-mi pe tâmple, cu tălpile mele delicate rănite și învinețite. Șuvoiul de oameni se mișca din ce în ce mai repede. Se auzi un strigăt:

— Poarta s-a deschis! Au intrat!

Am întors capul și l-am văzut pe Ser Silvestro îndreptându-se în direcția opusă celei în care mergeam eu, călărind gârbovit la pas. Capul

gol îl ținea plecat; la strigătele mulțimii, ridică bărbia, admițând inevitabilul, apoi lăsă din nou capul în jos.

Unii i-ar spune noroc. Dar era Jupiter, care ne atingea pe amândoi cu influența-i benefică, aducându-ne din nou împreună.

M-am apropiat de el. Calul ostenit nu-mi dădu nici o atenție.

— Ser Silvestro! am strigat eu veselă. Ser Silvestro!

Nu mă auzi; m-am întins și l-am apucat de cizmă. Tresări și se aplecă încruntat spre mine, gata să zbiere la derbedeul care-l deranja – dar se trase înapoi și mă privi atent.

— *Duchessina!* exclamă el uimit. Cum se face…!

Fără să stea pe gânduri m-a apucat de mâini, eu m-am prins de el și m-a săltat în șa.

— Îți amintești de rămășagul nostru? l-am întrebat eu, răsucindu-mă ca să-l pot vedea.

Clătină ușurel din cap.

— Ar trebui să-ți amintești, l-am certat. Miza era viața ta.

Se uită nedumerit la mine, așa că am adăugat:

— Ai spus că, în cel mult două luni, soarta ta se va schimba cu a mea. Două luni, dar n-au trecut decât trei săptămâni de când ne-am cunoscut.

Chipul i se destinse într-un zâmbet palid și trist:

— Acum îmi amintesc, spuse el tărăgănat. Presupun că, din moment ce au trecut trei săptămâni în loc de opt, am pierdut.

— Dimpotrivă, ai câștigat, l-am contrazis eu. Nu trebuie decât să mă duci la mănăstirea Le Murate ca să-ți încasezi câștigul.

PARTEA A PATRA

Roma

septembrie 1530 - octombrie 1533

Doisprezece

M-am ținut de cuvânt față de Ser Silvestro. Camarazii săi și-au găsit toți sfârșitul, decapitați sau spânzurați; asta îl aștepta și pe el, dar eu i-am scris papei o scrisoare și sentința i-a fost comutată la exil.

Când ușa de la Le Murate s-a deschis în fața mea, am alergat la Nicoletta, care mă aștepta cu brațele deschise; ne-am îmbrățișat strâns. După două zile au venit legați papali de la Roma, încărcați de daruri: brânzeturi, prăjituri, miei, porci, porumbei și cel mai bun vin pe care l-am gustat vreodată. În timp ce restul orașului jelea, măicuțele de la Le Murate mi-au sărbătorit întoarcerea cu un ospăț.

Din fericire, trupele care cuceriseră Florența nu erau invadatorii sălbatici și furioși care distruseseră Roma. Florența fusese ocupată fără debandadă. Comandantul imperial care mi-a adus salutări de la papă și de la împăratul Carol mi-a sărutat mâna și mi-a spus *Duchessa*.

În cea de-a patra zi de după capitularea Florenței, o trăsură mă duse la palatul familiei Strozzi. În holul de la intrare mă așteptau doi bărbați; unul din ei, cărunt, cu obrajii scofâlciți, era Filippo Strozzi. Mă îmbrățișă cu mai mult entuziasm decât până atunci. Avea și motiv să fie bucuros: Florența și Roma trebuiau reclădite, iar Filippo, rudă prin alianță cu papa și bancher care avea bani de dat cu împrumut, era pe cale să devină amețitor de bogat.

Celălalt bărbat era tânăr, scund, cu pieptul lat și cu un zâmbet orbitor. Nici nu l-am recunoscut până nu mi-a strigat, cu glasul frânt de emoție:

— Cat! Cat, am crezut că n-am să te mai văd în veci!

Am rămas fără grai. L-am îmbrățișat pe Piero strâns și n-am mai vrut să-i dau drumul. Când ne-am așezat, și-a tras scaunul lângă mine și m-a luat de mână.

Bucuria pe care mi-o făcuse victoria imperială era umbrită de părerea de rău că va trebui să părăsesc Le Murate, dar m-am alinat cu gândul că mă voi întoarce curând acasă, în Palatul Medici, cu unchiul Filippo și cu Piero.

— *Duchessina*, îmi spuse Filippo, Sanctitatea Sa ți-a trimis niște daruri.

Mi le aduse: o rochie din mătase de Damasc, de un albastru viu, și un colier scurt de perle de care era prins un diamant cât un bob de mazăre.

— Am să le port, am spus eu încântată, când o să luăm din nou cina împreună la Palatul Medici.

Unchiul Filippo își drese glasul:

— Papa Clement te invită să le porți când vei merge la Roma, să-i faci o vizită. Sanctitatea Sa dorește ca moștenitorii să rămână la Roma până când va veni timpul să preia conducerea Florenței.

Bineînțeles că am început să plâng. Când mi-am luat rămas-bun de la Piero, a trebuit să fiu smulsă de lângă el.

După ce m-am întors la Le Murate am jelit multă vreme. I-am scris papei scrisori înflăcărate, implorându-l să mă lase să rămân în Florența. N-a contat. La sfârșitul lunii a trebuit să-mi iau adio de la sora Nicoletta, de la maica Giustina și de la preaiubitul meu Piero.

Eram din nou orfană.

Roma se întinde pe șapte coline. După mai multe ceasuri de mers printre dealuri înverzite am văzut-o pe prima dintre ele, Quirinale, pe geamul trăsurii în care ne aflam eu, unchiul Filippo și Ginevra. Ne apropiam de un zid lung de cărămidă, năruit pe alocuri de trecerea anilor și de vegetația care-l năpădise. Filippo arătă spre el:

— Zidul Aurelian, îmi spuse el impresionat. Vechi de aproape o mie trei sute de ani.

Nu după multă vreme am ajuns la zid și am trecut pe sub o arcadă modernă: Porta del Popolo, Poarta Poporului. Dincolo de ea se întindea un oraș presărat cu turnuri de clopotniță și cupole de catedrale ce se înălțau deasupra acoperișurilor plate ale vilelor; pretutindeni, marmura albă sclipea sub soarele fierbinte de septembrie. Roma era mult mai mare decât Florența, mult mai mare decât mi-aș fi putut închi-

pui. Am trecut prin cartiere locuite de oameni de rând, pe lângă prăvălii, locuințe modeste, piețe în aer liber. Săracii mergeau pe jos, negustorii pe cai, bogații în trăsuri; multe dintre acestea aparțineau cardinalilor. Dar, deși era multă lume pe străzi, nu era aglomerație; o treime din clădiri erau încă goale după trei ani de la distrugerea orașului de către trupele imperiale. Roma își lingea încă rănile.

Pe măsură ce ne apropiam de cartierele bogate, urmele lăsate de marele jaf se înmulțeau. Vilele opulente ale cardinalilor și ale celor mai influente familii romane purtau încă semnele distrugerii: brâurile ornamentale și cornișele de piatră fuseseră zdrobite, ușile de lemn erau pline de scrijelituri. Statuile zeilor rămăseseră fără brațe, nasuri, sâni. La intrarea într-o catedrală am văzut o Fecioară fără cap, cu Pruncul Isus în brațe.

Pe toate străzile se auzeau ciocane bătând; aproape toate fațadele erau îmbrăcate în schele de lemn. Atelierele artiștilor erau pline de clienți care se târguiau la comisioane, ucenici care șlefuiau pietre, sculptori care dăltuiau blocuri uriașe de marmură.

În sfârșit, trăsura încetini și unchiul Filippo spuse:

— Piața Navona, construită pe ruinele circului împăratului Domițian.

Era cea mai mare piață pe care o văzusem în viața mea, îndeajuns de largă ca să încapă douăsprezece trăsuri una lângă alta. Pe margini se înălțau vile ostentative, nou construite.

Filippo întinse brațul spre latura depărtată a pieței și rosti mândru:

— Palatul Medici din Roma, înălțat pe locul băilor lui Nero.

Palatul era nou, construit în stilul clasic, atât de des întâlnit: trei niveluri, unghiuri drepte, acoperișuri plate, stuc de culoare deschisă, încadrat de marmură. Trăsura înaintă pe aleea lungă, arcuită, apoi se opri, iar vizitiul sări jos și sună la ușă. În loc de vreun servitor, apăru o doamnă în vârstă.

Era mătușa mea, Lucrezia de Medici, fiica lui Lorenzo *il Magnifico* și sora răposatului papă Leon al X-lea. Soțul său, Iacopo Salviati, fusese de curând învestit ca ambasador al Florenței la Roma. Elegantă, uscățivă și ușor adusă de spate, mătușa purta o rochie de mătase în dungi negre și argintii care se potriveau perfect cu părul alb, acoperit cu o bonetă de catifea.

Văzându-l pe unchiul Filippo, care mă ajuta să cobor din trăsură, strigă zâmbind:

— V-am așteptat toată dimineața! Mă bucur să te văd, în sfârșit, *duchessa*!

Mătușa Lucrezia ne conduse, pe mine și pe Ginevra, în noul meu apartament. Camera mea de la Le Murate mi se păruse somptuoasă; acum, intram într-o anticameră luminoasă cu șase scaune tapițate cu catifea, un covor persan, o masă lungă și un pupitru mare din lemn de cireș. Pereții de marmură erau acoperiți cu tablouri: Bunavestire, un portret al lui Lorenzo în tinerețe și un portret al mamei mele: o tânără de o frumusețe răpitoare, cu părul și ochii negri. Lucrezia îl scosese din depozit special pentru mine.

Mă informă că unchiul Iacopo se întâlnea chiar atunci cu Sanctitatea Sa, pentru a stabili data audienței mele. Mă lăsă în compania unei croitorese care-mi luă măsurile pentru mai multe rochii.

Înainte de cină apăru doamna de onoare a mătușii. Cu ajutorul Ginevrei, mă îmbrăcă într-o rochie de brocart de culoarea narciselor galbene. De la marginea decolteului și până la gât, rochia avea un insert de mătase pură, fină ca pânza de păianjen. Părul mi-a fost netezit și ridicat în creștet cu o bandă de catifea maro tivită cu perle mici, neregulate.

Intimidată de ținuta mea de gală, am urmat-o pe doamna de onoare în sufrageria privată a familiei. La intrare mă întâmpinară mătușa Lucrezia și unchiul Iacopo, un bătrân chel, cu un aer autoritar. Mă conduseră înăuntru și-mi indicară locul meu la masa lungă, încărcată cu veselă sclipitoare. M-am trezit holbându-mă la Ippolito și Sandro, care stăteau în fața mea.

Știam, bineînțeles, că îi voi găsi aici, dar nu voisem să mă gândesc la asta pentru că îmi venea prea greu să dau ochii cu ei: n-aveam să-i iert niciodată, dar erau singura familie pe care o mai aveam.

Acum în vârstă de nouăsprezece ani, Sandro semăna mai mult ca niciodată cu mama lui, sclava africană, cu fața complet rasă, dominată de sprâncenele groase și negre și de ochii negri, încercănați; purta un *lucco* demodat și mohorât, tunica aceea largă purtată de consilierii primăriei.

— Dragă verișoară, mă salută el formal și se înclină de la distanță, în timp ce Ippolito ocoli masa și veni cu un zâmbet larg lângă mine.

Sub nasul frumos, acvilin, mustața și barba lui Ippolito erau dese și negre-albăstrui. Avea ochi mari, căprui, tiviți de gene lungi. Îmbrăcat într-o tunică verde, strânsă pe corp, care-i scotea în evidență umerii largi și talia subțire, era, pur și simplu, superb. În urechea stângă îi scânteia un diamant.

— Caterina, verișoară scumpă! Ce dor mi-a fost de tine!

Întinse brațele spre mine. Cu ochii minții am văzut-o pe mătușa Clarice holbându-se îngrozită la grămada de tunici și ciorapi aruncați în grabă pe jos; am ridicat mâna ca să-l împiedic să mă atingă, dar el se aplecă și mi-o sărută.

— *Duchessina* e istovită, spuse mătușa Lucrezia cu voce sonoră. E bucuroasă să vă vadă, dar a trecut prin prea multe în ultima vreme, să n-o obosim. Ia loc, Ser Ippolito.

Ne-am așezat cu toții. Mâncărurile erau rafinate, dar vederea lor îmi provoca greață. Am făcut efortul să iau o bucățică în gură și s-o mestec, dar la gândul de a o înghiți îmi venea să plâng.

Conversația era politicoasă, dominată de Donna Lucrezia și de Ser Iacopo. Cel din urmă mă întrebă cum mi se părea Roma. I-am dat un răspuns bâlbâit. Donna Lucrezia se interesă politicos despre studiile celor doi veri; Ippolito era cel care răspundea de obicei primul. La un moment dat, când nu vorbea nimeni, i-am simțit privirea îndelung ațintită asupra mea. Îmi spuse pe un ton cald:

— Am fost toți, desigur, îngroziți când am auzit că rebelii te-au luat prizonieră.

Am împins scaunul la o parte și am fugit de la masă. Am ieșit pe balconul care se deschidea asupra orașului; mii de ferestre licăreau galbene în întuneric. M-am ghemuit în colțul cel mai depărtat și am închis ochii. Voiam să vomit mâncarea pe care tocmai o mâncasem; voiam să vomit ultimii mei trei ani de viață.

Am auzit pași și am văzut silueta lui Ippolito, luminată din spate de candelabrul din sufragerie. Îngenunche lângă mine:

— Caterina… Mă urăști, nu-i așa?

— Pleacă! i-am răspuns pe un ton brutal și amenințător. Pleacă și să nu mai vorbești în veci cu mine.

Scoase un oftat plin de tristețe:

— Sărăcuța de tine. Cred că ai trecut prin încercări îngrozitoare.

— Puteau să ne omoare, i-am spus înverșunată.

— Crezi că eu nu mă simt vinovat? se apără el pe un ton vehement. Ascultă și punctul meu de vedere: eram pe cale să înfăptuiesc o evadare foarte primejdioasă, din care puteam să nu scap viu. Nu v-am spus nimic ca să nu vă pun în pericol. Ne-am îmbrăcat ca niște tâlhari de rând; complicii noștri erau hoți și ucigași adevărați. Nici măcar noi nu ne simțeam în siguranță cu ei. Ce i-ar fi făcut unei fetițe?

— I-au rupt rochia când ne cățăram pe zid ca să fugim, i-am spus eu printre dinți. Pierderea Florenței i-a frânt inima. I-a frânt inima și-a murit.

Chipul lui Ippolito, estompat de întuneric, se crispă de durere.

— Și *mie* mi s-a frânt inima că a trebuit să vă părăsesc. Am crezut că rebelii o să dea, pe bună dreptate, vina pe noi, o să ne urmărească și pe voi două o să vă lase în pace. Am crezut că, nespunându-vă nimic, vă protejez. Apoi am auzit că te-au luat prizonieră. Și când Clarice a murit…

Întoarse capul, copleșit.

M-am trezit întinzând mâna spre el – dar când s-a întors iar către mine, mi-am retras-o, șovăitoare.

— Verișoară dragă și scumpă, făcu el. Poate că o să reușești, cu timpul, să mă ierți.

Ippolito mă conduse înapoi în sufragerie. Cina continuă într-o atmosferă lipsită de vlagă. La sfârșit am urcat în camera mea, stoarsă de puteri, dar mulțumită de ușurința cu care Ippolito mă făcuse să-l iert. În noaptea aceea, chinuindu-mă să adorm în patul meu cel nou și confortabil, în sforăitul impetuos ce se auzea din anticameră, unde se afla Ginevra, îmi aminteam părerea de rău din glasul lui Ippolito, atunci când vorbea de Clarice, și mă întrebam ce s-ar fi întâmplat dacă nu mi-aș fi retras mâna.

A doua zi de dimineață, împodobită cu darurile primite de la Clement – rochia albastră și pandantivul cu diamant –, am urcat într-o caleașcă aurită împreună cu Filippo, Lucrezia și Iacopo. Am trecut peste Podul Sant'Angelo, numit așa după statuia gigantică a Arhanghelului Mihail de pe castelul fortificat Sant'Angelo din apropiere. Statuia își întindea aripile protectoare peste rănile întregului oraș.

Podul traversa Tibrul, care separa Sfântul Scaun de restul orașului. Fluviul era atât de încărcat de vase comerciale – mii de ambarcațiuni,

atât de aproape una de alta, că alcătuiau parcă o singură corabie monstruoasă –, încât apa mâloasă, mirosind a gunoi, abia dacă se mai zărea printre ele.

Podul Sant'Angelo ne conduse în Piața San Pietro – o suprafață circulară, cu circumferința marcată de colonade din piatră masivă; la celălalt capăt al pieței se înălța noua bazilică San Pietro. Construcția de forma unei cruci catolice se ridica deasupra colonadelor care o înconjurau. Prin comparație, cerșetorii și pelerinii, călugării și cardinalii care forfoteau pe treptele ei largi de marmură păreau niște musculițe. Ca și în restul Romei, la San Pietro se făceau reparații – în timpul jafului, invadatorii luterani o folosiseră ca grajd – drept care flancurile îi erau îmbrăcate în omniprezentele schele de lemn.

Trăsura noastră se opri pe latura de nord a bazilicii. Filippo, Lucrezia și cu mine am trecut, conduși de Ser Iacopo, pe lângă porticuri, curți și fântâni, *en route* spre Palatul Papal, înconjurat de faimoasa Gardă Elvețiană; soldații erau îmbrăcați în haine cu dungi late, galbene și albastre, și purtau căști cu panaș roșu, în nuanța familiei Medici. Când trupele imperiale invadaseră Piața San Pietro, obligându-l pe Clement să se salveze cu fuga, soldații elvețieni muriseră aproape până la unul apărându-l.

Gărzile îl cunoșteau bine pe Ser Iacopo și ne făcură cu promptitudine loc să intrăm. Am urcat pe o scară largă de marmură; Donna Lucrezia îmi șoptea la ureche, arătându-mi diferite repere. Treceam pe lângă preoți, episcopi și cardinali cu robe roșii. Pe al doilea palier am văzut o ușă dublă, închisă, legată cu lanțuri: infamele apartamente Borgia, sigilate complet de la moartea patriarhului Rodrigo, cunoscut lumii întregi ca papa Alexandru al VI-lea, pontiful cu porniri criminale.

Curând am ajuns la apartamentul chiar de deasupra: sălile Rafael, numite după artistul care le împodobise pereții. În alcovul din interior, un cardinal firav, cu părul alb, asculta concentrat, încruntând din sprâncene, șoaptele grăbite ale unei văduve. Ser Iacopo își drese încetișor glasul; bătrânul cardinal îi zâmbi și întrebă nerăbdător:

— Ah, dragă vere… Ea e?

— Da, răspunse Ser Iacopo.

Bătrânul făcu o plecăciune cam înțepenită:

— *Duchessina*, eu sunt Giovanni Rodolfo Salviati, la dispoziția dumneavoastră. Bine ați venit în orașul nostru.

I-am mulțumit și el a plecat, clătinându-se pe picioare, să anunțe sosirea noastră. Câteva clipe mai târziu, s-a întors și ne-a făcut semn cu degetul lui noduros să-l însoțim. Am trecut printr-un hol cu pereții atât de încărcați cu fresce, că n-am putut să le cuprind pe toate cu privirea.

Ușa următoarei săli era întredeschisă; cardinalul se opri în prag:

— Sanctitatea Voastră? Ducesa de Urbino, Caterina de Medici.

Am pășit în mijlocul unei opere de artă. Podeaua era un mozaic de marmură strălucitoare, așezată în motive geometrice, iar pereții…

Pereții. Trei dintre ei erau acoperiți cu picturi care erau adevărate capodopere, conturate cu aur și încadrate în lunete de marmură; pe cel de-al patrulea se întindeau de la podea până-n tavan rafturi de lemn sculptat care susțineau sute de cărți și nenumărate suluri de pergament îngălbenite de vreme. Tavanul era o dezlănțuire de basoreliefuri de marmură amestecate cu picturi reprezentând figuri alegorice, zei și sfinți; în centru era o cupolă mică în care patru heruvimi durdulii susțineau scutul roșu și auriu pe care se aflau tiara și cheile papale.

Crescusem în Palatul Medici înconjurată de arta maeștrilor – Masaccio, Gozzoli, Botticelli –, dar frescele de pe pereții capelei erau singura lui glorie adevărată, iar lambriurile din lemn închis la culoare de sub ele erau menite să le pună în valoare. La Roma nu existau lambriuri și nici un petic de suprafață care să nu fie splendid. Deasupra fiecărei uși, a fiecărei ferestre, în orice ungher exista o capodoperă uluitoare.

Am rămas amețită, cu capul dat pe spate, până când Lucrezia mă trase de mânecă. La o magnifică masă de mahon stătea unchiul meu, papa Clement, fost Giulio de Medici, al cărui nume de familie îi adusese demnitatea de cardinal și apoi pe cea de papă, chiar dacă nu fusese niciodată hirotonisit. Avea în mâna dreaptă o pană, iar în stânga un document pe care-l ținea la capătul brațului întins, strângând din ochi în efortul de a-l citi.

De la jefuirea Romei încoace, Clement refuzase, precum prorocii îndoliați din vechime, să-și tundă părul și barba. Barba sârmoasă îi ajungea acum până în dreptul inimii, iar părul argintiu și ondulat îi trecea de umeri. Roba roșie de mătase nu era cu nimic deosebită de cele ale cardinalilor; doar tichia albă de satin îi dezvăluia rangul. În

ochi i se citea o nespusă oboseală, o epuizare pricinuită de prea multă durere.

Unchiul Filippo își drese glasul, iar Clement se uită spre noi și mă văzu; ochii mohorâți i se înviorară pe loc.

— Micuța mea *duchessina*, în sfârșit ești aici?

Lăsă pana și documentul din mâini și își întinse brațele spre mine:

— Vino să-l săruți pe bătrânul tău unchi! De ani de zile aștept clipa asta!

Instruită cu grijă de Donna Lucrezia, m-am apropiat de el și am căutat să-i apuc mâna; când mi-a înțeles intenția, mi-a întins-o ca să pot săruta inelul cu rubin al Sfântului Petru. Dar când am îngenuncheat să-i sărut încălțările, s-a aplecat și m-a ridicat hotărât în picioare.

— Am preferat să te primesc aici în locul audienței publice ca să ne putem dispensa de asemenea formalități, îmi spuse el. Am trecut amândoi prin multe chinuri. În clipa de față eu nu sunt papă, iar tu nu ești ducesă; suntem unchi și nepoată, reuniți după multă suferință. Sărută-mă pe obraz, fetiță dragă.

L-am sărutat și el m-a luat de mână. Când m-am tras mai în spate, i-am văzut ochii împăienjeniți de lacrimi.

— Domnul S-a îndurat până la urmă de noi, oftă el. Nu pot să-ți spun în câte nopți mi-a alungat somnul conștiința faptului că tu erai în mâinile rebelilor. Nu te-am uitat nici o clipă. N-am încetat să mă rog în fiecare zi pentru tine. Acum trebuie să-mi spui „unchiule“ și să te gândești întotdeauna la mine ca la un unchi. Voi trăi să te văd conducând Florența.

Mă privi lung, parcă așteptând ceva, iar eu, copleșită, abia am îngăimat:

— Mulțumesc, unchiule.

Zâmbi și-mi strânse mâna, după care îmi dădu drumul.

— Ia uite, spuse el. Porți darurile noastre. Îți vine foarte bine culoarea, și bijuteria.

Nu mi-a spus că sunt frumoasă; ar fi însemnat să mintă. Eram destul de mare ca să mă uit în oglindă și să văd că aveam o figură ștearsă.

— Donna Lucrezia, întrebă el, te-ai ocupat să-i găsești profesori, așa cum ți-am cerut?

— M-am ocupat, Sanctitatea Voastră.

— Bine, zise el făcându-mi cu ochiul. Nepoata mea trebuie să știe latina și greaca la perfecție, ca să nu-i scandalizeze pe cardinali.

— Știu foarte bine latinește, Sanctitatea Voastră, am spus, am studiat mulți ani. Și am și ceva cunoștințe de greacă.

— Adevărat? ridică el sceptic din sprâncene. Atunci tradu asta: *Asiduus usus uni rei deditus et…*

— *Et ingenium et artem saepe vincit*, am încheiat eu fraza. Cicero. *Studiul răbdător al unui singur subiect are adesea câștig de cauză în fața inteligenței și a talentului.*

— Bravo, râse el scurt.

— Vă rog, Sanctitatea Voastră, am început eu cu timiditate. Mi-ar plăcea să-mi continui studiile de greacă. Și de matematică.

— De matematică? ridică el surprins din sprâncene. Nu știi încă aritmetică, fetițo?

— Ba da, i-am răspuns. Și geometrie, și trigonometrie, și algebră. Aș vrea să studiez cu un profesor care are cunoștințe avansate în aceste domenii.

— Îmi cer iertare în numele ei, interveni grăbită Donna Lucrezia. Călugărițele mi-au spus că obișnuia să facă calcule pentru a trasa traiectoriile planetelor. Dar aceasta nu este o preocupare potrivită pentru o tânără nobilă.

Clement nici nu se uită la ea; era prea ocupat să mă cântărească din priviri, cu ochii pe jumătate închiși:

— Deci, zise el într-un târziu, ai înzestrarea familiei Medici pentru lumea numerelor. Ce bancher bun ai fi!

Mătușa și unchiul râseră politicos. Clement mă fixa în continuare cu privirea.

— Lucrezia, spuse el, dă-i tot ce cere în materie de studii. E foarte inteligentă, dar destul de maleabilă, cred. Iar dumneata, Ser Iacopo, stai mai mult de vorbă cu ea. Ar avea foarte multe de învățat de la dumneata în ceea ce privește arta diplomației. Va avea nevoie de asemenea cunoștințe ca să fie o bună conducătoare.

Se ridică și, ignorând protestele consilierilor, care pomeneau despre niște treburi urgente, mă luă de mână și mă conduse prin sălile apartamentului. Se oprea ca să-mi explice fiecare operă de artă care-mi stârnea curiozitatea, iar în Sala Focului din Turn îmi arătă numeroasele portrete de pe pereți ale unchiului meu, papa Leon al X-lea.

Clement îmi vorbea melancolic despre singurătatea la care îl obliga rangul său, despre cât de mult și-ar fi dorit o soție, o familie. Nu putea să aducă pe lume un copil, mi se destăinui el cu tristețe, și-și dorea ca eu să-i fiu ca o fiică, iar el să-mi fie tatăl pe care nu-l cunoscusem niciodată. Vocea i se însufleți când îmi spuse că nu vom apuca să petrecem prea mult timp împreună. Nu peste multă vreme, orașul meu natal va fi pregătit să ne primească, pe soțul meu și pe mine, în calitate de conducători de drept. El, Clement, putea doar să spere că-mi voi aminti cu drag de el și că-i voi da voie ca într-o bună zi să-mi admire, cu o mândrie de bunic, copiii.

Vorbele lui erau atât de elocvente, de pătrunzătoare, încât m-am simțit mișcată și l-am sărutat pe obrazul acoperit de barbă. Eu, fetița cea maleabilă, îl credeam întru totul.

Treisprezece

În seara aceea, la palat fuseseră invitați o mulțime de oameni pentru ca sosirea mea să fie sărbătorită cum se cuvine. Donna Lucrezia se asigurase că vor fi prezenți cel puțin câte un reprezentant al celor mai influente familii din oraș – Orsini, Farnese, delle Rovere, Riario.

În seara aceea am zâmbit o grămadă și am fost prezentată în fața a zeci de persoane proeminente din Roma. Unchiul Filippo, care trebuia neapărat să plece a doua zi de dimineață, îi cunoștea foarte bine pe toți și era clar că se simte foarte bine în societatea romană. Sandro era mult mai puțin țeapăn decât în urmă cu o seară; râdea chiar și făcea glume.

Când ne-am așezat la masă și ni s-a turnat vin, Ippolito încă nu apăruse. Eram dezamăgită; voiam să-i spun că mă hotărâsem să-l iert. Și bănuiam că rochia mea albastră e foarte frumoasă.

Se servi cina. Sanctitatea Sa ne trimisese o duzină de purcei de lapte și un butoi din cel mai bun vin al său. La început eram cam speriată, dar curând m-am adâncit într-o conversație cu ambasadorul Franței, care-mi făcea complimente pentru puținele mele cunoștințe de limbă franceză, și cu Maria, fiica Lucreziei, o tânără grațioasă. Îmi plăceau oamenii, îmi plăceau mâncarea și vinul, și am uitat de Ippolito până când l-am zărit în cadrul ușii.

Purta un pieptar de catifea de un albastru viu, în aceeași nuanță cu rochia mea; la gât aveau un nasture dintr-o perlă, descheiat; părul scurt, negru, îi era ciufulit. Când îl observară și ceilalți, conversația se opri.

— Scuzele mele onoratei adunări, spuse el cu o plecăciune până la pământ. Și dragii noastre gazde, Donna Lucrezia. Nu mi-am dat seama cât e ora.

Își ocupă repede locul la masă, chiar vizavi de Sandro și la oarecare distanță de mine. Discuțiile reîncepură, iar eu mi-am îndreptat din nou atenția asupra farfuriei din față și asupra ambasadorului Franței.

După vreo cinci minute am auzit un strigăt. Ippolito sărise în picioare atât de brusc, că-și răsturnă cupa; pe masă se lăți o pată rubinie, dar el n-o băgă în seamă.

— Fecior de curvă! spuse el tare, privindu-l pe Sandro cu ochi sălbatici. Știi foarte bine despre ce vorbesc. De ce nu le spui și *lor*?

— Stai jos, Lito, îi spuse încremenit Sandro.

Ippolito începu să-și agite brațele spre ceilalți meseni.

— Spune-le tuturor, Sandro. Spune-le cât ești de ambițios – foarte, foarte ambițios –, dar prea laș ca să recunoști.

Ser Iacopo se ridică de pe scaun și îi spuse pe un ton autoritar:

— Ser Ippolito, *stai jos*.

Trupul lui Ippolito se crispă, încercând să-și stăpânească valul de ură.

— Am să stau jos când Sandro va mărturisi public adevărul, îl informă el. Spune-ne, dragă vere. Spune-ne tuturor ce intenționezi să faci ca să mă dobori.

Se întinse deodată peste masă, făcând să zăngăne farfuriile și tacâmurile. Aproape că răsturnă un sfeșnic și îl prinse pe Sandro de gulerul tunicii.

Unchiul Filippo fu într-o clipă lângă el.

— Pleacă! îi porunci el.

Îl apucă de umăr și dădu să-l tragă de pe masă. Ippolito se scutură; gura i se strâmbă într-un mârâit. Am crezut c-o să-l lovească pe Filippo, dar furia i se topi brusc și ieși în fugă din sală.

Sandro rămase pe scaun și se uită în urma lui cu o privire precaută. Cina continuă, iar conversația, la început șovăielnică, își regăsi vioiciunea.

După masă și după ceasuri întregi de sporovăială am urcat în apartamentul meu. Ginevra uitase să împacheteze niște lucruri pentru unchiul Filippo, care pleca devreme, dar îmi promisese că vine cam într-o oră să mă dezbrace. Fiindcă nu cunoșteam încă bine casa, pe hol fusese aprins un sfeșnic de perete care arunca o umbră ascuțită în firida de lângă ușa mea; de acolo păși în lumină o siluetă.

L-am recunoscut imediat pe Ippolito. Dacă n-aș fi băut și eu mult vin, aș fi remarcat că are ochii roșii, limba împleticită, echilibrul precar. Ținea mâinile la piept în semn de căință.

— Caterina, îmi spuse el, am venit să-mi cer iertare pentru purtarea de la cină.

— Mie nu trebuie să-mi ceri iertare, i-am răspuns nepăsătoare, dar cu Donna Lucrezia e altceva.

— Ea o să fie mulțumită numai dacă o să-mi petrec tot restul vieții încercând să-mi repar greșeala, zâmbi el trist.

— De ce erai așa de furios pe Sandro?

Mă trase spre ușă, cu intenția de a intra împreună în anticameră. M-am împotrivit: Ginevra putea să apară dintr-o clipă într-alta și, dacă m-ar fi găsit singură în camera mea cu un bărbat, fie și vărul meu, i s-ar fi părut necuviincios.

— Nu aici, am protestat eu în șoaptă, dar el duse un deget la buze și mă împinse ușurel pe ușă.

În dormitor era întuneric, dar lampa de pe masa din anticameră era aprinsă. Ippolito se apropie de mine cu un aer conspirativ și-mi luă mâinile într-ale sale. Nu m-am tras înapoi, așa cum ar fi cerut buna-cuviință. Eram amețită de vin și de prezența lui.

— Ești foarte furios, i-am șoptit. De ce?

L-am simțit încordându-se:

— Sandro, bastardul, îi spune Sanctității Sale niște minciuni oribile despre mine. Iar Sanctitatea Sa, care îi ține partea, le crede.

— Ce minciuni?

— Sandro vrea să-l facă pe Sanctitatea Sa să creadă că nu sunt decât un bețiv și un fustangiu, că nu mă ocup serios de studii… zise el lăsând buza în jos, după care scoase un hohot de râs încet și amar: Și uite-mă cât de prost sunt să beau așa de mult vin, fiindcă sunt furios!

— Dar de ce spune Sandro lucrurile astea?

— Fiindcă e gelos, spuse Ippolito. Fiindcă vrea să-l monteze pe Clement împotriva mea. Vrea să domnească singur.

Se înnegură și mai tare la față:

— Dacă îndrăznește să te vorbească *pe tine* de rău în fața lui Clement, am să… Anii de captivitate nu te-au înăsprit, Caterina; ai aceeași inimă bună, îmi spuse el strângându-mi și mai tare mâinile.

Tăcu și mă privi atent și concentrat. În ochi i-am văzut aceeași lumină pe care o avea mătușa Clarice când o sărutase pe Leda pentru ultima oară.

— De aceea te iubesc, îmi spuse el. Pentru că nu semeni deloc cu el. Pentru că ești extraordinar de inteligentă, dar deloc vicleană. Poți să-mi fii loială, Caterina? Poți să mă iubești? insistă el apropiindu-și fața de a mea.

— Bineînțeles, am făcut eu, neștiind ce altceva să spun.

Se lipi de mine și coapsele lui le atinseră pe ale mele. Era înalt, iar eu abia îi ajungeam cu creștetul la despicătura gulerului. Îmi puse o mână pe umăr și mi-o strecură în corset; cu cealaltă îmi cuprinse ceafa.

Mi-a dat prin gând că ar trebui să o iau la fugă, dar senzația pe care mi-o dădea mâna lui pe piele mă copleșise; m-am lipit mai tare de el și l-am lăsat să mă sărute. M-a cuprins un val de căldură și mi-am încolăcit brațele în jurul lui.

Mă sărută pe urechi și pe pleoapele închise, apoi îmi desfăcu buzele cu limba. Gura îi păstrase gustul vinului primit de la papa Clement.

— Caterina, suspină el.

Am auzit pe palier pașii Ginevrei și m-am desprins din îmbrățișare; Ippolito se strecură afară din anticameră exact la timp ca să scape neobservat.

A urmat un an amețitor, plin de banchete și baluri. Eram convinsă că mă voi căsători cu Ippolito și mă voi întoarce la Florența. În fiecare zi înfățișarea mea era mai aproape de a unei femei; în fiecare zi Ippolito își desăvârșea cucerirea, cu complimente și priviri tandre. De ziua mea îmi dărui o pereche de cercei cu diamante în formă de lacrimi.

— Ca să-ți pună în valoare gâtul superb, îmi spusese el.

Nu eram frumoasă la față, dar el îmi descoperise alte trăsături care să merite complimente sincere: gâtul lung, picioarele mici, mâinile fine.

Donna Lucrezia încruntă din sprâncene: era un dar pe care-l putea face un amant iubitei lui sau un bărbat logodnicei, dar logodna noastră nu era încă oficială. Avea motive reale să fie îngrijorată. Cu o săptămână înainte, coborând de pe cal după o cursă energică, mi-am simțit pantalonașii uzi. M-am dus în dormitor și am descoperit, uluită, că erau plini de sânge. Avertizată de cameristă, Donna Lucrezia veni și mă puse la curent cu neplăcerile sângerărilor lunare. Apoi îmi ținu o predică lungă despre necesitatea virtuții – din rațiuni atât religioase, cât și politice.

Nu i-am prea respectat sfaturile. Ori de câte ori eram singuri, Ippolito mă acoperea cu sărutări, iar eu i le întorceam cu patimă. La fiecare întâlnire îi acordam mai multă libertate. La cină, amintirea acelor clipe înflăcărate ne făcea să ne aruncăm zâmbete largi peste masă. Din ce în ce mai des o trimiteam pe doamna mea de onoare, Donna Marcella, cu tot felul de comisioane, iar eu o tuleam în acele părți ale vilei unde aveam șanse să dau peste Ippolito.

Într-una din dăți, l-am întâlnit pe coridor, în apropierea apartamentului său. Ne-am repezit unul în brațele celuilalt. Când începu să-mi caute pantalonașii pe sub fuste, nu l-am oprit; când degetele îi ajunseră între picioarele mele și mă mângâiară, am gemut. Deodată, își strecură un deget înăuntrul meu, iar eu m-am pierdut cu totul. M-am lăsat cu toată greutatea în jos, în timp ce el își mișca degetul în sus și în jos, încet și șovăitor la început, apoi din ce în ce mai repede.

Eram prea absorbiți ca să auzim zgomotul pașilor care se apropiau înainte de a fi prea târziu. Ippolito era strâns lipit de mine, cu mâna sub fustele mele; în fața noastră se găsea Sandro, mut, cu ochii cât cepele. Se holbă la noi, noi ne holbarăm la el, apoi se întoarse și plecă.

M-am desfăcut din îmbrățișarea lui Ippolito; dorința mi se preschimbase în ceva urât și scârbos.

— Să-l ia dracu', șuieră Ippolito, tremurând tot. O să folosească asta împotriva mea, sunt sigur. Dar dacă îndrăznește s-o folosească împotriva ta, iadul o să-l înghită.

Iadul mai avea de așteptat. Între timp mi-am continuat scurtele întâlniri cu Ippolito, doar că aveam mai multă grijă să nu fim surprinși. Declarațiile lui de dragoste erau din ce în ce mai fierbinți, mai pasionate,

iar eu, sigură că în cel mult un an ne vom căsători, îl lăsam să-mi facă ce voia cu buzele și cu degetele.

Ippolito voia, totuși, mai mult, dar Donna Lucrezia mă speriase cu avertismentul că acum pot să rămân însărcinată. Îl țineam pe înflăcăratul meu văr la respect, cu toate că mă simțeam din ce în ce mai ispitită să-i dau ceea ce-și dorea.

Sosi iarna – blândă și însorită, într-un plăcut contrast cu înghețata, mohorâta Florență. De Crăciun am luat parte la un mare banchet pe care Sanctitatea Sa îl dădea în minunata Sală a Focului din Turnul Palatului Papal. La un moment dat, când oaspeții se răspândiră printre magnificele opere de artă, Clement mă luă deoparte. Rumoarea conversațiilor din jur ne garanta că vorbele sale vor fi auzite doar de noi.

— Aud că ești foarte interesată de dragul nostru Ippolito, îmi spuse el.

Mi-am dat seama că Sandro îi dezvăluise tot. Furioasă și îngrozitor de rușinată, am lăsat ochii în podea, incapabilă să formulez un răspuns.

— Ești prea tânără ca să-ți cauți fericirea lângă un fustangiu ca el, mă mustră Clement. În plus, ai moștenit inteligența și tenacitatea care fac faima familiei Medici. La Ippolito nu e cazul, așa că îți revine ție, chiar dacă ești așa de tânără, sarcina de a fi înțeleaptă. El te curtează nu pentru că ar fi îndrăgostit, ci pentru că are sângele tânăr și fierbinte. Evită-l de-acum încolo, pentru ca, atunci când i se va potoli pasiunea, să nu te disprețuiască. Altfel – și îți spun asta ca un bărbat care înțelege asemenea lucruri – vei descoperi la un moment dat că n-a făcut decât să se folosească de tine. Înțelegi, Caterina?

— Da, Sanctitatea Voastră, am bâiguit eu.

— Atunci promite-mi. Promite-mi că-ți vei păstra virtutea și-i vei respinge îmbrățișările cu dispreț.

— Vă promit, Sanctitate, am spus.

Eram la vârsta nesăbuită la care îi credeam pe cei mai în vârstă incapabili să înțeleagă cât de ieșită din comun era dragostea pe care o împărtășeam cu Ippolito. Așa că l-am mințit cu nerușinare pe papă.

În aceeași seară, ceva mai târziu, urcam scara ce ducea la apartamentul meu, însoțită de Donna Marcella, doamna mea de onoare. În spatele nostru apăru Sandro.

— Bună seara, Caterina, mă salută el sobru.

I-am întors spatele, nu înainte de a-i arunca o privire nimicitoare.

— Donna Marcella, spuse Sandro calm, aș vrea să vorbesc între patru ochi cu sora mea.

Marcella – o femeie prudentă, cu douăzeci de ani mai în vârstă decât mine – ezită, privindu-l cercetător. Sandro era subțirel, mai puțin bine făcut decât vărul lui, cu pielea de nuanța ocrului și cu părul creț. Avea nasul lat și buzele groase ale mamei lui, sclava maură. Fermitatea din ochii lui negri, uriași, o făcu să cedeze. Era obligată să mă însoțească permanent; totuși, din atitudinea lui Sandro, ca și dintr-a mea, reieșea că n-avea să se întâmple nimic violent între noi. Se întoarse spre mine:

— Vă voi aștepta în apartamentul dumneavoastră, *duchessina*.

După ce Marcella plecă, Sandro îmi spuse:

— Știu că mă urăști, dar până la urmă ai să-ți dai seama că am făcut-o spre binele tău. Ippolito se folosește de tine fără să se gândească la sentimentele tale.

— N-am de gând să-ți ascult minciunile, l-am repezit eu. Îl urăști pe Ippolito pentru că ești gelos.

— Nu-l urăsc, oftă el răbdător. Lito *mă urăște* pe mine. Singura gelozie care există e a lui, nu a mea.

Făcu din nou o pauză, căutându-și cuvintele.

— Eu am o fire liniștită. Sunt diferit de voi doi și n-am uitat lucrul ăsta niciodată. Dar tu și cu mine semănăm totuși mult. Acum ești foarte îndrăgostită – dar ai inteligența și detașarea necesare unui conducător.

— Atunci de ce ne-ai pârât? l-am întrebat cu ciudă.

— Pentru că, indiferent ce crezi tu și indiferent ce ți-a spus Ippolito, eu țin la tine. Și, dacă înțeleg eu bine ce se petrece, te pui singură într-o situație periculoasă. Nu te lăsa rănită cu bună știință.

— Cum *îndrăznești*?

M-am întors și am început iar să urc scara. Sandro urcă și el câteva trepte în urma mea.

— Iubește prea mult vinul și femeile, spuse el. Sau ești la fel de orbită ca toți ceilalți și n-ai observat?

Am grăbit pasul, așa că Sandro făcu un ultim efort disperat de a mă șoca:

— Când îl mai vezi, întreabă-l de Lucia da Pistoia. Întreabă-l de Carmella Strozzi, de Charlotte Montblanc.

— Minți! am strigat eu fără să mă întorc.

— Își bate joc de tine, Caterina.

— Nu ești fratele meu, i-am spus eu peste umăr, cu venin în glas, vrând să-l rănesc la fel de tare cum mă rănise el pe mine.

— Ai dreptate, firește, îmi răspunse el liniștit. Bănuiesc că de-acuma știe toată lumea.

N-am înțeles deloc ce vrea să zică, dar eram prea supărată ca să-i cer să-mi explice. Mi-am ridicat fustele și am luat-o la fugă spre apartamentul meu. Alessandro nu mă urmă, dar îi simțeam prezența, tristă și mustrătoare, în spatele meu pe scară.

Veni și Anul Nou 1532. Urmă o primăvară timpurie. Donna Marcella nu se mai dezlipea de mine. Ippolito și cu mine eram constrânși să ne mulțumim cu privirile pe care ni le aruncam în timpul cinei. La un moment dat el reuși să corupă o cameristă care-mi aducea scrisorile lui înflăcărate și-i transmitea răspunsurile mele pline de pasiune.

Până la urmă îmi scrise că îl rugase pe Clement să ne permită să ne logodim și că Sanctitatea Sa îi promisese că-i va da în curând un răspuns afirmativ. Logodna era un angajament la fel de ferm ca o căsătorie: odată celebrată, nimeni, nici măcar Clement, nu ne mai putea despărți. I-am răspuns repede, exprimându-mi nerăbdarea. O zi mai târziu am primit altă misivă:

De ce trebuie să-l așteptăm pe Clement sau o ceremonie oarecare? Am să găsesc o cale să putem fi singuri și netulburați unul în brațele celuilalt până în zori. Aștept doar ocazia potrivită.

Stăteam și mă uitam la scrisoare încântată, dar și îngrijorată. Dacă eram descoperiți, Donna Lucrezia ar fi fost scandalizată, iar papa Clement, furios.

M-am străduit să alung amintirea cuvintelor lui Sandro, dar acum ele îmi răsunau în urechi ca un avertisment:

Întreabă-l de Lucia. Și de Carmella. Și de Charlotte…

Urmară câteva săptămâni de corespondență febrilă. La începutul lui aprilie, Donna Marcella se îmbolnăvi și se retrase la țară, lăsându-mă în grija uneia dintre cameriste, Selena. În după-amiaza aceea, Selena îmi ungea părul cu suc de lămâie. Stăteam într-un colț retras al curții,

pe o cuvertură întinsă pe iarbă, în speranța că buclele mele terne vor fura strălucire de la soare. Trecuse deja vreo oră și tocmai mă pregăteam să plec, când sunetul vocii lui Ippolito mă făcu să mă opresc.

El și cu Sandro veneau de la vânătoare, transpirați și cu hainele în neorânduială. Erau absorbiți într-o conversație veselă și nici nu mă observară.

Din fericire, Ippolito era în partea dinspre mine și corpul lui îl împiedica pe Sandro să mă vadă. Am riscat un semn discret cu mâna; Ippolito se opri la intrarea în palat și inventă o scuză față de Sandro, care își continuă drumul.

Înainte să apuc să mă ridic în picioare, Ippolito era lângă mine pe cuvertură, cu fața aprinsă de speranță.

— Diseară, Caterina. O să vin la tine în dormitor diseară. Nu știi ce greu mi-a fost toată ziua – să știu lucrul ăsta și să încerc să-mi ascund nerăbdarea față de Sandro, față de toată lumea.

Mi-am lipit palmele de obrajii încălziți de soare.

— E prea periculos, o să fim descoperiți, m-am împotrivit anemic.

— N-o să fim descoperiți.

— Și dacă rămân însărcinată?

Ochii prinseră să-i strălucească.

— Clement o să aibă grijă să ne căsătorim imediat. Acordă-mi doar noaptea asta și, după ce ne căsătorim, o să-ți răsplătesc înmiit generozitatea.

— Am să te aștept, i-am promis eu străbătută de fiori de vinovăție și de dor.

Paisprezece

În seara aceea m-am întins în pat chinuită de nesiguranță. Dacă o să fim descoperiți? Ar fi putut Clement să se supere atât de tare, încât să ne retragă dreptul de a conduce Florența? Spaima îmi pălea însă la amintirea limbii și degetelor pricepute ale lui Ippolito. Când se auzi bătaia ușoară în ușă, m-am ridicat în capul oaselor, ascultând cum se scoală Selena din pat în foșnet de cearșafuri, cum lipăie cu picioarele goale pe podeaua de marmură și cum scârțâie ușa când o deschide.

Silueta lui Ippolito apăru în ușa dormitorului.

— Caterina! șopti el. În sfârșit!

Ajunse din câțiva pași lângă pat, trase învelitoarea la o parte și se întinse lângă mine, sprijinit într-un cot.

— *Ippolito*, am dat eu să spun, dar el îmi făcu semn să tac și-și plimbă palma pe trupul meu, de la gât până la coapsă, în sus și-n jos, cu mișcări moi; doar cămașa mea subțire de batist ne despărțea.

Avea gura deschisă, respirația iute și mirosea tare a vin. Eram în transă, dar vraja se rupse când îmi spuse brusc să mă ridic în șezut.

M-am ridicat. Cu o îndemânare surprinzătoare, îmi trase cămașa peste cap; m-am trezit dintr-odată goală și m-am simțit rușinată. El era însă ațâțat și-și lipi fața de sânii mei mici, începând să-i sugă.

L-am prins de cap și mi-am îngropat degetele rășchirate în părul lui, cu gândul să-l îndepărtez, rușinată. Dar în timp ce limba și dinții lui îmi alintau sfârcurile, am avut senzația că un fir nevăzut lega acel punct delicat direct cu vintrele mele și trăgea de mușchii din partea de jos a pântecelui, care începură să zvâcnească plăcut.

Apoi îmi porunci să mă întind. M-am supus. El se ridică în picioare și-și scoase cămașa largă, trăgând-o peste cap; legănându-se pe câte un picior, își dezbrăcă și pantalonii. Se clătina tare și de două ori căzu peste saltea, dar până la urmă reuși să se elibereze.

Organale genitale masculine au, la prima vedere, un aspect foarte ciudat. De sub tufa neagră de păr aspru din partea de jos a pântecelui, apărea o bucată de carne care semăna cu o coadă de ciocan, ridicată în sus într-un unghi pe care l-am estimat la treizeci de grade. Mă speria și mă fascina. Când Ippolito se urcă în pat, am prins-o în mână și am strâns-o tare. Era tare ca o cărămidă, dar catifelată la atingere. Ippolito o încordă, astfel că zvâcni o dată sau de două ori în mâna mea. Chicotirăm amândoi încetișor.

— Sărut-o, îmi ceru el.

Ideea era neatrăgătoare, dacă nu chiar respingătoare, și m-am împotrivit. Ippolito mă apucă de părul pe care-l aveam împletit într-o coadă și-mi trase capul spre ea.

— Sărut-o, repetă el cu limba împleticită și cu ochii pe jumătate închiși; abia atunci mi-am dat seama cât e de beat.

Mă trase din nou de păr, îndeajuns de tare cât să mă doară, și i-am făcut pe plac. Am sărutat-o scurt, ușor, încrețindu-mi nasul gâdilat de părul sârmos și încercând să nu mi-l întorc prea repede de la mirosul de mosc. Nu asta își dorise el, dar o lăsă baltă și-mi lipi umerii de saltea.

Apoi scuipă în palmă și-și umezi mădularul. Mă uitam la bucata de carne ciudată, lucioasă, seducătoare și deodată – de-a dreptul nebunește – mi-am dorit s-o simt în mine. Ippolito își băgă amândouă mâinile între coapsele mele în așa fel încât să fie obligate să se depărteze, până am ajuns cu picioarele larg desfăcute, ca un fruct oprit pe cale să cadă din pom.

Își băgă degetul mijlociu adânc în mine, mă tatonă puțin, apoi îl băgă și pe-al doilea, făcându-mă să-mi țin răsuflarea. Urmă și un al treilea deget. În ciuda excitației, am gemut de durere, dar el își mișcă mâna înainte și înapoi până m-am relaxat și am rămas nemișcată.

Își trase degetele afară, zâmbi malefic și spuse cu voce tare:

— Gâsca nu-i prea tânără. E bine coaptă și zemoasă și numai bună de străpuns.

Se lăsă pe mine și își vârî picioarele între ale mele; sprijinindu-se într-o mână, scuipă din nou în cealaltă și-și umezi mădularul.

— O să vin și mâine-noapte, și noaptea următoare, spuse el stâlcind cuvintele. În fiecare noapte, până se face Donna Marcella bine. În noaptea asta vreau s-o facem de mai multe ori și ai grijă, de câte ori îmi las sămânța, să rămâi nemișcată pe spate. Cu cât mai repede rămâi grea, cu atât mai repede o să ne căsătorească Clement.

Își luă în mâna liberă scula, pe care o simțeam netedă și tare pe coapsă, mișcându-se cercetătoare între picioarele mele.

Cred că atunci m-a oprit brusc sângele lui Lorenzo – talentul lui în materie de manipulare politică și priceperea lui de a recunoaște manipularea când avea de-a face cu ea. Poate că și elementele de diplomație învățate de la Ser Iacopo mă ajutaseră să învăț că amabilitățile în societate maschează de multe ori cele mai josnice scopuri politice.

Avertismentele lui Clement și ale lui Sandro precum și graba lui Ippolito de a mă lăsa însărcinată se conjugară cu flerul de a descoperi minciuna pe care-l aveam din familie.

— Ce-i cu Lucia? am întrebat eu.

Ippolito scoase ceva între un oftat și un râs nervos și se sprijini iar în amândouă mâinile.

— E o mincinoasă; copilul nu-i al meu.

Vălul iubirii mi s-a ridicat deodată de pe ochi și am văzut faptele în adevărata lor lumină: Ippolito simțea întotdeauna nevoia să bea foarte mult înainte de a veni la mine. Într-adevăr, cele mai lascive întâlniri le avuseserăm când era beat.

Propriul lui răspuns păru să-l lase cu gura căscată; rânji prostește în gol, apoi se uită la mine cu același rânjet.

— Și cine-i Carmella? mi-am continuat eu întrebările. Dar Charlotte?

— Caterina, zise el cu un zâmbet lingușitor.

Apoi, dându-și seama că sunt furioasă și că s-ar putea să mă piardă, se prefăcu și el furios:

— Cine ți-a spus asemenea minciuni? Sandro, nu-i așa? Vrea să ne distrugă fericirea!

— Ieși afară! i-am spus eu. Ești beat și dezgustător. Ieși imediat afară!

— Nu poți să mă respingi, șuieră el amenințător. Nu poți. Îmi ești sortită de când te-ai născut.

— Nu-i adevărat, l-am contrazis cu aceeași ferocitate.

Mă strânse atât de tare de încheietura mâinii, că am scâncit de durere. Cu o mână îmi țintui mâinile deasupra capului; cu cealaltă își înșfăcă mădularul, gata să-l împingă în mine.

Cât tragi o dată aer în piept ți se nasc multe gânduri în cap, și în secunda aceea mi-am cântărit opțiunile. Puteam să mă supun și să mă rog să nu rămân însărcinată, iar dimineața să-i cer Donnei Lucrezia protecția; puteam să continui să mă zbat, ceea ce n-ar fi rezolvat, evident, nimic; sau puteam să țip tare, ceea ce ar fi făcut-o pe Selena să intre. Dar nici o variantă nu-mi surâdea, pentru că-i lăsa lui Ippolito destul timp să mă dezvirgineze. În plus, din cauza purtărilor mele flușturatice, nimeni nu m-ar fi crezut inocentă. Mai rămânea doar varianta negocierilor – dar Ippolito era prea pornit ca să mai stea la discuții.

Mi-am adunat toată saliva din gură și l-am scuipat în ochi. Făcu din reflex gestul de a se șterge, ceea ce îl dezechilibră, permițându-mi să-mi pun prețioasa virginitate la adăpost între perne.

Înainte să apuce să-și adune puterile, i-am spus:

— Am să mă zbat. Și-am să țip. Și am să spun adevărul, că m-ai violat. La urma urmei, ești beat.

— Scârbă mică, șopti el uimit.

— Sandro o să mă susțină, am continuat eu. O să spună tuturor că ești îngrijorat din cauză că bețiile și aventurile ți-au stricat reputația și ai căzut în dizgrația lui Clement.

Voiam să nu am dreptate; voiam tare mult ca Ippolito să râdă calm și să-mi desființeze raționamentul cu explicații logice. Dar tăcerea lui vinovată îmi sfărâmă cel mai drag vis, visul că în curând voi avea un cămin și o familie numai ale mele. Eram, la urma urmei, o fată urâțică, iar el era cel mai frumos bărbat din lume.

M-am târât cât am putut de departe de el, m-am ridicat în șezut, m-am lipit cu spatele de căpătâiul patului, mi-am cuprins genunchii cu brațele și am simțit că-mi vine să mor. Dar, la fel ca Sandro, aveam o fire calmă și mi-am ascuns durerea.

— E nevoie să continui? l-am întrebat. E nevoie să trag concluzia firească, și anume că bărbatul cu care mă voi căsători va fi considerat cel mai legitim conducător al Florenței?

Se ridică și el în șezut și se uită fix la mine. Era beat, impetuos și crud, dar nu era un monstru. Bucata de carne dintre picioare i se fleșcăise și acum atârna jalnic. Clătină din cap ca răspuns la ultima mea întrebare.

Era un gest de recunoaștere a propriei înfrângeri, dar eu l-am interpretat greșit și am continuat cu aprindere:

— E adevărat că Alessandro e fratele meu, dar numai pe jumătate. Dacă Clement ne face o derogare, ne putem căsători.

Ippolito râse încet, fără veselie:

— Te înșeli.

— Nu mă înșel.

— Ba te înșeli, insistă el. Sandro nu e fratele tău. Este bastardul lui Clement, născut pe vremea când Sanctitatea Sa era cardinal și apoi băgat pe gâtul nostru. Acum poate că-mi înțelegi mai bine îngrijorarea.

Am rămas o bucată bună de vreme respirând greu și uitându-ne unul la altul. Cred că Ippolito se gândea să mă forțeze din nou, dar îi pierise cheful.

— Nu vreau să-ți fac rău, spuse el într-un târziu. Eu chiar țin la tine și între noi chiar există pasiune. Nu pot să te am în noaptea asta? Lui Clement o să-i vină mai repede mintea la cap, o să ne căsătorească și o să ne instaleze la Florența dacă rămâi însărcinată.

— Nu, i-am răspuns eu.

Ezită un moment, apoi dădu să se întindă spre mine.

— Nu, am repetat eu. Strig după Selena.

Se ridică și se îmbrăcă fără să mai scoată o vorbă. Am așteptat să iasă din cameră și să se îndepărteze de ușa mea înainte să încep să plâng.

Sandro îmi făcuse o favoare. După trei luni de la întâlnirea mea nocturnă cu vărul meu, Clement anunță că Ippolito va deveni cardinal și va sluji ca nunțiu papal în Ungaria. Urma să fie instruit pentru noua lui demnitate și să plece în decurs de un an.

Alessandro plecă la Florența la scurtă vreme după acest anunț, ca să se familiarizeze cu orașul pe care urma să-l conducă în curând.

M-am străduit să mă cufund în studiile mele. Deznodământul sordid al primei mele povești de dragoste mă rănise, dar mă consolam cu faptul că încă aveam Florența. Aspiram să devin capabilă să conduc un oraș, să fiu o parteneră potrivită pentru Alessandro, care se dovedise a fi înțelept și decent.

În aprilie, Clement mă trimise la Florența ca să fiu de față la instalarea lui Alessandro ca prim duce de Florența, titlu acordat de împăratul Carol ca parte a tratatului care urmase după distrugerea Romei. Împodobită cu rubine și blănuri de hermină, stăteam mândră lângă vărul meu în timpul ceremoniei de instalare; în clipa aceea, Ippolito nu mai era pentru mine decât amintirea unei gafe din copilărie.

După ceremonie urmă un banchet de o opulență de-a dreptul obscenă. Seara târziu stăteam în dormitor și așteptam ca Donna Marcella să mă elibereze de podoabele complicate pe care le purtasem. Eram încă plină de veselie, n-aveam chef să mă culc și flecăream cu Maria despre evenimentele din acea zi.

— Când crezi că o să anunțe Sanctitatea Sa logodna? am întrebat-o.

— Logodna? păru ea sincer nedumerită.

— A mea cu Sandro, evident.

Maria își întoarse repede privirile, căutând cuvintele potrivite.

— Sanctitatea Sa are în vedere mai mulți pretendenți pentru tine.

A trebuit să repet de trei ori în gând cuvintele până să le înțeleg cu adevărat.

— Îmi pare tare rău, spuse Maria. Deci ție nu ți-au spus nimic?

— Nu, am răspuns eu tărăgănat. Nu, nu mi-au spus.

Pe fața ei se așternu mila.

— Alessandro a fost logodit în secret încă de anul trecut cu Margareta de Austria, fiica împăratului. Sanctitatea Sa va face în curând anunțul oficial.

Mă simțeam umilită, în sinea mea turbam, dar continuam să apar în public alături de Alessandro, conștientă că mă aflam acolo nu ca partenera lui, ci ca simbol. Eram imaginea tatălui meu – tatăl meu, moștenitorul de drept al Florenței. Ca singură moștenitoare legitimă, eu ar fi trebuit să urmez la conducere – dar eram femeie, ceea ce era un păcat politic de neiertat.

Cu fiecare zi ce trecea, eram tot mai îngrijorată de propriul meu viitor. Aveam treisprezece ani, vârstă potrivită pentru căsătorie, dar dacă nu Sandro urma să-mi fie mire, atunci cine? Maria îmi mărturisi că Clement se gândea la propunerea ducelui de Milano, un om bătrân și bolnav, cu minte mai puțină chiar decât galbenii din cuferele lui goale. Deși Clement nu era deloc încântat de idee, fusese nevoit s-o ia în considerare: împăratul Carol dorea această uniune, întrucât ducele fusese întotdeauna un credincios susținător al imperiului. Vestea mă dezgustă atât de tare, că Maria se strădui fără succes timp de o oră întreagă să mă aline.

— Cu voia Celui de Sus, n-o să fie el alegerea finală, îmi spuse ea. Mai sunt și alți pretendenți – unul dintre ei e atât de extraordinar, că mi s-a cerut să jur că voi păstra secretul. Sanctitatea Sa încearcă din toate puterile să negocieze în avantajul tău.

— Există vreun pretendent din Florența?

Îi pierdusem pe toți cei apropiați; locul natal era tot ce-mi mai rămăsese.

Maria nu înțelese semnificația întrebării; clătină din cap și zâmbi șiret:

— Nu-i bine să mai vorbim despre asta, draga mea. N-are rost să-ți faci speranțe numai ca să ai ce pierde.

Prea târziu, am vrut să-i spun. M-am gândit la ziua în care i-am fost prezentată Sanctității Sale: cum îmi ceruse el să-l privesc ca pe un tată și-mi mărturisise durerea de a nu avea un copil al lui. Și chiar în vremea aceea, el negocia cu împăratul Carol ca să-i găsească fiului său Alessandro o mireasă potrivită, una care să-i aducă proaspătului duce un prestigiu cât mai înalt. Eu eram doar un diamant oarecare din coroana lui Clement, unul pe care să-l folosească în diverse târguieli – așa cum fusesem și pentru rebeli. Condițiile captivității mele fuseseră mult îmbunătățite, dar continuam să fiu o prizonieră a politicii.

Am trăit o toamnă neliniștită. Veni și Crăciunul. Un observator din afară m-ar fi putut invidia; îmbrăcată în hermină și rochii brodate cu fir de aur, dansam și cinam cu duci, prinți și ambasadori. Anul Nou aduse cu el un motiv nou de sărbătoare. Pe la sfârșitul lui ianuarie 1533, Iacopo și Lucrezia veniră de la Roma în caleașca lor aurită.

Aduceau vești de la Sanctitatea Sa: se vedea asta din zâmbetul discret, dar plin de sine al Lucreziei. În dimineața de după sosire ne convocară într-un salon: numai Iacopo, Lucrezia, Maria și cu mine am avut voie să intrăm – și Alessandro, bineînțeles, care-și lăsase deoparte alte obligații ca să participe.

Eu stăteam între Lucrezia și Maria, iar Ser Iacopo se așezase în fața căminului în care trosneau lemnele. În părul alb precum bumbacul îi poposise o rază de soare iernatic. Își drese glasul și eu am simțit că mor, cu gândul la ducele de Milano.

— Am să vă împărtășesc o veste, una foarte bună, dar cuvintele mele trebuie să rămână strict secrete. Nimeni nu trebuie să afle nimic, altfel totul se va duce de râpă.

— Toți cei de față suntem de încredere, unchiule, zise Alessandro nerăbdător. Continuă, te rog.

— A fost stabilită o logodnă, spuse Ser Iacopo rânjind ca un nebun. Draga mea *duchessina*, te vei căsători cu Henric, ducele de Orléans!

Ducele de Orléans! Titlul îmi suna familiar, dar nu știam de unde să-l iau.

Donna Lucrezia, care nu mai putea de încântare, îmi văzu chipul și izbucni:

— Fiul regelui Franței, Caterina! Fiul regelui Francisc!

Am rămas mută și năucă, incapabilă să sesizez importanța veștii. Maria bătea din palme de bucurie; până și Sandro zâmbea.

— Și când o să fie asta? am întrebat eu.

— La vară.

Ser Iacopo aduse de pe o masă din apropiere două cutiuțe – amândouă cu incrustații din sidef în formă de flori de crin – și mi le întinse.

— Viitorul tău socru, Maiestatea Sa regele Francisc, îți trimite aceste daruri din partea fiului său.

Le-am luat. Într-una din cutii se afla un lanț de aur cu un pandantiv format din trei safire rotunde, fiecare de mărimea unui ochi de pisică. Cealaltă conținea portretul în miniatură al unui tânăr încruntat, cu obrajii supți.

— E tânăr, am zis eu.

— Henric de Valois e născut în același an cu tine, spuse Donna Lucrezia entuziasmată, strângându-mă de braț.

— Trebuia să se căsătorească cu Maria Tudor a Angliei, adăugă Maria. Până când regele Henric a repudiat-o pe mama ei, Caterina de Aragon. Asta a pus capăt acelor negocieri.

Mă luă de mână și plescăi din limbă când mi-o simți fără vlagă.

— Caterina, nu ești încântată?

Nu i-am răspuns. L-am privit calmă pe Ser Iacopo și l-am întrebat:

— Care sunt termenii acordului?

Întrebarea îl luă prin surprindere:

— Zestrea ta, evident. Este o sumă considerabilă.

— Nu-i suficient, am spus eu, deși știam că finanțele Franței fuseseră drastic reduse de anii de război; regele Francisc avea cu siguranță nevoie de bani. Nu am sânge regal, nu sunt tocmai o partidă pentru un prinț. Există și alte fete cu zestre mare. Ce am eu în plus?

Ser Iacopo se uită uimit la mine – deși n-ar fi fost cazul, pentru că-i fusesem ucenică silitoare în arta negocierilor.

— Posesiuni, Caterina. Regele Francisc și-a dorit dintotdeauna să dețină posesiuni în Italia. Papa Clement i-a promis Reggio, Modena, Parma și Pisa; îi va acorda, de asemenea, sprijin militar pentru a cuceri Milano, Genova și Urbino. Termenii aceștia sunt confidențiali; nici chiar vestea logodnei nu poate fi făcută publică pentru un timp. Împăratul Carol nu va fi încântat să afle că propunerea ducelui de Milano a fost respinsă.

— Înțeleg, am spus.

Am mângâiat suprafața cutiei, oprindu-mi degetele pe incrustațiile de sidef și mișcând-o ușurel ca să-i văd reflexele catifelate de roz și albastru.

— Dar nu ești bucuroasă, Caterina? strigă Donna Lucrezia. Nu ești încântată?

Am deschis din nou cutia și am privit portretul. Trăsăturile – îndeajuns de regulate și anoste ca să poată fi numite plăcute, dacă nu frumoase – erau încremenite într-o expresie care voia să sugereze sobrietatea regalității.

— Îmi pare bine, am spus în cele din urmă, dar fără să zâmbesc. Regele Francisc e rudă cu mama mea; aș fi fericită să-mi fie socru. În plus, a avut grijă să mă mute dintr-o captivitate cumplită în minunatul adăpost de la Le Murate; pentru asta îi voi fi recunoscătoare în veci.

Am lăsat cutia jos, ceea ce le făcu pe Maria și pe Donna Lucrezia să mă acopere cu lacrimi și sărutări. Lucrezia îmi spuse extaziată că papa Clement o rugase pe cea mai elegantă doamnă din întreaga Italie, Isabella d'Este, să aleagă țesăturile și modelele pentru rochia de nuntă și pentru trusou. Urma să am un profesor nou, proaspăt venit de la Curtea Franței, care avea să-mi desăvârșească educația în ce privea limba franceză și obiceiurile din noua mea țară.

Ser Iacopo avea chestiuni urgente de discutat cu Alessandro, în numele Sanctității Sale; noi, femeile, am fost rugate să ne retragem, iar bărbații se pregătiră să plece la cabinetul lui Sandro. Eu m-am oprit în ușă, făcându-le Lucreziei și Mariei semn să treacă înaintea mea, și l-am așteptat pe Sandro.

— O să vă aștept afară, Ser Alessandro, spuse Iacopo cu ochii plecați și ieși pe coridor.

Când am fost sigură că nu ne mai aude nimeni, i-am spus lui Sandro:

— *Știai*. Încă de anul trecut, când mi-ai cerut să mă despart de Ippolito. Tu și cu Clement știați încă de-atunci.

— Nu eram sigur, îmi răspunse Sandro. Francisc abia făcuse propunerea și nu știam dacă negocierile vor reuși. Am vrut să-ți spun, dar mi s-a cerut să păstrez secretul. Înțelegerea a fost perfectată abia acum câteva zile.

— Ai plănuit de la bun început să mă îndepărtezi de la conducerea Florenței, l-am acuzat eu. Tu și cu taică-tău.

Sandro șovăi puțin la auzul veninului din glasul meu, dar îmi răspunse calm:

— Clement a hotărât asta din clipa în care te-a văzut. Eu sunt suficient de deștept ca să fiu în stare să conduc un oraș. Dar tu… Tu ești genială; Dumnezeu să-i ferească pe toți din momentul în care ai deprins arta disimulării! Eu n-am nevoie de o soție cu mai mult creier decât mine. Eu pot să feresc Florența de pericole. Dar *tu*…

— Eu pot s-o fac regina unei întregi națiuni, am încheiat eu înverșunată.

— Îmi pare rău, Caterina, spuse Alessandro, și pentru o clipă obișnuita lui rezervă se destrămă, iar eu i-am văzut adevăratul chip.

Mi-am petrecut toată ziua cu Donna Lucrezia și cu Maria; am cinat devreme și apoi m-am dus la culcare. Odată rămasă singură, am încercat să-mi analizez noua soartă, deși îmi părea încă încețoșată și ireală. Cum puteam să părăsesc locurile și oamenii pe care-i iubeam și să plec printre străini? Imaginea băiatului țeapăn și speriat din portret nu mă încânta deloc. În cele din urmă, oboseala mi-a biruit neliniștea și am adormit.

Am visat că stăteam pe un câmp întins și priveam razele de mărgean ale asfințitului. La orizont, pe discul uriaș al soarelui se profila silueta neagră a unui bărbat puternic, cu umeri largi. Stătea cu fața la mine, cu brațele întinse, implorându-mă:

Catherine, ma Catherine…

Pronunția aceea străină a numelui meu nu mi se mai părea barbară. Am strigat la el:

Je suis ici, je suis Catherine… Mais qui êtes-vous?

Catherine! strigă el încă o dată, ca și cum nu-mi auzise întrebarea.

Urechile îmi vâjâiau. Peisajul se schimbă ca prin minune, iar el zăcea acum chircit de durere la picioarele mele, cu chipul în umbră. Am încercat în zadar să-i disting trăsăturile, și dintr-odată din fața lui începu să țâșnească sângele ca dintr-o arteziană. Am îngenuncheat lângă el.

Ah, monsieur! Comment est-ce que je peux aider? Cum pot să vă ajut?

Umbra i se ridică de pe față. Avea barba încleiată de sângele care începea să se închege, capul îi era înconjurat de un halou stacojiu. Ochii lui înnebuniți de durere mă zăriră în sfârșit.

Catherine, șopti el. *Venez à moi. Aidez-moi.*

Vino la mine, ajută-mă.

Trupul i se arcui, cuprins de o convulsie puternică. Când se destinse, aerul din plămâni năvăli afară cu un șuierat îngrozitor, iar el căzu înapoi moale, cu gura căscată, cu ochii goi și larg deschiși.

În chipul neînsuflețit am zărit ceva tulburător de familiar – ceva ce nu recunoșteam, ceva ce recunoșteam prea bine – și am țipat.

M-am trezit și am văzut-o pe Donna Marcella, doamna mea de onoare, aplecată deasupra mea.

— Cine? mă întrebă ea. Despre cine vorbeai?

M-am uitat la ea dezorientată.

— Vorbeai despre cineva, insistă ea. Ai strigat „Aduceți-l imediat încoace!". Dar pe cine să aduc, *duchessina*? Ești bolnavă? Ai nevoie de doctor?

M-am ridicat în șezut și mi-am dus mâna la inimă, cuprinzând Aripa Corbului în palmă.

— Cosimo Ruggieri, fiul astrologului, i-am răspuns. Mâine-dimineață la prima oră caută-l și trimite-l la mine.

Cincisprezece

Ruggieri nu fusese găsit. La el acasă deschisese o bătrână care spuse că dispăruse încă de a doua zi după începutul asediului. Trecuseră doi ani și jumătate de când nu-mi mai dăduse nici un semn.

— Bine c-am scăpat de el, spusese femeia. Înnebunise de tot, vorbea numai de lucruri spurcate, diavolești, nu mai mânca, nu mai dormea. M-ar mira să mai fie în viață.

Vestea mă îngrozi, dar n-aveam timp să mă las pradă dezamăgirii. Încetasem să mai fiu Caterina, fetița de treisprezece ani, devenisem o personalitate: ducesa de Urbino, viitoarea soție a ducelui de Orléans, viitoare noră a unui rege. Ca orice obiect de preț, eram permanent expusă publicului.

În aprilie, la a paisprezecea mea aniversare, la Palatul Medici s-a dat o recepție. A venit până și Sanctitatea Sa de la Roma. Încărcată de bijuterii, îl țineam pe papa Clement de mână în timp ce el mă prezenta fiecărui distins oaspete drept „draga mea Caterina, comoara mea cea mai de preț".

Cu siguranță că nu exista comoară mai mare ca aceea care-mi fusese îngrămădită mie acum pe cap; bănuiam că Sanctitatea Sa pusese pe cântar jumătate de Romă și propria tiară ca să acopere cheltuielile. Mai târziu am aflat că Sandro – pardon, ducele Alessandro – cedase impozitele strânse de la cetățenii Florenței ca să completeze suma.

Sosiră valuri de brocart, de mătase și de dantelă de Damasc, alese de rafinata Isabella d'Este. În fața mea fură etalate mormane de bijuterii – rubine, diamante, smaralde, coliere și centuri de aur bătute cu pietre prețioase și o pereche de cercei cu perle de mărimea unor pere, de mă întrebam cum o să-mi pot ține capul drept când o să-i port. Când nu mă învârteam printre pietre prețioase, odoare de aur și argint și țesături fine, mă întâlneam cu un profesor care-mi șlefuia cunoștințele de franceză și-mi rafina deprinderile de protocol necesare la Curtea Franței. Învățam dansuri franțuzești și le exersam până mă lua durerea de picioare. Am aflat că regelui Francisc îi plăcea nespus de mult vânătoarea, așa că am încălecat pe un armăsar și am exersat săriturile – și ca un corolar necesar, am învățat să cad de pe cal. Profesorul s-a opus când am folosit șaua mea de damă; pretindea că e indecentă, deoarece permite să mi se vadă gambele. Mi-a recomandat un obiect ridicol – un scăunel atât de instabil, că orice călăreață ar fi căzut din șa dacă ar fi mers altfel decât la pas. Nici n-am vrut să aud.

Am avut nenumărate apariții publice. Dacă prezența mea îi conferise până acum lui Alessandro aura de legitimitate, mai nou i-o conferea pe cea de regalitate. Atârnam de brațul lui ca o jucărie politică plină de sclipici și am stat lângă el inclusiv când a întâmpinat-o pe logodnica lui, Margareta de Austria, la sosirea ei în Florența; ba am mai și sărutat-o drăgălaș pe obraz.

Zilele acelea agitate mă oboseau prea tare ca să mai pot gândi. Nici n-am băgat de seamă când a venit vara, dar am obținut un răgaz, căci locul nunții mele a fost schimbat de la Nisa la Marsilia, iar data, din iunie în octombrie.

Totuși a sosit și 1 septembrie și am părăsit Florența într-o caleașcă somptuoasă, însoțită de un alai vesel de nobili, servitori și rândași și de douăsprezece căruțe încărcate cu lucrurile mele și cu daruri pentru noua mea familie. În vârtejul evenimentelor nu mă gândisem niciodată că s-ar putea să nu mă mai întorc în ținutul meu natal; abia când am ajuns la poarta de est a cetății mi s-a pus un nod în gât și m-am întors, cuprinsă de panică, să mai văd o dată cupola roșiatică a marii catedrale și apele întortocheate, verzui-cenușii, ale fluviului.

Mătușa Clarice se prăpădise, Ippolito își pierduse importanța, Sandro fusese viclean; de ei n-avea să-mi fie dor. Dar, în timp ce Florența se făcea din ce în ce mai mică în spatele meu, plângeam gândindu-mă la Piero – și la Lorenzo, băiatul cu privire înțeleaptă de pe peretele capelei din Palatul Medici.

Am călătorit pe uscat până la țărmul mării și de acolo pe apă până la Villefranche, unde ne-am oprit să-l așteptăm pe Sanctitatea Sa, care voia să oficieze el însuși ceremonia religioasă.

Clement hotărâse ca nunta mea cu Henric, ducele de Orléans, să fie un spectacol strălucitor, cum nu se mai pomenise. Când a sosit flotila papei, am urcat la bordul vasului pe care se afla Sanctitatea Sa și l-am găsit îmbrăcat din cap până-n picioare în brocart țesut cu fir de aur. Am făcut încă două zile până la Marsilia și, când am aruncat ancora, trei sute de tunuri bubuiră deodată acoperind glasurile vesele ale clopotelor catedralei și zbieretele trâmbițelor.

La Marsilia era vreme însorită și mirosea a sare. Cerul și marea erau albastre. Am mers pe străzile mărginite de francezi care ne aclamau până în piața numită Place-Neuve. De o parte a ei se ridica magnifica reședință a regelui, Palatul Conților de Provența, iar de cealaltă o construcție provizorie de cherestea ridicată special pentru papă. Cele două clădiri erau unite printr-o sală vastă de lemn care acoperea întreaga piață. Acolo aveau să aibă loc banchetele și recepțiile.

Mi-am făcut intrarea în Marsilia pe un cal de luptă dereș, acoperit cu un valtrap de brocart auriu. Mi se oferise scaunul incomod folosit de franțuzoaice, dar l-am refuzat în favoarea șeii mele de damă; dacă mulțimile care ne aclamau au fost scandalizate să vadă o femeie călărind în felul acela, atunci și-au ascuns foarte bine nemulțumirea.

Destinația mea era palatul papal de lemn din Place-Neuve. Când am descălecat, am fost condusă repede în holul de primire. Trei sute de suflete, cei mai merituoși bărbați și cele mai strălucitoare femei de la Curtea Franței se adunaseră acolo. Veniseră să mă prețăluiască, de parcă aș fi fost și eu o piatră prețioasă care urma să fie montată în coroana Maiestății Sale.

Am trecut repede pe lângă cei șase sute de ochi, pe lângă femeile arogante, cu ochi de pisică și zâmbete insolente. Corsetele lor strânse pe trup aveau decolteuri ascuțite, care se sfârșeau între sânii atât de strânși, că te mirai cum mai respiră; erau toate slabe și, ciudat lucru, erau mândre de asta. Mânecile strâmte nu erau separate de rochie, ci cusute de ea și ușor bufante în partea dinspre umăr. Purtau gulere înalte, plisate la ceafă ca ale bărbaților, dar deschise în față în formă de V și îngustându-se pe măsură ce coborau spre decolteuri. Benzi rigide și curbate de țesătură le țineau părul strâns până la jumătatea distanței dintre frunte și creștet, iar restul capului era acoperit cu văluri de catifea sau de mătase transparentă. Erau frumoase, atrăgătoare și de o încredere în sine sfidătoare, iar eu eram o străină stângace și demodată, cu mânecile mele largi și cu rochia lălâie în talie.

M-am scuturat de privirile lor și mi-am ațintit ochii spre Sanctitatea Sa, care ședea pe un tron de aur înălțat pe un postament. Lângă el, la o distanță respectuoasă, se aflau regele Francisc și cei trei fii ai săi: Henric, Carol, care avea unsprezece ani, și Delfinul, în vârstă de cincisprezece ani, moștenitorul tronului, numit Francisc, după tatăl lui.

Clement era radios. În șase ani evoluase de la statutul de prizonier într-un oraș devastat la acela de maestru păpușar care învârte regii pe degete.

Când mi-a fost anunțat numele – *Caterina Maria Romula de Medici, Duchessina de Urbino* – am ținut ochii plecați cu modestie.

— Caterina! exclamă Clement, beat de bucuria lucrului dus la bun sfârșit. Draga mea nepoată, ce frumoasă ești!

Am urcat trei dintre cele cinci trepte care duceau la tron, apoi am îngenuncheat. Prosternându-mă, am luat papucul lui Clement în mâini și mi-am lipit buzele de vârful de catifea.

— Ridică-te, Caterina, îmi spuse Clement, și salută-ți noua familie.

O mână puternică mă luă de umăr și mă ridică în picioare. În fața mea stătea un bărbat foarte înalt, cu o barbă scurtă și neagră care-i

sublinia mandibula, o barbă atât de aspră, că semăna cu bumbacul scărmănat. În comparație cu gâtul gros, capul îi părea mic; avea nasul foarte lung, gura și ochii mici. Costumul său grandios – o tunică de culoarea bronzului cu inserții de catifea neagră, brodată cu frunze răsucite – mă făcu să scot un suspin de admirație. Ținuta și mișcările lui vădeau o demnitate izvorâtă din conștiința propriei valori și din deplina încredere în sine. Îmi zâmbi afectuos:

— Fiica mea, spuse regele Francisc cu un glas din care izvora căldura, cât de cuviincioasă e purtarea ta, cât de modestă! Sunt convins că nu puteam găsi o mireasă mai potrivită pentru fiul meu în toată Creștinătatea!

Mă îmbrățișă cu înflăcărare, apoi își lipi buzele umede de gura și obrajii mei.

Am făcut o reverență adâncă:

— Maiestatea Voastră, vă sunt foarte recunoscătoare pentru că m-ați salvat din cumplita închisoare în care fusesem aruncată; sunt fericită că pot să vă mulțumesc prin viu grai.

Regele se întoarse spre fiul său și-i spuse pe un ton critic:

— Iată, Henric, ce înseamnă adevărata smerenie; ai multe de învățat de la mireasa ta. Îmbrățișeaz-o cu căldură, cu dragoste.

Henric își ridică privirea tristă din podea. Avea înfățișarea stingheră a multor băieți de paisprezece ani – nasul și urechile erau prea mari în comparație cu ochii și bărbia, deși timpul avea să le facă mai armonioase. Era slăbuț, deșirat, cu spatele și pieptul înguste, de copil, fapt pe care încerca să-l ascundă pieptarul de satin cu pernițe la umeri și cu mâneci largi. Părul castaniu era tuns scurt, în stil roman.

Era un înlocuitor modest pentru frumosul, fermecătorul Ippolito, dar i-am zâmbit. Încercă și el să zâmbească, dar buzele îi tremurau. Întârzie atât de mult să se apropie de mine, încât mulțimea începu să murmure; mi-am lăsat ochii în jos, jenată.

Atunci păși între noi fiul cel mare al regelui, Delfinul Francisc.

— *Eu* trebuie s-o sărut primul, spuse el tare, cu o voce afectată, de curtean, dar pe un ton plin de bunăvoință. Avea obraji rotunzi, rumeniți de aerul curat, părul de culoarea inului și o mină sănătoasă. Vrem să se simtă bine-venită, adăugă el făcându-mi cu ochiul, dar mă tem că mirele stă atât de prost cu nervii, încât o s-o sperie.

Regele păru deranjat de această lipsă de bună-cuviință, dar Delfinul mă sărută repede și mă duse în fața lui Carol, mezinul, un puști cu cârlionți aurii.

Cu un zâmbet răutăcios, Carol mă sărută pe amândoi obrajii cu un țoșcăit atât de exagerat, că lumea începu să chicotească.

— Nu te teme, îmi șopti el. Îți arăt eu imediat că știe să râdă.

Se trase înapoi și îi întinse mâna mea lui Henric. Regele era radios; se părea că aprobă toate acțiunile lui Carol.

Speriat, Henric se uită la fratele lui mai mare; Delfinul îi făcu un semn discret de încurajare din cap. Henric se întoarse spre mine cu o mutră hotărâtă, dar când se apleacă să mă sărute, în ochi îi licări teroarea; respirația îi mirosea plăcut, a semințe de chimen.

— Ducesă, își începu el discursul învățat pe de rost. Din toată inima mea și cu toate urările de bine ale poporului meu, îți urez bun venit în regatul tatălui meu și…

— Și în familia Valois, se răsti regele. N-ai minte-n cap? Ai repetat de sute de ori!

Henric îi aruncă tatălui său o privire posacă, plină de ură. Liniștea stânjenitoare fu brusc întreruptă de un pârț sonor, bolborosit. Am crezut că e cineva din suita regală, dar apoi am văzut rânjetul satisfăcut al micuțului Carol. Tactica lui dădu roade: pe fața lui Henric se ivi un zâmbet fermecător, transformat repede în chicoteală; regele se destinse și-i dădu lui Carol un ghiont mustrător, dar plin de afecțiune. Delfinul zâmbi, ușurat că tensiunea dintre tatăl și fratele lui dispăruse.

Henric se adună și, pe un ton mai vesel, îmi spuse:

— Catherine, bine ai venit în familia Valois.

Spusese *Catherine* și, în momentul acela, Caterina încetă să existe.

Vocea lui era prea groasă ca să fie a unui băiat, cu timbrul prea schimbător ca să fie a unui bărbat. Dar eram sigură că n-o mai auzisem niciodată. Vocea și chipul îi erau tinere acum, dar maturitatea avea să i le transforme. Undeva, între glasul mirelui meu și al tatălui lui, între trăsăturile lui și ale regelui se aflau acelea ale bărbatului care mă striga în visele mele.

Catherine
Venez à moi
Aidez-moi.

În seara aceea, în camera mea aurită și mirosind a cherestea din Place-Neuve, i-am mai scris o scrisoare magicianului Ruggieri. Întreprinderea nu avea alt rost decât să dea frâu liber presimțirilor mele disperate: Ruggieri era în cel mai rău caz mort, în cel mai bun caz înnebunise și dispăruse. Nu mă putea ajuta, prizonieră cum eram a unei țări străine și a unui vis înecat în sânge care amenința să devină realitate.

M-am oprit în mijlocul unui cuvânt, am lăsat pana jos și am aruncat foaia mototolită în foc. Am luat o filă nouă și am început să-i scriu verișoarei mele, Maria. I-am cerut să-mi trimită *De vita coelitus comparanda* de Marsilio Ficino și scrisorile primite de la Ser Cosimo Ruggieri pe teme legate de arta astrologiei.

Când a trebuit să semnez scrisoarea, m-am oprit, apoi am scrijelit cu litere apăsate:

Catherine
Ducesă de Orléans

PARTEA A CINCEA

Prințesa

octombrie 1533 - martie 1547

Şaisprezece

Urmară trei zile de serbări – banchete, turnire și baluri. Logodnicul meu participă la toate în silă. Nici eu n-aveam nici o tragere de inimă. Gândul că Henric era bărbatul din coșmarul meu mă îngrozea și n-aveam pe nimeni în care să mă încred, nimeni care să-mi spună râzând că sunt obosită și agitată și că imaginația mi-a luat-o razna.

Însoțitoare îmi era viitoarea mea soacră, regina Eleonora. Se căsătorise cu Francisc cu trei ani în urmă, iar el fusese la fel de lipsit de entuziasm cum era fiul său acum. Nerăbdător să înfigă steagul francez în pământ italian, Francisc atacase în mod necugetat trupele imperiale și suferise o înfrângere catastrofală la Pavia, unde fusese luat prizonier. Își răscumpărase libertatea cu sute de mii de scuzi de aur și cu promisiunea de a se căsători cu sora văduvă a împăratului Carol, Eleonora.

Ca și fratele său, Eleonora era flamandă; vorbea fluent franceza, era foarte bună cunoscătoare a culturii și obiceiurilor de la Paris, dar complet diferită de femeile scânteietoare, cu ochi vicleni, de la curtea soțului său. Își purta părul castaniu în stilul spaniol, impardonabil de demodat: pieptănat lins, cu cărare pe mijloc și răsucit în doi colaci groși care-i acopereau urechile. Era solidă, cu brațe groase, greoaie, lipsită de grație, cu ochi bovini.

Regina îmi plăcea. Tăcerea, răbdarea și virtutea ei erau autentice. La ceremonia prezentării mele stătuse la oarecare distanță de soțul și fiii ei, iar când regele Francisc mă duse în fața ei, îl privi cu adorație. El abia se uită la ea și rosti pe un ton plictisit și neglijent:

— Soția mea, regina Eleonora.

Regina mă sărută cu nedisimulată sinceritate și mă prezentă fiicei regelui, Marguerite, în vârstă de unsprezece ani; cealaltă fiică, Madeleine, era acasă, în pat, bolnavă de tuberculoză.

În dimineața zilei în care urma să aibă loc ceremonia laică – a treia zi de când stăteam în palatul din Place-Neuve – regina Eleonora veni în camera în care eram îmbrăcată.

Avea o privire calmă și un zâmbet simplu și cald:

— Tu nu ai mamă, Catherine. Ți-a vorbit cineva deschis despre noaptea nunții?

— Nu, i-am răspuns eu, dar, în clipa când am rostit cuvântul, mi-am dat seama că ar fi trebuit să mint; n-aveam nici un chef să ascult un curs despre principiile de bază ale unei partide de sex. Consideram că învățasem tot ce aveam nevoie să știu din întâlnirile mele cu Ippolito.

Mă privi cu un fel de milă blândă:

— Ah. Nu e un lucru atât de neplăcut; din câte aud, unele femei îl apreciază. Bărbaților le place cu siguranță deosebit de mult.

Începu să-mi spună că ar trebui să insist ca soțul meu să nu-și risipească sământa, ci să și-o depună în receptaculul potrivit, iar eu să rămân după aceea întinsă pe spate măcar un sfert de ceas.

— Este important să naști cât mai curând posibil, mă dăscăli ea, căci eu, una, cred că soții noștri nu ne iubesc până nu le dăruim un fiu.

Îi simțeam amărăciunea din spatele cuvintelor. Francisc își adorase prima soție, regina Claude, mama copiilor săi, moartă de aproape zece ani.

Eleonora își puse mâna pe mâna mea.

— Va fi bine totul. Înainte să se întâmple, o să am grijă să bei puțin vin, ca să te simți în largul tău. Vei avea mulți fii, sunt convinsă, încheie ea bătându-mă ușurel peste mână și ridicându-se să plece.

Ideea m-a făcut să zâmbesc. Viitorului meu soț nu-i plăceam deocamdată, dar îi voi face copii – o familie cu adevărat a mea, de care nu voi putea fi niciodată despărțită. Și nu voi fi niciodată nevoită, ca biata regină Eleonora, să înfrunt o fantomă.

La ceremonia de logodnă n-am avut altceva de făcut decât să semnez importantul contract de căsătorie și să stau tăcută lângă Henric când cardinalul de Bourbon ne-a binecuvântat. Am fost duși apoi în sala cea mare, unde fusesem prezentată regelui și familiei sale. Henric și cu mine am fost îndemnați să ne sărutăm, ceea ce a fost semnalul pentru cântecul trompetelor, care ne-a făcut pe amândoi să tresărim.

Începu balul. Am dansat cu Henric și cu regele, apoi cu fratele lui Henric, Delfinul.

Se vedea clar că Henric și fratele lui mai mare sunt foarte apropiați. Prezența Delfinului îi aducea mirelui meu un zâmbet sincer pe față; din când în când își aruncau priviri glumețe cu subînțeles. Francisc cel cu păr auriu – prefer să-i spun Delfinul, ca să înlătur confuziile cu tatăl său – era mai vorbăreț decât fratele lui și iubea cu pasiune cărțile și studiul. Îi plăcea și istoria și mi-a explicat evoluția titlului său. Cu cinci sute de ani în urmă, primul conte care a stăpânit regiunea Vienne din vestul Franței purta pe scut imaginea unui delfin, de unde a apărut expresia Delfinul de Viennois. Numele acesta încă îi mai intriga pe oameni chiar și după două sute de ani, când titlul revenise primului născut al regelui Franței.

Cu toate că Delfinul purta cu mine o conversație fermecătoare, simțeam în el o ușoară stinghereală care nu-l părăsea decât când era singur cu fratele său Henric. Cel mai tare se observa această stinghereală în prezența tatălui său, care nu pierdea nici un prilej să-și critice fii mai mari sau să-l laude pe cel mic; nici Henric nu pierdea vreo ocazie de a-i arunca tatălui său priviri dușmănoase. Alunecând alături de Delfin într-o lentă pavană spaniolă, mă întrebam dacă nu cumva el era regele pe care îl văzuse astrologul Ruggieri în alunițele mele. Poate că mă măritasem cu alt fiu decât trebuia.

Seara, eu m-am întors în locuința mea temporară, iar Henric în palatul tatălui său. Am fost trezită cu trei ore înainte de răsărit, de femeile care veniseră să mă îmbrace. Trecură șapte ceasuri lungi și plicticoase înainte ca regele să poată fi anunțat că sunt gata.

În ziua aceea am avut de îndurat mai multă splendoare decât poate cineva îndura. Bietul meu cap era deja încărcat de pietre prețioase, iar când una dintre femei mi-a așezat pe el coroana ducală de aur, abia dacă-mi mai puteam ține gâtul drept. Pe umeri îmi atârna o mantie din brocart de aur căptușită cu catifea purpurie și hermină albă și presărată cu rubine. Mă îngrozea perspectiva de a sta în picioare timp de ore întregi astfel îmbrăcată.

Într-un târziu apăru și regele Francisc. Maiestatea Sa purta un costum din satin alb, brodat cu mici flori de crin aurii și o mantie din fir de aur. Avea un aer triumfător, dar, spre mirarea mea, părea cam

agitat; când m-a văzut că tremur, m-a sărutat și mi-a spus că sunt cea mai frumoasă creatură pe care a văzut-o în viața lui, ceea ce era, evident, o mare minciună.

Căutând să mă înveselească cu glume și râsete, mă conduse jos, în capela ridicată lângă apartamentul papei, unde cei trei sute de invitați etalau grosul averii unei întregi națiuni. Prin ferestrele mari, boltite, se revărsau razele soarelui; la altar ardeau zece sfeșnice înalte. Buimăcită, m-am prins zdravăn de brațul solid al regelui și mi-am potrivit pasul după mersul lui lent.

Henric mă aștepta la altar. Când ne văzu, fața i se încreți într-o expresie de ciudă. Nu conta dacă era vorba de mine sau de tatăl lui: Henric ura însăși ideea de a se căsători cu mine.

Înainte să mă predea fiului său, regele mă sărută pe obraz și-mi șopti:

— Ține minte, acum ești fiica mea și te voi iubi ca atare până-n ziua morții mele.

M-am ridicat pe vârfuri ca să-i întorc sărutul, după care a trecut de cealaltă parte a soțului meu.

Ținuta lui Henric era mai puțin grandioasă decât a regelui, dar nu cu mult: purta un pieptar de satin alb, pantaloni mulați din catifea neagră și mâneci negre, crestate în așa fel încât să i se vadă prin ele cămașa albă pe care o purta pe dedesubt. Avea și el mantie din fir de aur, iar pe cap coroana ducală.

Când m-am apropiat, și-a ascuns ostilitatea. Se purta cu o grație semeață, dar își împreunase mâinile atât de strâns, că i se albiseră încheieturile degetelor. Când m-am așezat lângă el, s-a întors și a îngenuncheat pe perna de catifea purpurie din fața altarului.

Am făcut și eu la fel și mi-am ațintit ochii spre papa Clement. Prins într-un fascicul de lumină, chipul lui avea buzele cenușii și o culoare nesănătoasă, de ceară; barba avea mai multe fire albe decât negre. Totuși, avea o privire radioasă. Căsătoria mea cu Henric era cea mai mare realizare a lui. Îl uram pentru că mă condamna să-mi petrec tot restul vieții într-o țară străină, alături de un necunoscut care nu mă putea suferi din același motiv din care nu-l puteam suferi nici eu pe el: eram niște pioni forțați să trăiască împreună.

Ceremonia era interminabilă, ba trebuia să ne ridicăm, ba să îngenunchem la loc, iar rugăciunile erau din cale-afară de multe. Logod-

nicul meu și cu mine ne-am spus pe rând jurămintele și am schimbat inelele; mâna lui Henric era rece. Papa vorbi o mulțime în latinește, făcu o grămadă de cruci deasupra capetelor noastre și, în sfârșit, se termină totul. La îndemnul lui ne-am întors, ușurați, cu fața la lume.

Henric cercetă cu privirea primul rând din asistență, nerăbdător să zărească pe cineva. Între regina Eleonora și fiicele ei vitrege stătea o doamnă cu păr deschis la culoare. Nu era frumoasă, dar părea așa datorită ținutei calme, elegante și osaturii delicate. O mai văzusem și înainte, de cele mai multe ori lângă soțul meu, explicându-i cele mai subtile elemente de protocol. Era destul de în vârstă ca să-i poată fi mamă, așa că n-am dat mare importanță ocheadei înfocate pe care i-o aruncă în timp ce treceam pe intervalul dintre bănci și nici privirii discrete, aprobatoare cu care-i răspunse ea.

Dar pe măsură ce înaintam, expresia păru să i se schimbe; poate era doar jocul razelor de soare în ochii ei fără culoare. Pentru o frântură de secundă părură lacomi și vicleni, dar când m-am uitat mai atent la ea ochii i se îmblânziră și se întoarseră, umili și servili, în altă parte.

Abia atunci i-am observat rochia: purta culorile văduviei, alb și negru: satin alb pentru corset și jupon, negru pentru fustă și mâneci – despicate ca să i se vadă prin ele cămașa. Satin alb și catifea neagră, aceleași culori pe care le alesese Henric pentru ziua nunții lui.

Ceremonia fu urmată de un banchet. Familia regală și cu mine eram pe o platformă, ca să putem fi văzuți mai bine de sutele de suflete înghesuite în sala cea mare. Scăpată de coroană și mantie, eram așezată între Henric și Delfin. Proaspătul meu soț era zgârcit la vorbă cu mine, în schimb cu fratele lui vorbea mult; în prezența lui, Henric se transforma într-un puști vesel și afectuos.

Ospățul începu la prânz și se încheie la asfințit. M-am schimbat într-o rochie verde, culoarea mea oficială. În păr și pe masca de brocart negru care-mi acoperea partea de sus a feței purtam buchețele de trandafiri roșii de catifea. Cu această deghizare sumară m-am întors în sala banchetului, unde începuse deja un bal mascat. Am dansat cu regele și cu Delfinul – vorbind evaziv, de parcă nu ne recunoșteam – și cu taciturnul meu soț, care se înviora doar în prezența fraților săi sau a văduvei blonde.

N-am băut mult vin în seara aceea. La început am fost tentată, știind ce avea să urmeze, dar pe urmă m-am gândit că ar fi mai bine să am control deplin asupra propriilor emoții. Din câte se vedea, eram printre puținii care luaseră această hotărâre; la vremea când regina Eleonora a venit după mine, larma din sala mare era atât de puternică, încât nici nu puteam vorbi între noi, căci vocile ni se pierdeau în gălăgia generală. Regina m-a scos pe coridor, unde mă aștepta un grup de doamne. Unele veniseră cu mine de la Florența; altele, inclusiv femeia blondă și elegantă, îmbrăcată în doliul alb-negru, făceau parte din suita Eleonorei. Parfumul ei, esență de lăcrămioare, o învăluia ca un halou. Doamnele mă conduseră în apartamentul prințului Henric, unde era frig, în ciuda focului care trosnea în cămin. Patul mare, sprijinit pe patru picioare groase de mahon sculptat, fusese acoperit cu cearșafuri de mătase de culoarea abanosului, foarte elegante, alese de Isabella d'Este. La picioare era o învelitoare groasă de blană, frumos împăturită. Peste mătasea neagră fuseseră presărate de o mână grijulie petale de trandafiri, ultimii din toamna aceea.

Draperiile patului – tapiserii venerabile, în nuanțe de verde și stacojiu, întrețesute ici-colo cu fir de aur – înfățișau scene pastorale cu femei care zdrăngăneau la lăută, dansau sau culegeau fructe din copaci, purtând pe cap pălării foarte înalte, ascuțite la vârf ca niște dinți de narval, după moda secolului trecut.

M-am tras mai lângă foc și doamnele au început să mă descotorosească de mâneci și de corset și de fuste. Îmbrăcată numai în cămașă, am stat cuminte până când mi-au fost scoase, una câte una, nestematele din păr, care mi-a fost apoi periat și lăsat să mi se reverse pe spate. Am fost obligată să mai stau un pic nemișcată pentru ca văduva îmbrăcată în alb și negru să-mi scoată cămașa peste cap.

Eram goală ca Eva sub ochii a șase străine – eu, care nu știam bine cum arată propriu-mi trup, neatins de nimeni de la Ippolito încoace. Eram încă firavă, cu rotulele de culoarea fildeșului și cu oasele bazinului ieșind prin pielea măslinie. Mi-am pus palma dreaptă pe sânul stâng, ascunzându-mi-l pe dreptul sub braț; cu mâna stângă mi-am acoperit triunghiul de păr fin, castaniu-auriu de la îmbinarea picioarelor și așa am mers, clătinându-mă stângaci, până la patul de pe care eleganta văduvă trăsese deoparte învelitoarea.

Mătasea neagră era atât de rece, încât am tremurat întruna cât timp doamnele mi-au aranjat părul pe pernă și au tras învelitoarea pe mine cât să-mi acopere sânii.

Văduva se retrase. Regina Eleonora se aplecă și-și lipi cu tandrețe buzele de fruntea mea.

— O să meargă repede totul, nu te teme, îmi șopti ea.

Trase draperiile patului, lăsându-mă singură în întuneric.

Femeile ieșiră în anticameră; le auzeam cum râd încet și împrăștie nuci pe podea, ca să acopere zgomotele pe care aveau să le facă în curând mirii.

Toată setea de putere a papei Clement, toate visurile de glorie ale regelui Francisc, tot fastul scânteietor al ultimelor luni nu fuseseră nimic altceva decât fantezie, un vis strălucitor și agitat. Acum, despuiată de toate mătăsurile și bijuteriile, mă trezeam la realitate: o fată urâțică și speriată aștepta în întuneric un băiat trist și fără chef. Mi-i imaginam pe Clement și Francisc, plini de vin și de mulțumire de sine, și simțeam cum mă cuprinde ciuda.

Se auziră niște pași, urmați de scârțâitul ușii de la anticameră. Glasul tunător al Maiestății Sale era atât de vesel, încât risipi solemnitatea pe care o lăsase regina în urma ei.

— Salutare, doamnelor! Am venit s-o căutăm pe soția fiului meu! am deslușit eu vorbele lui neclare.

Răsunară câteva voci feminine ca răspuns și un murmur de râsete discrete la auzul pocnetelor scoase de nucile sfărâmate sub cizmele monarhului.

În sfârșit, ușa dormitorului se deschise și intră cineva. De cealaltă parte a draperiilor se auziră niște țesături foșnind și căzând pe podea cu un suspin. Tapiseriile se dădură în lături atât de brusc, că mi-am încleștat mâinile pe cearșaf, strângându-l la piept.

Henric stătea gol lângă pat. Cu iuțeala săgeții, se întinse lângă mine și se acoperi cu învelitoarea, dar nu înainte ca în lumina focului din cămin să i se vadă trupul lung și subțirel, punctat în josul pântecelui de un smoc subțire de păr castaniu-deschis. Nu se uită spre mine, ci își agăță privirea de baldachinul de catifea verde de deasupra capetelor noastre.

După câteva secunde intră regele Francisc. Avea capul descoperit, părul ciufulit și se sprijinea cu toată greutatea de brațul cardinalului

de Bourbon, un bărbat ridat, cu părul alb. Amândoi abia mai răsuflau de atâta râs; regele se opri când ne văzu acolo, goi. Poate că-și dădu seama și cât eram de rușinați; își descleștă mâna de pe brațul bătrânului și privirea i se îmblânzi.

— Binecuvântează-i, Eminență, îl îndemnă el în șoaptă pe cardinal. Binecuvântează-i și retrage-te. Cuvântul meu va fi de-ajuns.

Cardinalul plecă. Regele se întoarse spre fiul său.

— Îmi aduc foarte bine aminte de noaptea nunții mele cu mama ta, spuse el. Eram tare tineri și speriați. Legea îmi cere să fiu martor la împreunare, dar în clipa în care s-a săvârșit, am să vă las în pace. Până atunci… – coborî el vocea – sărut-o, băiete, și uită că sunt aici.

Henric și cu mine ne întoarserăm cu fața unul la altul; el îmi cuprinse umerii cu mâinile și-și lipi buzele de ale mele – un sărut indiferent, lipsit de pasiune. Era la fel de împotmolit în propriile resentimente ca și mine, și totuși unul dintre noi trebuia să se elibereze.

Am închis ochii și m-am gândit la buzele lui Clarice înflorind pe gura Ledei, la limba și la degetele îndemânatice ale lui Ippolito. Am prins fața lui Henric în căușul palmelor așa cum o prinsese Clarice pe Leda și mi-am lipit buzele de ale lui, apoi, cu delicatețe, i le-am desfăcut cu limba. Henric se crispă și s-ar fi tras înapoi dacă strânsoarea mea ar fi slăbit, dar eu am perseverat până când mi-a răspuns și el cu sărutări. După ce amândoi am mai prins curaj, l-am tras peste mine, i-am strecurat mâna între picioare și i-am simțit carnea de acolo fremătând.

Am simțit alături mișcare și am deschis ochii: l-am zărit pe regele Francisc, care trăsese cearșafurile până ce dezvelise fesele lui Henric. Când ne-am uitat amândoi la el, regele dădu drumul cearșafului și se trase înapoi, ușor jenat.

— Nu vă opriți! Vreau numai să mă asigur că se petrece totul cum trebuie. N-o să vă mai deranjez, promise el și se apropie de cămin.

Obrajii lui Henric se făcură stacojii. Neavând încotro, i-am pus din nou mâna între coapse și l-am mângâiat până ce s-a întărit din nou; apoi fu și el obligat, când am fost eu gata, să-mi desfacă picioarele și să-și facă loc între ele, așa cum făcuse Ippolito cu multă vreme în urmă, dar nu era nici un strop de tandrețe, de căldură, de dorință în mișcările lui.

Când mă pătrunse, hotărârea mi se clătină și trupul mi se încordă; am țipat de durere. Henric se temea probabil să nu-și piardă încrederea în sine, căci începu să se miște în sus și-n jos cu furie. Am răbdat scrâșnind din dinți. Peste vreun minut, pasiunea îi ajunse la apogeu și trupul i se cabră; dăduse ochii peste cap, iar pleoapele i se zbăteau. În aceeași clipă am simțit ceva cald prelingându-mi-se între picioare.

Henric se trase înapoi și se întinse pe spate gâfâind.

— Bravo! bătu regele Francisc din palme. Amândoi cavalerii au dovedit bravură în acest turnir!

Am tras cearșafurile peste mine și m-am întors cu fața spre peretele cel mai îndepărtat. După ce-i șopti cât se poate de clar fiului său că fecioarele sunt de obicei înclinate să plângă după acest eveniment, regele plecă.

În tăcerea care urmă, eram conștientă ca ar trebui să-i fac niște complimente false lui Henric pentru priceperea lui de a face dragoste, dar eram atât de epuizată, încât simțeam că nu mă pot mișca; în plus, simțeam o încordare dureroasă în gâtlej, semn sigur că urmau lacrimile pomenite de rege.

Continuam să tac, sperând că Henric o să mă lase să-mi plâng singură de milă, dar el îmi spuse încetișor, cu privirea ațintită în tavan:

— Iartă-mă.

— Nu m-a durut, Alteță, am mințit eu fără să mă întorc spre el. Am țipat numai fiindcă m-ați luat prin surprindere.

— Nu la asta mă refeream, spuse el, deși te rog să mă ierți și pentru asta. Iartă-mă, continuă el după o pauză, că n-am fost mai amabil. Tu ai fost atât de drăguță. Frații și surorile mele te plac foarte mult, și tata la fel.

Mă uitam la tapiseria care atârna în fața mea, la lumina focului care juca pe firele strălucitoare de aur țesute printre cele stacojii sau verzi.

— Dar tu? l-am întrebat.

— Ești fermecătoare, răspunse el sfios. Demnă, dar cordială. Toată lumea de la Curte e foarte impresionată. Dar… Știu că eu n-am o fire la fel de veselă ca frații mei, ceea ce-l enervează pe tata. Am să mă străduiesc mai mult.

— Nu trebuie să te scuzi, i-am spus eu. Știu că n-ai vrut căsătoria asta. Sunt străină, nu am sânge regal, sunt urâtă…

— Nu vorbi așa despre tine, îți interzic! exclamă el indignat. Înfățișarea ta e destul de plăcută; nu trebuie să fii frumoasă ca să arăți bine.

Vorbele lui erau așa de sincere și inocente, încât, impresionată, m-am întors cu fața spre el.

— Ah, Henric, am spus eu întinzând mâna spre el; dar mă mișcasem prea brusc.

Henric se eschivă și se trase înapoi cu un dezgust atât de instinctiv, încât am bătut imediat în retragere. Privirea lui o întâlni pe a mea, dar nu pe mine mă vedea: se uita dincolo de mine, cu ochii încremeniți, la ceva hidos. I-am citit în ochi scârba abia disimulată și m-am dat la o parte din calea ei.

Cum am să pot vreodată să-i vorbesc despre visul meu însângerat dacă nu mă va iubi? mi-am spus în gând.

Își coborî privirea.

— Te rog… Îmi pare rău, Catherine, sincer îmi pare rău. Dar sunt foarte obosit.

— Și eu sunt obosită, i-am răspuns repede. Cred că vreau să dorm, am adăugat întorcându-i spatele.

Henric păru să cadă pe gânduri – căutând, poate, să-mi spună ceva care să atenueze jignirea – dar până la urmă se întoarse și el cu spatele. Rămase o bucată de vreme treaz dar, până la urmă, îl cuprinse somnul.

Dacă aș fi găsit în noul meu cămin un loc unde să pot fi singură, m-aș fi dus acolo; dar camera din palatul provizoriu în care-mi petrecusem ultimele zile de fată era plină de servitori, iar pe coridoare mișunau petrecăreții. În anticamera noastră vegheau doamnele de onoare; dacă m-aș fi foit, dacă m-aș fi sculat, ar fi prins de veste. Am rămas toată noaptea în locul în care-mi doream cel mai puțin să fiu – în patul lui Henric.

Acolo mă aflam când, în ceasurile dinaintea zorilor, abia ațipită, mă izbi un gând de rău augur.

Poate că nu o căsnicie nedorită sau un tată detestat văzuse Henric atunci când se trăsese scârbit din fața mea. Poate că, sensibil și inocent cum era, văzuse, dincolo de toate astea, pata întunecată de pe sufletul meu.

Şaptesprezece

În săptămânile care urmară Henric nu veni niciodată în apartamentele mele și nici nu mă chemă la el. Își petrecea timpul vânând, luptând în turnire sau jucând tenis cu fratele lui mai mare. De multe ori stăteam cu gentilomii din suită în marea galerie acoperită și îi priveam pe Henric și pe Francisc cum joacă. Unul dintre frați ridica mâna stângă cu mingea deasupra capului și urla: „*Tenez!* E la mine“ – avertizându-l pe adversar că urmează să izbească mingea de zidurile înalte de piatră. Faptul că reușeau de fiecare dată să se ferească de proiectilul care ricoșa nebunește – sau că nu zdrobeau cu el țeasta vreunui spectator – era o dovadă temeinică a îndemânării lor.

Francisc, contrastând prin tenul palid și părul auriu cu fratele lui smead, își câștiga simpatia și afecțiunea mulțimii rânjind și făcând plecăciuni către public când făcea vreo greșeală. În prezența lui, Henric se însuflețea. Avea o constituție sportivă, pe când Francisc era mai scund, mai greu și mai puțin agil. Henric ar fi putut câștiga cu ușurință toate jocurile, dar de multe ori făcea greșeli intenționate, ca să-l lase pe fratele lui să câștige.

Când nu făcea sport, Henric petrecea o mulțime de vreme cu văduva cea blondă din suita reginei Eleonora. Spre deosebire de el, Delfinului îi plăcea să ia masa cu surorile lui și în multe zile prânzea cu noi.

În timpul unui asemenea prânz l-am tras de limbă în legătură cu văduva. Se numea Diana de Poitiers, soția răposatului Louis de Brézé, un gentilom vârstnic, foarte puternic, care fusese Mare Seneșal de Normandia. Bunica ei era din familia de La Tour d’Auvergne, ceea ce însemna că suntem verișoare de gradul doi. La vârsta de paisprezece ani, doamna de Poitiers venise la Curte ca domnișoară de onoare a primei soții a regelui, Claude. În cei douăzeci de ani care trecuseră de atunci își câștigase o reputație de demnitate și cumpătare, îmbrăcându-se modest și evitând pudra albă și rujul pe care le foloseau alte femei. Era o catolică pioasă, scandalizată de faptul că la Curte erau din ce în ce mai mulți protestanți.

— În ce domeniu îl instruiește pe soțul meu? l-am întrebat pe Delfin.

Am luat o bucată de carne de vânat cu furculița – îmi adusesem din Italia o furculiță și încă mai trebuia să rabd privirile uimite ale francezilor la vederea unui instrument atât de exotic – și m-am oprit înainte de a mușca din ea.

Delfinul ținea carnea cu degetele și, înainte să-mi răspundă, luă o îmbucătură zdravănă.

— În protocol, conduită și politică, rosti el molfăind. E foarte pricepută la toate trei. Nu e cazul să fii geloasă, adăugă înghițind și aruncându-mi o privire curioasă. Doamna e faimoasă pentru virtutea ei. Și e cu mai bine de douăzeci de ani mai în vârstă decât Henric.

— Sigur că nu sunt geloasă, am făcut eu râzând.

Francisc alungă cu un zâmbet gândul stânjenitor:

— Trebuie să înțelegi, Henric avea numai cinci ani când a murit mama. Era foarte atașat de ea, așa că pentru el pierderea a fost deosebit de grea. Doamna de Poitiers a avut grijă de el și s-a străduit să-i fie ca o mamă. De aceea îi cere el acum încuviințarea pentru orice.

Delfinul nu era singurul prieten bun pe care mi-l descoperisem în noua mea familie. Sora regelui, Margareta, regina Navarrei – țărișoara aceea mică care se întindea de-a lungul Pirineilor, la sud de Franța și la nord de Spania – trăia la Curte cu fetița ei, Jeanne, în vârstă de cinci ani. Între mine și Margareta a fost dragoste la prima vedere; afecțiunea noastră reciprocă a sporit când ne-am descoperit pasiunea comună pentru cărți. Margareta avea o fire caldă, era înaltă, strălucitoare, și avea niște obraji atât de proeminenți că, atunci când zâmbea, îi ascundeau parțial ochii.

Ca și fratele ei, era născută în Cognac, nu departe de mijlocul coastei estice, unde arta și literatura italiană erau apreciate cum se cuvine, și insistase ca regele Francisc să-l aducă în Franța pe bătrânul maestru florentin Leonardo da Vinci și să-l plătească cu generozitate, chiar dacă, după cum spunea ea făcând haz de necaz, „era prea bătrân și prea orb ca să mai picteze mare lucru". Maestrul adusese cu el câteva dintre cele mai bune lucrări ale sale, printre care un portret mic, superb, al unei femei cu părul negru și cu un zâmbet ciudat, unul din tablourile mele favorite, care e încă expus la castelul Amboise.

— Totuși, mă avertiză Margareta, nu-l crede pe rege dac-o să-ți spună că Leonardo a murit în brațele lui. Fratele meu preferă să uite că nu era la Amboise în ceasul cel de pe urmă al maestrului.

Îmi vorbea, de asemenea, cu mândrie despre strădania fratelui său de a crea cea mai mare, cea mai completă bibliotecă din Europa – găzduită de Castelul Blois. I-am promis c-o să merg acolo cu prima ocazie.

Între timp, luam parte, de ochii lumii, la viața magnifică de la Curte. Am părăsit coasta însorită a Marsiliei și am plecat în interiorul țării, unde era deja iarnă, căci regele Francisc n-avea răbdare să stea mai mult de o lună-două în același loc.

Înainte să ajung în Franța, crezusem că trăiesc în lux, slujită de o mulțime de servitori, dar făceam o eroare de perspectivă. În Italia puterea era dispersată și un conducător avea puțini supuși. Familia Sforza domnea peste Milano; Medici, peste Florența; familia d'Este, peste Ferrara; o sută de orașe erau conduse de o sută de baroni diferiți. Roma se afla sub autoritatea papei; Veneția era republică. Dar Franța era o națiune cu un singur monarh, iar măreția acestui fapt m-a izbit când am călătorit prima dată cu Curtea lui Francisc I – care nu era atât o Curte, cât un oraș cu mii de cetățeni.

Cei mai mulți oameni din slujba regelui serveau în trei domenii: dormitorul regal, serviciile religioase sau bucătăria. În primul, Marele Șambelan superviza confecționarea și întreținerea veșmintelor, ritualul îmbrăcării regelui și toate activitățile legate de toaleta personală a acestuia. Personalul său includea valeți, gentilomi de cameră, paharnici și pitari, bărbieri, croitori, cusătorese, spălătorese, cameriste și bufoni.

Domeniul serviciilor religioase, condus de Marele Elemozinar, îi includea pe duhovnicul regelui, zeci de capelani, împărțitori de pomeni, coriști și pe cel care-i citea regelui.

Domeniul bucătăriei, coordonat de Marele Maestru, îi hrănea pe rege și numeorsul său anturaj. Mai existau și alte domenii, mai puțin importante, cum ar fi grajdurile, care cuprindeau mesagerii regali; vânătoarea, care se ocupa de câini și de șoimi; furierii, care aveau copleșitoarea sarcină de a muta Curtea cu tot ce ținea de ea dintr-un loc în altul. Pe lângă asta mai erau consilierii, secretarii, notarii, contabilii, pajii, farmaciștii, doctorii, chirurgii, muzicanții, poeții, bijutierii, arhitecții, străjerii, arcașii, intendenții, cărăușii și scutierii.

Și aceștia erau doar cei din serviciul personal al regelui. Mai erau și cei care îi slujeau pe cei din familia sa – sora, copiii și rudele – ca

și pe ambasadori sau pe alți demnitari străini și pe toții tovarășii de chefuri ai regelui.

Am părăsit Marsilia într-o caleașcă somptuos amenajată și m-am întors să privesc caravana șerpuitoare de căruțe, cai și catâri cu samare grele din spatele meu. Douăzeci de mii de cai și catâri, cinci sute de câini, tot atâția șoimi și ulii, precum și un leu și un râs călătoreau cu zgomotosul nostru alai. Trăgeam peste noapte în diferite locuri – mai ales la castelele unor nobili bucuroși să-l găzduiască pe rege – până când am intrat pe Valea Loarei.

Castelul regal de la Blois era magnific și contradictoriu. Pe o latură se ridica un castel de cărămidă roșie, construit de predecesorul lui Francisc, Ludovic al XII-lea, și moștenit de fiica sa, Claude. Acolo primise Ioana d'Arc binecuvântarea de la arhiepiscopul de Reims înainte să-și ducă trupele la război. Lui Claude îi era foarte dragă această proprietate și, când se căsătorise cu Francisc – dând astfel substanță pretențiilor lui la tronul Franței –, acesta adăugase un palat modern, cu patru etaje.

Palatul nu semăna cu cele italiene. Apartamentele din interior erau legate de celelalte zone nu prin coridoare, ci prin scări în spirală. În primele zile de stat la Blois gâfâiam întruna, dar după vreo săptămână zburdam în sus și-n jos pe scări fără să le mai bag în seamă. Regelui îi plăceau așa de mult scările în spirală, că pusese să se construiască afară, în centrul fațadei, o scară masivă, cu un aspect dramatic, împodobită cu statui, după moda gotică.

Apartamentele regelui și reginei erau la etajul al doilea – la fel ca și cel al doamnei d'Etampes, amanta regelui, ceea ce constituia o încălcare flagrantă a tradiției. Apartamentele copiilor erau toate la etajul al treilea. Persoanele mai puțin importante stăteau la parter, unde se aflau de asemenea sălile de mese, bucătăria și camera gărzilor. Numeroase clădiri-anexă găzduiau cardinali, clerici, curteni, contabili, doctori, perceptori și pe oaspeții altora.

Până să iau masa și să-mi fie despachetate cuferele se lăsă seara. La lumina lămpilor mi-a fost prezentat spațiosul apartament, care se afla lângă cel al surorilor lui Henric; regele era așteptat a doua zi și avea să se instaleze în apartamentele lui. Eram obișnuită să am un dormitor și o anticameră, dar acum aveam un dormitor, o anticameră, o cameră pentru îmbrăcăminte îndeajuns de mare ca să-mi încapă

toate hainele și să mai aibă loc și o servitoare să doarmă în ea, plus un micuț cabinet, un birou personal. Pe cărămizile de deasupra căminului din dormitor era zugrăvită o salamandră aurie – simbolul personal al regelui Francisc – iar sub ea, deviza *Notrisco al buono, stingo el reo*, „Mă nutresc din focul cel bun și îl înăbuș pe cel rău“.

Le-am cerut tuturor servitoarelor franțuzoaice să plece și am chemat-o pe una dintre doamnele mele de onoare, doamna Gondi, să mă dezbrace.

Maria-Caterina de Gondi era o femeie de treizeci de ani, uimitor de frumoasă, cu părul prematur încărunțit și cu sprâncene negre, delicate. Tenul îi era fără cusur, în afară de o aluniță mică, neagră, în colțul buzelor. Era educată, inteligentă și avea o grație naturală fără cea mai mică urmă de afectare.

Era franțuzoaică, dar exista o diferență importantă: înainte să intre în anturajul meu, trăise mulți ani la Florența, drept care vorbea toscana fluent. În seara aceea n-aveam chef să vorbesc franțuzește și simțeam mare nevoie să stau de vorbă cu cineva. După ce mă dezbrăcă, am rugat-o să-mi citească și i-am dat un volum cu poemele mătușii Margareta, *Miroir de l'âme pécheresse*, *Oglinda unui suflet rătăcit.*

Doamna Gondi mi-a citit o bucată de vreme, apoi am trimis-o la culcare, căci biata femeie era epuizată după o lungă zi de drum. Eu încă n-aveam somn și atunci mi-am amintit ce-mi spusese mătușa Margareta despre biblioteca regelui. M-am înfășurat într-o mantie și, cu lampa în mână, am pornit spre scara în spirală de la intrarea în apartamentul meu.

Interiorul castelului era încâlcit, dar după ce am luat-o greșit de câteva ori, am găsit scara care ducea la bibliotecă. Încăperea era vastă și, în noaptea aceea fără lună, părea o pivniță cu tavanul foarte înalt. Am întins în față mâna în care țineam lămpița cea vrednică, să pot evita ciocnirile cu mobila sau cu pereții.

La un moment dat, am început să zăresc ceva în întuneric. Am întins mâna și am simțit sub degete atingerea netedă a lemnului strunjit și a cotoarelor îmbrăcate în mătase – un raft cu cărți. M-am apropiat iute și am ridicat lampa, la lumina căreia se arătă un raft de lemn ce se ridica din podea până-n tavan; în umbră se ghiceau alte rafturi întinzându-se până la infinit. Cărțile aveau toate aceeași mărime și erau legate în mătase marmorată de diferite culori. Se vedeau nelipsitele

exemplare din *Commedia* lui Dante, din *Trionfi* și *Canzoniere* ale lui Petrarca și, bineînțeles, *Decameronul* lui Boccacio.

Erau și titluri de care nu mai auzisem niciodată: un volum cu legătură nouă din *Pantagruel*, de Rabelais; *Utopia*, de Sir Thomas Moore, și o uimitoare colecție de povestiri ale lui Boccacio, *De claris mulieribus*, *Femei celebre*.

Curând am dat peste bogății și mai mari: un exemplar din *Theologica Platonica de immortalitate animae*, *Teologia platonică a sufletului nemuritor*, de Marsilio Ficino. L-am scos, bineînțeles, imediat din raft, și aș fi putut să-mi opresc aici cercetările, dar eram prea ațâțată. Mă străbătu un fior la vederea cărții *De occulta philosophia libri tres* de Cornelius Agrippa. Tocmai dădusem peste colecția de cărți oculte a regelui și lumina lămpii îmi dezvălui volum după volum de astrologie, alchimie, cabala și talismane.

Am auzit în minte glasul magicianului: *Răsăritul Aripii Corbului, de la Agrippa, creat sub egida lui Marte și Saturn.* Mi-am dus instinctiv o mână la piept, unde se odihnea talismanul.

Mi se păru că apariția neașteptată a operelor lui Ficino și Agrippa era un semn providențial: dacă omul rănit din visul meu era Henric, aveam nevoie de toate cunoștințele ascunse pe care le puteam afla.

Gândul acesta m-a umplut de o agitație ciudată; am deschis cartea lui Agrippa și am început să citesc. Cuvintele lui mă purtaseră atât de departe, încât n-am auzit scârțâitul ușii, așa că, atunci când regele însuși apăru în întuneric – cu părul nepieptănat, cu cămașa de noapte ascunsă sub un halat de brocart auriu – am icnit de parcă aș fi văzut o stafie.

Regele râdea; lumina gălbuie a lămpii pe care o ținea în mână arunca umbre macabre pe fața lui prelungă.

— Nu te speria, Catherine. Acuma, când am început să îmbătrânesc, mă trezesc tare des din cauza mesei de seară.

Am închis cartea și am făcut o reverență stângace.

— Maiestate, trebuie să vă felicit pentru această bibliotecă. Sunt extraordinar de impresionată de selecția titlurilor. Și abia am început s-o explorez.

Monarhul zâmbi larg și lăsă lampa jos, apoi se uită la cărțile din mâinile mele.

— Aha, Agrippa! Manuscrisul ăsta e rar – încă n-a fost publicat oficial –, dar am fost suficient de norocos încât să obțin unul dintre puținele exemplare aflate în circulație. Cam ezoterice gusturi pentru o tânără doamnă, neoplatonism și magie astrologică. Cum ți se pare Agrippa?

N-am răspuns imediat. Mulți preoți dezaprobau asemenea subiecte; într-adevăr, mulți susțineau că sunt blasfematorii. Mi-a dat prin minte că, deși regelui i se părea potrivit să includă asemenea titluri în biblioteca regală, poate că nu le aproba neapărat, sau poate că nu i se părea potrivit să le citesc eu.

— Mi se pare fascinant, am spus până la urmă pe un ton hotărât. Studiez astrologia și subiectele legate de ea și îmi place foarte mult Ficino. De fapt am adus cu mine de la Florența una dintre operele lui, *De vita coelitus comparanda*.

Regele făcu ochii mari, privirea îi licări.

— Ăsta ar fi al treilea volum…

— Din *De vita libri tres*, da. Am să îi scriu familiei mele la Florența și am să îi cer și primele două volume. Și am să le fac cadou pe toate trei bibliotecii Maiestății Voastre.

Regele se repezi la mine și mă sărută repede pe amândoi obrajii.

— Scumpa mea! N-aș putea cere un dar mai minunat! Dar nu pot să-ți pretind să înstrăinezi una dintre comorile naționale ale țării tale.

— Acum sunt franțuzoaică, i-am răspuns. Pentru mine, Casa de Medici și Casa Regală de Valois sunt acum același lucru.

Socrul meu mă îmbrățișă cu o căldură sinceră.

— Voi primi darul tău generos, fiica mea. Dar nu vreau să fie trimise aici, unde rămânem numai o lună sau două. Trimite-le la Fontainebleau, lângă Paris. O să fim acolo când o să ajungă cărțile și o să ne putem bucura imediat de ele. Nu trebuie să citești cărțile aici, copilă, adăugă el după un timp; ia-le în camera ta și păstrează-le cât dorești. Și acum, să-mi iau și eu ceva de citit.

Se îndreptă spre rafturi, ridică lampa și scrută titlurile.

— Aha, uite, spuse în cele din urmă, scoțând o carte din raft.

Era o carte despre arhitectura italiană, scrisă în franceză.

— Vreau să mai construiesc ceva la Fontainebleau.

Am venit lângă el și am zărit un tratat despre Brunelleschi, care proiectase marele dom din Florența. Am tras cartea din raft și am deschis-o.

Regele întoarse iute capul și observă ceea ce mă interesa.

— Deci îți plac filosofia *și* arhitectura? Astea nu prea sunt subiecte care să le intereseze pe femei.

Cred că am roșit, căci am simțit un val de căldură cuprinzându-mi gâtul și obrajii.

— E despre Brunelleschi, Sire, iar eu sunt florentină. Dar cred că oricine ar fi curios să afle cum se susține o asemenea cupolă uriașă fără nici un sprijin vizibil.

Zâmbi larg în semn de aprobare.

— Mâine, la ora trei a după-amiezii, vino la grajdurile regale; o să mergem împreună la o plimbare în împrejurimi.

— Invitația Maiestății Voastre mă onorează, am răspuns făcând o nouă reverență. Voi fi punctuală.

Când, în sfârșit, mă aflam în patul meu și alunecam în somn cu cartea lui Agrippa deschisă în poală, luasem o hotărâre: dacă nu-l puteam câștiga pe Henric, trebuia să-l câștig pe tatăl său, în speranța de a-i apropia… și, desigur, în speranța de a-l apropia pe Henric de mine.

A doua zi de dimineață, în timp ce doamna Gondi le îndruma pe doamnele de onoare care mă îmbrăcau, am rugat-o să-mi facă rost de o bonetă franțuzească. Până acum îmi purtasem părul după moda femeilor căsătorite din Italia, prins cu agrafe într-un coc, dar toate franțuzoaicele purtau bonete cu văl până la umeri, iar vălul era prins de niște benzi curbe de catifea sau de brocart și era fixat peste părul netezit, la jumătatea distanței dintre frunte și creștet. Îi spusesem regelui Francisc că acum sunt franțuzoaică, așa că boneta era o dovadă materială a loialității mele.

În câteva minute, doamna Gondi se întoarse cu un văl alb prins de o bandă gri-argintie. Mă simțeam ciudat cu el pe cap, de parcă aș fi fost deghizată pentru un bal mascat.

Zilele de la Curte se așezară într-un tipar previzibil, bazat pe mișcările regelui. După sculare, acesta se întâlnea cu secretarii și consilierii lui. La ora zece mergea la liturghie, iar la unsprezece lua prânzul în sala lui de recepție. Mânca singur, înconjurat de nobili, petiționari

și servitori, care așteptau într-o tăcere solemnă. De multe ori, un episcop îi citea cu voce tare un text la alegerea Maiestății Sale. Apoi, regele primea în audiență sau asculta plângeri. După-amiaza ieșea să facă mișcare – călărie, vânătoare, plimbare, tenis.

În ziua aceea m-am ținut după rege ca o umbră, sperând să-l întâlnesc pe Henric, dar el și fratele lui mai mare erau în altă parte.

După-amiază, cerul de noiembrie se acoperi de nori cenușii care amenințau cu o ploaie măruntă. Chiar și așa, eram foarte binedispusă. Calul meu favorit, Zeus, un roib castrat, cu coama neagră, venise cu mine în Franța. Îmi era dor de el și abia așteptam să călăresc din nou. Și speram că soțul meu va fi și el printre călăreți.

Dar când am ajuns la grajduri la ora stabilită, Henric nu se afla acolo. Nici Delfinul, nici micuțul Carol, nici vreunul dintre gentilomii de la Curte. În afară de grăjdari, dintre care unul ținea de frâu calul cel negru de luptă al regelui, care n-avea astâmpăr, Maiestatea Sa era singurul bărbat.

Era ocupat cu cele cinci femei superbe care-l însoțeau și care râdeau și sporovăiau toate ca niște papagali drăguți – în afară de una, care tocmai se urcase pe un scăunel ca să se așeze pe șaua înaltă și tapițată ca un tron. Stătea cu spatele la restul lumii, fapt care îl duse pe rege în ispită. O cuprinse pe altă femeie de talie, o trase spre el cu un gest lasciv, apoi, cu o îndemânare care îi trăda experiența în domeniu, își strecură mâna în corsetul ei și o strânse de sâni. Femeia nu păru jenată, nici măcar când ridică ochii și mă văzu.

— Sire! exclamă ea pe un ton de reproș glumeț și-i dădu ușurel peste mână. Maiestate, sunteți un om rău!

Doamna era brunetă și plinuță și avea niște buze țuguiate, înconjurate de riduri.

— Așa e, recunoscu vesel regele. Și numai sărutul unei bune creștine mă poate mântui. Marie, scumpa mea, salvează-mă!

Atentă să nu fie văzută de femeia care urca în șa, Marie îi dădu un sărut grăbit pe buze și-mi aruncă o privire cu subînțeles.

— Maiestate, am spus eu tare, făcând o reverență.

Cinci perechi de ochi feminini îmi remarcară instantaneu boneta franțuzească.

— Fiica mea! exclamă regele zâmbind și luându-mi mâna. Ce ținută la modă ai și cât de franțuzoaică arăți! Bine ai venit în trupa noastră!

Doamnelor, ea este iubita mea fiică, Catherine. Iar ele sunt doamna de Massy, ducesa de Montpensier, doamna Chabot și doamna de Canaples.

Am dat din cap către fiecare. Doamna de Massy, cea mai reținută din grup, în vârstă de vreo optsprezece ani, avea un păr blond-lăptos și sprâncene atât de subțiri și de decolorate, că erau aproape invizibile. Lângă ea, urcată deja pe cal, doamna de Montpensier – o femeie arătoasă, cu maxilare pătrate, masculine, se înclină politicoasă în șa, dar nu-și putu reține cu totul un zâmbet superior când văzu cât de stânjenită fusesem văzându-l pe rege cu mâna în corsetul unei femei. Doamna Chabot, soția unui amiral, zâmbi stins, ca pentru a arăta că era mai mult decât plictisită și mai presus de toate fleacurile astea. Doamna de Canaples – Marie, cum îi spusese regele – mă privi de sus cu ochii ei acoperiți de pleoape grele.

Regele arătă spre femeia care se urca pe iapa cenușie în clipa când ajunsesem eu:

— Iar ea este iubita mea Anne, cunoscută și ca ducesa d'Etampes, o prezentă el aruncându-i un zâmbet caraghios, dar plin de dragoste.

Privirile tuturor femeilor o urmară pe a regelui, așteptând reacția lui Anne. Ducesa stătea pe micul ei tron de călărie, cu picioarele pe rezemătoarele înalte, ceea ce îi silea genunchii să se aplece pentru ca fustele să se poată revărsa în jos și să-i acopere picioarele. Din poziția aceea nu putea ajunge la căpăstru, așa că își încrucișă mâinile înmănușate, iar un valet călare veni lângă ea și apucă frâul.

Era o creatură fragilă, micuță, cu ochi mari, căprui, cu reflexe aurii, și cu niște buze pline, rujate și extraordinar de mobile, care ba se arcuiau într-un zâmbet șiret, ba se strâmbau cu dispreț, ba se strângeau pungă într-o grimasă disprețuitoare. Părul arămiu i se încrețea la tâmple în norișori pufoși și se despărțea neted la mijloc; banda bonetei, din aur filigranat, avea formă de tiară. De la bărbie și până la vârful cizmulițelor de călărie era înghițită de o mantie cu guler înalt, cu aceeași croială și din aceeași blană cu a regelui. Îi primi manifestarea de dragoste ca pe ceva ce i se cuvenea, cu o privire piezișă, încântată, drept singur semn de mulțumire.

Când m-am apropiat, și-a întors anume capul și m-a fixat cum își fixează o pisică prada, apoi m-a măsurat din cap până-n picioare: înregistră mantia mea banală și amorfă, boneta franțuzească, caraghioasă,

așezată pe părul meu prea italienesc, tenul meu supărător de gălbui și ochii bulbucați.

— Doamnă de Massy, am spus eu politicos, cu o ușoară înclinare a capului. Doamnă Chabot. Doamnă de Montpensier. Doamnă de Canaples.

Ducesei i-am spus simplu:

— Înălțimea Voastră.

Buzele i se strânseră ca un boboc de trandafir, de parcă abia își stăpânea râsul la auzul accentului meu grosolan.

— Alteță, rosti ea cu un glas mai profund decât te-ai fi așteptat să iasă dintr-un gâtlej atât de mic, suntem onorate să vă avem astăzi printre noi.

În clipa aceea îmi fu adus Zeus, calul meu, care scoase un sforăit vesel în semn de salut. M-am repezit la el și i-am mângâiat botul negru, șoptindu-i cât de dor mi-a fost de el.

— Ce-i *asta*? făcu ducesa un semn din cap spre șaua mea.

Regele repetă întrebarea, pe un ton mai politicos.

— Eu am proiectat-o, Maiestate, i-am răspuns, ca să pot călări în mod decent și fără ajutorul altcuiva.

I-am arătat cum se face:

— Pun piciorul stâng în scară, aici, și mă prind de oblânc…

Cu un mic salt, m-am cățărat pe Zeus și m-am așezat în șa. Mișcarea abia dacă lăsă să mi se zărească gambele îmbrăcate în ciorapi albi.

— Piciorul drept îl pun în jurul oblâncului. Asta-mi fixează genunchiul drept, așa că n-am cum să cad.

Am luat hățurile și i-am făcut semn să plece valetului care voia să le apuce.

— Genial! spuse regele. Dar sunt convins că nu poți călări la fel de repede ca un bărbat.

— Ba pot, Sire.

— Dar când călărești atât de repede, precis ți se descoperă picioarele, spuse Marie de Canaples.

— Ceea ce e păcat, zise ducesa ironic, căci îi distrage regelui atenția de la un chip atât de drăgălaș.

Marie zâmbi cu toți dinții. Avea canini ascuțiți, ca ai unei vulpi.

Insulta m-a făcut să roșesc și m-am uitat spre rege, dar el nu spuse nimic în apărarea mea. Aștepta și el, ca și celelalte doamne, să vadă cum mă descurc singură.

— Maiestate, am spus eu pe un ton binedispus, pornim?

Regele ne conduse spre sud, spre fluviu, îndepărtându-ne de castel și de colinele abrupte.

Mergeam insuportabil de încet. Iepele doamnelor se mulțumeau să fie purtate de căpăstru de către valeți, dar armăsarul regelui și calul meu își rodeau zăbala. Ca să ne mai treacă plictiseala, Marie începu să povestească despre o tânără soție infidelă, nou-venită la Curte, care își invitase amantul la un mare banchet. Tânăra și soțul ei stăteau alături la masă, soțul se ospăta liniștit, iar amantul se băgase sub masă și, la adăpostul fustelor ei voluminoase, o satisfăcea chiar în timp ce ea mânca.

Am trecut lungul pod de lemn de peste fluviu, lucru care ne-a luat câteva minute. M-am întors și m-am uitat peste apa albastră, întreruptă ici-colo de bancuri de nisip auriu, la dealurile, casele și clopotnițele din spatele nostru, și la uriașul dreptunghi alb al Palatului Regal, care domina orașul.

Regele începuse să se plictisească. Privirea îi era atrasă de pădurea deasă de pe malul celălalt. În clipa când am atins uscatul, o porni în trap susținut. Valeții întinseră și ei pasul un pic, ceea ce le făcu pe doamne să salte în șeile lor.

— Maiestate! îl strigă ducesa cu nedisimulată iritare. Doctorul n-a fost deloc de acord să călăriți astăzi… N-aveți voie să vă suprasolicitați!

Drept răspuns, Maiestatea Sa scoase un hohot de râs încheiat cu o tuse ușoară și mă privi zâmbind peste umăr:

— Catherine! Hai să vedem dacă poți într-adevăr să ții pasul cu un bărbat!

Am zâmbit și eu și i-am dat un călcâi lui Zeus.

Mă așteptam ca regele s-o ia pe pajiștea întinsă care tivea malul apei, dar el se afundă în galop unde era pădurea mai deasă. Am tras adânc aer în piept și m-am luat după el, neluând nici eu în seamă avertismentele doamnelor. Am intrat valvârtej în pădure printre fagii și stejarii golași și printre pinii înmiresmați. Din fericire, copacii erau bătrâni de sute de ani și aveau crengile îndeajuns de sus încât să nu

fiu imediat răsturnată de pe cal. Chiar și așa, a trebuit să mă aplec de câteva ori ca să le evit – lucru nu tocmai simplu când călărești în galop.

Când văzu că sunt pe urmele lui, regele scoase un răcnet și-și îmboldi armăsarul. Îmbătată de aerul rece care-mi pișca obrajii, l-am urmat printre copacii deși – stârnind în trecere iepurii și păsările de prin ascunzișuri – până când el coti brusc și ieși la lumină, luând-o pe lângă o vie frumos săpată. M-am ținut aproape, dar, până la urmă, nu l-am putut ajunge; pasul lui Zeus era mai scurt decât al uriașului armăsar al lui Francisc. Dar chiar și așa, n-am vrut să rămân prea în urmă.

Când făcu un ocol ca să intre iar în pădure, m-am luat și eu după el, încurajându-l pe Zeus să meargă cât de repede putea. M-am ghemuit ca să trec pe sub o creangă de pin care atârna în jos, iar când am ridicat ochii l-am văzut pe rege cotind brusc: ducesa și celelalte doamne intraseră și ele în pădure și veneau direct spre noi.

Imediat după ce schimbă direcția, regele se ghemui și el, căci armăsarul cel negru făcu un salt înalt peste un obstacol.

Drumul era blocat de un stejar bătrân, care se despicase și se prăbușise; rămurelele golașe ale crengilor din partea de sus a coroanei rămăseseră agățate printre cele ale unui copac din apropiere, așa că trunchiul atârna oarecum deasupra solului.

Am văzut obstacolul cu o secundă prea târziu, așa că n-am mai reușit să-mi țin calul departe de trunchiul căzut și de grupul de călăreți. Îi cunoșteam limitele lui Zeus, iar situația asta i le punea la grea încercare, dar nu mai aveam timp să iau o hotărâre: n-aveam de ales.

Am simțind mușchii calului crispându-se sub mine; celor de față li se tăie răsuflarea. Căderea, ca orice cădere, se produse atât de repede, că n-am avut timp să mă sperii. Lumea se răsturnă cu susul în jos când trupul mi se izbi de coastele pline de spumă ale lui Zeus, apoi de crengile ascuțite și de pământul rece și jilav.

O clipă n-am putut să respir, apoi am început brusc să trag cu lăcomie aer în piept.

Regele Francisc era aplecat deasupra mea, cu fața lui lungă alungită și mai mult de gura căscată.

— Doamne sfinte! Catherine, ce-ai pățit?

Ducesa stătea și ea lângă rege, cu gura deschisă într-un cerc mititel. Celelalte doamne erau încă pe cai.

Fustele mi se adunaseră în jurul șoldurilor, lăsându-mi la vedere juponul, pulpele îmbrăcate în ciorapi albi și pantalonașii lungi până la genunchi, din dantelă fină, italiană, care făceau parte din rafinatul trusou ales de Isabella d'Este. M-am ridicat repede în capul oaselor, pufnind dezgustată, și mi-am aranjat fustele.

În clipa în care și-a dat seama că nu sunt rănită, ducesa spuse încet:

— Așa deci. Până la urmă chiar i-ai distras Maiestății Sale atenția de la chipul tău cel drăgălaș. Ce picioare frumoase.

Printre doamnele din spatele ei trecu o undă de chicote discrete; și în ochii regelui licăriră scântei de râs, dar le stinse cât se poate de politicos.

M-am ridicat în picioare respingând brațele întinse ale valeților. Zeus era lângă mine, gâfâind, dar jubilând după minunata alergare, ținut de căpăstru de cel mai tânăr dintre valeți.

— N-am nimic, Maiestate, am spus eu în cele din urmă.

Mi-am scuturat așchiile și frunzele moarte de pe mantie. Intrasem cu umărul drept în creanga cea frântă, care era mai groasă decât coapsa mea și care sfâșiase țesătura groasă de lână a mantiei; dacă n-ar fi fost aceasta, creanga mi-ar fi rupt rochia și m-ar fi rănit serios. Chiar și așa, umărul mi se învinețise și mă durea rău. Boneta îmi sărise cu totul din cap; vălul plin de găuri atârna în copac ca un steag alb de capitulare. Unul dintre valeți mi-l aduse ca pe un trofeu. Era rupt, așa că i-am spus să-l țină el.

Maiestatea Sa îmi luă mâna.

— Nu pot să cred că ai încercat să sari peste copacul acela. Trebuie să fii mai prudentă!

— Calul meu e un bun săritor, Sire, i-am răspuns. În împrejurări mai favorabile ar fi reușit.

Regele făcu o figură ciudată; ridică bărbia și în colțul gurii i se zări un început de zâmbet.

— Tu faci sărituri cu calul?

— Da. Sau cel puțin făceam înainte să vin în Franța. N-ați mai văzut o femeie călare sărind peste garduri?

— N-am știut că e posibil așa ceva, râse el încetișor. E drept că sora mea mereu spune că, dacă li s-ar da ocazia, femeile ar fi mai bune la vânătoare decât bărbații. Poate că o să te iau cândva cu mine la vânătoare, adăugă el după o pauză.

— Nimic nu mi-ar face mai mare plăcere, Sire.

La întoarcere, regele călărea lângă mine. Mergeam prin pădure în buiestru, la fel de încet ca la venire. Ducesa era tăcută și posomorâtă, ignorând încercările lui Marie de a face conversație. Am ieșit din pădure și am luat-o prin iarba de pe mal. Regele se îndreptă spre pod, dar ducesa se împotrivi.

— Să galopăm de-a lungul malului, Sire, spuse ea cu o veselie forțată, și să ne luăm la întrecere, să vedem cine se poate măsura cu Maiestatea Voastră.

Regele se răsuci în șa și se uită la ea:

— Anne, nu te prosti!

Ducesa se întoarse spre valetul care ducea calul ei de căpăstru, și-i făcu un semn:

— Mergi mai repede. Pe-acolo, de-a lungul malului.

Valetul se uită întrebător spre rege, care nu avu nici o reacție, apoi din nou spre ducesă și în sfârșit se depărtă de grup în trap mărunt.

— Haideți, Maiestate, strigă ea, urmați-ne!

— *Anne*, repetă regele, deși ea nu-l mai putea auzi deja, așa că dădu pinteni armăsarului și se luă după ea cu o expresie ușor mâhnită.

N-aveam de gând să mă întrec în mod direct cu Anne; mi-am continuat drumul la pas, iar regele începu să galopeze și întrecu imediat iapa ducesei. Și dacă tot intrase în joc, se abandonă lui cu un entuziasm copilăresc.

— Mai repede, îl grăbi ducesa pe valet. Mai repede!

Strigătul le stimulă pe celelalte doamne. Începu cea mai ridicolă cursă cu putință: ducesa era mult în spatele regelui, iar celelalte femei veneau în urmă, săltând nebunește în micuțele lor tronuri. Ducesa nu se mulțumea cu trapul acela vioi și insista să meargă mai repede, până când valetul, nervos, începu să galopeze.

Urmarea fu cât se poate de previzibilă. L-am îmboldit pe Zeus cu pintenii și am ajuns exact când valetul observase că duce de căpăstru un cal fără călăreț; regele, prins în iureșul goanei, alerga în continuare vesel.

Am scos un țipăt, am descălecat și am fugit la ducesă. Rămăsese întinsă pe spate, iar fustele și juponul purpuriu i se ridicaseră, lăsându-i la vedere picioarele albe și fine… și mult mai multe. Când doamna Gondi devenise doamna mea de onoare, remarcase în legătură cu

pantalonașii mei nu numai finețea dantelei și broderiei, ci și faptul că doamnele din Franța nu purtau deloc așa ceva. Acum vedeam lucrul ăsta cu ochii mei, în timp ce ducesa începea să se ridice și, observând că e complet dezgolită, își trăgea de zor fustele în jos. Mi-am reținut cu greu un zâmbet; părul ei nu era arămiu de la natură, ci avea aceeași banală culoare castanie ca al meu.

Nu pățise nimic, nici măcar boneta nu i se clintise, dar nu se ridică până ce nu fu sigură că regele îi remarcase căderea. I-am întins mâna, în timp ce restul lumii se apropia de locul accidentului.

— Așa deci, am spus eu cu voce tare, observ că și dumneavoastră v-ați hotărât să-i distrageți regelui atenția de la drăgălașul dumneavoastră chip.

Francisc și celelalte doamne începură să chicotească. Anne îmi apucă mâna și se ridică cu o privire furioasă, pe care o îmblânzi un pic recunoscând că săgeata mea își atinsese perfect ținta. Ca să-mi îndulcesc și eu ironia, i-am șoptit că fusese foarte curajoasă și am avut grijă, pe tot drumul spre castel, să rămân mult în urma regelui, pentru ca ducesa să-și poată relua locul alături de el.

Pentru că bănuiam deja că, dacă aș fi căzut în dizgrația ei, aș fi căzut și în dizgrația regelui și aș fi pierdut totul.

Optsprezece

În seara aceea am fost invitați în apartamentele regelui, la o cină intimă, de familie; se aflau acolo copiii săi, sora sa, Margareta, și fetița ei, Jeanne, și Marele Maestru, Anne de Montmorency, care era omniprezent, căci deținea cheile de la locuința regelui. Regina Eleonora veni împreună cu cea mai apropiată dintre doamnele ei de onoare – profesoara lui Henric, doamna de Poitiers. Soțul meu ajunse târziu și schimbă o privire ostilă cu tatăl său înainte să-și ia în primire locul, între mine și mătușa sa. L-am salutat grăbită pe Henric; drept răspuns, el îmi evită privirea.

Regele începu să vorbească: fusese foarte impresionat de curajul meu de a încerca o săritură foarte dificilă și de grația cu care căzusem. Povesti întâmplarea ceva mai înfrumusețată și cu mult umor, descriind cu amănunte comice cum sălta ducesa în șa și cum, pe urmă,

căzuse și ea – numind-o, simplu, „una dintre doamne“ ca s-o menajeze pe regină.

Henric înțelese foarte bine despre ce doamnă era vorba și, în timp ce ceilalți râdeau, el stătea încruntat.

Apoi regele descrise șaua mea și spuse că, la rugămintea „uneia dintre doamne“, îi poruncise șefului grajdurilor să mai facă vreo câteva, „pentru ca doamnele regatului să poată ține pasul cu regele lor“.

Regina Eleonora, doamna de Poitiers și Marele Maestru Montmorency zâmbiră ușor dezaprobator, dar nu îndrăzniră să-și manifeste lipsa de entuziasm. Henric însă se încruntă și mai tare; ceva anume îl supăra foarte tare. Am încercat să-i schimb starea de spirit vorbind despre lucruri amuzante, dar cu cât vorbeam mai mult, cu atât devenea mai mohorât.

După cină l-am găsit în curtea din față, la piciorul scărilor care duceau spre apartamentul meu și spre al lui; speram că mă așteaptă pe mine, ca să-mi spună ceva între patru ochi. După ce regina Eleonora și copiii trecură pe lângă noi și urcară pe diferite scări, am deschis eu discuția:

— Alteță, am spus încet, păreți supărat pe mine. V-am jignit cu ceva?

Creștea atât de repede, că fiecare zi aducea noi schimbări în înfățișarea lui. Deja era mai înalt decât în ziua în care ne cunoscusem, iar falca de jos îi era mai lungă și mai pătrată, ceea ce făcea ca nasul să îi iasă mai puțin în evidență, iar chipul să-i fie aproape frumos. Avusese părul destul de scurt, dar de la nuntă îi crescuse, așa că acum îi ajungea până la guler. Deși barba nu-i creștea încă uniform, reușise să-și lase o mustață respectabilă.

Mă așteptasem să roșească, să mormăie ceva și s-o șteargă. În loc de asta însă, mă luă furios în primire:

— Zdreanța aia, curva aia… Cum poți să fii prietenă cu ea? E o viperă, o creatură desfrânată!

Am rămas trăsnită. Nu-l mai văzusem niciodată furios sau folosind un limbaj grosolan.

— Doamna d’Etampes? am întrebat. Crezi că m-am împrietenit cu ea?

— Ai călărit împreună cu ea, îmi spuse pe un ton rece, acuzator.

— Regele m-a invitat la partida de călărie. N-am căutat eu compania ducesei.

— Ai ajutat-o când a căzut.

— Ce era să fac, Alteță? am protestat eu. Să scuip peste un om căzut la pământ?

— Tata e un prost, continuă Henric tremurând. O lasă să-l joace cum vrea ea. Nu poți să-ți închipui... La încoronarea reginei Eleonora, tata a urmărit procesiunea de pe străzi de la o fereastră mare, în văzul lumii. Iar *ea* – nu reușea să-și impună să pronunțe numele ducesei –, *ea* l-a convins s-o lase să stea lângă el și a început să-l seducă, să-l determine să facă lucruri oribile, destrăbălate, în timp ce toată lumea – inclusiv regina, care tocmai trecea prin dreptul ferestrei – putea să-l vadă.

Se opri, aruncându-mi o privire dușmănoasă.

— Îmi cereți să nu mai ies la plimbare cu Maiestatea Sa când mă invită? Îmi porunciți?

Henric se întoarse brusc și se îndreptă spre scară.

— Nu, sigur că nu! am strigat după el. O poruncă ar însemna că ești soțul meu, ar însemna că-ți pasă de mine!

Mi-am băgat pumnul în gură ca să înăbuș restul vorbelor furioase care stăteau să iasă și am urcat în fugă scara care ducea la apartamentul meu. Fără să le spun un cuvânt doamnelor de onoare, am intrat imediat în dormitor trântind ușa și m-am aruncat pe pat.

După câteva clipe se auzi un ciocănit în ușă. Crezând că e doamna Gondi, am strigat supărată că nu vreau să fiu deranjată.

Dar vocea de la ușa mea era surorii regelui.

— Catherine, sunt Margareta. Pot să intru?

Văzând că nu răspund, adăugă în șoaptă:

— Te-am văzut adineauri cu Henric. S-ar putea să-ți fiu de ajutor.

Am crăpat ușa ca să nu fiu nevoită să vorbesc tare:

— N-ai cum să mă ajuți. Mă urăște și cu asta, basta.

— O, Catherine, nici vorbă de-așa ceva!

În glasul ei se simțea atâta înțelegere și compasiune, că i-am dat drumul în cameră. Margareta mă luă de umeri și mă duse până la pat, unde ne așezarăm amândouă.

— N-am dorit căsătoria asta mai mult decât Henric, am spus eu înfierbântată. Dar nu urăsc pe nimeni din cauza asta. E adevărat că el e frumos, iar eu urâtă. La capitolul ăsta nu pot să fac nimic.

— Să nu te mai aud niciodată spunând asemenea grozăvii, mă certă ea. Arăți foarte bine. N-are nimic de-a face cu tine – nu personal.

— Atunci de ce fuge mereu de mine?

Margareta trase adânc aer în piept, pregătindu-se pentru o poveste lungă:

— Știi că ducesa de Milano a fost străbunica noastră. De aceea regele Carol, și pe urmă regele Ludovic, a invadat Italia, pentru a cere proprietățile ereditare care aparțineau de drept Franței.

Am aprobat în tăcere. Ca majoritatea italienilor, fusesem învățată de mică să-i urăsc pe regii francezi pentru incursiunile lor; acum eram obligată să-mi schimb sentimentele.

— Din aceeași cauză a invadat și fratele meu Italia acum nouă ani. Era o chestiune de onoare. Francisc e foarte viteaz, adăugă Margareta după o pauză, dar câteodată nesăbuit. În bătălia de la Pavia, cu armata împăratului Carol, a condus personal o șarjă în câmp deschis. Crezuse că inamicul se retrage, dar se înșelase. Oamenii lui au fost uciși toți, iar el a fost luat prizonier. A trebuit să lâncezească în Spania timp de un an, până s-a perfectat un acord pentru eliberarea lui. Fratele meu a fost nevoit să cedeze o mulțime de lucruri. Unul a fost Burgundia. Altul au fost fiii lui, Delfinul și Henric.

— Au fost făcuți prizonieri? am făcut eu ochii mari.

Pe chipul Margaretei să ivi o expresie tristă și rece:

— Franța a suferit mult în lipsa regelui. Și pe urmă a trebuit să facă multe concesii neplăcute: să se căsătorească cu sora lui Carol, Eleonora, să cedeze Burgundia… Și să-și cedeze fiii.

Tăcu. Eu mă gândeam la trupele rebelilor călare, aliniate pe pajiștea din fața vilei, în dimineața aceea, la Poggio a Caiano. Mă gândeam la noaptea în care călărisem alături de Ser Silvestro pe străzile Florenței, batjocorită de mulțimile pline de ură.

Margareta își reluă povestirea:

— Henric abia împlinise șapte anișori, când, împreună cu fratele lui, au devenit prizonieri în locul tatălui lor. Au fost reținuți în Spania timp de patru ani și jumătate. Când a plecat din Franța, Henric era un băiețel deschis – un pic cam timid, tânjind uneori după mama lui moartă, dar în general vesel. Prizonieratul l-a schimbat. Regele spunea de multe ori că spaniolii i-au trimis alt băiat în loc.

— Deci dorința tatălui de a deține posesiuni în Italia, am spus eu tărăgănat, a dus la reținerea lui Henric și a fratelui său ca ostatici. Iar căsătoria noastră s-a făcut pentru că papa i-a garantat regelui acele posesiuni.

Margareta mă aprobă tristă.

— Poate că acum înțelegi de ce regele îl iubește mai mult pe băiatul cel mai mic, Carol. Delfinul și-a iertat tatăl, totuși n-a uitat, dar Henric nici n-a uitat, nici n-a iertat. Ura lui față de rege n-a slăbit cu trecerea timpului, cel mult s-a întărit, mai ales acum, după ce v-ați căsătorit. Știu că asta nu-ți îmbunătățește cu nimic situația, încheie ea oftând, dar poate că o să-ți fie mai ușor s-o suporți dacă-l înțelegi pe Henric.

Am dus mâna mare și fină a Margaretei la buze.

— Îți mulțumesc. Îmi e deja mai ușor. Și poate că m-ai ajutat să-mi îmbunătățesc situația.

A doua zi mi-am lăsat la o parte demnitatea rănită. Dis-de-dimineață am rugat-o pe doamna Gondi să localizeze o efemeridă în raport cu Franța. Cunoșteam data nașterii lui Henric – 13 martie 1519, în același an cu mine – și m-am hotărât să-i alcătuiesc eu însămi horoscopul nativ, ca să-i pot înțelege mai bine caracterul.

Apoi m-am ținut tot timpul după rege, mergând cu el la liturghia de la ora zece, asistând la prânzul lui de la unsprezece și ascultându-l pe episcop citind din Toma de Aquino. N-am făcut asta din dorința de a mă apropia de tată în speranța de a-l reconcilia cu fiul său, deși nu renunțasem la planul meu. Voiam să înțeleg mai bine cum se guvernează, să măsor forțele care modelau națiunile și-i despărțeau pe copii de părinții lor.

În timpul prânzului, regele mă observă și mă invită din nou să călărim împreună în după-amiaza aceea. La ora trei mă aflam la grajduri și m-am amuzat grozav văzând-o pe ducesă urcată deja pe iapa ei și așezată pe o șa construită în grabă după modelul șeii mele. Celelalte doamne fură nevoite să meargă încet, purtate de valeți, dar Anne și cu mine călăream alături de rege, punând la cale o partidă de vânătoare. Deși n-aș putea spune că avea o atitudine chiar prietenoasă, ducesa mă accepta suficient încât să putem purta o conversație lejeră, plină de înțepături lipsite de venin. Făceam parte acum din cercul intim al regelui.

În seara aceea, familia se adună din nou la cină. Când se așeză lângă mine, mătușa Margareta îmi aruncă o privire plină de înțelegere.

Henric întârzie din nou vreo cinci minute. De data aceasta se purtă mai frumos, se scuză față de tatăl său și se așeză repede. M-am simțit foarte ușurată când mi-a întors, amabil, salutul.

După cină am ieșit în curtea luminată de torțe puternice și am urcat pe scările în spirală care duceau la apartamentele noastre. Era o noapte rece, foarte senină; liniștea nu era tulburată decât de șoaptele celorlalți meseni, care-și spuneau noapte bună. Henric m-a strigat încet pe nume și, când m-am întors spre el, l-am văzut adunându-și curajul, cu privirea ridicată spre cerul plin de stele.

— Iertați-mă, Alteță, pentru vorbele mele nepotrivite de aseară, i-am spus eu.

— N-ai nici un motiv să-ți ceri iertare, Catherine, îmi răspunse el.

Avea ochi foarte, foarte negri; până în clipa aceea mi se păruse că sunt căprui-închis.

— Tu trebuie să mă ierți pe mine pentru că m-am purtat atât de urât și de egoist cu tine încă de când ai venit.

Sinceritatea lui m-a înmuiat; am încercat să găsesc un răspuns potrivit. Peste noi se revărsă râsul lui Madeleine, care se afla pe scară deasupra noastră, urcând spre apartamentul ei, însoțită de sora ei și de micuța lor verișoară, Jeanne. În spatele nostru se auzea vocea lui Montmorency care vorbea cu regele în timp ce ieșeau din sufragerie.

Henric se uită repede în ambele părți, apoi din nou la mine:

— Pot să te însoțesc în apartamentul tău? Aș vrea să-ți vorbesc între patru ochi.

Am urcat scara într-o tăcere stânjenitoare. Henric se opri în anticameră și se așeză lângă cămin. Le-am făcut doamnelor de onoare semn să iasă.

Când am rămas singuri, Henric își drese glasul și-și aținti privirea în foc.

— Îmi pare rău că m-am pierdut cu firea. Doamna d'Etampes îl manipulează cu nerușinare pe tatăl meu și le-a făcut rău multor curteni. Aseară mă gândeam numai la ce simt eu și n-am luat în considerare ceea ce-ai putea simți tu.

— Eu sunt Catherine, i-am replicat eu. Eu nu sunt Italia.

Se trase înapoi surprins; obrajii i se împurpurară.

— Îmi dau seama de asta acum. Am văzut și cât de urât se poartă tatăl meu cu regina Eleonora, cum o ignoră, deși ea își dorește cu disperare atenția lui. Când intră ea într-o încăpere, tata se poartă de parcă nici n-ar vedea-o. Nu vreau să fiu crud ca el, încheie scuturând din cap.

— E străină și neatrăgătoare, i-am replicat eu, iar tatăl tău e o victimă a circumstanțelor politice. N-a vrut el s-o ia de soție.

— Propria lui lăcomie l-a obligat, m-a contrazis Henric, aprinzându-se brusc. Dorința nemăsurată de a avea posesiuni în Italia… Asta-i o boală la el. A falimentat tezaurul regal pentru ea; la Pavia era cât pe ce să moară pentru ea. S-a băgat ca nebunul unde era lupta mai aprinsă.

Își întoarse ochii, încercând să-și ascundă supărarea.

— Henric, furia asta o să te distrugă până la urmă dacă nu faci ceva împotriva ei. Abia ieri am aflat despre prizonieratul tău în Spania, am adăugat după o clipă de tăcere.

Își întoarse brusc privirea din nou spre mine:

— Și ai aflat cum ne-a trădat părintele nostru dându-ne pe mâna împăratului? Cum și-a lăsat propriii copii să putrezească, să moară, să…

Se întrerupse, oftând furios.

— Nu, am șoptit eu. Nu. N-am aflat.

Henric își privi mâinile, strânse pumnii, apoi își pironi iarăși ochii în focul căminului.

— Au făcut schimbul pe malul unui râu, își continuă el vorba. Mama era deja moartă pe-atunci; n-a venit să-și ia rămas-bun decât doamna de Poitiers. M-a sărutat pe creștet și mi-a spus c-o să mă întorc repede, că ea o să numere fiecare zi. Fratele meu și cu mine am fost așezați într-o barcă. Spaniolii ne așteptau pe celălalt mal, dar noi nu-i vedeam. Era dimineață devreme, ceața era groasă, dar auzeam clipocitul apei. În timp ce înaintam l-am zărit pe tata, care parcă era o stafie; ne făcea cu mâna de pe puntea unei corăbii care trecea pe lângă noi. Traversa în același timp cu noi.

Scoase un oftat lung, tremurat și își reluă povestea:

— La început, spaniolii s-au purtat frumos cu noi. Stăteam într-un palat, împreună cu sora împăratului, regina Eleonora. Apoi, deodată, ne-au trimis la o fortăreață, unde am fost închiși într-o cămăruță murdară, fără ferestre. Dacă scoteam un singur cuvânt franțuzesc, eram

bătuți; n-aveam voie să vorbim decât în spaniolă. Când am învățat în sfârșit destulă spaniolă încât să-l întreb pe paznicul nostru de ce suntem tratați atât de rău, mi-a răspuns că tata încălcase condițiile acordului de eliberare. Promisese că, imediat ce va fi eliberat, va merge în Burgundia, să facă pregătiri pentru ca trupele imperiale s-o preia în mod pașnic.

În loc de asta, tata s-a dus în Burgundia ca s-o pregătească pentru război. Nu avusese nici o clipă intenția să i-o cedeze împăratului. Luase hotărârea asta și totuși ne lăsase pe mine și pe fratele meu pe mâna spaniolilor.

Mi se puse un nod în gât. Întrezăream clar de motivele politice ale acestui act: cum regele Francisc mizase pe faptul că împăratul n-o să-i ucidă fiii și cum își dăduse seama că o posesiune vastă și fortificată a imperiului în Burgundia – inima națiunii – ar amenința întreaga Franță. Dar toate astea nu făceau ca acțiunea lui să fie mai puțin groaznică, mai puțin crudă. M-am ridicat de pe scaun și m-am lăsat în genunchi în fața lui Henric. I-am mângâiat ușor pumnul. Tresări violent, surprins de atingerea mea, într-atât era de cufundat în amintiri, dar mă lăsă să-i iau mâna, să i-o desfac cu blândețe și să-i sărut palma.

— Henric, i-am spus eu încet, noi doi avem multe în comun.

În ochi i se aprinse o scânteie de curiozitate, așa că i-am explicat:

— Am fost trei ani prizoniera rebelilor din Florența.

Surpriza îl lăsă cu gura căscată:

— Nu mi-a spus nimeni. Nimeni nu îndrăznește să-mi vorbească de prizonieratul meu, așa că probabil s-au temut să-mi pomenească de-al tău.

Îmi prinse mâna și mi-o strânse cu putere. Mă privi și pentru prima dată mă văzu pe mine, Catherine, nu pe nepoata papei, străina, nevasta pe care i-o băgaseră cu de-a sila pe gât.

— Catherine, îmi pare tare rău. N-aș dori nimănui… A fost greu? adăugă el abia auzit.

— Mi-a fost de câteva ori frică pentru viața mea. Și eu am fost trădată – de către propriii mei veri, care au fugit și m-au părăsit, deși știau c-o să fiu făcută prizonieră. Unul dintre ei conduce acum Florența. Dar nu pot să-mi pierd timpul urându-i.

— Și eu am încercat să nu-l urăsc pe tata, spuse el, dar simpla lui apariție mă umple de furie…

— Ai nevoie de el, i-am spus eu blând. E tatăl tău, și e regele.

— Știu, zise el lăsând ochii în jos. Îl urăsc numai pentru că-mi iubesc fratele foarte mult. Pentru spanioli, a-l chinui pe Delfin era ca și cum l-ar fi chinuit pe rege, căci știau că el o să conducă Franța într-o bună zi. Așa că l-au despărțit de mine. L-au pângărit.

Glasul i se frânse la rostirea ultimelor cuvinte.

— Uneori erau câte cinci deodată… Întotdeauna noaptea, când erau beți criță. Eram izolați undeva în munți și n-avea cine să-l audă țipând în afară de mine.

Se uită la mine cu obrazul schimonosit, cu ochii plini de lacrimi.

— Am încercat să-i opresc. Am încercat să mă lupt cu ei. Dar eram prea mic. Râdeau de mine și mă îmbrânceau cât-colo.

Scoase un oftat răgușit. M-am ridicat, i-am cuprins umerii cu brațele iar el își lipi fața de pieptul meu. L-am sărutat pe creștet.

— Cum pot fi oamenii așa de răi? vorbi el înăbușit. Cum pot să facă atâta rău semenilor lor? Fratele meu e blând, are inimă bună și poate să-i ierte pe toți. Dar eu unul nu pot… Și tata ne urăște, pentru că de fiecare dată când se uită la noi e nevoit să-și amintească ce-a făcut.

— Nu vorbi așa, i-am răspuns eu. Fratele tău se trezește în fiecare dimineață fericit. A lăsat de mult suferința în urmă. De dragul lui trebuie și tu să încetezi să te agăți de suferința ta.

Îi țineam obrajii fierbinți și uzi în palme. Ridică ochii spre mine.

— Tu ești ca el, bună și înțeleaptă, îmi spuse mângâindu-mi obrazul cu vârful degetelor. Ai un spirit atât de frumos, că în comparație cu tine toate celelalte femei de la Curte sunt hidoase.

Am tras adânc aer în piept, lăsându-mă în voia clipei. Nu știu cine a făcut prima mișcare, dar ne-am sărutat cu atâta patimă, că am căzut amândoi pe covorul din fața căminului. Mi-am ridicat fustele și juponul; când mi-am dat jos pantalonașii, i-am aruncat atât de neatent, că aterizară în capul lui Henric, ceea ce-l făcu să izbucnească în chicoteli.

De data asta eram pregătită. L-am încălecat cu sălbăticie, abandonându-mă cu rezultate spectaculoase. Nu-mi spusese nimeni că femeile pot să simtă la fel de multă plăcere ca bărbații de pe urma actului sexual, dar am descoperit lucrul ăsta atunci, cu uimire și încântare.

Cred că țipam destul de tare, căci mi-l amintesc pe Henric râzând ațâțat chiar când eu eram pradă unei plăceri insuportabile.

Când ne-am venit în fire, am chemat doamnele de onoare să mă dezbrace, iar doamna Gondi a chemat un valet să-l dezbrace pe Henric. După ce servitorii plecară, ne-am întins, goi, în pat. Mi-am îngăduit atunci să fac ceea ce tânjeam de când venisem în Franța: mi-am plimbat palmele de-a lungul trupului soțului meu. Era înalt, ca tatăl lui, cu brațe și picioare lungi și frumos conturate. Mă mângâie și el – pe sâni, pe picioarele musculoase și frumoase – și le declară perfecte.

— Ești așa de bună și vitează, îmi spuse el. Ai îndurat închisoarea și-ai venit în Franța cea străină și-ai avut atâta răbdare cu mine… Vreau și eu să fiu ca tine, adăugă întorcându-se cu fața spre mine. Numai că uneori simt că înnebunesc.

— Ești nefericit, l-am contrazis eu. Nu-i același lucru.

— Dar îmi aduc aminte de toate ororile prin care-a trecut fratele meu – și mă cuprinde groaza că se vor întâmpla din nou. Sunt atât de îngrozit, că nu pot să am încredere în nimeni, că nu pot nici măcar să-ți vorbesc frumos când vreau…

Își întoarse privirea, bântuit de vechile spaime.

— N-are ce să se mai întâmple, i-am spus eu. Toate astea aparțin trecutului.

— De unde știi? îmi ceru el socoteală. Dacă tata ar ajunge iarăși prizonier… Dacă Francisc ar păți ceva… Ar putea să nu fie la fel, dar ar putea fi chiar mai rău.

Lăsă capul pe pernă, cu ochii măriți de spaimă. L-am luat în brațe.

— N-o să ți se întâmple nimic rău, am șoptit sărutându-l pe obraz, n-am să permit eu. Îngăduie-mi să-ți dăruiesc copii, Henric. Îngăduie-mi să te fac fericit.

Încordarea de pe chip i s-a topit, lăsând loc încrederii, iar eu m-am topit odată cu încordarea lui. Când mi-am pus capul pe umărul lui, mi-a șoptit:

— Ah, Catherine… Aș putea să te iubesc. Tare ușor mi-ar fi să te iubesc…

Apoi adormi. Iar eu, copleșită de dragoste, m-am desfătat cu senzația pe care mi-o dădea trupul lui cald lipit de mine. Am ațipit cu capul plin de gânduri minunate.

M-am trezit în toiul nopții cuprinsă de o panică nebună, mi-am ridicat capul de pe umărul lui Henric și l-am privit țintă. În întunericul din cameră, sângele țâșnea gâlgâind pe fața lui – fața străinului din visul meu.

Catherine. Venez à moi. Aidez-moi.

În clipa aceea țelul vieții mele mi s-a arătat cu o limpezime de cristal.

— Te-am auzit de departe, din Italia, iubirea mea, am șoptit eu cu înverșunare. M-ai chemat și am venit.

La auzul glasului meu, Henric se foi și se uită la mine cu niște ochi negri și tulburi ca Aripa Corbului.

A dormit lângă mine tot restul nopții, dar când m-am trezit la ivirea zorilor, plecase.

Nouăsprezece

Când am văzut că Henric plecase, m-am sculat încetișor, ca să n-o trezesc pe doamna Gondi, care dormea în cămăruța de alături.

Găsisem în biblioteca regelui trei volume de Cornelius Agrippa despre astrologie și le adusesem pe toate în cabinetul meu. Am intrat acolo, am luat primul volum și am început să-l răsfoiesc. Nu mai credeam în coincidențe. Nu era o întâmplare că-l cunoscusem pe magician, nici că îl aveam pe Henric, nici că găsisem capodopera lui Agrippa în biblioteca Maiestății Sale.

Până în dimineața aceea nu mă atrăsese deloc ideea de a crea eu însămi un talisman. Mă îndoiam că aș putea găsi în cărți toate informațiile necesare pentru a stabili legături cu lumea intangibilă. Dar nevoia de a-l proteja pe Henric, combinată cu apariția tomurilor lui Agrippa, m-au convins că sunt destinată să fac asta.

Am găsit ce aveam nevoie în volumul doi: Corbul este o constelație lângă constelația Lebedei. Stelele Corbului sunt guvernate de nefastul Saturn și de Marte cel setos de sânge; totuși, fiind conjugați într-o stea numită Gienah, spune Agrippa, ei „conferă puterea de a ține la distanță spiritele rele“ și de a proteja împotriva „răutății oamenilor, demonilor și vânturilor“. Când închidem constelația în conturul unui corb, Gienah strălucește în aripă.

Forma necesară era aceea de corb. Piatra necesară era onixul negru; planta, narcisa galbenă, brusturele sau tătăneasa; animalul – broasca, mai exact limba ei. Într-o noapte în care Gienah răsare și este bine aspectată față de Lună, piatra trebuie marcată cu un sigiliu, tratată cu fumigații și consacrată.

Deci asta era sarcina mea – să fac rost de un inel pe măsura degetului lui Henric, să trasez imaginea unui corb, să obțin piatra, planta și broasca și să îndeplinesc ritualul. Totuși, înainte de orice trebuia să localizez steaua Gienah, să-i trasez traiectoria și să determin proximul moment când avea să răsară în conjuncție cu Luna.

În ziua aceea am simțit că am un rost, încredințată fiind că povara însângerată pe care o purtam de atâta vreme îmi va fi luată de pe umeri. Nici nu visam că de fapt mai fac un pas către centrul sinistrului și din ce în ce mai cuprinzătorului cerc al magicianului.

În vremea asta, norocul meu înflorea, pe când al Florenței se ofilea. Am primit o scrisoare de la dragul meu verișor Piero. Locuia acum la Roma, împreună cu tatăl și cu frații săi. Fuseseră nevoiți să fugă din Florența. Sandro devenise, din câte se părea, un tiran sângeros și foarte bănuitor cu rudele sale – mergând până acolo că îl acuzase pe Piero că ar complota pentru a pune mâna pe oraș. Alți oameni care stârniseră neîncrederea lui Alessandro fuseseră executați, otrăviți sau pur și simplu dispăruseră.

E foarte bine că tu și cu Ippolito trăiți departe de el, scria Piero*, altfel nici unul din voi n-ar mai fi în viață.* Atât de multă lume nemulțumită părăsise orașul de frică sau în semn de protest, că începuseră să se poarte discuții pentru a aduna o armată cu care Florența să fie recucerită.

I-am răspuns imediat lui Piero, invitându-l în Franța împreună cu toată familia, căci îmi era foarte dor de el; ca să fiu sinceră, voiam să vadă și ce bine îmi merge.

În regele Francisc găsisem tatăl pe care mi-l dorisem dintotdeauna. Spre marea mea bucurie, m-a invitat la întâlnirile de dimineață cu consilierii săi, ca să pot vedea cum se conduc treburile unei națiuni. Am aflat cum coopera regele cu Parlamentul, cu Trezoreria și cu Marele Consiliu al Coroanei.

În fiecare zi când lua prânzul, regele îmi cerea să mă așez lângă el, ceea ce constituia o onoare deosebită. Când episcopul nu citea, discutam despre planurile construcțiilor pe care voia Maiestatea Sa să le facă la Fontainebleau, sau despre ce artist italian ar trebui angajat pentru cutare proiect, sau despre vreo operă literară pe care o citiserăm amândoi.

Ținea la mine la fel de mult ca la fiicele lui, pe care le vizita cu regularitate. Le așeza pe amândouă deodată pe genunchi, deși de-acum erau prea mari ca să mai încapă. Când ne zâmbea, vedeam în el același puștan bun și iubitor pe care îl întrezărisem și în Henric al meu. În camera de consiliu era însă dur; bunăstarea națiunii trecea înaintea glasului inimii.

Și deși auzisem adesea despre senzualitatea lui debordantă, era discret față de familie, cu toate că mi se întâmpla să-l surprind uneori cu mâna în corsetul sau pe sub fustele vreunei doamne. Și doamna Gondi îmi povestise că, atunci când fusese prezentată la Curte, Maiestatea Sa o înghesuise într-un colț, începuse s-o mângâie și-i declarase că nu poate trăi fără dragostea ei.

— Și v-ați supus? am întrebat-o eu șocată.

— Nu, îmi răspunse ea. Slăbiciunea Maiestății Sale sunt femeile, iar când o femeie începe să plângă, devine cu totul neajutorat. Cu asta reușește atât de bine ducesa d'Etampes să-l manipuleze. Așa că m-am pus pe plâns și i-am spus că-mi iubesc soțul și că n-aș putea să-l înșel. Maiestatea Sa mi-a acceptat explicația și s-a retras cerându-și scuze.

Asemenea povești mă tulburau, dar până la urmă, împotriva propriilor convingeri, îl iertam, căci îl iubeam din tot sufletul.

Și mai presus de orice, simțeam că dragostea mea pentru Henric își găsea răsplata. Acum mă privea în ochi și-mi zâmbea cu o adorabilă timiditate. Și venea adesea – deși nu pe cât de des mi-aș fi dorit eu – în dormitorul meu.

Eram îndrăgostită până peste cap. Acum îi înțelegeam durerea: furia lui era născută din dragoste și din dorința de a-și apăra fratele. Dacă ochii i se aprindeau de mânie când auzea de o posibilă campanie în Italia, era numai din cauza posibilelor urmări pe care un război le-ar fi putut avea asupra Delfinului.

Regele făcu în sfârșit publice detaliile acordului nostru de căsătorie. Papa Clement plătise deja jumătate din exorbitanta sumă care reprezenta zestrea mea; în plus, Clement și regele Francisc îl învestiseră pe Henric duce de Urbino, în virtutea căsătoriei cu mine. Milano avea să fie al nostru, la fel ca Piacenza și Parma; Sanctitatea Sa proclamase dreptul nostru la aceste teritorii și avea să furnizeze trupe suplimentare pentru a ajuta la cucerirea lor.

În vederea acestei campanii, regele Francisc începu să-și reorganizeze armata.

Între timp, Curtea îl urmă pe rege în nord, la Paris. Orașul nu era la fel de întins ca Roma, dar era mult mai aglomerat; străzile înguste erau în permanență pline, iar casele construite în mare parte din lemn erau înghesuite una într-alta. Dar primăvara aduse parfum de flori și o vreme plăcută, deși cerul schimbător putea în orice clipă să reverse rafale de ploaie. Sena, cenușiu-verzuie când cerul era înnorat și argintie sub razele soarelui, era prea puțin adâncă pentru a permite traficul nautic; în unele zile ieșeau la suprafață atât de multe bancuri de nisip auriu, că-mi lăsa impresia că aș putea s-o traversez cu piciorul. Fluviul tăia orașul în două; între brațele lui era cuibărită Île de la Cité, care găzduia magnifica, masiva Catedrală Notre-Dame și delicata, eterica Sainte-Chapelle, cu vitraliile ei rotunde, scânteietoare.

Turlele lor se vedeau de la ferestrele înalte și înguste ale Palatului Luvru. Dintre toate reședințele regale, aceasta îmi plăcea cel mai puțin: era veche și înghesuită, cu apartamente mici. De-a lungul secolelor numărul curtenilor crescuse mult, iar Luvrul, aflat pe malul Senei, n-avea loc să se extindă. Singurul mod de a mări numărul încăperilor era să le reducă dimensiunile. Avea o singură curte, pavată cu bolovani, mai mult simbolică, în locul peluzelor întinse din jurul castelelor de la țară.

Dar orașul îl adoram. Parisul nu era la fel de sofisticat ca Florența, și nici n-avea patina ei. Emana un freamăt care atrăgea marii artiști din întreaga Europă. Printre ei erau mulți italieni, mulțumită hotărârii regelui Francisc de a aduce cei mai buni artiști, arhitecți și bijutieri în Franța. Oriunde mă întorceam, vedeam schele și găseam cel puțin doi italieni certându-se cum ar fi mai bine să decoreze sau să reconstruiască o oarecare parte a bătrânului palat.

În cabinetul meu strâmt de la Luvru am desenat imaginea unui corb cu cerneală neagră pe pergament alb. Un bijutier parizian îmi trimisese un onix șlefuit și fațetat; un farmacist îmi furnizase lemn mărunțit de chiparos, consacrat lui Saturn, și rădăcină otrăvitoare de spânz, care e guvernat de Marte. Am găsit un băiețel de la bucătărie dispus să omoare o broască și să-i taie limba fără să-mi pună întrebări obraznice. Am pus-o lângă piatră și tămâie într-unul dintre compartimentele secrete ale scrinului de lângă masa de scris, unde s-a uscat și s-a înnegrit.

Am urmărit mișcările lui Gienah pe cer și am calculat când avea să răsară în conjuncție cu Luna. Mai erau câteva luni până la momentul propice.

Deci Cosimo Ruggieri pregătise talismanul meu cu mult înainte – cu săptămâni, sau poate chiar mai mult. Știuse tot timpul că o să am nevoie de el și așteptase pur și simplu un prilej să mi-l înmâneze.

Era primăvara anului 1534. Nu rămăseserăm prea multă vreme în Paris. Nici regelui nu-i plăcea această reședință și curând am părăsit-o, mutându-ne la Castelul Fontainebleau, la sud de oraș.

Dacă Luvrul era cea mai mică reședință regală, Fontainebleau era cu siguranță cea mai mare. Clădirea masivă, de piatră, cu patru niveluri, avea forma unui inel oval, cu o curte interioară. Era îndeajuns de mare ca să găzduiască un sat, dar prea mică pentru curtea regelui Francisc; urma să fie construită o aripă vestică, plus structura de legătură. Francisc îl angajase pe faimosul Fiorentino pentru a picta fresce care urmau să fie încadrate în stucatură aurită. Sub domnia lui Francisc, castelul începuse să strălucească, grație celebrului aurar Cellini.

L-am chemat pe Cellini în cabinetul meu și i-am arătat o schiță a inelului de aur, cu locul pentru piatră gol. După ce mi l-a făcut, l-am plătit cu generozitate și am pus giuvaerul în compartimentul secret, la un loc cu celelalte taine ale mele.

Primăvara făcu loc verii, iar vara toamnei și în tot acest timp regele folosea orice prilej ca să meargă la vânătoare – împreună cu *La petite bande*[1], cum le spunea el doamnelor care-l însoțeau și printre care

---

1 „Mica trupă“ (fr.). (N. tr.)

mă număram și eu. Toate aveau acum șei ca a mea și toate își demonstrau de fiecare dată hotărârea de a ține pasul cu regele.

Într-o după-amiază, pe la sfârșitul lui septembrie, luaserăm urma unui cerb. Mă simțeam foarte bine în ziua aceea, noua mea viață îmi plăcea mult. Vremea era minunată, era soare și adia un vânt ușor, galopam împreună cu Anne în urma regelui și râdeam vesele amândouă.

Deodată se auzi dangăt de clopot; murise cineva important. Am întrerupt vânătoarea și ne-am întors la castel, îngrijorați și curioși. Grăjdarul-șef n-avea idee ce se întâmplase.

Am descălecat și am urcat în apartamentul meu. În ușă mă aștepta doamna Gondi. Plânsese de curând și lacrimile îi stricaseră fardul de pe obraji, lăsând dâre roz pe albul ca de cretă. Celelalte doamne și servitoarele plângeau toate.

— Ce s-a întâmplat? am întrebat.

Doamna Gondi își făcu cruce.

— Alteță, îmi pare atât de rău că eu trebuie să vă dau vestea aceasta tristă. E unchiul Înălțimii Voastre, papa.

Vestea m-a surprins și m-a întristat, dar n-am plâns. Credincioșii resimt moartea unui papă ca pe o mare nenorocire, și, pe deasupra, era vorba de o rudă a mea. Dar încă eram supărată pentru că-l alesese pe Alessandro, bastardul său, să conducă Florența.

După ce m-am dezmeticit din șoc, am început să mă neliniștesc. Zestrea mea era plătită numai pe jumătate și nici una dintre promisiunile de sprijin militar pentru Franța nu fuseseră îndeplinite. M-am rugat în capelă ca noul papă să fie un prieten al Franței și al meu – dar știam că Dumnezeu nu mă aude niciodată.

La șapte nopți după moartea papei, Luna răsări în conjuncție strânsă cu steaua Gienah. La patruzeci și trei de minute după miezul nopții m-am dus în cabinetul meu fără ferestre și am deschis cu o cheie compartimentul secret.

Îmi improvizasem pe masa de scris un altar, cu o cădelniță luată din capelă în mijloc, în fața schiței corbului. După ce am aprins cărbunele în cădelniță, am presărat peste el așchiile de lemn de chiparos și frunzele uscate de spânz. Imediat se ridică un norișor de fum înțepător. Cu ochii plini de lacrimi, am luat un ac de gravat și onixul

șlefuit. Am scrijelit pe spatele pietrei semnul lui Gienah, apoi am ținut-o în fum, rostind numele astrului. Folosind un clește fin, pe care mi-l dăduse Cellini, am introdus-o în montură și am apăsat pe dințișorii de aur până ce s-a fixat.

Nimic special nu s-a întâmplat în noaptea aceea, nu s-a simțit nici o adiere din lumea de dincolo. Am repetat ritualul fumigațiilor și invocării lui Gienah timp de șapte nopți, la patruzeci și trei de minute după miezul nopții. Mă temusem c-o să uit să mă scol la timp, dar, de fapt, n-aveam cum să nu-mi amintesc.

După alte două săptămâni, Alessandro Farnese a fost ales papă și și-a luat numele de Paul al III-lea. Dacă această alegere l-a supărat pe regele Francisc, Maiestatea Sa n-a lăsat niciodată să se bănuiască și a continuat să-mi arate aceeași afecțiune.

În ultima zi din octombrie, în ajunul Sărbătorii Tuturor Sfinților, am luat prânzul împreună și am purtat o conversație foarte plăcută despre scrierile lui Rabelais, încercând să stabilim dacă erau sau nu eretice. În după-amiaza aceea m-am dus la grajduri cu inima ușoară, gata să plec la plimbare cu regele și cu trupa lui.

Pe drum m-am întâlnit cu doamnele care, cu excepția lui Anne, veneau în fugă spre castel, cu frica întipărită pe chip. Marie de Canaples dădea din mâini ca o nebună; abia mai târziu am înțeles că încerca să mă avertizeze în legătură cu ce avea să urmeze.

La grajduri, valeții agitați duceau caii înapoi în boxele lor. La intrare se afla un grup de trei persoane: Marele Maestru Montmorency, ducesa d'Etampes și regele. Ducesa tăcea și părea foarte supărată, Montmorency era demn și imperturbabil, cu privirea abătută.

Regele urla și spinteca aerul cu cravașa. În timp ce mă apropiam, l-am văzut lovindu-l pe unul dintre valeți, care i se părea că nu se mișcă destul de repede; băiatul țipă de durere și grăbi pasul.

M-am oprit la o oarecare distanță. Ducesa căscă ochii când mă zări și-mi făcu pe ascuns semn să plec de-acolo.

— Nimic! răcni regele împroșcând cu salivă.

Spintecă din nou aerul cu cravașa, apoi lovi pământul, smulgând smocuri întregi de iarbă.

— Nu-mi aduce nimic! Nimic! Fata asta a venit la mine în pielea goală!

M-am tras înapoi șocată; mișcarea mea îl făcu pe Francisc să mă observe. Se întoarse brusc spre mine, provocator.

— Goală-goluță, pricepi? rosti el înecându-se de furie. Goală-goluță!

Am înțeles tot ce aveam de înțeles. Am făcut o reverență adâncă, apoi m-am întors și am pornit spre castel cu toată demnitatea pe care mă simțeam în stare s-o simulez.

Mésalliance: francezii denumesc astfel o căsătorie regală prost concepută. Cuvântul stătea pe buzele tuturor curtenilor, tuturor servitorilor, deși nimeni nu îndrăznea să mi-l spună în față.

Francezii mă toleraseră, dar nu mă iubiseră. Eram pentru ei un rău necesar – o burgheză care promisese, dar nu reușise să aducă aur pentru a salva națiunea de faliment și armate pentru ca regele Francisc să-și poată împlini visurile de cucerire în Italia. Nici nu era greu, de altfel, să fiu repudiată: încă nu rămăsesem însărcinată.

Doamna Gondi, spioana mea activă și eficientă, îmi mărturisi acum adevărul: francezii ne iubeau pe noi, florentinii, pentru arta noastră, pentru țesăturile fine, pentru literatură – dar în aceeași măsură ne și urau. Ne numeau iude, ne considerau niște mânuitori de otrăvuri a căror înclinație ereditară pentru crimă ne făcea periculoși chiar și pentru familiile și prietenii noștri. Multă lume de la Curte era nerăbdătoare să mă vadă alungată; înainte de sosirea mea, mulți juraseră că mai degrabă își rup picioarele decât să se încline în fața progeniturii unor negustori străini.

Dar eu îl iubeam pe Henric din tot sufletul; aveam viața mea în Franța și nu-mi puteam imagina o alta, mai ales acum, când Florența nu-mi mai aparținea.

În dimineața următoare am mers la liturghie cu regele și l-am urmat la masa de prânz. După-amiază am mers, cu fruntea sus, la grajduri.

Se găseau acolo regele, și ducesa cea subțirică și elegantă și durdulia Marie de Canaples. Îmi zâmbiră toți, dar căldura de până ieri se preschimbase în politețe distantă. Eram din nou inoportună.

Curând, inelul-talisman al lui Henric a fost gata. M-am hotărât să i-l dau într-o seară, după ce făcuserăm dragoste. Henric se ridicase

din pat și-și trăgea pantalonii. Eu stăteam în vârful patului și mă uitam la el, goală, cu părul căzându-mi liber până la brâu.

Când se întinse după clopoțel ca să-și sune valetul, i-am spus:

— Am un dar pentru tine.

Se opri și-mi zâmbi curios. M-am dus repede la dulap, am scos o cutiuță de catifea și i-am dat-o.

Henric zâmbi din nou, încântat.

— Ce drăguț din partea ta, îmi spuse el, deschizând cutia și scoțând talismanul învelit într-o bucățică de catifea violetă. Un inel, murmură el, păstrându-și expresia încântată, dar între sprâncene îi apăru o cută. Era un inel de aur foarte simplu, cu un onix mic – o bijuterie banală, mai potrivită pentru un negustor decât pentru un prinț.

— E frumos. Mulțumesc, Catherine.

— Trebuie să-l porți permanent, i-am spus eu. Chiar și când dormi. Promite-mi.

— Ca să nu uit cât îmi ești de credincioasă? întrebă el în glumă.

Prostănaca de mine, nu i-am zâmbit și nu i-am făcut ochi dulci, așa cum ar fi trebuit ca să-l conving, ci am tăcut încurcată.

— E vreun soi de magie? insistă el înnegurându-se brusc.

— N-are nimic diabolic, m-am grăbit să-l asigur. O să-ți aducă numai bine.

Henric apropie inelul de lampă, cercetându-l neîncrezător.

— Și pentru ce e?

— Pentru protecție.

— Și cum a fost făcut?

— L-am făcut cu mâna mea, așa că pot să jur că nu-i magie neagră. Am folosit puterea unei stele; știi cât îmi place să urmez prevestirile cerești.

Un colț al gurii i se ridică într-un zâmbet sceptic:

— Catherine, nu crezi că astea sunt superstiții?

— Fă-mi favoarea asta. Te rog, nu vreau decât să te știu în siguranță.

— Sunt tânăr și sănătos. Nu vreau să te jignesc, dar astea-s prostii.

Puse Aripa Corbului înapoi în cutie și cutia pe masă.

— Te visez întruna, am insistat eu disperată. Sunt multe vise și mă sperie. Poate că mi le-a trimis Domnul. Poate că Domnul m-a trimis pe mine aici, să te apăr. Ia inelul, Henric, te implor. Nu mi-a fost deloc ușor să-l fac.

— Bine, oftă el. Am să-l port dacă asta te liniștește. Bănuiesc că n-are cum să-mi facă rău, adăugă punându-și inelul pe deget și privindu-și mâna în lumina lămpii.

— Îți mulțumesc, i-am spus și l-am sărutat, nespus de ușurată.

Îmi făcusem datoria; mie putea să mi se întâmple de-acum încolo orice. Henric era în siguranță.

Veni și anul următor. Regele era din ce în ce mai distant, iar ducesa și celelalte doamne șușoteau în prezența mea. Simpla mea intrare într-o încăpere îi făcea pe cei ce vorbeau să amuțească.

În luna octombrie a anului 1535, ducele de Milano muri fără moștenitori, lăsându-și cetatea numai bună să fie cucerită. Chiar și fără ajutorul papei, regele Francisc nu putu rezista ispitei de a culege un fruct atât de zemos. Își trimise noua armată către Milano.

Drept represalii, împăratul Carol invadă Provența, în sudul Franței.

Regele voia neapărat să lupte personal împotriva invadatorilor, dar Marele Maestru Montmorency îl convinse să n-o facă, evitând totuși cu delicatețe să-i aducă aminte că ultima dată când își condusese trupele în bătălie fusese făcut prizonier. Spre ușurarea tuturor, regele îl numi pe experimentatul și prudentul Montmorency locotenent-general, însărcinat cu conducerea forțelor armate franceze.

Dar Francisc voia să fie aproape de focul luptei, ca să poată da indicații mai avizate. În vara anului 1536, fiii cei mari i se alăturară, iar eu i-am urmat împreună cu o Curte mai puțin numeroasă. Ne-am oprit mai întâi la Lyon, apoi am mers la Tournon, apoi la Valence, în Midi, cum îi spun francezii sudului țării cu deschidere la Mediterana, menținându-ne la o distanță liniștitoare de câmpul de luptă.

Delfinul rămase la Tournon ca să se vindece de un ușor guturai – era o precauție excesivă, dar regele era de neclintit. Cumnatul meu luă, bineînțeles, totul în glumă și, când trăsurile noastre s-au urnit din loc, râdeam cu lacrimi.

La Valence călăream alături de doamna Gondi prin pădurile de pin și eucalipt și trăgeam adânc în piept parfumul de lavandă sălbatică strivită sub copitele cailor. De malurile Ronului nu ne prea apropiam, căci erau grozav de mulți țânțari. Cârdășia soarelui cu fluviul făcea aerul de-a dreptul irespirabil. Stăteam într-un conac ridicat pe un promontoriu, de unde se vedea întreaga vale a fluviului. În după-amiezile

târzii, când căldura era copleșitoare, îmi luam gherghefu1 și mă instalam în vasta sală de recepție de lângă apartamentele regelui, cocoțată pe un scaun lângă fereastră, de unde puteam vedea fluviul.

Regele petrecea multe ceasuri închis în cabinetul său, sfătuindu-se cu consilierii săi și, în mod surprinzător, cu Henric. El și cu tatăl său rămâneau închiși, luând masa doar ei doi, fără asistență, suspendând audiențele și lipsind chiar și de la liturghie; cardinalul de Lorena, unul dintre consilieri, întrerupea din când în când lungile discuții private ca să-i dea regelui dezlegarea și Sfânta Împărtășanie.

Stilul acesta de viață dură cam o săptămână, până când, într-o dimineață, m-am trezit brusc: de jos se auzeau niște țipete sfâșietoare. Am luat repede un halat pe mine și am alergat să văd ce se întâmplă.

M-am oprit în pragul sălii de recepție, unde l-am văzut pe cardinalul de Lorena. Deși abia se crăpase de ziuă, purta deja tichia și mantia roșie, dar nu era bărbierit; primele raze de soare îi făceau țepii cărunți de pe față să sclipească. Când m-am apropiat, s-a întors spre mine cu ochii împăienjeniți de groază.

Lângă el, regele stătea în genunchi lângă scaunul unde-mi plăcea mie să stau și să brodez, îmbrăcat numai în cămașă de noapte și halat, cu părul nepieptănat. Își încleștă deodată mâinile în cap, ca și cum ar fi vrut să zdrobească toată durerea din el, apoi îi dădu drumul și se prăbuși pe pernița de catifea. Începu să se tânguie, cu brațele întinse spre fluviu și spre cer.

— Doamne, striga el, Doamne, de ce n-ai putut să mă iei pe mine? De ce nu m-ai luat pe mine?

Glasul i se frânse într-un potop de lacrimi.

Am început și eu să plâng. Astea nu erau regretele unui comandant, asta era durerea unui tată. Scumpa de Madeleine, mi-am zis eu; fusese dintotdeauna tare bolnăvicioasă. Am dat să mă apropii de Maiestatea Sa, dar cardinalul îmi făcu semn cu asprime să plec.

Regele a ridicat capul doar cât să-i fie auzite vorbele:

— Henric, gemu el. Aduceți-mi-l pe Henric.

Cardinalul se făcu imediat nevăzut, dar nu era nevoie să plece nicăieri. După câteva secunde apăru Henric, îmbrăcat din cap până-n picioare; venise din proprie inițiativă, căci auzise și el strigătele regelui. Trecu pragul, atingându-mă cu umărul, și-mi aruncă o privire întrebătoare la care însă n-aveam răspuns.

Când îl văzu pe rege chircit de durere, Henric alergă la el.

— Ce e? întrebă el. Tată, ce s-a întâmplat? A pățit Montmorency ceva?

Își lăsă mâna pe umărul regelui, iar bătrânul se ridică în genunchi.

— Henric… rosti el cu glas răgușit și tremurat. Fiule, fiule. Fratele tău mai mare e mort.

Delfinul, prietenul meu cel vesel și bălai. Camera începu să se învârtă cu mine; m-am agățat de tocul ușii și am început, fără voia mea, să vărs șuvoaie de lacrimi.

— Nu! răcni Henric ca o fiară și ridică brațul ca să-și lovească tatăl.

Dar înainte ca lovitura să-l atingă, regele prinse mâna fiului său și i-o imobiliză. Henric se zbătu să scape din strânsoare până ce amândoi începură să tremure. Brusc, soțul meu lăsă mâna jos și începu să țipe:

— Nu! Nu! Cum poți să spui așa ceva! Nu-i adevărat! Nu-i adevărat!

Apucă un scaun și-i făcu vânt cu atâta putere, că acesta zbură cât colo pe pardoseala de piatră. Se prinse de o masă mare și grea, dar, când încercă s-o răstoarne, căzu pe jos.

— Nu poți să mi-l iei, hohoti el. Nu te las să mi-l iei…

Am alergat la el și l-am luat în brațe.

Era moale ca o cârpă. Ochii îi erau goi, nu se citea în ei decât o disperare fără margini – o privire pe care i-o mai văzusem o singură dată până atunci. Spiritul i se frânsese, iar eu nu aveam mijloace să-l vindec.

L-am dus înapoi lângă tatăl său și m-am întors lângă ușă, ca să-i las singuri. Eu eram nouă în familia lor, în jalea lor nu era loc pentru mine.

Când regele se liniști îndeajuns încât să vorbească, spuse:

— Fiule, acum tu ești Delfinul. Trebuie să devii la fel de bun cum era fratele tău, și la fel de blând, ca să fii iubit la fel de mult cum a fost el. N-ai voie să dai nimănui prilej să regrete că acum tu ești moștenitorul tronului.

Atunci, pe loc, nu m-am gândit decât că Maiestatea Sa e crud și necugetat dacă-i spune asemenea lucruri lui Henric, în clipele acelea de adâncă durere. Cum poți să vorbești de treburi politice când abia

ți-a murit copilul? Într-adevăr, așa am gândit timp de câteva zile, până l-am așezat pe sărmanul meu cumnat într-un mormânt provizoriu.

Până într-o după-amiază când, vorbind despre niște lucruri banale, doamna Gondi mi se adresă cu *Madame la Dauphine*.

Când am auzit-o mi s-a tăiat răsuflarea – nu pentru că tânjeam după puterea pe care urma s-o am când aveam să fiu regină, nici pentru că m-aș fi temut de această putere, ci pentru că mi-am dat seama că astrologul și magicianul Ruggieri avusese, de la începutul începutului, dreptate în toate privințele.

Douăzeci

I-am scris din nou o scrisoare lui Cosimo Ruggieri, explicându-i noua mea poziție și cerându-i să vină la Curte în calitate de astrolog personal al meu. Însă nu-mi făceam prea mari iluzii. Ruggieri era fie mort, fie nebun, dar nu știam unde altundeva să caut sprijin. Cu cât ai mai multă putere, cu atât ești mai vulnerabil. Ca și Henric, simțeam că există puțini oameni în care pot avea încredere. Unul dintre ei era Ruggieri, care-și dovedise cu ani în urmă loialitatea.

Eram neliniștită, și pe bună dreptate.

Eu nu vedeam nimic suspect în detaliile morții lui Francisc, dar regele și mulți dintre curteni și dintre consilierii săi erau de altă părere.

Rămas la Tournon, Delfinul părea să se fi vindecat repede de guturai. Se simțea de fapt atât de bine, încât, într-una din după-amiezile acelui august blestemat, îl provocase pe unul dintre gentilomii din suita sa la un meci de tenis foarte obositor. Câștigase fără mare bătaie de cap.

Totuși, după ceva vreme, începu din senin să respire greu. Gândindu-se că e din cauza căldurii, îi porunci lui Sebastiano Montecuculli, paharnicul său, să-i aducă un pahar cu apă rece. La scurtă vreme după ce-l bău, Delfinul leșină și făcu febră mare. Plămânii i se umplură de lichid. Unul dintre doctori spuse că e pleurezie; ceilalți nu erau întru totul de acord. Nici unul nu l-a putut salva.

Poate din cauză că Montecuculli era florentin și venise în Franța în suita mea, Henric abia dacă-mi mai arunca câte o privire și nu mai veni în dormitorul meu.

Regele căuta cu înverșunare un vinovat pentru suferința lui. Montecuculli era persoana potrivită, otrava era acuzația potrivită – la urma urmei, omul era italian. Când a fost arestat și i-au fost perchiziționate lucrurile, s-a găsit o carte despre proprietățile unor substanțe chimice – printre care și unele otrăvitoare; s-a găsit, de asemenea, și un document care-i garanta libera circulație prin teritoriile imperiale. Condamnarea lui la moarte era inevitabilă.

Montecuculli prefera o execuție rapidă în locul chinurilor la care erau supuși regicizii, așa că-și mărturisi imediat vina, recunoscând că era în slujba împăratului Carol și că urma să-l asasineze pe rege.

În ziua de 7 octombrie, cerul era albastru, fără fir de nor. Urcam treptele mirosind a rășină de pin ale estradei proaspăt ridicate, în spatele reginei Eleonora și al Dianei de Poitiers; Marguerite – care n-avea încă treisprezece ani – venea în urmă, agățându-se nerăbdătoare de fusta mea. Ne aflam la Lyon – suficient de aproape de Valence pentru ca regele să poată primi veștile importante de pe câmpurile de bătălie, dar suficient de departe pentru ca toți să fim în siguranță.

Pe estradă ne așteptau mai bine de două sute de curteni. Toți erau îmbrăcați în negru – negri erau și cei patru armăsari, cu valtrapuri de culoarea cărbunelui, care tropăiau nerăbdători pe loc în piața pustie din fața noastră. Numai doamna de Poitiers mai îmblânzise negrul cu o fustă albă, din cele purtate pe dedesubt, și cu o bentiță cenușie pe bonetă. Mie mi se părea că doamna nu prea părea îndurerată; parfumul ei de lăcrămioare, foarte puternic în dimineața aceea, părea un afront adus sumbrei ceremonii.

Noi, cei din familia regală – și doamna de Poitiers –, aveam scaune tapițate, așezate în fața mulțimii. Ne-am îndreptat spre locurile noastre, dar am rămas în picioare, așteptându-i pe rege și pe cei doi fii supraviețuitori.

Primul urcă treptele estradei Carol. Avea acum paisprezece ani; în ultimul an crescuse foarte mult în înălțime, abia dacă era cu o jumătate de cap mai scund decât regele. Ca și răposatul său frate, avea părul

auriu, ochi albaștri și o față rotundă, frumoasă, moștenită de la mama sa.

În urma lui venea tatăl său. În ultimele două luni la tâmple i se iviseră groase șuvițe albe; cearcănele de sub ochi i se măriseră. Se zvonea că-i putrezeau măruntaiele, că făcuse un abces la vintre. Mă rugam să nu fie adevărat, căci țineam foarte mult la el. După ce urcă treptele și se așeză, regele își aținti ochii înainte, dar, orbit de durere, nu vedea nimic.

Într-un fel eram ușurată că nu se uită la mine, căci mă temeam că privirea lui ar fi fost încărcată de reproșuri. Cu două săptămâni în urmă, indignat la culme, împăratul Carol respinsese acuzația de a fi ordonat asasinarea Delfinului: „Dacă aș fi dorit așa ceva", declarase el, „aș fi putut să-i omor atât pe tată, cât și pe fiu cu ani în urmă, când se aflau amândoi în stăpânirea mea". Agenții săi de la curtea Franței răspândiseră zvonul că eu, ca o adevărată Medici flămândă de putere ce eram, îl convinsesem pe Montecuculli să-l otrăvească pe Delfin, cu largul concurs al soțului meu.

Regele Francisc mă iubea și n-a dat crezare acestor acuzații, dar îl îndurerau. Din ziua în care începuse să se audă zvonul, devenise și mai distant față de mine, evitându-mi privirile și întrebările, până când am ajuns pentru el aceeași creatură mută și invizibilă care eram acum pentru soțul meu.

Henric, noul Delfin, urcă ultimul scara. Durerea lui era atât de întunecată, atât de deplină, încât, de când murise fratele său, refuzase să primească orice fel de vizită. În ochi nu i se zăreau în această dimineață nici fulgerele reci ale răzbunării, nici măcar vreo umbră de satisfacție îndârjită, ci doar nesiguranță și suferință adâncă. Nu-i aducea nici o bucurie gândul că va fi mai multă suferință, mai multă moarte.

Nu i-am zâmbit când a pășit pe estradă, ci l-am ațintit cu o privire încărcată cu toată dragostea mea. El o văzu și își întoarse repede ochii, de parcă nu suporta să mă vadă. Inelul cu piatră neagră, Aripa Corbului, pe care îl purtase cu atâta încredere în fiecare zi de când îl primise, dispăruse. Nu avea nimic pe deget.

Gesturile acestea mărunte – privirea întoarsă, lipsa inelului – m-au zdrobit. Mi-am lăsat capul în piept și nu l-am ridicat nici măcar când micuța Marguerite, crezând că-l jelesc pe fratele ei mort, mă strânse de mână și-mi spuse să nu mai fiu tristă.

După ce regele și Delfinul s-au așezat, noi, ceilalți, le-am urmat exemplul. Din piață se auzi strigătul unuia dintre străjerii scoțieni din garda personală a regelui, care stătea, îmbrăcat în uniforma lui cu kilt, lângă valeții care țineau cei patru armăsari negri ce răscoleau nerăbdători praful cu copitele.

Ca răspuns la acel strigăt, spre centrul pieței înaintă în pas solemn un mic grup de persoane. În frunte venea cardinalul de Lorena, înveșmântat în roșu, și căpitanul Gărzilor Scoțiene, cu o înfățișare foarte bărbătească, în ciuda kiltului și a pletelor castaniu-roșcate ce i se revărsau pe umeri. Îi urmau doi străjeri care încadrau un prizonier.

Acesta era Sebastiano Montecuculli, nefericitul care pusese un pahar cu apă rece în mâinile nădușite ale Delfinului. Montecuculli era conte, foarte inteligent și atrăgător, cu o educație desăvârșită. Într-atât îl fermecase pe Delfin, încât acesta îi oferise singura poziție disponibilă între servitorii lui personali, aceea de paharnic, a cărui îndatorire era de a purta cupa prințului. Știam că, dacă Francisc ar fi trăit ca să vadă cruzimea cu care era tratat nefericitul gentilom, ar fi fost oripilat.

Montecuculli avea cam treizeci de ani și fusese un bărbat frumos și plin de viață. Acum era adus de spate, cu picioarele strâmbe, cu mersul țeapăn și împleticit din cauza cătușelor de fier pe care le purta la încheieturile mâinilor și la glezne. Era de nerecunoscut: avea fața vânătă și tumefiată, nasul turtit. Din păr îi fuseseră smulse smocuri întregi, lăsând la vedere pielea capului acoperită de sânge închegat. Singurul veșmânt îi era o cămașă de noapte plină de sânge și de excremente. Îi venea până la genunchi; cea mai slabă adiere de vânt i-o ridica, lăsându-i la vedere organele genitale.

Cardinalul de Lorena și căpitanul se apropiară de estradă, iar străjerii îl târâră pe Montecuculli în fața regelui. Paharnicul căzu în genunchi, în semn de implorare, dar și din lipsa puterilor. Cu glas puternic, cardinalul îl conjură să-și recunoască păcatul.

Montecuculli retractase deja prima mărturisire. Când fusese supus torturilor, mărturisise din nou, dar după aceea tăgăduise din nou acuzația. Acum se uita spre rege și încerca să întindă spre el mâinile tremurătoare, dar nu le putea ridica. Începu să vorbească cu glas abia auzit. Cu greu puteai înțelege ce spune, căci aproape că nu mai avea dinți:

— Îndurare, Maiestate! L-am iubit pe prinț și niciodată n-am vrut să-i fac vreun rău! Jur pe Dumnezeu Atotputernicul și pe Preasfânta Fecioară că sunt nevinovat și că l-am iubit!

Începu să plângă în hohote și se prăbuși cu fruntea pe bolovanii din caldarâm.

Toată lumea își întoarse ochii spre rege. Francisc rămase o vreme nemișcat; doar pe obraz i se zbătea un mușchi. Apoi spintecă aerul cu mâna, arătând în jos.

Căpitanul le făcu un semn din cap oamenilor săi. Străjerii încercară să-l ridice pe Montecuculli, dar bietul om nu se putea ține pe picioare, așa că îl târâră spre locul unde așteptau caii. Condamnatul începu să strige:

Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum[1]…

Străjerii îi desfăcură cătușele și-l dezbrăcară de cămașă, lăsându-i la vedere pielea vărgată toată de dungi roșii, vinete, verzi și galbene. Montecuculli continua să se roage atât de pătimaș, atât de grăbit, că vorbele i se îngrămădeau una într-alta:

Mater Dei, ora pro nobis peccatoribus, nunc et in hora mortis nostrae…

Maica lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi, păcătoșii, acum și-n ceasul morții noastre.[2]

La comanda căpitanului, valeții aduseră caii și-i așezară în jurul condamnatului care zăcea gol, întins pe spate: mâna dreaptă o avea spre nord, cea stângă spre sud, piciorul drept spre nord-vest, cel stâng spre sud-vest. O curea de piele împletită – groasă cât brațul meu și întărită cu scoabe – era prinsă de harnașamentul fiecărui cal cu niște catarame mari. La capătul fiecărei curele atârna un fel de brățară din piele bătută în ținte.

Când unul dintre străjeri încercă să-i bage încheietura mâinii într-o brățară, nenorocitul prizonier se încordă și începu să urle și să se zbată, încât fu nevoie de încă doi oameni ca să-l imobilizeze, în timp ce alți patru îi prindeau brățările, strângându-le și legându-le zdravăn, la încheieturile mâinilor și pe coapse, chiar deasupra genunchilor. Scoțienii

1 „Bucură-te Marie, cea plină de har, Domnul este cu tine…“ (lat.) – începutul principalei rugăciuni adresate Fecioarei de către credincioșii catolici. (N. tr.)

2 Încheierea rugăciunii menționate în nota anterioară. (N. tr.)

își terminară repede treaba și se retraseră împreună cu căpitanul lor la o distanță sigură.

Un bărbat – călăul, cu un bici lung în mână – aștepta în spatele cailor. Îi vorbea condamnatului cu glas scăzut, își cerea fără îndoială iertare, după datină, dar Montecuculli era prea prins în ghearele terorii și nu se putea opri din urlete. Călăul ridică fruntea și strigă o comandă către valeți, care încălecară fiecare pe calul său. Fiecare cal făcu un singur pas într-una din cele patru direcții, iar Montecuculli, lăbărțat ca o stea-de-mare, se ridică ușor de la pământ.

Lângă mine, micuța Marguerite începu să plângă încetișor.

Călăul – un scoțian tânăr și frumos, cu o barbă scurtă, blondă și cu o față imobilă – se uită spre rege. Francisc răsuflă adânc și dădu o singură dată încet din cap.

Călăul se îndepărtă cât de mult putu de condamnat, în așa fel încât să nu stea în calea cailor, apoi plesni caii cu biciul peste crupe. Îmboldiți de lovituri și de călăreții lor, armăsarii porniră de pe loc în galop.

Marguerite își îngropă fața în poala mea, încleștându-și mâinile de fustele mele, dar pe mine rangul și groaza mă constrângeau să văd totul.

Țâșniră jerbe de sânge, ca un foc de artificii. Într-o clipă, brațele nenorocitului fură smulse din umeri, picioarele de la șolduri, lăsând oasele albe ale încheieturilor la vedere. Inerția făcu trunchiul condamnatului să se rostogolească o dată și încă o dată, până ce rămase cu fața în sus. Ceea ce rămăsese din el nu mai avea nimic omenesc; sângele gâlgâia din cele patru găuri mărginite de carnea zdrențuită. Din gaura cea mai mare ieșea o bucată lucioasă de intestin, iar trunchiul sălta pe pietrele caldarâmului ca un pește pe uscat.

Era viu. Montecuculli era încă viu.

Caii se opriră nu prea departe și se întoarseră încet, trăgând după ei mădularele rupte, încât condamnatul să le poată vedea. Unul dintre ei se opri chiar lângă capul muribundului, expunând ciotul unui picior care încă zvâcnea.

În mulțimea de curteni din spatele meu, un om începu să vomite.

Stăteam nemișcată, cu o expresie calmă, cu mâna pe umărul micuței Marguerite, care hohotea cu fața ascunsă în poala mea. Am privit totul, în toate secundele acelea infernale, interminabile, până când

Montecuculli încetă să mai țipe, până când trupul mutilat încetă să se mai zbată, până când din leș încetă să mai curgă sânge.

Când Maiestatea Sa, părând mulțumit, se sculă în picioare, m-am ridicat și eu odată cu ceilalți. M-am uitat la soțul meu și nu mi s-a părut mai împăcat; ba chiar se părea că ziua aceea îi sporise durerea. Am cercetat cu atenție și chipul regelui Francisc. Fața lui nu mai era aceea a unui tată iubitor; era a unui cârmuitor neîndurător, a cărui sete de răzbunare nu era nici pe departe ostoită.

După execuție, regele merse la liturghie și primi Sfânta Împărtășanie fără cea mai mică reținere. Dacă avea cumva mustrări de conștiință pentru moartea paharnicului, ele nu erau într-atât de puternice încât să simtă nevoia să se spovedească.

După liturghie ne-am retras în apartamentele noastre. Eu m-am dus în cabinet și am continuat calculele pentru horoscopul lui Henric.

Saturn e o planetă rece, deprimantă, întunecată. Prevestește necazuri și pierderi și favorizează melancolia. Un horoscop nativ sub semnul lui Saturn indică o viață nefericită și moartea timpurie a celor dragi. Orice planetă care apare în casa sau în zodia guvernată de el are atributele mult amplificate. Iar în cazul dragului meu Henric, Saturn apărea în zodia pe care o guverna, Capricornul.

Constatând acest lucru și gândindu-mă la toate rănile pe care le provocase ziua aceea, m-am hotărât să întreprind o faptă îndrăzneață și impetuoasă. Am mers la apartamentul soțului meu. Nu-mi propusesem să-i spun ceva anume; voiam doar să-l liniștesc, să-l mai fac, poate, să se destindă cu o conversație plăcută. De fapt, speram ca mângâierile mele să mi-l aducă înapoi.

Era aproape de căderea serii, dar Henric nu era în apartamentul său; valetul său pretindea că nu știe unde e. După ce i-am cerut omului să mă anunțe când se întoarce stăpânul lui, m-am întors și eu în cabinetul meu.

Am cinat singură și pe urmă i-am spus doamnei Gondi că doresc să fiu anunțată când se va retrage Henric. Trecură ceasuri întregi, dar am refuzat să mă dezbrac; am început să-mi fac griji.

Când, în sfârșit, am primit vestea că se dusese în apartamentul său, se făcuse foarte târziu. Îngrijorată, m-am dus și i-am bătut în ușă.

Îmi deschise un alt valet, care fu foarte mirat când mă văzu acolo; Henric era înăuntru, fără pantaloni, cu gulerul desfăcut. Era frânt de oboseală, dar părea ceva mai binedispus. Când mă văzu în ușă, în ținută completă, ridică alarmat din sprâncene.

— Catherine! S-a întâmplat ceva?

Acum măcar se uita la mine.

— Nu s-a întâmplat nimic rău. Domnule, vă rog să așteptați afară până vă chem, am adăugat adresându-mă valetului.

După ce-i aruncă o privire speriată lui Henric, care încuviință, valetul ieși pe coridor.

Soțul meu îmi făcu semn să mă așez lângă el. M-am așezat și nu m-am putut opri să remarc cât de bine i se definiseră trăsăturile feței, încadrate de o frumoasă barbă neagră, și ce minunat se răsfrângeau luminile focului în ochii lui întunecați. Simplul fapt că ne aflam împreună, singuri, atât de aproape, mă dezarma total și îmi amintea de ziua când făcuserăm dragoste pe covor, în fața căminului. Am lăsat ochii în jos, privindu-mi mâinile și m-am simțit cuprinsă de un val de căldură ce urca în sus, pe șira spinării.

— N-am vrut să te tulbur la o oră atât de târzie, i-am spus eu. Iartă-mă. Voiam doar să-ți spun că știu ce grea a fost pentru tine ziua de azi.

— Îți mulțumesc, îmi răspunse el cu o vagă undă de nerăbdare în glas.

Era obosit și își dorea să plec mai repede; avea în mână o batistă pe care o tot strângea în pumn.

Mi-am dat seama că totul se putea sfârși aici, așa că i-am spus cu îndrăzneală:

— Mi-a fost dor de tine, Henric. Îmi fac griji pentru tine; văd că n-ai mâncat și mă tem că ai putea să te îmbolnăvești.

De inel nu l-am întrebat, căci nu voiam să se retragă prea repede în defensivă.

— Eu… ăă… Voiam… Pot să te îmbrățișez? Așa, simplu, ca o rudă, ca să-mi arăt dragostea și grija pentru tine.

Se sculă cam prea repede în picioare.

— Sigur că da, Catherine, îmi spuse el și începu să se uite nervos în altă parte.

Era foarte înalt. L-am înconjurat cu brațele și mi-am lipit obrazul de pieptul lui. L-am îmbrățișat ușor și am închis ochii, sperând ca starea mea de bine să-l relaxeze, dar i-am deschis brusc la loc.

Henric mirosea a parfum de lăcrămioare.

M-am tras înspăimântată înapoi. Era îmbrăcat în aceleași haine pe care le purtase la execuție: un pieptar negru cu mâneci de catifea neagră – despicate, ca să se poată vedea satinul alb al cămășii. Alb, ca fusta de dedesubt a doamnei de Poitiers. Pe masa de alături stătea bereta lui de catifea neagră, cu o singură pană cenușie – asortată cu banda cenușie de la boneta doamnei.

— Ai fost *cu ea*, am șoptit. Din cauza asta ți-ai scos inelul pe care ți l-am dat eu?

Fața i se făcu stacojie. Se uita în pământ, prea rușinat ca să mă privească în ochi; deschise pumnul și, parcă recunoscând adevărul spuselor mele, aruncă pe masă batista, de fapt o broboadă albă de mătase, matlasată, cu margini negre și cu un D mare brodat pe ea.

— Tu, am rostit eu, tu, care îți urai tatăl pentru că nu se purta frumos cu regina. Acum ești obligat să te urăști pe tine însuți.

— N-am vrut să se întâmple asta, Catherine, îmi spuse el încet, cu glas tremurat. N-am vrut să te fac să suferi.

— Are de gând să se folosească de tine, i-am întors-o eu furioasă. Acuma, că ești Delfin, renunță pentru tine la faimoasa ei virtute. Te duce în ispită.

— Nu-i adevărat, scutură Henric din cap. Ea m-a iubit când nu mă iubea nimeni. Ne-a iubit pe mine și pe Francisc ca și cum ne-ar fi fost mamă, chiar și după ce tata ne-a lăsat pe mâna spaniolilor. Când a auzit că Francisc e mort, aproape că a murit și ea de durere. Îl iubea la fel de mult ca mine. Ea știe mai bine ca oricine ce a însemnat pentru mine pierderea lui.

— O mamă nu-și mângâie copilul desfăcându-și picioarele în fața lui! am strigat eu cu ură.

Își smuci capul de parcă l-aș fi lovit.

— De dragul tău, vorbi el răgușit, am rezistat cât am putut tentației. Am luptat amândoi împotriva ei… până când durerea ne-a doborât. Astăzi a fost prima dată când am păcătuit și Dumnezeu m-a și pedepsit, trimițându-te aici, ca să văd cât de tare te-am rănit.

Pentru prima dată se uită în ochii mei.

— Am încercat din răsputeri să te iubesc, Catherine, dar inima mea îi aparținea ei cu mult înainte să vii tu. Știu că e un păcat – și dacă e să ard în Iad, atunci asta să-mi fie soarta. Dar nu mai pot trăi fără ea.

Am rămas mută. Henric luă un mic obiect de pe masa de toaletă și mi-l puse în palmă: inelul-talisman.

— Ia-l, îmi ceru el. E o superstiție prostească și păgână. N-ar fi trebuit să accept niciodată să-l port.

Am strâns darul nedorit în pumn. O tăietură de cuțit nu mi-ar fi putut pricinui mai multă durere; mă năpădi un val de lacrimi pe care nu mi le puteam stăpâni. Urâtă, nedorită, mai aveam demnitatea neatinsă, iar acum pierdusem și asta.

M-am răsucit și am fugit plângând în hohote la mine în apartament și nu m-am oprit din plâns nici când doamna Gondi a concediat doamnele de onoare, nici când mi-a sărutat mâinile, nici când m-a îmbrățișat și-a plâns și ea odată cu mine.

Începând din ziua aceea, Henric purtă culorile Dianei, alb și negru. Poate din invidie față de fiul său, Maiestatea Sa, plictisit și desfrânat cum era, își chemă amanta lângă el – împotriva sfatului medicului său.

A doua zi după sosirea ei, de dimineață, am ieșit călare cu ducesa d'Etampes și cu tovarășa ei nedespărțită, Marie de Canaples. Cea din urmă era și mai durdulie, pe când ducesa, în lipsa amantului, se făcuse și mai subțire, și mai ascuțită. Când am ajuns aproape de grajduri, cele două doamne șușoteau împreună pe ascuns, cu capetele apropiate; când mă zăriră, se despărțiră iute. Ducesa îmi zâmbi cu buzele atât de strânse, că parcă înghițise un porumbel; doamna de Canaples își arătă toți dinții ei mărunți și ascuțiți, de vulpe. Conversația din timpul plimbării a fost căznită, amândouă femeile erau rezervate și distante. După ce ne-am întors, eu am plecat singură, iar ele începură să șușotească și să râdă în spatele meu înainte să apuc măcar să mă îndepărtez. Știam că n-o să mai ies niciodată cu ele.

Eram îndeajuns de naivă încât să cred că mă evitau fiindcă auziseră de cearta mea înlăcrimată cu Henric – fără îndoială că toată curtea era la curent cu legătura soțului meu cu doamna de Poitiers, iar eu aflasem ultima.

Dar în spatele zâmbetului compătimitor și ironic al ducesei se ascundea mai mult de-atât. Ar fi trebuit să fiu mai atentă la aluziile pe care le făcea doamna Gondi în timp ce mă îmbrăca pentru cină, că erau unii curteni care cârteau împotriva mea. Acum îmi dau seama că voia să mă pună în gardă, dar n-am luat vorbele ei în seamă.

În seara aceea regele dădea un mic banchet, la care participau mulți membri ai familiei de Guise. Aceștia erau descendenți ai Casei Regale de Anjou și aveau oarecare drepturi la tron. Era de datoria regelui să fie în relații bune cu ei; în seara aceea se întreținu cu ducele, cu soția lui și cu fiicele lor, Renée și Louise. Renée era mică încă, dar Louise era o frumusețe de fată, cu ochi negri, aflată deja la vârsta măritișului. Tânărul Carol, care începuse de vreun an de zile să fie atras de femei, era în mod vădit fermecat de ea.

Imediat ce mi-a permis eticheta, m-am retras în apartamentul meu, prea amărâtă ca să mai fiu în stare de flecăreala care urma la sfârșitul cinei. Ca să-mi găsesc o ocupație, am continuat să lucrez la horoscopul lui Henric. După un timp mâhnirea mi-a mai trecut și m-am lăsat absorbită de muncă. Am lucrat până târziu în noapte, întrerupându-mă doar cât doamna Gondi și o altă doamnă de onoare m-au dezbrăcat și mi-au pieptănat părul.

Stăteam la măsuța mea de scris din micuțul meu cabinet și studiam astrele lui Henric. El era Berbec – o zodie încăpățânată, guvernată de Marte – iar ascendentul îl avea, ca și mine, în Leu, un semn clar al regalității.

În noaptea aceea m-a preocupat în special Casa a cincea din horoscopul meu și al lui, Casa copiilor. Speram să găsesc în ea vești bune, promisiunea unor moștenitori. Dar în cazul lui Henric – și, groaznic, și într-al meu – casa era cam goală și se afla sub semnul Scorpionului, guvernatorul secretelor și minciunilor, al lucrurilor ascunse, al celei mai negre magii.

Asta mi-a sfărâmat fragila speranță pe care mi-o făurisem în ultimele câteva ceasuri. Nu numai că nu se arătau semne de viitori moștenitori, dar zona aceea era, la amândoi, guvernată de minciună și de forțe întunecate. M-a cuprins spaima și am încercat să mă conving pe mine însămi că interpretasem greșit natura malefică a Scorpionului în relație cu Casa a cincea. Luasem cu mine la Lyon scrierile lui Agrippa și m-am hotărât să consult una dintre cărțile lui, în speranța că voi

descoperi ceva care să arate un viitor mai bun. În apropierea apartamentului meu era o mică bibliotecă și cufărul meu cu cărți fusese așezat în ea. Mi-am luat halatul pe mine și m-am strecurat afară.

Apartamentul meu era la etajul al treilea. O scară exterioară în spirală îl lega de o curte de la nivelul al doilea, unde se aflau apartamentele regelui și reginei și, de asemenea, biblioteca. Am coborât iute scara, fără să fac zgomot, cu lampa în mână. Era o noapte liniștită, senină; cerul de noiembrie era presărat de stele, iar luna uriașă, ca de ceară, arunca umbre în calea mea. Halatul nu-mi prea ținea de cald, iar mâna îmi îngheța pe balustrada de piatră; când am ajuns în curtea de la etajul al doilea îmi clănțăneau dinții.

Am luat-o la fugă pe aleea care ducea la intrarea flancată de doi ienuperi înalți și le-am făcut un semn de salut din cap străjerilor, care se obișnuiseră de-acum cu plimbările mele nocturne. După ce am cotrobăit un pic prin teancurile de cărți din bibliotecă, am găsit volumul al doilea din scrierile lui Agrippa. L-am luat sub braț și, cu lampa în cealaltă mână, am ieșit înapoi în noapte.

N-am ajuns departe. Înainte să trec de ienuperii care flancau intrarea am auzit râsete plutind prin aerul înghețat. Veneau dintr-o logie care dădea pe terasa din spatele apartamentului regelui; terasa se deschidea exact spre partea de curte pe unde trebuia să trec.

Instinctiv, am micșorat flacăra lămpii și am rămas în umbra ienuperilor. Râsetele se auziră mai tare în momentul în care o siluetă feminină, luminată din spate de lună, apăru alergând pe terasă.

O voce de bărbat o strigă din logie:

— Anne! Anne, ce faci? E foarte frig afară!

Indignarea regelui era temperată de o bună dispoziție care se datora un pic și vinului.

Ducesa își desfăcu brațele și începu să se învârtă, o siluetă întunecată, îmbrăcată doar cu o cămașă care nu-i ajungea nici până la șolduri; de la brâu în jos era goală. Părul desfăcut îi flutura în jurul umerilor.

— E minunat! Simt că renasc! M-ai umplut de nădușeli.

— Anne… se auzi din nou vocea Maiestății Sale, nerăbdătoare de această dată.

— Francisc, se strâmbă ea și râse. Vino și ia-mă aici, la lumina lunii!

Regele apăru și el – umbra lui se vedea înaltă și trupeșă, a ei, mică precum un spiriduș – și se repezi deodată la ea cu un răget. La început ducesa fugi de el, dar se lăsă repede prinsă la marginea terasei. Își puse palmele pe balustrada de piatră înaltă până la brâu, cu spatele spre rege.

— Maiestate, revendicați-vă premiul.

Regele se așeză în spatele ei, cuprinzându-i șoldurile cu mâinile, gata s-o pătrundă, dar ducesa se trase într-o parte, cuprinsă de o rezervă bruscă.

— Femeie, nu mă chinui… gemu el.

— Louise e o fată foarte frumoasă, nu crezi?

— Tu ești mai frumoasă ca ea.

Francisc îi înconjură talia cu brațele și o ridică pe vârful picioarelor, sperând s-o poată pătrunde, dar ea se răsuci iute cu fața la el.

— A avut parte în ultimul timp de atâta durere… spuse ea devenind dintr-odată serioasă. Merită o femeie frumoasă, de sânge regal.

— Nu mă sâcâi, Anne. Nu vreau să am nimic de-a face cu familia de Guise. Verișoara lui Henric, Jeanne… E aproape de vârsta măritișului și aduce cu ea coroana Navarrei. Ar fi o partidă mult mai potrivită pentru el. Dar Catherine e o fată tare bună. Mai dă-i un răgaz și hai să nu mai vorbim acum despre asta…

— Trebuie să fie Louise, îl contrazise ea ferm. Ți-ar face nepoți care ar uni Casele de Guise și de Valois. N-ar mai fi între ele lupte pentru tron…

Francisc oftă, cam enervat; silueta lui întunecată încremeni.

— Toate astea sunt încă premature. Nici nu m-am gândit serios la ele.

— Dar *trebuie* s-o repudiezi, se repezi Anne. Poporul n-o iubește, Henric nu poate s-o sufere… Ce ți-a adus ea? Numai dezamăgiri.

— Ajunge! porunci Francisc.

Umbrele lor se uniră într-un sărut, apoi regele o întoarse brusc cu spatele la el și o frânse de șale. Ducesa își încleștă mâinile de balustradă iar el intră în ea și începu să împingă.

Anne scoase un icnet scurt, apoi râse; răsuflarea i se ridica într-un norișor deasupra capului, în aerul rece al nopții.

— Francisc! Ești ca un taur!

Am stins lampa și mi-am întors ochii în altă parte. Timp de minute întregi am ascultat zgomotele ce însoțeau scena aceea pasională. Curând am început să tremur fără să mă pot stăpâni, și nu numai frigul era de vină.

Douăzeci şi unu

În noaptea aceea n-am mai citit cartea de astrologie a lui Agrippa; mintea și inima îmi erau prea agitate ca să mă mai pot concentra la orice altceva decât la cele auzite din întâmplare. Am stat întinsă în pat, trează, uitându-mă la desenele baldachinului de deasupra capului meu.

Fără copii, fără dragostea lui Henric, eram lipsită de orice sprijin și apărare. Regele Francisc avea să-i trimită papei o petiție și avea să obțină anularea căsătoriei pe motiv că sunt stearpă. N-ar fi prima căsătorie regală terminată în acest fel. Aveam să fiu alungată – în Italia, probabil, deși la Florența nu mă puteam întoarce atâta timp cât acolo stăpânea Alessandro.

Iar Henric – iubitul meu, infidelul meu Henric – nu m-ar mai avea lângă el ca să-l apăr, așa cum eram sortită. Fără mine ar muri exact ca în visul meu, scăldat în sânge, fără ajutor.

Nu eram în termeni extraordinar de buni cu Dumnezeu, dată fiind lecția pe care o învățasem de timpuriu, cum că Universul nu e un loc unde să găsești dreptate sau ocrotire. Dar m-am rugat la Cel ce guvernează stelele și planetele. I-am promis că, dacă-mi îngăduie să rămân lângă dragul meu Henric, voi fi în stare să renunț la orice, chiar și la ultimele rămășițe de mândrie.

Dimineața m-am sculat frântă de oboseală, dar hotărâtă, și i-am scris Maiestății Sale o scurtă scrisoare prin care-i ceream o audiență privată. N-aveam de gând să port, precum dușmanii mei, o campanie de șușoteli, dându-mă bine pe lângă favoriții regelui și cerșindu-le ajutorul. Francisc spusese că sunt fiica lui; spusese că e tatăl și prietenul meu. Aveam să-i vorbesc direct lui și nimănui altcuiva.

Răspunsul veni repede. Regele mă primea imediat după ritualul matinal al îmbrăcării.

În dimineața aceea nu purtam bijuterii, eram îmbrăcată în doliu, pentru Delfin. Maiestatea Sa mă primi singur, în cabinetul său privat, în care nu se putea intra decât la invitația sa personală. Era mic, dar foarte frumos aranjat, cu pereții acoperiți de lambriuri sculptate din lemn de cireș lăcuit; în spatele unora erau compartimente în care se păstrau documentele secrete. Încăperea era dominată de un birou uriaș, din lemn de mahon; pe suprafața lui lustruită se întindea o hartă – a Provenței, bănuiesc, acolo unde era câmpul de luptă –, dar acum era făcută sul, așa că nu puteam vedea însemnările de pe ea. Probabil că nu mi se putea acorda încredere în ceea ce privește secretele de stat.

Francisc stătea în spatele biroului. Fața lui prelungă era marcată de excese, obrajii îi erau cărnoși și grei, ochii umflați. Firele albe care îi apăruseră la tâmple la moartea Delfinului îi străluceau acum și în barbă. Era îmbrăcat sobru, pentru muncă, nu pentru distracție, cu o tunică simplă, neagră.

— Catherine. Ia loc, te rog.

Gura îi zâmbea, dar în ochi i se citea prudența.

— Cu voia Maiestății Voastre, voi rămâne în picioare, am răspuns eu, sperând ca suferința mea să nu țină mult.

— Cum dorești, se învoi el.

Știind despre ce venisem să vorbesc – și crezând că are o poziție opusă alei mele – avea o atitudine cât se poate de protocolară. Era pregătit să se poarte ca un rege, să facă ceea ce era mai bine pentru Franța; ca să reușească, îi lăsase pe mâna dușmanilor până și pe cei de un sânge cu el. Eu, o străină, o nou-venită, n-aveam nici o șansă.

Am lăsat la o parte orice prefăcătorie.

— Sire, eu vă iubesc, i-am spus. Și îl iubesc pe fiul Maiestății Voastre. Știu că acum sunt pentru amândoi o povară. Așa că…

Vocea mi se frânse; mi-am blestemat în sinea mea slăbiciunea. Când am reușit să mă adun, m-am uitat din nou la Francisc. Avea o expresie încordată și rezervată.

— Așa că nu mă voi opune repudierii. Admit că trebuie să faceți ceea ce necesar din punct de vedere politic și nu nutresc nici un resentiment.

Regele rămase cu gura căscată. Nu se așteptase la aceste cuvinte și era dezarmat.

— Vă rog numai…

Gâtlejul mi se încordă, vorbele nu mai reușeau să iasă. Am repetat ultimele cuvinte și, când odată cu ele se porni șuvoiul de lacrimi, am lăsat capul în jos ca să mi le ascund și m-am forțat să continuu:

— Vă rog numai să-mi îngăduiți să vă slujesc, oricât de umilă ar fi însărcinarea pe care Maiestatea Voastră sau fiul Vostru ați binevoi să mi-o dați. Vă rog numai să nu mă îndepărtați. Aș sluji-o bucuroasă pe femeia care va deveni soția lui Henric. Numai să pot rămâne aici...

M-am prăbușit în genunchi; am izbucnit în hohote de plâns, ascunzându-mi fața. Mă umileam, dar nu-mi păsa. Mă gândeam numai la Henric, care avea să fie rănit, avea să moară pentru că eu aș fi fost departe și n-aș fi putut să-l salvez.

Când am ridicat în sfârșit ochii, cu răsuflarea tăiată și udă toată de lacrimi, Francisc stătea drept ca o lumânare în spatele scaunului său. Observam cum îl invadează treptat o emoție intensă care-i lărgea încet ochii și-i accelera respirația – cu toate că n-aș fi putut spune dacă simte furie, frică sau repulsie. Eu stăteam mai departe în genunchi, ștergându-mi ochii și așteptând să se dezlănțuie furtuna. Îmi spuneam în sinea mea, plină de ură și de revoltă arzătoare față de mine însămi, că soarta mea nu îmi aparține mie și nici măcar lui Dumnezeu, ci e în mâna oamenilor: rebelii, papa, regele.

Regelui începu să i se zbată un mușchi pe obraz, exact ca în ziua aceea însorită de octombrie când îl văzuse pe Montecuculli rupt în bucăți.

— Catherine, șopti el în timp ce pe față i se citea îndoiala, apoi tristețea, apoi în sfârșit, hotărârea.

Ieși de după birou și mă luă cu blândețe de umeri, ridicându-mă în picioare.

— Nici un sfânt n-ar putea fi mai umil decât tine, continuă el. Ar trebui să învățăm toți de la tine. Prin voința lui Dumnezeu ești soția fiului meu și fiica mea. Îți spun acum categoric că la curtea mea nu se va mai pomeni nimic despre repudiere.

Mă sărută pe obraz și mă luă în brațe.

Dacă aș fi încercat să-l manipulez – dacă m-aș fi dus la el și-aș fi început să mă prefac că plâng și n-aș fi vorbit sincer, din inimă –, m-ar fi alungat cu siguranță; m-ar fi alungat și dacă i-aș fi cerut să mă lase să rămân soția lui Henric. Dar, din prima zi în care ne-am cunoscut,

Maiestatea Sa mă iubise pentru umilința mea; trebuise doar să i se reamintească de ea.

Acum eram în siguranță – dar numai pentru un timp. Până când aveam să port în pântece pruncul lui Henric, continuam să fiu vulnerabilă. Ducesa n-avea să renunțe ușor la campania împotriva mea, iar Louise de Guise era încă foarte tânără.

Mi s-a luat o piatră de pe inimă când regele Francisc s-a hotărât s-o mărite pe Jeanne cu un duce german dispus să plătească o zestre scandalos de mare; războiul era o chestiune costisitoare, iar în momentul acela Francisc avea mai mare nevoie de bani decât de moștenitori. Ca femeie, Jeanne nu era frumoasă: avea nasul lung și borcănat, iar gura și bărbia prea mici. Dar era foarte inteligentă, la fel ca mama ei, iar ochii ei verzi, migdalați, cu gene dese, erau absolut superbi. Mi-am luat rămas-bun de la ea când urca în caleașca ce avea s-o ducă la Düsseldorf; mi-am zis că n-am s-o mai văd niciodată.

Poate din nemulțumire față de hotărârea ca eu să nu fiu repudiată curând, Henric ceru să plece pe câmpul de luptă din Provența. La început regele îl refuză, spunând că abia pierduse un fiu și nu voia să riște să mai piardă unul. Dar Henric era atât de hotărât, că avu câștig de cauză și plecă să se alăture locotenentului-general Montmorency în sud.

Cât timp Henric a fost plecat, am avut timp să mă gândesc bine la necazurile mele. Soțul meu avea o fire loială; acum, că își dăduse inima și trupul Dianei de Poitiers, i-ar fi repugnat fără îndoială gândul de a le mai dărui unei alte femei. Și totuși, dacă voiam să concep un moștenitor, Henric ar fi trebuit să vină des în dormitorul meu după ce s-ar fi întors de la război.

Nu mult după audiența mea la rege, m-am dus la regina Eleonora și am întrebat-o dacă mă pot bucura pentru un ceas de compania doamnei ei de onoare Diana de Poitiers.

Regina consimți cu amabilitate, deși atât ea, cât și anturajul ei înțelegeau ce ciudată e cererea mea. Eu și doamna de Poitiers ne purtam cât se poate de cordial una cu cealaltă atunci când drumurile noastre se încrucișau, dar altfel ne evitam și toată lumea știa de ce.

Doamna de Poitiers călărea cu picioarele desfăcute, ca un bărbat, fără să se jeneze că i se văd gambele și gleznele. Ca și mine, nu voia

să fie condusă de un valet și ținea frâul cu o mână foarte sigură. Calul ei era alb, ales probabil cu grijă ca să se asorteze cu garderoba ei de văduvă. Era o priveliște lipsită de culoare într-o zi neobișnuit de friguroasă pentru sudul Franței: Diana în ținuta ei negru cu alb, iarba acoperită de brumă, cerul de un cenușiu apăsător. În ciuda vremii urâte, eu îi cerusem să ieșim călare. Voiam s-o duc departe de palat și de urechile altora. Eram urmate la distanță de un valet, fiindcă s-ar fi putut să întâlnim vreun mistreț. Când a sosit momentul potrivit pentru o discuție serioasă, am ridicat mâna, făcându-i semn să rămână în urmă, iar noi am galopat până ce valetul nu se mai vedea decât cât un bob de mazăre. Nu voiam să ne observe cineva nici măcar fețele.

Diana de Poitiers n-avea încă patruzeci de ani, dar în părul ei auriu apăruseră fire albe, terne. În schimb avea un ten ferm – în afară de zona din jurul ochilor, căreia lumina tulbure îi scotea în evidență ridurile fine. Pe obraji nu i se vedeau vinișoare sparte sau buhăiala care dovedea o prea mare dragoste pentru vin.

În timp ce eu o priveam scrutător, încercând să-mi dau seama de ce o iubea soțul meu atât de mult, ochii ei erau cât se poate de calmi. Era o femeie neînfricată – trăsătura aceasta a ei era, fără îndoială, un balsam pentru sufletul nesigur și temător al lui Henric. În clipele acelea o disprețuiam aproape la fel de mult cum mă disprețuiam pe mine însămi.

Am zâmbit și i-am spus pe un ton degajat:

— Putem sta de vorbă?

Zâmbetul ei de răspuns nu era nici mai cald, nici mai rece decât al meu:

— Desigur, *Madame la Dauphine*, îmi răspunse ea. Dați-mi voie mai întâi să vă mulțumesc că-mi dați ocazia să călăresc. Îmi era dor de mișcare, dar nici una dintre doamne nu voia să mă însoțească, din cauza credinței lor că frigul e nesănătos.

Zâmbetul meu se stinse.

— Plăcerea e de partea mea. Noi două avem multe în comun, doamna mea. O bunică și plăcerea de a călări. Și chiar iubirea pentru același bărbat.

Așteptă continuarea vorbelor mele cu o expresie neschimbată, senină.

— Louise de Guise e o fată frumoasă, nu-i așa? am urmat eu. E atât de tânără și de proaspătă! Orice bărbat s-ar considera norocos să aibă o soție atât de minunată.

— Da, *Madame la Dauphine*, răspunse ea supusă.

Calul meu negru bătea nerăbdător din copite; am tras de frâu ca să-l calmez.

— Dar am auzit că are o fire cam iritabilă și dificilă. S-ar putea ca soțului ei să-i fie greu s-o stăpânească.

— Da, doamnă, așa am auzit și eu.

Ochii ei erau niște oglinzi în care nu mă puteam vedea decât pe mine, nelăsând să răzbată în afară nimic din ceea ce se găsea sub suprafața lor lucioasă.

— Mie mi s-a spus că sunt foarte răbdătoare. Numai de-ar fi și copiii mei la fel de răbdători.

— Mă rog să fie, *Madame la Dauphine.* Și mă rog să aveți mulți copii.

Fața, ochii, tonul ei scăzut și blând erau neschimbate, de parcă ar fi vorbit despre vreme. Putea fi totalmente sinceră sau totalmente falsă. Am încercat să-mi imaginez cum putea cineva care era așa de impasibil să stârnească atâta pasiune în inima soțului meu.

— Copii n-o să am deloc, am spus, dacă soțul meu nu va veni în dormitorul meu.

Am simțit cum mi se pune un nod în gât și am așteptat să-mi recapăt calmul.

Probabil că mi-a simțit durerea. Pentru prima dată privirea i-a devenit șovăielnică, a început să se uite peste capul meu, la un pâlc de copaci desfrunziți.

— Dacă nu va veni la mine, știm amândouă că voi fi nevoită să plec, am reluat eu pe un ton candid. Îl iubesc. E singurul motiv pentru care nu vreau să-i fac vreodată neplăceri, lui sau celor îndeajuns de norocoși ca să se bucure de afecțiunea lui… chiar dacă asta-mi frânge sufletul. Voința Delfinului trebuie respectată.

Diana mă privi din nou, încruntându-se ușor, cu o umbră de mirare și de prudență în ochi.

— E o atitudine demnă de toată lauda, îmi spuse ea.

— Louise de Guise n-ar fi atât de înțelegătoare.

Undeva, în apropiere, se auziră trosnete în lăstăriș și un stol de prepelițe își luă zborul. Pe crengile argintii stăteau niște ciori, se uitau în jos și dojeneau cu asprime niște acuzați invizibili. Din depărtare, însoțitorul nostru întinse alarmat gâtul, dar zgomotul nu se repetă, iar ciorile tăcură și ele. Eu și Diana le-am privit câteva clipe, apoi ne-am întors din nou una spre cealaltă.

Cutele discrete care-i apăruseră pe frunte începură să se destindă în clipa când luă o hotărâre.

— Casa de Valois trebuie să aibă moștenitori, spuse ea și pentru o clipă m-am gândit speriată că se referă la neputința mea de a avea copii și că e de acord cu cei ce voiau să fiu repudiată.

Dar adăugă încet:

— Va veni în patul Alteței Voastre.

— Eu n-am luat niciodată în glumă o înțelegere, am precizat eu. Și am auzit că sunteți o femeie de onoare.

— Aveți cuvântul meu, doamnă.

Ne-am întors la castel fără să mai schimbăm un cuvânt. Acum, că umilința mea era totală, n-aveam nici un chef de conversații de complezență.

Pe drum am simțit ceva rece și ușor ca o pană atingându-mi gâtul ca o înțepătură. M-am uitat la cerul amenințător și am văzut ceva ce părea imposibil: fulgi de zăpadă plutind încet în jos, albi, moi și tăcuți.

După o vreme, Henric se întoarse de la război. În calitatea lui de Delfin, era comandantul suprem al forțelor militare din Provența, dar, conștient de lipsa lui de experiență, îl consulta pe locotenentul general, Marele Maestru Montmorency, în legătură cu orice manevră. Atitudinea lui deferentă dădu roade: armata noastră îi învinse categoric pe invadatorii imperiali. Drept urmare, Henric și Montmorency deveniră prieteni apropiați și fură întâmpinați la întoarcere ca niște eroi. Regele nu avea decât cuvinte de laudă pentru amândoi.

Retorta războiului îl preschimbase pe Henric într-un bărbat adevărat și-i întărise încrederea în sine. Îl făcuse, de asemenea, să se hotărască să nu mai ascundă legătura lui cu doamna de Poitiers. Îi purta cu mândrie culorile, alb și negru, și adoptă ca emblemă Luna Nouă, simbolul Dianei, zeița vânătorii.

Dar după câteva zile de la întoarcere, Henric apăru la ușa dormitorului meu. Aducea cu el resemnare, nu bucurie, dar nici resentimente. Diana îi spusese cu siguranță totul: cred că era și el ușurat că nu voiam să le fac necazuri.

Se purta cu mine distant, dar frumos. Vederea trupului său – trup de bărbat de-acum, cu piept și spate musculos – mă făcea să-l doresc dureros de mult. De fiecare dată când mă culcam cu el mă convingeam singură că de data asta o să reușesc să spun sau să fac acel lucru prin care-i voi câștiga inima; și de fiecare dată el se ridica prea repede din pat, iar eu rămâneam întinsă, satisfăcută, dar zdrobită. Nicicând plăcerea nu adusese cuiva atâta durere.

Trecu un an, apoi al doilea, al treilea, al patrulea, și eu tot nu rămâneam însărcinată. Îi consultam pe astrologii regelui și mă întâlneam cu Henric de fiecare dată când era perioada propice. Intonam descântece și vrăji păgâne; doamna Gondi mi-a pus o rădăcină de mătrăgună sub saltea; am urmat sfatul lui Aristotel și am mâncat ouă de prepeliță, andive și salată de toporași până mi s-a aplecat. Ascultându-l pe Agrippa, mi-am făcut un talisman pentru fertilitate guvernat de Venus și l-am pus lângă mătrăgună. Nimic n-a fost de nici un folos.

Anne, ducesa d'Etampes, începu iar să șușotească în urechea amantului său și în a oricui voia s-o asculte. Curtea se împărți în două tabere: cei care îi sprijineau pe din ce în ce mai bătrânul rege și pe perfida lui amantă și cei care priveau în viitor și îi sprijineau pe Henric și pe Diana de Poitiers. Ducesa era înfiorător de geloasă; o percepea pe Diana ca pe o rivală și voia s-o doboare. Cea mai bună cale de a reuși, hotărî ea, era să-i aducă lui Henric o soție nouă – una îndărătnică, voluntară, care nu i-ar fi acceptat amanta cu atâta bunăvoință ca mine. Și dacă asta avea să-mi facă și mie rău, cu atât mai bine, că prea mă proteja regele.

Așa că nu puteam decât să observ că, odată cu trecerea timpului, zâmbetele pe care mi le adresa Maiestatea Sa erau din ce în ce mai stinse, iar căldura din privirile și din îmbrățișările lui scădea din ce în ce. Talismanele, doctorii, astrologii… Totul eșuase. Și totuși, în sinea mea mă întorceam mereu la noaptea în care răposata mea mamă îmi vorbise. Cuvintele ei fuseseră nefiresc de limpezi; și cum nu puteam avea încredere în cei vii, m-am hotărât să mă încred în morți.

În noaptea în care o invocase magicianul fusesem foarte bolnavă, așa că nu-mi mai aminteam descântecele sau gesturile potrivite. Îmi aminteam doar că Ruggieri ne unsese și pe mine și pe el cu ceva ce păruse să fie sânge vechi.

Am păstrat niște sânge menstrual negricios și, într-o zi friguroasă de martie a anului 1543, în intimitatea cabinetului meu, m-am uns cu el pe frunte, apoi mi-am împuns degetul cu un ac de broderie.

Era nevoie și de sânge proaspăt, spusese Ruggieri. Morții aveau să-i simtă mirosul.

M-am așezat la masa de scris și mi-am presat degetul, storcând câteva picături mari și roșii pe o bucățică de hârtie. Mi-am muiat pana în ele și am scrijelit un mesaj:

Trimite-mi un copil.

Am aruncat hârtia în cămin. Flăcările se ridicară și înnegriră marginile, încovoindu-le spre centru pe măsură ce focul înainta.

Ma mère, am șoptit eu. *M'amie, je t'adore…* Mamă, ascultă-mi rugămintea și trimite-mi un copil. Spune-mi ce trebuie să fac.

Cenușa căzu peste buștenii aprinși; câțiva fulgii se desprinseră și începură să zboare prin aerul încins înainte să o apuce în sus, pe horn.

Am repetat cererea, cu ochii țintă în flăcările contorsionate. Nu mă adresam doar mamei, sau morților, sau lui Dumnezeu, sau diavolului. Vorbeam pentru oricine ar fi putut să-mi răspundă. Inima mi se deschise atât de mult, că între ea și puterea care punea universul în mișcare nu mai era nici un hotar. Cu voința, cu dorința mea îmi încleștasem mâinile pe acea putere și nu mai voiam să-i dau drumul.

În clipa aceea se deschise Raiul… sau Iadul. Nu știam care. Știam doar că atinsesem *ceva*; știam doar că rugămintea îmi fusese auzită.

A doua zi l-am urmat pe rege peste tot până după-amiază, când trebuia să țin eu însămi audiență. Ca Delfină, mulți oameni veneau să-mi ceară câte ceva, mai ales florentini care aveau nevoie de ajutor. Stăteam pe tron și ascultam fiecare poveste tristă.

Prima era a unei văduve Tornabuoni mai în vârstă, înrudită prin căsătorie cu familia Medici. Trăise în vila răposatului ei soț până când slugoii lui Alessandro o încărcaseră cu impozite ilegale, ruinând-o; când părăsise cetatea nu mai avea absolut nimic. I-am promis o sumă

suficientă încât să poată trăi confortabil într-una dintre cele mai bune mănăstiri din apropierea Parisului.

Mai era și un bancher care avea soție și șase copii și care își făcuse ucenicia la unchiul meu Filippo Strozzi; amănuntul acesta fusese suficient ca să-i pună viața în primejdie. Fugise din Florența împreună cu toată familia, lăsându-și în urmă toate bunurile. I-am promis c-o să-i găsesc de lucru la Trezorerie.

Au mai fost câțiva asemenea lor și după câteva ceasuri obosisem.

— Am să le spun celorlalți să revină mâine, îmi spuse doamna Gondi. Dar este unul, Alteță – un domn cu o înfățișare cam ciudată –, care insistă să-l primiți astăzi. Spune că îl cunoașteți și că veți fi bucuroasă să-l vedeți.

Am dat să deschid gura ca să întreb cum îl cheamă pe acel impertinent, când o revelație mă făcu să-mi piară graiul. Când am putut din nou să vorbesc, i-am cerut doamnei Gondi să-l introducă.

Intră, îmbrăcat în roșu și negru, culorile lui Marte și Saturn; era bărbat în toată firea acum, dar era numai piele și os, iar pieptarul în dungi îi flutura pe trunchiul descărnat. Avea obrajii supți, iar tenul palid și bolnăvicios era în contrast cu sprâncenele și părul negru, cu reflexe albăstrii. Când mă văzu, își scoase bereta și făcu o plecăciune foarte adâncă.

— *Madame la Dauphine*, mă salută el, amintindu-mi ce voce frumoasă are. În sfârșit ne întâlnim din nou.

Am coborât de pe tron. Când s-a ridicat, i-am luat mâinile reci într-ale mele.

— Domnule Ruggieri, cât m-am rugat să veniți.

Douăzeci şi doi

Cosimo Ruggieri a devenit imediat astrologul meu personal. Nu-și adusese cu el nici un fel de lucruri, ca și cum se materializase din eter, fără pungă, fără cufăr, fără nevastă, fără familie.

L-am luat imediat cu mine în cabinetul meu. L-am întrebat ce făcuse în toți acești ani: plecase din Florența la Veneția și, în ziua când sosise acolo, îl doborâse ciuma. De la Veneția plecase la Constantinopol și în Arabia, dar nu mi-a explicat de ce sau ce se întâmplase

acolo. I-am spus ce bucurie îmi făcuse trimițându-mi la Le Murate volumul lui Ficino și talismanul. I-am povestit cum se adeveriseră spusele mamei mele, cum un bărbat pe nume Silvestro mă salvase de mulțimea potrivnică. I-am împărtășit detaliile autoeducației mele în materie de astrologie și eforturile de a alcătui horoscoape native.

Dacă l-o fi surprins ceva din lunga mea povestire nu mi-a arătat. Nici măcar nu mi-a amintit că prevăzuse faptul că voi ajunge regină.

În cele din urmă, i-am spus:

— Încă din vremea când mi-ați dat Aripa Corbului am un vis care se tot repetă. Visez un bărbat cu fața scăldată în sânge. Mă strigă în franțuzește. E pe moarte și e de datoria mea să-l ajut… Dar nu știu cum. E Henric, am spus coborând tulburată ochii. Am știut asta din clipa în care l-am cunoscut. Mă simt menită să-l apăr de o soartă cumplită.

Ruggieri mă ascultă cât se poate de calm:

— Asta-i tot? Numai Henric apare în visul Alteței Voastre?

— Nu, i-am răspuns. Mai sunt și alții pe câmpul acela – sute, poate mii de oameni, dar eu nu-i pot vedea. Sângele… crește ca apele oceanului.

Mi-am dus degetele la tâmplă și mi-am masat-o, ca pentru a-mi scoate acea amintire din cap și-a o face să se estompeze.

— Acesta vă este destinul, doamnă. Alteța Voastră are puterea de a porni acea revărsare… sau de a o face să se oprească.

Îmi veni deodată să plâng.

— Dar Henric… Pe capul lui are să cadă curând o nenorocire. Dacă pot s-o împiedic, atunci poate ceilalți n-o să moară. Spuneți-mi ce-o să i se întâmple și ce pot eu să fac împotrivă. Sunteți magician – trebuie să existe niște vrăji care să-l apere. Eu una am încercat; am făcut singură un talisman, o Aripă a Corbului, dar n-a vrut să-l poarte.

— Un simplu talisman, o simplă vrajă n-o să fie niciodată de-ajuns, spuse el.

— Pentru mine a fost de-ajuns când eram în mâinile rebelilor, l-am contrazis vehement.

— Pericolele prin care a trecut Alteța Voastră erau dintre cele ce pot fi depășite, având un potențial de viață lungă. Dar prințul Henric… făcu el cu o privire în care i se citea regretul. Viața lui se va încheia

de timpuriu, printr-o moarte violentă. Sunt sigur că ați citit asta în astrele lui.

Cuvintele lui Ruggieri mă făcură să amuțesc. Văzusem, într-adevăr, semnele sinistre, dar nu-mi dădusem voie să le cred.

— Dacă magia obișnuită nu-i de-ajuns, atunci de ce e nevoie? am insistat eu. Schimbați viața mea cu a lui. Sunt convinsă că aveți știința necesară.

Ruggieri se eschivă:

— Am, într-adevăr, știința. Dar mai sunt și alții în vis, nu? Cine anume?

— Nu-mi pasă, am răspuns eu amărâtă.

— Atunci Franța va fi sfâșiată, răspunse el. Pentru că și ei sunt responsabilitatea domniei voastre, și ei sunt legați de soarta domniei voastre în aceeași măsură ca prințul Henric.

— Deci acești alții sunt un motiv în plus pentru care trebuie să rămân. Dar există lume la Curte care vrea să mă vadă alungată și pe Henric căsătorit cu alta. Fără mine va fi lipsit de apărare. Trebuie să fac un copil, *trebuie*, am insistat eu simțind cum mă crispez. Spuneți-mi numai ce trebuie să fac ca să-i apăr lui Henric viața și să-i fac un copil.

Ruggieri se gândi mult înainte să răspundă.

— Nu putem păcăli soarta la nesfârșit. Dar putem să-i dăm lui Henric mai mulți ani decât ar fi avut de trăit altfel. Aceasta este într-adevăr dorința domniei voastre? adăugă el după o pauză. Să nașteți copilul Delfinului?

Mi s-a părut o întrebare ridicolă.

— Bineînțeles. Aș face orice. *Am făcut* deja totul: talismane, descântece, mi-am pus tot felul de cataplasme scârboase, am băut urină de catâr. Eu una nu mai știu ce să fac.

Rămase din nou pe gânduri, apoi spuse încet:

— Iar copilul trebuie să fie al Delfinului.

Era o afirmație, dar am auzit întrebarea ascunsă în ea și obrajii mi-au luat foc. *Cum îndrăznești*, am dat să spun – dar Ruggieri era Ruggieri, iar în cazul lui buna-cuviință nu funcționa. Nici un secret nu-i era ascuns, nici o chestiune nu era prea imorală ca să poată fi adusă în discuție.

— Da, trebuie, am răspuns până la urmă roșind. E soțul meu. Și… îl iubesc.

Magicianul ridică fruntea la auzul desperării ascunse în ultimele două cuvinte.

— Îmi pare rău să aud asta, spuse el încet. Înseamnă că lucrurile se complică.

— Cum așa?

— Sunt convins că v-ați studiat propriul horoscop în privința copiilor. Și sigur l-ați studiat și pe-al prințului Henric. Casa a cincea, atât la Alteța Voastră, cât și la soțul Alteței Voastre, este guvernată de Scorpion. Sunteți prea inteligentă ca să nu fi observat implicațiile: sterilitate – sau, dacă preferați – minciuni și înșelăciune. Alegerea vă aparține.

— Nu pot să aleg nici una, am protestat eu. Trebuie să existe o a treia cale.

— Există întotdeauna o a treia cale, m-a aprobat el aplecându-se în față; părul negru-albăstrui îi încadra chipul de o paloare bolnăvicioasă. Dar depinde întru totul de ceea ce sunteți dispusă să faceți.

În ciuda nasului coroiat și a obrajilor supți, glasul și mișcările îi erau magnetice, învăluitoare. Sub pojghița de gheață curgea un curent fierbinte și dacă îndrăzneam să-l ating m-ar fi înghițit.

— Orice, am răspuns, în afară de a mă culca cu alt bărbat.

Dădu ușor din cap.

— Atunci vă avertizez, *Madame la Dauphine*, că pentru a crea sânge trebuie să vărsați sânge.

Cuvintele lui mă umplură de fiori: vorbea despre cel mai periculos soi de magie. Dar, de fapt, de mult simțeam că sufletul meu era deja pierdut.

— Îmi voi da tot sângele, până la ultimul strop, ca să-l salvez pe Henric.

Chipul lui își păstră expresia impasibilă.

— Ah, doamnă. Aici e nevoie de o voință puternică și de nervi tari, căci nu despre sângele domniei voastre e vorba.

Am rezistat câteva săptămâni. Mă întâlneam cu Ruggieri în fiecare zi, consultându-l în probleme banale și rugându-mă de el să mă introducă și pe mine în arta magiei. Dar mă refuza în mod constant: eu

știam prea puțin, iar el prea mult; era mult mai sigur pentru el să facă el vrăjile la cererea mea.

— E de-ajuns, spunea el, că unul dintre sufletele noastre e în primejdie.

În săptămânile acelea am trăit tot timpul într-o neliniște sinistră. Doamna Gondi îmi spusese că familia Louisei de Guise se întâlnise în secret cu regele pentru a discuta din nou posibilitatea unui contract de căsătorie pentru Henric. Aproape că era suficient ca să iau totuși în considerare sugestia lui Ruggieri de a face un copil cu un alt bărbat.

Dar chiar dacă Henric mă trădase, eu nu puteam să-i răspund cu aceeași monedă. Eu aparțineam acum Casei de Valois; și îmi doream nespus un fiu cu sânge de Valois care să moștenească tronul. Îmi găsisem aici căminul și nu voiam să fiu alungată din el.

Până la urmă am capitulat în fața imposibilului. În toiul nopții, am luat pana și i-am ascultat scârțâitul în timp ce mâna mea scria lucruri barbare, de neconceput.

A doua zi de dimineață, la prima oră, am trimis după Ruggieri și l-am primit în cabinet. Am încuiat ușa și i-am dat hârtia, împăturită în opt, ca și cum în felul acesta enormitatea crimei mele s-ar mai fi diminuat.

— M-am gândit cât se poate de bine, i-am spus, și acestea sunt restricțiile mele.

Hârtia suspină în mâna lui. Se încruntă citind mesajul, apoi își ridică privirea întunecată de pe foaie.

— Dacă le urmez, spuse, n-aș putea spune ce efect vor avea asupra rezultatelor.

— Tot ce contează este să reușim, i-am răspuns eu.

Împături hârtia la loc și o strecură în buzunarul de la piept, fără să-și dezlipească privirea de a mea; ochii lui erau negri, ca și ai dragului meu Henric, dar nu avea nici un strop de lumină în ei. Buzele îi schițară un zâmbet vag.

— A, vom reuși, Catherine.

Faptul că-mi spusese pe nume nu mi s-a părut o impertinență. Acum eram egali, în cel mai oribil mod cu putință. Îi dădusem lui Henric inima mea, dar numai Ruggieri știa cât rău sălășluia în ea.

Numai în doamna Gondi mă puteam încrede pentru un aranjament direct cu șeful grajdurilor. Porunci să i se pună șaua pe cal și

să-i fie dus la capătul opus al grajdurilor, unde nu putea fi văzut de la ferestrele palatului. Pentru o femeie era scandalos să călărească singură la apropierea nopții; șeful grajdurilor se gândea, fără îndoială, la o întâlnire clandestină. Și nu se înșela.

Doamna Gondi călări prin grădini, până la primul pâlc de copaci, de unde nu mai putea fi văzută dinspre grajduri; la adăpostul lor am făcut schimbul. Amândouă eram îmbrăcate în negru; cine ne-ar fi văzut de la distanță ar fi zis că femeia care ieșea dintre copaci era aceeași care intrase.

În dimineața aceea de primăvară cerul fusese de-a dreptul ciudat, acoperit de nori grei, cu o pată difuză, roșiatică, în locul unde ar fi trebuit să se afle soarele; acum, în amurg, pata aceea alunecase spre linia orizontului. Aerul era răcoros și mirosea a ploaie. Eu călăream pe un cal împrumutat; am trecut mult dincolo de pădure și de mai multe ori m-am oprit, vrând să mă întorc, dar gândul la Henric m-a făcut să merg mai departe.

Am ajuns în cele din urmă la o vie neîngrijită, lângă care se întindea o livadă de peri uscați, cu crengile noduroase străpunse ici-colo de muguri firavi, ce se chinuiau să se deschidă. La marginea livezii se zărea o siluetă întunecată ce purta un felinar. Când m-am apropiat, am distins chipul lui Ruggieri care, în licărirea gălbuie, părea fosforescent. Se întoarse și porni încet printre copaci spre o căsuță dărăpănată de cărămidă cu acoperiș de paie. Prin crăpăturile obloanelor închise se zărea lumina unei lumânări.

Am descălecat; Ruggieri a pus felinarul pe pământ și m-a ajutat să cobor, luându-mi mâinile într-ale lui. M-a privit o clipă cu ochi pătrunzători și complice, căutând ceva ce nu găsea.

Nu voise ca eu să vin. Nu era nevoie de mine, spunea el, și existau oricând riscuri, atât de ordin practic, cât și de ordin magic. Simțeam că vrea de fapt să mă scutească de alte supărări și de repulsia de a vedea în mod nemijlocit de ce era el în stare; am insistat totuși. Nu voiam ca crima pe care aveam s-o comit să fie ceva vag, o simplă poveste fără o substanță reală, viscerală.

Nu voiam să fiu în stare să fac așa ceva și a doua oară.

Răceala bruscă din privirea lui Ruggieri îmi tăie răsuflarea; i-am simțit degetele ca pe niște gheare, deși purtam amândoi mănuși, și am simțit cum îmi îngheață măruntaiele. Era în stare de lucruri mai

rele decât crima, iar eu eram singură cu el și nu era nimeni prin preajmă, ca să-mi audă strigătele.

Am vrut să mă smulg, să sar pe calul doamnei Gondi și să fug. Dar ochii magicianului erau puternici, irezistibili. Neajutorată, fără vlagă, l-am urmat ca prin vis până la intrarea în căsuță.

Ruggieri deschise larg ușa; se văzu o singură încăpere cu o podea murdară, acoperită pe jumătate cu o lespede mare de gresie. Pereții deschiși la culoare erau plini de excremente de porumbel, iar căminul era de atâta vreme nefolosit, că printre cărămizi se prinsese un mucegai verzui. Pe gresie era trasat un cerc negru, perfect, suficient de mare încât să încapă în el doi oameni întinși pe jos, cap la cap. Lumânări neaprinse, puse în sfeșnice de alamă înalte de un stat de om, fuseseră așezate în patru puncte echidistante pe circumferința cercului.

Pe o măsuță lipită de perete, sub o fereastră, era o lampă care dezvăluia celelalte obiecte din cameră: două taburete, o etajeră pe care stăteau vreo șase cărți și niște instrumente, printre care un pumnal, o cădelniță, un pocal, o pană, o călimară, pergament și câteva flacoane astupate cu dopuri. Lângă cădelniță se găseau o perlă mare pusă pe un lănțișor de argint și un onix șlefuit. Măsuța și taburetele erau așezate direct pe podea, iar etajera pe gresie, în interiorul cercului, în dreptul uneia dintre lumânări.

La masă stătea cu spatele la noi o femeie tânără. Părul des, ondulat – de un blond atât de deschis, încât părea argintiu – îi cădea greu până la brâu. Nu ne dădu atenție, ci se ocupă în continuare de rața friptă din fața ei. Umbrele noastre căzură pe peretele de lângă masă; fata le văzu, lăsă din mână copanul pe jumătate mâncat și se întoarse spre noi.

N-avea mai mult de doisprezece-treisprezece ani. Fața îi era anormal de lată, ochii albaștri depărtați, ca niște migdale mici, oblice, pe o întindere albă. Șaua nasului era turtită, iar vârful limbii îi ieșea printre buze. Văzându-mă, scoase un grohăit agitat și începu să dea din mâini spre Ruggieri.

Magicianul clătină din cap și făcu un gest larg, autoritar, arătându-i podeaua, dar ea continuă să se holbeze la mine cu niște ochi grei, încețoșați. Mai văzusem asemenea copii, de obicei în brațele unor mame vârstnice.

— E surdomută și oligofrenă, spuse Ruggieri.

Îi zâmbi blând și-i făcu semn să vină la el. Fata se ridică și se întoarse spre noi, arătând un bust prea dezvoltat pentru vârsta ei, împins în sus deasupra corsetului foarte strâns, ca să creeze iluzia unui volum mai mare. Dedesubt, pântecele îi era umflat și forța atât de mult talia rochiei, încât cusăturile plesniseră. Părea să nu mai aibă mult până să nască.

Speriată și scârbită, m-am întors spre Ruggieri:

— E prea tânără!

— Câți ani ți-ar conveni? mă repezi el cu răceală. E o prostituată cu experiență. Peștele ei a folosit-o până când sarcina a început să se vadă. Apoi a alungat-o și acuma vagabondează și cu siguranță o să moară de foame sau o s-o violeze și-o s-o omoare careva. Chiar dacă se naște copilul, continuă el pufnind dezgustat, ce fel de viață o să aibă amândoi dacă-i dau drumul înapoi pe ulițele satului? Mi-ai spus că folosirea ei trebuie să fie un act de clemență. Și îți garantez că asta și este.

M-am depărtat de el cu un pas și m-am gândit la fața flască și la ochii goi ai fetei.

— Nu pot, am șoptit.

Ochii negri ai magicianului scăpărară; în spatele tonului calm se ascundea un curent de violență mocnită.

— Pleacă dacă trebuie să pleci, spuse el, dar Henric va muri înainte să apuci să-i dăruiești copii.

Am rămas încremenită, fără să mai pot scoate o vorbă.

Între timp fata mâncase aproape toată rața și îl luă în primire pe Ruggieri. Fără finețuri, fără vreun preambul măcar, îi trase pieptarul în sus și își strecură mâna în pantalonii lui. Magicianul se trase înapoi și-o apucă de încheietură.

— E nesătulă, spuse el vorbind cu o totală detașare. Când am găsit-o, tocmai îl servise pe un domn și cu toate astea abia am reușit să scap de avansurile ei.

O ținu pe fată de mână până când aceasta începu să se zbată. Atunci îmi aruncă repede o privire peste umăr:

— Intră în cerc, îmi spuse.

M-am dus și m-am așezat în centrul cercului. Afară începuse să bată vântul, trimițându-și răsuflarea rece prin găurile acoperișului și prin

obloanele care începuseră să zornăie. Cu toate astea, am simțit deodată o apăsare, o senzație de vomă și de sufocare.

Ruggieri îi dădu drumul fetei și o pișcă zâmbind glumeț de obraji. Gestul o relaxă, dar când talerul cu rața dispăru din ochii ei, se neliniști. Magicianul se așeză în spatele ei, o cuprinse cu un braț de umeri și îi duse la buze o cupă cu vin. O îndemnă insistent să bea, ceea ce ea făcu fără să ezite.

Deodată, fata se clătină pe scăunel și s-ar fi prăbușit dacă n-ar fi prins-o Ruggieri. O luă în brațe și o așeză în cerc, întinzând trupul inert ca un cadavru pe lespedea de gresie. Ochii fetei erau larg deschiși și lucioși, iar răsuflarea lentă și superficială.

— Nu te mișca, îmi șopti Ruggieri cu asprime. Nu vorbi și nu te amesteca în nici un fel. Și, mai ales, nu ieși din cerc.

Trase de pe etajeră un lighenaș de metal și un cearșaf îngălbenit, împăturit, după care întinse cearșaful și trase fata pe el.

Ca și în noaptea în care invocase spiritul mamei mele, destupă un flacon și își unse fruntea, apoi fruntea mea, și aprinse cădelnița de pe etajeră. Din cărbuni se ridică leneș fumul care purta mirosul rășinos de mirt și încă ceva, mai teluric, mai profund, cu o tentă de putreziciune. Aprinse lumânările cu ajutorul lămpii, începând cu cea de lângă altarul improvizat și mergând în sensul acelor de ceasornic. Apoi stinse lampa.

Afară se întunecase cu totul de-acum; în ciuda vântului, aerul încețoșat estompa contururile obiectelor, făcând totul în jur confuz. Tunica și mantia lui Ruggieri erau una cu întunericul, și fața lui, pe care contrastul cu ochii și barba o făceau de alabastru parcă, părea că plutește.

Totul părea ireal – trupul flasc de la picioarele mele, fuiorul de fum care voala flacăra lumânărilor, uneltele de pe etajeră – și gravitatea crimei noastre părea ceva îndepărtat. Ruggieri apucă un pumnal – cu mâner negru, cu tăișul înfiorător de ascuțit. Ținându-l cu amândouă mâinile, îl ridică deasupra capului de parcă voia să străpungă cerul și începu să-l coboare până la nivelul capului și umerilor, rostind cu glas puternic o incantație. Crescuse parcă în înălțime, era atotputernic, își depășise condiția umană. Când deschise ochii, aprigi, concentrați și impersonali, am crezut că văd un zeu.

Începu deodată să traseze cercul, deasupra și în paralel cu linia neagră de pe lespedea de gresie, oprindu-se în dreptul fiecărei lumânări și trasând cu pumnalul câte un simbol. Lovea aerul cu pumnalul și rostea răspicat câte un nume, până ajunse iar în fața altarului.

Se lăsă într-un genunchi lângă fată și își strecură brațul sub umerii ei, lipind-o de pieptul lui. Când capul ei căzu în față, îi înfășură părul des și blond în jurul mâinii lui stângi și-i trase capul pe spate, ca să-i dezvelească gâtul alb.

Fata era încă trează, căscase ochii la vederea cuțitului. Scoase un scâncet; când încercă în zadar să-și miște brațele și picioarele, începură s-o scuture fiori.

Teribil de impunător, întru totul sigur pe sine, Ruggieri strigă un cuvânt străin, cu o sonoritate aspră și șuierătoare, apoi făcu o crestătură cu pumnalul sub urechea fetei. Aceasta scoase un geamăt sălbatic, în timp ce un val întunecat i se prelingea din gât pe claviculă și printre sânii mari, ridicați..

Magicianul rosti încă o dată, cu glas tunător, cuvântul cel straniu. Flacăra lumânărilor scăzu, apoi crescu la loc; fumul se îngroșă și începu să se învolbureze. Mi s-a părut că disting în el o siluetă, că în cameră intrase ceva nespus de rece, de greu și de crud; pielea mi se făcuse de găină.

Ruggieri rosti cu voce răsunătoare termenii înțelegerii: viața acestei femei în schimbul vieții lui Henric; pruncul ei în schimbul unui moștenitor.

Prinzând-o pe fată de păr, Ruggieri îi trase gâtul deasupra lighenașului și îi înfipse vârful pumnalului în gâtlej, apoi făcu o tăietură precisă și rapidă pe sub bărbie până la cealaltă ureche. Sângele țâșni ca o pânză, făcând lighenașul să zăngăne. Ruggieri strânse din ochi în fața stropilor, dar fața îi era imobilă, hotărâtă, cu colțurile gurii coborâte.

Așa ar fi trebuit eu să-l ucid pe micul grăjdar. Am rămas cu ochii țintă la sângele de pe jos. Nu atât sângele mă înspăimânta, cât conștiința faptului că putusem atât de ușor să poruncesc vărsarea lui și că puteam să-l văd fără să fiu cuprinsă de groază.

Așteptarea fusese grea, dar în momentul propriu-zis al crimei mi-am amintit ce ușor era. O mișcare a pumnalului lui Ruggieri și gata, era moartă.

Când sângele se opri, magicianul trase capul fetei în sus; capul căzu pe spate, dezvelind rana căscată de sub maxilar. Dădu drumul părului și trunchiului și-o lăsă să cadă pe podea. Fața fetei avea o albeață de os, la gât sângele se înnegrise deja; ochii îi rămăseseră fixați pe cine știe ce imagine îndepărtată.

Ruggieri se lăsă în genunchi deasupra ei, de parcă voia să se roage, dar de fapt strecură pumnalul sub corsetul strâns și trase; țesătura subțire cedă ușor. N-avea cămașă pe dedesubt; sânii îi erau plini și foarte fermi, pielea de un splendid alb lunar, atât de translucid, că ici și colo i se vedeau venele ce duceau la sfârcurile mari și roz. Trupul, deși nespălat, era tânăr și perfect și durduliu.

Ruggieri își trecu ușor mâna peste pântecele ei, ca și cum ar fi citit o hartă cu vârful degetelor. Cu finețea unui chirurg experimentat, îi introduse vârful pumnalului sub stern și făcu o tăietură pe deasupra pruncului nenăscut până la pubis. Cuțitul lăsă în urmă o dungă roșie care se estompa pe măsură ce rochia absorbea sângele; era mai puțin decât mă așteptam. Magicianul lăsă cuțitul jos și încercă să depărteze carnea cu degetele, dar nu era așa de ușor, pentru că avea un strat gros de grăsime. Luă din nou cuțitul și tăie încă o dată, cu mai multă grijă de data asta. Mi-am acoperit nasul din cauza mirosului.

Într-un talmeș-balmeș de grăsime tremurătoare, carne și intestine lucioase, se zărea ceva: curba unui căpșor roșiatic, unghiul unui umăr vinețiu acoperit de o substanță albicioasă. Ruggieri scormoni mai adânc cu degetele în uterul femeii și trase. Pruncul ieși fără să țipe, cu un sunet ca de ventuză. Cordonul ombilical, plin de sânge, era intact. Nu-i puteam vedea fața, iar magicianul nu i-o șterse, ci îl puse pe cearșaf, biet cadavru nenăscut, cu cap mare și brațe firave, legat încă de mama lui.

Un icnet șoptit al lui Ruggieri mă făcu să ridic capul. Mâinile îi dispărură iar în pântecele moartei și când le scoase avea în ele un alt ghemotoc de carne și oase, ceva mai mic decât primul. Mâinile dispărură din nou și din nou scoaseră un prunc.

— Tripleți, spuse el uluit. Norocul îți surâde, Catherine.

Patru vieți ca să cumpăr viața lui Henric și trei fii.

— Nu mai fac niciodată, am șoptit. Niciodată.

Magicianul înțelese foarte bine ce voiam să spun; cuvintele mele înlocuiră subita lui bună dispoziție cu o stare foarte mohorâtă.

— De câte ori am rostit și eu cuvintele astea…

Din ritualul care a urmat nu-mi amintesc mare lucru. Ruggieri picură un strop din sângele fetei pe onix și un pic de sânge de la fiecare prunc pe perlă. Când cercul s-a rupt, am lăsat cadavrele pe lespede și Ruggieri a aprins lampa. Ne-am așezat pe scăunele, mi-a spus că trebuie să mă culc cu soțul meu cât mai curând și mi-a dat cele două pietre: perla era pentru mine, iar onixul pentru Henric. Trebuia să ascund onixul într-un loc unde el își petrecea cel mai mult timp. Eu trebuia să port perla asupra mea în permanență, să n-o scap nici o clipă din ochi.

În timpul acesta ploaia răpăia pe acoperiș și se izbea de bolovanii de-afară. Magicianul deschise obloanele cât să vedem potopul și să auzim tunetele din depărtare.

— Calul doamnei Gondi, am făcut eu.

Era o situație absurdă: îmi păsa de calul care putea să se ude, când lângă mine zăceau patru victime însângerate.

— Stai liniștită, îmi porunci Ruggieri. Îl trag eu sub streașină. Trebuie să rămâi aici până trece furtuna.

Deschise ușa și dispăru în întuneric.

M-am dus la fereastră, dar întunericul și ploaia acopereau orice zgomot sau imagine. Ieșise de atâta timp că, deodată, o groază paralizantă îmi tăie răsuflarea: afară, în noapte, mă pândea ceva străvechi, viclean și nefast.

Cosimo Ruggieri era un duh necurat: tocmai aveam dovada. Spusese odată, de mult, că mă protejează pentru că asta servește propriilor lui interese; acum ce anume le mai putea servi?

Ploaia se înteți. Dintr-o pornire copilărească, l-am strigat, deși știam că n-are cum să mă audă. Apăru în prag brusc, ca și cum rostirea numelui său l-ar fi forțat să se materializeze.

Ploaia i se scurgea de pe umeri; pe obraji îi curgeau la vale picături de ploaie. Tremuram încă și am încercat să-mi maschez frica pe care mi-o inspira printr-o remarcă sarcastică:

— Săracul de tine. Plângi după ea și după copii?

Intră în casă. Pleoapele și marginile nărilor îi erau roșii. Plângea, într-adevăr.

— Nu-mi spune că ai remușcări, am insistat eu.

Se uită la mine cu o față pe care nu i-o mai văzusem niciodată, o față cu trăsăturile lui, dar mai tânără și tulburată de tot felul de umbre; în ochi avea o scârbă de sine însuși vecină cu nebunia.

— Pentru nimeni altcineva, Catherine, rosti el răgușit. Pentru nimeni altcineva.

Cuvintele îi urcau în gâtlej, dar nu reușeau să iasă, nu reușea să se elibereze de amărăciunea lor.

Auzeam, dar refuzam să înțeleg. Am scuturat din cap și m-am îndepărtat de el.

— Nu. Nu, nu-i adevărat. Nu-i prima dată când comiți asemenea orori. Am auzit de crimele tale încă din copilărie.

— Când erai în mâinile rebelilor, șuieră el, cum crezi că te-am protejat? De unde crezi că am aflat de pericolul care te aștepta?

Talismanul, am dat să spun. *Talismanul m-a protejat.* Am închis ochii și l-am simțit așezat în dreptul inimii, ascunzând ticăloșia care sălășluia în ea. Nu voiam să știu ce făcuse el ca să-i dea puteri.

Acum lăsă capul în jos; cuvintele pe care se străduise atât de mult să le oprească izbucniră în sfârșit:

— Numai din dragoste, Catherine.

Trupul mutilat al fetei și cele ale pruncilor ei nenăscuți zăceau în interiorul cercului de pe podea. Lumânările erau stinse. Lumina lămpii alunga orice urmă de irealitate, lăsând în jur o apăsare de-a dreptul materială. Pătrunsă până la oase, m-am prăbușit pe scăunel, cel pe care stătuse fata când Ruggieri o drogase cu vin.

Dragoste.

Nu-mi spune că ai făcut-o pentru mine. Am înțeles deodată cum s-ar simți soțul meu dacă i-aș mărturisi crima. Cuvintele pe care magicianul le rostise cu mai bine de zece ani în urmă îmi reveniră în minte:

Noi doi suntem legați, Caterina Maria Romula de Medici.

— Eu îl iubesc numai pe Henric, am spus îngrozită. Toată viața îl voi iubi numai pe Henric.

Chipul îi era crispat de durere, glasul sfâșietor de trist:

— Știu, *Madame la Dauphine*. Ți-am studiat horoscopul.

Douăzeci şi trei

Ploaia nu mai dură mult. Într-o stare vecină cu prostrația, m-am întors la palat, oprindu-mă numai cât să-i dau doamnei Gondi calul, să-l ducă înapoi la grajduri. Nu i-am spus nici o vorbă, dar chiar și pe întuneric trebuie să fi simțit groaza care izvora din toată ființa mea.

M-am dus direct în dormitor și n-am coborât la cină; eram încă prea șocată ca să pot să mă port degajat. Mi-am legat cu degete tremurătoare perla la gât.

În ciuda agitației care mă stăpânea, trebuia neapărat să fac dragoste cu Henric în noaptea aceea. Am trimis o cameristă cu un bilet în care-l chemam pe soțul meu la mine imediat după cină, pentru că apăruse o urgență.

Una dintre doamnele de onoare mă dezbrăcă până la cămașă, apoi plecă. Doamna Gondi îmi pieptănă părul, care era încă ud de la burnița de pe drumul de întoarcere. Privirea îi era încărcată de întrebări, dar veni și plecă fără să scoată o vorbă.

După o vreme, Henric ciocăni la ușa dormitorului; i-am deschis eu însămi. Rămase în prag; avea chipul ars de soare, de la vânătoare, și o cută de îngrijorare între sprâncene. În ochi i se citea clar că nu voise să vină, dar îl trimisese Diana. Își ținea bereta de catifea albastră în amândouă mâinile, care-i tremurau ușor.

— Nu vă simțiți bine, *Madame la Dauphine*? mă întrebă el formal.

Înainte să vină crezusem că o să mă lase nervii, că n-o să reușesc să-l atrag în pat. Dar când l-am văzut, m-a izbit o pală de căldură sălbatică – venită parcă din afara mea –, care mătură toate noțiunile mele de demnitate și pudoare. Îmi venea să-l mănânc de viu.

Am dus un deget la buze și am închis ușa din spatele lui. Păru jenat de îndrăzneala mea și nerăbdător să plece; dar n-aveam de gând să-l las. La fel ca prostituata cea oligofrenă, mi-am strecurat mâna în pantalonii lui, am dibuit carnea dintre picioare și am cuprins-o cu degetele; cu cealaltă mână i-am tras pantalonii în jos, până la jumătatea coapselor.

Am îngenuncheat și am făcut ceva ce nu mai făcusem niciodată: mi-am aplecat capul și i-am luat mădularul umflat în gură zărind un val de bucle aurii acolo unde ar fi trebuit să fie părul meu castaniu.

Mișcările mele îl luară pe nepregătite. La început dădu să mă respingă, apoi rămase nemișcat și în cele din urmă lăsă bereta să cadă pe podea și-mi prinse capul în mâini, gemând. Mădularul îi era vinețiu, cu venele proeminente, și mai umflat decât îl văzusem vreodată – era, ca și mine, încărcat de sânge și gata să explodeze. Îmi mișcam gura în sus și în jos atât de repede, că mi-am rănit buza de sus și am simțit gustul sângelui. M-am ridicat repede în vârful picioarelor, prinzându-l

de umeri și trăgându-l în jos, ca să-i sărut gura și limba, ca să-l fac să simtă și el gustul sângelui.

De data asta nu se mai feri. Nebunia mea îl cuprinsese și pe el. Mă ridică în brațe, limbile ni se înnodară, trupurile ni se lipiră atât de strâns, că începurăm să tremurăm; atât de strâns, că perla lui Ruggieri, ascunsă între sâni, îmi provoca durere.

M-am desprins cu un suspin șuierat, apoi l-am luat pe Henric de mâini și l-am dus spre pat; păși împleticit, cu penisul erect ca o săgeată îndreptată în sus, ridicându-i poala tunicii. Mă așteptă să mă întind, așa cum făceam întotdeauna; de data asta însă l-am trântit pe el pe pat, i-am dat iute pantalonii jos, mi-am scos cămașa peste cap, l-am răstignit de parcă era Montecuculli în așteptarea ultimei lovituri de bici, apoi l-am încălecat. Mă umezisem, așa că m-a pătruns ușor; plăcerea ne făcu pe amândoi să gemem.

Forța din mine era incandescentă și supraumană; nu admitea nimic, nici rezistență, nici gândire, nici vreo altă emoție în afară de dorință. Era brută, urâtă și minunată; mustea de viață și duhnea a moarte. Nu mai eram Catherine, nu mă mai aflam în dormitorul meu. Răsuflarea a o sută de bărbați îmi încălzea obrajii, mâinile a o sută de bărbați îmi frământau sânii, vulva; dădusem în clocot, n-aveam nici o urmă de rușine. Îi voiam pe toți odată. Voiam întreaga lume.

I-am țintuit lui Henric picioarele și mi-am apăsat gura pe-a lui, ca să simtă gustul de sânge și de fier. Mi-am frecat trupul de-al lui; mi-am înfipt dinții în umărul lui și-am râs de țipătul lui de durere. Am râs și când m-a smuls de pe pat și m-a lipit cu fața și sânii de lambriul din lemn de cireș, ca să mă pătrundă pe la spate.

Era nebunesc, mârșav, fascinant. M-am împins în el gemând, am întins mâinile în spate și mi-am înfipt unghiile în coapsele lui, ca să-l fac să intre cât mai adânc în mine. Și când n-am mai putut – când dorința a atins cele mai minunate și mai urâte piscuri –, Henric se zgudui, strivindu-mă de perete, și-mi urlă în ureche. Eu am scos un țipăt ascuțit, de insuportabilă plăcere, de insuportabilă groază. Căci undeva în noianul acela de pasiune ce zvâcnea nebunește era îngropat un miez mic, negru și rece, care cuprindea țeasta vânătă, lucioasă, a unui prunc nenăscut.

Și șoapta neauzită a lui Ruggieri îmi aduse gândurile înapoi:

Numai din dragoste.

Henric își trase afară mădularul care i se zbârcise de-acum. Am simțit în mine o greutate lichidă și mi-am dat seama că e sământa lui. Pentru o clipă am vrut s-o las să curgă afară, dar pierderea ei n-ar fi reparat nimic. Am pășit clătinându-mă până la pat și m-am întins pe el, păzind fluidul pe care-l aveam în vintre și care-mi provoca repulsie.

Henric se trânti pe burtă lângă mine, cu mirarea și neîncrederea întipărite pe față.

— Catherine, șopti el, sfioasa și inocenta mea soție, ce te-a apucat?

— Diavolul, am spus eu pe un ton neutru, fără să zâmbesc.

La auzul glasului meu mohorât avu o vagă mișcare de recul. Era infidel, nimic de zis, dar era subjugat, și seara următoare îl găsi din nou în brațele mele. Onixul i-l dădusem deja doamnei Gondi, cerându-i să-l pună sub salteaua Dianei.

Trecură trei săptămâni în care soțul meu veni în fiecare seară la mine. Mă azvârleam asupra lui cu voracitate imediat ce-mi trecea pragul. Poftele mele nu cunoșteau margini; îi ceream să-mi pătrundă fiecare orificiu, să-mi exploreze cu degetele și cu limba fiecare centimetru de piele și îi făceam și eu la fel. Oricând eram singură cu un bărbat – fie el Ruggieri, sau vreun grăjdar, vreun paj sau vreun diplomat – mă simțeam copleșită brusc de o dorință mistuitoare.

Într-o dimineață, doamna Gondi citea cu voce tare lista întâlnirilor mele din ziua aceea, iar Annette, una dintre doamnele de onoare, îmi strângea corsetul. Eram frântă de oboseală în urma zbenguielilor cu Henric din noaptea aceea. Se ocupase foarte mult de sânii mei, așa că mă dureau tare și am certat-o pe Annette, cerându-i să umble mai cu grijă. Abia îmi părăsiseră aceste cuvinte buzele, că am simțit un val de căldură urmat de un fior de gheață și de o greață puternică. Mi-am astupat gura cu mâna și am alergat la lighean, dar până să ajung la el am început să vărs. Și chiar când credeam că mi-a trecut, un nou val de vomă mă cuprinse și mă făcu să mă prăbușesc în genunchi.

Cineva mi-a adus un lighean și m-am aplecat deasupra lui, vărsând de mai multe ori. Ochii și nasul îmi curgeau. M-am uitat în sus și am văzut-o pe doamna Gondi aplecată deasupra mea. Nu părea deloc îngrijorată, dimpotrivă, avea un zâmbet larg, și mi-a trebuit, proasta de mine, mult până să înțeleg și să-i zâmbesc și eu.

Primul nostru fiu s-a născut la Fontainebleau, pe 19 ianuarie 1544. Era după-amiază târziu; soarele apusese deja și lămpile aruncau umbre lungi. Primul țipăt a fost slab și subțirel. Nu m-am liniștit până ce nu l-am ținut în brațe și n-am văzut cu ochii mei că e un copil normal, chiar dacă firav. I-am pus numele după răposatul Delfin și după rege, care a fost peste măsură de încântat.

Ce lucru ciudat și minunat, să fii mamă! De la Clarice, Ippolito, Francisc sau Henric nu primisem niciodată în mod constant afecțiune. Dar când îmi strângeam copilașul la sân mă simțeam plină de o tandrețe copleșitoare, de o dragoste care desfidea orice constrângere și știam că e o dragoste împărtășită.

„*Mon fils*“, îi șopteam eu în scoica străvezie a urechiușei. „*M'ami, je t'adore…*“ Cuvintele de alint într-o limbă străină îmi veneau ușor pe buze, deși nu le auzisem niciodată rostite – le văzusem doar scrise pe pergament, în mâna lui Cosimo Ruggieri.

Micuțul Francisc avea întruna febră și colici, dar astrologii francezi au anunțat că va fi un rege longeviv, iubit de supuși, și va avea mulți copii. Lui Ruggieri nu i-am cerut să-i facă horoscopul; știam că n-ar minți numai ca să-mi facă plăcere.

Mă simțeam în sfârșit ușurată. Prin nașterea fiului meu câștigasem loialitatea regelui și recunoștința lui Henric; sperasem că voi câștiga și dragostea lui, dar era din ce în ce mai legat de Diana.

Îmi înăbușeam mândria și îmi găseam mângâierea în fiul meu și în tovărășia regelui, care mă copleșea acum cu daruri scumpe, de parcă i-aș fi fost amantă. Îmi petreceam cea mai mare parte din timp cu Maiestatea Sa, învățând tot ce se putea despre arta de a guverna.

De asemenea, mă întâlneam zilnic cu Ruggieri, care-mi adusese un talisman micuț de argint, guvernat de Jupiter, ca să-l pun sub pătuțul pruncului, să-i aducă sănătate. Despre crime și despre mărturisirea lui de dragoste n-am mai pomenit nici un cuvânt. Câteodată mai râdeam de glumele lui sarcastice și atunci expresia lui calmă se tulbura o clipă lăsând să se străvadă o undă de tandrețe, dar mă prefăceam întotdeauna că n-o văd.

Diana continua să-și țină promisiunea: Henric venea cu regularitate în dormitorul meu. Ardoarea mea sălbatică începuse să se răcească, dar asta nu m-a împiedicat să rămân din nou însărcinată.

Eram gravidă în ultimele luni când buna mea prietenă Jeanne se întoarse la Curte. Căsătoria ei cu ducele german fusese anulată, în parte pentru că Jeanne nu putuse avea copii, dar mai ales pentru că regele Francisc nu-și ținuse promisiunile de sprijin militar. Am fost foarte bucuroasă s-o revăd; mi-a devenit tovarășă nedespărțită și mi-a stat alături când, în anul următor, am născut-o pe fiica mea Elisabeta.

Elisabeta era bolnăvicioasă, ca și micuțul Francisc, și a trecut ceva timp până să fim siguri că va supraviețui. Era o fetiță cuminte și veselă, care plângea rar; o țineam adormită în brațe și când îi priveam fețișoara dulce și liniștită eram în sfârșit în stare să cred că crima mea era justificată.

Dar bucuria adusă de nașterea Elisabetei fu întunecată de tragedie. Englezii au invadat Boulogne și în toamna anului 1545 fratele cel mic al lui Henric a plecat la război. Între două bătălii, Carol și tovarășii lui ajunseseră la o gospodărie ai cărei locuitori muriseră de ciumă. Crezându-se nemuritor, ca atâția alți tineri, Carol intrase fără teamă în casă, își bătuse joc de cadavre și se apucase să se bată în joacă cu pernele lor. După trei zile era mort.

Această nenorocire îi răpi regelui ultimele puteri. Francisc suferea de mai mulți ani de un abces la părțile intime și de infecții la rinichi și la plămâni; acum toate acestea se agravară în mod dramatic, dar durerea din suflet nu-l lăsa să stea o clipă locului. Timp de doi ani străbătu neîntrerupt ținutul, la vânătoare, sfidând boala; eu îl însoțeam mai tot timpul. Spre sfârșit, când durerile nu-i mai îngăduiau să stea în șa, urmărea vânătoarea într-o lectică. Pe mine nu mă interesa vânătoarea, mergeam în trap ușor lângă el și stăteam de vorbă în timp ce Anne și trupa ei de doamne vesele galopau înainte după pradă. Henric plecase s-o viziteze pe Diana în castelul ei de la Anet, lăsându-și tatăl suferind în grija mea, dar pe mine nici nu mă preocupa altceva.

Ne mutam dintr-o reședință în alta. La Rambouillet, în timp ce călăream alături de lectica lui, regele leșină. Le-am cerut pajilor să-l ducă în dormitorul lui și am chemat doctorul. Mă așteptam să-și vină repede în fire; se simțise foarte rău de câteva ori în ultimul an, dar își revenise de fiecare dată.

În timp ce doctorul îl examina pe Maiestatea Sa, ducesa d'Etampes dădu buzna în anticamera în care așteptam.

— Ce s-a întâmplat? întrebă ea răstit. Lasă-mă să intru la el!

Anne tremura toată, era semeață, încă destul de frumoasă ca să trezească dorința, dar supărarea ei nu era izvorâtă din îngrijorarea sinceră pentru starea lui Francisc, ci din dorința egoistă de a se asigura că protectorul ei trăiește încă. În ultimele luni, ea și cu Diana începuseră să se insulte în public, în timp ce pe ascuns își foloseau influența una împotriva celeilalte. Loialitatea curtenilor începuse să se deplaseze dinspre regele bolnav spre Delfin, așa că influența Annei scăzuse. În loc să accepte schimbarea inevitabilă, ea devenise înfiorător de sâcâitoare.

Doctorul ieși din dormitorul regelui. Părul din jurul tichiei de catifea neagră îi era alb; sub ochi îi atârnau pungi încercănate. M-am ridicat în picioare la intrarea lui, dar când i-am văzut privirea încărcată de durere m-am prăbușit la loc pe scaun.

Îmi relată rezultatele examenului cu glasul frânt: organismul lui Francisc nu mai rezista. Deși avea numai cincizeci și doi de ani, infecțiile îl distruseseră. Măruntaiele îi erau putrede.

— Minți! șuieră Anne. Întotdeauna și-a revenit. Îi subestimezi puterile!

M-am întors spre ea:

— Ieșiți, am spus încet. Ieșiți, doamnă, și nu mai puneți piciorul în încăperea asta până nu vi se va spune, altfel chem gărzile.

Anne scoase un icnet de parcă aș fi lovit-o.

— Cum îndrăznești, zise ea cu gura căscată de furie, dar în tonul ei se simțea nesiguranță. Cum *îndrăznești…*

— Ieșiți, am repetat eu.

Se retrase pe coridor, blestemând în șoaptă.

Am lăsat-o în pace și m-am întors spre doctor, care avea ochii roșii de plâns:

— Sunteți sigur?

Doctorul dădu grav din cap:

— Nu cred că mai trăiește mai mult de câteva zile.

Mi-am dus mâinile la gură și am închis ochii.

— Trebuie să trimitem imediat după soțul meu. Este la castelul doamnei de Poitiers de la Anet…

— Voi avea grijă ca Delfinul să fie anunțat, doamnă, răspunse doctorul îndatoritor. Dar acum vă cheamă Maiestatea Sa.

Mi-am alungat lacrimile care stăteau să izbucnească și am încercat să-mi îmblânzesc expresia încordată și buimacă a feței, apoi am intrat în dormitor.

Francisc stătea sprijinit pe perne și albeața lor îi scotea în evidență cenușiul feței. Era un sfârșit de martie rece și umed, în cămin trosnea un foc care făcea aerul din încăpere înăbușitor, dar regele tremura sub toate învelitorile care-l acopereau. Perdelele patului erau trase, iar lămpile nu fuseseră aprinse, ca să nu-i supere ochii; încăperea era în penumbră. Cutele de pe frunte arătau că suferă, dar era cât se poate de lucid și, când mă văzu, se strădui să-mi zâmbească.

Am încercat și eu să-i zâmbesc, dar nu l-am putut păcăli.

— Ah, Catherine, îmi zise el cu un glas stins și tremurat. Vitează ca întotdeauna. Dar nu-i nevoie să te prefaci: știu că sunt pe moarte. Plângi, dacă vrei, draga mea, nu mă sperie lacrimile tale.

I-am luat mâinile într-ale mele.

— Ah, Sire… Am trimis după Henric.

— Nu-i spune Eleonorei. Îmi pare rău că m-am purtat urât cu ea, mai ales când văd câte înduri tu, spuse el oftând.

— Nu-i nimic, am spus eu ferindu-mi ochii.

— Ba este. Poate că…

Fața i se crispă, de durere fizică am crezut eu, până i-am văzut ochii plini de lacrimi.

— Poate că dacă nu-l trimiteam împăratului ca ostatic, ar fi devenit altfel de om. Dar e slab…

Începură să-i clănțăne dinții. I-am așezat învelitorile mai bine în jurul trupului, apoi am scos un prosop dintr-un lighean cu apă, l-am stors și i l-am pus pe frunte. Scoase un oftat de ușurare.

— Femeia aceea… făcu el încrețind buzele. Îl domină și prin el va domina Franța. Henric a făcut aceeași greșeală ca mine. Ascultă ce-ți spun: va avea din ce în ce mai multă putere. N-are nici un fel de scrupule, iar Henric e prea prost ca să-și dea seama.

Efortul de a vorbi îl epuiză; se opri gâfâind și așteptă să-și recapete suflul.

— Să n-o lași pe Anne să intre la mine, spuse el într-un târziu. Tare prost am fost. Tu și cu mine suntem la fel, adăugă el strângându-mă de mână. Îmi dau foarte bine seama. Ești îndeajuns de puternică încât să faci ce e mai bine pentru țară, chiar dacă ți se frânge inima.

— Da, am răspuns eu încet de tot.

Mă privi cu o umbră de afecțiune:

— Atunci promite-mi. Promite-mi că o să faci întotdeauna ce e mai bine pentru Franța. Promite-mi că o să ai grijă de tron de dragul fiului meu.

— Promit, am șoptit eu.

— Te iubesc mai mult decât pe propriul meu copil, spuse el.

La auzul acestor cuvinte n-am mai rezistat și am izbucnit în hohote de plâns.

Doctorii îi puseră regelui lipitori și îi dădură leacuri pe bază de mercur, dar starea i se înrăutățea văzând cu ochii. A doua zi de dimineață nu mă mai recunoștea. Pe la începutul după-amiezii își recăpătă luciditatea și ceru un preot.

Henric ajunse seara târziu. El și tatăl său cerură să fie singuri, fără martori ai durerii lor sau ai ultimelor cuvinte pe care aveau să și le spună. Ducesa d'Etampes aștepta în continuare pe coridor, cu ochii măriți de spaimă.

Stăteam în anticameră pe podea, cu spatele lipit de perete, și plângeam cu capul în mâini. Francisc fusese protectorul meu și cel mai bun prieten. Am rămas toată noaptea ghemuită pe podea ascultând glasul lui Henric care se auzea când mai tare, când mai încet, de dincolo de ușă. Dimineață sosi episcopul de Mâcon, duhovnicul regelui. Când a intrat în dormitor, am tras cu ochiul prin ușa întredeschisă și am zărit chipul descompus al lui Henric, cu ochii lui negri înnebuniți de durere.

Pe mine regele nu mă mai chemă.

Când doamna Gondi veni pe la prânz după mine, nu mai aveam putere să mă opun, așa că m-am lăsat dusă în apartamentul meu, unde m-am spălat și m-am schimbat în haine curate. Să mă odihnesc nu puteam, așa că m-am întors la rege și m-am așezat pe podea, lângă ușa dormitorului. Ducesa d'Etampes apăru și ea, năucă, îmbrăcată neglijent și fără fard pe față. Nu îndrăzni să intre în vorbă cu mine și rămase de veghe pe coridor.

În camera de alături, Henric scoase un vaiet sfâșietor; mi-am lăsat capul în mâini și am început să plâng. Ducesa păru ciudat de impasibilă

până ce ușa dormitorului se deschise și apăru episcopul de Mâcon, cu ochii roșii de plâns. Plecă fruntea și-mi spuse:

— Maiestatea Sa, fala creștinătății, regele Francisc, a murit.

Eu n-am putut scoate nici un cuvânt, dar pe hol s-a auzit țipătul ducesei d'Etampes.

— De m-ar înghiți pământul! urla ea, dar nu de durere, ci de groază.

Abuzase de puterea ei ca amantă a regelui ca să le facă multora rău și să-și bată joc de toată lumea. Crezuse, probabil, că Francisc nu va muri niciodată, că răzbunarea dușmanilor ei n-o va ajunge niciodată – și acum era luată pe nepregătite. Îmi amintesc bine panica ei fără lacrimi – cum și-a înfipt întâi unghiile în obraji, apoi s-a luat cu mâinile de cap, de parcă ar fi vrut să-l împiedice să-i zboare de pe umeri, cum și-a apucat fustele și a luat-o la fugă împiedicându-se în papuceii cu tocuri înalte. A fost ultima dată când am văzut-o.

Mă așezasem pe podeaua rece prințesă și mă ridicam regină, dar faptul acesta nu-mi aducea nici o bucurie. La fel ca ducesei, schimbarea nu-mi aducea decât nenorociri.

PARTEA A ȘASEA

Regină

martie 1547 - iulie 1559

Douăzeci şi patru

Pe soțul meu moartea regelui îl schimbă. Henric își jeli tatăl, dar suferința îi aduse o ciudată ușurare, de parcă odată cu bătrânul ar fi murit toată furia și chinurile lui.

Primul său act oficial a constat în demiterea tuturor miniștrilor tatălui său și convocarea la Palat a fostului Mare Maestru Montmorency. Acesta căzuse în dizgrația regelui, dar prietenia dintre el și soțul meu rămăsese neclintită.

Montmorency semăna cu Henric și Diana în multe privințe: conservator, dogmatic, rezistent la schimbare. Trăsăturile acestea se citeau în însăși înfățișarea sa: avea o constituție solidă, greoaie, era foarte plin de sine și purta haine vetuste și o barbă lungă, căruntă. Henric îl numi președinte al Consiliului Privat al Regelui, poziție care nu-l avea deasupra decât pe rege. Montmorency se mută imediat în apartamentul de lângă cel al regelui – eliberat în mare grabă de ducesa d'Etampes, care fugise la țară.

Nu-mi plăcea Montmorency, dar îl respectam. În ochii lui înguști și afundați în orbite, în purtările și vorbele lui simțeam multă aroganță. Nu dădea doi bani pe părerile altora, dar era loial și nu vedea, așa cum făceau mulți, urcarea lui Henric pe tron ca pe un prilej de a-și spori averea.

Nu același lucru se putea spune despre Diana de Poitiers. Nu numai că-l convinse pe Henric să-i dea toate bunurile care-i aparţinuseră ducesei d'Etampes, dar ceru și primi adorabilul palat de la Chenonceaux – proprietate regală pe care Henric nu avea dreptul s-o înstrăineze. În plus, Henric îi mai cedă și impozitele strânse cu prilejul urcării lui pe tron, o adevărată avere. Îi dădu până și bijuteriile Coroanei, insultă pe care m-am străduit s-o suport cu grație, cu toate că prietenii mei au fost peste măsură de indignați.

Mie, Henric îmi fixă o alocație anuală de două sute de mii de livre.

Se apucă și de aranjamente matrimoniale politice: pe verișoara lui, Jeanne de Navarra, o căsători cu Antoine de Bourbon, prim prinț de sânge regal, care ar fi urmat la tron după moartea lui Henric și a tuturor fiilor săi. Bourbon era un bărbat frumos, dar cam flușturatic; purta o meșă înfoiată ca să-și ascundă chelia incipientă și avea o verigă de aur în ureche. La vremea aceea se convertise la protestantism, apoi s-a lepădat, apoi și-a zis iar hughenot, după cum îi venea mai bine din punct de vedere politic. Îi disprețuiam inconstanța, dar am fost fericită că acea căsătorie o aducea pe Jeanne din nou la Curte.

Henric întări și poziția familiei de Guise, o ramură a Casei Regale de Lorena. Cel mai bun prieten al lui era François de Guise, un bărbat frumos, care purta barbă și râdea una-două; avea păr auriu și niște ochi fascinanți, cenușiu-verzui. Era prietenos, fermecător și foarte spiritual, genul de om căruia îi simțeai valoarea și care atrăgea întotdeauna atenția; simpla lui intrare într-o încăpere putea să amuțească o întreagă adunare de oameni. Henric îl ridică de la rangul de conte la cel de duce și-l incluse în Consiliul Privat.

Henric îl incluse în Consiliu și pe fratele lui de Guise. Charles, cardinal de Lorena, era un bărbat cu părul și ochii negri, un geniu al intrigilor, cunoscut pentru duplicitatea sa. Sora lor, Marie de Guise, era văduva regelui Iacob al Scoției și regentă pentru fiica ei în vârstă de cinci ani, Maria, regina Scoției.

La vremea aceea, în Scoția erau mari tulburări și micuța Maria era în pericol în propria ei țară.

— S-o aducem la Curtea Franței, îmi spuse Henric, unde poate să trăiască în siguranță până la vârsta majoratului. Când va fi destul de mare, o vom căsători cu fiul nostru, Francisc.

Unii considerau acest plan foarte înțelept: fiind catolică, Maria era unicul monarh al Angliei recunoscut de papă; dacă se căsătorea cu fiul nostru, el ar fi putut avea pretenții atât la tronul Angliei, cât și la tronul Scoției.

Maria sosi la Blois încotoșmănată într-o pelerină de tartan – o păpușă de porțelan cu păr negru și ochi mari, speriați. Franțuzește nu prea știa: când vorbea, dădea drumul unui tăvălug de sunete aspre, guturale, prea grosolane ca să fie cuvinte, dar cei din anturajul său o înțelegeau. Își adusese cu ea garda, niște găligani vânjoși, îmbrăcați

în kilturi, cu păr roșu, slinos și ochi înguști, bănuitori și care pur și simplu puțeau. Scoțienii disprețuiau profund igiena personală și bunele maniere – dar toate până la Maria și guvernanta ei, Janet Fleming, o femeie foarte frumoasă, cu pielea albă, ochii verzi și părul de culoarea razelor de soare. Doamna Fleming era o tânără văduvă care își însuși repede mult din cultura franceză și i-o transmise și elevei sale.

Eram înclinată s-o agreez pe Maria, chiar s-o iubesc; mă simțeam legată de această copilă ai cărei proprii supuși o amenințaseră cu moartea și o siliseră să fugă de-acasă. Știam ce înseamnă să fii singur, speriat și lipsit de dragoste într-o țară străină. Când am auzit că sosește, m-am grăbit s-o întâmpin.

Am intrat discret în apartamentul copiilor și am văzut-o pe Maria stând în fața lui Francisc și analizându-l cu un ochi critic. Își ținea bărbia ascuțită ridicată, cu un aer semeț și disprețuitor.

La auzul pașilor mei se întoarse și-mi spuse pe un ton tăios, într-o franceză cu un accent groaznic:

— De ce nu te înclini? Nu știi că te afli în prezența reginei Scoției?

— Ba da, i-am răspuns zâmbind, pe un ton glumeț. Dar tu nu știi că te afli în prezența reginei Franței?

Micuța rămase cu gura căscată; am râs și-am sărutat-o. Îmi întoarse sărutarea, biata copilă speriată, cu niște buze care miroseau a pește și-a usturoi; ținuta ei țeapănă trăda o antipatie puternică. Era cu doi ani mai mare decât Francisc, dar de vreo trei ori mai înaltă. La vârsta de trei ani, fiul meu abia dacă arăta de doi, iar din punct de vedere intelectual părea chiar mai mic. Mă uitam câteodată în ochii lui goi, rătăciți, și vedeam stafia oligofreniei ucise.

Henric o îndrăgi în mod deosebit pe Maria, spunând c-o iubește mai mult decât pe propriile lui progenituri, căci ea e deja regină. Insulta adusă copiilor mei mă făcu să-mi mușc limba. François și Charles de Guise erau înnebuniți de bucurie pentru viitorul care-o aștepta pe nepoata lor: când Henric avea să moară, fiul nostru avea să devină rege, iar soția lui, Maria, devenea regina Franței și a Scoției la un loc.

Urcarea soțului meu pe tron mai aduse și alte schimbări. Mica trupă de doamne a fostului rege se risipise de când ducesa d'Etampes căzuse în dizgrație și trăia în anonimat; cea mai bună prietenă a ei, Marie de Canaples cea durdulie și cochetă, fusese acuzată de către soțul ei de adulter și fusese alungată de la Curte. Două dintre celelalte

doamne o urmaseră în Portugalia pe regina Eleonora, care se săturase de Franța și voia să-și trăiască restul zilelor fără să mai aibă de-a face cu tot felul de intrigi.

În ziua în care soțul meu a fost încoronat, stăteam într-o tribună instalată în catedrala din Reims și mă luptam să-mi rețin lacrimile când Henric pășea spre altar. Nu izvorau numai din mândrie, ci și din cauza broderiei de aur, de pe tunica lui albă de satin, aflată chiar în dreptul inimii: două D-uri mari lipite spate-n spate, îngemănate, peste care era așezată litera H. Acesta avea să devină simbolul lui, așa cum al tatălui său fusese salamandra, și tot restul vieții mele am fost înconjurată de monograma Dianei și-a lui Henric cioplită în piatră, țesută în tapiserii, pictată pe pereți, împodobind toate castelele regale. Mi-am zis că nu-mi pasă, că eu aveam ceea ce-mi dorisem cel mai mult: viața lui Henric și șansa de a-i dărui copii. Dar chiar și așa, nu mă durea mai puțin.

Încoronarea mea a avut loc doi ani mai târziu, la Catedrala Saint-Denis, de lângă Paris.

Am intrat în sunet de trompete, cu corsajul strălucind de diamante, smaralde și rubine; mantia mea de catifea albastru-închis făcea în lumină ape verzui, metalice. Urmată de Marele Maestru Montmorency și avându-l alături pe Antoine de Bourbon, prim prinț de sânge regal, am înaintat încet până la altar. Sub corsetul scânteietor, perla magicianului – datorită căreia ajunsesem aici – îmi stătea cuibărită între sâni.

M-am închinat în fața altarului și apoi am mers până la tronul urcat pe o platformă drapată în stofe aurii; treptele care duceau la el erau acoperite cu o catifea ca aceea din care era făcută mantia mea. Cardinalul de Bourbon – fratele lui Antoine – oficia ceremonia. Când mi-a făcut semn, am îngenuncheat și am început să mă rog, răspunzând afirmativ, cu o voce puternică, întrebărilor rituale ale cardinalului. Cu cincisprezece ani în urmă, mă cununasem cu Henric; acum mă cununam cu Franța.

Vechea coroană, pe care mi-a așezat-o Antoine de Bourbon pe cap, era atât de grea, că n-am putut s-o port. Fu adusă o altă coroană, mai ușoară, pe care am purtat-o până la sfârșitul ceremoniei.

După Liturghia Cuvântului, mie și altor trei doamne nobile ni s-au înmânat daruri prețioase pe care le-am așezat pe altar ca ofrandă înainte de Sfânta Împărtășanie. Diana a fost aleasă să stea chiar în

spatele meu, deoarece soțul meu îi dăruise ducatul de Valentinois, ceea ce o ridicase mult în rang și-i sporise averea în mod substanțial. Înainte de ceremonie Henric făcuse, de asemenea, public faptul că Diana era de-acum una dintre doamnele mele de onoare – lucru care m-a supărat foarte rău, căci în felul acesta Diana avea să petreacă mult mai mult timp cu mine.

Am parcurs intervalul dintre bănci cu un glob de aur în mâini; când am ajuns la altar, l-am depus în mâinile cardinalului de Bourbon și m-am întors, așteptându-le pe celelalte doamne.

Le-a luat mult timp până să ajungă. Diana trebuia să mă urmeze îndeaproape, dar se mișca ridicol de lent, cu ochii în tavan și cu o prefăcută expresie de extaz pe fața îmbujorată. Când trecu pe sub loja în care stătea soțul meu, se opri de tot câteva clipe – atrăgând atenția întregii adunări asupra ei – apoi defilă încet mai departe.

O priveam cu furie crescândă, deși expresia feței îmi rămânea cu totul și cu totul demnă. Crezusem că Diana se va mulțumi cu bogățiile nerușinate și cu dragostea lui Henric – dar nu-i erau de-ajuns. Voia să-mi fure și puțina atenție de care mă bucuram, până și în ziua aceea; voia să fie clar pentru toată lumea cine-l conduce pe rege.

M-am gândit în momentele acelea ce ușor mi-ar fi s-o omor – să-i cer lui Ruggieri o poțiune sau o mănușă otrăvită sau o vrajă – mai ales că trecusem de două ori de acea barieră seducătoare. Dar nu voiam să ucid din răzbunare, ci doar pentru a-i apăra pe cei pe care-i iubeam, la fel ca Ruggieri.

Poate că pentru noi o fi existând în Iad vreo pedeapsă mai blândă.

Douăzeci şi cinci

Anii care au urmat au fost grei. Mama lui Jeanne, regina Margareta de Navarra, prietena mea cu suflet minunat și cu minte sclipitoare, a murit cu câteva zile înainte de Crăciunul anului 1549, lăsându-i pe fiica ei și pe toți cei care-o cunoscuseră copleșiți de durere. Henric își petrecea zilele și cele mai multe nopți în compania Dianei, pe când eu nu-mi găseam bucuria decât când aveam răgazul de-a mă dedica plăcerilor simple ale maternității.

Henric era cumpătat și nu-și pierdea vremea alergând după toate femeile frumoase care-i treceau prin fața ochilor. Dar, spre deosebire de tatăl său, avea pornirea de a-i persecuta cu mult zel pe protestanți – pornire stârnită și întreținută de Diana. Credea probabil că arderea pe rug a ereticilor o să-l facă pe Dumnezeu să uite că-i o târfă ordinară. Se învăluise într-o mantie de pietate și virtute și găsea o plăcere deosebită în a scoate în evidență contrastul dintre „moralitatea“ lui Henric și destrăbălarea tatălui său. Dar, la fel ca tatăl său, Henric era manipulat de amantă: voia Diana să deposedeze anumiți protestanți de pământuri pe care să le dea unor catolici, Henric se executa imediat. Își dorea Diana să-i vadă pe anumiți protestanți arestați și executați, se rezolva și asta, deși erau mulți simpatizanți ai protestantismului la Curte, printre care Gaspard de Coligny, tânărul nepot al lui Montmorency, Antoine de Bourbon și însăși verișoara regelui, Jeanne de Navarra, care îmbrățișase învățătura lui Martin Luther în vremea cât stătuse în Germania. Dar noblețea conferea protecție; doar oamenii de rând riscau să fie persecutați.

În fiecare dimineață, după ce se întâlnea cu consilierii săi, Henric se retrăgea în apartamentele Dianei pentru a discuta problemele regatului; nu făcea nimic fără aprobarea ei și îi conferise atât de multă putere, că ajunsese să și semneze documente regale în locul lui.

Ca și tatăl său, Henric nu observa ostilitatea pe care puterea amantei sale o stârnea printre curteni. Și nu vedea nici nemulțumirea care începuse să fiarbă în țară, unde sătenii protestanți erau scandalizați de noile legi care le interziceau să-și practice cultul. Parisul era aproape în întregime catolic, așa că Henric nu-i asculta pe sfetnicii care-l avertizau că intoleranța lui față de noua religie avea să provoace o răscoală. Nu asculta decât de Diana, care, la rândul ei asculta de frații de Guise. Ca și Diana, aceștia disprețuiau protestantismul și făceau totul pentru a influența Coroana.

Henric începea să-și piardă locul din inimile oamenilor, iar protestanții ajunseră să-l urască. Am vorbit de mai multe ori cu el între patru ochi despre acest aspect; regele Francisc îmi atrăsese atenția asupra importanței de a câștiga dragostea poporului. Poate că eram prea directă, pentru că Henric îmi tăia vorba cu asprime, reproșându-mi că-mi supraestimez propria inteligență și c-o subestimez pe a Dianei.

Am petrecut mulți ani în umbra Dianei, ani în care intelectul și capacitățile mele au fost ignorate, ani în care am văzut țara copleșită de foame și suferință, iar pe nobilii intriganți răsplătiți de naivul meu bărbat. Îmi doream cu disperare să vorbesc despre asta, dar nu m-am plâns nimănui, căci primisem în schimbul vieții prostituatei exact ceea ce cerusem: eram soția lui Henric și mama copiilor săi. Atât și nimic mai mult.

Diana continua să-și țină promisiunea și îl trimitea pe Henric în dormitorul meu. Nu-mi dădeam seama că era atât de sigură pe propria-i poziție, încât începuse să evite pornirile amoroase ale soțului meu și că el începuse să-și caute consolarea în brațele altora.

Fiul nostru Carol-Maximilian – la fel de bolnăvicios ca frații lui, cu un semn roșu-vinețiu, mare cât o nucă, sub nas – se născu în 1550, la trei ani după urcarea lui Henric pe tron. Am construit un apartament mare pentru copii în palatul pe care l-am numit „Regele Francisc I“ și pe care-l renovasem; acesta se afla la Saint-Germain-en-Laye, în partea de vest a Parisului, unde crescuse Henric. Era construit în jurul unei curți centrale, acoperită complet de o peluză care îi dădea ghes Mariei să-l fugărească în joacă pe Francisc; dar alergatul îl făcea pe fiul meu cel mare să gâfâie atât de rău, că ajungea să leșine. În zilele dinainte de a-l naște pe Carol stăteam la fereastra mea și o priveam pe Maria cum alerga de una singură, o siluetă micuță, iute și solitară pe întinderea de iarbă.

În primele luni de viață ale lui Carol, soțul meu deveni un tată foarte grijuliu, trecând aproape zilnic prin apartamentul copiilor. Renunțase la obiceiurile itinerante ale fostului rege, stabilind, de dragul copiilor, Curtea la Saint-Germain. Când Diana își rupse piciorul într-un accident de călărie și plecă la castelul ei de la Anet ca să se vindece, Henric rămase cu mine la Saint-Germain. Recunosc că alegerea lui m-a bucurat… până i-am aflat adevărata cauză.

În prima noapte rece de toamnă stăteam în dormitorul meu în fața oglinzii și doamna Gondi îmi peria părul. Era târziu, dar discutam amuzate despre faptul că micuțului Francisc i se dăduse pentru prima oară voie să-l ia pe frățiorul lui, Carol, în brațe; după ce i se explicase că semnul din naștere nu e molipsitor, îl sărutase pe Carol și-l declarase acceptabil.

În timp ce doamna Gondi și cu mine stăteam de vorbă, am auzit un țipăt sfâșietor de femeie venind din apartamentul copiilor, care se afla deasupra noastră. Am dat fuga sus, îngrijorată pentru puii mei.

Pe prag, în cercul de lumină al lămpii de pe perete, stătea unul dintre străjerii scoțieni ai Mariei. Auzise strigătul, dar nu reacționase; de fapt abia se abținea să nu rânjească cu subînțeles.

Am trecut în fugă pe lângă el și am intrat în apartamentul copiilor, în care acum era cât se poate de liniște. Lumina pâlpâitoare a candelabrului dezvăluia două siluete care stăteau în fața ușii de la camera guvernantei Mariei. Mi-am dat seama că se certau, așa că m-am oprit la jumătatea coridorului, la adăpostul umbrei.

Erau Montmorency, cu umerii lui largi și cu barba căruntă, cu spatele lipit de ușă și cu mâna pe clanță, și Diana, sprijinită greoi într-o cârjă. Se părea că venise atunci de la Anet și dăduse buzna în castel fără ca măcar să-și dea jos mantia. Lumina lămpii îi dezvăluia pungile încercănate de sub ochi și obrajii pe care se vedeau urmele vârstei. Părul de la tâmple îi era acum mai mult argintiu decât auriu. Era îmbrăcată elegant, avea un guler înalt de dantelă neagră, o broșă mare cu diamant la gât și o fustă de satin de culoarea fildeșului, cu broderii spiralate de aur. Dar nici măcar capodopera aceea de croitorie nu putea ascunde faptul că arăta bătrână și sleită de puteri, iar obișnuitul ei aer demn era înlocuit acum de o purtare arțăgoasă. Se împingea furioasă în Montmorency.

— Mă insultați, domnule, cu minciunile dumneavoastră! șuieră ea agitându-și degetul pe sub nasul Marelui Maestru. E aici, știu sigur! Deschideți ușa… Sau dați-vă la o parte, că o deschid eu.

Montmorency încercă s-o liniștească:

— Doamnă, v-ați ieșit din fire. Vă rog să coborâți tonul, că treziți copiii.

— Copiii! făcu ea cu un icnet exasperat. Eu sunt singura de-aici care se gândește la copii!

Începu să țopăie în cârjă și puse mâna pe ușă:

— Deschideți imediat sau intru eu! Cer să vorbesc cu doamna Fleming!

Ușa din spatele lui Montmorency se deschise brusc spre înăuntru, făcându-l pe bătrân să facă un pas înapoi și aproape să se ciocnească de bărbatul care ieșea din camera guvernantei: soțul meu. Spre deo-

sebire de Diana, Henric era tânăr, avea fața prelungă și frumoasă a tatălui său și barba neagră și deasă; înfățișarea plăcută îi era sporită de un fel de relaxare profundă pe care o avea de obicei când se întorcea de la o partidă de vânătoare epuizantă. Avea capul gol și părul ciufulit; tunica îi era cam șifonată pe șolduri. Când o văzu pe Diana, începu să și-o netezească. În încăperea din spatele lui era întuneric. Închise ușa, iar Montmorency se așeză din nou în fața ei.

Când văzu că bănuielile ei erau întemeiate, Diana își întoarse îndurerată fața. Cei trei actori rămaseră o vreme tăcuți și șocați de situația în care se aflau, până când Diana își ridică din nou privirea rănită.

— Sire, exclamă ea cu durere în glas, unde ați fost?

Când își văzu amanta atât de palidă, Henric își fixă ochii în covorul de sub picioarele lui.

— N-am făcut nimic rău, șopti el atât de încet, că am fost nevoită să-mi încordez auzul. Stăteam doar de vorbă cu doamna.

Bietul Henric, cât de lipsit de șiretenie era, gândea prea lent ca să găsească o minciună plauzibilă.

— Stăteați de vorbă! șuieră Diana. Mă duc eu acuma s-o întreb pe doamna Fleming care era subiectul conversației!

Porni din nou spre ușă, dar Montmorency o blocă iar cu trupul lui mătăhălos:

— Asta-i o mare necuviință! o certă el. Nu aveți nici un drept să-i vorbiți așa regelui!

Henric întoarse spre el o privire amenințătoare și Montmorency tăcu pe dată.

— Sire, spuse Diana cu o voce mai coborâtă, dar nu mai puțin indignată, prin această purtare v-ați trădat cei mai dragi prieteni, familia de Guise și pe nepoata lor, regina Maria. V-ați trădat și propriul fiu, Delfinul, pentru că se va căsători cu copila care o are guvernantă pe… *femeia* asta. Cât despre mine… Nici nu voi mai pomeni cât mă simt de rănită.

Am remarcat că despre trădarea față de soția lui nu scosese nici un cuvințel.

— Nu vreau să rănesc pe nimeni, spuse Henric fără să se poată uita la ea. Te rog, putem discuta asta mâine? Nu aici, pe hol, că putem trezi copiii…

— Dar tocmai de dragul lor trebuie să trag alarma!

Cu o întorsătură foarte bine gândită, Diana își revărsă furia asupra Marelui Maestru:

— Am fost informată. Am fost informată că *domnia voastră*, domnule Montmorency, ați încurajat această aventură. *Domnia voastră* a trădat familia de Guise și prin ei în primul rând pe Maiestatea Sa, intermediind o infidelitate care a dezonorat atâta lume. Nu vedeți, Sire, continuă ea întorcându-se în cârjă spre Henric, că nepoata lor, micuța și nevinovata Maria, e crescută de o târfă? Cum se vor simți ei când vor afla adevărul? Dacă Marelui Maestru i-ar fi păsat de interesele Maiestății Voastre, v-ar fi sfătuit s-o evitați pe această femeie.

— Nu e vina lui, spuse Henric încet. E numai vina mea. Iertați-mă, doamnă, și nu mai fiți furioasă; nu pot să suport să vă știu supărată.

Diana își ridică din nou bărbia, regăsindu-și aerul calm, de regină, și-i spuse lui Montmorency:

— I-ați făcut regelui un mare deserviciu și i-ați jignit pe prietenii săi. Să nu mai apăreți în fața mea, domnule, sau să-mi adresați vreun cuvânt, pentru că n-am să-l aud.

Montmorency – revoltat la culme, dar mușcându-și limba – îi ceru regelui ajutor din priviri. Henric își întoarse însă ochii și îl concedie cu un semn scurt din cap.

Marelui Maestru îi zvâcni un mușchi de pe obrazul lui lat, chiar deasupra liniei bărbii, dar era un om cuviincios și cu stăpânire de sine. Plecă repede, lăsând ochii în jos, ca să nu vadă expresia triumfătoare a Dianei.

Am rămas nemișcată pe coridor; când Montmorency a ajuns lângă mine a tresărit, dar i-am făcut semn să tacă. Putea să-l anunțe pe Henric de prezența mea, dar era furios pe Diana și spera probabil că ea va spune ceva care să-mi stârnească și mie ura. Așa că își continuă drumul, lăsându-mă să ascult singură.

După plecarea lui Montmorency, Diana deschise din nou vorba, cu un glas răgușit și nesigur:

— O iubești?

Pe chipul lui Henric se ivi aceeași expresie de pocăință pe care i-o văzusem când îmi mărturisise dragostea lui pentru Diana.

— Nu, șopti el. Nu, sigur că nu. A fost numai… numai poftă carnală, nimic mai mult. Și *mi-e rușine*. Sperasem să termin cu povestea

asta înainte să fac pe cineva să sufere. Înainte să te fac pe tine să suferi. Dar acum nu mai pot decât să te rog să mă ierți.

În fața umilinței regelui, Diana se calmă.

— Nu eu trebuie să vă iert, Sire. Cereți-le iertare bunilor voștri prieteni de Guise și micuței Maria.

— Promite-mi că n-o să le spui nimic, o rugă el după o scurtă ezitare.

Diana îi aruncă o privire lungă și scrutătoare, apoi spuse încet:

— N-am să spun nimănui nimic dacă-mi promiți că această crimă nu se va mai repeta.

Henric scoase un oftat la gândul că va trebui să renunțe la această plăcere, dar își îndreptă umerii și se uită în ochii ei:

— Jur în fața lui Dumnezeu că nu se va mai repeta.

Diana dădu din cap satisfăcută și-i făcu semn că poate să plece, de parcă ea ar fi fost regină, și nu el rege, apoi porni și ea șchiopătând, sprijinită în cârjă.

— Vii…? spuse Henric încetișor, lăsând, cu stângăcie, întrebarea neterminată.

— Mă voi odihni în apartamentul meu de lângă cel al reginei, îi răspunse ea fără să se întoarcă, pe un ton înghețat, de dojană.

Henric simți refuzul din vorbele ei și umerii îi căzură din nou. Diana apucă în direcția mea, căci pe acolo ajungea spre scara care ducea în aripa mea. Henric o luă în direcția opusă și dispăru curând. Ea mergea încet și era preocupată să coordoneze mișcarea cârjei cu pasul piciorului sănătos. Nu mă zări când trecu pe lângă mine, ascunsă cum eram în umbră. Am vrut să-mi iau un aer triumfător, să mă scald în bucuria sumbră că rivala mea gustase în fine și ea din cupa amară pe care-o băusem eu timp de atâția ani. Totuși, când privirile ni se întâlniră – a ei uluită, a mea avizată –, nu m-am văzut decât pe mine, rănită și lipsită de iubire.

Probabil că zărise compătimirea din ochii mei, căci chipul i se îmblânzi. Se strădui să facă o reverență și își reluă mersul greoi și chinuitor. Prins cu grijă la gât, ca să-i ascundă pielea căzută de dedesubt, diamantul scoase un licăr fulgerător.

Pe la sfârșitul lui decembrie am observat că sunt din nou însărcinată și am hotărât să-i dau soțului meu vestea cea bună în ziua de Crăciun.

În dimineața aceea am mers în apartamentul copiilor împreună cu trei dintre doamnele mele de onoare, Jeanne, Diana și doamna Gondi; ne însoțea și un valet. Era nevoie de toată această lume ca să cărăm toate darurile pentru copii, inclusiv un căluț de lemn cu coamă din păr adevărat de cal. Ca întotdeauna, Jeanne abia aștepta să mă însoțească în apartamentul celor mici, căci își dorea și ea foarte mult copii.

Ziua fusese încă din zori cenușie și înnorată; prin ferestrele înalte, dreptunghiulare ale castelului se vedea curtea mohorâtă, acoperită cu iarbă ruginie și înconjurată de copaci desfrunziți. Dar sala de recepție a copiilor era veselă: zeci de lumânări erau aprinse și flăcările lor dansau pe geamuri și pe podeaua de marmură; în cămin ardea buturuga de Crăciun. Pe o masă mare erau grămezi de castane, nuci, mere și smochine glasate și tăvi pline cu prăjiturele.

Copiii ne întâmpinară cu țipete de entuziasm. Francisc, care încă nu împlinise șapte ani, avea fruntea bombată și ochii depărtați, lipsiți de strălucire; era mai scund decât sora lui, care avea cinci ani și jumătate. Elisabea era o fetiță drăgălașă și grațioasă. Amândoi alergară la mine, în timp ce doica se duse să-l aducă pe micuțul Carol din leagăn.

Maria, micuța regină scoțiană, atunci în vârstă de opt ani, rămase mai în urmă, cu o expresie reținută pe chip. Era deja destul de înaltă și purtarea ei semeață o făcea să pară mult mai mare decât în realitate; mulți dintre cei care o vedeau jucându-se cu Francisc credeau că îi despart mai mulți ani. În ziua aceea purta părul pieptănat în sus, cu cozi împletite și răsucite de mai multe ori și împodobite cu perle. În jurul umerilor avea un șal de tartan prins cu o broșă rotundă de argint. Îmi amintea de mine la vârsta ei – tânjind să fiu din nou un copil fără griji, arătându-mi deschis sentimentele, dar știind că viața îmi e amenințată de cei ce mă urau.

Pe când mă aplecam să-i îmbrățișez pe Francisc și Elisabea, Maria i se adresă Dianei:

— *Joyeux Noël*, doamnă de Poitiers. Ce mai fac dragii mei unchi?

— Au ieșit să călărească împreună cu regele, îi răspunse Diana zâmbind, dar vor fi aici în mai puțin de o oră.

— Bine, făcu Maria oftând și se apropie de mine pentru a primi un sărut nedorit. *Joyeux Noël, Madame la Reine.*

— *Joyeux Noël*, Maria, i-am răspuns eu.

O deranjă ca de obicei faptul că nu-i rosteam titlul, dar eu preferam să-i amintesc că deocamdată e un copil și nu-i încă regina Franței.

Administratorul apartamentului copiilor, domnul d'Humières, ieși dintr-o camera alăturată. Era un bărbat mărunțel, cu mișcări iuți și cu gesturi emfatice. Se grăbi să intre în sala de recepție și făcu o plecăciune adâncă.

— *Madame la Reine*, îmi cer mii de scuze, dar am primit vestea că Maiestatea Sa a suferit o căzătură fără urmări grave în timpul vânătorii. A dorit să vă anunțe că el și frații de Guise vor întârzia, deoarece se întâlnește acum cu doctorul.

Pe chipul Mariei se citi dezamăgirea. Bietul Francisc, care nu mai putea de dragul ei, încercă s-o consoleze, dar era cam bâlbâit și nu reuși decât să repete primul sunet al numelui ei: „M-m-m-m…"

Fetița îl făcu să tacă cu o sărutare.

M-am străduit să le abat copiilor atenția despachetând darurile. Francisc își primi primul darul, o copie de lemn a sabiei tatălui său, cu garda vopsită în auriu. I-am cerut categoric să umble atent cu ea, căci eram sigură că n-o să treacă multă vreme până când o să lovească pe cineva. Călușul Elisabetei avu un asemenea succes, că micuții se luară la ceartă cine să-l călărească primul.

Apoi urmă darul Mariei. Jeanne ținea în brațe lada de lemn cu găuri pe părți și rămăsese mai în spate, să nu audă copiii bufnetele și râcâiturile care se auzeau dinăuntru. Dar când se apropie, din ladă se auzi foarte clar un scheunat care-o făcu pe Maria cea palidă să se lumineze la față. Fetița se grăbi să deschidă capacul și să elibereze puiul de cocker negru, cu pete albe.

Îl luă în brațe și-mi zâmbi fericită:

— Mulțumesc, mulțumesc! Pot să-l țin aici, în apartament?

— Fără îndoială că poți, i-am răspuns zâmbindu-i la rândul meu.

Călușul și sabia fură părăsite în favoarea cățelușului. Lui Francisc a trebuit să-i arăt cum să-l mângâie fără să-l bruscheze; Elisabeta era cam reținută, așa că i-am demonstrat cum poate fi convins să facă frumos pentru o bucățică de măr.

În timpul acestei vesele scene domestice, guvernanta Mariei începuse să discute cu voce tare cu una dintre colegele ei în ușa camerei lui Carol. N-am dat atenție șuvoiului de consoane guturale și *r*-urilor vibrate.

Domnul d'Humières se apropie de ele și șuieră:

— Terminați cu purtarea asta necuviincioasă! Mergeți și-i prezentați omagiile reginei!

M-am făcut că nu observ. De când veniseră, scoțienii nu-i fuseseră loiali decât Mariei și se arătau ofensați de îndatoririle pe care le aveau față de soțul meu și de mine; purtarea lor ducea uneori la conflicte între cele două Curți.

Doamna Fleming răspunse într-o franceză chinuită:

— Nu pot să tac; sunt mândră să anunț că port în mine un copil al regelui.

Eu tocmai îi dădeam cățelușului o bucățică de măr; când am auzit-o mi s-a muiat brațul. M-am uitat la Diana, apoi la Jeanne și am văzut pe fețele lor scârbite că auziseră și ele.

Domnul d'Humières mormăi ceva pe un ton scandalizat.

Între timp, doamna Fleming intrase în sală cu un zâmbet încrezut și sfidător. Diana fusese cândva frumoasă, dar Fleming era o adevărată operă de artă, o zeiță strălucitoare cu ochi de smarald și păr de aur, îmbrăcată într-o rochie verde de satin, cu un șal de tartan în carouri verzi și albastre aruncat pe umeri.

— *Madame la Reine*, spuse ea cu un glas suav și făcu o reverență foarte adâncă. Am auzit un zvon cum că ați fi însărcinată. Dacă este așa, vă înțeleg bucuria, pentru că și eu port în mine copilul Maiestății Sale.

Jeanne scoase un strigăt indignat. Diana era prea șocată ca să mai poată rosti o vorbă. Fleming ridică triumfătoare bărbia.

Domnul d'Humières intră și el în sală; mâinile i se agitau ca un stol de păsări speriate.

— Cum îndrăzniți! Cum îndrăzniți, doamnă, s-o insultați pe regină! Cereți-vă imediat scuze!

I-am făcut semn doamnei Gondi să aibă grijă de copii și m-am ridicat. Urmată îndeaproape de Diana, am prins-o pe Fleming de umăr și am dus-o în cel mai apropiat dormitor.

Imediat ce am închis ușa, i-am spus pe un ton coborât și nu tocmai amabil:

— Dați dovadă de un incredibil prost gust discutând asemenea chestiuni în fața copiilor. Sunteți necăsătorită și starea dumneavoastră este de-a dreptul scandaloasă.

Fleming nu se lăsă intimidată. Era înaltă, ca toți scoțienii, și mă privi de sus, strâmbând disprețuitoare din năsucul ei frumos:

— Îmi vorbiți mie de scandal, dar veniți să vă vizitați copiii însoțită de fosta amantă a regelui.

Fosta amantă… la auzul acestor cuvinte, Diana împietri.

— Veți regreta această remarcă, i-am spus eu calm. Și nu veți mai pomeni niciodată de starea dumneavoastră în fața copiilor, altfel veți avea de-a face cu mine… Iar eu nu sunt la fel de influențabilă ca Maiestatea Sa.

— Maria, regina Scoției, este suverana mea, doamnă, ripostă Fleming. Nu răspund decât în fața sa.

În clipa aceea, Diana îi trase fulgerător o palmă răsunătoare. Guvernanta scoase un țipăt ascuțit și-și duse mâna la obrazul lovit.

— Iertați-mi izbucnirea, *Madame la Reine*, spuse Diana aruncându-i femeii uluite o privire furioasă, dar nu pot tolera o asemenea odioasă impertinență față de regina mea.

— Vă iert, i-am răspuns eu cu ochii ațintiți asupra lui Fleming. Doamnă Fleming, aveți dreptate: sunteți supusa reginei Maria. Dar eu sunt tutorele ei, ceea ce înseamnă că sunteți angajata mea. Vă sfătuiesc să nu uitați acest lucru.

I-am întors spatele și l-am chemat pe domnul d'Humières, care se apropie ploconindu-se. Fleming, cu ochii plini de lacrimi de la palma usturătoare pe care o primise, cu gura plină de blesteme scoțiene, o luă la fugă spre sala de recepție.

— Domnule, vă rog asigurați-vă că merge în camera ei și rămâne acolo până la noi ordine.

— Imediat, imediat, Maiestatea Voastră, mă asigură el, și toți trei ne întoarserăm la copii.

Fără pic de eleganță, Fleming se dusese valvârtej, plângând, la Maria; ceilalți copii și cățelușul tremurau înspăimântați. La început Maria o ascultă continuând să mângâie cățelușul pe care-l ținea în brațe, dar pe măsură ce Fleming își depăna tirada, se opri și se întunecă la față.

Când eu și Diana ne apropiarăm, precedate de domnul d'Humières, guvernanta tăcu. Maria ne privi încruntată și începu să vorbească cu un glas înăbușit și tremurat:

— Cum îndrăzniți, doamnă de Poitiers, cum îndrăzniți s-o loviți pe domnișoara Fleming? Cereți-vă imediat scuze!

— Nu e cazul să-și ceară scuze, am contrazis-o eu categoric. Guvernanta ta mi-a adus o ofensă gravă. Doamnă Fleming, mergeți în camera dumneavoastră și așteptați să vă chem.

— Nu merge nicăieri, se zbârli Maria. Vreau să rămână aici!

Am cuprins întregul tablou cu privirea – fetița cea furioasă, guvernanta plângând, Francisc sughițând de spaimă, Elisabeta amuțită – și-am oftat.

— Maria, am spus eu, când două regine se ceartă nu există învingători. Dar tu ești încă un copil, iar eu sunt tutorele tău.

M-am întors spre domnul d'Humières, care tremura tot:

— Domnule, vă rog s-o însoțiți pe doamna Fleming până în camera ei.

— Nu! strigă Maria trântind cățelușul de pământ cu asemenea putere, că mititelul începu să scheaune.

Elisabeta se repezi și-l ridică, să vadă dacă n-a pățit ceva.

Gestul acesta temperamental, care făcuse să sufere o creatură nevinovată, mă scoase din sărite. M-am întors furioasă spre Maria, gata s-o pălmuiesc, dar ea începu să turuie:

— Domnișoara Fleming o să facă ce spun *eu*! Eu sunt de două ori regină, prin naștere, nu o burgheză, o odraslă de negustor care a făcut o căsătorie mult peste condiția ei!

Așa am aflat și eu ce credeau despre mine scoțienii și familia de Guise, care așteptau ca nepoata lor să urce pe tronul Franței. Înfuriată la culme, m-am apropiat de Maria, am privit-o țintă în ochișorii ei ostili și i-am spus foarte încet:

— Da, mi-am croit drum de la o condiție inferioară până aici… Ăsta e un motiv foarte serios ca să te temi de mine, fetiță răsfățată. Eu *voi învinge.*

Micuța strânse din buze, dar se feri să răspundă.

— Câinele e al tău de-acum, i-am spus Elisabetei.

Până la urmă am chemat un soldat din garda mea personală s-o ducă pe Fleming în camera ei și am reușit să-l conving pe domnul d'Humières s-o închidă pe Maria într-a ei. Când soțul meu a sosit în cele din urmă împreună cu frații de Guise, șchiopătând, dar binedispus, i-am permis Mariei să iasă, cu condiția să se poarte frumos.

Numele doamnei Fleming n-a fost deloc rostit în timpul conversației. Dar de mai multe ori în cursul dimineții aceleia lungi am surprins-o pe Maria studiindu-mă cu o privire încărcată de dorința de răzbunare.

Douăzeci şi şase

Din cauza întâmplărilor neplăcute din apartamentul copiilor, am amânat să-i dau lui Henric vestea noii sarcini; dar l-am invitat seara la mine.

Veni șchiopătând, sprijinit într-o cârjă, mirat probabil că l-am invitat să facem dragoste deși era rănit. După ce am închis ușa, l-am luat în brațe și i-am întors sărutul. Mirosea a vin și era roșu la față, pentru că băuse mai mult decât de obicei, probabil ca să-i mai treacă durerea de la gleznă.

Când m-am desprins din îmbrățișare, i-am spus:

— Henric, înainte să începem… Am să-ți dau o veste bună și una rea.

— Păi atunci, zise el îngrijorat, spune-mi întâi vestea rea.

— De data asta e mai bine să încep cu vestea bună, cred. Sunt din nou însărcinată, dragul meu soț.

Îmi venea și ușor, și greu să-i dau vestea asta. De fiecare dată când auzea că voi avea un copil, Henric uita de patul conjugal, subliniind în felul acesta faptul că se culca cu mine numai pentru a avea moștenitori.

Zâmbi larg, cu dinții sclipindu-i în contrast cu barba neagră, și mă luă în brațe.

— Ce bucurie mare îmi faci iar. Și ce mamă bună ești; am văzut ce frumos se poartă copiii.

Începu să mă acopere cu sărutări, gâdilându-mă cu barba lui aspră până m-a apucat râsul; m-am desprins însă din îmbrățișare și mi-am luat un aer solemn.

— Ah, acum urmează vestea cea rea? întrebă el.

— Da, urmează vestea cea rea, i-am confirmat eu. Janet Fleming e și ea însărcinată.

Căscă ochii uluit și apoi îi lăsă rușinat în jos. Îmi dădu drumul și făcu un pas înapoi.

I-am arătat un scaun:

— Luați loc, Sire. Problema asta trebuie discutată.

Se prăbuși gemând pe scaun.

— Cum ai… Cum ai aflat? De la Diana?

— Nu. De la doamna Fleming personal.

Rămase cu gura căscată:

— Ți-a spus ea *ție* de-a dreptul?

— S-a lăudat în gura mare.

— Speram că n-o să afli, zise el roșind. Nu sunt mândru de ce-am făcut. Nu pot decât să te rog să mă ierți și să-ți spun că i-am promis Dianei acum vreo două săptămâni că n-o să mai am nimic de-a face cu Janet Fleming. Și m-am ținut de cuvânt.

— Nu te-am chemat aici ca să te acuz, i-am spus eu cât se poate de calmă, deși înțeleg perfect supărarea doamnei de Poitiers. Eu am mai degrabă nevoie de ajutorul tău.

Se holbă mirat la mine:

— Nu ești supărată?

— Numai mâhnită. Dar avem o problemă mult mai gravă decât supărarea mea sau chiar a Dianei. Doamna Fleming este atât de mândră de starea ei, încât s-a lăudat la toată lumea. Până și copiii au aflat.

— Glumești, scutură el uluit din cap. Nu pot să cred că vorbește așa de liber despre asemenea lucruri. Ce groaznic trebuie să fi fost pentru tine! Și cu toate astea ești așa de înțelegătoare…

Ceva din tonul lui mă făcu să cred că Diana nu reacționase la fel de bine ca mine.

— Trebuie s-o îndepărtezi de la Curte, Henric, măcar până se naște copilul. Îți va face numai neplăceri – ca să nu mai vorbesc de scandalul care-i va afecta pe Maria și familia de Guise.

Se apropie de fereastră cu gândul la spusele mele.

— Maria n-o să fie de acord, zise el într-un târziu. Ține mult la doamna Fleming.

— Maria e un copil, l-am contrazis eu, și trebuie să înțeleagă că faci cum e mai bine.

Rămase o clipă pe gânduri, apoi dădu încet, în silă, din cap:

— Am s-o trimit să nască la țară. Desigur, o să iau măsuri ca pruncul să fie bine îngrijit.

— Bineînțeles. Îți mulțumesc.

Henric izbucni deodată în lacrimi, stârnite, fără îndoială, și de durere, și de vinul băut în exces:

— Nu merit o asemenea soție răbdătoare. Nu pot…

— Între tine și Diana e totul bine? l-am întrebat eu în șoaptă.

— De când am întrerupt legătura cu Janet Fleming, îmi răspunse el, ți-am fost credincios numai ție, Catherine.

Speranța, o emoție pe care-o înmormântasem demult, începu să se trezească.

— Te-a alungat Diana din patul ei din cauza acestei aventuri?

Obrajii i se făcură stacojii, ca pe vremea când ne-am cunoscut și când era un băiețel rușinos și scump la vorbă:

— De fapt mai de mult. Aproape de un an…

Se opri o clipă, încercând să-și stăpânească emoțiile și cuvintele care se zbăteau să iasă din el, apoi continuă:

— Nu știu cum se face, dar nu mă mai iubește. Uneori e atât de rece, de distantă… I-am dat pământuri, aur, onoruri, tot ce și-a dorit, și mai mult decât și-a dorit… Și totuși mi-a întors spatele. Îmi spune că nu mai suntem copii, că nu ne mai putem permite nici cele mai mărunte gesturi de tandrețe. Am ajuns să-i cerșesc câte un zâmbet.

Îi înțelegeam cum nu se poate mai bine durerea.

— S-a folosit de tine în toți anii ăștia.

— Asta nu pot să cred, mă contrazise el. Știu că a ținut cu adevărat la mine. Poate că încă mai ține. Dar a cam îmbătrânit, și eu sunt cam impetuos, așa că am răspuns avansurilor doamnei Fleming. Am crezut ca prostul că ființa aceea superbă e atrasă de mine, și nu de coroana pe care o port. Dar mi-e clar că nu e decât un agent al familiei de Guise, care vrea să mă înregimenteze definitiv pentru cauza lor.

Scutură din cap, scârbit de sine însuși:

— Cât l-am disprețuit pe tata pentru infidelitățile lui, și am ajuns și eu un adulterin pe care-l învârt femeile cum vor. Trebuia să caut dragostea în singurul loc unde mă aștepta cu răbdare și credință. Să nu crezi că sunt orb la suferințele tale, Catherine. Să nu crezi că nu-ți sunt recunoscător.

Stătea pe scaun; i-am pus o mână pe umăr și l-am sărutat pe creștet. Mă cuprinse cu brațele de mijloc și-și lipi fața de sânul meu. Am crezut că era sfârșitul întâlnirii noastre, că o să plece iar, ca de obicei, și o să-mi lase patul gol până se va naște copilul. Dar în loc de asta se ridică și mă sărută tandru:

— Am spus odată că mi-ar fi foarte ușor să te iubesc, Catherine, îmi șopti el. Și acum văd că te iubesc.

L-am tras spre dormitor. În noaptea aceea ne-am iubit cu multă delicatețe și a trebuit să bâjbâim mult până să ne găsim unul pe celălalt.

În zilele care au urmat n-am spus nimănui nimic, deși sunt sigură că doamna Gondi bănuia că intervenise o schimbare în relația mea cu Henric. Sarcina mea fusese făcută publică, dar soțul meu continua să vină aproape în fiecare seară în dormitorul meu. Pentru prima dată Henric observă perla pe care o purtam la gât și întinse mâna spre ea, dar i-am dat-o la o parte și i-am abătut atenția cu sărutări.

Deși Diana de Poitiers nu mai era stăpână pe inima regelui, avea în continuare enorm de multă putere politică, iar soțul meu nu era îndeajuns de tare încât să se scuture de dominația ei. În public jucam o adevărată farsă: amantei regelui i se acordau în continuare onoruri, iar eu eram lăsată în plan secund, pe când, în realitate, eu și soțul meu deveniserăm amanți. Între patru ochi, discutam despre controlul deplin pe care-l avea Diana asupra guvernării, dar Henric n-avea nici curaj, și nici nu se îndura s-o supere. Totuși, încetă să-i acorde noi titluri și bogății.

Reacția Dianei fu o mai strânsă apropiere de familia de Guise. Din păcate, în perioada legăturii cu Fleming, Henric fusese de acord să-l numească pe François de Guise Mare Șambelan. Șambelanul superviza întreținerea apartamentului regal și avea în posesie toate cheile; în plus, semnătura lui era cerută pe anumite documente regale. Era o poziție mai mult de rang decât de putere, dar dacă exista cineva care să se folosească de ea pentru a obține mai multă putere, acela era de Guise.

Henric nu-mi spusese de această numire decât când era un fapt consumat. Presupusese corect că nu voi fi de acord și așteptase până într-o seară când eram împreună în pat, după ce făcuserăm dragoste. Mă sărută pe pântece și-i vorbi cu mult drag pruncului din mine.

Eu zâmbeam topită de încântare… până când îmi anunță fără nici o introducere numirea. Vestea mă făcu să sar imediat din pat.

Henric așteptă să-mi vărs furia, apoi îmi argumentă că o mișcare împotriva Dianei și a lui François de Guise avea să strice echilibrul fragil de la Curte și avea să semene confuzie în rândurile miniștrilor. Aici avea dreptate, așa că m-am calmat și am început să discutăm ce era mai bine pentru Franța. Din păcate, soțul meu nu era de acord că principalul pericol îl reprezenta catolicismul conservator al Dianei și al familiei de Guise; le dădea dreptate în aceea că protestantismul nu trebuia deloc tolerat, lucru care m-a speriat.

Începând din seara aceea m-am temut de conflictul care ar fi putut izbucni dacă persecuțiile familiei de Guise față de protestanți aveau să continue, dar cât am fost însărcinată m-am lăsat răsfățată de mângâierile de îndrăgostit ale lui Henric și am dat la o parte orice gând la apropiata catastrofă politică.

Când s-a născut pruncul, Henric a stat lângă mine, râzând și strângându-mă de mână. Eduard Alexandru era mai sănătos decât ceilalți copii ai noștri, iar eu și Henric l-am copleșit cu dragostea noastră. Eduard era de departe cel mai frumos dintre copii și prezența lui îmi amintea întotdeauna de cele mai fericite zile din viața mea. Henric și cu mine petreceam mult timp împreună în apartamentul copiilor, iar în fiecare seară discutam timp de o oră afaceri de stat.

Dar idila noastră nu putea să dureze. Când Eduard avea doar câteva luni, lumea mea fu din nou zguduită.

De ani de zile soțul meu schimba insulte cu împăratul Carol, care-i ținuse prizonieri pe el și pe fratele lui. Fiind un om rațional, Henric nu considera că aceasta e o cauză suficientă pentru un război; totuși, în 1552, la câteva luni după nașterea lui Eduard, el cedă rugăminților prinților germani care sperau să-l alunge pe împărat din țara lor. Erau luterani, și încercările împăratului catolic de a suprima religia lor îi revoltau profund.

Spre marea mea mirare, Henric colaboră cu ei, fiind de acord să slăbească forțele imperiale atacându-le la frontiera de nord-est a Franței, pentru a revendica, printre altele, orașele Cambrai și Metz. Chiar dacă Dianei i se părea o ironie faptul că regele se grăbea să ajute niște protestanți în lupta împotriva unui bun catolic, nu se pronunță în nici un fel. Henric hotărî că soldații francezi vor merge la război.

Și își propuse să meargă în fruntea lor. Asta m-a îngrozit, pentru că însemna să părăsească oaza de siguranță oferită de talismanul de onix ascuns sub patul Dianei.

Scrisoarea primită de la venerabilul Luca Guorico din Roma n-a făcut decât să-mi sporească neliniștea. Ser Luca era foarte respectat pentru lucrările sale de astrologie juridică, ramura care studia influența astrelor asupra destinelor indivizilor. Când unchiul meu Giovanni de Medici avea numai paisprezece ani, Luca Guorico îi prevestise că va ajunge papă – și într-adevăr, unchiul Giovanni devenise papa Leon al X-lea. Guorico prevăzuse de asemenea, cu o neobișnuită acuratețe, ascensiunea lui Alessandro Farnese la tronul papal, precum și moartea lui.

Când doamna Gondi mi-a înmânat plicul venit de la Roma, am rupt sigiliul cuprinsă de îngrijorare. Înăuntru era o scrisoare pentru mine și o altă scrisoare sigilată, împăturită în trei, adresată soțului meu.

Preastimată Maiestate, Donna Caterina,

Vă rog să-mi iertați îndrăzneala de a vă scrie Înălțimii Voastre, și nu direct regelui. Am auzit că Maiestatea Sa nu este dispus să ia în seamă sfaturile astrologilor, așa că apelez la ajutorul Înălțimii Voastre, pentru că știu că sunteți destul de familiarizată cu astrologia și îi prețuiți scopurile.

Am trasat progresia astrelor regelui pentru următorii câțiva ani. Drept urmare, sunt convins de necesitatea de a-l avertiza pe Maiestatea Sa să fie extrem de precaut în anumite momente și în anumite situații.

Pericolul care îl pândește pe regele Henric este mare. Aș putea să vă conving, Maiestate, să-i prezentați scrisoarea alăturată și să vă folosiți influența pentru a-l determina să urmeze sfaturile cuprinse în ea?

Ispita de a rupe sigiliul celei de-a doua scrisori și de a o citi era mare, dar am pus-o deoparte și am așteptat până seara, când Henric a venit la mine ca să discutăm afacerile din ziua aceea.

Când a intrat în cameră, în loc de salut i-am dat documentul sigilat.

— Ați primit o scrisoare de la Roma, Sire. De la Luca Guorico.

— Îl cunosc de undeva? întrebă el cu un glas obosit, instalându-se comod într-un fotoliu și luând scrisoarea.

Își petrecuse toată ziua în cabinetul său, discutând planuri de război, întâi cu credinciosul său prieten Montmorency, apoi cu François de Guise – cei doi consilieri ai săi aveau opinii politice atât de diferite,

că Henric nu putea să stea de vorbă cu amândoi deodată, căci discuția ar fi degenerat rapid în ceartă.

— E faimosul astrolog, i-am răspuns eu. Cel care a prevestit că unchiul meu Giovanni o să ajungă papă.

— A, făcu el nepăsător și puse scrisoarea la brâu. O să mă ocup mai târziu de mașinațiunile destinului. M-am săturat pe ziua de azi de gânduri serioase.

— Te rog! am țipat eu fără să vreau, ceea ce-l făcu să mă privească ușor surprins. Te rog, am reluat pe un ton mai blând, vrei măcar să te uiți pe ea?

— Catherine, te preocupă prea mult lucrurile astea.

— Domnul Guorico mi-a scris și mie, l-am lămurit eu cuibărindu-mă lângă el în fotoliu. A descoperit ceva în horoscopul tău și vrea să te avertizeze.

— În legătură cu ce?

— Mie nu mi-a spus, am făcut eu arătând spre scrisoarea din mâna lui.

— Atunci am s-o citesc, oftă el.

Deschise scrisoarea și își aruncă ochii pe ea. Pe măsură ce citea, între sprâncene i se adâncea o cută.

— Nimic important, spuse el în cele din urmă. Mă avertizează în legătură cu luptele individuale – cu duelurile, nu cu bătăliile, așa că nu e nici un pericol să merg pe front. Și, oricum, n-am de ce mă teme mulți ani de-aici încolo.

Împături la loc scrisoarea și și-o puse la brâu.

Era o impertinență chiar și din partea unei regine să violeze intimitatea regelui, dar n-am putut să mă abțin:

— Te rog, Henric, trebuie să știu ce ți-a spus!

— Uită-te la tine, ce ochi speriați ai! mă dojeni el. Te agiți de pomană. Cum de continui să crezi în chestiile astea?

— Pentru că astrologia e ca medicina – un dar de la Dumnezeu, ca să-i ajute pe cei ce suferă. Am văzut cu ochii mei dovezi.

Henric pufni supărat:

— E din cauza vrăjitorului ăluia cu mutra aia oribilă care se ține după tine ca o stafie. De ce te înconjori de asemenea oameni? N-are nimic dumnezeiesc în el – mai degrabă pare a vorbi în fiecare zi cu diavolul.

— Domnul Ruggieri mi-a salvat viața în Florența, în copilărie, l-am contrazis eu vehement. Mi-a dat un talisman. N-aș fi supraviețuit fără el.

— Ai fi supraviețuit și fără el, cu siguranță, clătină Henric din cap. Omul ăla îți umple mintea cu tot felul de ciudățenii. Mă bate gândul să-l îndepărtez de la Curte.

Ușile de sticlă ale balconului erau închise; întunericul le făcea opace, dar ochii mei priveau mult dincolo de ele.

— Când eram mică, am spus eu încet, chiar înainte ca rebelii să mă facă prizonieră, Ruggieri mi-a dat un talisman pentru protecție.

Henric dădu să mă întrerupă, dar i-am făcut semn să tacă.

— Mi-a mai spus că n-am să domnesc niciodată în Florența. Mi-a spus că am să plec într-o țară străină și-am să mă mărit cu un rege.

Nu i-am zis cum mă convinsesem definitiv: cum invocase Ruggieri spiritul mamei mele și cum îmi prevestise ea că voi fi salvată de Ser Silvestro. Henric nu spuse nimic, dar păstră o grimasă sceptică.

Am vorbit mai departe:

— Mi-a spus și despre visele care mă tulburau încă de pe atunci. Visez că zaci plin de sânge și că eu trebuie să te salvez, dar nu știu ce trebuie să fac. Tu îmi vorbești în franceză – asta de la bun început, chiar înainte să învăț eu franțuzește. Te-am recunoscut din prima zi în care ne-am întâlnit, pentru că te știam de ani de zile.

— Catherine… făcu Henric cu un glas din care răzbătea neîncrederea, dar se simțea încolțind și uimirea.

— Am încercat… am continuat bâlbâindu-mă emoționată, toată viața am încercat să-mi dau seama ce trebuie să fac ca să te apăr. Asta vrea Dumnezeu de la mine. Așa că nu mai râde de mine și nu mă mai respinge.

— Catherine, făcu el din nou, de data asta pe un ton blând.

Văzând cât sunt de tulburată, mă luă de mână.

Am continuat să vorbesc liniștită, deși lacrimile îmi curgeau pe obraz:

— De aceea l-am chemat pe Ruggieri în Franța, ca să te apăr de rău, nu ca să provoc răul, și de aceea sunt așa de curioasă să știu ce ți-a spus Luca Guorico. Mi-aș da și viața pentru tine, Henric.

Nu i-am spus: *Am ucis deja pentru tine*.

Am rămas o vreme tăcuți – eu încercând să mă calmez, el strângându-mă de mână.

— Atunci n-am să-l îndepărtez pe domnul Ruggieri, dacă prezența lui te liniștește, spuse Henric în cele din urmă, deși nu cred în metodele lui.

Scoase scrisoarea de la brâu și mi-o întinse:

— Fiindcă vrei atât de mult să mă ajuți, n-am să ți-o mai ascund.

Am despăturit hârtia cuprinsă de un tremur neplăcut:

Înaltprețuită Maiestate,

Numele meu este Luca Guorico. Maiestatea Sa Donna Caterina v-a spus probabil că sunt un astrolog care-și concentrează interesul pe aflarea destinului persoanelor ilustre.

După ce v-am studiat astrele, trebuie să vă avertizez neîntârziat să evitați orice luptă într-un spațiu închis. Duelurile și luptele individuale prezintă cel mai mare pericol și pot duce la o rană mortală la cap.

Pericolul acesta rămâne constant, dar va crește considerabil peste câțiva ani, când veți împlini patruzeci de ani, ca rezultat al influenței malefice pe care o va avea Mercur asupra lui Marte atunci când acesta din urmă va intra în ascendentul Înălțimii Voastre, Leul regal. Vă avertizez în speranța că, dacă veți cunoaște acest fapt și veți fi precaut, veți putea supraviețui acestei perioade nefaste. Acest lucru este foarte posibil, deoarece din cercetările mele reiese faptul că ați mai supraviețuit fără incidente unei perioade cu un risc comparabil.

Dumnezeu să vă binecuvânteze și să vă ajute să treceți prin toate încercările.

Am rămas o vreme cu scrisoarea deschisă în poală, apoi m-am întors spre Henric, care ședea lângă mine.

— Promite-mi că nu mai pleci niciodată la război, l-am implorat eu.

— Ba sigur c-o să plec, ridică el din sprâncene. *Trebuie* să-mi conduc armata. N-ai citit atent scrisoarea? Războiul nu se desfășoară în spații închise, iar eu n-am de gând să provoc pe nimeni la duel.

Mă năpădi același sentiment de neajutorare și disperare din vis. Henric era atât de aproape de mine și totuși nu puteam face nimic ca să-l rețin; avea să treacă prea ușor – la fel ca mama, tata, mătușa Clarice, regele Francisc – din viață în umbra amintirilor.

— Războiul e imprevizibil. Ce te faci dacă te afli într-o clădire, față în față cu un singur adversar? l-am întrebat. Dacă te pierd…

— Catherine, mă întrerupse el cu glas mângâietor. Abia ne-am găsit unul pe celălalt după atâta amar de ani. Îți promit că n-ai să mă pierzi. Cel puțin deocamdată.

— Atunci ia un talisman cu tine.

— N-am nevoie de așa ceva, răspunse el blând. Dacă Dumnezeu te-a trimis să mă aperi, atunci El te va asculta. Roagă-te pentru mine și asta o să fie de-ajuns ca să mă întorc sănătos acasă.

Am încercat să-i explic că Dumnezeu nu-mi aude rugăciunile, dar n-a vrut să mă asculte.

Douăzeci şi şapte

Înainte să plece la război, Henric mă numi regent. Am descoperit astfel că am și înclinația și priceperea de a conduce regatul. Aveam o memorie bună și-mi făcea plăcere să-mi amintesc fiecare cuvânt rostit de consilierii lui Henric. Asociat cu metodele mele de guvernare mai blânde și mai diplomatice, talentul acesta îmi atrase multă admirație și susținere. Studiam cu atenție fiecare scrisoare primită de pe front de la Henric sau de la generalii lui și aveam grijă să primească întotdeauna toate fondurile și proviziile de care aveau nevoie; am prins chiar destulă îndrăzneală încât să le ofer și sfaturi din domeniul militar.

Victoria n-a întârziat să vină; în câteva luni, orașele Toul, Verdun și Metz erau ale noastre. Soțul meu s-a distins pe câmpul de luptă, la fel ca François de Guise, și această campanie a întărit și mai mult prietenia dintre ei.

Henric a plecat la război la sfârșitul lui ianuarie și s-a întors în brațele mele la sfârșitul lui iunie, debordând de optimism. În august eram din nou însărcinată. De data asta n-am mai rămas sechestrată în apartamentul meu sau în cel al copiilor, ci am participat la toate întâlnirile lui Henric cu miniștrii săi. Montmorency și Diana au aflat în curând că nu mai eram regina cea tăcută și invizibilă.

Henric începu să petreacă mai mult timp cu primul prinț de sânge regal, Antoine de Bourbon. Am aprobat cu dragă inimă acest lucru, căci Bourbon nu-i putea înghiți pe de Guise. La vremea aceea era

din nou protestant, la fel ca soția lui, Jeanne. Speram ca relația lui Henric cu Antoine să mai atenueze resentimentele noncatolicilor față de el.

Și eu petreceam mult timp cu Jeanne. Ea a asistat-o pe moașă când am născut-o pe fiica mea, pe care am botezat-o Margareta, în onoarea mamei lui Jeanne, deși toată lumea îi spunea Margot. În ceasurile grele dinainte să se nască Margot, Jeanne mi-a mărturisit că tocmai aflase că e și ea însărcinată.

Fetița mea Margot, cea cu părul și ochii negri, la fel de precoce și încăpățânată ca mama ei, se născu pe 13 mai 1553. Fiul lui Jeanne, Henric de Navarra – numit așa atât în onoarea bunicului său, cât și a soțului meu – se născu după exact șapte luni, pe 13 decembrie. Am stat și eu lângă Jeanne când a născut, așa cum stătuse și ea lângă mine. Și când i-am ținut prima dată în brațe pruncul care orăcăia de mama focului, m-am simțit atât de cuprinsă de dragoste pentru el, de parcă ar fi fost propriul meu copil.

Încă de atunci am fost convinsă că cei doi copii erau uniți prin soartă. Când tatăl lui Jeanne a murit, un an mai târziu, și ea a devenit regină a Navarrei, prietena mea a preferat să rămână în Franța pentru educația fiului ei. Micuțul Henric, sau Navarra, cum îi spuneam eu uneori, a crescut la Curte, jucându-se cu copiii mei în apartamentul lor și învățând cu aceiași profesori. El și Margot au devenit deosebit de apropiați.

Mulți ani n-am înțeles cât de strâns le erau împletite destinele sau cât de profund erau legați de potopul de sânge ce avea să vină.

Așa trecură doisprezece ani din căsnicia mea. Cât i-am trăit i-am simțit grei și tumultuoși, dar privind în urmă s-au dovedit a fi senini și frumoși în comparație cu ce avea să urmeze. Am fost nespus de ușurată când Henric a renunțat la război, deși el și împăratul Carol rămăseseră dușmani. La scurtă vreme după ce se născu Margot, pe tronul Angliei urcă o nouă regină: Maria Tudor, apărătoarea catolicismului, hotărâtă să-și scape țara de pacostea protestantismului. Poate că acest fapt ar fi trebuit să ne bucure, dar când Maria se căsători cu regele Filip, unind tronurile Angliei și Spaniei și creând astfel un colos militar, am devenit foarte neliniștită.

La trei ani după nașterea lui Margot am rămas din nou însărcinată. Burta îmi crescu atât de mare, încât curând mi-am dat seama că nu e un singur copil. Cât am purtat această sarcină am fost stăpânită de o spaimă ciudată. Mă chinuisem mult să uit de crimele mele, dar amintirea lor începea să mă copleșească. Spaima aceasta îmi fu scoasă în evidență de o întâmplare din ultimele momente ale sarcinii.

Henric continuase obiceiul tatălui său de a colecționa câte un exemplar din fiecare carte tipărită în Franța; bibliotecarii mei știau să-mi prezinte toate titlurile care m-ar fi putut interesa.

Așa s-a întâmplat și cu volumul intitulat *Les Prophéties*, scris de Michel de Nostredame – Nostradamus în latină – un doctor renumit pentru că reușise să salveze mulți bolnavi de ciumă. Lucrarea domnului de Nostredame consta în câteva sute de versuri scrise sub formă de catrene, fiecare catren conținând o profeție. Conținutul lor era aluziv și ezoteric. N-am înțeles mare lucru din ce citeam până am ajuns la catrenul al treizeci și cincilea.

Într-o noapte caldă de iunie stăteam în pat, sprijinită de perne; era o poziție incomodă și nu puteam să dorm, pentru că pântecele mă apăsa și cele două perechi de piciorușe mă loveau întruna. Alesesem de data aceasta să nasc la Blois, și în noaptea aceea aerul umed ce se ridica din albia Loarei aducea cu el miros de putreziciune. Mi-a fost greu să așez cartea grea în echilibru pe burtă și era cât pe ce să mă las păgubașă, când am întors pagina și ochii mi-au căzut pe următoarele rânduri:

Leul cel tânăr îl va înfrânge pe cel bătrân,
Pe câmpul de bătaie, într-un duel grozav,
Îi va străpunge ochii în cușca lor de aur
Și de o moarte cruntă va pieri.

Mi s-a tăiat răsuflarea, căci mi-am amintit de scrisoarea marelui astrolog Luca Guorico:

Trebuie să vă avertizez neîntârziat să evitați orice luptă într-un spațiu închis. Duelurile și luptele individuale prezintă cel mai mare pericol și pot duce la o rană mortală la cap.

Spaima începu să-mi răsucească măruntaiele ca pe un burete. Spasmele bruște m-au făcut să țip și cartea mi-a alunecat din poală.

Toate nașterile mele fuseseră ușoare, dar agonia care mă cuprinsese acum era pentru mine ceva nou, cumplit și ostil. M-am dat jos din pat, dar când am atins podeaua cu piciorul, durerea m-a doborât.

Am căzut grămadă și am început să țip după doamna Gondi, după Jeanne și, mai ales, după Henric.

Nu mă sperie durerile fizice, dar de data asta travaliul a fost atât de greu și de lung, încât am crezut că am să mor înainte să se nască primul prunc.

Jeanne stătea lângă scaunul de naștere, iar Henric veni la începutul travaliului și rămase până după-amiază, strângându-mă de mână când durerile se întețeau și încurajându-mă. Ne amăgeam că toate aceste chinuri nu prevestesc nimic rău, că totul era mai greu din cauză că erau doi copii în loc de unul. Cea mai lungă naștere a mea de până atunci durase zece ore – dar după ce trecură zece ore, apoi douăsprezece, fără nici o schimbare, îngrijorarea crescu. Când se aprinse lampa, nu mai eram în stare să mă prefac că sunt veselă. Henric se foia neajutorat de colo-colo până ce m-am enervat și i-am cerut să plece. După aceea m-am lăsat pradă durerii și abia mai percepeam mâinile moi și parfumate ale lui Jeanne care-mi puneau comprese reci și instrucțiunile șoptite ale moașei. Am leșinat și când mi-am revenit am văzut că fusesem mutată din scaun în pat.

Prima fetiță, Victoire, ieși în zori, la aproape treizeci și șase de ore de la prima contracție sfâșietoare. Era vânătă și firavă, scâncea abia auzit, dar Jeanne și moașa se bucurară foarte tare la vederea ei, căci credeau că asta însemna sfârșitul travaliului. Dar n-am avut parte decât de un strop de ușurare înainte ca durerile sălbatice să revină.

Am început să delirez. Am început să le strig pe mătușa Clarice, pe sora Nicoletta, pe mama mea moartă; am strigat după Ruggieri. Cred că am strigat-o și pe Jeanne, căci atunci când mi-am revenit ea stătea lângă mine, mângâindu-mi mâna năclăită de sudoare.

Prin despărțitura fină dintre draperii pătrundea lumina roșiatică a apusului. Am simțit pe picioare respirația accelerată a moașei; în nări mi-a pătruns un parfum cunoscut și am auzit pe cineva plângând încetișor. Am vrut să-i spun lui Jeanne că o să botez cea de-a doua fetiță cu numele ei, dar am descoperit că nu pot vorbi.

În lumina lămpii apăru curba obrazului lui Jeanne; buclele de la tâmple îi înconjurau fruntea ca o aură. Vorbea cu o voce severă, de parcă i-ar fi explicat ceva unui copil neascultător:

— Catherine, moașa trebuie să scoată copilul acum, ca să te salveze pe tine. Strânge-mă de mână și urlă dacă simți nevoia. N-o să dureze mult.

Am apucat-o pe Jeanne de mână. Mâinile îndemânatice ale moașei îmi sporiră durerea. Când degetele ei au găsit copilul nenăscut am scrâșnit din dinți, dar n-am scos un sunet când am simțit că îl întoarce.

Moașa băgă din nou amândouă mâinile în mine, apucând strâns piciorușele care se mișcară iute, înțepându-mă; am auzit – nu, *am simțit* – cum au trosnit oscioarele și am urlat când mi-am dat seama că fetița e încă vie și că o schilodesc, o ucid ca să mă salveze pe mine. Am început să țip, să mă zvârcolesc și să le lovesc pe cele două femei care plângeau în timp ce încercau să mă imobilizeze.

I-am spus lui Jeanne văitându-mă că Dumnezeu mă pedepsește pentru că mi-am căpătat copiii prin cele mai întunecate vrăji. Am implorat-o să mă lase pe mine să mor, ca să se facă dreptate; am implorat-o să se ducă la Ruggieri, să-i spună să desfacă vraja.

Altceva nu-mi mai amintesc.

Jeanne a murit la naștere de pe urma manevrelor moașei. Eu m-am zbătut timp de două săptămâni între viață și moarte și când m-am sculat din pat am aflat că Victoire, fetița care supraviețuise, era și ea pe moarte.

Am alergat la micuța care abia respira. Timp de trei zile am rămas în apartamentul copiilor și-am ținut-o în brațe, cu ochii țintă la fețișoara ei galbenă și chinuită, simțind cum inima mi se topește și toată dragostea din ea se revarsă asupra micuței. Îi șopteam în urechiușa ei frumoasă tot felul de scuze; o imploram să mă ierte. Când își dădu ultima suflare era și tatăl ei alături de noi.

Vreme de câteva ceasuri am rămas nemișcată lângă trupușorul lipsit de viață. Nimeni, nici măcar regele, nu îndrăzni să mă tulbure.

În durerea mea, n-am văzut dunga de lumină care apăru atunci când ușa camerei se crăpă; n-am auzit nici pașii ușori ca fulgul care se apropiau pe podeaua de marmură. Dar am simțit că e cineva lângă mine și am văzut la înălțimea cotului un băiețel care mă trăgea de

mânecă. Era Henric de Navarra, care pe atunci avea doi ani și jumătate, cu perișorul lui negru, cârlionțat și cu îngrijorarea întipărită pe fruntea încrețită.

— *Tante* Catherine, rosti el peltic. *Chère tante*, nu fi tristă!

— Dar *trebuie* să fiu tristă, i-am răspuns eu. Micuța ta verișoară Victoire a murit.

— A, făcu el căzând pe gânduri, dar după ce se foi un pic adăugă: Dar n-a apucat să ne cunoască, așa că n-o să-i fie dor de noi în Rai.

N-am putut decât să izbucnesc din nou în plâns.

Întristat de lacrimile mele, exclamă cu un glas îndurerat și sincer:

— Sărăcuța de tine! Pot eu să mă prefac că sunt unul dintre copilașii pe care i-ai pierdut. Și-ți promit c-o să fiu foarte, foarte cuminte.

L-am luat în brațe:

— Micuțul meu, i-am spus. Copilul meu drag și iubit.

A doua zi, Ruggieri și alte mii de oameni îmi trimiseră condoleanțe, dar m-am hotărât să nu primesc pe nimeni. În schimb am chemat-o pe doamna Gondi în cabinetul meu și i-am dictat o scrisoare către Michel de Nostredame din Provența.

În săptămânile care au trecut până am primit răspuns, am început din nou să visez.

Douăzeci şi opt

L-am primit pe marele profet Nostradamus așa cum aș fi primit o rudă sau un prieten apropiat: în intimitatea anticamerei mele. Când ușa se deschise ca să intre, stăteam singură lângă căminul fără foc – le cerusem tuturor, inclusiv doamnei Gondi, să plece – și m-am străduit să-i zâmbesc.

Domnul de Nostredame intră șchiopătând, sprijinindu-se greoi într-un baston; era evident că pe Dumnezeu îl interesase mai mult să-i reveleze amenințările viitorului decât să-l mântuiască de gută. Avea o înfățișare uimitor de ștearsă: scund, îndesat și cărunt, cu o barbă lungă, demodată și cu îmbrăcămintea șleampătă și uzată, mototolită de pe urma călătoriei.

— *Madame la Reine*, mă salută el cu o voce caldă în care se simțea accentul din sud; avea fața rotundă și albă, privirea blândă și modestă.

Era evreu din naștere, dar tatăl său se convertise la creștinism și adoptase cel mai catolic nume de familie în onoarea Fecioarei. Își scoase pălăria și făcu o reverență, clătinându-se periculos; părul rărit i se revărsă în față, ascunzându-i chipul.

— Mă simt onorat și îmi exprim umilele mulțumiri că m-ați chemat, murmură el. Mă rog la Dumnezeu să vă pot fi de folos Înălțimii Voastre și Maiestății Sale în orice fel binevoiți să-mi porunciți. Cereți-mi viața și e a Voastră. Dacă există vreo suspiciune de erezie sau magie neagră, continuă el cu mâinile și vocea tremurătoare, nu pot să spun decât atât: mi-am închinat întreaga viață slujirii Domnului și am scris viziunile mele la porunca Lui expresă.

Doamna Gondi îmi spusese că fusese obligat să se tot mute din sat în sat ca să evite arestarea; mi-am dat seama, cuprinsă de milă, că e foarte speriat. Se temea foarte serios că intrase într-o capcană inchizitorială.

— Nu mă indoiesc, domnule de Nostredame, i-am răspuns eu zâmbindu-i cu căldură și întinzându-i mâna. De aceea v-am și cerut ajutorul. Vă mulțumesc că ați bătut atâta drum, cu toate necazurile domniei voastre, ca să veniți să ne vedeți. Vă suntem profund recunoscătoare.

Scoase un oftat tremurat și se apropie șchiopătând să-mi sărute mâna; părul lui moale îmi atinse degetele. Când se îndreptă de șale, întoarse capul și se uită pe fereastră; agitația i se risipi cu totul și deveni foarte calm și concentrat.

— Ah, spuse el ca pentru sine. Copiii.

Afară, în curtea largă, acoperită cu iarbă, Eduard și micuțul Navarra o fugăreau pe Margot, făcându-se că n-o aud pe guvernanta care le striga să nu mai alerge așa. Era o dimineață foarte caldă, dar ciudat de cenușie; deasupra Loarei se strânseseră nori negri, prevestind furtuna.

La vederea copiilor am izbutit să zâmbesc:

— Alteței Sale prințului Eduard îi place s-o fugărească pe surioara lui.

— Cei doi mai mici, băiețelul și fetița, par să fie gemeni, spuse profetul încrețindu-și fruntea înaltă.

— Sunt fiica mea, Margot, și vărul ei, Henric de Navarra.

— Asemănarea e remarcabilă, murmură el.

— Au amândoi cam trei ani; Margot s-a născut pe 13 mai, iar Navarra pe 13 decembrie.

— Legați de soartă, zise el.

Mă privi cu ochii lui cenușii care erau foarte mari, pătrunzători și sinceri ca ai unui copil.

— Am avut și eu un fiu și o fiică, spuse el gânditor.

Aflasem și eu povestea lui tristă: era un medic celebru, își câștigase renumele vindecând o mulțime de bolnavi de ciumă... Dar când cumplita boală i-a lovit soția și copiii, nu a putut face nimic ca să-i salveze.

— Iertați-mă că aduc vorba de durerea mea, *Madame la Reine*, dar am auzit de curând că jeliți pierderea a două fetițe. Nu există tragedie mai mare decât moartea unui copil. Mă rog la Dumnezeu să vă ostoiască, Înălțimii Voastre și regelui, durerea.

— Mulțumesc, domnule de Nostredame, i-am răspuns și am schimbat repede subiectul, ca să nu încep să plâng.

I-am arătat fotoliul din fața mea, cu scăunelul pentru picioare așezat acolo special pentru el.

— Ați suferit destul pentru mine. Luați loc, vă rog. Să vă spun când sunt născuți copiii?

— Sunteți prea bună, Maiestatea Voastră. Da, ar fi minunat.

Se așeză comod în fotoliu și-și propti gemând ușor piciorul pe scăunel.

— Aveți nevoie de hârtie și pană, domnule? l-am întrebat.

— Nu, o să le țin minte, răspunse el ciocănindu-și fruntea cu degetul. Să începem deci cu cel mai mare.

I-am dat detaliile nașterii băieților. Pe ale fetelor nu i le-am dat, deoarece, potrivit legii salice, femeile nu puteau urca pe tronul Franței.

— Vă mulțumesc, *Madame la Reine*, spuse Nostredame după ce am terminat. Vă voi aduce la cunoștință toate rezultatele peste două zile. Întrucât datele de naștere ale băieților sunt cunoscute de toată lumea, am făcut deja câteva cercetări preliminare.

Nu făcu însă nici un gest să se ridice, așa cum ar fi fost de așteptat; mă privea cu ochii lui limpezi și pătrunzători, și în tăcerea care urmă mi-am regăsit glasul.

— Am vise rele, i-am zis.

Își înclină capul, intrigat, dar deloc surprins.

— Atunci pot să vă vorbesc deschis, *Madame la Reine*? Nu sunt primul astrolog care întocmește horoscoapele copiilor. Aveți deja aceste informații, nu-i așa? Pentru altceva m-ați chemat.

— V-am citit cartea, am recunoscut și am recitat catrenul al treizeci și cincilea, cel cu leul care moare într-o cușcă de aur.

Privirea i se întunecă:

— Eu scriu ce-mi poruncește Domnul, *Madame la Reine*. Nu îndrăznesc să cred că înțeleg sensurile.

M-am aplecat spre el, nemaiputând să-mi ascund disperarea:

— Dar eu îndrăznesc. Soțul meu… El e leul din catren. Am visat…

Vocea mi se frânse.

— *Madame*, îmi spuse el blând, Înălțimea Voastră și cu mine ne înțelegem bine unul pe celălalt, cred… Mai bine decât ne înțeleg toți ceilalți. Înălțimea Voastră și cu mine vedem lucruri pe care alții nu le văd. E prea mult pentru liniștea noastră.

Mi-am întors fața de la el și mi-am aruncat privirea pe fereastră în grădină, unde Eduard, Margot și micuțul Navarra se alergau de zor unul pe altul în jurul gardurilor vii, sub soarele ascuns în spatele norilor. Am închis ochii și îndărătul pleoapelor mi-a apărut un câmp de luptă acoperit cu iarbă pârjolită, pe care soțul meu zăcea zvârcolindu-se, înecat într-o băltoacă de sânge care creștea și creștea.

— Eu, una, nu mai vreau să văd nimic, am spus într-un târziu.

— Dumnezeu nu ne lasă pe noi să alegem.

— Regele va muri, am rostit eu cu aprindere. Acesta e sensul catrenului al treizeci și cincilea, nu-i așa? Dragul meu Henric e sortit să moară înainte de vreme, de o moarte cumplită, în război, dacă nu facem ceva s-o împiedicăm. Știți asta; ați scris-o în catrenul acela. Și încă de când eram copil visam un bărbat care mă striga pe numele meu franțuzesc și care murea într-o băltoacă de sânge pe un câmp de bătaie. Nu știam cine e bărbatul acela până l-am cunoscut pe soțul meu.

— Îmi pare rău, *Madame*, rosti el trist. Dacă Dumnezeu v-a trimis aceste viziuni, trebuie să vă zbateți să descoperiți de ce a făcut-o. Aceasta e răspunderea dumneavoastră.

— Răspunderea mea este să-l feresc pe rege de primejdii, am spus. Sunt răspunzătoare față de copiii mei. Și mi-am petrecut toată viața încercând să înțeleg, încercând să aflu ce am de făcut.

Domnul de Nostredame își lăsă privirea în covor. Chipul îi rămase la fel de calm; poate că se ruga.

— S-ar putea, îmi sugeră el, s-ar putea să nu cadă în sarcina Domniei Voastre să faceți nimic. S-ar putea să aveți doar sarcina de a vă scrie viziunile.

— Sau poate că nu toate profețiile dumneavoastră se îndeplinesc, am intervenit eu enervată. Poate că sunt niște avertismente, la fel ca visele mele, pentru ca pericolul să poată fi ocolit. N-ar fi posibil așa ceva, domnule?

Domnul de Nostredame nu-și ridică privirea. Mușchii feței îi erau destinși, respirația lentă și profundă.

— Ah! exclamă el bătând din pleoape. Cum țâșnește sângele! Cum îi curge pe față!

— Da, am șoptit eu, apoi am spus cu voce tare: Da. Dar pericolul poate fi evitat. Viitorul poate fi schimbat, nu-i așa?

— Ieri, astăzi, mâine, murmură el, în ochii Atotputernicului toate sunt la fel. Așa cum nu se poate schimba trecutul, nu se poate schimba nici viitorul predestinat.

Mâinile mi se încleștară pe brațele fotoliului:

— Soțul meu a fost avertizat că poate primi o lovitură mortală în luptă. Așa se vede în astrele lui: dacă evită lupta și nu pleacă la război, atunci nu va păți nimic. Aceasta este însăși baza astrologiei, domnul meu. Trebuie să-mi spuneți dacă Franța va intra din nou în război. Trebuie să-mi spuneți ce să fac ca să-l opresc.

— Războiul se apropie, spuse el. Mereu se apropie câte un război și nici eu, nici Înălțimea Voastră nu putem face mare lucru ca să-l oprim.

— Dar sunt convinsă că știți când, am insistat eu. Când ați avut prima dată viziunea cu cei doi lei, domnule? Cu mai mulți ani în urmă?

Mă gândeam că trebuie să fi fost înainte ca Ruggieri să facă vraja pentru care o ucisese pe prostituată, înainte să acționăm pentru protecția lui Henric.

— Acum cinci ani, răspunse domnul de Nostredame. Dar o văd și acum cu ochii spiritului. Profeția rezistă.

— Nu poate fi adevărat! Vă rog, domnul meu… Henric e viața mea, sufletul meu. Dacă moare el, eu n-o să mai vreau să trăiesc. Trebuie să-mi spuneți ce pot totuși să fac.

Deschise larg ochii. Privirea îi era limpede și sinceră:

— Împotriva Domnului nu poți lupta.

— Dar Domnul e îndurător.

— Domnul e drept, răspunse profetul cu blândețe.

— Și ne ascultă rugăciunile, am insistat eu. Astfel, dacă te rogi din toată inima…

— Așa cum s-a rugat Isus în Grădina Ghetsimani? mă întrerupse el cu același glas blând. Cum s-a rugat să nu-l lase să moară în chinuri, deși știa că nu poate evita răstignirea?

Trupul i se scutură deodată și la fel de brusc se lăsă moale în fotoliu. Când începu din nou să vorbească, o făcu cu glas străin.

— Copiii aceștia, oftă el. *Madame la Reine*, astrele lor sunt corupte. Copiii aceștia nu ar trebui să existe.

Mi-am dus mâna la piept, unde îmi atârna perla, și m-am prefăcut furioasă:

— E groaznic să-i spuneți așa ceva unei mame. E o cruzime.

Nu-mi luă în seamă minciuna.

— Canavaua istoriei e țesută din multe fire, Maiestate. Un singur fir dacă e schimbat cu altul, slab și putred, se va rupe toată țesătura.

Mă fixă cu ochii care acum îi străluceau ca focul:

— Țesătura se va rupe și va curge mult sânge, mai mult decât ați văzut în oricare vis. Trebuie să se facă îndreptări.

I-am aruncat o privire deznădăjduită. Nu încăpea îndoială că văzuse cu ochii spiritului totul, exact cum se întâmplase: o văzuse pe prostituată cu ochii ei goi și căscați, văzuse cuțitul lui Ruggieri la beregata ei. Și totuși nu mă simțeam în stare să spun adevărul cu voce tare, nici măcar lui.

— Nu înțeleg… am șoptit.

— Credeți că sunteți lipsită de inimă, doamnă, spuse el. Nici pomeneală. Feriți-vă de duioșie. Feriți-vă de milă. Nu-i menajați pe cei pe care îi purtați în inimă. Chiar și așa, îndreptarea nu se va face ușor. Va mai curge sânge.

Îndreptarea: se referea la Henric și la copii, eram sigură. Voia să-i părăsesc pe cei dragi. Voia să desfac vraja. M-am ridicat brusc, făcându-l

să se trezească din reverie, să bâjbâie după baston și să se ridice greoi în picioare.

— Audiența a luat sfârșit, domnule, i-am spus cu răceală. Aveți perfectă dreptate… Am mulți astrologi la Curte și în momentul de față nu am nevoie de serviciile dumneavoastră. Vă rog să rămâneți în seara aceasta la Blois și să porniți mâine spre casă. Vă urez călătorie plăcută și Domnul să vă aibă în pază.

Mă privi cu atâta compătimire, că mi se frânse inima:

— A fost greu, șopti el. A fost foarte greu când mi-am pierdut soția și copiii. Dar a fost voia Domnului, Maiestate. Voia Domnului.

Acum vorbea omul, nu oracolul, dar nu m-am simțit în stare să-i răspund. Disprețuitoare, tremurând de enervare, am sunat după doamna Gondi, care îl conduse pe profet afară.

M-am întors în fotoliul meu și mi-am luat capul în mâini, apăsându-mi fruntea și tâmplele cu degetele. Am rămas așa, cu gândurile și emoțiile învârtejindu-se confuze în mine, până când un instinct ciudat mă făcu să mă ridic.

M-am dus la fereastra mare, care dădea spre curtea unde se jucau copiii. Se întâmplase ceva: Eduard și Carol strigau și arătau spre o grămadă de pietre, în timp ce guvernanta încerca s-o liniștească pe Margot, care se văieta în gura mare. Probabil că situația era serioasă, pentru că era și Jeanne acolo, îngenuncheată lângă fiul ei și spunându-i ceva.

Apăru și Nostredame, sprijinindu-se greoi în baston, și o apucă încet prin iarbă, până ajunse la o distanță respectuoasă de Jeanne. Îi spuse ceva ce o făcu să se ridice și să zâmbească, apoi să se uite curioasă în urma lui. M-a cuprins groaza: în afară de Ruggieri, Jeanne era singura persoană care știa că mă folosisem de magia neagră pentru a rămâne însărcinată. Cât de oripilată ar fi fost dacă i-aș fi mărturisit că plătisem pentru copii cu viețile altora?

Am ieșit în fugă din apartamentul meu și am coborât iute în curte pe scara cea mare din față. Până când am ajuns lângă Jeanne, Nostredame dispăruse; plecase, fără îndoială, spre camera ce-i fusese pregătită.

— *Maman!* zbieră Carol ca un necioplit, atât de surescitat, că uitase de bunele maniere. *Maman*, pe Margot era s-o muște un șarpe!

— Un șarpe? Și acuma unde-i? am întrebat eu, speriată de-a binelea.

— A fugit, mă informă Eduard.

Am răsuflat ușurată.

— Margot s-a cățărat pe grămada aia de pietre, și cum stătea ea acolo, Henric i-a zis să se dea jos, că era un șarpe lângă piciorul ei, gata s-o muște!

— Henric! am exclamat eu. Ce copil bun ești tu, că ai salvat-o pe Margot!

Micuțul Navarra se îmbujoră și se repezi înapoi în brațele mamei lui. Jeanne îl strânse la piept, cu fața strălucind de mândrie.

— E un băiețel bun și viteaz, spuse ea.

M-am întors spre Margot care, emoționată, îmi povesti și ea întâmplarea; după ce fetița termină, Eduard îmi șopti la ureche:

— Șarpele era sub pietre, *maman*. Henric n-avea cum să-l vadă. Nimeni nu l-a văzut până când a luat Henric un băț și a împins piatra. Dar știa exact unde e. I-a spus lui Margot să fugă de-acolo.

— Uimitor, am zâmbit eu îngăduitoare, convinsă că e vorba de o versiune înflorită de imaginația lui infantilă.

— Henric vede lucruri care nu se văd, șușoti Eduard.

— Foarte bine, l-am întrerupt eu categoric.

I-am făcut semn guvernantei să adune copiii și să-i țină ocupați, pentru ca eu să pot vorbi între patru ochi cu Jeanne.

Jeanne privi zâmbind în urma băiețelului ei:

— Cred că șarpele a fost mai speriat decât copiii; a șters-o cu prima ocazie. Probabil că Henric l-a zărit pitit pe după vreo piatră.

— Ce ți-a spus domnul de Nostredame? am întrebat-o eu.

— Poftim? Așa îl cheamă? clipi ea amuzată. Se crede proroc. În prima clipă m-a supărat lipsa lui de modestie, dar până la urmă mi s-a părut destul de simpatic.

— Bine, am făcut eu nerăbdătoare, dar ce ți-a spus?

Jeanne mă lămuri râzând:

— Mi-a spus pe un ton foarte solemn că am dat naștere unui rege. „Dar, domnule, eu sunt regina Navarrei, așa că este evident faptul că fiul meu va fi rege într-o bună zi“, i-am răspuns A fost foarte nostim. Ce omuleț caraghios.

— Da, am zis eu. Da, ce omuleț caraghios.

Domnul de Nostredame petrecu o noapte la Blois. Trăsura sa plecă în zori, iar când m-am trezit am descoperit că-mi lăsase un catren scrijelit în grabă cu o mână reumatică:

Un fir adevărat mai este încă
Reia-l, și vei opri năvala răului,
Rupe-l, și Franța însăși va pieri
Înecată în sângele fiilor ei

Am fost pe punctul de a arunca hârtia în foc; aveam deja inima zdrobită de moartea gemenelor, și Nostredame îndrăznea să mi-o rănească din nou.

Am împăturit-o totuși la loc și am pus-o într-un compartiment secret din spatele lambriurilor din cabinetul meu.

Cei care n-au pierdut niciodată un copil la naștere sau chiar înainte de naștere cred că suferința e mai mică decât atunci când pierzi un copil mai mare sau un adult, dar ei nu-și dau seama cât de dureros e să iubești pe cineva pe care nici nu l-ai cunoscut. În lunile de după moartea gemenelor m-am izolat: am refuzat să mai țin audiențe, să merg la vânătoare și chiar să iau masa împreună cu familia. Când soțul meu m-a întrebat dacă-și poate relua vizitele în dormitorul meu, am găsit tot felul de scuze, până a încetat să mă mai întrebe. Nu suportam prezența nimănui în afară de doamnele de care aveam nevoie și de prietena mea, Jeanne.

M-am întâlnit o singură dată cu Ruggieri, care nu și-a putut ascunde cu totul gelozia față de faptul că-l chemasem pe faimosul Nostradamus. Chiar dacă domnul de Nostredame profețise moartea soțului meu, spunea Ruggieri, viitorul poate fi modificat. Doctorul se înșela: Domnul ne aude rugăciunile. N-am avut curaj să-l întreb dacă le aude și diavolul.

Douăzeci şi nouă

Vechiul inamic al soțului meu, împăratul Carol, acum bătrân și bolnav, a abdicat în mod neoficial în ianuarie 1556, lăsându-l pe fratele său Ferdinand să conducă statele germane și pe fiul său Filip să domnească în Spania, Neapole și Țările de Jos. Vestea m-a bucurat, căci credeam că asta va aduce pacea.

Dar când soțul meu avea treizeci și nouă de ani, a izbucnit din nou războiul. Unul dintre viceregii lui Filip, ducele de Alba, a lansat

un atac asupra întregii regiuni sudice a Campaniei, în Italia. Armata lui Alba și-a consolidat pozițiile cu o repeziciune extraordinară și și-a început marșul spre Roma.

Noul papă, Paul al VI-lea, își amintea de ororile pe care le suferise Cetatea Sfântă în urmă cu mai bine de douăzeci de ani, când fusese invadată de trupele imperiale. Îngrozit, îl imploră pe soțul meu să-i acorde sprijin militar.

Henric consimți și-l trimise în Campania pe François de Guise, în fruntea unei mari armate. De Guise era un strateg strălucit și jură nu numai să apere Roma, ci și să cucerească Neapole pentru Franța. Aveam mari speranțe că va fi o campanie rapidă, dar aliații noștri italieni nu reușiră să asigure nici fondurile, nici trupele pe care le promiseseră.

Am descoperit curând că atacul lui Alba fusese de fapt o capcană: imediat ce l-am trimis pe de Guise în Italia, aliatul imperial al lui Filip, ducele de Savoia, invadă Picardia, regiune de la frontiera nord-estică cu imperiul.

Henric îl trimise pe vechiul său prieten Montmorency să conducă luptele împotriva invadatorilor ducelui de Savoia. Acesta își luă cu el și nepotul, pe amiralul Gaspard de Coligny, un tânăr foarte inteligent, dar și foarte arogant. Înainte de a porni spre Picardia, se sfătuiră cu regele și stabiliră o strategie de care Coligny era sigur că nu va da greș. În ultimele zile ale lui august, Montmorency și trupele lui se ciocniră cu invadatorii imperiali în preajma cetății franceze Saint-Quentin, pe malurile fluviului Somme. Soțul meu se afla la o zi de mers călare de oraș; în ciuda protestelor mele, insistase să stea îndeajuns de aproape de teatrul luptelor ca să poată ține în permanență legătura cu Montmorency. Eu eram la Paris, în calitate de regent, la două zile de mers călare față de front, ceea ce-i neliniștea pe cetățeni.

Într-o seară, când luam cina cu Jeanne și cu copiii, la ușă apăru un mesager. Gâfâia, avea chipul răvășit și o privire disperată; înainte să apuce să scoată vreun cuvânt, m-am scuzat și am ieșit pe hol, închizând ușa în urma mea.

— Ce vești aduci? l-am întrebat, încremenită de spaimă.

— Vin din partea Maiestății Sale, reuși să spună tânărul, ceea ce mă făcu să mă liniștesc.

— Regele e bine?

— Regele e bine, confirmă el. Dar armata noastră a suferit o înfrângere îngrozitoare la Saint-Quentin. Au murit cam o treime din oamenii noștri… iar conetabilul Montmorency și principalii ofițeri au fost capturați și sunt duși într-o închisoare din Spania.

Am închis ochii la auzul veștilor. Mă durea sufletul pentru morți, dar măcar suferința lor se încheiase. Îl plângeam mai mult pe Montmorency, care avea, fără îndoială, să îndure nesfârșite torturi și umilințe.

— Regele… Spune-mi că nu plănuiește să reorganizeze trupele și să le conducă personal în luptă împotriva ducelui de Savoia.

— Maiestatea Sa e în drum spre Paris, ca să se sfătuiască cu consilierii săi. A jurat să răzbune această înfrângere.

Simțeam că mă lasă picioarele; m-am sprijinit cu o mână de perete.

— Mulțumesc, am șoptit. Mulțumesc…

Nu auzisem decât că Henric vine la Paris… la mine. Ochii mi se umplură de lacrimi de ușurare; credeam, prostește, că soțul meu nu se va mai întoarce la război și că va scăpa cu bine.

Nu știam atunci că prizonieratul lui Montmorency va aduce cu sine lucrul de care mă temeam cel mai mult.

Regele Filip al Spaniei nu era un strateg la fel de valoros ca tatăl său. Ar fi trebuit să-și îndrepte trupele direct spre Paris, pe care l-ar fi cucerit ușor; dar el a ordonat să se atace câteva orașe mici din nord – o risipă de timp care a fost în avantajul nostru. Căci a venit iarna, ceea ce i-a forțat pe spanioli să se retragă.

Între timp, Henric s-a întors acasă. Îl vedeam foarte rar: își petrecea toată ziua închis împreună cu consilierii săi, discutând planuri prea secrete ca să le cunoască și soția lui. Henric îmbătrânise mult în aceste luni grele: la tâmple îi apăruseră șuvițe albe, sub ochi riduri noi. Zâmbetul, pe care altădată i-l vedeam mereu, acum era rar și mohorât.

Stăteam deoparte și-mi făceam griji. Singura mea bucurie erau copiii, dar și aici aveam parte de dezamăgiri. Francisc avea aproape paisprezece ani, vârsta la care eu și tatăl lui ne căsătoriserăm, dar fiul meu era încă un copil, atât mental, cât și fizic. Sora lui, Elisabeta, în vârstă de aproape treisprezece ani, părea cu câțiva ani mai mare, iar logodnica lui, Maria, era, la cincisprezece ani, o tânără foarte inteligentă și capabilă; nu mă îndoiam că, atunci când Francisc va moșteni tronul, adevăratul conducător va fi ea. Cel de-al doilea fiu al meu, Carol,

avea mereu abcese și tot felul de alte infecții, dar slăbiciunea fizică nu-l împiedica să dea semne de nebunie: trebuia mereu oprit să-i muște pe ceilalți copii până le dădea sângele și, într-un moment de neatenție al guvernantei, reușise să rupă gâtul micuțului cocker al copiilor cu mâinile goale. Soțul meu l-a înlocuit cu un pui, dând dispoziție să fie ținut sub cheie atunci când era Carol prezent. Doar Eduard, pe atunci în vârstă de șase ani, crescuse înalt, puternic și cu o fire plăcută, la fel ca tovarășul lui nedespărțit, micuțul Navarra.

Într-o zi rece de iarnă, cu nori plumburii care, în oricare alt oraș din nord, ar fi prevestit ninsoarea, stăteam cu Eduard, cu Maria și cu micuțul cocker în anticamera mea, ale cărei ferestre înalte dădeau spre apa mică, leneșă și mâloasă a Senei, în dreptul turnurilor Catedralei Notre-Dame. Maria învățase să se poarte frumos cu mine – cred că se resemnase cu faptul că eram sănătoasă și n-aveam de gând să mor prea repede – și începuse să vină în apartamentul meu ca să învețe arta broderiei. Eduard o însoțea în ziua aceea și se juca frumos cu cățelușul, ale cărui giumbușlucuri ne făceau să râdem.

În dimineața aceea eu și Maria lucram la rochia ei de mireasă – o creație somptuoasă din mătase lucioasă, albă, culoarea ei favorită. Era o alegere ciudată pentru o rochie de mireasă, mai ales în Franța, unde albul era culoarea de doliu a reginelor. Dar Maria insistase cu încăpățânare și trebuie să recunosc că-i venea foarte bine. Lucram amândouă concentrate, brodând flori de crin pe corset, când doamna Gondi apăru în ușă, cu un zâmbet larg întipărit pe față.

— *Madame la Reine*, mi se adresă ea. Iertați-mă, dar aveți un vizitator care nu mă lasă să-l anunț! Spune că veți fi deosebit de bucuroasă să-l vedeți.

M-am încruntat, neputând să-mi dau seama cine o fi vizitatorul cel nepoliticos.

— Să intre.

Doamna Gondi se dădu la o parte. Peste prag trecu un bărbat cu un aer degajat, îmbrăcat într-o spectaculoasă tunică croită după moda italiană, din catifea albastră, cu mâneci din brocart auriu. Avea capul cam mic față de corp, ceea ce probabil explica pălăria mare, cu pană, care-i acoperea cârlionții ciufuliți. Etala o mustață neagră, lungă – cârlionțată, la fel ca părul –, și când mă văzu, fața îi fu luminată de un zâmbet fericit.

— Cat! Ah, Cat, ce impunătoare ești! Ce magnific, Maiestate! făcu el, scoțându-și pălăria și măturând podeaua cu pana într-o plecăciune adâncă.

Apoi se ridică și se apropie de mine cu brațele deschise, cu intenția clară de a mă îmbrățișa.

Am căscat o clipă ochii la el până când privirea lui și cârlionții ca de copil mă făcură să scap rochia Mariei din mâini și să sar în picioare:

— Piero! Dragul meu Piero!

Ne-am îmbrățișat, râzând și plângând; Eduard și Maria se holbau uluiți la noi. Când m-am desprins din îmbrățișare, l-am mângâiat pe față. Nu mai era bucălată, ci masculină și asprită în multe bătălii.

— Piero, am spus eu în franțuzește, pentru copii. Luptai în Italia, alături de ducele de Guise. Ce te aduce la Paris?

— Soțul tău, îmi răspunse el ținându-mă încă de talie. Ne-a chemat pe mine și pe domnul de Guise în Franța. Lucrurile nu mergeau prea bine în Italia, așa că are alte planuri pentru noi.

Se opri și le zâmbi politicos copiilor:

— Sunt fiul și fiica ta? Ce copii frumoși!

— Aceasta este Maria, regina Scoției, l-am lămurit eu. În curând va fi Delfină.

Piero își ținea încă în mână uriașa pălărie; o repezi cu un gest dramatic în lături, într-o nouă reverență foarte adâncă, ajungând cu capul până aproape de genunchi.

— Maiestate, spuse el, iertați-mă că nu am vrut să fiu anunțat după etichetă. Credeam că voi fi în prezența unei singure regine. Dar zău că sunteți într-adevăr frumoasă, precum am auzit.

Maria, care avea obiceiul de a fi distantă cu străinii, își dădu capul pe spate chicotind.

— Iar el e fiul meu, Eduard, am completat eu.

Micuțul se ridică iute în picioare și făcu o reverență politicoasă. Cățelul începu să-l latre agitat pe Piero; Eduard îl luă în brațe și-l potoli.

— Ah, Alteță, i se adresă Piero. Sunteți aproape bărbat de-acum; mama domniei voastre trebuie să fie foarte mândră.

Am chemat-o pe doamna Gondi ca să-i ducă pe copii înapoi în apartamentul lor, apoi l-am luat pe vărul meu de mână și l-am dus să-i arăt palatul.

După ce am hoinărit o bucată de vreme și emoția revederii s-a mai liniștit, l-am întrebat:

— Ți-a vorbit regele despre planurile lui militare?

— Eu abia am ajuns, îmi răspunse Piero. Nu știu strategia exactă, dar cunosc ținta.

— Și care-ar fi asta? am insistat eu.

Piero se uită în jur, ca să se asigure că suntem siguri, apoi îmi spuse încetișor:

— Să cucerim Calais, evident.

— Calais! am strigat eu, dar vărul meu îmi făcu semn să vorbesc mai încet, așa că am reluat în șoaptă: Piero, glumești!

Orașul Calais, situat în nord, era de multă vreme posesiune engleză. Era considerat impenetrabil, încât până și un bine-cunoscut cântec spunea

Calais-ul al francezilor va fi,
Când fierul precum lemnul va pluti.

Îmi dădeam seama de ce voia soțul meu să cucerească Calais-ul: regina Maria a Angliei, soția lui Filip – Maria cea Sângeroasă, cum îi spuneau acum supușii, pentru strădanța ei de a-i ucide pe toți protestanții –, ținea foarte mult la el. Atacarea Calais-ului ar fi însemnat un afront adus ei personal și, prin ea, lui Filip și imperiului. M-am îngrozit la gândul că Henric vrea să provoace mânia conjugată a Angliei și Spaniei; în plus, cucerirea acestei cetăți era pur și simplu imposibilă.

— Câtuși de puțin, mă contrazise Piero, un pic jignit. Gândește-te, Cat: nimeni nu se așteaptă în veci la atacul ăsta, așa încât vom avea avantajul factorului-surpriză. Maiestatea Sa și-a retras toate trupele din Italia. Toți vom lua parte la invazie, ajutați și de niște mercenari. N-avem cum să pierdem.

— Asta spunea Henric și despre Saint-Quentin, am zis eu distrusă. Te rog, Piero… Convinge-l pe soțul meu să renunțe. Vrea să se răzbune pentru capturarea lui Montmorency. Dar acțiunea asta e o nebunie. Să lupți cu Spania e una; să lupți cu Spania *și* cu Anglia e cu totul altceva.

Răspunsul lui Piero nu mai era acela al unui lăudăros, ci al unui om calm și hotărât:

— Cu tot respectul, Maiestate, nu e nebunie, ci geniu. Și vom învinge.

Am început să discutăm alte lucruri, mai vesele. Regelui nu i-am spus nimic, căci s-ar fi făcut foc și pară să audă că Piero divulgase un secret de stat. Dar cu fiece zi ce trecea, mă temeam din ce în ce mai tare că Franța se va trezi în plin război… în timpul celui de-al patruzecilea an din viața regelui.

Ducele de Guise sosi la Luvru în aceeași zi, pe la sfârșitul după-amiezii, cu multă pompă. În fața întregii Curți, de Guise îngenunche înaintea soțului meu, care se grăbi să-l ridice și să-l îmbrățișeze ca pe un frate. Mulțimea izbucni în urale, de parcă ducele n-ar fi eșuat în Italia.

Timp de câteva săptămâni m-am făcut că nu cunosc planul regelui de a ataca orașul Calais în toiul iernii, când vremea neprielnică ar fi descurajat pe oricine în afară de niște nebuni să pornească un război de represalii. Și când, în sfârșit, soțul meu veni în dormitorul meu în noaptea Anului Nou 1558, nu dragoste căuta, ci mai degrabă ocazia de a-mi mărturisi că trimisese o armată spre Calais sub conducerea lui de Guise, care-l avea ca secund pe Piero.

Am vrut să-l cert rău pe Henric pentru o asemenea acțiune nesăbuită, dar zarurile erau aruncate. Mi-am înghițit vorbele grele și i-am spus soțului meu că mă voi ruga pentru izbândă. Altceva oricum nu-mi mai rămăsese de făcut.

Când, după vreo două săptămâni, Henric dădu buzna în apartamentul meu în miezul zilei, mă luă cu totul pe nepregătite. Lucram împreună cu Elisabeta la o broderie, când ușa de lemn se izbi de perete cu un zgomot ca de împușcătură; m-am speriat așa de tare, că m-am înțepat cu acul. Când mi-am ridicat ochii de la degetul plin de sânge l-am văzut pe soțul meu rânjind ca un nebun.

— Am cucerit Calais! strigă el. De Guise a reușit!

Elisabeta țipă de bucurie și aruncă gherghefel cât-colo. Eu l-am cuprins în brațe și mi-am îngropat fața la pieptul lui, gândindu-mă numai la faptul că a scăpat în sfârșit de primejdiile de pe câmpul de luptă.

Era în sfârșit pace. Puternic afectat de pierderea Calais-ului, regele Filip al Spaniei acceptă să poarte negocieri cu Henric pentru eliberarea lui Montmorency; în timpul negocierilor încetară toate ostilitățile.

De data aceasta, când François de Guise se întoarse de la război și îngenunche în fața tronului, Henric îi spuse să-i ceară orice-și dorea și i se va acorda – „în semn de recunoștință pentru extraordinara victorie în favoarea Franței".

La vremea aceea de Guise avea treizeci și nouă de ani – aceeași vârstă cu mine și soțul meu. Totuși, viața grea din războaie îl făcea să arate mult mai bătrân: acum era pleșuv, cu obrajii ciupiți de vărsat și plini de tăieturi de sabie.

— Am o singură dorință, rosti el cu o voce răsunătoare, și anume s-o văd pe nepoata mea căsătorită cu fiul Maiestății Voastre înainte ca Dumnezeu să mă strângă de pe lumea asta.

— Așa să fie, spuse Henric în strigătele bucuroase ale mulțimii. Drept care, Înălțimea Ta, te însărcinez să te ocupi de toate pregătirile necesare. Fă totul așa cum dorești.

Ducele de Guise dori ca nepoata lui să se căsătorească cu Delfinul pe data de 24 aprilie.

Totuși, mai întâi se semnă contractul de căsătorie. Parlamentul scoțian a fost de acord ca Francisc să fie regele Scoției, și nu prinț consort; totuși, dacă Francisc ar fi murit primul, voiau ca Maria să devină regina Franței – contrar legii salice, care nu permitea femeilor să urce pe tron.

În mod normal aș fi tăcut și aș fi lăsat negocierile în grija soțului meu, dar ideea că Maria ar fi putut avea întâietate asupra propriilor mei fii mă înfuria la culme. M-am dus la Henric și i-am vorbit tăios despre necesitatea de a păstra tronul pentru moștenitorii noștri. M-a ascultat liniștit, cu răbdare, și când mi-am dat frâu liber sentimentelor, mi-a zâmbit și m-a luat de mână.

— Nu-mi voi neglija fiii, Catherine. Maria nu va domni niciodată singură în Franța.

— Aș prefera să nu domnească deloc, i-am replicat eu dur.

Eram așa de supărată, că aproape mi-am retras mâna.

Henric știa, desigur, că eu și cu Maria nu ne iubim din cale-afară și și-ar fi dorit sincer ca lucrurile să stea altfel între noi. Dar în cazul acesta era de acord cu mine: în forma finală, contractul preciza că, în cazul morții lui Francisc, Maria își va pierde dreptul la tron. Condiția

aceasta a dezamăgit foarte tare familia de Guise, dar Henric a fost de neclintit.

În zorii zilei de 24 aprilie, cerul era roșu, iar vremea caldă. Dormisem foarte puțin, pentru că îmi petrecusem cea mai mare parte a nopții alinându-l pe Francisc, care plângea de teamă că o să se bâlbâie sau o să leșine. Dimineața eram tot lângă fiul meu, care, de oboseală, avea pleoapele atât de umflate, că aproape îi acopereau ochii, iar fața îi era buhăită și plină de pete. Am poruncit să se aducă comprese reci și i le-am pus cu gingășie pe ochi și pe obraji.

Pe la prânz, toți cei care urma să luăm parte la ceremonia nupțială eram îmbrăcați – eu și cu Henric mai discret, în negru și auriu stins, pentru ca Maria și Francisc să strălucească cel mai tare. Erau de față toți ceilalți copii din familia regală, îmbrăcați cu ce aveau mai bun: Elisabeta, care era deja, la treisprezece ani, o tânără superbă, într-o rochie de catifea bleu – cu siguranță următoarea care avea să se căsătorească, deoarece Henric deja avea de ales între mai mulți pretendenți la mâna ei –, avea grijă ca frații și verii ei mai mici să se poarte ca niște adevărați prinți și prințese. Ne-am adunat toți la principala intrare a palatului, cu excepția Mariei, care aștepta într-un alcov, ascunsă privirilor. Unchii miresei erau îmbrăcați somptuos. Cardinalul de Lorena purta satin roșu și o cruce mare bătută în rubine. Cel care concepuse întregul plan al serbărilor, ducele de Guise, era îmbrăcat din cap până-n picioare în argint și diamante, de parcă el ar fi fost mirele.

Francisc, îmbrăcat într-o tunică aurie, superbă, avea o înfățișare înduioșătoare. Era înalt cât fratele lui Carol, care nu împlinise nici opt ani, capul îi era prea mare pentru trup, iar vocea pițigăiată era încă a unui copil. Dar chiar și așa reușise să arboreze un aer de demnitate suverană. Când Elisabeta se aplecă să-și sărute fratele mai mare pe obraz și-l declară „cel mai frumos bărbat pe care-l văzuse vreodată", lui Henric i se umplură ochii de lacrimi și mă strânse cu putere de mână.

În curte ne așteptau câteva trăsuri împodobite cu satin alb și cu ghirlande de crini. Henric și Francisc urcară în prima; când se îndepărtară îndeajuns, ieși și Maria din palat.

Era ca un înger brun, orbitor de frumoasă în rochia ei de satin alb, împodobită cu diamante scânteietoare; pe cap purta o diademă de aur incrustată cu pietre prețioase; când am văzut-o, ni s-a tăiat tuturor răsuflarea. Maria zâmbi, conștientă de impresia pe care o făcea; în

drum spre trăsura care o aștepta, trena grea îi suspina la atingerea caldarâmului, în ciuda eforturilor celor două domnișoare de onoare, care se luptau vitejește s-o țină ridicată. După ce s-a instalat în trăsură împreună cu cele două ajutoare, am urcat și eu. Am traversat Sena, ajungând pe Île de la Cité. Destinația era palatul cardinalului de Bourbon, care se afla lângă Notre-Dame.

Aici începu desfășurarea publică a serbărilor de nuntă. Ducele de Guise poruncise construirea unei galerii de lemn care ducea de la treptele palatului arhiepiscopal până la treptele catedralei. Era drapată în catifea violetă, din tavan până-n podea, și decorată cu crinii albi ai Mariei și cu funde argintii; în galerie așteptau demnitarii străini, ambasadorii, prinții și curtenii, nerăbdători s-o vadă pe mireasă de aproape. Cardinalul deschidea procesiunea, alături de Francisc. Maria pășea în urma lor la o distanță destul de mare, la brațul regelui. Urmam eu, apoi copiii, apoi Diana și doamnele mele de onoare. Alaiul era încheiat de François de Guise și de fratele lui.

Mireasma de lemn proaspăt îmi trezi amintirile din ziua îndepărtată când fusesem o mireasă speriată și neajutorată. Mulțimea scoase murmure de admirație la apariția Mariei, iar afară se auzeau strigătele de bucurie ale parizienilor. Am zâmbit când l-am văzut pe vărul meu Piero, într-o superbă uniformă albastru-închis, și am fost surprinsă când l-am zărit pe Cosimo Ruggieri. Arăta deosebit de bine – dacă se poate spune așa ceva despre un om urât – într-o tunică de brocart roșu-închis, tivită cu catifea neagră. Roșu și negru, culorile sângelui și morții, de care fusese nevoie ca să ajungem la momentul acesta.

Avea un zâmbet strălucitor, de-a dreptul nepotrivit cu chipul lui palid, ca de stafie. I-am zâmbit și eu cuprinsă brusc de un val de afecțiune; eram conștientă că, fără el, n-aș fi supraviețuit și nu l-aș fi avut pe Francisc. Schimbul nostru de priviri avea în el mai multă intimitate decât fusese vreodată între mine și soțul meu.

Alaiul ieși din galerie și urcă treptele catedralei, admirat de miile de orășeni veseli și zgomotoși care umpleau amfiteatrul de lemn împrejmuit cu garduri; ordinea era asigurată de gărzile scoțiene. Ducele stabilise că Maria nu se va cununa în catedrală, ci afară, pentru a da satisfacție mulțimii. Cardinalul se opri la intrarea cea mare, din mijloc, sub Portalul Judecății de Apoi și sub Rozeta de Vest, un medalion

de piatră și sticlă colorată. Francisc se opri la un pas de arhiepiscop, apoi se întoarse cu fața spre public, în așteptarea miresei.

Când Maria ajunse sub portal și se opri între fiul meu și rege, se lăsă liniștea. Ceremonia nu durǎ mult. Când cardinalul le ceru mirelui și miresei să rostească jurămintele, Delfinul răspunse, în mod miraculos, fără cea mai mică poticneală; răspunsul Mariei fu categoric și sonor. Regele scoase inelul – o verigă simplă, de aur – și i-l înmână cardinalului, care-l puse pe degetul Mariei. Apoi cardinalul se opri – semn că Delfinul trebuia să sărute mireasa.

Dar Maria strigă tare, pe neașteptate, „Trăiască Francisc, regele Scoției!", apoi îngenunche și își plecă fruntea la pământ, cu rochia înfoiată în jurul ei.

A fost o lovitură de teatru extraordinară. Cetățenii, cuceriți deja de ținuta și frumusețea Mariei, izbucniră în strigăte de bucurie în fața unui asemenea respect umil pentru viitorul lor rege.

M-am uitat peste umăr la nobilii adunați în spatele nostru pe treptele catedralei. Pe toate fețele se citea încântarea față de gestul minunat al Mariei – în afară de una. Cosimo Ruggieri, care nu putea fi păcălit, nu zâmbea. În ochii negri, pe chipul alb îi era zugrăvită aceeași încordare întunecată pe care o avusese cu treizeci de ani în urmă, la Florența, când rostise cuvântul acela oribil:

Trădare…

După ceremonie ne-am întors la palatul cardinalului, unde avea loc tradiționalul banchet, urmat de bal. Mă aflam aproape de Maria când unchiul său, François de Guise, veni s-o conducă la dans. Era deja amețit de băutură și-i șopti la ureche mult prea tare:

— Acum ești regină peste două țări.

Maria păru amuzată și, în timp ce se îndrepta spre mulțimea dansatorilor, îmi aruncă un zâmbet alunecos, de felină.

Când ne-am întors la Luvru, soarele apunea; Maria era așezată într-o lectică și lumina amurgului îi scălda rochia și chipul în sclipiri roșiatice. Eram toți obosiți, dar de Guise nu-și încheiase încă ostentativul spectacol. Am fost conduși în sala mare de bal a palatului. Regele își făcu apariția într-o bărcuță pusă în mișcare de un mecanism ingenios, împodobită cu crini și satin alb și echipată cu vele argintii. Pe fondul unei muzici marinărești, barca aluneca pe podeaua de

marmură de parcă ar fi plutit pe mare; se îndreptă spre Maria. Zâmbind larg, soțul meu o ajută să urce în barcă, apoi înconjurară împreună sala de bal, spre uimirea oaspeților.

Când se îndepărtară de mine, apăru o a doua barcă, în care stătea Francisc. Mi-am păstrat zâmbetul de fațadă când m-am așezat lângă el pe pernele de catifea, dar când l-am sărutat pe obraz am oftat ostenită.

— Ești obosită rău, *maman*? mă întrebă fiul meu.

Lui i se închideau ochii de epuizare, dar era binedispus și nespus de ușurat că trecuse cu bine de ceremonie.

— Un pic, i-am răspuns eu bătându-l ușurel pe genunchi. Nu așa de obosită ca tine.

Îmi dădu dreptate cu o înclinare gravă a capului.

— Nu-i așa că Maria e superbă? mă întrebă el din senin.

— Așa e, i-am răspuns eu cu o ușoară ezitare în glas. Francisc… Știi că Maria e o tânără foarte încăpățânată.

— Da, răspunse el vesel și senin. Uneori e tare îndărătnică.

— De aceea trebuie să înveți să-ți impui voința în fața ei; altfel, când vei ajunge rege, ea va încerca să conducă țara în locul tău.

Francisc lăsă ochii în jos:

— Maria mă iubește. N-ar face niciodată nimic rău.

— Știu, am insistat eu răbdătoare. Dar când tatăl tău și cu mine nu vom mai fi, nu uita că numai tu ai dreptul să iei hotărâri.

Chiar în timp ce eu vorbeam însă, fiul meu își urmărea mireasa din priviri și, când reuși să-i atragă atenția, începu să-i facă cu mâna ca un zăpăcit. Ea îi trimise o bezea, ceea ce-l făcu să zâmbească prostește până ce barca ei dispăru din raza noastră vizuală.

— Francisc, i-am spus eu, te rog să-mi promiți un singur lucru.

— Sigur, *maman*, făcu el privindu-mă cu ochii lui mari și nevinovați; uitase deja ce discutaserăm mai devreme.

— Promite-mi că, atunci când vei fi rege, n-ai s-o lași pe Maria să ia hotărâri în locul tău. Promite-mi că vei urma sfaturile consilierilor tăi.

— Consilierii mei vor fi unchii ei, nu-i așa? Iar Maria e întotdeauna de acord cu ei. Așa că, evident, pot să-ți promit asta, îmi spuse el întinzându-se și sărutându-mă pe obraz.

— Mulțumesc, i-am spus eu cu tandrețe. Ești un copil cuminte.

Și, cu inima strânsă, mi-am dat seama că nu-mi pot permite să mor atâta timp cât trăia fiul meu.

Treizeci

Serbările nupțiale au durat cinci zile, cu numeroase piese de teatru și spectacole de circ și s-au încheiat cu obișnuitul turnir. Tradiția cerea ca mirele să participe în ultima zi de confruntări, dar sănătatea lui Francisc nu-i permise acest lucru; așa că se așeză în tribună alături de Maria, de Diana și de mine, ca să-și încurajeze tatăl.

Am mai îndurat încă un banchet oferit de François de Guise, după care m-am retras în apartamentul meu. Spre surprinderea mea, nu după multă vreme sosi Henric.

S-a aplecat spre mine și eu m-am ridicat în vârful picioarelor ca să-l sărut. Era încă îmbujorat și avea obrajii fierbinți după turnir; pielea îi mirosea a săpun. L-am cercetat atent din priviri: nu venise cu vreo intenție amoroasă; într-adevăr, se lăsă să cadă în fotoliu și scoase un oftat obosit. Dar un om obosit s-ar fi dus pur și simplu să se întindă în patul lui.

— Ce te îngrijorează, dragul meu? l-am întrebat eu direct.

Eram amândoi prea obosiți în urma serbărilor ca să ne mai ardă de formalități.

Zâmbetul forțat i se stinse. Se întoarse cu fața spre căminul în care acum, la sfârșitul primăverii, nu era foc, și oftă din nou.

— Francisc, spuse el în cele din urmă. Și Maria…

Nu-l întrebasem nimic despre noaptea nunții; îmi fusese prea frică. Fiul meu cel mare trecuse cu bine de ceremonia cununiei, dar nu îndrăzneam să sper că putuse trece cu bine și peste noaptea aceea.

— Știi că trebuia să fiu martor, începu Henric. Dacă ar fi fost vorba de alt băiat, un băiat normal, sănătos, poate n-ar fi fost greu. Dar fiindcă era Francisc al nostru… A fost groaznic.

Vorbea cu glas slab și monoton, privind cu ochii goi căminul afumat și rece, în care camerista așezase un vas mare de cristal cu crini albi în onoarea tinerilor căsătoriți.

— I-am explicat lucruri legate de… știi, de patul nupțial. Și credeam că a înțeles destul de bine. Dar când am intrat în dormitorul

lor și i-am găsit pe amândoi în pat, sub cearșafuri… Ei bine, *stătea* pur și simplu în pat. Am fost nevoit să-i spun în șoaptă că trebuie s-o posede, dar mi-a răspuns că e din cale-afară de obosit. Mi-a fost așa de rușine… L-am apucat de umăr și i-am zis că nu aștept numai eu, ci și cardinalul, care trebuia să îl anunțe pe papă. Atunci s-a enervat și a leșinat acolo, în pat. A trebuit să fie chemat doctorul, care ne-a recomandat să așteptăm până dimineață.

— Săracul de tine, am clătinat eu din cap. Săracul Francisc… Se poate face ceva?

— A doua zi, Francisc a zis că nu se simte bine, a continuat Henric trist. Dar mai erau și altele de făcut, iar Maria n-ar fi tolerat ca el să lipsească de la vreun eveniment. Am înghițit o grămadă de glume pe seama primei nopți a tinerilor căsătoriți… Dar cum puteam să spun cuiva adevărul? Cum aș putea să-l spun vreodată?

I-am pus cu gingășie mâna pe braț:

— Până la urmă…

— Dacă s-a întâmplat ceva până la urmă? îmi înțelese el întrebarea. Da, s-a mișcat ceva în a doua noapte. Să zicem că Francisc a încercat, dar i-a lipsit hotărârea de a încheia ceea ce începuse. Bietul copil era speriat și bolnav și l-am lăsat plângând cu sughițuri în brațele Mariei. Așa că i-am mințit pe toți… L-am mințit pe cardinal, care a intrat după mine și i-a găsit prinși într-o îmbrățișare pe care el a presupus-o conjugală. Am să jur în fața lui Dumnezeu și a oricui mă întreabă că această căsătorie s-a consumat. Dar mă tem că Maria i-a spus ceva Dianei. Și dacă știe *ea*…

Scutură din cap, încercând să alunge acest gând.

— Ah, Henric, ce groaznic a fost pentru voi toți.

— *Este* groaznic.

Henric se întoarse în sfârșit spre mine; șuvițele argintii din păr și barbă îi sclipeau în lumina galbenă a lămpii.

— Eu i-am spus băiatului tot ce i-aș fi putut spune. Așa că am venit la tine… Pe tine te iubește foarte mult, Catherine, și tu te-ai priceput întotdeauna mai bine să-i explici diverse lucruri. Ai putea…?

— Mă duc la el, am răspuns imediat. Trebuie să înțeleagă ce important este să aibă un moștenitor.

I-am luat mâna zâmbind:

— La urma urmei, mai știu să liniștesc un tânăr speriat în dormitorul nupțial. Dar trebuie să clarifici cu familia de Guise problema succesiunii, mi-am reluat eu tonul serios. Ei speră să ajungă pe tron. Dacă se află ceva despre purtarea lui Francisc, poate să se ridice această chestiune. Și dacă se ridică, trebuie să fie clar pentru toată lumea că familia de Bourbon urmează imediat pe linie succesorală. Familiei de Guise trebuie să i se arate care îi e locul. Altfel vor fi tulburări… Poate chiar război.

Soțul meu se încruntă ușor:

— Sunt cam prea plini de ei. Abia mai pot suporta aerele lui François. O fac numai de dragul Mariei.

— Maria și unchii ei trebuie să știe, am spus eu calmă, că, dacă se ridică vreodată problema succesiunii, Bourbonii vor avea întâietate. Dacă mori tu, dacă mor eu, cum crezi că ar putea Francisc să-i oprească pe membrii celor două familii să se omoare între ei?

Henric dădu gânditor din cap:

— Ai mare dreptate. Am să mă gândesc la asta, Catherine.

M-am uitat la el, la privirea lui nehotărâtă, și mi-am dat seama că n-o să încerce mare lucru. Dar aruncasem o sămânță și puteam spera că timpul o s-o facă să răsară.

M-am ridicat și i-am pus soțului meu o mână pe umăr:

— Am să vorbesc cu fiul nostru, i-am spus cu blândețe. Nu-ți face griji. Francisc și Maria vor avea fii, iar palatul acesta va fi plin cu nepoțeii noștri. Îți promit.

— Sigur, îmi zâmbi Henric. Sigur.

Dar când m-am uitat în ochii lui, am văzut adevărul care, cu siguranță, era cel care se vedea și în ochii mei: nu aveau să fie copii.

Spusele mele în legătură cu tulburările create de familia de Bourbon se dovediră profetice: pe 14 mai, primul prinț de sânge regal, Antoine de Bourbon, conduse, călare pe armăsarul lui, marșul a patru mii de protestanți prin Paris. În după-amiaza aceea am privit de la ferestrele Luvrului o armată de oameni neînarmați ce traversa Sena dinspre Île de la Cité cântând imnuri religioase. Henric se simți ultragiat, ca, de altfel, și frații de Guise, care erau catolici fervenți.

Am chemat-o pe prietena mea Jeanne, soția lui Antoine, și i-am spus că mă simt trădată pentru că o persoană de la Curte cunoștea

aceste planuri și nu-l avertizase pe rege. Jeanne era, ca și mine, regină, și se simți deranjată de insinuarea mea. Pretinse că nu știuse nimic și, într-o izbucnire temperamentală, adăugă:

— Mă așteptam ca tu să știi mai bine ca oricine că o soție nu poate controla întotdeauna acțiunile publice ale soțului său și nici nu poate fi părtașă la toate secretele lui.

Remarca ei m-a afectat. Deși ne-am despărțit în termeni politicoși, prietenia noastră s-a răcit începând de atunci.

La puțină vreme după vizita pe care mi-o făcuse Henric, l-am chemat pe Ruggieri.

— Au apărut din nou probleme cu nașterea unui moștenitor, i-am spus eu, enervată de propria-mi jenă. Delfinul are nevoie de… ajutor. De o infuzie de virilitate.

Lumina puternică a dimineții era crudă cu magicianul, scoțându-i nemilos în evidență paloarea bolnăvicioasă, obrajii plini de cicatrice, cearcănele de sub ochi.

— Un simplu talisman, eventual? întrebă el.

— Da, cred că așa ceva ar fi potrivit, i-am răspuns eu, simțind cum camera devine înăbușitoare.

Magicianul aprobă tăcut; cine nu-l cunoștea ar fi zis că are o expresie ingenuă și inocentă.

— Ar fi poate de mare ajutor să aibă două talismane: unul pentru sănătate și altul pentru fertilitate?

— Ar fi minunat, am răspuns ușor enervată. Atâta timp cât…

— Da, *Madame la Reine*, atâta timp cât nimeni nu va avea de suferit. Înțeleg.

— Foarte bine, i-am răspuns. Poți pleca.

Se ridică și se înclină, înalt și încă subțire, îmbrăcat într-o tunică de mătase neagră cam strâmtă; dar când degetele îi atinseră ușa, se întoarse spre mine:

— Iertați-mă, *Madame la Reine*, spuse el. Iertați-mă, dar dacă talismanele nu reușesc să aducă un copil…?

— Vor reuși, am replicat eu pe un ton rece.

Ruggieri lăsă deoparte eticheta și vorbi fără menajamente:

— Fără sânge, nu pot garanta pentru ele. Talismanele despre care vorbim vor aduce o îmbunătățire ușoară a sănătății Delfinului și a

apetitului său sexual. Dincolo de asta, restul depinde de șansă. Nu vreau decât să fiu exact, adăugă el fără să se piardă cu firea în fața privirii mele nimicitoare.

M-am ridicat de la birou.

— *Niciodată*. Asta ți-am spus acum cincisprezece ani. Nu mă face s-o repet.

Magicianul făcu o nouă plecăciune adâncă și ieși repede, închizând ușa în urma lui. Am rămas nemișcată, ascultând sunetul pașilor lui care se pierdeau pe coridor.

Două săptămâni mai târziu, doamna Gondi îmi aduse un pachețel legat strâns cu o panglică. L-am desfăcut: în petecul de mătase neagră erau două talismane prinse pe un singur lănțișor – unul de rubin și celălalt de aramă.

Francisc acceptă talismanele fără să pună întrebări și jură că nu le va arăta și nu va vorbi despre ele nimănui, nici măcar Mariei.

În dimineața următoare am fost chemată urgent în dormitorul regelui. Era devreme – nu eram încă îmbrăcată complet și le-am grăbit pe cameriste ca să nu întârzii.

Anticamera regelui avea un aspect foarte masculin, cu pereții acoperiți cu panouri de lemn și cu mobile îmbrăcate în catifea maro și brocart auriu. Deasupra căminului se afla un basorelief aurit reprezentând o salamandră, emblema tatălui lui Henric, Francisc I. Henric mă aștepta în picioare, lângă cămin. Până ce plecă valetul, rămase tăcut și nemișcat.

Pe buzele strânse, în ochii încruntați, i se citea o furie abia stăpânită. Era un bărbat foarte înalt, iar eu o femeie foarte scundă; am făcut o reverență amplă și am rămas pe loc.

— Maiestate…

Urmă o tăcere atât de lungă, că până la urmă am îndrăznit să ridic ochii.

Henric stătea cu mâna întinsă. În palmă ținea lănțișorul cu talismanele pe care i le dădusem lui Francisc.

— Ce sunt astea, doamnă?

— O simplă amuletă, Sire, am răspuns pe un ton calm. Pentru sănătatea Delfinului.

— Nu vreau ca fiul meu să aibă de-a face cu… cu gunoaiele astea! O să le ard, zise el aruncându-le în căminul fără foc.

— Henric, am spus repede, ridicându-mă, e ceva inofensiv. E ceva *bun*, făcut după regulile unei științe bazate pe astronomie și matematică.

— E un lucru odios, ripostă el. Știi ce cred eu despre talismane. Să dai așa ceva fiului *nostru*…!

— Cum crezi că i-aș da propriului meu copil ceva care să-i facă rău? m-am supărat eu.

— E vina vrăjitorului ăluia al tău. Ți-a otrăvit mintea, te-a făcut să crezi că ai nevoie de el. Te avertizez, Catherine, că va fi mai ușor pentru tine dacă-l îndepărtezi acum, astăzi, decât mai târziu!

— Nu am deloc intenția să fac asta, am răspuns indignată. Mă amenințați, Sire?

Henric scoase un oftat șovăielnic și se calmă; furia îi fu înlocuită de o seriozitate mohorâtă:

— Acum două luni i-am trimis papei o petiție pentru înființarea Inchiziției în Franța.

Am înghețat.

— Săptămâna trecută, Sanctitatea Sa a răspuns favorabil cererii mele. L-am numit pe Charles de Guise șef. Puteți să vă imaginați, doamnă, cum m-am simțit când cardinalul mi-a pus *obiectele* acelea în mână? arătă el dezgustat spre cămin. Sau cum s-a simțit *el* când nepoata sa, Maria, i le-a adus, speriată?

Maria, Maria cea vicleană… Ar fi trebuit să știu că Francisc nu va putea să-i ascundă nimic.

— Și ce-o să faci, Henric? O să-ți trimiți soția în fața tribunalului?

— Nu, spuse el. Dar dacă ai fi înțeleaptă, i-ai spune vrăjitorului tău că la Curtea Franței nu se mai află în siguranță.

Am simțit cum mi se aprind obrajii:

— Și dacă îl arestezi, asta nu atrage atenția asupra mea într-un mod nedorit? Nu se vor stârni zvonuri care vor face rău Coroanei?

— Există moduri de a rezolva această problemă fără să fiți implicată, doamnă, îmi răspunse el cu răceală. Ați fost informată.

L-am chemat pe Ruggieri în cabinetul meu chiar în după-amiaza aceea. Nu l-am invitat să ia loc – nu era timp pentru așa ceva –, ci i-am întins o pungă de catifea plină cu scuzi de aur.

— Regele a înființat un tribunal inchizitorial; vei fi una dintre victimele lui. Ia asta, de dragul meu. Pleacă din Paris și nu-ți dezvălui nimănui identitatea, indiferent unde te oprești. La intrarea laterală te așteaptă o trăsură. Vizitiul te va ajuta să-ți strângi lucrurile.

Ruggieri își încleștă mâinile la spate și se uită în altă parte. Micuțul meu cabinet nu avea ferestre, dar el păru să găsească una și rămase cu privirea pierdută departe.

— Exact de dragul domniei voastre nu pot să plec, rosti el, apoi mă fixă iar cu privirea lui pătrunzătoare. Viitorul apropiat e plin de pericole, *Madame la Reine*. Intrăm în al patruzecilea an de viață al regelui.

— Acum nu e război, l-am contrazis fără să mă gândesc prea mult, și am pus punga de catifea pe masă, între noi. Dacă începe războiul, n-am să-l las pe Henric să plece. Știți asta, domnule. Nu mă puneți la încercare.

— N-aș face niciodată asta, răspunse el. Dar gândiți-vă la următorul lucru: pot să existe lupte și în afara războiului.

— Cum adică? am întrebat eu tăios. Îmi spui acum că vraja ta n-a avut nici o valoare?

— Orice vrajă – răspunse el cu un calm care mă înnebunea –, oricât ar fi de puternică, are limitele ei.

Mă trecură fiori reci pe șira spinării.

— De ce mă faci să sufăr? i-am șoptit. Eu încerc să te ajut.

— Și eu pe dumneavoastră. De asta nu vreau să plec până în clipa în care viața îmi va fi realmente amenințată.

Ținuta, glasul, ochii îmi deveniră poruncitoare:

— Sunt regina ta, i-am spus. Îți ordon să pleci.

Cu o grosolănie de nedescris, îmi întoarse spatele și porni spre ușă, apoi se opri și se uită peste umăr. I-am zărit în ochi o scânteie de nebunie diabolică, pe care i-o văzusem cu mai bine de treizeci de ani în urmă, când un om din mulțimea ostilă aruncase cu o piatră în mine.

— Iar eu sunt Cosimo Ruggieri. Devotat ție, Caterina de Medici. N-am să te părăsesc până când nu voi fi silit s-o fac.

Și plecă, închizând ușurel ușa în urma lui.

Câteva zile n-am mai vorbit cu Ruggieri; cuvintele și obrăznicia lui mă supăraseră foarte tare, dar îmi stârniseră și o mare îngrijorare,

în legătură cu el și cu Henric. Între timp, mi-am pus și eu spionii să-i supravegheze pe rege și pe cardinalul de Lorena.

Era vară de-acum. Într-o noapte, somnul mi-a fost întrerupt de un ciocănit în ușă și de lumina tremurătoare a unei lămpi. Am mormăit somnoroasă și mi-am ferit ochii de lumină.

Am simțit însă o atingere pe braț și am deschis ochii. Era doamna Gondi, cu obrazul aurit de flacăra lămpii și cu un șal aruncat direct peste cămașa de noapte.

— *Madame la Reine*, șușoti ea. Trebuie să vă treziți! Se duc să-l aresteze!

Trupul mi s-a trezit instantaneu; mi-am aruncat picioarele peste marginea patului și m-am ridicat în șezut, cu picioarele atârnând. Dar mintea nu-mi era la fel de rapidă.

— Ce e? Ce s-a întâmplat? am mormăit.

— Ofițerii Inchiziției. Au ordonat ca domnul Ruggieri să fie arestat… În zori, dacă nu chiar mai devreme.

Am făcut un efort să mă dezmeticesc.

— Trebuie să mă duc chiar eu să-l avertizez, am spus, știind că Ruggieri n-ar fi ascultat de nimeni altcineva.

Doamna Gondi căscă ochii, îngrozită:

— Dar, doamnă…

— O trăsură, am spus repede. Una fără stemă regală. Spune s-o tragă în spatele palatului și pe urmă vino să mă ajuți să mă îmbrac.

Lumina celor două felinare ale trăsurii era prea slabă ca să împrăștie întunericul din noaptea aceea fără lună; pe stradă nu se auzea decât zgomotul făcut de copitele cailor noștri. Doamna Gondi insistase să vină cu mine. Ca și mine, se îmbrăcase complet în negru și își acoperise fața cu un văl care-i flutura în jurul trupului, nedeslușit și fantomatic prin ceață.

N-aveam de mers prea mult; Ruggieri locuia pe strada care delimita latura de vest a Luvrului. Trăsura se opri lângă un șir de case înguste, cu trei niveluri, înghesuite una într-alta. După ce se uită o clipă atent la ziduri, vizitiul găsi numărul care ne interesa, 83, apoi mă ajută să cobor din trăsură și mă duse la poartă. Am așteptat lângă el cât a bătut la ușă, insistent, dar discret.

După o vreme, ușa se întredeschise și prin crăpătura ei privi încruntată la noi, pe deasupra flăcării unei lumânări, o bătrână uscată, cu capul descoperit și cu părul împletit într-o coadă lungă, albă.

— Pentru numele lui Isus și al Fecioarei îndurerate, șușoti ea, ce soi de nemernici lipsiți de bună-cuviință îndrăznește să tulbure liniștea oamenilor cumsecade la o asemenea oră?

Am pășit în raza de lumină tremurătoare și mi-am ridicat vălul:

— Doresc să-l văd pe domnul Ruggieri, i-am spus.

Ușa se deschise larg.

— Rămâi aici, i-am cerut vizitiului.

Am intrat în casă. Bătrâna era încă în genunchi, atât de uluită, că-și făcea întruna cruce cu o mână scheletică, în timp ce cu cealaltă ținea neatent lumânarea mult prea aproape de coada care-i atârna pe piept. M-am aplecat și i-am îndepărtat ușor coada de zona periculoasă, ceea ce o făcu să tresară.

— Domnul Ruggieri e încă în pat? am întrebat-o eu încet.

Bătrâna încuviință speriată din cap.

— Atunci nu-l trezi, dar du-mă la ușa lui.

Lumina lumânării nu dezvăluia nimic care să indice că ne aflam în bârlogul unui magician – doar niște camere obișnuite, sumar mobilate, în care se aflau ici-colo teancuri de cărți legate în piele, unele dintre ele deschise. Din bucătărie venea miros de carne de oaie, ceapă crudă și mangal.

Bătrâna se opri în fața unei uși închise.

— Să bat, Maiestatea Voastră?

— Nu, i-am răspuns eu, privind-o tăios. Am să-l trezesc singură. Vrem să discutăm fără martori.

Am refuzat lumânarea și am așteptat până ce s-a îndepărtat, apoi am intrat în dormitor și am închis ușa după mine.

Draperiile de la ferestre erau trase lăsând camera într-un întuneric total. M-am oprit dezorientată, trăgând în piept mirosurile de trup bărbătesc, de rozmarin și de tămâie și gândindu-mă la noianul de orori care puteau să colcăie aici, în dormitorul vrăjitorului. Nu auzeam respirația profundă, calmă, a unui om adormit, ci doar niște gemete scurte, înăbușite. Am simțit că se mișcă ceva și am zărit o umbră apropiindu-se de mine.

— Ser Cosimo, am șoptit eu.

— Catherine?

Umbra se opri. S-au auzit apoi pași repezi, înăbușiți, pe covor și am văzut flacăra unui chibrit cu care Ruggieri aprindea lampa de lângă pat.

Părul negru îi cădea încâlcit peste față; din deschizătura de la gât a cămășii de noapte se ițea un smoc de păr negru. Mâna stângă, tremurândă, era încleștată pe mânerul unui pumnal lung, cu două tăișuri, o versiune mai scurtă a unei săbii de cavaler.

— Catherine, repetă cu răsuflarea tăiată, dând drumul pumnalului pe pat. Doamne, puteam să te omor!

Cuvintele îmi țâșniră de pe buze în toscană, limba noastră maternă:

— Cosimo, e nevoie să-ți explic de ce-am venit? Vin să te aresteze în zori, am insistat, văzând că era încă prea năuc ca să-mi răspundă.

Lăsă privirea în jos, privind țintă covorul, ca și cum acolo era scris un mesaj nespus de important. Își mișcă buzele, fără să poată însă găsi cuvintele potrivite.

— Vei avea nevoie de mine, reuși până la urmă să spună.

— Dacă rămâi, o să avem amândoi de suferit. Ce s-ar întâmpla cu mine dacă tu ai fi aruncat în închisoare? Sau ars pe rug?

Se uită la mine și, pentru prima dată, nu găsi ce să-mi răspundă.

Am băgat mâna în buzunarul cusut printre faldurile rochiei și am scos punga de catifea, mai plină acum decât prima dată.

— Ia-o, i-am spus. În stradă te așteaptă un cal. Nu spune nimănui unde mergi.

Întinse mâna spre pungă. I-am dat drumul, crezând c-o s-o apuce, dar el o lăsă să cadă și, în schimb, mă prinse pe mine de mână și mă trase spre el.

— Caterina, îmi șopti la ureche. Tu te crezi un om rău. Ascultă-mă pe mine, ești mai bună decât toți ceilalți la un loc. Numai inima cea mai puternică și mai iubitoare e în stare să dea piept cu forțele Întunericului de dragul celor pe care-i iubește.

— Atunci tu și cu mine suntem suflete înrudite, i-am spus ridicându-mă pe vârfuri și lipindu-mi buzele de obrazul lui plin de semne, surprinsă să-l simt moale și cald.

Ruggieri îmi mângâie obrazul cu vârful degetelor:

— O să ne mai întâlnim, îmi șopti. Curând. Prea curând.

Se apleacă să ridice punga. M-am întors și am ieșit fără să mă mai uit în urmă.

Când bătrâna se apropie de mine cu lumânarea aprinsă, mi-am lăsat vălul pe față, ca să nu mă vadă că plâng.

Dacă Henric a aflat de dispariția magicianului, mie nu mi-a spus nimic. Bănuiesc că era ușurat că n-aveam să fiu pusă în situația de a-l vedea anchetat de Inchiziție.

După ce a văzut problema nunții Mariei cu Delfinul depășită cu bine, ducele de Guise s-a întors în nord și a smuls orașul Thionville din ghearele lui Filip. Vărul meu Piero îl însoțea și, în timpul atacului, a căzut cu pieptul zdrobit de glonțul unei archebuze. A murit în brațele lui de Guise, iar când ducele, ca un bun catolic ce era, l-a implorat să se roage la Isus să-l primească în Rai, i-a răspuns enervat:

— Isus? Care Isus? E prea târziu acuma să mă mai convertești! O să mă duc și eu unde se duc toți cei care mor.

Când de Guise, îndurerat peste măsură de erezia lui, îmi povesti cum a murit adoratul meu văr, am plâns. În clipa aceea am simțit că-i pierdusem pe toți cei pe care-i iubisem vreodată: mătușa Clarice, iar acum Piero; până și Ruggieri dispăruse fără urmă.

Dar victoria aduse și vești bune. Plângând moartea soției sale, regina Maria – ale cărei încercări de a reînvia catolicismul în Anglia erau acum zădărnicite de sora ei vitregă, Elisabeta, care-i urmase la tron –, și cu vistieria secătuită de îndelungatele războaie, regele Filip al Spaniei era în sfârșit dispus să încheie pacea. Asta îi dădu lui Henric mari speranțe, căci era nerăbdător să-l elibereze pe Montmorency, bătrânul său mentor, prizonier în Spania.

Filip avea următoarea poziție: dacă Henric se angaja să nu mai înceapă nici o campanie de cucerire în Italia, putea să păstreze Calais-ul și celelalte orașe din nord, iar Montmorency avea să fie eliberat. Pentru a întări acest tratat, fiica noastră Elisabeta, în vârstă de treisprezece ani, avea să se căsătorească cu Filip. După mai multe luni de deliberări, Henric a fost în sfârșit de acord.

Am fost foarte bucuroasă că inamicul nostru cel mai mare avea să ne fie acum prieten și că orice motiv de război dispăruse… Pentru că Maiestatea Sa, regele Henric al II-lea, intrase în al patruzecilea an de viață.

Treizeci şi unu

Elisabeta s-a cununat pe 22 iunie 1559, în Catedrala Notre-Dame. Regele Filip a preferat să nu fie prezent la ceremonie. „Regii Spaniei", îi scria el lui Henric, „nu merg la soțiile lor; soțiile sunt aduse la ei". L-a trimis ca împuternicit al său pe bătrânul și sumbrul duce de Alba, Fernando Alvarez de Toledo. Don Fernando și suita lui sosiră fără pompă, îmbrăcați toți în haine negre atât de simple, încât Henric consideră acest lucru un afront. Ambasadorul îl lămuri însă că așa era obiceiul în Spania.

Am ignorat politicos austeritatea spaniolă și am organizat niște serbări aproape la fel de opulente ca acelea de la nunta Delfinului cu Maria, regina Scoției. Marele Maestru Montmorency a primit un loc de onoare în cortegiu. Slăbise mult în închisoare, avea părul complet alb și vârsta îi îngreuia mișcările, dar pe chip i se citea fericirea de a fi acasă, alături de regele său.

În noaptea nunții, am dezbrăcat-o pe fiica mea împreună cu doamnele mele de onoare. Micuța s-a întins speriată pe pat și i-am acoperit trupul gol cu cearșafuri de mătase indigo. Apoi eu și doamnele de onoare ne-am retras; când am trecut în anticameră, l-am întâlnit pe ducele de Alba, Don Fernando, îmbrăcat într-o tunică neagră; avea un picior dezgolit până la genunchi, lăsând la vedere o gambă albă și uscată.

Apăru și regele, pentru a fi martor la străvechiul ritual: Don Fernando se întinse în pat lângă Elisabeta, își frecă piciorul gol de al ei, apoi se ridică și ieși din dormitor. Căsătoria dintre fiica noastră și regele Filip era legal consumată.

Urmă o săptămână întreagă de serbări: parade, spectacole, banchete și baluri mascate. Rare erau clipele când soțul meu și Montmorency erau văzuți altfel decât împreună. În sfârșit, începură turnirele. Pentru a marca culoarele pe care aveau să alerge caii fuseseră folosite dalele scoase din pavajul străzii Saint-Antoine, din fața Palatului Tournelles, ce se afla în centrul orașului. Se construiseră, de asemenea, pentru spectatorii nobili, pe ambele părți ale străzii, câteva tribune de lemn îmbrăcate în drapele cu stemele regale ale Franței și Spaniei.

Henric, înviorat de întoarcerea vechiului său prieten, abia aștepta să participe la turnir, poate și din dorința de a spulbera părerea că,

la patruzeci de ani, nu mai era la fel de viguros ca în tinerețe. În multe dintre zilele calde dinaintea ceremoniei petrecuse ceasuri întregi antrenându-se, călare pe noul său armăsar, superbul Le Malheur, Nenorocirea, primit ca dar de nuntă de la fostul său dușman, ducele de Savoia.

Împlinisem și eu patruzeci de ani și festivitățile acestea mă sleiseră de puteri. În primele două zile n-am asistat la turnir, așteptând-o pe cea de-a treia, când avea să intre și Maiestatea Sa în luptă.

Cu o zi înainte, vremea devenise îngrozitor de umedă, iar pe seară se porni o ploaie torențială care anulă orice eveniment în aer liber. În dormitorul meu era zăpușeală, iar eu eram ciudat de neliniștită; în ciuda oboselii, nu puteam să dorm. Camerista desfăcu draperiile și m-am așezat la fereastră, privind curtea învăluită în întuneric și ascultând apa care biciuia pietrele.

După ce, în sfârșit, ploaia s-a mai liniștit, am avut un coșmar: stăteam iar pe câmpul acoperit cu iarbă arsă, privind soarele care cobora spre apus. Aproape de mine vedeam silueta întunecată a unui bărbat, profilată pe cerul incandescent. Îi distingeam toate detaliile, care erau de o claritate orbitoare – muchiile de la umerii armurii, marginile platoșei care-i acoperea inima. La coif avea un penaj negru cu cenușiu.

Catherine! mă striga el.

Am alergat spre el.

Cum pot să vă ajut, domnule? Ce trebuie să fac?

Deodată se făcea că zace pe jos, rănit.

Îngenuncheam lângă el; deasupra lui începeau să fluture niște umbre și niște mâini nevăzute îi ridicau coiful de pe cap. Odată cu el se ridica și un șuvoi de sânge; sub izvorul acela stacojiu i se vedeau buzele pe care se citea un singur cuvânt.

Catherine, rosti el și muri.

M-au trezit strigătul meu înăbușit și zorii cenușii și sufocanți.

Era ultima zi a lui iunie. De dimineață, înainte să ne îmbrăcăm, i-am scris o scrisoare regelui. În același timp, încercam să gândesc rațional: răscumpăraserăm viața lui Henric, nu-i așa? Dar câți ani avea prostituata? Câți ani cumpăraserăm? Mintea mea, de obicei atât de limpede și de obișnuită cu calculele, încercă să-i numere și nu reuși.

Dacă mă iubești, îi scriam eu soțului meu, *renunță astăzi să participi la turnir. Știu că-ți bați joc de lucrurile astea, dar Dumnezeu mi-a trimis*

un coșmar. Poate că-mi fac griji fără rost; dacă-i așa, ce poate fi rău dacă-mi înlături temerile? Fă asta pentru mine și îți voi fi pe veci recunoscătoare și nu-ți voi mai cere niciodată nimic.

Nu i-am mai amintit de avertismentul astrologului Luca Guorico sau de cuvintele lui Nostradamus; și bineînțeles că n-am îndrăznit să scriu numele lui Ruggieri. Am trimis scrisoarea știind că n-o s-o bage în seamă; în ultima perioadă petrecuse mai mult timp cu frații de Guise decât cu mine, punând la punct strategia Inchiziției franceze. Am primit răspunsul lui după o oră:

Nu-ți face griji pentru mine, draga mea soție; îmi ceri să mă retrag din turnir de dragul tău; eu te implor ca, de dragul meu, să-ți lași temerile la o parte și să vii să mă încurajezi astăzi. Tradiția mă obligă să port culorile unei anumite doamne, alb și negru, dar voi purta și culoarea ta, verdele, chiar lângă inima mea. În seara asta, după ce mă voi întoarce victorios, răsplătește-mă cu un sărut. Cu el vei pecetlui pactul nostru secret, cum că de azi încolo ai să lași la o parte orice superstiție și ai să crezi numai în Dumnezeu.

Soțul tău iubitor și credinciosul tău slujitor,
Henric

Când am primit mesajul, primul meu impuls a fost să mă las năpădită de spaimă. Cel de-al doilea a fost să mă calmez, pentru că nu prea mai aveam ce face: aveam o răspundere față de fiica mea Elisabeta și de oaspeții ei, și mai erau multe evenimente la care trebuia să particip în ziua aceea. Mi-am spus că somnul îmi fusese tulburat de furtună și că de aceea avusesem visul acela urât; atât și nimic mai mult.

Îmi repetam asta ori de câte ori simțeam că mă cuprinde iar panica. Am așteptat calmă până ce doamnele mele m-au îmbrăcat într-o rochie de damasc violet cu corsaj auriu; am zâmbit imaginii mele din oglindă și doamnelor din jurul meu până ce am trezit din nou bucuria pe care o simțisem când aflasem de armistițiul cu Filip și până ce zâmbetele mele au devenit cât de cât adevărate.

În felul acesta am rezistat pe timpul dimineții și au fost clipe când, privind chipul strălucitor al Elisabetei, îmi uitam cu totul îngrijorarea și inima mi se umplea de dragoste.

La scurtă vreme după ceasul prânzului, Elisabeta și Don Fernando cel ursuz se instalară în tribune, într-o lojă construită special pentru

„tinerii căsătoriți". Restul familiei regale s-a îndreptat spre Palatul Tournelles. Unul dintre balcoanele lui de la etajul al doilea dădea spre terenul pe care regele avea să-și întâlnească adversarii.

În timp ce urcam treptele spre etajul al doilea, mă cuprinse o neliniște puternică; inima îmi bătea atât de repede, încât nu mai puteam să respir. Am îngânat o scuză față de ceilalți și m-am oprit pe palier, în dreptul unei ferestre, ca să trag în piept aerul cald și îmbâcsit.

Stăteam așa, gâfâind, cu mâinile încleștate de pervaz, când am surprins cu coada ochiului o mișcare, însoțită de niște șoapte înăbușite. Asta mi-a atras atenția și m-am îndreptat într-acolo.

Într-un micuț alcov ascuns privirilor se afla Gabriel de Montgomery, căpitanul Gărzilor Scoțiene ale regelui, un bărbat frumos, în vârstă de douăzeci și nouă de ani – înalt, musculos, cu părul roșu-închis pieptănat pe spate și cu fața complet rasă, ceea ce-i scotea splendid în evidență pomeții și maxilarele pronunțate, masculine. Avea o expresie concentrată și privea în jos, spre o femeie îmbrăcată toată în alb, care-i șoptea ceva pe un ton serios. Când m-am apropiat, a întors brusc capul spre mine, cu ochii larg deschiși, cu aerul vinovat al unui conspirator.

Maria se opri din șușotit și se uită peste umăr la mine. Încercă să-și ascundă adevărata stare de spirit printr-un zâmbet fals:

— *Madame la Reine!* exclamă ea veselă. Vin și eu imediat. Căpitanul Montgomery a acceptat cu multă amabilitate să-mi poarte astăzi culorile.

O întâlnire de dragoste, mi-am zis în sinea mea, plângându-i de milă fiului meu. Dar n-am zis nimic, i-am zâmbit și eu, l-am salutat pe căpitanul Montgomery și m-am întors la ceilalți.

Ne-am ocupat locurile în balconul de la etajul al doilea, în uralele miilor de privitori. Toate acoperișurile, toate ferestrele erau încărcate de spectatori, nerăbdători să-l vadă pe rege luptând. M-am așezat între Diana și Delfin, care o avea de cealaltă parte pe infidela lui soție. Aerul era înăbușitor, nu se simțea nici o adiere în afară de continua mișcare a evantaielor femeilor. Francisc era atât de roșu la față și respira așa de greu, că eu și Maria ne-am îndreptat discret evantaiele spre el, ca să-i facem puțin vânt.

Nobilii de rang mai mic își încheiaseră întrecerea în ziua precedentă. Ziua aceea, o vineri, era rezervată nobililor de rangul cel mai

înalt și regelui. I-am aclamat pe duci și pe conți în timp ce trâmbițele cântau, iar călăreții urlau *Monjoie!* – strigătul de victorie al soldaților francezi – în timp ce galopau de-a lungul culoarelor strâmte, despărțite doar de niște garduri scunde, menite să împiedice caii să intre unii într-alții. Eram atât de aproape de combatanți, că zgomotul făcut de public nu reușea să acopere tropotul de copite și pârâitul lăncilor de lemn care se izbeau de armurile de oțel. Rochiile și pantofii ne erau plini de bulgări de pământ.

După câteva ore, heralzii îl anunțară pe rege. Henric ieși din pavilionul său călare pe roibul îmbrăcat în alb și auriu și ridică lancea spre mulțimea clocotitoare. Când l-am văzut atât de drept și de puternic în armura lui strălucitoare, mi-a crescut inima; m-am ridicat odată cu ceilalți, l-am aplaudat și-am dat glas admirației mele.

În prima șarjă, Henric îl înfruntă pe fostul său dușman, ducele de Savoia, rupându-și lancea și răsturnându-l pe acesta din șa. În cea de-a doua șarjă, lancea ducelui îl lovi chiar în piept, ridicându-l în aer. Regele se prăvăli la pământ și rămase o clipă atât de nemișcat, că am dat să mă ridic. Diana îmi atinse ușor brațul ca să mă liniștească și, într-adevăr, Henric se sculă imediat și le făcu cu mâna privitorilor care aplaudau. La cea de-a treia șarjă, amândoi adversarii rămaseră în șa. Partida era egală – o soluție perfectă, căci soțului meu nu-i plăcea să fie învins, dar nici nu voia să pericliteze reconcilierea cu Savoia.

Al doilea adversar al lui Henric era ducele de Guise. Din trei șarje, regele fu răsturnat o dată din șa și reuși să-l răstoarne și el pe de Guise o dată, ceea ce însemna încă un egal.

Se apropia seara. Soarele coborâse mult și îneca balconul nostru orientat spre apus într-o arșiță ucigătoare; până și Diana, care transpira foarte rar, era nevoită să-și tamponeze fruntea cu batista. Mi-am dus mâna streașină la ochi ca să mi-i apăr de razele puternice și m-am uitat la bărbații de pe câmpul de întrecere.

În ultima partidă din ziua aceea, regele îl avea ca adversar pe Gabriel de Montgomery, căpitanul Gărzilor Scoțiene. Întrucât era ultima întrecere a zilei, mulțimea începu să se rărească și mai mulți spectatori nobili începură să plece, grăbiți de căldura insuportabilă.

Diana era îmbrăcată foarte elegant, în catifea neagră și satin alb – culorile care se regăseau în panașul de la coiful soțului meu și în valtrapul calului.

— Să sperăm că de data asta Maiestatea Sa va învinge, îmi șopti ea la ureche. Căpitanul Montgomery l-a tachinat când a răspuns invitației. Spunea că e nerăbdător să-l înfrunte pe Maiestatea Sa, ca să vadă dacă luptă în al patruzeci și unulea an al vieții la fel de bine ca într-al douăzeci și nouălea.

Am aruncat o privire spre Maria, care-și mișca iute evantaiul și se uita în jos, la Montgomery, care apăruse călare pe teren. Panașul coifului îl avea roșu-aprins, mânecile negre, iar lancea avea aceleași culori, în dungi alternate. Dacă o fi purtat culoarea Mariei, albul, atunci n-o făcea în mod deschis.

Roșul lui Marte, negrul lui Saturn.

Pot să existe lupte și în afara războiului, spusese Ruggieri.

În clipa aceea, ducele de Nemours, care nu mai avea de luptat, intră în balcon ca să-și prezinte omagiile Delfinului și soției sale. Înainte să apuce să se încline în fața mea, l-am apucat de mână și l-am tras mai aproape.

— Maiestatea Sa nu s-a simțit prea bine în ultima vreme, i-am șoptit eu la ureche, iar căldura asta sigur l-a stors de puteri. Vă rog, mergeți până la el. Spuneți-i… Nu, implorați-l, de dragul soției lui, să renunțe la ultima partidă și să vină aici.

De Nemours, un om foarte plăcut, cu doi ani mai în vârstă decât soțul meu, făcu o plecăciune adâncă și-mi sărută mâna:

— *Madame la Reine*, nu mă întorc fără el.

Am așteptat cu sufletul la gură până ce de Nemours ieși din Palatul Tournelles și ajunse la pavilionul regelui, din care acesta tocmai ieșea călare. De Nemours îi făcu un semn, iar el se aplecă și ascultă; când ducele termină de vorbit, regele îi dădu un răspuns scurt.

De Nemours rămase o clipă nemișcat, apoi se înclină și se îndreptă singur spre castel. Soțul meu își îndreptă splendidul armăsar, Nenorocirea, spre piste și se opri în dreptul lui Montgomery.

Am stat jos încremenită cât timp heralzii au anunțat competitorii și trompeții au dat semnalul pentru șarjă.

— *Monjoie!* strigă soțul meu din toți plămânii, imitat de Montgomery.

Caii dădură năvală pe piste și, când lăncile de lemn se izbiră de platoșele de oțel, animalele se dădură înapoi în scrâșnet de copite. Amândoi călăreții căzură. Am rămas mută, apăsându-mi inima cu

mâna până când Henric se ridică în genunchi. Se întoarse la cal, clătinându-se la un moment dat atât de tare, că un valet ieși în fugă din pavilion să-l ajute, dar soțul meu cel orgolios îl dădu la o parte. Montgomery se ridicase repede și era deja pe cal.

— Iertați-mă, spuse o voce.

Am ridicat ochii și l-am văzut pe ducele de Nemours.

— Iertați-mă, *Madame la Reine*, repetă el. N-am putut să-mi țin promisiunea. Maiestatea Sa mi-a cerut să vă transmit: *Eu lupt tocmai din dragoste pentru tine.*

Nu i-am răspuns: eram prea alarmată de arma lui Montgomery: îi căzuse vârful bont de metal făcut să împiedice lancea să străpungă armura sau să se rupă în așchii care puteau fi mortale. Precis observase și Montgomery, dar, în loc să se întoarcă la pavilionul său s-o schimbe, el își îndreptă din nou calul spre pistă și se așeză în fața regelui. În spatele lui, scutierul său remarcă lipsa vârfului și-l strigă, dar Montgomery păru că nu-l aude.

Soțul meu urcase și el în șa. Își dorea atât de mult victoria, că trase zăvorul vizierei, o ridică și, ștergându-și sudoarea de pe frunte, îi strigă lui Montgomery să atace.

Eu mă simțeam ca sub efectul unei vrăji, ca un om care, în vis, nu-și poate mișca trupul și nu-și poate găsi vocea. Henric își lăsă viziera în jos, dar nu dădu atenție scutierului care-i striga să pună zăvorul; Montgomery nu auzi – sau nu luă în seamă – strigătele răgușite ale scutierului său.

Mulțimea observase și ea lancea fără apărătoare; observaseră și trompeții, care, în ciuda strigătelor regelui, nu se hotărau să dea semnalul. Diana îmi puse din nou mâna pe braț – de data asta îngrijorată ea însăși, nu ca să mă liniștească pe mine –, dar, ca și spectatorii, amuți. În lumina amurgului, albul rochiei ei se preschimbase în cenușiu.

Regele, nemaiavând răbdare să aștepte semnalul, șarjă.

Am sărit în picioare. În liniștea încremenită nu se auzi decât strigătul de luptă *Monjoie!* și tropotul copitelor. Montgomery și Henric se repeziră unul într-altul ca două ghiulele și se izbiră.

Despărțiți de gardul scund, caii se loviră și ei unul de celălalt la nivelul umerilor și nechezară. Apoi se auzi un pârâit puternic precum trăsnetul: din lancea lui Montgomery așchiile zburară ca un foc de artificii.

Dar Henric nu căzu.

Se clătină ca un om beat și căzu în față, scăpând frâul și prinzându-se cu ultimele puteri de gâtul calului. Acesta porni de-a lungul pistei până când grăjdarii alergară și-l apucară de căpăstru, ducându-l într-un loc mai larg, unde pământul era răscolit de pe urma copitelor și a dalelor scoase. Montmorency și François de Guise veniră în fugă împreună dinspre pavilionul regelui. Montmorency îl luă cu grijă de umeri pe soțul meu și, cu ajutorul lui de Guise, îl dădu jos din șa și-l întinse pe pământ.

Leul cel tânăr îl va înfrânge pe cel bătrân,
Pe câmpul de bătaie, într-un duel grozav,
Îi va străpunge ochii în cușca lor de aur
Și de o moarte cruntă va pieri.

Scoțianul Gabriel de Montgomery nu era Leu de sânge regal, dar în ziua aceea purta culorile tinerei sale regine, Maria.

Culorile se stingeau în lumina crepusculară. Pe cerul roșu se profilau câteva siluete întunecate ce se chinuiau să-l dezbrace de armură pe Henric, care nu mișca. Cu ajutorul unui valet, de Guise îi scoase coiful aurit; atunci țâșni și sângele. Căpitanul se clătină pe picioare și căzu în genunchi.

Țipete ascuțite îmi răniră urechile: țipau Diana, Francisc, sutele de nobili, miile de parizieni. Lângă mine, Delfinul leșină. Maria, cu fața la fel de albă ca rochia pe care o purta, îl prinse să nu cadă. Dar n-aveam timp atunci s-o cert și nici măcar să-mi ajut băiatul. Am luat-o la fugă în jos, pe scară, spre ieșirea din palat și, de acolo, pe aleea pavată.

Poarta neagră de fier care dădea în strada Saint-Antoine se dădu în lături. Din mijlocul mulțimii de gură-cască porni o mică procesiune sinistră: Henric, nemișcat și plin de sânge, zăcea pe o targă cărată de gărzi scoțiene și flancată de bătrânul Montmorency și de ducele de Guise. Mi-am croit drum până la ei și am tras adânc aer în piept.

Din ochiul drept al regelui ieșea capătul zimțat al unei bucăți de lemn, groasă cam de două degete și lungă cam de două ori pe-atâta. Celălalt capăt îi zdrobise tâmpla pe dinăuntru și ieșea prin piele chiar lângă urechea dreaptă. Globul ocular îi fusese spart și nu se mai vedea nici urmă de iris sau de cornee, ci doar o masă de sânge care începea

să se închege. O altă așchie, mai mică, îi ieșea din gât, chiar sub bărbie și, în mod miraculos, nu prea sângera.

Am dus mâna bărbatului meu la buze. Henric se mișcă simțind atingerea și murmură ceva. Amorțeala șocului mi s-a risipit și m-am simțit, în schimb, copleșită de groază și speranță: rana era cumplită, durerile de nedescris, dar vraja lui Ruggieri avea încă putere. Regele trăia. Își recăpătă cunoștința, făcu semn să se oprească targa și ceru să fie ridicat în picioare. Montmorency îl ridică de umeri, iar de Guise îi ținu capul; în felul acesta, cu nemăsurată bravură, păși împleticit peste prag.

Pe o altă targă era adus Delfinul, care nu putuse încă să fie trezit din leșin. Maria mergea alături de el ca o vedenie albă – culoarea de doliu a reginelor – și tresări speriată când poarta se închise cu o bufnitură în spatele ei.

Jalnicul alai o porni pe scări spre apartamentul regal, care nu mai fusese folosit de multă vreme; Francisc fu transportat într-o altă cameră, și tânăra lui regină îl însoți. Henric fu întins cu grijă pe pat și un valet îi tăie tunica plină de sânge, dezbrăcându-l de ea.

Pe piept, îmbibată de sudoare și sânge, avea o năframă verde ca smaraldul, brodată cu flori de crin chiar de mâna mea. Când am văzut-o am scos un țipăt, apoi am luat-o și mi-am lipit-o de inimă.

Următoarele câteva ore au fost crunte. Doctorul regelui, domnul Chapelain, îi scoase așchia mai mică din gât și îi examină ochiul, să vadă dacă poate s-o extragă și pe cea mare. Henric nu țipa, dar, când avea dureri mai mari, nu se putea abține să vomite. Într-un final, doctorul ne anunță că bucata de lemn era prea înțepenită și nu putea fi scoasă.

După-amiaza lăsase locul nopții. Am rămas la căpătâiul lui Henric, privindu-i fața care se învinețea și se umfla, în timp ce ochiul, plin de sânge în interior, începea să-i iasă din cap. Era mai tot timpul inconștient din cauza durerilor, dar de câteva ori își veni în simțiri și-mi vorbi cu multă duioșie. Târziu mi-am dat seama că Montmorency și François de Guise plecaseră. În locul lor apăruseră Charles de Guise, Marele Inchizitor, și ducele de Savoia.

În zori, bătrânul Montmorency, cu buzele vinete și cu ochii duși în fundul capului, veni să mă ducă de acolo. Mă prinse cu blândețe de mâini și încercă să mă scoată din încăpere, spunându-mi că am

nevoie de odihnă. M-am desfăcut din prinsoarea lui și-am declarat răspicat că nu plec nicăieri de lângă bărbatul meu. Glasul meu îl smulse pe Henric din starea lui de semidelir; insistă în șoaptă să-l ascult pe Montmorency, așa că am cedat și m-am lăsat dusă de acolo. În anticameră am căzut în brațele fidelului bătrân și-am plâns amândoi, uitând de toate neînțelegerile noastre.

Doamna Gondi mă aștepta, îmbrăcată deja, în apartamentul meu. Am trimis-o să-l aducă pe Ambroise Paré, cel mai faimos chirurg francez. Eram convinsă că, dacă rana nu se va infecta, o operație bine făcută îi va salva viața lui Henric. Pe urmă am moțăit vreun ceas și m-am trezit cuprinsă de groază.

Pe la jumătatea dimineții m-am întors în camera regelui, unde i-am găsit pe Montmorency și pe ducele de Guise. Umflătura de pe obrazul drept al lui Henric luase proporții grotești, cu toate că ochiul fusese bandajat. Doctorul Chapelain se străduise cât fusese noaptea de lungă să curețe rana și să oprească sângerarea, iar rezultatele erau încurajatoare: Henric nu avea febră.

Când m-am așezat lângă pat și l-am chemat pe nume, și-a întors fața spre mine. Am sperat că mă recunoaște, dar ochiul care-i mai rămăsese, cu lumina lămpii reflectată în el, avea privirea rătăcită.

— Tânărul căpitan… șopti el șuierat, și mi-am dat seama că vorbește de scoțianul care-l lovise. Trebuie să știe că l-am iertat…

— Căpitanul Montgomery a fugit și nimeni nu poate spune unde se află, răspunse bătrânul Montmorency, străpungându-l pe de Guise cu o privire întunecată; dușmănia dintre cei doi bărbați era de-a dreptul materială.

Mai târziu am aflat că frații de Guise îl acuzaseră public pe bătrân pentru rana regelui, susținând că, în calitatea sa de Mare Maestru, era răspunzător de armura regelui și, deci, de faptul că zăvorul coifului nu fusese pus. Montmorency era nerăbdător, din câte se părea, să-l ia pe scoțian la întrebări.

— Ah! făcu regele și-și închise ochiul sănătos; o lacrimă stingheră răsări în colțul lui și i se scurse în ureche. Diana… Unde-i Diana?

— Doamna de Poitiers se află în apartamentul său, Sire, răspunse Marele Maestru. Nu se simte bine și vă imploră s-o iertați.

L-am prins pe Henric de mână, iar el m-a strâns surprinzător de tare. N-are să moară, mi-am zis eu cu îndârjire, uitându-mă la trupul lui înalt și musculos, acoperit de cearșafurile albe.

— *Eu* sunt aici, am spus, străduindu-mă să-mi liniștesc glasul tremurător. Sunt eu, Catherine.

— Catherine! murmură el. Ah, Catherine, te-am crezut absurdă, dar am fost cel mai mare prost. Iartă-mă. Iartă-mă pentru toate…

M-am aplecat și mi-am lipit obrazul de pieptul lui. Îi simțeam pulsul ca pe o pasăre ce flutura ușor și iute din aripi. Lacrimile îmi curgeau pe pânza cearșafului și simțeam că parcă mă topesc și mă scurg odată cu ele și mă amestec în trupul lui până nu mai rămâne nimic din mine… Nu mai rămâne decât inima lui, ce bate năvalnic.

— Nu mi-ai greșit cu nimic, i-am răspuns. N-am pentru ce să te iert.

— Ce mult te iubesc, șopti el abia auzit și începu să plângă pe tăcute.

Mă cuprinse cu brațul stâng de umeri și mă trase lângă el. În clipa aceea aș fi ucis din nou, aș fi pus bucuroasă mâna pe pumnal ca să vărs sânge proaspăt, numai ca Henric să nu mai aibă parte de chinuri.

Aceasta e singura clipă pe care vreau să mi-o amintesc din zilele acelea cumplite: restul au fost numai suferință.

Celebrul chirurg Ambroise Paré a sosit a doua zi de dimineață. Oribila rană îl intimidă până și pe el. Făcuse deja puroi, iar soțul meu avea febră. Chirurgul vorbi deschis: bucata de lemn era atât de înțepenită în țeasta regelui, încât orice încercare de a o scoate ar fi provocat instantaneu moartea. Dacă nu era scoasă, se ajungea inevitabil la infecție și la moarte. Pe scurt, nu se putea face nimic pentru salvarea Maiestății Sale.

Am trimis după Delfin, ca să mă asigur că-și va vedea tatăl pentru ultima dată. Montmorency se întoarse clătinând din capul sur: Francisc refuza să vină. M-am dus eu însămi după el. Maria stătea, cu fața împietrită, în anticamera Delfinului, în timp ce el stătea pe pat cu picioarele încrucișate, legănându-se, gemând și lovindu-se cu capul de peretele din spatele lui. L-am tras jos și l-am dus la tatăl lui.

Când regele ne auzi venind, întoarse fața spre noi. Francisc scoase un țipăt: partea dreaptă a feței lui Henric era atât de umflată, că obrazul

îi împingea nasul spre stânga. Ochiul rănit – din al cărui bandaj bucata de lemn se ridica deasupra profilului cu vreo două degete – duhnea a carne putredă.

Pleoapele Delfinului începură să se zbată, iar capul să i se bălăngăne; Montmorency și cu mine îl prinserăm în cădere, iar Marele Maestru îl așeză ușurel în brațele tatălui său și-i spuse lui Henric că i-a sosit copilul. Auzind glasul bătrânului său prieten, Henric deschise ochiul sănătos, apoi întinse mâinile în gol ca să-l îmbrățișeze pe Francisc. Când băiatul începu să miște, Henric îi șopti:

— Dumnezeu să te binecuvânteze, fiule, și să-ți dea putere. Vei avea nevoie de multă putere când vei fi rege.

Francisc scoase un vaiet stins și leșină din nou; Montmorency, ajutat de un valet, îl scoase din încăpere. Henric își închise pleoapa și se întoarse la odihna lui chinuită. Am rămas în picioare lângă pat, dar, copleșită, m-am sprijinit cu mâinile de saltea ca să nu mă prăbușesc.

— Catherine, șopti soțul meu, cu ochiul închis, bâjbâind cu mâna lui fierbinte după mâna mea.

I-am prins mâna și i-am sărutat-o:

— Sunt aici, i-am spus. Nu te părăsesc.

— Promite-mi ceva, spuse el cu un suspin care părea mai degrabă vaier.

— Orice, i-am răspuns eu, căznindu-mă să par puternică.

— Promite-mi că-i vei apăra și-i vei îndruma pe fiii mei. Promite-mi că pe tronul Franței va sta întotdeauna un moștenitor al Casei de Valois.

— Jur.

Fără să țin cont de duhoarea de puroi, i-am sărutat buzele vinete – ușor, delicat, ca să nu-i mai provoc alte dureri.

La scurt timp după asta a căzut într-un somn adânc și liniștit, din care nu s-a mai trezit. Eu mi-am ținut promisiunea: am rămas în tot acest timp la căpătâiul lui, îmbrăcată încă în rochia violet pe care o purtasem la turnir. Timp de șapte zile, dragul meu Henric a zăcut acolo orb și mut, fără să poată da glas chinurilor care-l măcinau.

În ziua de 10 iulie, la scurtă vreme după prânz, Maiestatea Sa, fala creștinătății, regele Henric al II-lea, a murit la Paris, în Palatul Tournelles. Îndată ce doctorul a pronunțat decesul, un gentilom din suită a alergat la draperiile grele de brocart, trăgându-le în lături și

deschizând fereastra. Duhoarea de carne putredă se răspândi în aerul cu miros de ploaie.

Cei vii începură să se miște repede, ca să scape de moarte: în timp ce eu plângeam cu obrazul lipit de pieptul tăcut al lui Henric, doctorul Paré trase deoparte, cu o bruschețe insensibilă, draperiile patului. Cei care vegheaseră în ziua aceea împreună cu mine – ducele de Guise și cardinalul de Lorena, ducele de Savoia, ducele de Nemours – plecară să răspândească trista veste. Coridorul se umplu de șușoteli și de zgomot de pași. Am auzit susur de apă și am ridicat ochii: două servitoare, cu ligheane în mâini, veniseră să spele trupul regelui.

— Plecați de-aici! am țipat la ele, dar am simțit o ușoară atingere pe umăr.

Deasupra mea stătea aplecată doamna Gondi, cu fața ei frumoasă umflată de plâns:

— *Madame la Reine*, îmi șopti ea, trebuie să veniți cu mine. Vă rog. O să vă îmbolnăviți.

— Cîteva minute încă, i-am cerut eu. Nu mă luați așa de repede de lângă el.

— *Madame*, insistă ea cu buze tremurânde, stați aici de șase ceasuri.

Am sărutat obrazul rece al bărbatului meu și i-am mângâiat drăgăstos barba aspră. Abia după aceea m-am lăsat dusă spre apartamentul meu.

Pe scară m-am poticnit, cuprinsă de panică:

— Copiii. Trebuie să fie anunțați. Delfinul trebuie să afle imediat.

— Copiii știu deja, mă asigură doamna Gondi cu blândețe. Ducele de Guise și fratele său i-au informat încă de acum câteva ore.

— Nu-i drept, am protestat eu. Trebuiau să afle din gura mea, nu de la alții.

— Veniți acum să vă întindeți în dormitorul Maiestății Voastre, mă liniști ea. Voi trimite să vă aducă ceva de mâncare.

Timp de câteva zile refuzasem să mănânc și băusem foarte puțin; când am început din nou să urc scara, pereții începură să se învârtă încetișor cu mine. Am început să gâfâi și m-am întors spre doamna Gondi, dar în jurul meu era numai întuneric.

Când m-am trezit din leșin, eram întinsă în patul meu, îmbrăcată numai în cămașă. Pe fereastra deschisă năvăleau amurgul și arșița

verii. Lângă pat se aflau doamna Gondi și trupeșul doctor Chapelain, cu obrajii împodobiți de barba lui argintie. Pe o tavă așezată pe măsuța de lângă pat erau niște ouă fierte, o bucată de friptură de berbec și o sticluță cu vin.

— Trebuie să mâncați și să beți, *Madame la Reine*, mi se adresă doctorul, dojenindu-mă cu degetul lui dolofan. Și pe urmă o să dormiți până dimineață.

N-am spus nimic. După ce doctorul plecă, am luat tava pe care mi-o întindea doamna Gondi. Am mestecat și-am înghițit carnea, am băut vinul, dar n-am simțit nici un gust: mâncarea nu făcea decât să-mi amintească că Henric e mort și eu sunt vie, că de-acum încolo trebuia să mănânc și să beau fără el.

Aș fi vrut să mă ghemuiesc undeva și să las durerea să înlăture totul din viața mea. Dar prin jalea care creștea și creștea răzbi o rază firavă: gândul la copii. De dragul lor m-am ridicat din pat, nerăbdătoare să le vorbesc cu duioșie despre ultimele ceasuri de viață ale tatălui lor și să-i alin pe cât îmi stătea în puteri. Am cerut haine curate atât de răspicat, că doamnele de onoare se grăbiră să-mi îndeplinească dorința.

Îmi aduseră o rochie nouă, din damasc alb de mătase, presărată cu perle, cu un guler înalt de dantelă albă, apretată. Era o creație imaculată, o superbă rochie de doliu demnă de o regină a Franței, care avea și o bonetă asortată și un văl alb de mătase transparentă. Croitoresele munciseră, fără îndoială, cât fusese ziua de lungă ca s-o poată termina.

Am scuipat pe ea și am poruncit s-o ia de-acolo. Am cerut rochia mea simplă, de mătase neagră, cea pe care o purtasem când muriseră gemenele. Dar înainte să apuc să mă încalț și să-mi las vălul negru peste față, am auzit din anticameră un strigăt ascuțit și speriat.

— *Maman*…? *Maman*, grăbește-te, vino imediat!

Am fugit desculță, cât de repede am putut, în camera de alături, unde l-am găsit pe dragul meu Eduard în ușa dinspre coridor. La cei opt ani ai lui, avea trunchiul și membrele lungi ale familiei Valois și ochii negri, strălucitori, ai tatălui său. Pe față i se citea panica.

— Lumina ochilor mei, l-am chemat eu. Copilul meu drag, ce s-a întâmplat?

— Ducele de Guise și cardinalul, spuse el cu obrajii plini de lacrimi. L-au chemat pe Francisc jos, la ei. Trebuie să ne ia și pe noi,

pe mine, pe Carol, pe Maria și pe Margot. Vor să ne ducă pe toți nu știu unde. Spuneau să nu-ți spunem ție, că trebuie să vorbească singuri cu Francisc, acum, că e rege.

Privirea i se ascuți; încă de pe atunci era în stare să simtă când era vorba de o intrigă.

— N-am încredere în ei, *maman*. Sunt prieteni cu afurisita aia de doamna de Poitiers.

— Când? Când trebuie să vă întâlniți cu ei? am întrebat, înfigându-mi degetele în umerii lui.

— Acum, îmi răspunse el. La intrarea care duce la poarta de vest.

L-am înșfăcat de mână și am luat-o amândoi la fugă în jos, pe scara în spirală care ducea la parter. Pe palier aproape că m-am ciocnit de Montmorency. Bătrânul era atât de afectat de moartea stăpânului său, că n-a părut să observe că eu alergam cât mă țineau picioarele. Cu un glas la fel de mohorât ca ochii lui roșii de plâns, îmi spuse:

— Am venit să vă informez, *Madame*, că priveghiul regelui va începe mâine-dimineață, la ora nouă. Trebuie să vă odihniți bine în noaptea asta, pentru că vă așteaptă niște zile lungi și obositoare.

Se referea la priveghiul pe care-l făceau toate reginele Franței: tradiția mă obliga să-mi petrec următoarele patruzeci de zile în castelul Tournelles, închisă într-o cameră întunecată, alături de trupul îmbălsămat al soțului meu.

Dar eu îi jurasem lui Henric să-i apăr copiii.

— N-o să pot priveghea, i-am spus. Frații de Guise vor să-l răpească pe Francisc. Trebuie să mă duc la el.

Marele Maestru se retrase, jignit în dragostea lui pentru Henric, dar n-aveam timp de explicații. L-am apucat mai strâns de mână pe Eduard și ne-am continuat fuga pe scară în jos și prin holul vast și gol de la parter, spre intrarea vestică a palatului.

Afară, la marginea aleii, aștepta o trăsură. Cardinalul de Lorena, Charles de Guise, cu privirea lui sinistră, îl sprijinea pe Delfin de cot în timp ce acesta tocmai se cocoța pe treapta înaltă a trăsurii. Ducele de Guise, Maria și cei doi copii mai mici ai mei așteptau să le vină rândul.

În depărtare se auzi un tunet. Francisc, care se temea de furtuni, tresări violent și aproape că dădu cu capul de tavanul trăsurii. Pe obraz îmi căzu o picătură rece de ploaie, apoi încă una.

— Francisc! am strigat eu ascuțit, dar, pentru că toți se întorseseră spre mine, m-am străduit să-mi îmblânzesc trăsăturile feței. Iată-l și pe Eduard, am zis eu calmă, ca și cum frații de Guise înșiși mă trimiseseră după el. Și vin și eu cu voi.

Cei doi de Guise căscară ochii, șocați, dar nu îndrăzniră să spună nimic. Maria îmi aruncă o privire scurtă, de parcă eram o viperă care o înțepase, dar își schimbă repede expresia feței și dădu încruntată din cap în semn de salut. În ciuda căldurii, era frumoasă și proaspătă, o adevărată apariție sclipitoare în rochia ei albă de mireasă.

— *Madame la Reine*, mi se adresă ea. Nu rămâneți alături de rege?

Se referea, desigur, la răposatul meu soț, dar m-am făcut că nu înțeleg.

— Exact asta am de gând, i-am răspuns eu arătând din cap spre Francisc. Așa cum i-am promis tatălui său că voi face.

Maria nu mai adăugă nimic și așteptă în liniște până ce ducele de Guise trecu de o parte a trăsurii, iar fratele lui de cealaltă parte și-mi întinseră amândoi mâinile.

— Vă rog, *Madame la Reine*, se înclină ducele.

— Eu nu mai sunt regină, i-am răspuns. Greutatea asta cade acum pe umerii Mariei.

Am rămas jos, ținându-l pe Eduard de mână, și am așteptat până când ducele și cardinalul își ajutară nepoata – pe Maria, regina Franței și Scoției – să urce în trăsură și să ia loc alături de soțul său, regele. După aceea frații se întoarseră spre mine.

Se pornise o ploaie zdravănă, care spăla dalele peronului și răcorea aerul încins. Stăteam desculță pe pietrele ude și mă pregăteam să fug, lăsându-mi inima lângă Henric, lăsându-mi în urmă întregul trecut. Și mi-a venit în minte mătușa Clarice, în timpul fugii noastre disperate din Palatul Medici – tremurând, cu rochia ruptă, dar neclintită și dârză.

PARTEA A ȘAPTEA

Regina-mamă

iulie 1559 - august 1572

Treizeci şi doi

Trăsura fraților de Guise ne duse la Palatul Luvru. François de Guise și fratele său Charles, cardinalul de Lorena, făceau tot posibilul ca să mă despartă de fiul meu – care acum era Francisc al II-lea, regele Franței –, în așa fel încât el să-mi respingă sfaturile și să-i asculte numai pe ei și pe Maria, pe care o adora. Dar n-am vrut să-l părăsesc și, când m-a întrebat sfios dacă poate rămâne o clipă singur cu cardinalul și cu ducele, am început să plâng cu atâta disperare – calculată –, încât îi fu prea frică să plece de lângă mine.

Aveam mai multe motive să mă tem pentru el. Tensiunea provocată de suferința și moartea tatălui său îi afectase sănătatea fizică: chiar și acolo, în trăsură, stătea cu capul pe umărul Mariei și gemea slab la fiecare hurducătură. Se plângea că e amețit și că-l doare urechea.

Cu toate acestea, Francisc se strădui să înțeleagă ce-i spuneam despre necesitatea unui transfer lin de putere. La căderea nopții reușisem să-l conving pe fiul meu să constituie un Consiliu de Regență ale cărui hotărâri urmau să aibă o pondere egală cu cele ale Maiestății Sale. Eu aveam să împart puterea cu frații de Guise, care se mutaseră în apartamentele Dianei și al lui Montmorency, după ce le aruncaseră acestora lucrurile în curte.

Bătrânul Montmorency – care înțelesese prea târziu că a sta lângă trupul neînsuflețit al lui Henric era o dovadă de dragoste mai puțin importantă decât încercarea de a-i salva regatul – veni a doua zi la Luvru și-și oferi serviciile lui Francisc. Fiul meu îi mulțumi pe un ton formal, după care începu să recite în grabă un discurs dur, scris de frații de Guise: Montmorency era prea bătrân ca să mai fie bun de ceva, iar poziția de Mare Maestru îi aparținea acum ducelui de Guise. Noul rege îi sugeră lui Montmorency să se retragă la castelul său de la țară.

În zilele imediat următoare morții soțului meu, la Curte se schimbară multe fețe: bătrânul Montmorency, un om pe care mă puteam baza, plecase; tânărul scoțian, căpitanul Gabriel de Montgomery, nu era de găsit. Diana de Poitiers se retrăsese la castelul ei de la Anet. La cererea mea, înapoie cu promptitudine bijuteriile Coroanei pe care i le dăduse soțul meu în tinerețe, pe vremea când o adora. Bijuteriile erau însoțite de o scrisoare în care îmi cerea iertare pentru toate relele pe care mi le făcuse vreodată.

Când bijuteriile sosiră, într-o superbă casetă de cristal – primită de mine ca dar de nuntă de la papa Clement –, am dus-o pe Maria să le vadă. Mă purtam politicos cu ea în public, dar nu uitasem conversația conspirativă cu omul care-mi omorâse bărbatul și nici vorbele lui François de Guise pe care le auzisem în treacăt la nunta ei, cum că e deja regina Franței.

— Acestea sunt ale tale acum, i-am spus.

Fața i se lumină de plăcere, dar eu m-am aplecat spre ea și i-am șoptit:

— Regicidul e cea mai cumplită crimă în ochii Domnului. Cei ce o comit sunt blestemați să ajungă în cel mai adânc cerc din Infern.

Îmi aruncă o privire scurtă și speriată, cu ochii larg deschiși, ducându-și iute mâna la crucifixul bătut cu diamante pe care îl purta la gât.

Mi-am întors calmă fața de la ea și m-am uitat la caseta sclipitoare, plină de rubine, smaralde și perle.

— Ești o fată foarte norocoasă, am murmurat eu. Ai noroc că fiul meu te iubește atât de mult. Ai noroc că Montgomery nu-i de găsit nicăieri.

Se holbă la mine cu ochi de bufniță și cu buzele atât de strânse, încât păreau că vor să dispară de tot. Am lăsat-o acolo încremenită, palidă și mută.

Nu-mi dau seama cum am reușit, în acele prime zile, să fac ce trebuia ca să-mi apăr copilul. Se spune că, după ce un soldat își pierde un braț sau un picior, trupul își simte încă acel membru. Poate că așa am supraviețuit și eu ororii de a-mi fi pierdut bărbatul; respiram, vorbeam, mă mișcam, mulțumită unei inimi-nălucă.

Când nu era nevoie de mine, mă lăsam pradă durerii. Îmi îmbrăcasem apartamentul înghesuit de la Luvru în crep negru și ședeam singură pe podea, cu capul în mâini. Nu există cuvinte care să descrie

suferința: urlete ca de nebun, durere cumplită în piept și-n gâtlej, teroarea pe care-o pricinuiește pierderea puterii de judecată. Venea în valuri mai puțin previzibile decât chinurile facerii, dar infinit mai cumplite. Acum îi dădeam doamnei Gondi o poruncă și în clipa următoare mă prăbușeam hohotind, agățată de fustele ei.

Nu există cuvinte nici pentru a descrie cum îmi măcinau mintea întruna, febril, în efortul de a înțelege cum de dădusem greș cu Henric, cum – în ciuda a tot ce făcusem – îl lăsasem să moară. De ce nu fusese suficientă sacrificarea prostituatei? De ce nu insistasem cu mai multă vehemență să nu participe la turnir?

Vara deveni necruțătoare: pe deasupra dalelor se învârtejeau în aer valuri negre, care se preschimbau în aburi în timpul ploilor repezi ce nu se mai opreau. Noaptea se iscau brusc furtuni; deseori mă trezeam la zgomotul trăsnetelor, crezând că aud cum se rupe lancea scoțianului.

La o lună după moartea regelui, Ruggieri se întoarse la Paris. Înainte să mă reped să-l primesc, m-am uitat în oglindă și am văzut o femeie cu obrajii supți, cu un smoc de păr alb la una dintre tâmple și cu o paloare accentuată din lipsa mișcării în aer liber. Suferința nu mă avantaja deloc.

Ruggieri arăta mai bine ca niciodată. Își lăsase să crească barba neagră care-i acoperea obrajii ciupiți de vărsat; se îngrășase un pic și-i stătea bine. Ba chiar era și puțin prins de soare. În clipa în care doamna Gondi închise ușa în urma ei, Ser Cosimo îngenunche în fața mea.

— *Madame la Reine*, îmi spuse el pe un ton oficial, dar emoționat. Cuvintele nu pot să exprime tristețea pe care am simțit-o auzind de moartea Maiestății Sale.

— Ne întâlnim din nou, prea curând, i-am răspuns eu.

— Prea curând, mă aprobă el cu glasul și ochii plini de tristețe.

Am ieșit de după birou și m-am dus spre el:

— Ridicați-vă, domnule Ruggieri, i-am spus luându-l de mână.

Se ridică. Cum stătea așa și se uita la mine, așteptând cu o mină mohorâtă, am ridicat brațul și, cu toată puterea mea, l-am lovit. Gestul acesta dezlănțui în mine o furtună de furie: am strâns pumnii și-am început să-l lovesc în piept, în stomac, peste brațe.

— Nemernicule! urlam eu. Nemernicule! M-ai făcut să ucid o femeie și pe copiii ei, dar n-a fost de-ajuns, iar Henric a murit!

Și-a întors răbdător fața de la mine până când am obosit și mi s-a frânt răsuflarea.

— M-ai mințit! am icnit eu. Mi-ai spus că Henric e în siguranță!

— I-am mai dat câțiva ani de viață, răspunse Ruggieri, cu o privire îndurerată. Nu știam câți vor fi. Înțelege, stelele nu pot fi înșelate la nesfârșit.

— De ce nu mi-ai spus? am țipat eu și l-am lovit din nou.

Unghiile mele îi prinseră pielea fină de sub ochi și-i lăsară trei semne însângerate. M-am tras înapoi, speriată, dar el nu scoase nici un sunet.

— Ai fi preferat să trăiești în toți anii ăștia chinuindu-te? mă întrebă. Numărând zilele și gândindu-te cu groază la ce va urma?

— Am omorât niște nevinovați absolut de pomană! Cum pot eu să știu că perla nu-i la fel de ineficientă? Cum pot să știu că îmi protejează copiii?

— I-am prelungit soțului tău viața cu aproape douăzeci de ani, mă înfruntă el. O jumătate de viață. Sau ai fi vrut ca Henric să piară încă de când era Delfin, în războaiele tatălui său? Ai fi preferat ca fiii tăi să nu se nască niciodată? Perla le-a cumpărat și lor viață – nu știu câtă –, viață pe care altfel n-ar fi avut-o.

Am tăcut și-am lăsat, nenorocită, privirea în pământ. Pe urmă nu știu sigur ce s-a întâmplat: am simțit că amețesc și mi s-a părut că flacăra lămpii de pe birou a scăzut brusc.

Când mi-am venit în simțiri, stăteam într-un fotoliu din anticamera mea, proptită cu o mulțime de perne și cu picioarele sprijinite pe o sofa. Doamna Gondi îmi făcea vânt cu un evantai.

— *Madame la Reine*, slavă Domnului! spuse ea zâmbind ușurată. În sfârșit v-ați întors printre noi.

Îmi dădu să beau dintr-o cupă cu vin.

— Unde e domnul Ruggieri? am întrebat eu ducându-mi mâna la frunte.

— Așteaptă pe coridor. Nu-l credeam în stare să se sperie așa de tare de ceva.

— Aduceți-l aici, i-am cerut dându-i cupa înapoi.

Doamna Gondi mă cunoștea suficient de bine încât să nu protesteze. Îl introduse pe Ruggieri, apoi ieși pe coridor. Mă simțeam prea amețită ca să mă ridic, așa că am rămas în fotoliu.

Când mă văzu, magicianul se însenină. I-am făcut semn să tacă. Mă simțeam prea slăbită și răvășită ca să-mi cheltuiesc energia cu o conversație inutilă despre starea sănătății mele.

— Nu mi-ai spus totul despre soțul meu, dar ai să-mi spui totul despre fiii mei. Sănătatea lui Francisc e șubredă. Trebuie să știu dacă i se va îmbunătăți, dacă…

Am lăsat fraza neterminată să plutească în aer.

— Dacă crezi că poți să suporți adevărul, îmi spuse el, am să-ți prezint viitorul mai exact decât o poate face orice horoscop. Dă-mi un răgaz de o săptămână, eventual două. Dar o să avem nevoie de singurătate și liniște. Nu e o treabă care se poate face aici, în oraș, unde sunt prea mulți ochi. Iar dacă adevărul nu va fi pe placul tău…?

— Nu mai vreau vărsare de sânge, am șoptit.

— Voi veni din nou să vă văd curând, *Madame la Reine*, îmi promise el făcând o reverență.

După ce plecă, doamna Gondi rămase în ușă, privindu-l curioasă cum se îndepărtează.

— Da, știu că e un om ciudat, am oftat eu.

— Poate, spuse ea gânditoare. Dar v-a adus până aici în brațe; era atât de îngrijorat, că am crezut c-o să leșine și el. Cred, *Madame la Reine*, că vă iubește.

I-am aruncat o privire tăioasă: inima mea era distrusă de moartea lui Henric; nu suportam să mă gândesc și la suferințele lui Ruggieri. Doamna Gondi schimbă subiectul, amintindu-mi că n-am mâncat și n-am băut nimic toată ziua, și n-am mai vorbit despre magician.

Castelul Chaumont e așezat pe un promontoriu ce se ridică deasupra Loarei. E o clădire nouă, curată, cu turnuri rotunde, văruite în alb și acoperite cu țiglă cenușie și cu ferestre ce dau spre valea împădurită. Începusem să port negocieri pentru cumpărarea lui înainte de moartea lui Henric, voind să-l transform într-un refugiu de odihnă pentru el; acum voiam să mă ascund acolo, pentru că nu avea nimic care să-mi amintească de soțul meu.

Ruggieri mă aștepta deja la Chaumont. Mersese tot drumul călare și ajunsese cu câteva zile mai devreme, ca să nu provoace comentarii. Nu veni să mă întâmpine la sosire, ci rămase retras, pregătind noua noastră crimă.

Mi-am petrecut restul zilei, până la asfințit, rătăcind prin încăperile goale ale noii mele proprietăți. La căderea întunericului, deasupra fluviului se ivi secera lunii. Am rămas pe balcon, privind jocul luminii pe valuri.

După vreo două ceasuri, doamna Gondi bătu la ușă. Am urmat-o de-a lungul unei galerii care ducea afară, la clădirea care adăpostea capela. Înăuntru ne-am oprit la piciorul scării în spirală care ducea în clopotniță. Am refuzat lampa și am lăsat-o pe doamna Gondi jos, urcând singură, pe întuneric scara strâmtă și înaltă. Ușa de sus era închisă. Prin crăpăturile ei răzbătea o lumină palidă. Am intrat.

Încăperea era mare, goală, cu tavanul înalt, și toate astea îmi dădeau impresia de întunecime infinită, neexplorată. În mijlocul ei, în centrul unui cerc larg, mă aștepta Ruggieri. În cele patru puncte cardinale pâlpâiau stins lumânări; una dintre ele se afla în spatele unui mic altar acoperit cu mătase, pe care era așezată o colivie mică și un craniu de om fără calotă, în care era băgată o cădelniță. Prin găurile ochilor ieșea un fum rășinos, parfumând aerul cu mireasma sacră de tămâie.

Magicianul veni până la marginea pentagramei și se opri acolo; în mână îi sclipea un pumnal cu două tăișuri.

— Cercul e deja trasat. Vino, spuse el arătându-mi un punct în apropierea perimetrului negru. Stai acolo și fă ce-ți spun.

M-am așezat în punctul indicat și m-am uitat cum atinge linia neagră cu pumnalul, descriind apoi în aer o arcadă invizibilă îndeajuns de largă încât să pot trece prin ea.

— Acuma intră, șopti el. Repede!

L-am ascultat grăbită, iar el făcu iute mișcarea în sens invers, închizând trecerea.

În interiorul cercului întunericul era palpabil și parcă dansa. Ruggieri băgă pumnalul în teacă și-l întoarse cu vârful în jos. Mâna lui cu contururi nelămurite făcu o mișcare rapidă și dintr-odată m-am trezit holbându-mă la o fantomă: o femeie micuță, cu văl și rochie negre și cu chipul alb, descompus de suferință.

Am întins mâna spre ea; degetele mele atinseră o suprafață rece, metalică, și se retraseră speriate. Era o oglindă mare, ovală, așezată pe un suport, care până atunci fusese acoperită cu o pânză neagră. Ruggieri lăsă pânza din mână și trase un taburet în fața oglinzii de oțel.

— Stai jos, mi-a poruncit el și eu l-am ascultat fără șovăire.

Se duse spre altar și luă un porumbel alb din colivie. Pasărea stătu cuminte și încrezătoare în mâna lui, până ce magicianul îi suci gâtul brusc, cu sălbăticie. Lama pumnalului sclipi din nou; capul porumbelului se rostogoli pe podea și penele albe i se umplură de sânge. Ruggieri luă o pană de scris de pe altar și, muind-o în ciotul însângerat al gâtului porumbelului, desenă cu migală pe oțel niște litere ciudate, barbare. Imaginea mea fu în curând acoperită de semne roșii, până ce oglinda fu aproape plină; magicianul lăsă apoi din mână pana și oribila călimară și veni lângă mine.

— Catherine, spuse el. Catherine…

Era ca un descântec, muzical și ciudat de senzual.

— Vrei să afli soarta fiilor tăi, cânta el mai departe. Fie ca oglinda să-i dezvăluie acum pe viitorii regi ai Franței.

Suferința mă sfârșise de puteri; am închis ochii și m-am sprijinit de el, nemișcată, în pragul somnului. Răsuflarea mi-a devenit profundă și lentă; simțeam că vreau să rămân așa, nemișcată, de-a pururi.

— Catherine, șuieră Ruggieri.

Am deschis speriată ochii. Stăteam pe taburet fără să mă sprijin de nimic, Ruggieri dispăruse. L-am strigat, dar n-am primit nici un răspuns – doar gânguritul blând al păsării care mai trăia. În bucata de oțel lustruit se vedeau doar două lumânări care străluceau pe linia cercului, altceva nimic.

Oglinda se tulbură deodată, ca învăluită de fum. Am privit-o concentrat și din ceață începu să se desprindă un chip. La început am crezut că magicianul venise în spatele meu, dar nu era chipul lui. Trăsăturile erau neclare și translucide, spectrul unui băiat cu părul și ochii negri.

— Francisc? am șoptit eu.

Trăsăturile, linia capului și umerilor puteau fi ale fiului meu cel mare.

Chipul nu răspunse și încet-încet deveni incandescent. Pulsă o dată, scânteind ca un foc de artificii, apoi se stinse iute.

Oglinda se întunecă și imaginea începu să se învârtejească. Ceața se limpezi încă o dată și apăru un alt chip, de data asta în profil, dar tot șters și neclar. Era tot un băiat, posac, cu obraji rotunzi și cu un semn roșu, urât, pe buza de sus: fiul meu cel mijlociu, Carol.

Fie ca oglinda să-i dezvăluie acum pe viitorii regi ai Franței.

Francisc, băiețelul meu cel firav și bolnăvicios, era condamnat. Mi-am dus mâinile la ochi încercând să-mi rețin lacrimile. Ruggieri avusese dreptate; mai bine nu aflam.

Când mi-am luat degetele de pe ochi, chipul lui Carol pulsa la rândul lui. Strălucirea și întunericul alternau întruna, până când am început să număr fluctuațiile: patru, cinci, șase… Ce însemnau? Adaosuri de timp? Ani? Dacă era așa, cât pierdusem?

Pe obrazul fantomatic al lui Carol se prelinse o lacrimă neagră; mi-am lipit degetele de suprafața rece a oglinzii. Din partea de sus a acesteia începu să curgă un lichid întunecat la culoare, care acoperi ca o cortină neagră imaginea fiului meu. Mi-am tras mâna înapoi și mi-am răsfirat degetele – lipicioase, roșii, mirosind a fier.

Deodată, cortina sângerie dispăru. Constatarea că dispăruse și chipul lui Carol mi-a smuls un hohot de plâns; în oglindă se învârtejeau nori. Se contură un al treilea chip, frumos, cu barbă, semănând mult cu soțul meu.

— Lumina ochilor mei, am gemut eu.

Dintre toți copiii mei, Eduard era cel mai potrivit să fie rege. Am început să număr fluctuațiile, dar n-am ajuns prea departe: vălul de sânge căzu curând la loc.

Oțelul străluci deodată de parcă reflecta soarele. Am țipat zăpăcită și mi-am acoperit ochii.

Când am putut privi din nou, oglinda era limpede, fără urmă de nori – o oglindă oarecare. M-am uitat mai bine și mi-am văzut clar propria imagine.

Deasupra umărului meu drept apărea fața arsă de soare a unui băiețel de vreo șase ani. Imaginea era clară, nu spectrală, cu bucle castanii, tunse scurt, și cu ochi mari – verzi, ca ai bunicii lui, Margareta de Navarra, și ca ai mamei lui, Jeanne.

M-am ridicat agitată în picioare, făcând scăunelul să alunece pe podea. Băiețelul stătea lângă ușă – un băiețel adevărat, în carne și oase, care, la vederea mea, rămase cu gura căscată.

— Ce cauți aici? am țipat și am dat să mă reped spre el, dar o mână puternică mă înșfăcă de braț. Băiatul ieși glonț pe ușă și dispăru.

— Nu te duce după el, mă avertiză Ruggieri. Nu sparge cercul.

— Dar îl cunosc! i-am spus. E Henric de Navarra, fiul lui Jeanne. Ce face aici? Ar trebui să fie la Paris!

— Nu-i decât un băiat de la grajduri, mă contrazise Ruggieri. Un băiețel curios care are nevoie de-o mamă de bătaie. Lasă-l în pace. Trebuie să păstrăm cercul întreg.

— *Nu*, am insistat eu. Nu încă. Trebuie să-l întreb pe rege ce înseamnă asta. Pe soțul meu… Sunt sigură că poți să-l chemi.

Ruggieri oftă ostenit și se uită la lumânarea din spatele altarului și la fumul ce se ridica din craniu.

— Bine, spuse el într-un târziu.

Scoase cel de-al doilea porumbel din colivie, îi suci gâtul și șterse suprafața oglinzii cu mâneca.

— Dă-mi mâna, îmi ceru el și, văzând că mă împotrivesc, adăugă: Pe tine te cunoaște, Catherine. Sângele tău o să-l atragă cel mai repede.

I-am întins mâna și nici n-am clipit când vârful pumnalului îmi înțepă degetul. Magicianul îl stoarse puțin, apoi îl apăsă pe suprafața rece a oglinzii. Pe urmă se așeză pe scăunel și începu să respire ritmic. Curând, capul începu să i se bălăbăne, iar pleoapele să-i tremure.

— Henric, își șopti el răgușit invitația, chemarea. Henric de Valois…

Ochii i se închiseră, iar trupul i se încovoie. Membrele începură să-i zvâcnească. Se îndreptă deodată de spate, dar capul îi atârna în piept, de parcă dormea. Pumnalul sclipi din nou: capul porumbelului căzu încet pe podea, iar mâna stângă a magicianului începu să bâjbâie după pana de scris.

Sub privirea mea încremenită, Ruggieri înmuie vârful penei în gâtul porumbelului și începu să scrie pe suprafața lucioasă a oglinzii. Era scrisul soțului meu.

Catherine
De dragul tău fac asta de dragul tău de data asta vin

Mâna lui Ruggieri își încetă efortul spasmodic și rămase suspendată deasupra oglinzii, în așteptarea unei întrebări.

— Fiii noștri, am șoptit eu. Vor muri fără moștenitori?

Urmă o pauză; degetele lui Ruggieri tremurau.

Singurul meu moștenitor adevărat va domni

— Un singur moștenitor? am intervenit eu. Francisc e singurul care va domni?

Pana rămase nemișcată. Francisc era bolnăvicios; dacă el era singurul moștenitor al familiei de Valois, atunci cum rămânea cu frații lui?

— Ce-i cu sângele? am insistat. De ce era sânge pe fața lui Carol, și pe-a lui Eduard? De ce-a apărut Navarra? Din cauză că el o să-i omoare?

Distruge ce ai mai aproape de inimă

— Să-l omor pe Navarra? am șoptit. Înainte să urce pe tron?

Distruge ce ai mai aproape de inimă

— Nu! am țipat eu. Nu pot…

Mi-am îngropat fața în mâini și nu mi-am mai ridicat ochii până când Ruggieri n-a început să mă scuture de umeri.

— Catherine, îmi spuse el pe un ton aspru, am desfăcut cercul. Trebuie să plecăm.

— Nu pot să fac așa ceva, hohoteam eu. Nu pot să-l omor și pe Navarra. Un copil blând și nevinovat…

Ruggieri era inflexibil:

— N-a fost nici un Navarra. N-am văzut decât un băiat de la grajduri, un etiopian negru, cu părul plin de paie.

— Credeam că sunt destul de puternică, am gemut eu. Dar nu sunt destul de puternică pentru așa ceva.

— Viitorul nu e bătut în cuie, spuse magicianul ritos. E fluid ca oceanul, iar tu, Catherine, îi controlezi unda.

— O undă de sânge, am ripostat eu țintuindu-l cu privirea. Spune-mi cum s-o opresc, Cosimo. Spune-mi cum să-mi salvez fiii.

Cererea mea îl dezarmă. Pentru o clipă, expresia calmă i se risipi, înlocuită de tandrețe, de neputință, de durere. Copleșit, întinse spre obrazul meu degetele tremurătoare, dar și le trase înapoi și încercă să-și recapete stăpânirea de sine.

— Să mergem, *Madame la Reine*, spuse el încetișor și mă luă de mână.

Treizeci şi trei

M-am întors la Paris la timp ca să-mi iau rămas-bun de la fiica mea Elisabeta, înainte să plece spre soțul ei, regele Filip al Spaniei, care-o aștepta cu brațele deschise. Am plâns și-am sărutat-o, știind

ce-o așteaptă: tristețea de a se găsi înconjurată de străini, necazurile pricinuite de lupta cu o limbă străină. În timp ce caleașca ei se îndepărta, i-am scris prima dintr-un lung șir de scrisori, ca să nu trebuiască să aștepte prea mult până să primească vești de acasă.

Cât am lipsit eu, Charles de Guise, cardinalul de Lorena, se străduise să pună în ordine afacerile financiare ale Franței. Războaiele recente aduseseră Franța în pragul falimentului, iar cardinalul, un idiot arogant, a hotărât că cea mai bună soluție era să refuze să plătească soldații francezi care se întorceau în sfârșit acasă. Măsura aceasta, laolaltă cu persecutarea protestanților, le-a adus lui și fratelui său ura poporului.

Liderii protestanți se adunaseră lângă portul Hugues și puseseră bazele unui complot menit a răsturna de la putere familia de Guise și a o înlocui cu flușturatecul Antoine de Bourbon. Toate acestea le-am aflat de la cardinal, care, alb la față de indignare, mai spuse:

— Blestemații ăștia de hughenoți n-o să se lase până n-o să-l răstoarne chiar pe rege.

Și, cel mai rău dintre toate, sănătatea lui Francisc se deteriorase simțitor în absența mea. Urechea îl durea acum întruna și din ea ieșea un miros îngrozitor; obrajii lui pătați erau plini de furuncule; speriată, m-am consultat cu doctorii lui și am căzut de acord să ar fi bine să plece la Blois, pentru a scăpa de căldura copleșitoare din oraș.

Când ne-am urcat în caleașcă, Francisc se simțea atât de rău, că își puse capul în poala mea și gemu cât ținu drumul – se opri numai de trei ori, când îi ceru vizitiului să oprească și scoase capul pe fereastră ca să vomite.

Când am ajuns la Blois, frații de Guise îl duseră pe Francisc și-l așezară în pat, iar eu am chemat doctorii. Stăteam la căpătâiul copilului meu bolnav alături de Maria, care purta încă rochia albă de doliu regal. Calmul ei suveran se risipise și acum nu mai era decât o tânără speriată. Afecțiunea pentru soțul ei nu era în totalitate mimată; îi strângea mâna lipsită de vlagă în mâinile ei și-i șoptea cuvinte de îmbărbătare. Francisc avea cincisprezece ani – vârstă la care tatăl său era deja bărbat –, dar trupul care zăcea fără puteri în pat era al unui copil, cu umeri înguști, cu obraji pe care nu se zărea nici o umbră de barbă.

— Francisc! îl implora ea. Spune ceva…

— Nnu-mi ce-cere, bâigui el dezlipindu-și pleoapele. Mă doare…

Și închise ochii la loc.

În cameră intrară Carol și Eduard și-și cercetară fratele mai mare cu priviri solemne și nesigure.

Necioplit și smucit din fire, cu tusea lui șuierată care-l chinuia de mic copil, Carol se întoarse spre mine și mă întrebă în gura mare, cu un glas din care nu răzbătea nici o urmă de compasiune:

— O să moară? Și eu o să fiu rege?

Pleoapele lui Francisc se zbătură. Maria îi dădu drumul mâinii, se aplecă prin fața mea și-i dădu lui Carol o palmă peste obrazul bucălat, de copil:

— Ce băiat îngrozitor ești! exclamă ea. Cum poți să spui asemenea lucruri oribile și înspăimântătoare?!

Fața lui Carol se schimonosi de furie:

— E vina lui Eduard! urlă el arătând către fratele lui mai mic, care era frumos, inteligent, înalt și drăgălaș, tot ceea ce Carol nu era. El mi-a zis ce să spun!

Se întoarse spre Eduard, care se adăpostise în brațele mele:

— Tu vrei ca Francisc să moară. Și vrei să mor și eu. Arzi de nerăbdare să murim amândoi, ca să poți după aia să faci numai ce vrei tu!

— Minte, șopti Eduard începând să plângă încetișor. Francisc, iartă-l…

I-am dat pe cei doi băieți în grija guvernantei, cu consemnul strict să nu mai intre acolo până nu trimit eu după ei.

Maria și cu mine am rămas tot restul zilei și toată noaptea lângă Francisc. Îl țineam fiecare strâns de câte o mână, în timp ce doctorul îi turna ulei cald de levănțică în ureche; Francisc se zbătea și urla de ți se rupea inima.

După câteva ore se sculă în șezut și scoase un țipăt; din urechea bolnavă începuse să-i curgă un lichid galben, cu un miros oribil. Eu și Maria ne-am îngrozit, dar doctorul era încântat: abcesul se spărsese. Dacă pacientul avea să fie întărit cu leacuri tonice, avea șanse să învingă boala.

Umflătura mai scăzuse, iar durerea se mai liniștise, așa că Francisc reuși să adoarmă. M-am destins și eu și, la sfatul doctorului, m-am dus în apartamentul meu, unde am căzut într-un somn agitat.

Am avut un vis: vedeam din nou un câmp – întâi am crezut că sunt pistele din fața castelului Tournelles, dar nu se zăreau nici palatul, nici tribunele, nici spectatorii – nimeni, în afară de mine și de silueta neagră și tăcută a bărbatului de la picioarele mele. Întinderea pustie se unea la linia orizontului cu cerul în asfințit.

Dragul meu Henric zăcea acolo, pe moarte. Eu nu-l mai strigam pe nume și nu-l mai întrebam ce să fac să-l ajut: de data asta știam că nu pot decât să-l ascult cum șoptește *Catherine* și să-l privesc cum moare.

Când își dădu ultima suflare, din ochiul rănit începu să gâlgâie sângele, care se risipi în țărână. Se răspândea din ce în ce mai departe, până când acoperi tot câmpul și se formară o mie de bălți.

Din fiecare băltoacă apărea un bărbat care se zbătea în chinurile morții. Iar din fiecare bărbat pornea un nou șuvoi de sânge din care apăreau alți și alți soldați răniți de moarte. Începu să se audă un vaier care crescu și crescu, preschimbându-se în vuiet. Mi-am strâns tâmplele în mâini ca să zdrobesc ecoul ce-mi umpluse capul:

Madame la Reine, aidez-nous

Ajută-ne, ajută-ne, ajută-ne…

Spuneți-mi ce să fac, le ceream eu. *Spuneți-mi odată ce trebuie să fac!*

Crescendo-ul vaierelor îmi acoperea glasul. Am început să țip, mai tare, mai insistent, până când m-am trezit în patul meu, cu conștiința unui fapt copleșitor.

Fiii mei nu erau singurii în primejdie. Moartea lui Henric nu marcase sfârșitul vărsării de sânge, ci abia începutul ei.

În clipele de după trezire am văzut cu acuitate viitorul: Francisc avea să moară curând, fratele lui, Carol, în vârstă de zece ani, avea să-l înlocuiască. Dar Carol era prea tânăr ca să poarte coroana; legea franceză cerea ca țara să fie condusă de un regent până ce regele avea să atingă majoratul, la vârsta de paisprezece ani.

După lege, regentul era ales de o adunare de nobili, și dată fiind opoziția crescândă față de influența familiei de Guise, nu încăpea îndoială că adunarea avea să încredințeze regența întâiului prinț de sânge regal, Antoine de Bourbon.

Moartea lui Francisc o va lipsi pe Maria de coroana Franței și familia de Guise nu va mai avea legătură cu tronul. Ei nu-i vor permite

lui Bourbon să-și revendice locul ce-i revine de drept, pentru că el i-ar înlătura, cu siguranță, de la putere. Bourbon, la rândul său, ar aduna o armată de hughenoți pentru a-i contracara – iar de Guise ar face apel la bunii catolici pentru a lupta împotriva ereticilor. Franța ar fi atunci sfâșiată de un război civil.

M-am sculat, am chemat-o pe doamna Gondi și am trimis-o să-l cheme pe Bourbon la Blois.

În zilele care au trecut până la sosirea lui Antoine de Bourbon, am început să nutresc speranțe timide: lui Francisc îi mai scăzuse febra; din când în când se ridica în șezut și mânca un pic de terci de ovăz. Mă simțeam mai liniștită și am ieșit singură ca să profit de aerul rece al toamnei. Am străbătut destul de repede peluza din curte și am mers spre galeria acoperită unde se juca tenis, care răsuna de strigătele copiilor și de bufniturile mingii de pereți; mi-am amintit atunci de tinerețe, când îi urmăream pe soțul meu și pe fratele lui jucând tenis.

Se auzi din nou un strigăt: *Tenez!* și în aceeași clipă pe deasupra capului îmi trecu o minge, făcându-mă să mă întorc și să mă uit în spate. M-a cuprins brusc greața și mi-am dus mâinile la ochi; când le-am luat, pe iarba din curte zăcea un morman de trupuri goale, mutilate.

Eram prea uluită ca să pot face altceva decât să mă holbez la ele. Imaginea undui în lumină, apoi se risipi la zgomotul pașilor cuiva care venea în fugă dinspre galerie.

M-am întors și l-am văzut pe micuțul Navarra, cu o rachetă în mână. Se oprise la câțiva metri de mine și se uita, cu ochii măriți de spaimă, în același punct în care văzusem eu cadavrele.

Am dat să mă apropii de el, dar o luă la fugă.

— Stai, Henric! am strigat eu după el.

Se opri, lăsându-mă să ajung îndeajuns de aproape ca să putem vorbi.

— Ai văzut și tu, nu-i așa? l-am întrebat uluită. Ai văzut…

Micuțul mă privi peste umăr; obrăjorii i se încrețiră și fugi înapoi în galerie.

Imediat ce m-am întors la palat, l-am chemat pe Ruggieri.

Când magicianul, palid și fără vârstă, se prezentă în fața mea, i-am spus:

— Moartea lui Henric nu a fost sfârșitul. Visele mele nu m-au adus în Franța numai pentru el: vor mai muri multe mii de oameni dacă nu iau măsuri. Trebuie să aflăm ce am de făcut.

Ruggieri îmi evită privirea. Spuse, uitându-se undeva, dincolo de mine:

— Viețile fiilor tăi au fost obținute cu prețul sângelui altora. Sunt convins că nu vrei să măcelărești o mie de oameni pentru ca alți o mie să nu moară.

— Sigur că nu, l-am repezit. Dar fac deja tot ce pot, în practică, pentru a împiedica un război între catolici și hughenoți. Tu ești magician, astrolog; ești sfetnicul meu. Sunt sigură că știi ce s-ar mai putea face ca să nu mai fie vărsare de sânge.

— Ți-am mai spus că talismanele nu înseamnă mare lucru în fața catastrofei copleșitoare. Până la urmă, ce e scris în stele se va împlini.

Lăsă ochii în jos, cu o sfială ciudată:

— Am mai studiat recent astrele; s-au mai schimbat din ziua în care ți-am dat perla. Am crezut că…

Pe obraz îi flutură o emoție pe care nu i-o mai văzusem niciodată – vinovăția:

— Odată cu moartea soțului tău ar fi trebuit să înceteze vărsarea de sânge. Am crezut că impactul unui copil asupra viitorului va fi în regulă, dar trei…

În minte îmi răsunară cuvintele profetului:

Canavaua istoriei e țesută din multe fire. Un singur fir dacă e schimbat cu altul, slab și putred, se va rupe toată țesătura… și va curge mult sânge, mai mult decât ați văzut în oricare vis.

Madame la Reine, *copiii aceștia nu ar trebui să existe…*

— *Nu*, am șoptit eu. Sunt mamă și-mi iubesc copiii. Ce-mi spui tu acum? Că ar trebui să-mi învinovățesc copiii? Că ar trebui să ridic mâna asupra lor? Sigur nu-mi spui asta, pentru că altfel, domnule, aș ridica mâna asupra *ta*.

Magicianul stătea cu fruntea plecată; umerii lui gârbovi îmi spuneau că se simte nenorocit, înfrânt.

— Vrei să-i omor, nu-i așa? am șoptit iar. Îi ceri unei mame să-și distrugă propriii copii… Blestemat să fii. Să arzi în flăcările Iadului!

Ruggieri trase adânc aer în piept și ridică privirea spre mine, cu o expresie plină de o tristețe intensă, dar blândă.

— Va veni și timpul acela, Catherine. Și dacă tu nu faci ceea ce trebuie va fi un măcel cum nu se poate măcar închipui. S-ar putea să fie deja prea târziu.

— Cum îndrăznești să-mi vorbești cu atâta mârșăvie? am strigat cu voce tremurândă, sărind în picioare. Cum îndrăznești să vorbești așa de copiii mei? Dacă nu vrei să mă ajuți în felul în care doresc eu, poate că a venit timpul să pleci din slujba mea.

Se ridică și el. Tristeții de pe chipul lui îi luă locul masca de un calm elegant. Se înclină ca un curtean desăvârșit.

— Cum doriți, *Madame la Reine*.

În dimineața zilei următoare eram convinsă că nu-mi aminteam cum trebuie discuția noastră, că Ruggieri nu fusese capabil să-mi spună asemenea lucruri cumplite. Cu siguranță că înțelesesem greșit. Când am trimis după el, curierul s-a întors și mi-a spus că apartamentul lui era deja gol și că servitoarea nu știa unde a plecat.

Mi-am alungat din minte imposibilele cuvinte ale lui Ruggieri și am început să mi-o folosesc în scopuri mai practice. Mă temeam că zvonurile despre sănătatea precară a tânărului rege vor fi ajuns la urechile lui Bourbon, care putea considera că a venit momentul să își adune adepții și să ia castelul cu asalt. Din fericire, sosi la Blois la numai trei zile după ce trimisesem după el – însoțit doar de valetul său și de doi nobili de rang mai mic.

În pragul cabinetului meu, prințul fu foarte revoltat când gărzile îl informară că prietenii lui trebuie să rămână afară. Stăteam în spatele ușii închise și-l ascultam cum înjură în gura mare: subtilitatea și stăpânirea de sine erau trăsături care-i lipseau.

Totuși, după ce se calmă și ușa cabinetului se deschise, îmi zâmbi larg și se înclină cu o fervoare de-a dreptul comică. Își scoase pălăria de catifea, scoțând la iveală o mulțime de șuvițe de păr alb și meșa lui cenușie și creață. Purta mai multe bijuterii decât mine: un cercel de aur cu diamante, un pandantiv cu rubin și mai multe inele sclipitoare.

— *Madame la Reine*, sunt la ordinele Maiestății Voastre. Ce trebuie să fac ca să vă mulțumesc?

I-am întins mâinile. Era soțul verișoarei lui Henric, Jeanne, și tatăl micului Navarra, deși – ocupat cu femeile și cu tot felul de intrigi

politice – rareori își vedea familia. Când ne întâlneam însă, ne purtam ca niște rude.

— Veniți și stați lângă mine, i-am răspuns. E multă vreme de când n-am mai stat de vorbă.

Îmi luă iute mâinile și mi le sărută pe amândouă, apoi se așeză vesel în fotoliu. I-am zâmbit și eu, dar mi-am reluat repede mina sobră. După moartea lui Henric aveam sufletul prea gol ca să mai pierd vremea cu amabilități. I-am vorbit pe un ton serios:

— Am auzit, domnule, că protestanții sunt nemulțumiți. Că a avut loc o întâlnire lângă portul Hugues și că s-a discutat înlăturarea fraților de Guise de la putere.

Bourbon ridică surprins din sprâncene; pielea fină de pe frunte i se strânse imediat în zeci de cute superficiale. Rămase o clipă mut, cu ochii la mine, după care începu să bâiguie:

— Ah, *Madame la Reine*… Ah. Nu e nimic personal, credeți-mă. Doar că trebuie să-mi protejez drepturile mele ca prim prinț de sânge regal.

Se opri și, într-un jalnic efort de a schimba subiectul, spuse:

— La sosire am întrebat de Maiestatea Sa și mi s-a spus că este indispus. Îmi pare rău să aud așa ceva; nu se simte bine?

— Este neliniștit de acțiunile hughenoților. De gândul că oamenii conspiră să ridice armele împotriva lui…

— Nu împotriva lui! protestă Bourbon dând din mâini, de parcă voia să se apere de vorbele mele. Nu, *Madame la Reine*! Mai bine mor decât să acționez împotriva regelui!

— Dar ați ridica sabia împotriva Marelui Maestru de Guise, pe care l-a numit fiul meu personal, și împotriva fratelui său, cardinalul de Lorena, pe care soțul meu l-a numit Mare Inchizitor. Asta nu este trădare, domnule?

Bourbon căscă ochii, cuprins de panică; la asta nu se așteptase din partea mea.

— Nu! Doamnă, vă implor, nu este!

— Cum nu e? l-am întrebat.

— Nu vrem să ridicăm armele împotriva regelui. Dar vrem să arătăm, cât mai răspicat, că frații de Guise au depășit limitele.

— Vreți să-i arătați asta Maiestății Sale cu ajutorul archebuzelor, i-am spus, cu glas scăzut și cu un ton și mai amenințător. Cu săbiile

și tunurile. Veți vărsa sânge ca să-l forțați să-i îndepărteze pe miniștrii pe care el și cu tatăl său i-au ales. Asta nu e loialitate, domnule de Bourbon. Asta e trădare.

M-am ridicat, obligându-l și pe el să se ridice odată cu mine. Începu să-și frângă mâinile și să se vaiete:

— Nu! Jur pe ce am mai sfânt! *Madame la Reine*, vă rog, ascultați-mă…

— Am auzit destul, i-am spus eu cu răceală. Îndepărtați-vă, ca să pot chema gărzile.

Căzu în genunchi și-mi tăie calea, tremurând ca un nevolnic dezgustător.

— Pentru numele lui Dumnezeu! țipă el. Ce trebuie să fac ca să vă conving? Am să le ordon să se demobilizeze. Am să-i reneg. Spuneți-mi ce dorește Maiestatea Sa și voi face întocmai, ca să dovedesc că-i sunt loial numai regelui.

M-am așezat la loc. Am deschis sertarul biroului și am scos un pergament acoperit cu un scris impecabil, de copist. Bourbon putea să-i renege pe hughenoți cât poftea – dar el era numai un lider. Rebeliunea putea continua foarte ușor și fără el.

— Ridică-te și semnează asta, i-am cerut.

Sări în picioare și se uită neîncrezător la foaia de hârtie:

— Desigur, *Madame la Reine*, dar ce reprezintă?

— Un document legal prin care renunțați la drepturile de regență în cazul morții lui Francisc și mi le transferați mie, i-am răspuns.

Privi concentrat documentul și în ochi i se aprinse o scânteie ce dovedea că înțelesese; sângele i se întoarse în obraji, care i se făcură roșii ca racul. Își dădea seama că-l manipulasem.

— Regența? șopti el, apoi spuse mai tare: Nu-mi spuneți că tânărul rege e grav bolnav.

N-am răspuns nimic. Nu voiam să chem gărzile să-l arunce în închisoare – dar, dacă era nevoie, o făceam, iar Bourbon intuia acest lucru. Când îmi întâlni privirea nemiloasă, începu să se agite. *Creatură jalnică*, mi-am zis în gând. *Să ferească Dumnezeu Franța să ajungi tu vreodată rege.* Nu puteam înțelege cum reușise să facă un copil atât de minunat.

Am înmuiat o pană nouă în călimară și i-am întins-o peste birou. Bourbon se uită la ea ca la un scorpion. Totuși, după o vreme o luă și întrebă unde să semneze.

Am împins foaia spre el și i-am arătat unde. Se aplecă peste ea și semnă repede: A-ul și B-ul erau uriașe, spectaculoase, cu o mulțime de bucle. Pe urmă se trase înapoi cu un oftat care trăda dezgustul de sine însuși.

Am luat documentul și l-am fluturat de câteva ori ca să se usuce cerneala, apoi l-am pus înapoi în sertar. M-am ridicat, obligându-l să facă la fel.

— Înălțimea Voastră, am spus eu ca și cum mi-aș fi amintit în sfârșit că vorbesc cu un prinț. Eroicul dumneavoastră act de sacrificiu de sine nu va trece neobservat. La timpul potrivit voi spune tuturor cum ați pus binele Franței mai presus de propriile interese.

Știam, desigur, amândoi că nici unul din noi nu va sufla în veci o vorbă despre asta – eu, pentru că trebuia să păstrez secretul; el, de rușine.

Cu toate acestea, am continuat pe un ton călduros:

— Rămâneți o bucată de vreme cu noi, la Blois, vă rog. Faceți parte din familie și sunteți întotdeauna bine-venit.

Începu să mormăie ceva dezlânat despre recunoștința pentru ospitalitatea mea și despre nevoia urgentă de a se întoarce la Paris. I-am întins mâna și, când mi-a atins-o cu buzele, abia și-a stăpânit un fior.

N-aveam nevoie de Cosimo Ruggieri, mi-am spus. Tocmai evitasem un potențial război folosindu-mă exclusiv de inteligența mea. Totuși, după ce Bourbon se furișă afară pe ușă și-o închise în urma lui, mi-am lipit obrazul de suprafața netedă și rece a biroului și-am început să plâng în hohote.

După întâlnirea cu Bourbon am coborât scara care ducea la apartamentul regelui. Ducele de Guise urca în fugă și era atât de neatent, că aproape ne-am izbit unul de altul. Gâfâia, iar aroganța lui înnăscută era acum înlocuită de o panică oarbă; în ochi i se citea moartea tuturor viselor.

Renunțând la orice protocol, mă apucă de braț:

— *Madame la Reine!* V-am căutat peste tot! Doctorul Paré vă cheamă imediat în camera regelui!

Am luat-o amândoi la fugă. Am trecut valvârtej pe lângă adunarea solemnă de pe coridor și am intrat în anticamera regelui. Acolo mă aștepta doctorul Paré, cu o față palidă și mohorâtă. Lângă el stătea Maria, ca o stafie cu ochi mari, învârtind întruna în mâini o batistă boțită; ne așteptase în tot timpul ăsta pe mine și pe unchiul ei, ducele de Guise, care o cuprinse de umeri.

Doctorul Paré nu-și pierdu vremea cu politețuri; era un om pe care nu-l impresionau titlurile și, în orice caz, nu-l impresiona Maria, regina Franței. Înțelegea că dragostea de mamă o depășește pe aceea a unei soții politice, așa că mi se adresă direct mie:

— Starea Maiestății Sale s-a înrăutățit, doamnă. În ultimele două ore febra i-a crescut foarte mult. Infecția i-a pătruns în sânge.

Am închis ochii. Mai auzisem din gura doctorului Paré cuvintele acestea, cu care pecetluise și soarta soțului meu.

— Ce înseamnă asta? întrebă Maria. Ce e de făcut?

— Eu nu mai pot face nimic, îi răspunse doctorul. E o chestiune de ore, cel mult o zi sau două.

Maria se repezi la el; mișcarea ei mă făcu să deschid ochii, tocmai când încerca să-și înfigă unghiile în obrajii doctorului. Ducele de Guise se chinuia s-o tragă înapoi.

— Nu se poate să moară! Nu trebuie să-l lași! țipă ea.

În timp ce ducele și doctorul încercau s-o liniștească, eu am intrat în dormitor, ca să-mi veghez copilul. Francisc zăcea cu ochii strâns închiși și plini de cruste, cu obrajii acoperiți de o culoare vineție, nesănătoasă. Era acoperit până la bărbie cu o învelitoare groasă de blană; chiar și așa, dinții îi clănțăneau. M-am cățărat în pat lângă el și l-am luat în brațe, lipindu-mă de el ca să-l încălzesc. Am rămas acolo chiar și după ce Maria, mai calmă, a intrat și s-a așezat lângă pat. Chipul ei atârna parcă deasupra noastră, ca o lună palidă și neliniștită.

Nu mai e mare lucru de spus. Francisc nu și-a recăpătat cunoștința, deși uneori gemea de durere. Când îi sosi sfârșitul, trupul începu să i se zvârcolească, iar și iar. Când Maria începu să spună în șoaptă *Bucură-te*, *Marie* și *Tatăl nostru*, rămase nemișcat, iar când își dădu, horcăind, ultima suflare, din nas îi izbucni un șuvoi de puroi gălbui.

Abia atunci mi-am desfăcut și eu brațele și-am coborât ușurel din pat. Maria se opri din rugăciuni îngrozită, cu ochii țintă la trupul

mort al soțului ei; am îmbrățișat-o și am simțit-o moale ca o cârpă. I-am șoptit la ureche:

— Acum du-te acasă, în Scoția. Vei fi mai în siguranță acolo decât aici, crede-mă.

L-am lăsat pe Francisc cu Maria și frații de Guise, care, cuprinși de isterie, încercau să dea cadavrului primele îngrijiri, și am ieșit să-i caut pe ceilalți copii. Guvernanta fusese prevăzătoare și-i îmbrăcase în negru, adunându-i pe toți în apartamentul lor. Carol stătea impasibil și-i urmărea pe Eduard, Margot și pe micul Navarra cum îi aruncau o minge de tenis câinelui, care o aducea înapoi, având grijă să nu se apropie de Carol. Când mă văzu, băiatul îmi aruncă o privire încruntată:

— A murit? A murit Francisc și eu sunt rege?

N-am fost în stare decât să dau din cap. Margot și micul Navarra începură să plângă, Eduard o luă pe Margot în brațe, iar Carol își arcui buzele într-un rânjet satisfăcut.

— Vezi? îi zise el lui Eduard. Acuma eu sunt rege și tu o să trebuiască să faci tot ce-ți spun eu!

Când văzusem lacrimile copiilor, îmi venise și mie să plâng, dar vorbele lui Carol mă făcură imediat să-mi treacă.

— Nu, n-o să trebuiască, l-am corectat. Tu ești rege numai cu numele. Eu conduc Franța acum.

Treizeci şi patru

După moartea lui Francisc, Maria avu înțelepciunea să plece acasă, la Edinburgh. În încercarea disperată de a nu scăpa cu totul Coroana din gheare, familia de Guise formă un grup ultracatolic ce urmărea să-i elimine cu totul pe hughenoți. Din cauză că Antoine de Bourbon se convertise din nou la catolicism, soția lui, Jeanne – regină a Navarrei, care acum era oficial protestantă –, se separă de el. Deși rămăsese la Curte, tensiunea politică mereu crescândă o făcea să mă evite.

Fratele mai mic al lui Bourbon, Louis, prinț de Condé – un om mult mai statornic –, îi luă acestuia locul și se dovedi, împreună cu amiralul Coligny, un conducător priceput. Protestantismul continua să se răspândească. Mulți intelectuali de la Curte – toți oameni raționali

și sinceri – erau atrași de el; de aceea n-am reușit să percep ostilitatea care creștea dincolo de zidurile palatului.

Frații de Guise se aruncară cu toate forțele în campania lor anti-hughenotă. Într-o duminică, ducele se plimba călare prin ținut și auzi în depărtare zvon de psalmi. Suita înarmată care-l însoțea descoperi sursa: un hambar plin ochi cu hughenoți care-și țineau în secret liturghia.

Conform legilor din Franța, erezia se pedepsea cu moartea – măsură pe care soțul meu și tatăl său preferaseră de obicei s-o ignore. Dar de Guise își asmuți gărzile asupra cântăreților, măcelărind șaptezeci și patru de nevinovați și lăsând în urmă încă vreo sută de răniți.

Hughenoții se răzbunară neîntârziat. În Parisul catolic era pace, dar în țară se dădeau lupte peste tot. Condé și Coligny îi conduceau pe hughenoți, de Guise și inconstantul Bourbon pe regaliștii catolici.

Timp de un an se duseră lupte cumplite. Eu pledam în favoarea negocierilor, dar de Guise, uzând de popularitatea lui ca erou de război, pleda din toate puterile împotrivă și beneficia de un sprijin extraordinar. Resemnată, am dat ordin să se adune trupele; când am urcat pe metereze, bătrânul Montmorency mă certă cu asprime: nu-mi dădeam seama de teribilul pericol în care-mi puneam propria persoană? Am râs, neștiind că afară, jos, în apropierea zidurilor, Antoine de Bourbon primise un glonț de archebuză în umăr în timp ce se ușura în dosul unui copac. Muri la scurtă vreme după aceea, iar fiul său, Henric, în vârstă de zece ani, deveni regele Navarrei.

Văduva lui Bourbon hotărî că e timpul ca ea și fiul său să se întoarcă și să se stabilească permanent în micuțul regat pe care îl conducea acum micul Henric.

— Fără lacrimi, mă avertiză Jeanne cu asprime când am îmbrățișat-o, înainte să urce în caleașcă.

Am ascultat-o și am sărutat-o solemn, după care l-am luat în brațe pe micul Henric.

— Oricât de înspăimântătoare ar fi lucrurile pe care le vezi, i-am șoptit eu la ureche, nu trebuie să te sperii. Ele îți apar ca să te îndrume. Scrie-mi despre ele dacă vrei, și-am să-ncerc să te-ajut.

Băiețelul dădu din cap sfios. I-am pus în mână o carte cu un poem italian – *Rinaldo* al lui Tasso, un roman frumos, de aventuri, pentru

un băiețel precoce – apoi, când regina și fiul său urcară în caleașcă, am făcut un pas în spate.

Bourbon nu era singura pierdere pe care o suferiseră regaliștii. Ducele de Guise se distinse din nou în luptă, capturându-l pe Condé, dar după câteva luni muri sub zidurile Orléansului, împușcat în spate de un spion al lui Coligny.

M-am folosit de acest prilej ca să împiedic alte vărsări de sânge. Trecând peste protestele familiei de Guise, care era însetată de răzbunare, am început negocierile cu rebelii. În schimbul eliberării lui Condé și a unor drepturi de practică a religiei lor, hughenoții lăsară armele. L-am numit pe fiul lui de Guise, Henri, în poziția de Mare Maestru pe care o deținuse tatăl său și i-am primit pe hughenoți înapoi la Curte.

În anii de pace care au urmat, copiii mei creșteau. Margot deveni o tânără dezghețată, cu cârlionți negri, strălucitori și cu trăsături foarte expresive. Când zâmbea, ochii ei negri prindeau viață și-i făceau pe bărbații mai sensibili să leșine. Era sănătoasă tun, îi plăcea la nebunie să călărească și să danseze și se dovedi un adevărat copil-minune în studiul matematicii.

Eduard – acum duce de Anjou – era înalt, cu ochii negri și trăsăturile prelungi, frumoase, ale tatălui său. Avea slăbiciunea familiei Medici pentru eleganță și îi plăceau mult bijuteriile – cu cât mai strălucitoare, cu atât mai bine. Lui Eduard îi împărtășeam tot ce știam eu despre guvernare, iar el se dovedi un elev capabil, care înțelegea foarte repede intrigile și nuanțele mai delicate ale diplomației.

Carol creștea și el, dar n-aș putea spune că a devenit vreodată bărbat. Avea bărbia mică, fruntea și ochii prea mari; această nefericită combinație de trăsături nu era cu nimic îmbunătățită de semnul urât din naștere pe care-l avea sub nas. La cel mai mic efort se făcea palid și începea să gâfâie. Îl nemulțumea sănătatea lui precară și mintea înceată, era îngrozitor de gelos pe frumusețea și inteligența fratelui său și avea adesea crize de furie incoerentă.

Am crezut că, la un moment dat, va depăși crizele acelea de isterie, dar frecvența și intensitatea lor erau din ce în ce mai mari. Când Maiestatea Sa a împlinit paisprezece ani – vârsta majoratului – lăsă în continuare în grija mea guvernarea; am scos o lege care-i cerea să aibă aprobarea Consiliului său pentru ordinele pe care voia să le dea. În public, Carol se descurca de minune recitând pe dinafară discursurile

pe care i le scriam eu. Dar în rest se revolta împotriva mea pe toate căile, iar în ziua în care împlini paisprezece ani insistă, împotriva voinței mele și a recomandărilor medicilor, să participe la vânătoare.

Eduard, care avea aproape treisprezece ani, și sora lui mai mică, Margot, călăreau alături de mine și de rege. Era spre sfârșitul lui iunie și Valea Loarei se desfășura în fața noastră, bogată și plină de viață. Până și Montmorency cel cu părul alb acceptase invitația noastră la vânătoare, făcând și mai mult să mi se pară că e din nou ca-n vremurile bune.

Îmi venea greu să nu mă uit mereu îngrijorată spre Carol sau să nu cer o oprire ori de câte ori respirația îi devenea șuierătoare. Dar urmărirea îl umplea de atâta emoție, că-și biciuia întruna calul, să meargă mai repede, și izbucnea mereu într-un râs nestăpânit, cu ochii mari și strălucitori.

Îi cerusem maestrului de vânătoare să facă urmărirea scurtă și vânatul ușor de prins. După vreo jumătate de ceas, ogarii încolțiră animalul într-un desiș: era un iepure sălbatic, victima cea mai puțin amenințătoare pentru un copilandru bolnăvicios.

— Al meu e! jubilă Carol când maestrul chemă ogarii înapoi.

Descălecă și începu să străpungă cu sălbăticie desișul cu o suliță. Când iepurele apăru, îl străpunse în pântece, țintuindu-l de pământ. Eu și copiii descălecaserăm și noi și ne-am apropiat ca să-l felicităm pentru prima lui captură – dar lumina stranie din ochii lui ne reduse la tăcere.

Iepurele se zbătea să scape, cu ochii lui galbeni căscați, cu labele chircite. Râzând, Carol se lăsă pe vine ca să pună mâna pe rană, iar iepurele îl mușcă.

Carol scoase un urlet înfiorător și-și băgă degetele în rană, după care trase și trase, până ce animalul începu să țipe; blana se rupse, lăsând la vedere mușchii roșii, lucioși. Asta îl încântă și mai mult pe Carol: băgă iar mâna în pântecele animalului muribund și-i scoase afară măruntaiele. Cu un rânjet de nebun, le ridică în sus – cu intestinele atârnându-i printre degete – ca să le vadă toată lumea.

În timp ce ceilalți călăreți se apropiau de noi, Carol își lăsă fața în mâini. În spatele lui erau crengi de anin și de brebenei. Se uită iar în sus, cu ochi strălucitori și cu dinții dezgoliți într-un rânjet feroce. Între ei atârnau măruntaiele – de un roșu sinistru, întocmai ca semnul lui de deasupra buzei.

Mârâia și dădea din cap exact ca un câine care și-a înfipt colții în gâtul prăzii. Am trecut în fața lui, încercând în zadar să-l ascund de ochii celorlalți.

— Doamne, șopti Eduard.

Se repezi la Carol și-i dădu o lovitură care-l făcu pe rege să se clatine. Carol urlă și se înecă cu sângele, apoi îl scuipă din gură.

— Blestemat să fii! el. Cum îndrăznești să te atingi de persoana mea!

Se repezi la Eduard. Am încercat să mă bag între ei: Carol lovea orbește, încercând să mă dea la o parte, în timp ce Eduard se străduia să-l prindă de mâini. Bătrânul Montmorency apăru și el în toiul încăierării; se băgă între ei și, din toată busculada, Carol fu trântit la pământ, iar pe Eduard reuși să-l tragă de-o parte.

Regele scotea țipete incoerente. Rupea iarba cu degete spasmodice, împrăștiind în aer smocuri întregi, de parcă voia să ucidă pajiștea nevinovată.

Ceilalți vânători se îndepărtară în tăcere. Până la urmă Carol obosi atât de tare, că trebui dus înapoi la castel cu o lectică. Tușea atât de mult și de tare, că batista i se umplu de sânge.

Am rămas în noaptea aceea la căpătâiul lui, avându-l alături doar pe doctorul Paré, care nu-și putu ascunde cu totul îngrijorarea la vederea sângelui. Din fericire, Carol nu făcu febră și, când tusea îi lăsa răgaz, firea lui ursuză apărea din nou la suprafață.

— Am să mor tânăr, afirmă el mohorât, și toată lumea o să se bucure.

— Nu mai vorbi așa! l-am certat eu. Știi foarte bine că, dacă s-ar întâmpla cumva să mori, mi-ai sfâșia inima.

— Știu eu că tu vrei să ajungă Eduard rege, spuse el ridicând o sprânceană subțire.

— Ce lucru îngrozitor îmi spui! Eu vă iubesc pe toți la fel!

— Nu-i adevărat, insistă el obosit. Pe Eduard îl iubești mai mult. Și asta-i trist, *maman*, pentru că după ce-o să mor eu, o să se arate cum e el cu adevărat, un monstru.

Nici unul dintre argumentele mele nu-l putu face să-și schimbe părerea și la scurtă vreme am renunțat să mai încerc.

Când regele se apropia de vârsta de șaptesprezece ani, iar ducele de Anjou de șaisprezece, în Olanda și Flandra izbucniră tulburări

provocate de Filip de Spania. Locuitorii erau protestanți – hughenoți, cum le spuneam noi tuturor – și reprimarea dură a religiei lor i-a determinat să se revolte. Filip trimisese o mulțime de trupe ca să înăbușe răscoala, dar n-a fost suficient ca s-o împiedice să se transforme într-un adevărat război.

Într-o dimineață rece de iarnă, ambasadorul Spaniei la Paris, Alava, mă anunță că Filip trimitea douăzeci de mii de soldați în Olanda și cerea permisiunea de a trece prin Franța.

Nu i-am dat-o. Relațiile noastre cu hughenoții francezi erau suficient de încordate ca să nu mai fie nevoie să aducem douăzeci de mii de soldați catolici printre ei. Ca o precauție, am angajat o mie de mercenari elvețieni ca să păzească granița. Nu m-am gândit nici o clipă că Filip vrea să invadeze Franța, dar nu aveam încredere în armata spaniolă.

Nu m-am așteptat deloc ca hughenoții să fie alarmați de prezența elvețienilor la graniță și nici nu mi-a trecut prin minte zvonul pe care aveau să-l răspândească: în timp ce Filip strivea rebeliunea din Țările de Jos, eu aveam să-i trimit pe elvețieni să-i măcelărească pe hughenoți.

Într-adevăr, avându-i pe elvețieni de pază la graniță, mă simțeam liniștită – într-atât încât să-l duc pe Maiestatea Sa, a cărui sănătate lăsa încă de dorit, în satul Montceaux, la sud-est de Paris.

Într-o zi răcoroasă de septembrie, chiar înainte de amiază, stăteam împreună cu Carol și Margot pe balcon, uitându-ne la bazinul plin cu crapi din curtea de jos. Dincolo de el se întindeau pădurile îmbrăcate în galben, roșu și ruginiu.

Deodată, pe balcon dădu buzna Eduard, asudat și roșu la față.

— Se adună în orașul vecin, reuși el să rostească printre gâfâieli. Trebuie să plecăm imediat!

— Sunt numai zvonuri, l-am dojenit eu. Liniștește-te și așază-te lângă noi.

Auzisem mai devreme că hughenoții pregătesc un atac, dar nu mi se păruse ceva realist.

— Mă plimbam călare, *maman*! I-am văzut cu ochii mei!

— Pe cine? întrebă Carol, dar eu mă ridicasem deja înainte ca Eduard să termine de vorbit.

— Unde sunt? l-am întrebat. Și câți?

— Două sate mai încolo, spre vest – sute de pedestrași. Am trimis deja iscoade. Dacă avem noroc, se întorc într-o oră.

Am tras aer adânc în piept, ceva mai liniștită, amintindu-mi că o armată se mișcă de câteva ori mai încet decât un călăreț.

Carol lovi cu pumnul în brațul fotoliului:

— Eu sunt regele. Nu-mi răspunde nimeni la întrebare?

Margot, deși albă la față de spaimă, îi puse fratelui ei mâna pe umăr, încercând să-l liniștească:

— Hughenoții, Maiestate. Trebuie să luăm măsuri de precauție.

Carol se ridică din fotoliu:

— Visezi, îi spuse el lui Eduard. Precis ai înțeles greșit…

— Aveau săbii și lănci, iar călăreții aveau archebuze, ripostă Eduard. Vorbeau franțuzește și prin apropiere nu sunt trupe regale. Cine altcineva ar putea fi?

M-am întors spre Carol:

— Dacă sunt într-adevăr hughenoți care se îndreptă încoace, trebuie să te punem la adăpost. La o jumătate de oră de mers călare este o fortăreață, în târgul Meaux. Trebuie să mergem imediat acolo.

— Eduard minte, bombăni Carol. Dacă este cineva la Curte căruia îi place să lanseze zvonuri, apoi el e acela.

Dar eu eram de neclintit. Peste o oră ne urcam într-o trăsură și plecam la Meaux, lăsând totul pe loc, în afară de lucrurile cele mai valoroase.

Înconjurată de un șanț fără apă, fortăreața de la Meaux era un bastion înalt și solid, cu metereze crestate. Am intrat prin fălcile ei căscate, înfiorându-ne la auzul scârțâitului sinistru cu care vechea poartă de fier cobora în spatele nostru.

Încăperile castelului erau reci și goale, portarul era surd și morocănos. Timp de câteva ore Eduard a străbătut meterezele împreună cu gărzile noastre scoțiene, iar eu și Margot am rămas lângă Carol. Între două crize de tuse, regele insista că totul nu era decât o farsă răutăcioasă de-a fratelui său.

Se lăsă noaptea. Maiestatea Sa adormi cu capul în poala lui Margot. Eu am început să rătăcesc pe coridoarele lungi și friguroase, învinuindu-mă pentru primejdia în care se afla familia mea și întrebându-mă cum am să pot să-i duc înapoi la Paris, unde să fie în siguranță, printre

catolici. Trecuse bine de miezul nopții când am văzut o siluetă venind grăbită spre mine, cu o lampă în mână.

— *Maman!* șopti Eduard. Vin!

— Cine? am întrebat eu.

— Elvețienii sau rebelii. O să aflăm curând răspunsul.

Mă duse sus, pe metereze. În vârful turnului, vântul era puternic și rece; m-am sprijinit cu o mână de marginea de piatră ca să-mi recapăt suflul și să-mi adun fusta pe lângă mine, și m-am uitat în jos.

Dincolo de pajiștea din fața castelului se întindea o pădure; printre ramurile negre ale copacilor se zăreau lumini care se apropiau constant. Pe pajiște apărură vreo sută de oameni cu torțe; vântul care-mi șuiera pe la urechi le acoperea sunetul pașilor. Luminile se mișcară încet spre marginea șanțului și se adunară într-un pătrat perfect.

Jos, la picioarele turnului, unul dintre scoțieni strigă:

— Cine-i acolo?

L-am prins pe Eduard de braț. Răspunsul nu se auzi clar din cauza vântului, dar am înțeles esența. Corpul elvețian de armată venise să se pună la dispoziția Maiestății Sale.

Comandantul, căpitanul Bergun, un bărbat de o politețe ireproșabilă, purta aceeași uniformă ca oamenii săi: o tunică simplă, cafenie, cu o cruce albă, pătrată, pe piept. El și ceilalți ofițeri călare flancau infanteria care venise în ajutorul nostru. Bergun ne ceru politicos să urcăm în trăsură și îi explică vizitiului cum să ajungă la Paris.

Trăsura era înconjurată de o formație de o sută de oameni. În fața, în spatele și pe cele două laturi ale trăsurii mergeau câte cinci oameni cu lănci în mâini. Pe fereastră vedeam o mare de lame de oțel sclipind și mișcându-se în ritmul marșului cântat în dialectul german din Elveția.

Timp de vreun sfert de ceas ne-am mișcat cu viteza melcului. Am căzut într-o moțăială agitată, din care m-a smuls pocnetul unei archebuze. Unul dintre caii de la trăsură se cabră; înjurăturile oamenilor de pe capră fură acoperite de strigătele căpitanului Bergun. Când răsună o altă archebuză, luminile torțelor măturară întunericul din jur. Glonțul lovi ușa trăsurii, făcând-o pe Margot să-i adăpostească regelui înnebunit de spaimă capul în poala ei.

Afară, un lăncier cu obraji rotunzi se împletici și lovi roata cu umărul; glonțul îi zburase un obraz și buza de sus. Căzu și fu călcat în picioare de cei ce se grăbeau să acopere breșa.

Din întuneric se auzi strigătul de luptă: *Monjoie!*

Margot își făcea cruce după cruce; Carol se văita cu capul în poala ei. Eu și cu Eduard ne uitam cum joacă lumina torțelor pe spinările lăncierilor când coborâră toți deodată armele. Se auzi un nou foc de archebuză; vizitiul se prăbuși la pământ, iar caii începură să necheze. Trăsura se înclină pe spate și umerii mi se loviră de peretele ei; Margot căzu peste mine. Carol și Eduard căzură și ei unul peste altul, încâlcindu-se unul în brațele și picioarele celuilalt, până când trăsura se îndreptă singură, cu o zguduitură.

M-am întins până la fereastră și m-am uitat la lăncile care se agitau. Răniții țipau: mai căzu un elvețian, iar eu am început să mă gândesc cum să-i conving pe rebeli să-mi cruțe copiii.

Un plumb îmi trecu pe lângă ureche și Eduard începu să scâncească. Își duse o mână la umăr și o luă de-acolo plină de sânge. M-am ridicat, vrând să-l apăr cu trupul meu, dar el m-a prins de braț și m-a îmbrâncit pe banchetă.

— Pentru numele lui Dumnezeu, *maman*, stai jos până nu-ți zboară ăștia capul!

Elvețienii strânseseră din nou rândurile în jurul nostru. Un ofițer își lăsă calul și luă hățurile trăsurii. Am mai mers o bucată scurtă de drum, apoi ne-am oprit din nou. Căpitanul Bergun veni lângă noi. Aplecându-se în șa, ne informă:

— A fost un grup de iscoade hughenote; doi au scăpat și o să le dezvăluie capilor lor unde suntem. Nu putem continua în ritmul ăsta. O să trimită călăreți cu archebuze.

Se uită atent la Eduard, care stătea în spatele meu:

— *Monsieur le Duc*, sunteți rănit!

— E numai o zgârietură, făcu Eduard.

Am scos capul pe fereastră:

— Cât de departe suntem de Paris, domnule căpitan?

— Cam la un ceas de mers, dacă ne mișcăm repede, răspunse el. O să vă însoțim eu și cu ofițerii mei călare, deși nu vă putem proteja la fel de bine ca lăncierii.

— Mulțumesc, am zis eu. Spuneți-i vizitiului să nu cruțe caii.

Mergeam atât de repede, că trăsura se zgâlțâia fără milă, obligându-ne să ne agățăm disperați de banchete.

Din cauza efortului de a se ține pe loc, lui Carol i se tăiase răsuflarea și era îngrozitor de palid, dar nu mai puțin furios:

— Să-i ia naiba pe toți hughenoții de pe lumea asta! icni el. Trebuie să-i vânăm până la ultimul… Iar eu am să-l sfâșii în bucăți cu mâinile mele pe nenorocitul care-a ordonat atacul ăsta!

Eu și cu Eduard am păstrat o tăcere mohorâtă de-a lungul întregii călătorii. Îmi țineam mâna pe rana lui și-mi nutream ura care începea să mă cuprindă. Înainte de noaptea asta îmi dedicasem viața menținerii păcii cu orice preț, dar atacul asupra lui Anjou și a regelui era un lucru de neiertat. Mi-am ațintit privirea dincolo de Carol și Margot, spre viitor, și am văzut războiul apropiindu-se implacabil.

Am ajuns la Luvru după trei sferturi de oră, cu un ceas înainte de răsărit. Montmorency ne aștepta: îi trimisesem un mesaj în care-i spuneam că e nevoie de el ca să conducă o armată. Când l-am văzut pe alee împreună cu doctorul Paré – cu barba albă, dar încă hotărât și în putere –, m-am simțit recunoscătoare. Nu murisem niciodată de dragul lui Montmorency, nici el de-al meu, dar câștigase multe bătălii pentru soțul meu.

Bătrânul soldat și doctorul se speriară văzând sânge pe mâneca lui Eduard și nu se lăsară ușor convinși că nu e rănit serios. Când doctorul se îndreptă spre intrare împreună cu fiii mei, i-am luat lui Montmorency mâinile uriașe într-ale mele.

— Ați avut dreptate, domnule, iar eu m-am înșelat. Rebelii erau gata să-i omoare pe rege și pe Anjou. Dacă aflu cine se află în spatele atacului…

— Prințul de Condé, răspunse el pe loc. Spionii mei mi-au spus că nepotul meu – adică amiralul Coligny, un nume pe care-l rostea cu mare rușine – n-a fost de acord și nu l-a ajutat.

— Dar Condé e un trădător și n-am să mă las până n-are să aibă parte de sfârșitul pe care-l merită trădătorii.

În noaptea aceea nici n-am intrat în dormitorul meu; i-am convocat pe toți generalii și consilierii. Iscoadele lui Montmorency aflaseră că armata lui Condé se îndrepta spre Paris, venind dinspre nord-est.

În următoarea lună am adunat o armată de șaisprezece de mii de oameni. Trupele lui Condé își așezaseră tabăra pe malurile Senei, chiar lângă zidurile cetății, tăindu-ne efectiv posibilitățile de aprovizionare.

Mi-am înăbușit ura și i-am trimis lui Condé emisari – pe care i-a trimis înapoi cu mesajul că poporul Franței „se săturase să plătească biruri ca să înlesnească stilul de viață extravagant al străinilor, în special al italienilor“.

Bătălia pentru Paris începu într-o zi cenușie de noiembrie. În curtea Palatului Luvru, Montmorency și comandanții săi călare îi dădură regelui salutul înainte de a pleca la luptă. Carol cel nestăpânit, nerăbdător să verse sânge, alergă la unul din caii înșeuați, dar Montmorency se grăbi să apuce frâul.

— Maiestate, spuse el, persoana voastră ne este prea scumpă, iar hughenoții și-au demonstrat dorința de a vă captura. Nu ne îngreunați misiunea: am avea nevoie de cel puțin zece mii de oameni în plus ca să vă protejăm așa cum se cuvine.

Unei asemenea logici nici măcar Carol nu i se putea opune. Noi, cei din familia regală, am rămas în palat; niciodată nu mai fusesem până atunci așa de mulțumită de zidurile lui întărite și de porțile de fier. Am urcat pe acoperiș și m-am uitat spre nord-est, deși clădirile mă împiedicau să văd câmpul de luptă. Eduard – care nici nu mai lua în seamă scobitura din umăr – mă găsi curând; am rămas împreună să privim, în timp ce deasupra capetelor noastre se adunau nori de furtună, mânați de vânturi reci.

Lupta începu la ora trei după-amiază. De Condé adunase zece mii de oameni, iar noi șaisprezece mii; victoria noastră părea sigură. O oră mai târziu, iscoadele aduseră vestea că rebelii suferiseră pierderi serioase; după încă o oră aflarăm că și noi aveam aceleași pierderi. Starea mea de spirit se întuneca odată cu norii care acoperiseră soarele.

A treia oră aduse o ploaie rece și un mesager ud până la piele.

— Conetabilul Montmorency se află la poarta de vest!

Am încruntat nedumerită din sprâncene: eram atât de copleșiți, încât Montmorency își abandonase soldații? Am alergat la poartă, unde am găsit un călăreț sfârșit de puteri, trăgând prin ploaie o targă.

De targă era legat Montmorency, pătura de sub el era plină de sânge, dar nu se vedea nici o rană. Îi scoseseră coiful, și părul alb i se lipise de țeastă. Ploaia se întețise și m-am aplecat peste el ca să-l apăr.

— Montmorency, l-am strigat eu. Dragă conetabile…

Mi-am pus mâna pe mâna lui murdară, iar el clipi.

— *Madame la Reine*, v-am dezamăgit, vorbi el răgușit.

— Nu, domnule conetabil, n-ați auzit? l-am contrazis eu forțându-mă să zâmbesc fericită. Trupele noastre sunt victorioase! Ați pus dușmanul pe fugă; ați salvat Franța.

— E adevărat? șopti el.

— Da, i-am răspuns, da!

Auzind acestea, scoase un oftat adânc și închise ochii. Eduard, care venise după mine, striga deja după doctorul Paré. L-am luat pe bătrân de mână, iar ceilalți duseră targa înăuntru și-l întinseră pe patul meu.

A murit a doua zi, fără să-și recapete cunoștința. L-am înmormântat lângă Henric, regele pe care-l iubise atât de mult.

Treizeci şi cinci

În două zile, armata noastră îl forță pe Condé să se retragă. Forțele rebele se îndreptară spre sud-vest și se întâlniră cu cele ale nepotului eretic al lui Montmorency, amiralul Coligny. Spionii noștri ne informară că hughenoții angajau mercenari germani ca să-și sporească rândurile.

Nu aveam altă soluție decât să angajăm și noi mercenari. Dar mă confruntam cu o dilemă și mai gravă: moartea lui Montmorency lăsase un mare gol – poziția de locotenent-general, conducător al armatei Franței – și nici unul dintre candidați nu se bucura de încrederea mea deplină.

Într-o seară, după ce-mi petrecusem toată ziua cu consilierii, Eduard veni la ușa dormitorului meu.

— Fă-mă pe mine locotenent-general, îmi spuse el.

Am râs. Avea numai șaisprezece ani și acum era îmbrăcat într-o tunică roșie, cu un guler plisat, de dantelă ecru, fină ca pânza de păianjen. Mi-l imaginam plin de noroi, pe câmpul de luptă, și mi se părea ridicol.

— Ești nebun, am spus.

Dar Eduard era foarte serios.

— Nu sunt nebun. Uită-te la mine, uită-te la Carol – suntem răsfățați și cocoloșiți, trăim în lux, în timp ce poporul duce greul războiului. Și îi mai cerem să moară pentru noi. Carol, cu firea lui

imposibilă, nu e tocmai genul care să inspire loialitate, iar eu îmi pierd vremea duelându-mă și făcând-o pe filfizonul. Lasă-mă să dau poporului un Valois pentru care să merite să lupte, *maman*, care să le inspire devotament. Am să-mi las baltă hainele frumoase și-am s-o fac pe soldatul eroic. Nu mi-e frică de luptă. Și-am să-ți câștig războiul ăsta.

I-am răspuns categoric:

— N-ai experiență militară. Nu poți să conduci o armată.

— E adevărat. Dar dacă-mi dai pe cineva experimentat drept aghiotant, am să ascult de el, cum a ascultat tata de Montmorency.

— Și unde să găsesc un asemenea om?

— Mareșalul Tavannes, răspunse el fără ezitare.

Am ridicat din sprâncene, impresionată de alegerea lui Eduard. Un om de o loialitate indiscutabilă, Tavannes își începuse cariera ca paj al bătrânului rege Francisc, apărându-și stăpânul la Pavia, chiar și când soldații spanioli i-au încercuit și i-au luat prizonieri. Apoi Tavannes trecuse în slujba lui Henric și avusese un rol însemnat în victoria de la Calais. Deși se apropia de șaptezeci de ani și nu mai vedea cu un ochi, își păstrase neatinsă inteligența ascuțită.

Dar gândul de a-mi trimite copilul iubit la război stârni în mine o veche și cunoscută spaimă. Eduard îmi citi gândurile dintr-o ochire.

— Fă-mă locotenent-general și-ți fac o promisiune solemnă, îmi spuse el vesel.

— Ce anume? am întrebat cu prudență.

— Că n-am să mor.

Scuipă în palmă și mi-o întinse.

Încet, fără nici o tragere de inimă, am scuipat și eu în palmă și mi-am lipit-o de-a lui.

Trecură câteva luni, timp în care Eduard se instrui în arta războiului. În ziua în care a plecat pe front l-am sărutat de drum bun cu un zâmbet curajos, dar după aceea am fugit în dormitorul meu și-am dat drumul unui șuvoi de lacrimi.

Timp de mai bine de un an se dădură lupte crâncene. Scrisorile lui Eduard, foarte optimiste, nu-mi risipeau spaima de-a dreptul materială; de atâta încordare, mă simțeam epuizată și bolnavă.

Într-o după-amiază de luni stăteam cu cardinalul de Lorena și cu alți membri ai Consiliului de Război și discutam confruntarea care

urma să aibă loc: hughenoții se adunau lângă orașul Jarnac, iar fiul meu și mareșalul Tavannes, în fruntea a zece mii de oameni, mergeau să-i intercepteze. Lupta avea să înceapă peste vreo două zile. Capul și gâtul îmi zvâcneau atât de tare, că urmăream cu mare greutate spusele consilierilor.

Tocmai ascultam una dintre tiradele cardinalului împotriva ereticilor hughenoți – închizând din când în când ochii, care mă ardeau și care nu suportau lumina –, când în ușă apăru doamna Gondi și mă anunță că Alava, ambasadorul Spaniei, dorește să-mi vorbească între patru ochi. Nu aveam încredere în ginerele meu, Filip, și nici în ambasadorul său, așa că i-am trimis lui Alava un mesaj tăios: dacă dorește să vorbească cu mine, trebuie s-o facă în prezența membrilor Consiliului.

După scurtă vreme, Alava – un bărbat scund și rotofei, cu degetele ca niște cârnați – intră ținând în mâna dolofană o scrisoare. De la fiica mea Elisabeta, m-am gândit eu bucuroasă, dar apoi am văzut privirea tristă a ambasadorului.

— *Madame la Reine*, iertați-mă că vă aduc o veste atât de groaznică.

Am sărit în picioare și m-am uitat la scrisoarea din mâna lui, pe care am văzut scrisul lui Filip.

— Îmi pare atât de rău, Maiestate, atât de rău… adăugă Alava.

Începu să-mi spună o poveste oribilă despre o tânără care născuse o fetiță moartă și pierduse atât de mult sânge după aceea, că se făcuse albă ca varul și murise.

Am uitat de ambasador și de membrii Consiliului, care amuțiseră. Nu mai vedeam decât infernala scrisoare, scrisă într-o limbă străină, cu caligrafia viguroasă a regelui; am ocolit masa și am smuls-o din mâna lui Alava.

N-am deschis-o. Am strâns-o la piept, unde aveam perla, ca și cum ar fi fost Elisabeta însăși, și-am căzut în genunchi, gemând.

Nu-mi amintesc când am leșinat; îmi amintesc doar că mă uitam țintă în tavan, întinsă pe patul din dormitorul meu, și auzeam șoaptele depărtate și incomprehensibile ale doamnei Gondi. Trupul și sentimentele mi se topeau și mi se amestecau toate într-o singură suferință ucigătoare.

Durerea și febra mă aduseseră la delir: mă străduiam zadarnic să-mi stăpânesc clănțănitul dinților. Vocile lui Margot și Carol pluteau pe deasupra patului, dar n-aveam putere să le înțeleg cuvintele.

Umbrele de pe tavan se mișcau și se amestecau, luând forme de soldați, de săbii, de tunuri; șoaptele femeilor aveau cadența strigătelor de luptă. Timp de ceasuri întregi mi-au trecut prin fața ochilor oameni care se măcelăreau între ei, armate învinse și victorioase, sânge care se vărsa și se închega și se preschimba în cenușă.

Când m-am trezit, în sfârșit, la căpătâiul meu ședea Margot; alături, trântită într-un fotoliu, sforăia doamna Gondi.

— *Maman!* Slavă Domnului că ți-ai venit în simțiri! se bucură Margot, luându-mi mâna.

— S-a făcut dimineață? am șoptit eu.

— Au trecut cinci zile, *maman*. Am crezut c-o să mori, dar febra a trecut. Doctorul Paré spune că acum o să-ți revii repede.

— Cinci zile! Cum e cu bătălia de la Jarnac?

Chipul ei căpătă o expresie ciudată:

— Vorbeai în somn, *maman*. Vedeai o luptă grea, în care mureau oameni. Deodată, ai strigat: „Uite! prințul de Condé a căzut – și l-au ucis!“ Și pe urmă ai spus: „Doamne, nu! A căzut Eduard …“ Și pe urmă: „Uite! S-a ridicat în picioare! Uite, fiul meu a învins! Dușmanul fuge!“

Am prins-o de braț:

— Lasă naibii visele mele! Ce vești sunt de la Jarnac? A avut loc lupta?

Margot se holbă la mine:

— E exact cum ai spus, *maman*. Prințul de Condé e mort și Eduard a învins.

În ciuda morții comandantului lor, hughenoții refuzară să capituleze. Celălalt conducător, Gaspard de Coligny, își duse adepții în sud, în regatul Navarrei, unde fură primiți de Jeanne și de fiul ei, Henric, care era și el bărbat de-acum. Navarra era grozav de chipeș și de iubit; hughenoții îl priveau ca pe înlocuitorul unchiului său, prințul de Condé.

Odată cu moartea lui de Condé, dorința mea de răzbunare se stinsese: el, și nu Coligny, ordonase atacul de la Meaux; Coligny îmi

scrisese că el și adepții lui denunță atacul asupra regelui și că nu vor decât să-și practice liniștiți religia.

Trecu o jumătate de an. În august, iubitul meu Eduard se întoarse victorios de la război. M-am urcat pe acoperișul fierbinte al palatului, care strălucea sub soarele sfârșitului de vară, și, când am văzut primele grupuri de soldați mărșăluind pe străzi, am alergat la poarta palatului.

Neras și fără bijuterii, Eduard călărea cu grație masculină în fruntea oștenilor săi. Se lățise în umeri și avea chipul ars de soare; privirea i se înăsprise de la câtă moarte văzuse. Dar când mă zări, îmi zâmbi la fel de vesel. Descălecă și alergă spre mine, iar eu spre el.

— Nu mi-am uitat promisiunea, *maman*, au fost primele lui cuvinte.

Ne-am strâns în brațe; am tras în piept mirosul lui de soare și de sudoare veche.

— Vai, ce puți! i-am spus râzând.

În seara următoare am dat la Montceaux o recepție în onoarea lui. Toate ungherele sălii de bal a castelului străluceau de bijuteriile bărbaților și femeilor; trei fântâni de șampanie erau menite să le potolească setea. Am angajat cântăreți, instrumentiști, dansatori și o sută de fete nubile costumate ca niște zâne. Ca să nu stârnesc gelozia lui Carol, i-am pregătit o intrare magnifică, anunțată de heralzi și goarne; a fost ovaționat ca „marele învingător, care a adus pacea în Franța" de către un bine-cunoscut poet, care apoi a declamat o odă din care reieșea că tot prezentul nostru măreț se datorează înțelepciunii regelui.

Carol asculta oftând cu un fals dezgust. Când poetul încheie, îi spuse batjocoritor:

— Ține-ți vorbele astea frumoase pentru frate-meu.

La scurtă vreme, heralzii îl anunțară pe *Monsieur le Duc*, locotenentul-general al Franței. Eduard își făcu apariția. Nu mai era soldatul trudit, ci un curtean desăvârșit, îmbrăcat în catifea albastră împodobită cu dantelă. Avea părul ondulat cu grijă și cârlionții mari erau pieptănați pe spate, lăsând la vedere ciorchinii de diamante pe care-i purta în urechi.

Când îl văzu, Margot – ea însăși o bijuterie, într-o rochie albastră de nuanța safirului – oftă visătoare și alergă să-l îmbrățișeze. Cât fusese

plecat la război, Margot îi scrisese fratelui ei aproape zilnic; prin intermediul corespondenței deveniseră mai apropiați ca niciodată.

În timp ce Margot vorbea entuziasmată cu Eduard, de noi se apropiară ca să-și prezinte omagiile cardinalul de Lorena și tânărul său nepot, Henri. Mă uitam la ei, dar nu reușeam să aud ce spun din cauza clipocitului fântânilor.

La douăzeci de ani, Henri, duce de Guise, avea încrederea în sine a unui om obișnuit cu puterea. Nu era frumos: barbișonul îi sublinia bărbia ascuțită; în ochii mici i se citea aceeași ambiție pe care o văzusem la tatăl său. Totuși, de Guise era foarte spiritual și Margot îl asculta chicotind și ascunzându-și în spatele evantaiului zâmbetul nervos. De două ori de Guise se aplecă și-i sărută mâna, păstrând-o apoi în mâna lui, ca și cum i-ar fi venit greu să-i dea drumul. Uneori, când de Guise se apleca îndeajuns de mult încât s-o poată săruta, Margot, cu fața roșie ca focul, își lua fratele de braț, căutându-i involuntar protecția.

Carol se apropie de mine și-mi spuse furios:

— Dacă se mai apropie cu un pas de ea, îl trântesc de pământ.

I-am răspuns pe un ton vesel:

— Cred că îi face curte, Sire, și dacă-i pe-așa, am să vă ajut și eu să-l trântiți de pământ.

— Nu de Guise! Eduard! fornăi el. Uite cum se gudură pe lângă ea.

Am plescăit exasperată din limbă:

— Carol, pentru numele lui Dumnezeu, i-a fost dor de sora lui pentru că a fost atâta vreme plecat! Cât despre ducele de Guise, trebuie să înțelegi că sora ta a ajuns la vârsta măritișului; am în vedere câteva partide pentru ea. Și pentru tine.

— Sunt și așa destul de nenorocit, *maman*, oftă Carol din rărunchi.

— Trebuie să te gândești la tron, i-am spus. Trebuie să ai moștenitori.

Se uită încruntat la fratele lui, care râdea cu Margot și cu tânărul duce.

— Lasă-l *pe el* să-ți facă moștenitori, mai spuse regele și-mi întoarse spatele.

M-am întors și eu spre Eduard. Lângă el veniseră doi tineri, Robert-Louis și Lignerolles, amândoi incluși recent în suita ducelui de Anjou. La vederea lui Lignerolles, ochii lui Margot sclipiră pofticioși. Era complet ras, ceea ce-i punea în valoare pomeții înalți, tenul fără

cusur și bărbia despicată. Făcu în fața lui Margot și Eduard o reverență la fel de sobră și elegantă ca îmbrăcămintea lui.

Nu se putea spune același lucru despre Robert-Louis, al cărui păr blond era aproape alb. Avea nasul mic și borcănat și buzele groase. Purta o tunică albă de satin și o mantie de catifea roz. Se înclină scurt și superficial și, înșfăcându-l pe Anjou de braț, îi spuse o glumă care-l făcu pe cardinalul de Lorena să ridice dezaprobator din sprâncenele-i sure. Dar Eduard râse și-l bătu pe Robert-Louis pe spate. Acesta le zâmbi celorlalți cu îngâmfare.

După mai multe ceasuri l-am întâlnit pe Eduard singur, lângă una dintre fântâni. Când m-am apropiat discret de el, m-a izbit un parfum puternic de flori de portocal.

— Slavă Domnului că miroși mai bine, l-am tachinat eu.

Îmi zâmbi, privindu-i pe Carol și Margot cum se plimbau braț la braț prin sală.

— S-ar părea că sora mea nu-și vede capul de treabă zilele astea.

— Carol spune că nu vrea să se însoare, i-am spus eu încet. Spune că pentru moștenitori trebuie să mă bazez pe tine.

M-am oprit o clipă, apoi am adăugat:

— M-am tot gândit la o soție potrivită pentru tine. I-am scris Elisabetei a Angliei și mi-a răspuns că este interesată.

— Vaca aia? făcu el, trezit brusc din reverie. Dacă vrei moștenitori, găsește-mi o nevastă mai bună decât babornița aia cheală și șchioapă.

— Eduard, l-am dojenit eu, ai fi regele Angliei.

— *Maman*, oftă el, aș face orice pentru tine și pentru Franța… în afară de asta.

— Dacă nu Elisabeta, atunci cine? m-am încruntat eu.

— Nimeni, răspunse el scurt și se întoarse spre de Guise și spre Lignerolles, care se gudurau acum amândoi pe lângă Margot.

Am considerat refuzul lui Eduard drept o obrăznicie și mi-am propus să vorbesc din nou cu el în seara aceea, dar oaspeții mă întrerupeau de fiecare dată. Se făcuse târziu, dar mai rămăseseră mulți petrecăreți, printre care și Eduard. Am rămas și eu, căci voiam să-l fac să mă asculte.

Victoria de la Jarnac ne dăduse în sfârșit ocazia unor negocieri fructuoase cu hughenoții. Eram foarte bucuroasă de destinderea survenită, crezând că războiul se terminase cu adevărat.

Și totuși, cu o noapte înainte avusesem un vis plin de țipete de oameni nevinovați. M-am trezit îngrozită și tot restul nopții am stat și m-am gândit cum aș putea să evit alte înfruntări între hughenoți și catolici.

Soluția mi-o dăduse bunul-simț: căsătoria fiicei mele Elisabeta cu Filip al Spaniei pusese capăt unui război care dura de două generații. Căsătoriile politice aveau adesea menirea de a transforma dușmanii în prieteni. Dar Carol, cu felul lui arogant de-a fi, era în stare să insulte sau chiar să lovească o soție protestantă. Eduard avea suplețea mentală să curteze și să câștige o asemenea femeie. Iar Elisabeta a Angliei îmi părea singura candidată demnă de el.

Eu și cu Henric ne căsătoriserăm când aveam numai cincisprezece ani. Carol avea acum douăzeci, iar Eduard aproape nouăsprezece. Ca mamă și regină avusesem destulă răbdare, dar nu mai puteam aștepta.

Am ieșit să mă plimb pe terasă. Dedesubt, curtea era plină de licurici și de sutele de lămpi așezate în labirintul de merișor; apa care țâșnea din fântână scânteia sub razele lunii. Am închis ochii și m-am gândit la bărbatul meu – ce frumos mi se păruse, acolo, lângă aceeași fântână, când se întorsese din primul lui război.

Un foșnet mă făcu să deschid ochii. În fața unui gard scund, două siluete masculine se îndreptau una către alta pe furiș. Degetele li se atinseră și unul dintre ei îl îmbrățișă strâns pe celălalt. Fețele li se uniră într-un sărut lung. Bărbatul mai scund se desfăcu din îmbrățișare și începu să șoptească ceva – prea încet ca să-l pot auzi, dar din cadența cuvintelor se puteau ghici rușinea și regretul.

Celălalt îl ascultă, apoi vorbi la rândul lui, încet, calm, trist. Apoi tăcu și amândoi rămaseră nemișcați ca niște statui – pentru ca în următoarea secundă să se repeadă unul la altul.

Bărbatul mai înalt își duse tovarășul lângă un gard scund și-l răsuci, astfel încât amândoi erau întorși în aceeași direcție. Cel mai scurt se uită peste umăr, vrând să protesteze, dar, când iubitul său îl atinse, se aplecă în față și își lipi umerii de gardul tuns; pălăria i se rostogoli în iarbă.

Cel mai înalt trecu în spatele lui și începu să-și facă de lucru cu hainele. Cu un zvâcnet de șale, cele două umbre se contopiră într-o singură siluetă cu mai multe membre. Bărbatul aplecat scoase un strigăt ascuțit, senzual, de durere; partenerul său îi astupă gura cu mâna. Apoi cel scund se prinse cu mâinile de gard, iar cel înalt îl încălecă.

Ar fi fost cazul să-i las în voia pasiunii lor, dar, sincer, eram curioasă. Văzut din exterior, actul lor nu era cu nimic diferit de cel dintre un bărbat și o femeie. Ritmul era același: trap, apoi galop mic, apoi galop întins. La sfârșit, călărețul își înfipse degetele în șalele celuilalt, se smuci înapoi, și, cu fața ridicată spre lună, dădu drumul unui geamăt răgușit. Apoi păși împleticit în spate, în timp ce amantul lui se îndreptă de șale și-și acoperi fața cu mâinile.

Celălalt îl luă în brațe și-i vorbi cu tandrețe, până ce se calmă. Se despărțiră cu un sărut și porniră brusc spre intrare.

La apropierea bărbatului mai scund m-am tras în umbră. Torțele de la intrare îi luminară fața – o față frumoasă, netedă, complet rasă, cu bărbia despicată. Lignerolles își netezi părul negru, își dădu seama că-și uitase pălăria și fugi înapoi spre gard să și-o ia.

Cel mai înalt își continuă drumul. Când trecu pe lângă torțe i-am văzut destul de clar fața, cu nasul lung și drept și cu ochii negri care-i străluceau la fel de tare ca diamantele din urechi.

Eduard, lumina ochilor mei. Nu eram scandalizată, ci doar tristă la gândul că, probabil, Casa Regală de Valois era în primejdie să se stingă.

Cu câteva ceasuri înainte de răsărit, un urlet gutural mă făcu să sar din pat. Doamna Gondi îl auzi și ea și ieși în fugă din cămăruța ei. Strigătul se repetă, mai aproape, și curând am recunoscut vocea regelui.

— Javră! Curvo! Cum ai putut să mă trădezi?

Se auzi o bufnitură urmată de niște țipete incoerente de femeie. Am deschis ușa anticamerei și l-am văzut pe coridor, îmbrăcat în ciorapi de mătase și o cămașă de corp. O ținea strâns de braț pe Margot și, când am deschis ușa mai larg, a îmbrâncit-o spre mine:

— Du-te la mama, curvo! țipă el. Spune-i cum ne-ai făcut de rușine!

Margot căzu în genunchi și mă prinse de mâini. Purta doar cămașa de noapte de bumbac și părul îi cădea în valuri pe spate.

— A înnebunit de tot, *maman*! Ajutor!

I-am netezit o buclă rebelă de pe obraz și am observat că avea cămașa ruptă la umăr. Dedesubt, pielea roșie și umflată purta urmele dinților fiului meu.

— Ai rănit-o! m-am încruntat eu la Carol.

— Spune-i de ce! îi porunci el lui Margot și, cum ea nu scotea o vorbă, o lovi peste ceafă. *Spune-i de ce!*

Fata scoase un țipăt.

— *Oprește-te!* am strigat eu la Carol, ridicând mâna.

Margot plângea disperată, cu fața în mâini:

— Mă spionează, *maman*. Mă pândește când sunt în pat!

— Fiindcă ești o curvă! urlă regele. Fiindcă în patul tău era un bărbat care te futea!

O prinse de părul de la ceafă și-i trase capul pe spate, dezvelindu-i gâtul. Cu iuțeala fulgerului, scoase de la brâu un obiect subțire și sclipitor. În ochi i se aprinse aceeași scânteie inumană pe care i-o văzusem la vânătoare, când măruntaiele iepurelui îi atârnau în dinți. Agită pumnalul la nici o palmă de pielea fină a lui Margot.

— Nu înțelegi… O iubesc. Adică o iubeam… Până când m-a trădat! E prima dată când ai ținut o pulă între picioare, surioară? A durut? Sau te-ai desfătat cu ea, ca o curvă? Spune adevărul! Era Henri de Guise, nu-i așa?

— Nu era nimeni, hohoti Margot.

Carol ridică pumnalul; am acoperit-o pe Margot cu trupul meu și l-am lovit peste braț. Pumnalul căzu zăngănind pe podeaua de marmură și alunecă spre ușă. Atunci o înșfăcă din nou de păr, răsucindu-i-l și smucind-o pe spate; Margot se lovi cu capul de podea și țipă. Carol ridică șuvița lungă și groasă de păr în pumn, ca pe un trofeu.

Fata duse mâna la ceafă; o luă de acolo plină de sânge. Am încercat să-l împing pe fratele ei de lângă ea.

Iute ca o năpârcă, regele mă pocni în falcă de mă ameți. Am căzut, lovindu-mă cu capul de podea. O clipă n-am mai putut să respir sau să mă mișc, dar auzeam tusea răgușită și nestăpânită a cuiva.

M-am ridicat în șezut. Margot se ținea cu amândouă mâinile de ceafa care-i sângera; Carol se îndrepta clătinându-se spre pumnal, frânt de șale și scuipând o flegmă cu firișoare de sânge.

M-am repezit împleticindu-mă spre fiul meu, însă el ajunse primul la pumnal și, când se aplecă să-l ridice, îmi aruncă o privire triumfătoare.

Dar în clipa în care degetele îi atinseră mânerul, o cizmă îi țintui încheietura mâinii de podea. M-am uitat în sus: era Eduard, îmbrăcat încă în hainele de la recepție.

— *Maman*, Margot… Doamne, v-a rănit!

Văzu pe podea șuvița groasă și neagră de păr, cu unul din capete năclăit de sânge, și se cutremură de parcă ar fi fost al lui.

— Am prins-o cu un bărbat în pat! strigă Carol. Se futea cu el, sunt sigur!

Începu din nou să tușească.

Eduard văzu pumnalul și în ochi i se aprinse groaza:

— Voiai să le omori…

— Dă-te de pe mâna mea! țipă Carol hârâit. Sunt regele tău și-ți poruncesc!

Eduard își înfrână brusc furia.

— Am să ridic piciorul când ai să dai tu drumul pumnalului.

— Dar era un bărbat în patul lui Margot! De Guise, știu că era de Guise! Ia-ți odată piciorul!

Eduard își încrucișă hotărât brațele pe piept și nu se mișcă până când Carol nu desfăcu încet degetele, dând drumul pumnalului.

Eduard se aplecă și luă arma, apoi ridică piciorul; Carol se așeză pe podea.

— Ai să plătești cu viața, mârâi el.

M-am dus repede și i-am pus lui Margot o batistă pe rană; părul și umerii îi erau plini de sânge, dar nu mai tremura. Spuse pe un ton provocator:

— Nu era nici un bărbat în camera mea!

— N-ai decât să minți cât poftești, dar eu știu ce-am văzut, insistă Carol.

— Ce ai văzut? întrebă Eduard încet.

— Pe Margot în cămașă de noapte. Și lângă ea, un bărbat dezbrăcat care se strecura pe fereastră.

— Nu l-ai văzut la față? l-am întrebat eu. De unde știi că era de Guise?

Carol se enervă, apoi bătu în retragere:

— Păi… *Maman*, ai văzut cum flirta cu ea aseară!

— Și nu te-ai uitat pe geam să vezi încotro a luat-o? se băgă și Eduard. Sau erai prea ocupat să tragi concluzii pripite?

— M-a împiedicat Margot să văd cine era, pufni Carol indignat.

— Carol, i-am explicat eu, dacă de Guise ar viola o prințesă de sânge regal, l-ar costa capul. Oricât de nebun ar fi după Margot, n-ar fi așa de prost.

— Pentru numele lui Dumnezeu, adăugă Margot iritată, nu pot să-l sufăr pe omul ăla!

— N-ai decât să minți cât poftești, rosti regele printre dinți. Descopăr eu curând adevărul. Cât despre tine… adăugă el aruncându-i lui Eduard o privire feroce, martor mi-e Dumnezeu că, într-o bună zi, am să te omor.

După care ne întoarse spatele și se îndepărtă cu pași mari.

Am oftat, sfârșită de puteri. Crezând că mă uit în urma fratelui lor, Margot și Eduard schimbară o privire: ea, recunoscătoare, el, mângâietor.

Înainte ca ochii lor să oglindească sentimente fraterne, timp de o clipă fețele lor părură ale unor complotiști precauți.

Treizeci şi şase

Mi-am spus că n-am dreptate să-i bănuiesc pe Eduard și Margot de vreun complot. Doamnele de onoare ale lui Margot au afirmat categoric că nu se întâmplase nimic în dormitorul ei, dar privirea aceea complice mă obseda: nu puteam risca o sarcină a lui Margot și, mai mult, nu puteam risca s-o mărit cu un antihughenot radical precum de Guise.

Pentru binele fiicei mele și pentru o Franță unită exista o singură soluție, limpede ca lumina zilei. După groaznicul incident cu Carol, i-am scris o scrisoare prietenei mele Jeanne, regina Navarrei.

De ce trebuie să ne dușmănim? Te rog, vino să ne vezi, ești ruda noastră apropiată și știi că te iubim. Mă rog pentru bunăstarea și fericirea ta; te rog, răspunde-mi repede.

Răspunsul ei sosi peste șapte zile:

Noi suntem bine și atât de fericiți pe cât pot fi cei cărora li se tăgăduiește libertatea de a-l slăvi pe Dumnezeu. Henric este bărbat de-acum, la fel de viteaz pe câmpul de luptă ca tizul lui, soțul tău. Este cinstit și virtuos – trăsături care din păcate nu pot fi întâlnite la Curtea Franței – și devotat cauzei protestante. Vă trimite salutări și spune că speră să vă revadă într-o bună zi.

Dar mai spune că ziua aceea nu va veni înainte ca protestanții să aibă libertatea deplină de a-și practica religia.

I-am scris și lui Gaspard de Goligny, conducătorul hughenoților și nepotul bătrânului Montmorency. Refuzul lui Jeanne nu mă surprinsese, dar răspunsul lui Coligny m-a încântat:

Nu avem altă soluție decât să avem încredere unul în celălalt. Aș vrea să fiu eu primul care să dea o șansă bunei înțelegeri dintre noi, venind să-mi încredințez viața în mâinile voastre.

Sunt convins că v-ați format despre mine o părere bazată pe spusele altora; veți vedea că realitatea este complet diferită. Sunt nerăbdător să vă demonstrez că Maiestatea Sa nu are un supus mai devotat decât mine.

Amiralul Gaspard de Coligny sosi la Castelul Blois pe la jumătatea lui septembrie, când frunzele stejarilor și plopilor începeau să pălească, îmbrăcând văile într-o haină aurie. În dimineața aceea aveam febră. Încercasem de mai multe ori să mă ridic și să mă îmbrac, dar nu mă puteam ține pe picioare.

Eduard mă anunță printr-un mesager că și el se simte rău. Gândul că regele îl va întâmpina singur pe hughenot mă supăra rău de tot. În ajun, când aflase de vizita lui Coligny, regele făcuse o criză de isterie. I-am explicat că, atunci când prințul de Condé încercase să ne facă prizonieri, Gaspard de Coligny îl dezaprobase public. Dar regele nu se lăsa îmbunat.

Când Eduard m-a anunțat că e și el bolnav, am schimbat planul pe care-l întocmiserăm împreună cu atâta grijă. Lângă patul meu au fost aduse un șezlong și două fotolii, iar eu, clănțănind din dinți de febră, m-am băgat sub pături.

Eduard veni repede, îmbrăcat într-un halat de catifea mov-deschis și însoțit de un cățeluș cu zgardă de opal. Era atât de slăbit, că servitorii

îl duceau aproape pe brațe. Am stabilit împreună ce urma să spunem ca să-l reconciliem pe rege cu Coligny.

După câteva ore a fost anunțat amiralul, așa că l-am chemat pe rege. Carol trimise vorbă că nu vine, dar i-am răspuns că, dacă nu-l vrea pe Coligny sub acoperișul lui, ar trebui să fie îndeajuns de curajos încât să vină să-i spună personal.

Strategia mea a funcționat. Carol apăru la scurtă vreme, cu brațele încrucișate și cu o mutră îmbufnată. După ce se așeză în fotoliu, am cerut să fie introdus oaspetele.

Gaspard de Coligny intră. Era un bărbat scund, slab, dar cu oase groase și cu umeri puternici, de spadasin. Jumătatea de veac petrecută în slujba armelor lăsase urme pe figura-i plăcută. Părul deschis la culoare îi era tuns scurt; își pieptănase bine barbișonul, ca să arate mătăsos. Bijuterii nu purta; tunica lui neagră, ponosită, era mai potrivită pentru un preot de țară decât pentru un nobil, iar bereta pătrată era din țesătură de bumbac. Totuși, ținuta și atitudinea lui erau ale unui om care se așteaptă ca lumea întreagă să-i îndeplinească toate dorințele.

Prima sa mișcare mă impresionă: neluând în seamă mârâitul câinelui din brațele lui Eduard sau uitătura amenințătoare a regelui, Coligny se îndreptă spre acesta din urmă, căzu în genunchi și plecă fruntea, scoțându-și bereta și lăsând la vedere creștetul chel și ars de soare.

— Sire, spuse el, nu găsesc cuvinte să-mi exprim recunoștința pentru această invitație. Generozitatea, clemența și încrederea Voastră mă copleșesc. Vă mulțumesc pentru ocazia de a vă arăta că eu și toți cei de aceeași credință cu mine vă venerăm ca suveran al nostru.

Coligny își rosti frumosul discurs cu atâta aparentă sinceritate și umilință, că regele se înmuie: privirii încruntate îi luă locul o curiozitate șovăielnică.

— Bine ați venit la Blois, mormăi el și îi făcu nervos semn să se ridice.

Puternic și agil, Coligny se ridică fără să aibă nevoie să se sprijine în mâini. Genele blonde abia i se zăreau, dând privirii lui o aparență de franchețe. Am schimbat pe furiș o privire cu Eduard, împărtășindu-ne impresia favorabilă, dar și scepticismul.

Atenția amiralului era atât de concentrată pe Carol, că eu și Eduard puteam foarte bine să nici nu fim acolo.

— Sunt ferm încredinţat, Maiestate, că Dumnezeu v-a îndrumat să mă chemaţi aici, pentru ca pacea să se poată înstăpâni din nou în Franţa. Ca fost inamic, daţi-mi voie să vă felicit pentru priceperea militară a Maiestăţii Voastre. Aţi dovedit în repetate rânduri care dintre noi este un comandant mai bun.

— Nu mă luaţi de sus, domnule, spuse Carol cu un zâmbet vag. Ştiţi foarte bine că bătăliile le-a câştigat fratele meu.

— Da, admise Coligny, dar un rege înţelept se înconjoară de oameni de valoare. În ultimă instanţă, vi se datorează toate victoriile.

La aceste vorbe, expresia şi trupul lui Carol se relaxară. Făcu un gest spre Eduard:

— Domnule amiral, faceţi cunoştinţă cu fratele meu, ducele de Anjou.

Pentru prima oară Coligny păru să devină conştient de prezenţa lui Anjou. Căţeluşul din braţele lui Eduard îşi dezveli colţii, dar amiralul se făcu că nu observă. Făcu o plecăciune foarte adâncă şi, după ce se ridică, spuse:

— *Monsieur le Duc*, Maiestatea Sa a fost într-adevăr foarte inspirat să vă numească locotenent-general. E o plăcere să-l cunosc pe valorosul adversar care mi-a făcut atâta vreme viaţa grea.

În ciuda cuvintelor măgulitoare, dinspre Coligny emana o uşoară undă de dezaprobare, aşa cum stătea, drept, puternic şi sobru, şi se uita în jos la fiul meu – plin de bijuterii, îmbrăcat în catifea mov şi ţinând în braţe un căţeluş cu blană lucioasă.

Eduard nu arătă că ar fi simţit nuanţa critică din atitudinea amiralului; răspunse râzând:

— Aş putea să spun acelaşi lucru despre dumneavoastră, domnule amiral. Sunt bucuros că în sfârşit sunteţi de partea noastră.

— Şi iat-o pe iubita noastră mamă, mă prezentă regele.

Coligny se apropie de pat şi-mi sărută mâna, atingându-mi-o cu barba lui moale.

— *Madame la Reine*, spuse el solemn. Numai o mamă de excepţie putea să crească asemenea bărbaţi de excepţie. Să vă dea Domnul, Înălţimii Voastre şi ducelui, însănătoşire grabnică.

— Domnule amiral, i-am răspuns eu zâmbind, în ciuda febrei. Îmi pare bine că vă pot numi prieten. Sunt nerăbdătoare să stăm de vorbă, ca să vedem cum putem întări Tratatul de la Amboise.

Coligny se întoarse spre fiul meu cel mare:

— Sire, îmi doresc acest lucru din tot sufletul, dar asemenea negocieri e mai bine să se poarte doar între două persoane. Sunt nerăbdător să discut tratatul cu Maiestatea Voastră, ca de la bărbat la bărbat.

Eduard interveni insinuant:

— Fiind un suveran înțelept, fratele meu se sprijină pe sfaturile mamei. Contribuția ei a fost esențială în negocierea tratatului.

Coligny se întoarse din nou spre Carol:

— Dacă doriți să o desemnați pe mama Maiestății Voastre ca emisar, voi sta de vorbă cu ea. Spuneți-mi ce trebuie să fac.

Regele se lumină la față:

— Diseară o să luăm cina doar noi doi și o să discutăm despre tratat, spuse el bătând cu palma fotoliul de lângă el. Luați loc și gustați ceva.

Pocni din degete către o cameristă care se grăbi să umple o cupă cu vin.

— Mă simt onorat, Sire, răspunse amiralul, dar nu beau vin, de teamă să nu mă împiedice să-i servesc cum se cuvine pe Dumnezeu și pe rege.

Am remarcat aroganța pioasă din cuvintele lui Coligny, menite să lase impresia de umilință și onestitate, ceea ce mă făcu să n-am deloc încredere în el.

Bătrânul soldat se așeză lângă Carol, care îl prinse de braț și-i spuse pe un ton glumeț:

— Ei, acuma te-am prins, *mon père*, și n-o să-ți mai dăm drumul așa ușor!

Râse de propria glumă. Coligny râse și el, fără cea mai vagă urmă din neliniștea pe care asemenea cuvinte le-ar fi trezit într-un om mai puțin sigur pe sine. Am început să vorbim despre călătoria lui, despre frumusețea Văii Loarei, despre tânăra lui soție.

În primul sfert de ceas, Coligny deveni prieten la cataramă cu regele. Cei doi plecară împreună, Carol fiind nerăbdător să-i arate amiralului palatul. Eu și cu Eduard am rămas pe gânduri.

— O s-avem necazuri, murmură Eduard de îndată ce fu sigur că nu mai putea fi auzit.

— Cred că am făcut o greșeală teribilă cerându-i să vină încoace, i-am răspuns eu în șoaptă.

Când Eduard și cu mine ne-am făcut bine, am dat o recepție formală în onoarea lui Coligny, invitând trei sute de duci, cardinali și ambasadori. Carol era încântat de toată agitația creată.

Festivitățile începură cu puțin timp înaintea asfințitului. Masiva scară în spirală de la intrarea principală era împodobită cu ghirlande de brocart argintiu și de frunze aurii. În fața oaspeților care priveau de pe trepte apăru un grup de tinere drapate în mătase strävezie care fluturau evantaie înalte din pene. Fetele se adunară apoi în cerc, unind în centru vârfurile evantaielor. Când le coborâră, din mijlocul lor răsări Venus abia născută, stând pe o „scoică" mare din lemn vopsit.

Nimfele se împrăștiară în fugă. Venus interpretă un scurt dans, după care apăru Marte – Lignerolles al lui Eduard, îmbrăcat într-o togă albă și o mantie roșie – mânuind o sabie. Amenințător, Marte o urmări pe Venus cea înspăimântată. Când o prinse, ea îl sărută, preschimbându-l într-o creatură docilă. Perechea începu să se plimbe fericită, în aplauzele tuturor.

Recepția se mută înăuntru, unde, din tavan, atârnau fâșii de mătase diafană; din când în când, nimfele mișcau fâșiile, evocând valurile mării. Pe acest fundal oceanic fură anunțați regele și familia sa, urmați de oaspetele de onoare.

Coligny intră în sală; calmul lui era formidabil, dar înfățișarea mai puțin: purta o tunică nouă de mătase neagră, cu un guler alb, simplu, nu plisat, cum cerea moda. Era o strategie genială: printre atâtea mătăsuri lucioase, catifele și bijuterii, ținuta lui mohorâtă ieșea spectaculos în evidență. Îngenunche în fața tronului Maiestății Sale și, evitând mâna întinsă, îi sărută papucul.

Nu numai ostilii privitori catolici au fost impresionați; până și Carol era buimăcit de o asemenea manifestare de loialitate. Rânji cu gura până la urechi și, ridicându-l pe Coligny în picioare, îl sărută pe obraji.

— Suntem convins de buna-credință și de loialitatea amiralului Coligny, rosti Carol. Îl iubim ca pe un supus credincios și ca pe un prieten; cine ridică mâna asupra lui o ridică asupra noastră.

Coligny se înclină în fața ducelui de Anjou. Eduard purta un costum de damasc roz presărat cu perle și un uriaș guler plisat de mătase roz. Spre amuzamentul meu, șiretul Eduard îi luă amiralului mâinile într-ale lui și îl sărută pe buze, ca o rudă de sânge; numai cineva foarte atent ar fi putut observa ce repede s-a desprins Coligny din îmbrățișare.

La un semn din cap al regelui, lăutele și viorile începură să cânte. Carol era vesel și vorbăreț cum nu-l mai văzusem niciodată; îl luă pe Coligny de braț și începu să se plimbe ca să-și etaleze noul trofeu.

Margot, Eduard și cu mine am coborât și noi de pe tronuri. M-am grăbit să mă apropii de familia de Guise – tânărul duce, Henri, și unchiul lui, cardinalul de Lorena, care aveau cele mai serioase motive să se simtă ofensați de onorurile îngrămădite pe capul amiralului, pentru că tatăl lui Henri, bătrânul duce de Guise, fusese ucis de un spion al lui Coligny.

Cardinalul îmi luă mâna întinsă; a lui era rece și fără greutate parcă, iar buzele sărutară aerul de lângă obrazul meu.

Nepotul său, ducele de Guise, purta un guler plisat, alb, mai mare decât capul lui; dantela țeapănă îmi zgârie mâna când Henri se aplecă să mi-o sărute. Zâmbetul lui era departe de a fi natural; ținuta îi era contorsionată și rigidă.

— Domnilor, le-am spus eu cu căldură, vă sunt recunoscătoare; circumstanțele nu sunt ușoare pentru nici unul dintre domniile voastre, dar ați pus binele Franței înaintea oricăror considerații personale. Nu voi uita niciodată bunăvoința dumneavoastră.

— Sunteți prea bună, răspunse tânărul de Guise, dar pe un ton absent: îi urmărea pe Carol și pe Coligny, care se apropiau de noi.

Am deschis gura să mai spun ceva, dar vocea puternică și jovială a regelui mă întrerupse:

— Ah, domnii de Guise! Vi-l prezint pe cel mai mare dușman al dumneavoastră, amiralul Gaspard de Coligny!

M-am întors spre ei. Carol rânjea, braț la braț cu amiralul, fără să bage de seamă stinghereala celorlalți.

Cardinalul și ducele încremeniră. Coligny era cu un cap mai scund decât tânărul de Guise, care își aplecă nasul aristocratic spre el.

— Trebuie să vă spun, vorbi Carol, că amiralul se jură că n-a avut nimic de-a face cu moartea lui François de Guise. Spionul său nu a acționat la ordinul lui când l-a ucis pe François.

Cardinalul parcă se preschimbase în stană de piatră. Tânărul de Guise spuse, cu un spasm ușor al obrazului:

— Domnule amiral, întrucât sunteți un atât de bun prieten al regelui, trebuie să vă urez bun venit la Curte.

— Am luptat de multe ori alături de tatăl dumneavoastră, spuse Coligny cu un glas blând. N-a existat pe lumea asta un om și un soldat ca el. Când am auzit de moartea lui, am plâns.

Ochii lui de Guise scăpărară. Făcu o mișcare bruscă spre Coligny, dar unchiul său îi puse o mână pe umăr și tânărul încremeni din nou. În tăcerea grea care se lăsă, Carol începu să vorbească din nou tare, nepăsător:

— Ce-am auzit despre verișoara noastră, regina Scoției? S-a apucat iar de intrigi și-a intrat în bucluc… E adevărat?

— Este reținută în Anglia, răspunse cardinalul încordat. Elisabeta e convinsă că Maria și ducele de Norfolk complotau s-o asasineze.

— Dar e adevărat, nu-i așa? insistă Carol. Maria a fost întotdeauna de părere că tronul Angliei îi aparține.

— Și pe bună dreptate, Sire, îl înfruntă mohorât tânărul de Guise. Elisabeta este o eretică și o bastardă și de aceea nu are dreptul la nici unul dintre tronurile Creștinătății, adăugă el fixându-l cu privirea pe Coligny.

— Păi Maria își cam forțează norocul, nu-i așa? întrebă vesel Carol. Complot după complot… Și toate descoperite. Ascultați-mă pe mine, până la urmă o să-și piardă capul.

După care o luă din loc împreună cu amiralul. Eu am mai rămas câteva minute cu ducele și cardinalul, încercând în zadar să repar răul făcut de Carol.

Recepția se prelungi mult în noapte. La un moment dat l-am observat pe Coligny pe balconul care dădea spre curte, unde ieșise să ia aer, și m-am apropiat de el.

Pe balcon era minunat, era răcoare, liniște și pustiu. Coligny se sprijinea de balustradă, cu ochii pierduți în orizontul întunecat și cu o ușoară tulburare pe chip. La auzul pașilor mei, se întoarse și încercă să zâmbească.

— Sunteți atât de serios, domnule amiral, i-am spus eu pe un ton vesel. Speram ca în seara asta să vă relaxați.

— Bătrânii soldați nu pot niciodată să se relaxeze cu totul, *Madame la Reine*, râse el. E un preț pe care războiul ne cere să-l plătim.

— E păcat, am spus eu, pentru că între noi sunteți cu adevărat în siguranță.

— Nu s-ar spune, dacă mă gândesc la ducele de Guise, făcu el strângând din buze.

— Va învăța să vă considere prieten. Sunt foarte hotărâtă să-i reconciliez pe adepții dumneavoastră cu ai noștri. Într-atât de hotărâtă, încât vreau să vă cer o favoare.

Amiralul ridică, plăcut surprins, din sprâncenele-i aurii.

— Luați legătura cu Jeanne de Navarra, l-am rugat. Spuneți-i că trebuie s-o văd aici, la Curte, ca să discutăm despre căsătoria fiicei mele Margot cu fiul ei, Henric.

— Vorbiți serios, doamnă? făcu el, ușor mirat.

— Cât se poate de serios.

— Trebuie să înțelegeți că adepții mei m-au sfătuit să nu vin la Curte. Regina Navarrei are și mai multe motive să fie precaută. Dacă ea e ucisă, lasă în urmă o țară și un fiu prea tânăr.

— Jeanne are și mai puține motive să se teamă pentru siguranța ei decât dumneavoastră, am oftat eu. N-aș mărita-o pe Margot cu fiul ei ca să-i fac rău.

— Aveți perfectă dreptate, recunoscu el. Dar eu, *Madame la Reine*, aș avea vreun motiv să-mi fac griji pentru mine însumi?

— Nu, i-am răspuns categoric. Ducele de Anjou a dispus ca cincizeci de străjeri să fie la dispoziția dumneavoastră și a transferat o sumă consistentă în conturile dumneavoastră. Sper că asta vă convinge că sunt foarte serioasă când vorbesc despre pace.

Amiralul își înclină capul într-o parte:

— Maiestatea sa știe despre planurile de căsătorie?

— Aranjamentele matrimoniale sunt treaba femeilor. Dar fără aprobarea regelui nu se va finaliza nimic.

— Înțeleg.

Își aținti din nou privirea asupra întunericului. Când se întoarse spre mine, avea o expresie hotărâtă:

— Dacă vreți să fim prieteni, țineți cont de următorul fapt: spaniolii îi ucid pe frații noștri protestanți din Olanda. Am nevoie de cinci mii de soldați ca să-i arăt lui Filip că Franța nu permite ca niște nevinovați să fie măcelăriți.

Dacă trimiteam soldați francezi în Olanda, regele Filip ar fi luat-o ca pe o declarație de război. Armata lui era mai mare și mai puternică

decât a noastră; am fi fost repede înfrânți. Dar n-am lăsat nimic din gândurile mele să treacă dincolo de expresia afabilă:

— Mi-ar plăcea să mai discutăm despre asta după ce Margot și Henric se căsătoresc. Dar mai întâi trebuie să-i trimiteți un mesaj lui Jeanne.

— Foarte bine, *Madame la Reine*, îmi răspunse el. La ordinele dumneavoastră.

Ne-am întors în sală; eu îmi sprijineam ușor degetele de brațul său puternic. Îmbătrânise frumos, dacă nu-i luam în considerare chelia. Deși n-aveam încredere în el, îi apreciam inteligența și siguranța de sine.

Imediat ce am intrat, Carol s-a îndreptat spre noi:

— Aici îmi erai, *mon père*, exclamă el. Ambasadorul Florenței e nerăbdător să te cunoască. Vino!

Îl luă pe Coligny de mână și se amestecă în mulțime.

Eu m-am angajat în vreo duzină de conversații cu tot atâția oaspeți importanți. Se făcuse târziu și eu stăteam de vorbă cu ambasadorul Spaniei, Alava, un grăsan lingușitor. Tocmai îmi spunea o anecdotă despre fostul meu ginere, Filip, când s-a auzit un strigăt furios.

— Mincinosule! Mincinosule!

M-am întors în direcția din care venise strigătul. Lângă fântâna care clipocea stătea Henri de Guise, tremurând de o furie abia stăpânită. La o lungime de braț de el, Coligny îi răspundea cu calm. Nu auzeam ce spune. Dar orice-ar fi fost, de Guise luă foc și-l lovi cu dosul palmei; Coligny se clătină. De Guise dădu să-l lovească din nou, dar Eduard văzu atacul și-l prinse de braț. Tânărul duce se zbătu, dar Eduard îl ținea zdravăn.

— Poltrot de Méré era spionul tău! strigă de Guise, cu fața stacojie de furie și de băutură. Vrei să te credem că nu tu i-ai ordonat să-l ucidă pe tata? Îți cer satisfacție!

Veni și Carol, roșu la față și furios; voi să se repeadă la de Guise, dar amiralul îi făcu semn să stea deoparte.

— Eu nu mă duelez, spuse el cu respirația accelerată, dar cu vocea și mimica perfect controlate. Lui Dumnezeu nu-i plac jocurile de noroc, fie că sunt cu bani, fie cu vieți omenești.

— Lașule! urlă de Guise. Ascunde-te în spatele credinței, dacă vrei, dar ai să plătești pentru crima ta!

— Dacă va fi să mor înainte de vreme, răspunse Coligny calm, am s-o fac pentru apărarea dreptului oamenilor de a-l slăvi pe Domnul, nu ca să mă apăr de niște acuzații injuste.

Maiestatea Sa îl înșfăcă pe de Guise de gulerul uriaș și mârâi:

— Vei avea înțelepciunea, domnule, să fii prieten cu prietenul regelui… Altfel te declar dușmanul meu personal.

De Guise căscă ochii. Carol îl împinse în brațele cardinalului. Și înainte de a se îndepărta, urmat de Coligny, îi spuse printre dinți:

— Și, dacă te mai apropii de sora mea, te omor cu mâinile mele.

Treizeci şi şapte

A doua zi de dimineață m-am dus destul de devreme la rege, crezând c-o să-l găsesc în pat; spre surprinderea mea, Carol era în cabinetul său. Voiam să intru neanunțată, dar străjerul mă opri:

— Iertați-mă, *Madame la Reine*, dar Maiestatea Sa a dat ordin să nu fie deranjat. Domnul amiral se află înăuntru.

— Spune-i regelui că sunt aici și că trebuie să vorbesc imediat cu el între patru ochi, i-am poruncit eu.

Tânărul scoțian bătu reticent în ușă. Carol îl înjură grosolan și voi să-mi spună să plec, dar l-am auzit pe Coligny vorbindu-i. Până la urmă amiralul ieși din cabinet și, după ce se înclină în fața mea, plecă grăbit.

Fiul meu, vizibil enervat, era așezat la birou; pe suprafața acestuia se afla un singur document, întors cu fața în jos, ca să fie ascuns de priviri curioase. Carol puse pumnul pe el și se încruntă la mine.

— Sper că e într-adevăr ceva urgent, *maman*.

— Este, Sire. Am venit să vă spun că amiralul îi va cere lui Jeanne de Navarra să vină la Curte.

— A, făcu el plictisit. Păi ăsta nu-i motiv să-mi întrerupi întrevederile.

— Nu, am recunoscut eu. O invit pe Jeanne ca să aranjăm căsătoria dintre fiul ei și Margot.

Îi împărtășeam planul meu lui Carol acum pentru că era nebun după Coligny și după prietenii lui hughenoți, așa că erau șanse mai mari să-l aprobe.

— Păi cred că-i o partidă bună, spuse el surprinzător de liniștit. La urma urmei, Henric e rege.

— Minunat! am făcut eu și, după o ușoară ezitare, am continuat: Am venit și cu alt scop. Trebuie să te avertizez în legătură cu Coligny.

— Nu vreau să aud nimic! strigă Carol, ducându-și mâinile la urechi. E un om bun!

— Dar e și un om insistent, am ridicat eu tonul. Am descoperit motivul pentru care a acceptat să vină la Curte: vrea trupe ca să se lupte cu spaniolii în Olanda.

În timp ce vorbeam, Carol puse din nou mâna apăsat pe misteriosul document, de parcă se temea c-o să i-l iau. M-am uitat spre el:

— Pot să te întreb ce conține acel document?

— Sunt bărbat de-acum, *maman*. Nu mai trebuie să-ți spun totul.

— Ba da, l-am contrazis. Sunt principalul tău consilier și tu nu poți să faci nimic oficial fără aprobarea Consiliului.

Am înhățat documentul. Era un ordin regal autorizând trimiterea în Olanda a cinci mii de soldați sub comanda amiralului Coligny. Ar fi trebuit să-mi dau seama din primele minute ale întâlnirii cu Gaspard de Coligny că era hotărât să creeze o falie între mine și fiul meu – totuși am fost surprinsă și furioasă și mi-am pierdut cumpătul.

— Prostule! l-am admonestat eu pe Carol, fluturându-i documentul în față. Asta echivalează cu un atac direct împotriva Spaniei! Știi ce-o să se întâmple dacă Filip ripostează?

— O să-i învingem, spuse Carol cu o sclipire de om nebun în ochi.

— Nu! am strigat eu. Noi o să fim cei învinși. Flota Spaniei este inegalabilă; are mai mulți soldați decât noi.

— Dar amiralul… încercă regele să protesteze.

— Amiralul vrea să ne vadă prinși într-un război pe care nu-l putem câștiga… Pentru că, dacă soldații noștri se bat cu spaniolii, n-o să mai rămână nimeni să te apere pe tine de hughenoți. Pot să ne distrugă. Pot să-și așeze propriul conducător pe tron!

Carol se încruntă:

— Coligny mă iubește ca pe propriul lui fiu. N-ar face niciodată așa ceva.

Am făcut sul decretul funest și m-am aplecat spre fiul meu:

— Dacă pentru tine cuvântul lui Coligny are mai multă valoare decât al meu, înseamnă că nu-ți mai sunt de nici un folos. Dacă trimiți

trupe în Olanda, eu mă retrag din consiliu. N-am să stau să mă uit cum se prăbușește Casa de Valois!

Carol îmi aruncă o privire înspăimântată. Dacă îl abandonam, adevărul – că nu e capabil să guverneze – ar fi fost evident pentru toți.

— Nu pleca, *maman*! făcu el, dintr-odată spășit. N-am să trimit trupele.

— Sigur că nu, am spus îndreptându-mă de spate și rupând hârtia mărunt.

Bucățelele căzură fâlfâind pe birou.

Am ieșit, furioasă încă pe Coligny, dar mulțumită de felul în care-l manipulasem pe Carol. Femeie nesăbuită: eram bucuroasă că am câștigat o bătălie, dar nu vedeam că războiul îl pierdusem deja.

Vechiul an se scurse și unul nou, 1572, îi luă locul. Eram fericită în zilele acelea dinaintea furtunii, crezând că l-am convins pe Carol să n-aibă încredere în Coligny, crezând că nunta fiicei mele cu Navarra va aduce pacea în Franța. Eram fericită și pentru că la începutul primăverii Jeanne venise la Blois.

La o oră după ce sosise, m-am dus la apartamentul ei; când servitoarea a deschis ușa, am dus un deget la buze și m-am strecurat în anticameră. Când am trecut în camera următoare, Jeanne strigă:

— Cine a bătut?

— Nimeni, doamnă, am spus eu arătându-mă în prag.

Stătea aplecată deasupra unui lighean, încruntându-se într-o oglindă și ștergându-și obrazul cu un prosop. Își scosese boneta și gulerul plisat și rămăsese într-o rochie neagră, informă, cum purtau femeile hughenote. Când m-a auzit a ridicat tresărind privirea, apoi pe față i s-a așternut un zâmbet larg.

Trecuseră aproape zece ani de când nu ne mai văzuserăm. Jeanne încărunțise de-a binelea, iar pe frunte și în jurul gurii îi apăruseră riduri adânci. Mai mult de-atât, slăbise așa de mult, că fața ei semăna cu a unui schelet; paloarea dată de tuberculoză n-o ajuta să arate mai bine.

Dar ochii verzi îi erau încă plini de viață. La vederea mea începură să strălucească. Jeanne lăsă prosopul din mână și făcu o reverență.

— *Madame la Reine*, spuse ea îndatoritoare.

— *Madame la Reine*, am salutat-o la rândul meu, făcându-i o plecăciune adâncă și umilă.

Am rămas câteva clipe în acele poziții, după care ne-am ridicat râzând și ne-am îmbrățișat. Am simțit-o fragilă și ușoară ca un fulg.

— Catherine, am crezut c-o să-mi fie greu să te revăd, dar mă simt de parcă ultimii zece ani nici n-ar fi existat.

— Îmi pare așa de bine că ai venit, i-am spus cu toată sinceritatea.

— Toate încercările tale de a mă liniști în legătură cu siguranța mea m-au făcut să râd. N-am crezut niciodată zvonurile cum că mănânci copilași.

— Încă n-ai luat masa cu mine, am contrazis-o eu cu un prefăcut aer sumbru, ceea ce ne-a făcut să izbucnim iar în râs.

Atmosfera destinsă din timpul cinei mi-a întrecut așteptările. Carol i se adresă lui Jeanne cu „verișoară“, Eduard o sărută pe buze. Jeanne căscă ochii când îi văzu risipa de eleganță și se desprinse din îmbrățișarea lui tușind – în parte din cauza bolii, dar și din cauza parfumului puternic de flori de portocal cu care Eduard se dăduse din belșug în seara aceea.

Din fericire, cel mai mult mă interesa părerea lui Jeanne despre Margot, iar fiica mea nu m-a dezamăgit. A apărut într-o rochie cenușie cu o croială elegantă, dar modestă și fără farduri pe față, ceea ce o făcea să arate mai proaspătă ca oricând.

— Margot! exclamă Jeanne când fata îi făcu o reverență respectuoasă. Ce femeie frumoasă te-ai făcut!

Margot își plecă genele, făcând-o pe rușinoasa.

— Suntem atât de onorați de vizita dumneavoastră, *Madame la Reine*! Sunt bucuroasă că am șansa să vă văd din nou – eram mică de tot când ați plecat și aș vrea să vă cunosc mai bine, căci mama vorbește cu atâta drag de dumneavoastră!

Întâlnirea continuă într-o notă de bună dispoziție. Jeanne îi dădu lui Margot un cadou din partea lui Henric: un pandantiv cu un diamant de dimensiuni modeste. Fata se arătă încântată de darul umil, iar Eduard se grăbi să i-l prindă la gât.

Tot timpul serii, Margot avu o purtare modestă și se dovedi o foarte bună cunoscătoare a creației poetice a mamei lui Jeanne, răposata Margareta. A existat o singură notă discordantă: când Jeanne o întrebă ce știe despre credința hughenotă, fiica mea se înnoură.

— E destul să spun că în inima mea sunt catolică și voi rămâne astfel până la moarte, răspunse ea.

Jeanne amuți și conversația începu să lâncezească, până când am întrebat cum îi place lui Henric să-și petreacă timpul.

— Pot să-ți spun în trei cuvinte, răspunse Jeanne. Călărie, călărie, călărie. Nu-i place nimic din ce nu poate face de pe spinarea unui cal.

Am râs toți politicos. Jeanne a zâmbit și ea, dar între sprâncene îi apăruse o cută care i-a rămas acolo tot restul serii. Se retrase devreme, scuzându-se că e frântă de oboseală. Imediat ce am avut ocazia, am luat-o pe Margot deoparte.

— Ce te-a apucat de-ai devenit peste noapte așa o înflăcărată susținătoare a Bisericii?

— Nu m-ai întrebat niciodată, se aprinse ea brusc. Pe mine nu mă întrebi niciodată nimic, *maman*, pentru că nu contează ce gândesc eu! Nu mă duc în Navarra! Nu vreau să trăiesc printre boi și să mă îmbrac ca o cioară!

Ochii i se umplură de lacrimi. Ar mai fi vrut să spună ceva, dar nu reuși. *De Guise*, mi-am zis eu uimită, *e îndrăgostită de de Guise*. Altfel de ce ar fi manifestat un asemenea entuziasm atipic pentru catolicism?

Am vrut să-i pun o mână pe umăr, dar își ridică fusta și o luă la fugă, cu fața schimonosită de plâns.

Nu m-am luat după ea. Numai timpul – și, eventual, Henric, dacă își păstrase bunătatea din copilărie – putea s-o ajute.

Mi-am petrecut restul serii cu Carol, în biroul său de la parter, încercând să repar răul pe care-l făcuse Coligny. Când s-a făcut târziu, am urcat în apartamentul meu.

Urcam scara exterioară în spirală, tremurând în frigul nopții de martie. Pe palier m-am oprit să-mi trag răsuflarea și m-am uitat în jos, în curte, amintindu-mi de o seară, cu zeci de ani în urmă, când mă oprisem la primul etaj al aceluiași palat și o văzusem pe ducesa d’Etampes hârjonindu-se goală cu regele Francisc. Tocmai îmi aminteam cât de terorizată fusesem de repudiere, când niște glasuri șoptite mă readuseră în prezent.

M-am uitat în sus. Scara era mărginită de o balustradă cu perforații ornamentale. Prin ele am văzut, pe palierul de deasupra, brațele și fețele întoarse a două persoane pe care întunericul mă împiedica să le

recunosc. Vocile lor pluteau în jos; cuvintele nu se distingeau, dar emoțiile – furia înlăcrimată a femeii, calmul hotărât al bărbatului – le înțelegeam prea bine.

Scenele neplăcute între curtenii implicați în aventuri romantice erau frecvente, dar eu n-aveam acum răbdare pentru așa ceva. Eram pe punctul de a tuși demonstrativ și de a continua să urc, când ceva – poate timbrul vocii tinerei femei, sau poate gestul alinător al bărbatului – mă țintui pe loc.

Femeia dădu drumul unui șuvoi de vorbe pătimașe, cu degetele răsfirate într-un gest de furie neputincioasă. Bărbatul – înalt, calm – îi prinse mâna și, strângând-o într-a lui, o duse la buze. Femeia tăcu și-l ascultă pe el vorbind liniștit, chibzuit, dar când tăcu și el, ea își smulse ceva de la gât și-l aruncă departe de ea.

Obiectul căzu, lovind ușor palierul, la un metru distanță de picioarele mele. Bărbatul o trase spre el și se sărutară sălbatic. M-am aplecat, mulțumită că nu m-au observat, și am ridicat de jos obiectul strălucitor.

Era lănțișorul cu diamant pe care i-l dăduse Jeanne lui Margot.

Încremenită, am strâns piatra în pumn și m-am uitat în sus; cei doi se desprinseseră din îmbrățișare. Margot se grăbi să se îndrepte spre apartamentul ei; bărbatul începu să coboare. Panicată, m-am strecurat sub arcada pătrată și m-am ascuns în umbră.

Bărbatul se opri chiar în punctul în care stătusem eu. În clipa în care am putut să-l văd clar, am închis ochii.

Am rămas ascunsă și nemișcată cât timp păși el încet de-a lungul balustradei, căutând darul pierdut. Până la urmă mormăi o înjurătură și coborî mai departe.

Abia atunci am deschis ochii, dar asta nu fusese destul ca să mă apere de ceea ce nu suportam să știu. În aerul rece stăruia, greu și inconfundabil, parfumul de flori de portocal.

Ceasuri întregi m-am luptat cu scena văzută. Până la urmă am hotărât că mintea mea mă păcălise: fusesem atât de sigură că am de-a face cu niște îndrăgostiți care se ceartă, încât atribuisem pasiune unui sărut fratern. La urma urmei, Eduard era prea prins de bărbați ca să se îndrăgostească de o femeie, și în orice caz nu de sora lui.

Dar eram mai nerăbdătoare ca niciodată s-o văd pe Margot măritată cu Henric – și nu-mi păsa deloc dacă avea să-și petreacă tot restul vieții în îndepărtata Navarră.

Negocierile începură a doua zi de dimineață. Focul dezmorțise deja aerul din sala de consiliu, iar perdelele trase în lături lăsau să intre razele anemice de soare. Jeanne purta aceeași rochie neagră, simplă, în stil hughenot. Nu mai zâmbea atât de vesel ca la prima noastră întâlnire; se așeză oftând în fotoliu, deja obosită.

I-am sugerat să începem prin a nota punctele pe care le consideram importante. După ce am făcut asta, am schimbat foile de hârtie. Foaia lui Jeanne nu conținea nici o surpriză: Henric avea să-și păstreze credința, iar Margot avea să se convertească, pentru a putea fi cununați în Navarra, într-o ceremonie protestantă. Cuplul avea să petreacă acolo cea mai mare parte a anului.

Eu, bineînțeles, voiam ca Henric să se convertească la catolicism și să se căsătorească la Notre-Dame. Întrucât Henric era regele Navarrei, eram de acord ca tinerii să petreacă acolo jumătate din an.

Când Jeanne citi lista mea, afișă o expresie glacială și suverană.

— Henric nu se va converti, spuse ea categoric. Protestantismul e altceva decât catolicismul: el nu s-a născut cu credința lui. A ajuns la ea prin examen de conștiință și prin mila lui Dumnezeu.

— Iar Margot va fi excomunicată dacă va renunța la credința ei. Își va pierde locul în familia regală.

— Henric nu se va converti, repetă Jeanne.

Din privirea dură și din buzele strânse am înțeles că vorbește serios, așa că am trecut la o altă problemă: unde vor locui.

— Henric va petrece cât mai puțin timp posibil la Curtea Franței, declară Jeanne cu aceeași hotărâre.

— Fiind întâiul prinț de sânge regal și moștenitor al tronului, Henric are responsabilități față de poporul francez, am contrazis-o eu. Până la urmă tot o să petreacă jumătate de an la Paris, așa că nu prea pare rezonabil…

Jeanne mă întrerupse:

— E prea multă ușurătate morală la Paris. Domnul nu se bucură când vede ostentație, adulter și beție.

— Doar nu vrei să spui că în Navarra toată lumea e pură și devotată lui Dumnezeu.

Tăcerea lui Jeanne fu atât de lungă, încât m-am simțit jignită.

— Margot pare să fie o fată minunată. Las-o să vină să stea cu noi și pe urmă să hotărască singură dacă-i convine felul nostru de viață.

— Margot mi-a zis deja că preferă să rămână la Paris, i-am răspuns. E obișnuită cu un stil de viață sofisticat. Nu-i corect s-o obligăm să-și petreacă viața într-un loc atât de… provincial.

Jeanne ridică bărbia cu un aer semeț:

— Provincial, poate, dar nu corupt.

— Am uitat așa de repede că suntem prietene? am întrebat-o. Henric și Margot se cunosc de când erau copii. S-au născut în același an; ea e Taur, el e Săgetător, deci sunt compatibili.

— Te rog, nu mă chinui cu astrologia ta, spuse ea. Deuteronomul, capitolul optsprezece: farmecele, vrăjile, descântecele și necromanția – toate sunt o ocară adusă Domnului.

Nu era nimic fariseic în vorbele ei, părea foarte tulburată, aproape că plângea.

Ma fille, m'amie, ma chère, je t'adore

De dragul tău fac asta, de dragul tău de data asta vin

Mi se zbârli părul de pe ceafă; am dus mâna la perla pe care o purtam în dreptul inimii. Își amintea, după atâta amar de ani, ce-i mărturisisem când mă zbăteam în chinurile facerii: că-mi dobândisem copiii prin cea mai cumplită magie neagră.

Stăteam față în față la masă și ne priveam în ochi.

— Deci mă consideri damnată, am zis eu cu glas răgușit. Jeanne, eram turbată de durere când ți-am spus toate lucrurile acelea despre Ruggieri…

Efortul de a-și reține lacrimile îi strâmbă obrazul:

— Eram convinsă că delirezi… până am prins de veste că mi-ai corupt copilul. Am interceptat niște scrisori pe care încercase să ți le trimită. L-ai făcut să creadă că aveți amândoi viziuni secrete cu scene oribile, sângeroase. L-am pus să se roage pentru iertare și i-am interzis să mai vorbească vreodată despre ele.

M-am simțit deodată bolnavă, vulnerabilă:

— Dacă mă privești cu atâta oroare, de ce-ai mai venit?

— Am venit pentru că trebuie să apăr drepturile fiului meu ca prim prinț de sânge regal.

Spunea adevărul: dacă ar fi refuzat, n-ar fi trebuit decât să trimit papei o petiție ca să-l excomunice pe Henric. Ca urmare, și-ar fi pierdut dreptul la succesiune, care ar fi revenit ducelui de Guise.

— Așa că te-ai hotărât să-mi aduci o ofensă gravă, i-am spus eu. Mă demonizezi. Nu mă întrebi care e adevărul; mă judeci și mă expediezi direct în Iad.

— N-am spus nimănui ce mi-ai spus atunci, zise ea cu voce tremurătoare. Și n-am s-o fac niciodată.

Dădu să mai spună ceva, dar i-am făcut semn să tacă.

— Nu mai vreau să aud nimic, am rostit răspicat. Și nici nu mai vreau să port aceste negocieri.

Treizeci şi opt

Am lăsat-o pe Jeanne acolo și m-am dus glonț în apartamentul meu. Acuzațiile ei mă zguduiseră profund, dar mai fusesem și-n alte rânduri zguduită și eram hotărâtă să-mi abat gândurile cu treburi urgente. M-am așezat la masa de scris din anticameră și m-am apucat să-mi trec în revistă corespondența – rapoarte de la diplomați, cereri de favoruri adresate regelui.

Dar neliniștea a continuat să mă roadă până când n-am mai putut sta locului. Eram cuprinsă de panică până-n măduva oaselor, convinsă că avea să se întâmple cât de curând ceva cumplit. Scrisoarea din mâna mea începu să se miște; am închis ochii și m-am trezit deodată la Florența, în Palatul Medici, cu mulți ani în urmă. Am auzit cum se loveau pietrele de sticla ferestrelor și strigătul unui muncitor:

Abbasso le palle! Moarte familiei Medici!

Agitată, am trimis după Guillermo Perelli, un astrolog pe care-l aveam în slujba mea. Îi dădusem mai demult sarcina să găsească o zi favorabilă pentru cununia lui Margot.

Perelli era un tânăr neurastenic, cu ochi proeminenți și cu un gât atât de lung, că i se ridica mult deasupra gulerului plisat. Nu era un geniu, dar era destul de bun și lucra repede.

— Spune-mi, ce aliniere nefastă de planete se apropie? Există vreun aspect care prevestește ceva rău pentru familia regală?

— Nu prea curând, spuse el, apoi adăugă șovăind: Poate… în august, cred, Marte va intra în casa Scorpionului, amplificând posibilitatea producerii de evenimente violente. Aș fi bucuros să pregătesc un talisman pentru rege sau pentru Maiestatea Voastră, care ar înlătura orice efect nedorit.

— Te rog s-o faci, am încuviințat eu. Și cercetează astrele noastre din perspectiva următorului tranzit, ca să vezi ce ne aduce luna august. Te rog să te ocupi imediat de asta. Am… visat că o să se întâmple ceva groaznic.

Nu era nici un secret pentru curteni faptul că prevăzusem moartea soțului meu și victoria lui Eduard de la Jarnac. Perelli se înclină ușor, privindu-mă curios.

— Trebuie să mă ajuți, domnule, i-am spus. Se apropie ceva cumplit, știu sigur…

Spre rușinea mea, mi-am dat seama că eram pe punctul de-a izbucni în lacrimi. Perelli își dădu seama.

— Sunt cu totul la dispoziția dumneavoastră, *Madame la Reine*, și voi face tot ce-mi stă în putință pentru protecția familiei regale. Mă voi apuca imediat de treabă.

— Îți mulțumesc, i-am spus.

M-am așezat la masa de scris și m-am uitat, fără încredere, fără speranță, cum se închide ușa în urma lui.

M-am cufundat în muncă. Pe la sfârșitul după-amiezii mă mai liniștisem, așa că am trimis-o pe una dintre doamnele de onoare să-mi aducă broderia la care lucram și s-o invite pe Margot la mine în anticameră. Stăteam lângă foc și-o așteptam, când se auzi o bătaie în ușă. Era Jeanne; își ținea capul ușor plecat, iar vocea îi era stinsă și umilă.

— Pot să-ți vorbesc între patru ochi, Catherine?

— Sigur, i-am răspuns arătându-i fotoliul de lângă mine.

— Mulțumesc, spuse Jeanne așezându-se; după o tăcere stingheritoare, adăugă: Am venit să te implor să mă ierți.

Zâmbetul precaut nu mi se șterse de pe buze:

— Nu trebuie să te învinovățești, i-am spus cu amabilitate. Ești obosită de pe urma călătoriei. Îmi dau seama că ai fost bolnavă.

— E adevărat că am fost bolnavă, admise ea. Dar asta nu-mi scuză vorbele aspre. De când ne-am despărțit, m-am rugat întruna. Îmi dau seama acum că te-am judecat greșit.

Trase adânc aer în piept și continuă:

— Mă temeam de felul în care îl va influența Curtea Franței pe fiul meu pentru că eu însămi am fost coruptă.

Am izbucnit în râs:

— Jeanne, dacă a fost cineva corupt de moravurile noastre decadente, sigur nu tu ai fost aceea!

Obrajii i se colorară ușor.

— Am fost rea… Tu nu-ți poți da seama, Catherine… Tu, care i-ai fost întotdeauna credincioasă soțului tău, care ai fost întotdeauna onestă cu prietenii tăi… Câteodată mă gândesc că ești prea bună la inimă ca să vezi răul care te înconjoară.

— Dar eu am de-a face cu vrăjitori, i-am spus oarecum în glumă. Eu citesc în stele.

Jeanne își privi mâinile, pe care și le ținea încleștate în poală.

— Știu că, dacă te-ai vârât în lucrurile astea, a fost pentru că ai vrut să faci ceva bun. De aceea… de aceea trebuie să-ți cer iertare. Am greșit că te-am judecat.

Glasul i se frânse și începu să plângă. Dădu să mai spună ceva și-mi făcu semn s-o las, dar am luat-o în brațe, ca să-și verse durerea la pieptul meu.

În seara aceea am cinat împreună, iar a doua zi de dimineață am luat negocierile de la capăt. Nu le-aș putea numi cordiale, dar au fost civilizate; amintirea lor rămâne un punct mic, luminos, de speranță, înainte de dezlănțuirea nebuniei.

Jeanne a rămas cu noi la Blois ceva mai mult de o lună și și-a menținut cu strictețe pretențiile: Henric nu avea să se reconvertească la catolicism și n-avea să se cunune la Notre-Dame. Săptămânile treceau fără să înaintăm deloc și am început să fim amândouă irascibile.

Într-o după-amiază, Pirelli, tânărul astrolog, veni să mă informeze că Marte avea să intre în constelația Scorpionului în a doua jumătate a lui august și să formeze o cuadratură cu Saturn pe 23 și pe 24. Acest fapt putea duce la conflicte diplomatice cu puterile

străine. El alcătuise patru inele protectoare, pentru mine și pentru cei trei copii ai mei.

I-am mulțumit și i-am dat doamnei Gondi dispoziție să-l plătească, dar n-aveam încredere în talismanele lui slabe. Cu toate acestea, le-am dat copiilor inelele să le poarte; pe-al meu l-am aruncat într-un sertar.

Prima săptămână din aprilie a trecut fără evenimente. Îmi mențineam în continuare intenția de a o cununa pe Margot la Notre-Dame, în timp ce Jeanne voia în continuare ca tinerii să se căsătorească în cadrul unei ceremonii protestante. Aveam nervii distruși, căci, cu fiece noapte ce trecea, visele mele însângerate erau mai intense. Simțeam că singurul mod de a evita războiul era să-i văd pe Henric și Margot căsătoriți cât mai curând.

După o întâlnire cu Jeanne în care ne înțeleseserăm și mai puțin decât de obicei, am trecut să-l văd pe Eduard, sperând să-mi dea vreo idee pentru depășirea impasului. M-am dus în apartamentul lui, știind că n-o să mă caute nimeni acolo, și m-am așezat într-un fotoliu. La invitația lui Eduard, am început să vorbesc despre dificultățile pe care le aveam cu negocierile și despre încăpățânarea lui Jeanne.

În timp ce stăteam de vorbă în dormitor, se auzi o bătaie în ușa camerei de lângă noi. Am auzit vocea mieroasă a lui Robert-Louis și răspunsul nerăbdător și înăbușit al doamnei Gondi.

Câteva clipe mai târziu, intră doamna Gondi, cerându-și scuze din priviri și, după ce făcu o reverență, îmi spuse:

— *Madame la Reine*, iertați-mă, dar ați primit un mesaj urgent.

Îmi întinse un pachețel învelit într-o scrisoare. Mi-am luat rămas-bun de la Eduard și am fugit în dormitorul meu, unde m-am așezat și am dat deoparte scrisoarea; dedesubt, învelit într-o bucată de mătase neagră, era un inel de fier cu un diamant galben, tulbure. Am lăsat inelul în poală și am rupt sigiliul scrisorii:

Preastimată Maiestate,

Dată fiind amplasarea lui Marte în astrograma domniei voastre și faptul că știți să citiți în stele, cred că sunteți deja conștientă de apropierea catastrofei.

Vă trimit alăturat un talisman numit Capul Gorgonei, căreia vechii greci îi spuneau Medusa. Pe cer, ea e reprezentată de steaua Algol, pe care arabii o numesc ra's al-Ghul*, Capul Demonului, iar chinezii „Mormanul*

de cadavre". Nici o stea de pe boltă nu are o putere malefică mai mare. Algol aduce moartea prin decapitare, mutilare și strangulare – nu unei singure victime, ci unor mulțimi întregi.

Cu două ore înaintea zorilor, în noaptea de 24 august, steaua Algol va răsări în zodia Taurului – ascendentul domniei voastre, Madame la Reine *– în opoziție clară cu războinicul Marte, în timp ce primul este întărit în zodia Scorpionului. Franța nu s-a aflat niciodată în mai mare primejdie; și nici Maiestatea Voastră.*

Cu mulți ani în urmă v-am dat Aripa Corbului, care v-a fost de folos; cu aceeași intenție vă trimit acum Capul Gorgonei. Când este canalizată cu grijă, Steaua Demonului conferă curaj și protecție asupra trupului.

În ziua când v-am dat Aripa Corbului, v-am spus că astrele indicau o trădare care vă amenința viața. Acum văd din nou trădarea, Madame la Reine*, și vă avertizez să vă luați măsuri extreme de precauție, chiar și față de aceia în care aveți cea mai mare încredere.*

Cât despre ce-ar fi de făcut pentru a împiedica producerea calamității, părerea mea asupra acestui subiect nu s-a schimbat de la ultima noastră discuție. Nu cred că e cazul s-o mai expun aici.

Umilul vostru servitor, pentru toată viața,

Cosimo Ruggieri

Mi-am dus mâna la perla pe care o purtam în corset și am închis ochii. Amintirea m-a dus cu doisprezece ani în urmă, la momentul când Ruggieri stătuse ultima oară cu mine, în cabinetul meu.

Astrele s-au schimbat din ziua în care ți-am dat perla.

Va veni și timpul acela, Catherine. Și, dacă tu nu faci ceea ce trebuie, va fi un măcel cum nu se poate măcar închipui. S-ar putea să fie deja prea târziu.

Scrisoarea nu avea adresă de răspuns. Mi-am pus inelul pe degetul mijlociu de la mâna stângă și-am rămas cu ochii pierduți pe fereastră, în curte, la viitoarele spectre ale „Mormanului de Cadavre". Intuiția îmi spunea că Ruggieri nu-i departe. Stătea la pândă și aștepta să vadă dacă voi avea curajul să opresc valul de sânge ce avea să vină.

A doua zi de dimineață am rugat-o pe Jeanne să vină la mine în anticameră. Când a sosit, am invitat-o să se așeze lângă cămin. Încordată și circumspectă, roșie la față de la un acces de tuse pe care tocmai îl avusese, s-a așezat țeapănă în fotoliul de lângă mine, uitându-se pieziș

la zâmbetul meu. De când era la Blois, slăbise și mai mult; ochii îi străluceau de febră.

— Negocierile astea au devenit din cale-afară de neplăcute, i-am spus eu pe un ton blând. Ne-au făcut să uităm că, dincolo de orice neînțelegere, suntem prietene. Hai să terminăm cu ele.

— Să terminăm cu ele? ridică ea speriată din sprâncene: voiam să renunț la căsătorie?

— Regele pretinde numai două lucruri, am lămurit-o. Unul, ca Margot să rămână catolică, iar al doilea, ca Henric să vină la Paris pentru cununie, care însă se va oficia *în fața* la Notre-Dame. Fiul tău nu va fi nevoit să pună piciorul într-o catedrală; Margot o să fie condusă înăuntru de un delegat, pentru ceremonia catolică.

Jeanne se încruntă, nevenindu-i pe de-a-ntregul să creadă ce auzea.

— Și-o să petreacă mai multe luni din an în Navarra?

— Câte vrei tu. Dacă dorești, se pot cununa după aceea și în rit protestant.

Trăsăturile i se îmblânziră, amintind un pic de vechiul ei simț al umorului.

— Ești prea șireată, Catherine. Îmi ascunzi ceva.

— E adevărat, am recunoscut eu. Cununia trebuie să aibă loc pe 18 august.

Nu voiam ca nunta să cadă nici măcar cu o zi mai aproape de influența lui Algol. Voiam să întăresc pacea dintre hughenoți și catolici înainte de răsăritul maleficei stele.

— În august? Dar la vremea aceea e cumplit de cald în Paris. Mai sau iunie ar fi mult mai potrivite pentru o nuntă.

— E prea scurt timpul, i-am explicat eu răbdătoare.

— Anul ăsta? făcu Jeanne atât de speriată, că o cuprinse un acces de tuse.

Când își recăpătă suflul, spuse:

— E imposibil să facem toate pregătirile! O nuntă regală… organizată în numai patru luni?

— O să am eu grijă de tot. Tu nu trebuie decât să-ți iei băiatul și să veniți la Paris.

— Dar de ce atâta grabă? insistă ea.

— Pentru că mă tem de un alt război între oamenii tăi și ai mei. Pentru că eu cred că această căsătorie va pune capăt vărsării de sânge, așa că nici mâine dac-ar avea loc nu mi s-ar părea prea curând.

Am căzut de acord. Ne-am ridicat și ne-am sărutat pe buze, ca să pecetluim înțelegerea. Și m-am rugat ca Jeanne să nu-mi simtă disperarea.

Treizeci şi nouă

La scurtă vreme după ce s-a semnat contractul de căsătorie, Jeanne a plecat de la Blois. Deși era nerăbdătoare să cumpere darurile de nuntă, părea cumplit de bolnavă. Când a ajuns la castelul din Paris al familiei Bourbon, sănătatea a părăsit-o cu totul. Cu toate acestea, a insistat să se ocupe de pregătirile de nuntă pe tot parcursul lunii mai. Eforturile depuse s-au dovedit fatale: în prima săptămână a lui iunie a căzut la pat și nu s-a mai ridicat.

Mă așteptam ca fiul ei să mă roage să amân nunta. Spre surprinderea mea, Henric nu mi-a cerut așa ceva; pe 1 iulie a participat la înmormântarea mamei sale și pe 8 a venit la Paris cu o suită de aproape trei sute de hughenoți, printre care tânărul prinț de Condé, vărul său.

Regele l-a primit pe Henric în particular la Luvru pe 10 iulie. Când a intrat Navarra însoțit de vărul lui, Carol era încadrat de mine în stânga și de Eduard în dreapta. La optsprezece ani, Henric avea umeri largi, talie subțire și picioare musculoase, de călăreț. Cârlionții îmblânziți îi încadrau fața în valuri negre; purta barbișon și o mustață subțire, după moda timpului. Deși era îmbrăcat într-o tunică neagră, anostă, ca toți hughenoții, și nu purta bijuterii, avea o expresie relaxată și un zâmbet strălucitor, de parcă trecuseră câteva zile de când nu ne văzuserăm, nu câțiva ani plini de conflicte și de sânge.

În total contrast cu cordialitatea neprefăcută a vărului său, din atitudinea tânărului Condé se ghicea neîncrederea. Era mai subțire decât Navarra, cu o figură destul de ștearsă, dar plăcută; zâmbetul îi era rezervat și cam acru.

Henric nu se înclină în fața lui Carol, căci și el era rege.

— *Monsieur le Roi*, salută el vesel. Îmi pare nespus de bine să vă revăd, pe Maiestatea Voastră și pe întreaga familie, și să intru la Luvru ca prieten.

— Deci ai venit, vere, spuse Carol fără să zâmbească. Ai face bine să te porți frumos cu sora mea; avem destule metode să ne descurcăm cu ereticii care ne dau prea multă bătaie de cap.

Navarra râse vesel:

— O voi trata ca pe prințesa care este acum și ca pe regina care va deveni în curând. Sunt conștient că mă aflu pe teritoriu inamic – și, mai grav, că mă aflu în fața fraților viitoarei mele soții – și că fiecare faptă a mea trebuie să-mi demonstreze bunele intenții.

Carol mârâi satisfăcut. Amiralul Coligny îl prețuia foarte mult pe Navarra și își petrecuse ultimele câteva săptămâni încântându-l pe rege cu povestiri despre inteligența, curajul și onestitatea lui.

Eduard se ridică și-și sărută zdravăn verișorul. Navarra, cu o jumătate de cap mai scund, robust și îmbrăcat în haine șterse, nu se putea compara cu mlădiosul meu fiu, care se înfășurase într-un veșmânt de mătase chinezească de culoarea smaraldului, brodat cu zeci de peștișori aurii, strălucitori.

— Bine ai venit, vere, îi zâmbi el lui Henric.

— Am auzit că ești un adversar redutabil la tenis, spuse Navarra. În orice caz prefer să mă bat cu tine în galerie decât pe câmpul de luptă.

— Poate aranjăm un meci, spuse Eduard și-i puse vărului său o mână pe umăr, întorcându-l spre mine: mama mea, regina.

Navarra mă privi cu ochii lui calzi și senini:

— *Madame la Reine*, mă salută el.

M-am repezit la el și l-am luat în brațe.

— Îmi pare atât de rău de moartea mamei tale… Mi-a fost prietenă foarte bună, i-am șoptit la ureche.

Auzindu-mă, mă strânse mai tare în brațe și, când se desprinse din îmbrățișare, ochii îi străluceau.

— Mama n-a încetat niciodată să vă iubească, *Madame la Reine*.

— *Tante* Catherine, l-am corectat eu și l-am sărutat pe buze.

Râse, risipind tristețea care ne cuprinsese pe amândoi.

— *Tante* Catherine, n-am avut niciodată ocazia să-ți mulțumesc cum se cuvine pentru *Rinaldo*. Mi-a plăcut atât de mult, încât cred c-am citit-o de vreo sută de ori.

— Ți-ai amintit de ea după atâta vreme, m-am minunat eu.

L-am luat apoi de braț și i-am îndreptat atenția spre ușa dublă:

— N-ai bătut totuși atâta drum numai ca să stai de povești cu bătrâna ta mătușă.

Intră Margot, ca o zână cu părul și ochii negri, îmbrăcată într-o rochie de satin albastru-închis, acoperit cu mătase *cangiante* străvezie, cu ape albastre și violet. Cu multă cochetărie, ridică bărbia ca să-și pună în valoare gâtul de lebădă, apoi își înclină capul, aruncându-i lui Henric o privire lungă și zâmbindu-i șăgalnic. Băiatul rămase trăsnit de-a binelea, dar lăsă repede ochii în jos, rușinat de lăcomia care i se citise în ei.

— *Monsieur le Roi*, îl salută Margot cu o mică reverență și îi întinse o mână catifelată și albă ca laptele.

Navarra își lipi buzele de ea. Când se îndreptă de spate, păru că-și regăsise calmul și spuse:

— Alteță, încă alergați mai repede ca mine?

— S-ar putea, Sire. Din nefericire, acum mă încurcă chestiile astea, râse ea arătând spre fustele grele.

— Ah, se prefăcu Henric dezamăgit. Trăgeam mare nădejde să ne luăm la întrecere după cină.

Margot râse din nou și-l trase spre ea, dându-i un sărut cast pe buze, ca între veri. Apoi i-am urat bun venit prințului de Condé; amabilitățile au fost mai sumare de ambele părți. După care am pornit spre sufragerie.

Compania lui Henric era grozav de plăcută; conversația se legă imediat, întreruptă de râsete. După ce am mâncat, l-am luat cu mine pe balconul care se deschidea spre malul Senei. În ultima săptămână vara se lăsase cu toată greutatea asupra orașului și dinspre fluviul noroios nu venea nici o adiere de vânt, ci doar un vag miros de putreziciune. Cu toate astea, Henric se sprijini de balustradă și îmbrățișă Sena și cetatea cu o privire din care răzbătea dorul unei iubiri neîmpărtășite.

După ceva vreme, i-am spus încetișor:

— Mama ta mi-a spus că mi-ai scris niște scrisori, dar că n-a vrut să mi le trimită.

Expresia lui Henric nu se schimbă, dar l-am simțit cum devine rezervat. Ridică din umeri.

— Cred că… imaginația mea de copil a speriat-o. Îți puneam niște întrebări despre lucruri pe care ea nu le înțelegea.

— În ziua aceea, când alergai după mingea de tenis, mi s-a părut că am fost amândoi stăpâniți de același fel de viziune. Mă înșelam?

Răspunsul lui veni după o pauză destul de lungă.

— Mama era obsedată de Dumnezeu și de păcat. Dar, spre deosebire de supușii mei hughenoți, eu nu sunt un om pios. Am luptat alături de ei deoarece cauza lor mi se pare dreaptă. În ceea ce mă privește, eu cred în ceea ce văd: pământul, cerul, oamenii și dobitoacele…

— Și în viziuni însângerate? l-am întrebat.

— Și în viziuni în care tovarășii mei au parte de o moarte groaznică, recunoscu el întorcându-și ochii de la mine.

— Eu nu le văd fețele, dar visele și viziunile mele au devenit din ce în ce mai oribile în ultima vreme. Întotdeauna le-am interpretat ca pe niște avertismente, ca pe niște scene dintr-un viitor care poate fi evitat. Dar, dacă tu nu crezi în Dumnezeu, probabil că le consideri lipsite de semnificație.

Mă privi cu o expresie sobră:

— Eu cred, *Madame la Reine*, că această căsătorie ne oferă o ocazie: să distrugem Franța sau s-o salvăm.

— E uimitor că am ajuns amândoi la aceeași concluzie, am spus eu.

În ochi i se aprinse o flacără neliniștitor de puternică.

— Am venit aici în pofida sfaturilor consilierilor și prietenilor mei, care se tem că această căsătorie e o capcană menită să ne distrugă. Am venit pentru că am încredere în tine, *tante* Catherine – pentru că, oricât ar fi de irațional, cred că am văzut amândoi același dezastru apropiindu-se și că amândoi vrem să-l evităm.

Am ridicat mâna, îngreunată de Capul de fier al Gorgonei, și i-am pus-o pe umăr.

— Împreună o să-l oprim, i-am spus eu și m-am întors, auzind zgomot de pași; erau prințul de Condé și servitorul lui, care veniseră după regele lor.

Primele zile din august au fost sufocante; dincolo de bătrânele ziduri ale Luvrului, căldura stăruia încolăcindu-se pe deasupra pavajului ca un duh negru. Ușa cabinetului meu fără ferestre era permanent

deschisă, nu numai ca să lase câte-un strop de aer să intre, ci și ca să primească un flux continuu de oaspeți, consilieri, croitorese și așa mai departe. Într-o dimineață stăteam la birou, avându-l în față pe cardinalul de Bourbon, unchiul mirelui – fratele poltronului Antoine de Bourbon, pe care-l renegase cu multă vreme în urmă. Cardinalul era un om foarte echilibrat și se bucura de o sănătate excelentă: la vârsta de cincizeci de ani n-avea nici un fir de păr alb.

Discutam despre etapele ritualului cununiei – în afara și în interiorul catedralei – când un străjer ciocăni în tocul ușii.

— *Madame la Reine*, spuse el, ambasadorul Spaniei așteaptă pe coridor. Solicită o întrevedere urgentă între patru ochi.

M-am încruntat. Nu-l cunoșteam bine pe noul ambasador, Diego de Zuñiga, dar predecesorul său obișnuia să facă declarații excesiv de dramatice. Poate că Don Diego avea și el această înclinație.

M-am ridicat și am ieșit pe coridor, unde aștepta Zuñiga, cu pălăria în mână. Era un bărbat între două vârste, scund, cu o înfățișare severă. Purta părul, foarte negru și rărit la tâmple, pieptănat pe spate și pomădat.

L-am abordat fără să zâmbesc:

— Ce problemă poate fi atât de gravă, Don Diego, încât să trebuiască să-l las singur pe cardinalul de Bourbon?

Îmi răspunse cu o plecăciune cât se poate de scurtă; avea o mină indignată, de parcă el ar fi fost partea ofensată.

— Un atac armat deliberat, *Madame la Reine*, comis de Franța împotriva Spaniei.

Am rămas cu gura căscată; ambasadorul îmi aruncă o privire bătăioasă.

La intrarea în apartamentul meu, coridorul strâmt era înțesat de servitori, de curteni și de oaspeții veniți odată cu Navarra.

— Veniți, i-am spus eu lui Zuñiga, luându-l de braț și conducându-l în sala de consiliu.

M-am așezat pe scaunul regelui, în capul mesei lungi, ovale.

— Vorbiți, Don Diego. Cu ce l-a supărat Carol pe fostul său cumnat?

Zuñiga ridică surprins din sprâncene, dându-și seama că eu chiar nu știu despre ce vorbește. Trase adânc aer în piept și îmi explică:

— Pe data de 17 iulie, cinci mii de soldați francezi – hughenoți – au încălcat teritoriul Olandei Spaniole. Comandantul lor era seniorul de Genlis. Din fericire, comandanții spanioli au aflat despre atacul plănuit și au interceptat forțele franceze. Au supraviețuit doar o mână de oameni, printre care și Genlis. Iertați-mi franchețea, dar vă sugerez să aveți o discuție serioasă cu Maiestatea Sa, având în vedere faptul că acțiunea sa a fost o violare a tratatului cu Spania și un act de război.

Mi-am dus mâna la gură ca să opresc invectivele care riscau să se reverse din ea. Coligny… Nemernicul acela mincinos și arogant întrecuse măsura, îndrăznise să trimită pe ascuns trupe în Olanda, sperând într-o victorie care să-l convingă pe Carol să sprijine un război nebunesc.

— Asta-i opera unui trădător, am spus eu cu vocea tremurând de enervare. Franța n-ar viola niciodată suveranitatea Spaniei. Vă asigur, Don Diego, că regele nici n-a cunoscut, nici n-a aprobat această incursiune. Vom vedea dacă partea responsabilă…

Zuñiga avu nemaiauzita îndrăzneală de a întrerupe o regină:

— Partea responsabilă se află acum la ușa regelui, așteptând să fie primită în audiență. Nu încape îndoială că întâlnirea va fi cordială; se spune că Genlis are asupra sa o scrisoare de sprijin din partea lui Carol.

— Imposibil, am șoptit eu ridicându-mă.

— *Madame la Reine*, așa stau lucrurile.

Am ieșit din sală și am luat-o pe coridorul înăbușitor, croindu-mi drum printre trupuri transpirate care făceau reverențe și printre siluete estompate, în alb-negru, de hughenoți speriați. M-am oprit în fața ușilor închise ale apartamentului personal al regelui, unde se adunase un mic grup de oameni.

Printre ei se afla și Coligny, care-și ținea o mână pe umărul unui nobil hughenot destul de bătrân, cu fața plină de semne de vărsat și cu părul roșu și bogat; o eșarfă de mătase neagră îi susținea brațul rănit. Împreună cu ei era prințul de Condé, care zâmbea și el odată sincer.

Lângă ei tocmai ajunsese Henric de Navarra. Îl luă pe Coligny în brațe și-l sărută afectuos pe amândoi obrajii. Apoi Coligny îl prezentă necunoscutului, care dădu să îngenuncheze, dar Navarra făcu un pas în față și îl ridică. Cei doi se îmbrățișară – cu grijă, din cauza

rănii necunoscutului – după care se sărutară și se lansară într-o conversație animată.

Se apropie trădarea, îmi șoptea Ruggieri.

Am pășit în raza vizuală a bărbaților și n-am dat atenție plecăciunilor lor. Pe Navarra și pe ceilalți nici nu i-am băgat în seamă; n-aveam ochi decât pentru necunoscut.

— Spuneți-mi, domnule, am onoarea să mă adresez seniorului de Genlis? l-am întrebat.

Ceilalți încremeniră; necunoscutul începu să miște din buze. După o vreme reuși să articuleze:

— Într-adevăr, Maiestate.

— Ah! Și rana… este chiar așa de gravă, domnule? l-am întrebat din nou, întinzând mâna spre eșarfa neagră și oprindu-mi palma chiar deasupra ei.

— Deloc, *Madame la Reine*, mormăi de Genlis, cu fața și gâtul roșii ca focul. Port asta numai pentru că a insistat doctorul, arătă el spre eșarfă.

Am arborat un zâmbet prostesc, de femeie superstițioasă, și i-am spus confidențial:

— Slavă Domnului că n-ați împărtășit soarta cruntă pe care au avut-o atâția dintre tovarășii domniei voastre. Fără îndoială că se datorează talismanului pe care-l purtați.

Auzisem de la doamna Gondi, care se exprimase ceva mai diplomat, că hughenoții mă considerau o vrăjitoare care se întovărășise cu diavolul.

— Talisman? făcu el uluit.

— Scrisoarea de sprijin din partea Maiestății Sale, l-am lămurit eu. O aveți asupra dumneavoastră în clipa de față?

Genlis îi aruncă o privire disperată lui Coligny, dar pe fața acestuia nu se putea citi nimic.

— O am, răspunse el, simțindu-mi poate hotărârea sau, cine știe, având un uluitor acces de prostie.

Am întins mâna imperativ, în timp ce el, încurcându-se în eșarfă, pescui scrisoarea dintr-un buzunar.

Am înșfăcat-o imediat. Ceara în care era imprimat sigiliul regal fusese ruptă; hârtia boțită era moale și pătată – fusese probabil îmbibată cu sudoarea lui Genlis.

Când am deschis scrisoarea, am citit-o și am văzut pe ea semnătura fiului meu, zăgazurile furiei mele explozive s-au rupt. Fără un cuvânt, i-am lăsat pe bărbați acolo și, cu scrisoarea în mână, m-am apropiat de cei doi străjeri care barau intrarea în apartamentul regelui.

— Dați-vă la o parte! le-am poruncit.

Nu-mi dădură ascultare, așa că mi-am croit drum printre ei și am dat în lături ușile care, din fericire, nu erau încuiate. Am trecut valvârtej pe lângă o mulțime de servitori și de nobili și am dat buzna în dormitor, unde Maiestatea Sa Carol al IX-lea ședea pe oală, iar un gentilom din suită îi citea versuri cu voce tare. La un semn scurt din partea mea, gentilomul închise cărticica și părăsi încăperea. Am trântit ușa în urma lui și m-am apropiat de Carol fluturând scrisoarea.

— Neghiobule, i-am spus printre dinți. Ești un neghiob, fără strop de creier!

Carol își trase stângaci în sus colanții cu mâna dreaptă, în timp ce cu stânga punea capacul pe oala de noapte. Era obișnuit să se înfurie pe oameni, dar avusese atât de rar ocazia să vadă crize de furie la alții – și cu atât mai puțin la mama lui –, că se trase înapoi și ridică mâinile ca să se apere.

— Cinci mii de soldați francezi morți în slujba unei prostii! am țipat eu. Și regele Spaniei a aflat de ei înaintea mea! Ambasadorul lui a venit azi să mă avertizeze că Filip consideră… nebunia asta cu Olanda un act de război!

— Și ce dacă? protestă Carol timid.

— Și ce dacă? l-am îngânat eu uluită. Ești într-atât de nebun încât să crezi c-am putea câștiga un război cu Spania?

— Amiralul spune că putem, îndrăzni el. Și nu mai aruncați cu insulte în mine, doamnă.

Am coborât tonul:

— Tu visezi la glorie militară, dar n-ai s-o găsești într-un război necugetat. Ai să găsești numai înfrângere și rușine. Poporul o să se ridice împotriva ta și-o să pună un hughenot pe tron.

— Coligny mă iubește și iubește Franța, mă înfruntă Carol. Lupta împotriva unui dușman comun va unifica țara.

— Eu am trăit ceva vreme, fiule, și am văzut ce i-au adus țării ăsteia războaiele cu Spania. Bunicul tău a suferit o înfrângere cumplită, iar tatăl tău a stat patru ani prizonier la ei. Armata lui Filip e prea

puternică. Nu vezi cum te manipulează Coligny? Cum încearcă să te întoarcă împotriva mea?

Carol încleștă fălcile și-și dădu ochii peste cap ; arăta ca un nebun.

— Amiralul mi-a spus c-ai să zici asta. E nefiresc pentru o femeie să aibă atâta putere câtă ai tu; m-ai uzurpat prea multă vreme.

Am strâns din dinți și am înghițit fierea care urca în mine la auzul vorbelor lui Coligny, reproduse atât de fidel de fiul meu. Am spus calm:

— Dacă ești atât de convins că un război cu Spania ar servi intereselor superioare ale Franței, atunci amiralul Coligny trebuie să-și prezinte propunerea Consiliului Privat, pentru ca să poată fi respinsă sau aprobată. Dacă argumentele amiralului sunt solide, atunci ceilalți membri vor adopta punctul lui de vedere. De ce să nu vorbești deschis cu toată lumea? E imposibil să duci un război victorios pe ascuns.

Carol găsi ideea bună și dădu din cap:

— Am să-i spun amiralului. O să pregătim o expunere.

— Bine, am făcut eu pe un ton vesel. Dar trebuie să ții cont de un singur lucru.

Carol se încruntă întrebător.

— Trebuie să respecți votul membrilor Consiliului. Dacă ei sunt de acord cu amiralul, poți să începi războiul aducându-l la cunoștința tuturor. Dacă nu sunt de acord, ideea trebuie pusă la păstrare… pentru totdeauna.

Regele îmi cântări cuvintele, apoi se declară de acord.

— Excelent! Îi voi anunța pe membrii Consiliului și voi fixa o dată pentru întâlnire. Contez pe tine să-i spui amiralului să-și pregătească pledoaria.

Am ieșit din dormitorul lui Carol purtând pe buze cel mai fals zâmbet cu putință. Mi l-au putut vedea și Coligny și Genlis, care rămăseseră pe coridor, de vorbă cu Henric.

Coligny fu primul care mă observă și se înclină în fața mea. Ne-am zâmbit, deși sunt convinsă că-mi auzise strigătele. I-am văzut în ochi provocarea trufașă: aștepta să plec eu ca să intre să vorbească cu regele.

Navarra mi-a zâmbit la rândul lui când am trecut pe lângă el. Am întors capul, neputând să-i suport privirea.

Patruzeci

Consiliul Privat al Regelui se întruni cu opt zile înainte de nuntă. În noaptea precedentă plouase zdravăn și furtuna nu se potolise nici duminică de dimineață. În ciuda torentelor căzute din cer, ferestrele erau deschise de-un lat de palmă, lăsând să intre aerul înăbușitor, care aburise geamurile și înmuiase teancul de hârtii din dreapta mea.

Stăteam în capul mesei lungi, ovale, avându-i în dreapta și în stânga mea pe Eduard și pe Tavannes – acum în vârstă de șaizeci și trei de ani, complet chel și aproape fără dinți. Tavannes luptase alături de Francisc I la Pavia și fusese făcut prizonier odată cu regele. Acolo își pierduse vederea la ochiul stâng; ochiul cu albeață i se mișca acum întruna, mereu în altă direcție față de dreptul. Îl iubeam pe Tavannes pentru că se oferise la un moment dat s-o ucidă pe Diana de Poitiers din cauza aroganței ei; îl iubeam și mai mult pentru că-l dusese pe Eduard spre victorie la Jarnac.

Lângă Tavannes stătea tovarășul său de arme, mareșalul Cossé, care îmi servise în timpul războaielor ca reprezentant pe lângă Jeanne. În contrast cu Tavannes, Cossé era încă elegant, cu o barbă albă, tunsă foarte frumos.

În fața lui Cossé stătea elegantul duce de Nevers, un diplomat pe nume Louis Gonzaga, născut în Toscana, dar educat la Paris. În tinerețe, Gonzaga luptase împreună cu Montmorency la Saint-Quentin. Ultimul membru al Consiliului era ducele de Montpensier, bătrân și bolnav de gută, a cărui soție făcea parte pe vremuri din mica trupă de doamne a regelui Francisc.

Amiralul Coligny intră cu câteva minute întârziere, spunând vesel că Dumnezeu ne-a cerut să ne odihnim de Sabat – dar poate că Atotputernicul avea să-l ierte deoarece „sper că astăzi, aici, vom face lucrarea Domnului". Cuvintele lui pioase nu avură drept răspuns decât tăcerea și un tunet îndepărtat.

Când am început eu să vorbesc, o rafală de vânt făcu să tremure flacăra lămpilor.

— Domnilor, amiralul Coligny va prezenta argumentele sale în favoarea războiului, după care vom trece la vot.

I-am făcut amiralului un semn din cap; acesta se ridică și, sprijinindu-și ușor degetele de masă, începu să vorbească.

— Acum cinci ani, regele Filip l-a trimis pe ducele de Alba, general al său, să ocupe Olanda și să instaureze un regim de teroare. De atunci încoace, zece mii de oameni au fost măcelăriți pentru singura vină de a dori să-l slăvească pe Dumnezeu după cum cred ei de cuviință. Înălțimea Voastră, *Madame la Reine*, ați reprezentat întotdeauna în Franța vocea toleranței. Fiți de acord ca Franța să se ridice împotriva tiraniei și în apărarea libertății. Salvați-i acum pe nevinovații din nordul țării noastre; căci dacă n-o vom face, se va mai vărsa sângele altor zeci de mii de oameni. Opriți, vă implor, acest puhoi de sânge.

Am rămas fără grai; Coligny făcuse apel la convingerile mele într-un mod atât de inspirat, încât mă emoționase. Mai mult, insistase pe coarda celor mai negre spaime ale mele, ca și cum mi-ar fi cunoscut oribilele viziuni. Imposibil, mi-am spus… până mi-am amintit de Navarra, sprijinit de balustrada balconului și privind spre Ile-de-la-Cité fără s-o vadă. *Și în viziuni în care tovarășii mei au parte de o moarte groaznică…*

Mi-am fixat privirea pe suprafața lucioasă a mesei, încercând să-mi stăpânesc amarul care îmi umplea sufletul. Când mi-am regăsit calmul, am ridicat capul spre amiral:

— Mi-aș dori să-i pot ajuta, am spus, numai că nu putem ignora faptul că Franța nu dispune de mijloacele de a-l alunga pe Alba. Atât hughenoții, cât și armata regală au suferit pierderi grele și au adus țara în pragul ruinei după toți anii de război civil. Pur și simplu nu avem oameni, arme și bani ca să înfruntăm un inamic atât de puternic. Chiar dacă am încerca să-i ajutăm, nevinovații dumneavoastră tot ar pieri… alături de mii de francezi.

— Așa ceva n-are să se-ntâmple, mă contrazise Coligny grăbit. Fiindcă n-o să luptăm singuri. Lângă noi va lupta prințul de Orania, care și-a asigurat recent ajutorul Germaniei și Angliei.

— Dar s-a întâmplat deja, am zis eu. Au murit cinci mii de soldați. S-a vărsat deja sânge francez.

— Susțin că războiul cu Spania este inevitabil, insistă amiralul. Putem s-o înfruntăm acum, în Olanda, sau mai târziu, pe pământurile noastre, când Filip va ceda în sfârșit poftei de a-și extinde imperiul și ne va încălca hotarele. De aceea trebuie să lovim acum, când avem sprijin din atâtea părți.

— Am văzut doi regi făcând greșeala de a porni războaie pe teritoriu străin în speranța de a face cuceriri, mormăi Tavannes. Și ei au avut promisiuni de sprijin. Până la urmă ne-am retras cu pierderi grele și ne-am întors într-o țară ruinată din punct de vedere financiar. Un război pe teritoriu străin va necesita mai multe vieți și mai mult aur decât avem noi.

— Am luptat alături de Montmorency la Saint-Quentin când eram un copilandru cu caș la gură, vorbi cu patimă și Gonzaga, ducele de Nevers. M-am dus la luptă visând la o victorie ușoară. M-am trezit la realitate când conetabilul și alți ofițeri – inclusiv eu – am fost capturați de spanioli.

— Și eu am fost la Saint-Quentin, mormăi Coligny indignat.

— Da, ați fost acolo, rosti Gonzaga acuzator. Răspunzător cu apărarea cetății, din câte-mi amintesc. Atunci de ce ar trebui să vă încredințăm alte trupe, când cinci mii de oameni au murit deja ca rezultat al prostiei?

Ceilalți bărbați din încăpere începură să vorbească toți deodată. Gonzaga continuă să-l insulte pe amiral, iar ducele de Montpensier tuna și fulgera în legătură cu prejudiciile pe care un nou război le-ar aduce economiei. Până la urmă, bătrânul Tavannes strigă la ei să tacă și, când se făcu liniște, întrebă:

— Domnule amiral Coligny, mai aveți altceva de spus?

— Da, răspunse Coligny. Când Maiestatea Sa Henric al II-lea a ascultat sfatul consilierilor săi privați, a fost obligat să-l analizeze, dar nu i s-a cerut să-l respecte. Cu regele Carol e altfel: el este obligat de lege să asculte de poruncile Consiliului. Asta era de înțeles când a urcat pe tron, la vârsta de zece ani, dar acum e bărbat, are douăzeci și doi de ani. Este o insultă la adresa lui să fie forțat să accepte hotărârile consilierilor, chiar când acestea sunt în opoziție cu propria sa judecată. Eu sunt hughenot și vorbesc în fața unui grup de catolici. Cu toate acestea, suntem toți de acord că Maiestatea Sa se află pe tron din voia Domnului. Am sau nu dreptate, domnilor?

Tavannes și Montpensier admiseră că are dreptate; Eduard și cu mine schimbarăm priviri înnegurate, iar Gonzaga refuză să răspundă la o întrebare al cărei răspuns era deja cunoscut.

— Dacă regele Carol este blocat de Consiliu, înseamnă că este blocată însăși voința lui Dumnezeu. Iar voința regelui este de a porni războiul cu Spania.

Îndrăzneala, argumentele aberante ale amiralului îmi smulseră un oftat sonor, ceea ce îl făcu să-mi arunce o privire tăioasă.

— Maiestatea Sa oftează. Dar vă amintesc că guvernarea țării noastre este treabă de bărbați, nu de femei; așa ne cere legea salică. Și atunci vă întreb: cine conduce Franța? Cine conduce acest consiliu? Și cine-l conduce pe rege? Fiecare bărbat din jurul acestei mese trebuie să-și cerceteze inima ca să afle adevărul: ascultați glasul tăcut al Atotputernicului care răsună în voi. E corect ca voința regelui nostru să se împiedice de frica de război a unei muieri?

Obrajii mi-au luat foc. Lângă mine, Eduard mormăi o înjurătură.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ești un nebun și un bădăran de neînchipuit! Cum poți vorbi așa despre regina noastră? se răsti Tavannes.

Nu m-am uitat la Tavannes și nici la ceilalți consilieri; nu-mi puteam dezlipi privirea de la ochii lui Coligny în care scânteia pietatea, de la beatitudinea și mândria care îi străluceau pe chip, de la focul nebuniei care se întrezărea sub ele.

— E un război sfânt, vorbi din nou amiralul, abia șoptit. Un război prin care să fie eliberați oamenii care vor să se roage în libertate. Ascultați ce vă spun, acesta-i războiul Domnului; numai diavolul v-ar putea porunci să nu porniți acest război.

În sală se lăsă liniștea până când eu mi-am regăsit calmul și am spus cu răceală:

— Asta-i tot, domnule amiral? V-ați terminat pledoaria?

— Mi-am terminat-o, răspunse el cu un aer foarte mulțumit de ea și de el însuși.

Ducele de Montpensier interveni:

— Maiestatea Voastră, aș vrea să propun să renunțăm la orice discuții suplimentare. Domnul amiral Coligny și-a prezentat pe larg punctul de vedere și a auzit și principalele noastre obiecții. Nu prea văd rostul reluării acestora într-un schimb de argumente care amenință să devină prea înfocat. Aș sugera să votăm imediat.

— Cred că aveți dreptate, am spus. Domnilor, există obiecții?

Nu existau. Coligny – ferm convins că apelul său reușise să ne miște inimile – fu rugat să aștepte pe coridor. Ieși foarte binedispus, dar în prag se opri și-mi aruncă o privire îngâmfată și triumfătoare.

Procedurile de vot nu durară mult. Membrii Consiliului erau într-un acord atât de evident, încât n-am folosit buletinele de vot, ci am recurs la vot deschis.

M-am ridicat și i-am oprit cu un semn pe ceilalți consilieri, care dăduseră să sară în picioare odată cu mine.

— Aș dori să-i aduc personal domnului amiral la cunoștință rezultatul.

Am ieșit singură pe coridor. În afară de doi străjeri, nu era nimeni suficient de aproape ca să ne audă. Coligny aștepta sprijinit de peretele din față, cu mâinile împreunate, cu fruntea plecată în rugăciune; când auzi ușa deschizându-se, ridică nerăbdător privirea.

Când văzu că sunt eu, căscă gura surprins, dar își reluă repede expresia demnă.

— Așa deci, spuse. Ar fi trebuit să-mi dau seama că urechile consilierilor sunt ferecate. La urma urmei, i-ați ales pentru că vă sunt loiali.

— I-am ales pentru că sunt înțelepți, i-am întors-o eu, și pentru că îi sunt loiali fiului meu, care s-a născut cu un temperament nepotrivit pentru a guverna. Dacă mai continuați să exploatați această situație, domnule amiral, vă voi alunga de la Curte.

Ochii amiralului – de un albastru tăios, înconjurați de franjurile genelor aurii – se îngustară, plini de aceeași încăpățânare posacă și înverșunată pe care-o văzusem adeseori la Carol. Făcu amenințător un pas spre mine, ca să-mi aducă aminte că el e un bărbat solid, iar eu o femeie mărunțică. Îmi vorbi rar și emfatic, ca un om obișnuit să-i intimideze pe alții:

— Doamnă, eu nu mă pot opune hotărârii dumneavoastră, dar pot să vă asigur că o veți regreta. Pentru că, dacă Maiestatea Sa va respinge acest război, se va trezi curând în fața altuia, din care nu va putea să scape.

Deși se băga în sufletul meu, am refuzat să dau un singur pas înapoi. Dârză și autoritară, l-am sfredelit furioasă cu privirea.

— V-am primit aici ca pe un oaspete drag. Și dumneavoastră îndrăzniți să ne amenințați – chiar sub acoperișul regelui – cu un nou război civil?

— Nu cu mine veți lupta, ci cu Dumnezeu!

Îmi întoarse spatele fără să salute și se îndepărtă cu pași mari. După ce a ieșit din raza mea vizuală am închis ochii și m-am rezemat oftând de perete.

Sub falcă, uite-așa, șopti mătușa Clarice și-și puse palma peste palma mea, strângându-mi-o în jurul mânerului stiletului.

Patruzeci şi unu

L-am însărcinat pe neînfricatul Tavannes să-i aducă regelui la cunoștință votul Consiliului Privat. Pe urmă l-am luat pe Eduard deoparte și i-am spus despre amenințarea amiralului.

L-am convins pe ducele de Anjou să mă însoțească la castelul nostru de la Montceaux, aflat la o zi bună de mers călare de Paris. Am plecat imediat, fără să-l anunțăm pe Carol, așa încât să fie surprins de plecarea noastră și să presupună că mi-am pus în practică amenințarea de a-l abandona. Mă rugam ca regele să alerge după mine la Montceaux și să mă implore să mă întorc – permițându-mi astfel să-l scot din ghearele lui Coligny, măcar până începeau serbările de nuntă.

Cam la trei ceasuri după ședința Consiliului, eu și cu Eduard ieșeam din cetatea înțesată de lume și ne îndreptam cu o trăsură spre sud. Ploaia se oprise și vântul alunga norii de ardezie, scoțând iarăși la vedere cerul fierbinte de august; străzile se umplură din nou de negustori, nobili, clerici, cerșetori și de veșmintele negre cu alb ale hughenoților străini în acest oraș catolic, veniți să sărbătorească nunta conducătorului lor, Henric de Navarra.

Stăteam rezemată de peretele trăsurii și mă uitam pe geam, prea îngândurată ca să mai dau atenție interminabilei diatribe a lui Eduard la adresa amiralului sau scâncetelor cățelușului, un spaniel cuibărit într-un coșuleț împodobit cu bijuterii și agățat de gâtul ducelui cu un cordon lung de catifea. Nu scoteam o vorbă.

Curând aerul deveni mai plăcut și huruitul roților nu se mai auzi, semn că intraserăm pe drumuri noroioase de țară. Clădirile de piatră lăsară locul frunzișului verii târzii, de un verde întunecat și tremurător; în fața noastră, din noroiul drumului se ridicau aburi, ca niște suflete ce se îndreptau spre Rai.

Încă nu mistuisem ultima mea discuție cu Coligny. Legănată de trăsură, am închis ochii și-am revăzut-o pe mătușa Clarice, cu superba ei rochie sfâșiată, zdruncinată până-n străfundul ființei ei, dar neînfricată.

— Câtă îngâmfare, făcu Eduard furios. Se crede Moise, iar pe noi ne crede Faraon!

Cățelușul din poala lui își băgă căpșorul între umeri și Eduard începu să-l mângâie mașinal.

Am deschis ochii.

— Se crede Isus, am spus, după care am amuțit din nou, conștientă de implicațiile analogiei mele.

Fiul meu mă privi țintă:

— N-are să se oprească, *maman*. I-ai văzut privirea: e nebun de legat. *Noi* trebuie să-l oprim.

— Ce putem face? am clătinat din cap. Nu-l putem aresta acum, înainte de nuntă. Gândește-te ce scandal s-ar stârni: e unul dintre cei mai importanți invitați ai mirelui. Gândește-te în ce situație îl punem pe Henric, și pe noi înșine…

De câteva zile încoace nu-mi mai îngăduisem să mă gândesc la Navarra. Îl iubisem ca pe propriul meu copil; i-o dădeam pe fiica mea de soție. Acum nu mai aveam încredere în el. Când venise încoace, știa ce plănuia Coligny?

— Coligny își dorește sincer să trimitem trupe în Olanda, am continuat, ca și cum încercam să mă conving pe mine însămi. A cheltuit o grămadă de vreme băgându-se pe sub pielea lui Carol. N-ar avea sens pentru el să ne atace acum.

— Să ne atace? repetă Eduard, aplecându-se brusc spre mine. Vrei să spui că tot ce-a făcut până acum e numai o diversiune? Că, de fapt, vrea să ne facă nouă rău?

Mă uitam pe geamul trăsurii la drumul de țară și mă gândeam la străzile Parisului, pline de hughenoți, și la Luvru, ale cărui coridoare erau înțesate de ciori cu pene negre și albe.

— Nu, am răspuns. Nu, sigur că nu, doar dacă…

…veți regreta. Pentru că, dacă Maiestatea Sa va respinge acest război, se va trezi curând în fața altuia.

— Doar dacă toată povestea asta nu e o parte a unui complot mai amplu, îmi termină Eduard fraza. Doar dacă Navarra și Coligny

și toți ceilalți n-au venit cumva încoace cu gândul de a pune mâna pe tron. Henric a adus cu el o suită de sute de oameni și alte câteva mii se află în oraș. Toate hanurile din Paris sunt ticsite de hughenoți; au deschis până și bisericile ca să-i poată găzdui pe toți.

Degetele mele începură să răsucească masivul inel de fier cu Capul Gorgonei.

— Nu pot fi chiar atât de nesăbuiți, am murmurat.

— E vorba de Coligny, care-i destul de nebun încât să creadă că Dumnezeu l-a trimis aici, îmi aminti Eduard cu o expresie de silă și îndoială întipărită pe fața lui prelungă, frumoasă. Și-o să facă tot ce-i poruncește „Dumnezeu". Chiar dacă plănuiește o revoluție – chiar dacă nu vrea cu adevărat să ne facă rău –, n-o să înceteze să-l manipuleze pe Carol. Trebuie să facem ceva.

— Dacă facem ceva acum, într-un oraș plin de hughenoți și de catolici care le sunt ostili, am spus eu tărăgănat, o să se iște o răzmeriță în toată regula.

— *Maman*, insistă Eduard exasperat, nu putem să stăm cu mâinile încrucișate și să-l lăsăm pe nebun să ne târască în război.

— O să discutăm la Montceaux, i-am spus. Nu vreau să mă gândesc acum la asta.

Am închis iarăși ochii, lăsându-mă în voia mișcărilor legănate ale trăsurii, și-am văzut în spatele pleoapelor chipul profetului, rotund ca o lună plină.

Feriți-vă de duioșie, spunea el. *Feriți-vă de milă.*

Carol ajunse la Montceaux, disperat, în toiul nopții. Când m-a făcut să mă dau jos din pat m-am prefăcut morocănoasă și furioasă și n-am scos un cuvânt. Dar mi-am ascuns cu greu mulțumirea când a căzut în genunchi și, încolăcindu-mi picioarele cu brațele, a jurat că va respecta votul Consiliului Privat și m-a implorat să mă întorc cu el la Paris.

Am insistat ca regele să rămână cu noi la Montceaux patru zile întregi. În tot acest timp, Eduard și cu mine am petrecut ceasuri nesfârșite încercând să-l convingem că amiralul îl manipulase cu sânge rece. În repetate rânduri, Carol a început să plângă în hohote, ca un copil, sau a făcut spume la gură de furie, dar în a treia zi a ajuns la capătul

puterilor și a început să asculte și punctul nostru de vedere. L-am convins să-l evite pe Coligny până după nuntă.

Abia după asta ne-am întors în oraș – pe 15 august, în preziua ceremoniei de logodnă. Din 10 august, soarele nimicitor se înstăpânise pe cerul palid, neumbrit de nici un nor; pe drumul de întoarcere, trăsura noastră ridica trâmbe de praf.

Am coborât din trăsură sleită de puteri. La Montceaux îmi petrecusem zilele discutând cu Carol, iar serile vorbind cu Eduard despre Coligny; nu ajunseserăm la nici o concluzie, decât că va trebui să așteptăm să treacă serbările nupțiale înainte să întreprindem ceva.

Urcând scara care ducea la apartamentul meu, am văzut-o pe doamna Gondi – frumoasă încă, dar ofilită și cu sănătatea șubredă – așteptându-mă pe palier. Când mă văzu la rândul ei, nu-mi zâmbi, ci își încleștă mai tare degetele pe scrisoarea pe care o ținea în mână.

Când am ajuns pe palier, am întins mâna după scrisoare. Am luat-o, am rupt sigiliul, am despăturit-o și, continuându-mi drumul alături de doamna Gondi, care-mi ținea lampa, am început să citesc:

Scrisul era masculin, dar nu era al lui Zuñiga. Scrisoarea venea de la ducele de Alba, ticălosul persecutor al hughenoților, și era datată 13 august:

Preastimatei Regine Catherine de Franța

Maiestatea Voastră,

Înțeleg că ambasadorul regelui Filip în Franța, Don Diego de Zuñiga, v-a informat despre incursiunea soldaților francezi în Olanda, sub comanda unuia dintre generalii voștri hughenoți, și că acest general hughenot este un apropiat al fiului Înălțimii Voastre, regele Carol.

Ați putea fi interesată să-l întrebați pe fiul Înălțimii Voastre dacă Maiestatea Sa sau prietenul său hughenot au cunoștință de cei trei mii de soldați care au sosit la frontiera noastră comună la primele ore ale acestei dimineți. Și ar fi bine să luați în considerare faptul că sursele mele personale – care sunt foarte bine informate în legătură cu amiralul Coligny și cu activitățile sale – m-au anunțat acum o oră că domnia sa este în curs de a aduna o armată de nu mai puțin de paisprezece mii de oameni.

Se spune că majoritatea acestor eretici se află acum la Paris pentru a asista la căsătoria conducătorului lor cu fiica Maiestății Voastre, sora regelui Carol, și că au adus cu ei arme, ca să poată porni imediat după ceremonie spre Olanda.

Don Diego mă informează că Înălțimea Voastră pretinde a nu ști nimic despre această situație – că, de fapt, Consiliul Privat al regelui a votat împotriva invaziei amiralului Coligny. Dacă acest lucru este adevărat, atunci familia regală este într-un mare pericol; poate că ar fi bine să trimit Maiestății Voastre câțiva dintre spionii mei de încredere, care spun că fierarii din Paris muncesc zi și noapte pentru a face săbii și armuri pentru hughenoți și că, la scurt timp după votul Consiliului, domnul Coligny s-a lăudat în public că nu-i recunoaște autoritatea și că va intra în Olanda cu sau fără aprobarea regelui, și mă va învinge cu armata sa de paisprezece mii de oameni.

Regele meu spune că aceasta este răsplata pe care o merită Maiestatea Voastră pentru că le-a permis ereticilor să stea la masă cu ea.

Nu am recurs la represalii, deoarece Don Diego este convins că regele Carol va dori să rezolve această problemă cu discreție și m-a rugat să nu încep lupta împotriva Franței, ci s-o informez pe Maiestatea Voastră despre această imensă ofensă adusă Spaniei.

V-am trimis această scrisoare prin cel mai rapid mesager al meu, care este acum la dispoziția Înălțimii Voastre, așteptând răspunsul.

Servitorul Maiestății Voastre, prin mila Domnului,
Fernando Alvarez de Toledo
Duce de Alba
Guvernatorul Olandei

Până am terminat de citit scrisoarea ducelui de Alba, am ajuns în anticamera mea; m-am prăbușit pe scaunul de la birou și am așteptat ca doamna Gondi să pună lampa lângă mine.

— Vă rog, invitați-l pe ducele de Anjou să vină imediat până la mine. Spuneți-i că e o chestiune foarte urgentă.

După ce doamna Gondi plecă, mi-am lăsat capul pe birou, lipindu-mi obrazul de lemnul rece. Flacăra lămpii pâlpâia și-mi proiecta umbra pe peretele din față; mi-am amintit brusc cum stătea mătușa mea la birou în noaptea de după fuga din Florența și scria scrisori, în ciuda durerilor din încheietura mâinii.

Nu mai vreau vărsare de sânge, îi spusesem lui Ruggieri. *Nu mai vreau vărsare de sânge*, dar Casa de Valois – sângele meu – era acum în primejdie.

M-am gândit la ochii micului grăjdar, uluiți și plini de mustrare, și m-am oțelit.

A doua zi de dimineață, sâmbătă, în marea sală de bal de la Luvru, avu loc ceremonia de logodnă, oficiată de cardinalul de Bourbon. Asistați de vreo trei sute de oaspeți, Navarra și Margot se pregătiră să semneze voluminosul contract de căsătorie.

Margot șovăia cu pana în mână; deodată scoase un hohot sfâșietor, dădu drumul penei și-și îngropă fața în mâini. M-am apropiat de ea și-am luat-o în brațe.

— Nervii, i-am spus eu zâmbind cardinalului, apoi i-am șoptit lui Margot la ureche: Nu te mai gândi. Fă-o pur și simplu. Acum.

I-am pus pana în mână și i-am strâns palma în palma mea. Plânsul pe care încerca să și-l reprime îi zguduia umerii, dar puse pana pe hârtie și semnă repede.

Navarra îl privea senin și demn pe cardinal, ignorând politicos incidentul. Ca și nefericita mireasă, nici eu nu suportam să mă uit la el; în același timp îmi spuneam însă că n-am nici o dovadă reală că l-ar sprijini pe amiral în planurile lui de război. Dacă aș fi contramandat cununia, aș fi distrus orice speranță de pace și mi-aș fi deconspirat intenția de a acționa împotriva lui Coligny.

Așa că mi-am petrecut brațul în jurul taliei lui Margot și am rămas lângă ea până ce cardinalul a făcut semnul crucii asupra cuplului și le-a dat binecuvântarea. Mi-am sărutat copila și apoi l-am sărutat pe Henric, urându-i bun venit în familie.

— Acum ești fiul meu, i-am spus.

În timpul recepției care a urmat, am luat-o de braț pe ducesa de Nemours, o veche prietenă:

— Vino, te rog, în seara asta în cabinetul meu, i-am șoptit la ureche.

Ducesa se înclină în semn de încuviințare. Își petrecuse toată viața la Curtea Franței și era renumită pentru discreția ei absolută – o calitate pe care aveam de gând să mă bazez din plin.

Întunericul ne-a găsit în cabinetul meu, cu ușa zăvorâtă, în ciuda căldurii sufocante; pe Eduard nu-l chemasem, căci dacă discuția nu evolua mulțumitor, nu voiam să fie și el amestecat.

Ducesa ședea în fața mea, de cealaltă parte a biroului; zâmbea placid și-și făcea vânt cu evantaiul. Avea patruzeci și unu de ani și era rotofeie. Nu fusese dăruită cu frumusețe și de aceea părea că nu se schimbase prea mult odată cu înaintarea în vârstă. Avea ochi mari,

nas și gură mici. Sub bărbia înfundată i se adunaseră pliuri de grăsime, moștenire de la bunica ei, Lucrezia Borgia. Sprâncenele îi erau atât de pensate, că nici nu i se mai vedeau.

Numele ei de fată era Anna d'Este și crescuse în Ferrara natală până când fusese măritată, la vârsta de șaisprezece ani, cu François de Guise. Ajunsese repede să stăpânească subtilitățile vieții de Curte și se dovedise un ajutor de nădejde pentru ambițiosul ei soț. Când François a fost asasinat de către spionul lui Coligny, ea nu s-a retras în văduvie. Fierbând de mânie, a cerut ca amiralul să fie judecat pentru crimă și l-a bombardat pe rege cu atâtea petiții, încât acesta, exasperat, l-a declarat pe amiral nevinovat și i-a interzis ducesei să mai pomenească vreodată de această problemă. Dar, la fel ca fiul său Henri, care moștenise titlul de duce de la tatăl său, ea a continuat să-l urască pe Coligny și să-l acuze cu vehemență ori de câte ori i se ivea ocazia. Cu șase ani în urmă se recăsătorise cu Jacques de Savoia, duce de Nemours, un catolic convins, care luptase cu bravură împotriva hughenoților.

— Anna, am început eu să-i vorbesc în toscană, pentru a sublinia natura intimă și delicată a discuției noastre, știu că trebuie să-ți vină foarte greu să zâmbești atât de amabil printre atâția hughenoți. Îți mulțumesc în numele regelui pentru felul în care te porți în prezența amiralului Coligny.

Ducesa îmi răspunse încet și cât se poate de calm, de parcă discutam despre cel mai banal subiect:

— Tot ucigaș rămâne, Maiestate; astăzi m-am simțit de parcă aș fi nimerit într-un cuib de vipere. Nu pot decât să mă rog ca Maiestatea Sa regele să nu aibă de suferit ca urmare a acestei asocieri.

— Exact despre asta voiam să vorbesc cu tine, pentru că am ajuns să-mi dau seama că amiralul vrea într-adevăr să-i facă rău Maiestății Sale.

— Nu sunt surprinsă să aud așa ceva, făcu ea cu același calm imperturbabil.

— Atunci poate că n-o să te surprindă nici faptul că amiralul a violat ordinul regelui care interzice desfășurarea de trupe în Olanda.

Ducesa își închise evantaiul cu o mișcare bruscă:

— Amiralul se laudă peste tot că va pleca în Olanda imediat ce se vor termina serbările nupțiale și că va lua mulți soldați cu el. Soldați

care se află aici, în Paris, pregătiți de război. Mă tem, Maiestate, pentru siguranța regelui.

Am tras adânc aer în piept și i-am răspuns:

— Și eu. Maiestatea Sa nu-l va mai apăra pe amiral de pedeapsa care i se cuvine.

M-am rezemat de spătarul scaunului și am privit-o atent.

Ducesa rămase câteva clipe nemișcată ca un tablou, apoi își coborî privirea spre mâinile care țineau evantaiul. Când se uită din nou la mine, avea ochii plini de lacrimi.

— Am așteptat mulți ani. Am jurat pe sufletul răposatului meu soț că am să-l răzbun.

— Trebuie să se întâmple pe 22, a doua zi după ce se încheie serbările. În dimineața aceea va fi o ședință a Consiliului, la care amiralul Coligny va participa cu siguranță.

M-am oprit o clipă, apoi am adăugat încet:

— Trebuie să se rezolve în așa fel încât regele și membrii familiei sale să nu fie implicați.

— Fără îndoială, mă aprobă ea la fel de încet. Altfel ar fi un dezastru pentru Coroană.

Îmi semnala în acest fel că familia de Guise își va asuma întreaga răspundere pentru asasinat. Avea să fie văzut ca o răzbunare, ca un incident izolat, pentru care nu putea fi acuzat regele.

— Voi avea grijă să-ți apăr familia de orice urmare nedorită, deși fiul tău ar fi bine să plece din oraș când se va întâmpla totul. Am să te chem mâine-dimineață ca să discutăm detaliile. În seara asta, nu vorbi cu nimeni în afară de fiul tău; voi doi trebuie să găsiți mijloacele prin care scopul nostru va putea fi atins cu succes.

După ce ducesa a plecat, am ieșit în anticameră, unde aștepta doamna Gondi.

— Vă rog să-l anunțați pe ducele de Anjou că-l aștept în cabinetul meu, i-am cerut.

M-am întors în cămăruța lipsită de aer și m-am așezat la birou, lăsând ușa deschisă. Am rămas cu ochii la mâinile mele, mirându-mă că nu-mi tremură. Spre deosebire de Anna d'Este, eu n-am vărsat nici o lacrimă.

Noaptea nu adusese nici un strop de vânt, doar o umezeală înăbușitoare care mă apăsa, așa cum stăteam întinsă în patul meu, cu cear-

șafurile aruncate cât-colo. Când a început în sfârșit să se lumineze, am trimis-o pe doamna Gondi să-i invite pe Anna d'Este și pe fiul ei la mine, cât mai devreme cu putință.

Pregătirile de nuntă continuau. Am mers în apartamentul lui Margot împreună cu Eduard – care avea un gust artistic infailibil – ca să supraveghem așezarea bijuteriilor pe rochia de mireasă și pe mantia cu trenă, de un albastru sclipitor. Fiica mea avea ochii roșii și umflați, dar m-am făcut că nu observ. După ce ultimele diamante fură cusute cu grijă în punctele stabilite, Margot se duse în fața unei oglinzi mari și se privi înfiorată.

Eduard nu se putu abține și sări în picioare.

— Ești de-a dreptul amețitoare! O să fii cea mai frumoasă regină din lume!

Îi luă mâinile într-ale lui și o sărută pe gură – zăbovind, după cum mi s-a părut, un pic mai mult decât ar fi fost cazul pentru un sărut fratern. Margot roși și începu să chicotească, exact ca atunci când Henri de Guise flirtase cam îndrăzneț cu ea.

După ce fu gata și mantia, trei prințese – una de Guise și două de Bourbon – intrară în încăpere ca să se obișnuiască să ducă trena, care era atât de lungă, încât una dintre fete o ținea de capăt în dormitor, celelalte două erau în anticameră, susținând-o la mijloc, iar Margot ieși din apartament și o porni pe coridor până ce trena fu suficient de întinsă încât să se ridice de pe podea.

Am lăsat-o pe fiica mea râzând împreună cu cele trei prințese și l-am luat pe Eduard cu mine în apartamentul meu, unde ne așteptau Henri de Guise și mama lui.

Am avut o discuție eficientă, care a durat mai puțin de un sfert de ceas. Familia de Guise avea un palat pe strada Béthizy, unde locuise mai demult chiar Anna d'Este. Din întâmplare, Gaspard de Coligny închiriase un han pe aceeași stradă, la câțiva pași de Luvru.

Ducele de Guise spuse, cu ochii plini de o furie rece:

— Coligny trece pe lângă casa noastră în fiecare dimineață când merge să se întâlnească cu regele, și se întoarce după-amiaza tot pe acolo.

Îți surâde norocul, Catherine.

— Palatul are o fereastră de unde se poate trage un foc de armă, adăugă Anna.

— Și cine va trage? am întrebat eu.

— Maurevert, răspunse ducele.

— Îl cunosc, spuse Eduard. În timpul războiului s-a infiltrat printre hughenoți – se întoarse el spre mine să-mi explice – ca să-l asasineze pe Coligny. N-a reușit să ajungă până la el, în schimb l-a împușcat pe unul dintre cei mai apropiați camarazi ai amiralului, pe de Mouy. Acest de Mouy fusese la un moment dat îndrumătorul lui Maurevert; se cunoșteau de mulți ani, dar Maurevert a apăsat pe trăgaci fără să stea pe gânduri.

— Are sânge rece, am încuviințat eu cu o mișcare din cap. E perfect. Mai rămâne să alegem bine momentul. Nu trebuie să afecteze cu nimic serbările nupțiale, care se încheie pe 21. Voi convoca în dimineața de 22 o ședință a Consiliului la care va fi solicitat și Coligny să participe. Vă voi trimite un mesager cu ora exactă. Spuneți-i domnului Maurevert să fie pregătit, pentru că s-ar putea să nu mai avem altă ocazie.

— Foarte bine, răspunse tânărul de Guise. Totuși, înainte să trecem la acțiune, aș vrea să o rog umil pe Maiestatea Sa un singur lucru…

— Veți beneficia de protecție regală, i-am spus. În secret, evident. Ați face foarte bine să părăsiți Parisul imediat după ce se va întâmpla, dacă nu chiar mai devreme.

După ce ducele și mama sa fură conduși afară, Eduard îmi făcu semn să rămânem în urmă.

— Situația din Paris a devenit cam instabilă, îmi spuse el. Am ordonat să se trimită câțiva oameni ca să mențină ordinea, dar cred că bunii noștri prieteni de Guise vor să creeze agitație. Cei mai mulți preoți din oraș îi acuză pe hughenoți de toate relele și îi ațâță pe catolici împotriva lor. Să sperăm că nunta o să le mai abată oamenilor gândul de la vrajbă.

Mi-am desfăcut evantaiul și-am început să-mi fac vânt cu putere; încăperea se transformase într-un cuptor.

— Așa o să fie. Trebuie să fie așa, am spus eu scurt.

La lăsarea serii am însoțit-o pe fiica mea la palatul cardinalului de Bourbon, unde trebuia să-și petreacă noaptea. Când caleașca trecu spre Île de la Cité peste vechiul pod ce scârțâia din toate încheieturile, Margot întoarse capul în urmă, spre Luvru, și izbucni în plâns.

— Draga mea, i-am spus cu blândețe, mâine-noapte o să dormi iar acasă. N-o să se schimbe mare lucru.

— În afară de faptul că o să fiu soția unui hughenot, spuse ea, și dacă o să mai fie un război… Nici bărbatul meu, nici familia mea n-o să aibă încredere în mine.

Avea, evident, dreptate, și mi s-a rupt inima când mi-am dat seama. Am cuprins-o de umeri, i-am șters lacrimile de pe obraji și am sărutat-o.

— Fetița mea dulce, i-am spus, nu va mai exista un alt război, mulțumită ție.

Am tăcut o clipă, ca să-mi iau un ton glumeț.

— Știi că, pe vremea când m-am măritat, nu puteam să-l suport pe tatăl tău?

Margot se opri din plâns cât să se încrunte la mine:

— Acuma-ți bați joc de mine, *maman*.

— E adevărul adevărat, eram îndrăgostită de vărul meu Ippolito, am insistat eu zâmbind amintirii. Era așa de înalt, așa de frumos – mai în vârstă decât tatăl tău și mult mai sofisticat. Și spunea că mă iubește.

— Și de ce nu te-ai măritat cu el? întrebă Margot ștergându-și nasul cu batista.

— Pentru că unchiul meu, papa Clement, avea alte planuri, am oftat eu. Am fost cedată Franței la schimb cu prestigiu și sprijin politic. Așa am ajuns să mă mărit cu tatăl tău. Avea numai paisprezece ani, era timid și stângaci și nu putea să mă vadă în ochi – eram o necunoscută venită dintr-o țară străină. Încă nu învățaserăm să ne iubim unul pe celălalt. Acum mă bucur că nu m-am măritat cu Ippolito. Era necugetat, nerușinat și mincinos. Nu mă iubea cu adevărat; voia numai să mă întrebuințeze ca pe un pion în sforăriile lui politice.

— Groaznic, *maman*! făcu Margot, căscând ochii.

— A fost oribil, am încuviințat eu. Trebuie să înțelegi, Margot, că există bărbați care vor să te folosească numai ca să-și urmărească propriile scopuri. Din fericire, Henric de Navarra nu este un astfel de bărbat. Lucrurile nu-s întotdeauna așa cum par; și, chiar dacă acuma nu-ți place Henric, în timp ai să ajungi să-l iubești dacă-ți deschizi inima.

Margot se sprijini cu spatele de spătarul banchetei, cu o expresie îngândurată. Eram amândouă foarte ostenite, iar legănatul caleștii ne îndemna la o tăcere somnoroasă.

La un moment dat am spus așa, ca din senin:

— Mă îngrijorează fratele tău Eduard. El și cu Carol nu se înțeleg deloc; când regele află că fratele lui mai mic vrea să facă ceva, se opune imediat. Eduard mi-a mărturisit de multe ori că și-ar dori să aibă un spion eficient, față de care regele să-și deschidă inima. Tu ești atât de apropiată de amândoi, draga mea; ție îți vorbește vreodată Eduard despre lucrurile astea?

Margot se aprinse la față; se întoarse și se uită pe fereastră cu niște ochi atât de vinovați, că eu i-am închis pe-ai mei, nemaivrând să văd nimic.

Copila asta o primisem în dar, pe ea n-o cumpărasem cu sânge. În sufletul meu speram că mi-o trimisese Cerul, ca să repare răul făcut prin cumpărarea vieților fraților ei.

Scumpă Margot, te-au corupt și pe tine.

Restul drumului l-am făcut în tăcere.

Patruzeci şi doi

Luni m-am trezit în bătăile vesele ale clopotelor care-i îndemnau pe cetățenii Parisului să se scoale și să se pregătească pentru marea zi de sărbătoare. M-am apropiat de fereastra deschisă în speranța unui strop de răcoare. Dar cerul era deja albit de un soare nemilos. Curtea Luvrului era plină de valeți care prindeau carapace strălucitoare pe spinările cailor care aveau să tragă caleștile regale; palatul era plin de glasuri și de zgomot de pași.

Curând începu ritualul îmbrăcării: cămașa de noapte mi-a fost scoasă peste cap și înlocuită cu o cămașă de batist, urmată de două jupoane, de crinolină și de un corset cu balene de lemn îngrozitor de strânse. Am intrat în rochia indigo și mi-am întins mâinile ca să-mi fie prinse mânecile uriașe. Părul mi-a fost bine periat, apoi împletit și răsucit într-un coc mare, pe ceafă; toată coafura a fost acoperită cu o bonetă a cărei bandă din damasc violet era tivită cu zeci de perle mărunte. Când mi se fixa corsetul simțeam deja că mă topesc; când mi-a fost pusă boneta, eram leoarcă de transpirație.

După ce mi s-au mai pus douăsprezece șiraguri lungi de perle la gât și niște diamante uriașe în urechi, doamna Gondi declară că sunt

gata. Am coborât în curte, unde Eduard și Carol stăteau și se uitau după caleașca împodobită cu panglici a lui Navarra, ce tocmai ieșea pe poartă.

Fiii mei erau îmbrăcați la fel, în niște tunici de mătase verde-pal, brodate cu fir de argint. Eduard își pusese și o tocă împodobită cu pene de păun și cu niște perle de mărimea boabelor de zmeură. Ducele de Anjou era foarte vesel; în schimb, regele era distrat și posomorât.

Am urcat în caleașca noastră și am trecut podul printre târgoveții veseli ce se înghesuiau pe două rânduri, punctate de cârduri negre de hughenoți; eu și ducele de Anjou ne-am aplecat pe ferestre și am salutat mulțimea, dar regele a rămas înăuntru, cu aceeași față posomorâtă.

Am ajuns repede la palatul episcopal de lângă Notre-Dame, unde ne-a întâmpinat cardinalul de Bourbon, însoțit deja de Henric, care purta aceeași tunică verde cu broderii de argint ca fiii mei. Regele Navarrei era însoțit de mentorul său, Coligny, și de vărul său, prințul de Condé. Ținuta lui Coligny era asortată cu a lui Condé: tunică din damasc de mătase albastru-închis cu paspoal de catifea aurie și pantaloni bufanți de satin în dungi albastre și roșii. Coligny se purta ca un aiurit, acum râdea și-l bătea pe Henric pe umăr, acum își ștergea lacrimile. Nu păru să observe reticența regelui, și nici felul în care acesta își ferea privirea ori de câte ori amiralul se uita la el.

— Sunt la fel de mândru de el cum aș fi de propriul meu fiu, spuse Coligny despre Henric. Mândru de cât era de viteaz încă de când era un flăcăiandru, și mai mândru de bărbatul care este acum. Este un model pentru toți hughenoții.

Îl luă pe Henric de gât cu o mișcare smucită și-l sărută pe obraz.

Navarra zâmbi stingherit și nu-i răspunse nimic. Era impunător în costumul lui brodat cu argint și cu coroana împodobită cu rubine pe cap, dar îl cam lăsaseră nervii: își ștergea întruna mâinile de poalele tunicii, iar la întrebări sau comentarii răspundea monosilabic. Lui Anjou îi întoarse cam neatent îmbrățișarea entuziastă și nu păru să bage de seamă că regele nu-l salutase.

Ne-am ocupat locurile în fața masivelor uși de lemn de la intrarea principală a palatului. Acestea se deschiseră în sunet de trompete, lăsând să se vadă mulțimea, veselă și gălăgioasă în ciuda arșiței.

Cei mai mici veri ai mirelui și miresei – două gemene care zâmbeau cu gurița până la urechi și un trio de băieței timizi – pășeau în față,

împrăștiind petale de trandafiri. Erau urmați de cardinal și, la oarecare distanță, de Navarra, încadrat de Coligny și de Condé.

Când Henric și însoțitorii lui începură să coboare treptele palatului, Margot apăru din locul în care era ascunsă împreună cu fetele care-i duceau trena lungă, foșnitoare. O mie de diamante străluceau pe mantia și pe rochia ei; o sută îi înconjurau gâtul lung. Avea ochii așa de roșii și de umflați, încât mi-am dat seama că plânsese toată noaptea. Mi-am spus că n-avea importanță: puțină lume avea s-o vadă de-aproape, ca mine; toți aveau să remarce rochia, mantia, ținuta ei maiestuoasă, și aveau s-o considere o regină adevărată.

Încadrată de frații ei și urmată de cele trei domnișoare care-i duceau trena, fiica mea urcă încet treptele de la intrarea palatului. După câțiva pași am pornit și eu; prinții și prințesele de sânge regal din casele de Bourbon și de Guise veneau în urma mea.

La baza scării palatului se afla intrarea în galerie, care se întindea de la palatul cardinalului până la o mică suprafață delimitată de niște corzi, în fața unei platforme înalte. Platforma aceasta fusese construită pe treptele fațadei de vest ale catedralei, în așa fel încât să fie la nivelul ușilor, și ieșea în afară cu vreo cincizeci de metri, ca să fie vizibilă pentru mulțimea care umplea piața. Galeria era construită din stâlpi înalți de lemn – familiile dulgherilor o duceau foarte bine în anii în care era vreo nuntă regală – înfipți în pământ, legați între ei cu grinzi și acoperiți cu pânză groasă. Pânza era împodobită pe dinafară și pe dinăuntru cu ghirlande de trandafiri roșii și cu panglici unduitoare de mătase albastră, asortate cu ținuta miresei.

Mergeam în urma lui Margot, străduindu-mă să afișez un zâmbet demn pentru nobilii care se aflau în galerie. Acoperișul de pânză ne apăra de soarele dimineții, dar aerul dinăuntru era un amestec grețos de parfum de trandafiri, sudoare și miros de cherestea. Razele soarelui pătrundeau pe latura de răsărit a galeriei, căzând pe minunata trenă de mătase moarată. Nu-mi puteam lua ochii de la țesătura albastră care vălurea în stropii de lumină ca undele sclipitoare ale oceanului; diamantele micuțe, cusute la distanță de un deget unele de altele, trimiteau mici fulgere.

Zgomotele din jurul meu slăbiră deodată, de parcă m-aș fi scufundat în apă; strigătele vesele se preschimbară în țipete înfundate de groază, uralele în gemete de muribunzi. M-am uitat afară, în lumina

nemiloasă a soarelui, și n-am văzut pe miile de chipuri bucurie, ci numai spaimă și durere.

De sub superba trenă a lui Margot se revărsă un torent de sânge peste gleznele fetelor care o susțineau. Torentul trecu de mine, năclăindu-mi pantofii și poala rochiei și lăbărțându-se pe toată lățimea galeriei. M-am uitat la nobilii care se aflau înăuntru. Zâmbetele lor îngâmfate erau neschimbate. Ei nu vedeau sângele. Ei nu auzeau țipetele.

M-am uitat apoi în jos, la cumplitul șuvoi roșu, și mi-am spus: *Se va opri în clipa în care Margot va spune da. Se va opri în clipa în care vor fi căsătoriți*.

Am pus piciorul pe pământ și l-am văzut cum dispare în torentul întunecat. Vedeam sângele, dar nu-l simțeam: tocul pantofului atinse doar dalele uscate. Am ridicat ochii și m-am chinuit să-mi arcuiesc buzele într-o parodie de zâmbet. Nu m-am mai uitat în jos.

Lunga procesiune din galerie se sfârși cu bine și ieșirăm la lumina zilei, într-un spațiu deschis care se întindea până la platforma din fața catedralei. Zona era delimitată de corzi și păzită de o mulțime de străjeri și, slavă Domnului, nu se zărea strop de sânge; Henric și suita lui ne așteptau acolo. La platformă duceau două rânduri de trepte: alaiul lui Henric urcă pe cele dinspre nord, alaiul lui Margot pe cele dinspre sud. Cele două grupuri se întâlniră la mijlocul platformei, unde aștepta cardinalul, în spatele unei strane. Alături era așezat un rând de scaune, pentru ca însoțitorii mirilor să poată sta jos în timpul ceremoniei; ne-am înșirat în dreptul lor și ne-am așezat la un semn al cardinalului. Margot și Henric îngenuncheară în fața stranei și ceremonia începu.

Ritualul fusese limitat la strictul necesar, iar cardinalul se descurca foarte bine. Nu avea nici o carte de rugăciuni, ci recită din memorie, din Întâia Epistolă a Sfântului Apostol Pavel către corinteni:

„De aș grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător. Și de aș avea darul proorociei și tainele toate le-aș cunoaște și orice știință, și de aș avea atâta credință încât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sunt… Dragostea nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr."[1]

---

1 Corinteni, 13: 1, 2, 6. (N. tr.)

Soarele care se apropia de amiază era nemilos: pe sub multele rânduri de damasc și de jupoane mă topeam pur și simplu. Transpirația îmi șiroia pe frunte; mi-am reprimat impulsul de a mi-o șterge. Am început să clipesc speriată când fața cardinalului începu să-și schimbe forma, să se facă mai rotundă, mai bucălată, mai palidă.

Ce a fost făcut din frică trebuie acum să fie făcut din dragoste. Madame la Reine*, acești copii n-ar trebui să existe.*

Am scuturat din cap ca să-mi alung amețeala și m-am străduit să-mi concentrez privirea până când trăsăturile cardinalului au devenit din nou clare. Acum i se adresa lui Henric:

— O iei pe această femeie să-ți fie soție legiuită? S-o iubești, s-o ocrotești până când moartea vă va despărți?

Glasul puternic al lui Navarra se înălță deasupra orașului amuțit:

— Da.

Cardinalul se întoarse spre fiica mea.

— Și tu, Margareta, îl iei pe acest bărbat să-ți fie soț legiuit? Să-l cinstești și să-l urmezi până când moartea vă va despărți?

Mulțimea aștepta. Margot plecă fruntea și nu spuse nimic. După o pauză lungă, chinuitoare, cardinalul – presupunând că emoțiile sau căldura o copleșiseră – repetă întrebarea.

Margot nu răspunse nici acum. Își ținea buzele strânse, iar fața îi era roșie din alte motive decât căldura. Mirele îl țintui cu privirea pe cardinal.

— Cruci și Dumnezei, mârâi Carol lângă mine. Cruci și Dumnezei, n-am răbdat destul?

Sări de pe locul unde stătea; de cealaltă parte a mea, Eduard se crispă văzându-l că se îndreaptă spre Margot. Puse mâna pe coroana pe care o purta sora lui pe cap și o împinse în sus și în jos, forțând-o să maimuțărească o încuviințare din cap.

Chipul lui Margot se schimonosi de umilință și furie, dar cardinalul, ușurat, interpretă totul drept un răspuns afirmativ și îi declară pe cei doi soț și soție. Mulțimea își manifestă furtunos bucuria. Tinerii căsătoriți se ridicară, iar cardinalul îi prezentă adunării – Henric de Bourbon, regele Navarrei și prinț de Franța, și soția sa, Margareta de Valois, regina Navarrei și prințesă de Franța.

M-am ridicat să-mi îmbrățișez fiica și ginerele. Dar lumina zilei începu deodată să pâlpâie. M-am uitat la picioarele mele și am văzut

o pată întunecată care se întinse până când întreaga platformă deveni stacojie.

Margot se măritase cu regele hughenot, dar nu era de-ajuns.

Ceva mă făcu să mă uit peste umăr, în jos. Pe latura nordică a platformei, la distanță de un braț de halebardierii elvețieni, se afla Cosimo Ruggieri.

Stătea lângă un grup de hughenoți îmbrăcați în negru și ar fi putut fi ușor confundat cu ei dacă n-ar fi fost dungile roșii de pe mânecile și pantalonii lui. Ultimii treisprezece ani își luaseră și de la el obolul: în părul negru-albăstrui avea șuvițe argintii, iar umerii îi erau încovoiați. Între toți petrecăreții zgomotoși, numai el nu zâmbea. Se uita țintă la mine, sumbru, concentrat.

Am vrut să alerg la el, să-l întreb dacă vedea și el râul de sânge. Dar n-am putut decât să-l privesc și eu țintă, până când Eduard îmi șopti la ureche că era timpul să intrăm în catedrală pentru ceremonia catolică. Navarra și suita lui au rămas să ne aștepte afară, iar eu am intrat fără nici o tragere de inimă în biserică, împreună cu ceilalți.

Când ritualul s-a încheiat și am ieșit înapoi pe platformă, însoțiți de corul asurzitor al celor cinci clopote ale catedralei, mi-am rotit neliniștită privirea cercetătoare pe deasupra mulțimii, dar Ruggieri se făcuse nevăzut.

Urmă un banchet în palatul cardinalului; apoi, nuntașii ghiftuiți se îndreptară spre sala de bal a Luvrului. Tot timpul cât am mâncat și am dansat am urmărit-o neliniștită din ochi pe fiica mea, care părea să se fi împăcat cu soarta; dansa și zâmbea cu aparentă sinceritate, dar evita cu mare grijă să întâlnească privirea admirativă a soțului ei.

Făcusem imprudența să mă prind într-un viguros *saltarello* și tocmai mă întorceam la locul meu, agitându-mi-mi evantaiul din toate puterile, când ambasadorul Zuñiga îmi făcu semn din ochi că vrea să-mi vorbească. Și el sărise și se învârtise în solicitantul dans; fața îi era brăzdată de șiroaie de transpirație.

— *Madame la Reine*, gâfâi el, iertați-mă. Nu vreau să vă stric bucuria sărbătorii, dar trebuie să înaintez un protest.

M-am uitat mirată la el, continuând să-mi mișc nebunește evantaiul:

— Ce s-a mai întâmplat, Don Diego?

— E vorba de țărănoiul acela necioplit de Coligny. Apropiați-vă de el și ascultați-l: se laudă în gura mare că are să se întoarcă victorios din Olanda și are să-i aducă regelui Carol, în semn de omagiu, drapelul Spaniei. Cum să ascult un asemenea afront adus regelui meu fără să iau poziție?

Evantaiul meu se opri.

— E un trădător, i-am răspuns încet ambasadorului, și va plăti curând pentru crimele lui împotriva regelui nostru și a regelui vostru. Dar nu astăzi, Don Diego. Astăzi vom sărbători cununia fiicei mele.

Ambasadorul înclină intrigat din cap, semn că ghicea foarte bine ceea ce nu îi spusesem și că era spre binele lui să uite scurta noastră conversație.

— Vă mulțumesc, *Madame la Reine*, spuse el sărutându-mi mâna. În acest caz, trebuie să-mi cer scuze că v-am tulburat sărbătoarea.

Eram ispitită să mă duc să-l aud cu urechile mele pe Coligny, dar m-am gândit că mai bine nu: nu voiam să fiu văzută reacționând la aroganța lui. Am rămas tot restul serii pe scaun, ascultând muzica, până când cea mai mare parte a oaspeților a plecat.

Spre sfârșitul petrecerii, Navarra, frânt de oboseală, se apropie de mine.

— *Tante* Catherine, pot să-ți vorbesc între patru ochi? mă rugă el.

— Sigur, doar ești fiul meu de-acum, i-am răspuns eu bătând cu palma scaunul de lângă mine.

Se așeză și îmi întinse o cutiuță de catifea și o scrisoare:

— Astea sunt de la mama. Mi-a cerut să ți le dau după cununie.

I le-am luat din mână. Scrisoarea era sigilată și avea pe ea numele meu, cu scrisul îngrijit al lui Jeanne; i-l cunoșteam bine, de pe toate listele cu revendicări pe care le schimbaserăm în cursul negocierilor pentru căsătorie.

— Scrisoarea am s-o citesc singură, în liniște, am spus eu și mi-am strecurat-o în mânecă.

Am deschis cutiuța prăfuită. Cuibărită înăuntru, pe mătasea albă, îngălbenită de trecerea anilor, se afla o broșă dintr-un smarald mare, perfect, înconjurat de diamante micuțe, grupate mai multe la un loc.

— E splendidă, am murmurat eu. Și cred că e extraordinar de scumpă. Dar n-am văzut-o niciodată pe mama ta purtând-o.

— Nici eu, recunoscu el. Nu știu de unde o avea, dar a fost dorința ei să fie a ta. Doamna ei de onoare mi-a spus că scrisoarea a scris-o pe patul de moarte.

I-am mulțumit emoționată, și l-am sărutat pe obraz; Henric roși cu o adorabilă sfială. Am profitat de ocazie ca să-i vorbesc deschis:

— Deci, am făcut eu închizând cutia, după serbări pleci cu amiralul în Olanda?

Ginerele meu căscă surprins ochii, dar își recăpătă repede stăpânirea de sine și se încruntă:

— Nu, răspunse el categoric. Trebuie să-mi cer scuze pentru el, *Madame la Reine*. A depășit orice limită. I-am spus părerea mea, dar nu ține cont de ea.

— Și care-i părerea ta?

— E o nebunie să provocăm Spania, făcu el înăsprindu-se la chip. Nu poate fi decât dezastruos. Încercăm să ne revenim după atâția ani de război. Acuma trebuie să ne vindecăm, să reconstruim, nu să distrugem.

— Foarte just, i-am răspuns eu, deși nu credeam o vorbă din ce spusese.

Cardinalul de Bourbon, urmat îndeaproape de Margot și Carol, se apropie zâmbitor, se aplecă spre mine și-mi șopti la ureche:

— A sosit timpul, *Madame la Reine*.

Am condus-o pe Margot sus, în dormitorul ei, decorat, în vederea evenimentului, cu cearșafuri indigo și draperii de catifea bleu. Împreună cu doamnele mele de onoare am împrăștiat pe podeaua anticamerei câțiva pumni de nuci. Apoi am ajutat-o pe fiica mea să se dezbrace și să se bage sub cearșafurile de mătase. Margot își acoperi sânii, cu obrajii plini de lacrimi. Am îmbrățișat-o strâns.

— Dragostea mea, i-am șoptit, ai să fii fericită și căsătoria ta ne va aduce pace.

Fata era prea copleșită ca să mai spună ceva. Am ieșit în anticameră, unde i-am găsit pe cardinal și pe Eduard, care păreau foarte agitați.

— Maiestatea Sa refuză să fie martor la consumarea căsătoriei, spuse Eduard nervos. Insistă s-o fac eu în locul lui.

Cardinalul clătină din cap.

— Așa ceva e fără precedent. Regele trebuie să semneze contractul, pentru a confirma că actul a avut loc.

— Și îl va semna, l-am asigurat pe cardinal, întorcându-mă spre Eduard. Spune-i că *trebuie* să vină.

— I-am spus, *maman.* Nu vrea s-audă nimic.

— Unde e? am scrâșnit eu exasperată.

— În dormitorul lui, mă lămuri Eduard. Crede-mă, n-o să vină.

Dar eu ieșisem deja pe ușă. L-am găsit pe Maiestatea Sa în pat, învelit până peste cap, dar îmbrăcat în hainele de la nuntă.

— Scoală-te de-acolo, Carol! i-am spus.

— Nu mă scol, se văicări el. Nu înțelegi, *maman*. Nimeni nu mă înțelege… Nimeni, în afară de Margot. Și vine acuma nenorocitul ăsta de hughenot s-o ia de lângă mine.

— Nu te mai purta ca un copil, l-am certat eu. Scoală-te! Te așteaptă cardinalul.

Carol începu să plângă de-a binelea.

— Toată lumea vrea să mi-o ia… Eduard, Henric… Și acuma și tu… Nu pricepi, *maman*? O iubesc…

I-am dat o palmă atât de tare, că se lovi cu capul de tăblia patului.

— Cum îndrăznești? mârâi el. Cum îndrăznești să te atingi de persoana regelui!

Am făcut gestul de a-l lovi încă o dată, dar ridică brațul ca să se apere.

Vorbele izbucniră din mine ca un șuvoi:

— Toți trebuie să facem lucruri care ne repugnă, fiule, dar trebuie să-ți amintesc că sora ta nu e soția ta. Aparține altui bărbat – așa cum se și cuvine – și acuma ai să te porți cum trebuie să se poarte un frate cumsecade și cum o cer tradițiile noastre.

Chipul lui Carol se schimonosi de durere; scoase un hohot sfâșietor:

— Vreau să mor, gemu el. Pe mine nu mă poate suferi nimeni în afară de ea… Nimeni nu e bun cu mine, în afară de ea… fiindcă sunt așa de netrebnic. Ce mă fac eu fără ea?

— Sire, l-am întrerupt eu, vorbiți de parcă ați fi pierdut-o pentru totdeauna. Uitați că se află chiar în clipa de față sub acoperișul vostru – și va rămâne aici ani buni de-acum înainte. Acum, că mama lui a murit, Henric va petrece puțin timp în Navarra.

Carol ridică ochii spre mine; avea fața udă toată, iar în mustața neagră i se adunaseră muci.

— Nu mă minți?

— Nu te mint, i-am răspuns fără să-mi mai ascund enervarea. Carol, dacă mai vorbești vreodată despre ea ca și cum ar fi altceva decât sora ta… am să fac ceva mai rău decât să te pălmuiesc. Acum scoală-te și îndeplinește-ți datoria pe care și-au îndeplinit-o toți regii Franței de până la tine.

Până la urmă veni cu mine în anticamera lui Margot și se așeză tremurând lângă cardinal, urmărind actul nupțial pe care-l săvârșeau Henric și mireasa lui. Cardinalul îmi povesti mai târziu că regele își ținuse tot timpul mâinile la ochi.

Când Carol ieși din dormitorul lui Margot, avea ochii roșii și umflați.

— Mă jur pe ce am mai sfânt că am să-l omor, îmi șopti el. Am să-l omor și pe el…

Urmară trei zile de serbări neîntrerupte, deși distracțiile care cereau mai mult efort, printre care turnirul, au fost anulate după ce mulți participanți leșinaseră din cauza căldurii covârșitoare. În ultima zi, pe 21, Eduard îmi aduse la cunoștință că fusese martor la o confruntare între Coligny și rege, în apropierea galeriei unde se juca tenis. Coligny ceruse o audiență. Carol se eschivase. „Mai lasă-mi câteva zile de sărbătoare, *mon père.* Nu-mi pot aduna gândurile cu toate petrecerile astea.“ „Dacă nu veți sta mai repede de vorbă cu mine, atunci o să fiu nevoit să plec din Paris“, i-ar fi răspuns Coligny. „Și dacă plec, vă veți trezi prins într-un război civil, nu într-unul cu o țară străină.“

Discuția aceasta îl determină pe Eduard, în calitate de locotenent-general, să plaseze trupe în punctele strategice din jurul orașului, sub pretextul de a menține pacea între oamenii lui Coligny și cei ai familiei de Guise. Eram îngrijorată ca nu cumva viitoarea noastră victimă să părăsească orașul prea curând – dar, când l-am întrebat ceva mai târziu, în aceeași zi, dacă va participa la ședința Consiliului Privat din dimineața următoare, amiralul mi-a răspuns cu un da foarte apăsat. Sărmanul prostănac, chiar credea că va putea să ne influențeze.

După căderea întunericului, pe fundalul îndepărtat al muzicii și râsetelor care se auzeau de la balul mascat ce marca încheierea serbărilor, eu și Eduard ne-am întâlnit cu mareșalul Tavannes, pe care îl puseserăm la curent cu plănuitul asasinat, cu Anna d'Este, cu soțul ei și cu ducele de Guise. Soțul Annei, ducele de Nemours, ne anunță că Maurevert, archebuzierul, se afla deja în casa de pe strada Béthizy și că se ocupa de alegerea celei mai bune poziții de tragere.

Pe fețele conspiratorilor se citea o veselie sumbră și, din când în când, mustrări de conștiință. Eu una nu simțeam nimic; doar că totul în jurul meu – discuțiile, oamenii, muzica și glasurile vesele ale nuntașilor – era ireal.

În noaptea aceea am zăcut în pat, într-o baltă de sudoare, încercând să-mi relaxez membrele încordate, răsuflarea agitată și inima care-mi zvâcnea ciudat în piept. Mi se făcu foarte rău, simțeam aceiași fiori arzători pe care-i aveam când eram însărcinată, chiar înainte să mă apuce o criză de vomă. De data asta nu puteam scoate din mine ceea ce-mi făcea rău; de data asta nu aveam să aduc o viață pe lume.

De visat n-am visat, pentru că n-am dormit. N-am dormit, pentru că mă temeam de visele care mă urmăreau de atâta vreme. Stăteam în întuneric, cu ochii larg deschiși, și mă rugam ca aerul înăbușitor din jurul meu să nu se preschimbe deodată în sânge și să curgă peste mine ca o ploaie ucigașă, care să mă înece.

Acum îmi doresc să se fi întâmplat așa.

Patruzeci şi trei

La răsăritul zilei de vineri, 22 august, când Consiliul își relua activitatea, era mai cald decât în toate celelalte zile. Nu mai plouase de aproape o săptămână; pe străzi, roțile trăsurilor și copitele cailor ridicau nori de praf. Aerul era încă încărcat de umezeală: mi-am scos cămașa de noapte, udă de transpirație, și mi-am pus o bluză și un jupon care mi se lipiră imediat de pielea jilavă și lucioasă.

Mă înțelesesem cu Eduard că modul cel mai bun de a acționa în ziua aceea fatală era să apărem cât mai mult în public, așa încât să fie clar că membrii familiei regale erau preocupați de lucruri mult mai plăcute decât un asasinat. Am mers la liturghia de dimineață, la Cate-

drala Saint-Germain-l'Auxerrois, împreună cu Anjou și Margot – care era frântă de oboseală, dar foarte veselă – și cu ceilalți catolici de la nuntă.

Eu și cu Eduard ne-am întors la palat pentru ședință, care trebuia să aibă loc la nouă dimineața; am ajuns mai devreme, și ducele de Anjou s-a așezat pe locul regelui, în capul mesei lungi, ovale. Eu m-am așezat lângă el. Îl avertizasem deja pe Carol că va fi prezent și Coligny, și că va încerca din nou să-l preseze să-i acorde sprijin pentru războiul din Olanda, și că o va face cu mai multă vehemență acum, când își dădea seama că e în pericol să piardă acordul tacit al Maiestății Sale. Drept urmare, Carol se hotărî să rămână în dimineața aceea în pat, ca un laș, și îl lăsă pe fratele lui să conducă ședința.

Coligny ajunse la nouă fix, imediat după căruntul duce de Montpensier și înaintea sclipitorului Gonzaga, duce de Nevers, și a bătrânului soldat, mareșalul Cossé. Ultimul care intră fu mareșalul Tavannes, chel și știrb, ai cărui ani de serviciu îi câștigaseră dreptul de a-i face pe membrii familiei regale să-l aștepte.

Îl priveam cercetător pe Coligny, știind că aceasta avea să fie ultima oară când îl vedeam. Pielea lui, altădată arsă de soare, se mai deschisese la culoare de când nu mai fusese la război, și mai luase ceva în greutate ca urmare a meselor bogate de la Curte. În ciuda priceperii de a-și ascunde adevăratele gânduri, acum nu-și putea disimula cu totul dezamăgirea că regele era absent. Nu am simțit nici o neliniște la vederea lui, ci doar o ciudată ușurare la gândul că în curând avea să fie mort. Nu aveam nimic personal cu el, îl uram doar așa cum urăște o mamă vipera care îi amenință copiii; voiam doar să-mi apăr puii.

După ce le dădu răgaz membrilor adunării să se plângă de căldura infernală, ducele de Anjou chemă Consiliul la ordine. Coligny ceru să i se permită să-și mai susțină o dată pledoaria pentru războiul din Țările de Jos. Chiar lângă frontiera noastră de nord, în Flandra, spunea el, fuseseră comise noi atrocități. Dată fiind apropierea, am putea rapid desfășura trupe în zonă, iar victoria ne-ar da impulsul necesar pentru a înainta mai adânc în Olanda.

Eduard îi ascultă cu un calm desăvârșit cererea, apoi spuse:

— Problema războiului cu Spania a fost deja discutată și supusă la vot. Nu e nevoie să reluăm subiectul. Membrii Consiliului sunt de acord cu mine?

Am fost toți de acord.

În ochii lui Coligny scăpără furia, înlocuită repede de fermitate. Era pregătit pentru această eventualitate; hotărârea lui era deja luată. Ședința dură încă vreo două ore. În tot acest timp, amiralul stătu cu bărbia sprijinită în pumn și se uită pe fereastră, cu mintea plină de planuri de război. La sfârșit plecă repede, fără un cuvânt.

După ședință, Eduard și cu mine am participat la un prânz public. Obloanele și draperiile fuseseră date în lături ca să lase lumina să intre în încăperea largă, cu tavan înalt. Aerul era plin de praf, care sclipea sub razele soarelui neîndurător.

M-am așezat împreună cu fiul meu la un capăt al mesei lungi. Între noi și grupurile de nobili care așteptau în picioare erau plasați discret mai mulți străjeri. În timp ce ni se aducea primul fel, un octet interpretă două cântece ce depănau povești de dragoste condimentate cu glume, cu vorbe răstălmăcite sau cu dublu înțeles, dar care duceau toate spre un sfârșit fericit. Mulțimea le aplaudă cu entuziasm.

Când muzica tăcu, clopotele catedralelor din întregul oraș bătură ora: unsprezece dimineața, ora morții lui Coligny. În palatul familiei de Guise de pe strada Béthizy, Maurevert își ridica archebuza și ochea cu mare atenție.

Am aruncat o privire spre fiul meu. Concentrat asupra farfuriei, Eduard părea liniștit și binedispus. Dacă Lorenzo, băiatul cu ochi înțelepți de pe fresca din capela familiei Medici ne-ar fi putut vedea, ar fi fost oare de acord cu noi?

Am început să mâncăm în tăcere. Eu eram cât se poate de conștientă de orice vedeam, auzeam sau pipăiam: clinchetul lingurii lovite de castronul de porțelan, coada ei care mi se încălzea în mână, vălurelele pe care le făcea supa când muchea lingurii îi atingea suprafața. Ochii negri ai lui Eduard străluceau, mâinile îi erau foarte sigure.

— Aș vrea să-l iau pe Henric la Blois, am spus eu fără vlagă. Acolo ar fi mult mai răcoare decât în oraș. Sper să plecăm cât de repede ne permit treburile.

— Excelentă idee, răspunse fiul meu. Mi-ar plăcea să merg la vânătoare cu Henric.

Curând am terminat primul fel. Din cauza căldurii, nu prea aveam poftă de mâncare și l-am trimis la bucătărie pe jumătate nemâncat. Felul al doilea – una dintre mâncărurile mele favorite, țipari în sos de vin roșu – ni s-a adus foarte fierbinte, și aburii care ieșeau din el

m-au făcut să mă trag înapoi și să-mi fac vânt cu evantaiul. Până s-a mai răcorit, am mai schimbat câteva banalități cu Eduard.

Dragul meu Eduard, lumina ochilor mei, îmi spuneam în sinea mea*, n-aș putea îndura toate astea fără tine*.

Cum putuse Ruggieri să fie un asemenea monstru? Cum putuse măcar să-mi sugereze să-i fac rău iubitului meu copil?

Tocmai mi se pusese în față o farfurie cu carne de vită marinată, rece, când l-am văzut pe ducele de Anjou ridicând brusc ochii; m-am uitat și eu în aceeași direcție.

Mareșalul Tavannes își croia grăbit drum prin mulțimea de nobili care asistau la masa noastră. Dintre toți, numai el nu zâmbea, ci se străduia să-și ascundă expresia șocată, ca să nu atragă atenția celor din jur. I-am căutat privirea – atentă, precaută – și am înțeles.

I-am zâmbit. El nu reuși să facă la fel, ci se înclină și-mi ceru permisiunea să se apropie.

Veni întâi lângă mine și-mi vorbi la ureche, atât de încet, că nici Eduard nu-l auzi.

Amiralul Coligny fusese împușcat în braț. Oamenii lui – printre care și câțiva străjeri pe care i-i dăduse Eduard încă de la sosirea lui la Curte – îl duseseră la adăpost, la Hôtel de Béthizy, unde locuia.

Șocul îmi îngheță zâmbetul pe buze.

— Rana e mortală? l-am întrebat în șoaptă pe Tavannes.

— Se pare că nu, *Madame la Reine*.

— Cine mai știe?

— Amiralul a trimis imediat doi dintre căpitanii săi să-l anunțe pe rege. Din câte am înțeles, Henric de Navarra stă chiar în acest moment de vorbă cu regele.

Tavannes mai spuse, bineînțeles, și altceva, dar vorbele îi erau înăbușite de un bubuit insistent care-mi răsuna în urechi, ca niște copite de cai care se apropiau din ce în ce. Am pus mâna pe brațul fiului meu, chemându-l încet pe nume. Apoi m-am ridicat și i-am făcut semn lui Tavannes să ne însoțească.

Cum treceam încet prin marea sală de recepție, mulțimea de nobili se desfăcea în două ca să ne lase să trecem. Mi-am ridicat fusta, dar nu m-am uitat în jos; n-aveam nevoie. De data asta simțeam sângele.

Iată întreaga poveste, reconstituită din spusele mareșalului Tavannes și din cele ale martorilor:

Imediat după ședința Consiliului, amiralul Coligny a pornit în căutarea regelui. Spre marea lui supărare, l-a găsit în galerie, jucând tenis cu cumnatul lui Coligny, Teligny, și – din fericire – cu tânărul duce de Guise. Carol era stânjenit; Coligny, supărat, căci regele îi promisese să-l asculte imediat ce se vor fi încheiat serbările de nuntă. Amiralul a cerut o audiență privată pe loc; cum regele l-a refuzat, Coligny s-a simțit jignit și a plecat valvârtej.

A ieșit prin poarta de nord a Luvrului și s-a îndreptat spre strada Béthizy. Era însoțit de patru căpitani hughenoți și de zece străjeri scoțieni. În apropierea palatului familiei de Guise, a scos din buzunar o pereche de ochelari și o scrisoare de la tânăra sa soție, care născuse de curând. Când a intrat în raza de acțiune a asasinului, tocmai citea scrisoarea. Chiar în clipa aceea s-a oprit, observând că i se desfăcuse o curea de la unul din pantofi.

Maurevert nu a observat cureaua desfăcută și a tras.

Exact în acel moment amiralul s-a aplecat să-și examineze pantoful.

Glonțul a trecut prin brațul stâng al lui Coligny și aproape că i-a smuls degetul arătător de la mâna dreaptă, care i se mai ținea doar într-o bucată de piele. Amiralul a leșinat pe loc.

Oamenii lui au strâns rândurile în jurul lui. Toți auziseră împușcătura și erau de acord că venise din palatul familiei de Guise. Trei dintre ei au forțat intrarea și au găsit archebuza fumegândă. Maurevert fugise deja.

Eram pregătită să fac față protestelor care ar fi urmat asasinării lui Coligny, dar nu luasem nici o clipă în considerare posibilitatea ca el să supraviețuiască.

Am intrat împreună cu Eduard în anticamera regelui și am găsit acolo vreo doisprezece hughenoți furioși, înghesuiți atât de tare unul într-altul, că la început nici nu l-am zărit pe Carol. La zgomotul pașilor noștri, nobilii îmbrăcați în negru se întoarseră și, văzându-ne, ne măsurară încruntați și dezaprobatori din ochi; se dădură totuși la o parte, descoperindu-l privirilor noastre pe Carol, așezat la birou; lângă el stăteau, în picioare, Henric și prințul de Condé.

Când ne observă, Condé făcu un pas înapoi; Navarra era atât de preocupat de rege, că nici nu remarcă intrarea noastră. Carol stătea

ghemuit în fotoliu, cu capul în mâini. Pe obrajii încă roșii de pe urma solicitantului joc de tenis îi curgeau lacrimi de furie.

— Plecați! urla el. Plecați, nu pot să gândesc. Doamne, de ce mă chinuiești așa?

Începu să se lovească cu fruntea de tăblia biroului. Navarra ridică ochii și-mi surprinse privirea. Avea prea multă stăpânire de sine ca să se tragă îndărăt, cum făcuse de Condé, dar pe chip i se citea neîncrederea și o furie disimulată.

— *Madame la Reine*, făcu el pe un ton formal și distant. *Monsieur le Duc*, trebuie să ne ajutați. Amiralul Coligny a fost împușcat și Maiestatea Sa s-a pierdut cu firea. Dar trebuie să se facă dreptate. Acum, înainte să izbucnească violențele!

— M-am pierdut cu firea, recunoscu Carol gemând. Prea multe necazuri… Nu mai suport!

Închise ochii strâns și începu să se legene încet în fotoliu, înainte și înapoi.

— E numai din cauza căldurii, am spus eu pe un ton liniștitor. Din cauza căldurii și a șocului teribil.

Am deschis evantaiul și am început să-i fac vânt cu el.

— Dragă Carol, trebuie să mă asculți.

Carol deschise brusc ochii și-mi aruncă o privire disperată:

— De ce mă chinuie? gemu el. Te rog, fă-i să înceteze, *maman*. Fă-i să se ducă la dracu'!

— Au să înceteze, l-am liniștit eu, dacă ai să-l ajuți pe amiralul Coligny.

— Dar ce trebuie să fac?

— Trebuie să-l condamni public pe criminalul care a comis această faptă odioasă, i-am răspuns, bucuroasă că aveam martori hughenoți, și să declari categoric că nu vei avea odihnă până ce acesta nu va fi deferit justiției. Trebuie să se facă o anchetă serioasă.

Eduard se strecură printre hughenoți și veni lângă noi.

— Zona în care locuiește Coligny trebuie apărată, spuse el pe un ton energic. Voi îndepărta toți catolicii din împrejurimile străzii Béthizy, ca să reduc riscurile pentru amiral și pentru oamenii lui. Și voi trimite cincizeci dintre cei mai buni archebuzieri ai mei ca să facă un cordon în jurul locuinței amiralului.

— Da, făcu regele, scoțând un oftat răsunător de ușurare. Da, să faci toate astea.

— Mai doriți ceva, Sire? am întrebat eu amabilă.

Carol își puse călcâiele pe fotoliu, cuprinzându-și picioarele cu brațele și continuând să se legene încetișor.

— Da. Doctorul Paré… Trimiteți-l pe Paré la Hôtel de Béthizy.

Era chirurgul care încercase în zadar să-i salveze viața soțului meu și care acum era medicul personal al regelui.

— Este deja acolo, l-am asigurat eu.

Carol se opri deodată din legănat și se uită la mine:

— Trebuie să-l văd pe amiral și să-l implor să mă ierte că n-am reușit să-l protejez. Trebuie să știe că nu l-am părăsit. Vreau să merg acum, *maman*.

— Aș vrea să vă rog un singur lucru, Maiestate, i-am spus, făcându-mă că nu-i observ privirea încruntată. Permiteți-ne mie și ducelui de Anjou să vă însoțim.

Era, desigur, prea devreme ca să-l vizităm pe amiral; doctorul Paré încă nu operase rana. Dar pe la jumătatea după-amiezii, un grup – Navarra, de Condé, zece străjeri, Anjou, regele și cu mine – se adunase lângă poarta nordică a Luvrului. L-am invitat și pe bătrânul Tavannes, care aprobase din toată inima asasinatul, dar avea suficient tupeu să mă însoțească și să mimeze compasiunea în mijlocul unei mulțimi de hughenoți. Navarra afecta o politețe distantă, Condé era încă prea furios ca să stea de vorbă cu noi.

Sugerasem să mergem până la Coligny pe jos, pentru că era bine ca lumea să vadă cât eram de preocupați de soarta amiralului. În afară de străjerii lui Navarra, mai veneau cu noi doisprezece soldați elvețieni cu sarcina precisă de a-l proteja pe rege.

După ce doi străjeri ridicară drugul gros de fier al zăvorului, trei valeți deschiseră poarta grea. Soldații care înconjurau palatul se dădură la o parte ca să putem ieși în stradă.

Curând am lăsat Luvrul în urmă și am pășit pe pavajul fierbinte al străzii Béthizy, care era plină de oameni îmbrăcați în negru. Când ne văzură, se adunară într-un singur val care se precipită înspre noi. Tavannes și Eduard mă prinseră instinctiv între ei, în timp ce Condé și Navarra făceau la fel cu regele.

— Uite-o pe italiancă! strigă un bărbat aflat la nu mai mult de cinci pași de mine. Își întâmpină prietenii după moda florentină: cu zâmbetul pe față și cu pumnalul în mână!

Mulțimea urlă aprobator. Un vălmășag de haine negre și piele albă se rostogoli spre noi. În stânga mea, mareșalul Tavannes se clătină pe picioare; mă lovi cu umărul și mă dezechilibră, împingându-mă în Eduard. Elvețienii aliniară lamele strălucitoare ale halebardelor în fața asistenței furioase.

— Nu-i atacați! Lăsați-i în pace! am strigat eu; un incident fatal ar fi putut provoca o revoltă generalizată.

Regele, Navarra și Condé se opriră și se uitară în spate, spre noi: de ei nu se atinsese gloata.

— Lăsați-i să treacă! strigă Navarra, și roiul negru dădu înapoi.

Am pornit din nou, grăbind pasul, și am ajuns la locuința amiralului fără alte incidente, deși mulțimea se ținea după noi, unindu-și blestemele într-un huruit amenințător.

În jurul hanului patrulau mai bine de cincizeci de bărbați în negru; unii erau soldați încercați, cu fețele nerase, alții nobili bine îmbrăcați. Toți îl întâmpinară pe Navarra cu plecăciuni respectuoase, dar pentru mine și Anjou nu avură decât priviri sumbre, înghețate. Zuñiga avusese dreptate: erau toți înarmați ca pentru război, unii cu săbii lungi, alții cu archebuze. Cei patru bărbați care păzeau intrarea din față asudau sub platoșe grele. Navarra urcă singur treptele și vorbi cu ei; străjerii se dădură deoparte și ne lăsară să intrăm.

Înăuntru, în vestibulul înăbușitor, însorit, se înghesuiau vreo douăzeci de nobili și de soldați; unii plângeau, alții tunau și fulgerau, toți erau furioși la culme. Mi-am dus la nas batista parfumată, biruită de duhoarea de trupuri nespălate și de cârnați fripți ce stăruia în încăperea strâmtă. Hughenoții îl primiră pe Henric cu exclamații de speranță, recunoștință și respect; când ne zăriră pe mine și pe Anjou, își întoarseră fețele, cu grimase dezgustate, de parcă tocmai văzuseră ceva scârbos.

Am urcat scara de lemn care scârțâia sub picioarele noastre până la etajul al doilea, care îi servea amiralului în întregime drept dormitor. Deși încăperea era mai mare decât dormitorul meu de la Luvru, părea mai strâmtă din cauza tavanului jos; efectul era accentuat de cei vreo cincizeci de bărbați adunați lângă patul rănitului.

Navarra mergea în fruntea noastră. Camarazii săi se traseră la o parte cu murmure de recunoștință, dar, dacă n-ar fi fost privirea lui de avertizare, pe mine m-ar fi huiduit.

Am ajuns lângă patul din lemn de cireș sculptat pe care zăcea Coligny. Stătea sprijinit pe perne și era foarte palid. Mâna dreaptă, pe care o ținea cu grijă în poală, era înfășurată într-un strat gros de bandaje; doctorul Paré fusese nevoit să-i taie degetul arătător pe viu, și amiralul era epuizat din cauza durerilor și pierderii de sânge. Părul blond i se lipise de țeastă și i se închisese la culoare din cauza transpirației; ochii, stinși de suferință, nu i se înviorară la apropierea noastră. Paré, cu coama lui albă, leonină, stătea la căpătâiul patului, învăluindu-și pacientul într-o privire ocrotitoare. Ferestrele fuseseră închise de teama brizei care ar fi putut răci brusc aerul și grăbi infecția; încăperea era sufocantă. Mirosea a sânge.

— Maiestate, murmură amiralul văzându-l pe Navarra; când Carol se apropie de el, repetă salutul.

— Tată, șopti Navarra, aplecându-se și sărutându-l pe creștet. N-am încetat să mă rog pentru tine de când am auzit vestea. Durerea e suportabilă? Pot să facă doctorii ceva ca să mai scadă?

— Nu-i chiar așa de rău, vorbi stins Coligny, dar buzele vinete îi tremurau.

Eu nu voisem decât să-l ucid, nu să-l fac să sufere.

— Ți-am trimis cincizeci de străjeri, îi spuse Navarra, ca să fii în siguranță și oamenii tăi să fie liberi să-l caute și să-l pedepsească pe cel care ți-a făcut asta.

— *Mon père*, strigă Carol, să mă trăsnească Dumnezeu dacă n-am să-l găsesc pe nemernicul care ți-a făcut asta și n-am să pun să fie sfâșiat în bucăți! Iartă-mă! Dacă te-aș fi ascultat azi de dimineață, nu s-ar fi întâmplat așa ceva…

Coligny ridică mâna stângă, răsfirându-și degetele, care-i tremurau. Carol i-o strânse cu putere, sughițând de plâns.

— Nu am ce să iert, șopti amiralul. E voia lui Dumnezeu.

Mulțumit de rolul de martir, își însoți vorbele de un zâmbet stins și serafic.

— Îți jur, *mon père*, n-am să am liniște până n-ai să fii răzbunat, gâfâi regele.

L-am pierdut, mi-am zis în sinea mea, uitându-mă la el; se întorsese totul cu susul în jos. Dacă amiralul ar fi fost ucis, regele l-ar fi jelit, dar până la urmă s-ar fi împăcat cu starea de fapt. Așa, Coligny profita de afecțiunea lui; situația devenise mai gravă ca niciodată.

— Mi se rupe inima când vă văd cât suferiți, am spus eu tare apropiindu-mă de pat. Maiestatea Sa are dreptate – va fi deschisă o anchetă, iar făptașul va plăti. Și eu m-am rugat toată dimineața să vă faceți bine și să fiți mai bine protejat.

Coligny își întoarse fața spre mine:

— Într-adevăr? șopti el.

Deși împăienjeniți de suferință, ochii lui trecură prin mine ca prin sticlă. Mi-am dat seama că știa. Știa și era hotărât să se răzbune, dar am ținut fruntea sus și n-am clipit sub privirea lui scrutătoare.

Eduard își făcu și el loc printre oameni și se apropie de pat:

— Făptașul o să fie descoperit repede. Și eu am trimis oameni în ajutorul domniei voastre – cincizeci dintre cei mai buni archebuzieri ai mei. Am îndepărtat toți catolicii de pe stradă; sunteți înconjurat numai de prieteni. Am început deja ancheta: după cum știți, focul a fost tras dintr-o clădire aparținând familiei de Guise. Încercăm acum să-l găsim pe ducele de Guise pentru interogatoriu.

Carol dădu drumul mâinii amiralului:

— De Guise? Imposibil! Am jucat tenis cu el în dimineața asta.

— Nu trebuie să ne grăbim să tragem concluzii, dar trebuie să examinăm toate posibilitățile, răspunse Eduard calm.

— Domnule amiral, am întrebat eu, în ce stare e mâna domniei voastre?

— A, făcu el. Degetul... Mi-aș fi dorit ca foarfeca doctorului să fie mai ascuțită. A fost nevoie de trei încercări, dar până la urmă degetul s-a desprins.

Se opri, căci gândul la chinul lui ne smulse mie și fiilor mei gemete.

— Iertați-mă, dar trebuie să vă cer permisiunea să vorbesc cu Maiestatea Sa între patru ochi.

Blestematul de Coligny știa că n-avem de ales. M-am întors spre Carol, chinuindu-mă să găsesc cuvintele potrivite ca să-l fac să-l refuze pe amiral, fără să-mi deconspir vinovăția. N-am reușit.

Carol ne făcu mie și lui Eduard semn să ne îndepărtăm:

— O să trimit după voi când terminăm de vorbit.

N-am avut de ales: am luat brațul pe care mi-l întindea Tavannes și, având-ul alături și pe Anjou, i-am întors spatele amiralului.

Am coborât trei trepte și am fost nevoiți să ne oprim. Un uriaș cu o archebuză atârnată de umăr cu o curea mi se puse în cale, privindu-mă cu niște ochi mici, plini de ură și dezgust.

— Fă loc pentru Maiestatea Sa, îi ordonă Tavannes.

Cum uriașul nu se mișcă, bătrânul mareșal îl îmbrânci. Eduard se strecură în locul rămas liber și am reușit să mai înaintăm vreo câteva trepte, dar mai mulți bărbați în haine negre, boțite, ne înconjurară și începură să se apropie amenințător de noi. Nu se înclinau în fața noastră: ne priveau cu ochi plini de ură și își țineau mâinile pe mânerul săbiilor.

Unul dintre ei – un bărbat de vreo treizeci de ani, tras la față – se apropie mai mult. Și el avea mâna pe mânerul sabiei, lucru care în făcu pe Eduard să se încordeze. I-am atins ușor brațul, ca nu cumva să scoată pumnalul pe care îl purta ascuns sub tunică: eram clar în inferioritate numerică și am fi pierdut repede orice fel de luptă.

Chipul hughenotului era slab și ascuțit ca o secure; când vorbea, barbișonul roșcat i se legăna în sus și-n jos.

— Iadul are să-ți fie răsplata pentru ce-ai făcut, îmi spuse el printre dinți.

Răsuflarea îi duhnea în asemenea hal, că am fost nevoită să-mi întorc fața de la el.

Careva de lângă el adăugă:

— Dumnezeu îi pedepsește pe ucigași.

Alt bărbat, cu o gușă cât o minge de tenis, păși în fața soldatului cu barbișon roșcat. Avea ochi la fel de albaștri și la fel de nebuni ca amiralul.

— N-avem nevoie de Dumnezeu. O să-i doborâm noi.

Își trase archebuza de pe umăr și-și sprijini patul de piept. Se apropie cu un pas și-mi atinse cotul cu țeava armei.

Au să ne ucidă aici, pe loc, mi-am spus. Eram furioasă pe mine însămi că nu-mi dădusem seama la timp cât de periculoasă era situația.

— Necioplitule! tună Eduard. Dacă mai îndrăznești să te atingi de regină, te ucid!

— Vreți război? șuieră soldatul cu barbă roșie. Vă dăm noi război!

Uriașul cu archebuza strigă:

— Ne ademeniți în orașul vostru de catolici ca să ne puteți măcelări ca pe niște porci! Dar o să vă omorâm noi pe voi!

— Mi-am măritat fata cu unul de-ai voștri! am răspuns eu semeață. Cum îndrăzniți să afirmați că i-am făcut amiralului vreun rău?! Regele îl iubește ca pe propriul lui părinte!

Probabil că vocea mea răzbătuse la oarecare distanță, căci l-am auzit pe Navarra strigând; bărbații își plecară privirile ostile în pământ și se retraseră, făcându-i loc să ajungă lângă mine.

— *Madame la Reine*, mi se adresă el cu o formulă supărător de protocolară, v-au făcut vreun rău?

— Omul acesta a atins-o cu țeava archebuzei, arătă Eduard spre bărbatul cu ochi albaștri.

Navarra se întoarse spre el și vru să-i dea o palmă, dar i-am oprit brațul ridicat:

— Nu-l pedepsi; și așa spiritele sunt încinse, i-am spus uitându-mă peste umăr, în direcția lui Coligny. Te rog, vrei să mă însoțești până la patul domnului amiral?

Când am ajuns înapoi sus, Carol stătea pe marginea patului, cu fălcile încleștate și cu sprâncenele împreunate într-o încruntătură cumplită. Se uită spre mine cu o privire bănuitoare.

— Sire, am spus eu încet, domnul amiral Coligny este cu siguranță foarte obosit. Trebuie să-l lăsăm să se odihnească.

Carol se pregătea să mă contrazică, dar doctorul Paré, care stătuse tot timpul la căpătâiul patului, se grăbi să vorbească:

— Da, spuse el.

Îmi surprinse privirea și se uită imediat în altă parte, de parcă s-ar fi temut că aș fi putut vedea prea multe în ochii lui.

— E și așa destul de greu pentru el, cu toată mulțimea de aici. Ar fi mai bine, Maiestate, dacă ar putea avea puțină liniște.

— Foarte bine, zise Carol morocănos și fără tragere de inimă, apoi se întoarse spre Coligny: Dar mă întorc repede, *mon père*. Până atunci, Domnul să te aibă în pază. Te iubesc și am să mă rog pentru tine.

— Și eu la fel, i-am spus la rândul meu amiralului.

Coligny se uită la mine. Tremura, avea fruntea îmbrobonată de sudoare, dar în ochi i-am citit triumful.

Din cauza ostilității oamenilor de pe străzi, Eduard trimise un străjer să aducă o trăsură. Henric și Condé au rămas la locuința lui

Coligny, iar regele, Eduard, Tavannes și cu mine ne-am întors la Luvru la pas; străjerii care ne însoțiseră la dus înconjurau acum trăsura.

Carol păstra o tăcere mohorâtă, refuzând să se uite la mine sau la fratele lui, deși am încercat de câteva ori să-l atragem în conversația noastră. Până la urmă l-am întrebat, exasperată:

— Dar ce ți-a spus amiralul Coligny de ești atât de supărat?

Regele lăsă capul în jos, crispat și furios:

— Numai că nu pot să am încredere în voi doi. Numai că vreți să-mi subminați voința, să mă folosiți pentru propriile voastre scopuri.

Eduard izbucni:

— Te-ai gândit vreodată, frate, că spune asemenea lucruri pentru că *în el* nu poți să ai încredere? Pentru că *el* vrea să-ți submineze voința, folosindu-te pentru războiul lui nebunesc? Ne vorbește de rău pentru că știe că vrem să te apărăm de manipulările lui făcute cu sânge-rece.

— Ajunge! Spuneți numai minciuni, minciuni, minciuni! țipă Carol, astupându-și urechile cu mâinile.

Eram de-acum aproape de palat. Deodată, unul dintre cai necheză; am auzit vizitiii înjurând, apoi o grindină asurzitoare pe acoperișul și pe pereții trăsurii.

La poarta dinspre nord erau adunați vreo sută de oameni îmbrăcați în negru: unii aruncau cu pietre în noi, alții își agitau săbiile și zbierau la soldații elvețieni care acum înconjurau zidurile Luvrului, așezați pe două rânduri și înarmați cu archebuze. Un alt pluton de elvețieni ieșise în stradă, formând o baricadă vie. Dincolo de ei se adunaseră vreo câteva zeci de țărani – oameni flămânzi, zdrențăroși, înarmați cu furci, lopeți și pietre.

— Moarte ereticilor! răcneau țăranii, în vreme ce hughenoții de la poartă strigau:

— Ucigașilor! Asasinilor!

— Ne vom răzbuna și vă vom omorî!

Încă un val de pietre lovi trăsura; una trecu ca un glonț prin fereastră și se opri pe banchetă, chiar lângă Carol, căruia îi trecu furia pe loc.

— Isuse, șopti el.

— Începe deci, mi-am zis eu uitându-mă la mulțimea furioasă și amintindu-mi de ultimele cuvinte ale lui Ruggieri:

S-ar putea să fie deja prea târziu.

Patruzeci şi patru

Sub grindina de proiectile – pietre, cărămizi, gunoaie – trăsura noastră intră iute în curtea palatului, mulțumită străjerilor care ținură în frâu năvala hughenoților furioși. Am fost întâmpinați de unul dintre comandanții lui Eduard, care raportă că în mai multe zone izbucniseră „tulburări“, provocate nu numai de hughenoți, ci și de catolicii speriați, convinși că trebuie să se apere singuri de amenințarea crescândă. Eduard hotărî să trimită mai mulți soldați în punctele-cheie ale orașului, cu scopul declarat de a menține pacea.

Când am ajuns în apartamentul meu tremuram, dar am insistat ca în seara aceea să particip la o cină publică, la o oră după apusul soarelui. Ducele de Anjou era ocupat cu comandanții lui, iar Carol era atât de amărât, că se băgase în pat; Margot se afla alături de soțul ei, la căpătâiul lui Coligny. Așa că am mers singură la masă.

Atmosfera era încordată. În semn de compasiune pentru suferința lui Coligny, în seara aceea nu aveam nici o reprezentație artistică; cei vreo doisprezece nobili care se adunaseră erau concentrați, gânditori, tăcuți. În lipsa conversației, în încăpere se auzea ecoul zgomotelor scoase de pahare, de linguri sau cuțite. Mă străduiam să mestec și să înghit, să par că mă bucur de mâncarea care mi se părea amară.

Cum stăteam și mă uitam descurajată la perechea de porumbei fripți care tocmai îmi fusese pusă dinainte, un strigăt sparse tăcerea:

— *Madame la Reine!*

Un nobil hughenot pe care-l văzusem des la Curte, dar al cărui nume nu mi-l amintesc – era baron, cred –, stătea la o distanță de trei brațe de masa mea. Singurul străjer care mă păzea îl prinsese de cot, dar baronul – un uriaș, înalt și gros ca un stejar, cu o față lungă, frumoasă, încadrată de un nor de păr alb – nu se mișcă din loc. Dinții lui mari, galbeni, erau dezveliți, dar nu într-un zâmbet. Părul alb îi scotea în evidență roșeața feței. Îmi strigă numele ca pe o acuzație.

— N-o s-avem odihnă, pricepeți? N-o s-avem odihnă până ucigașii n-o să fie judecați. N-o s-avem odihnă până n-o să fie spânzurați!

— Arată-i Maiestății Sale respectul cuvenit, bădăranule! spuse străjerul, încercând zadarnic să-l împingă mai departe de mine.

— Eu nu mă înclin în fața unei Coroane pătate de sânge! declară baronul. Savurați-vă masa cât mai puteți, doamnă!

Se scutură de încleștarea străjerului și, întorcându-mi grosolan spatele, ieși valvârtej din sală. Nimeni nu-l urmă; nimeni nu sări în apărarea mea și nu-și ceru scuze. Cei câțiva nobili care erau de față vorbiră în șoaptă între ei, apoi își întoarseră privirile spre mine.

M-am uitat lung la micuțele cadavre din farfuria mea și le-am împins la o parte. M-am ridicat și am părăsit încăperea încet, maiestuos, cu picioare tremurânde.

Primul impuls a fost să-l caut pe Eduard. Tocmai ieșea din sala Consiliului de Război, care se afla la parter, sub apartamentul regelui; avusese o întâlnire cu mareșalii Tavannes și Cossé și cu comandantul Gărzii Civile. Când păși peste prag, privirile ni se întâlniră; chipul lui era la fel ca al meu, probabil, îngrozit, și mi-am dat seama pe loc că ajunseserăm amândoi la aceeași concluzie.

Eduard se opri în ușă și, când am ajuns lângă el, m-a luat de mână și am intrat împreună înapoi în sală, închizând încet ușa în urma noastră. Lampa fusese stinsă; îmi făcu semn pe întuneric să iau loc la masa de conferință. M-am așezat și m-am uitat la el cum scapără chibritul și-l apropie de fitil, care se aprinse cu o flacără vie.

— E mai rău decât credeam, i-am spus cu un glas răgușit. Mi s-a aruncat în față aici, în palat, că sunt o ucigașă. Suntem în mare primejdie, Eduard.

— *Maman*… începu el, venindu-i foarte greu să vorbească. *Maman*…

Până la urmă renunță să rostească acele vorbe greu de spus și-mi puse în mână o bucată de hârtie – o misivă cu un scris masculin, care nu-mi era cunoscut.

Loviți luni în zori, începea scrisoarea, *când se bate prima dată ora la Notre-Dame. Noi vom lovi în același moment în interiorul palatului, cruțându-l pe Carol – căci avem nevoie de o abdicare publică – dar nu și pe mama și fratele lui, deoarece sunt un pericol pentru…*

Am scos un strigăt înăbușit și mi-am lipit palmele de buze. Scrisoarea căzu fâlfâind pe masă. Mi-am întors fața de la ea; îmi veni brusc să vărs.

Eduard se trase mai aproape de mine:

— E scrisă de Henric, *maman*, pentru comandantul trupelor lui. A interceptat-o șeful Gărzii Civile la porțile cetății. Iscoadele noastre

spun că o armată de cinci mii de hughenoți se îndreaptă în marș spre Paris și-și vor așeza tabăra sub ziduri duminică noaptea.

— Nu, am spus eu închizând ochii.

Eduard nu mai adăugă nimic, doar se așeză și el lângă mine; dinspre fața pe care nu i-o vedeam venea un val de căldură, ca dinspre lampă. Aerul era și mai înăbușitor din cauza parfumului de flori de portocal. Judecata mă părăsi. Îl iubisem pe Henric de când se născuse, avusesem încredere în el ca în propriul meu fiu; acum mă trădase. Al cui sânge îl vedea el în viziunile lui? Al meu și al copiilor mei?

Am deschis ochii și i-am ațintit asupra inelului înzestrat cu puterile Capului Gorgonei. *Steaua Algol, pe care arabii o numesc* ra's al-Ghul*, Capul Demonului, iar chinezii „Mormanul de cadavre".*

Pe 24 august, cu două ceasuri înainte de răsăritul soarelui, steaua Algol va răsări în zodia Taurului… și va fi în opoziție exactă cu războinicul Marte… Franța nu s-a aflat niciodată în mai mare primejdie; și nici domnia voastră.

Acum era vineri noaptea, 22 august.

M-am gândit la suita extrem de numeroasă pe care o adusese Navarra la nuntă – cea mai mare parte era găzduită aici, la Luvru. Comandanți militari, căpitani, generali, toți foștii săi camarazi de arme – trei sute de oameni.

— L-am primit în casa mea cu brațele deschise, iar el și-a adus armata cu el, în văzul tuturor, am șoptit eu. Coligny poate că vrea într-adevăr războiul din Olanda, dar Navarra l-a trimis aici numai ca să ne deruteze. Acuma stau la pândă. Au de gând să ne ucidă în somn.

— Trebuie să-i oprim, spuse fiul meu încet.

M-am uitat la el. Ochii îi străluceau în lumina lămpii, infinit de negri. Mă străduisem atât de mult să mențin pacea, neștiind că suntem deja în război.

— Trebuie să lovim primii, am spus.

Am rămas cu Eduard câteva ceasuri în sala de consiliu, plănuind atacul. L-am sfătuit să trimită un mesager discret la tânărul duce de Guise ca să-i ceară să adune oameni pentru un atac asupra locuinței lui Coligny. Coligny trebuia asasinat, la fel ca toți comandanții lui. Sub îndrumarea mea, Eduard scrise ordinele secrete pentru soldații

elvețieni care apărau palatul și pentru scoțienii din garda regelui; în momentul în care de Guise îl ataca pe Coligny, soldații noștri aveau să-i atace pe hughenoții care locuiau la Luvru.

Ca să evităm moartea unor nevinovați, am făcut o listă cu numele celor care trebuiau uciși, toți comandanți și strategi militari. Nu voiam răzbunare, ci doar execuția rapidă, chiar dacă dură, a celor care puteau să pornească războiul. Rămași fără conducători, hughenoții ar fi fost incapabili să mai amenințe Tronul sau cetatea.

Totul trebuia să înceapă duminică, 24 august, înainte să se lumineze de ziuă, când clopotele Catedralei Saint-Germain aveau să bată trei ceasuri după miezul nopții – cu o oră înainte ca Algol, steaua diabolică, să intre în opoziție exactă cu Marte.

După ce lista victimelor a fost completă, m-am uitat spre Eduard cu o privire sumbră și i-am spus:

— Trebuie să-l informăm pe Carol.

Fără semnătura lui, gărzile n-ar fi luat în considerare un asemenea ordin înspăimântător; iar în momentul în care aveau să înceapă asasinatele ordinul nu mai putea fi ținut secret.

Eduard încuviință:

— Va fi mai sigur pentru el. Va trebui să-l convingem.

— Dar nu în seara asta, am spus eu oftând.

Am ascultat în tăcere clopotul Catedralei Saint-Germain, care vestea miezul nopții și primele clipe ale ajunului sărbătorii Sfântului Bartolomeu.

M-am despărțit de Eduard. Eram amândoi sfârșiți de puteri după atâta încordare și ne-am retras fiecare în apartamentul lui.

În noaptea aceea n-am avut nici un vis; lungul meu coșmar se mutase în starea de veghe. M-am ridicat din pat și mi-am tras un scaun lângă fereastră; stăteam cu ochii pierduți în întunericul deprimant și ascultam strigătele furioase ce se auzeau ici-colo, pe străzile Parisului. Mă gândeam ce puternică fusese mătușa Clarice în ceasurile acelea cumplite dinainte de fuga din Palatul Medici; mă gândeam la cuvintele nemiloase ale lui Ruggieri din timpul ultimei noastre discuții și la răspunsul meu:

Am crezut că impactul unui copil asupra viitorului va fi în regulă, dar trei…

Ce-mi spui tu acum? Că ar trebui să-mi învinovățesc copiii? Că ar trebui să ridic mâna asupra lor?

Țesătura se va rupe, șoptise Nostradamus, *și va curge mult sânge…*

Le-am răspuns amândurora cu vorbele lui Clarice: *Uneori, ca să-ți aperi propriul sânge, trebuie să-l verși pe-al altora.* Casa de Valois trebuie să supraviețuiască cu orice preț.

Eu alesesem; n-aveam să-mi sacrific propriul sânge.

La răsărit începură să se audă la porțile Luvrului strigăte, care crescură constant în intensitate de-a lungul întregii zile. Imediat ce s-a luminat, m-am îmbrăcat și m-am dus să-l caut pe Eduard. Era în sala de consiliu, cu mareșalii Tavannes și Cossé, cu comandanții milițiilor pariziene și cu șeful Gărzii Civile; străjerii de la ușă nu-mi dădură voie să-i întrerup. I-am lăsat vorbă ducelui de Anjou să vină la mine când termină întâlnirea și m-am dus în biroul meu ca să-i scriu un mesaj Annei d'Este, în care o puneam la curent cu detaliile planului nostru. Nu îndrăzneam să-i scriu direct ducelui de Guise, dar o rugam pe Anna să-l informeze; avea, fără îndoială, să fie încântată să-i spună fiului ei că fusese ales să conducă atacul împotriva lui Coligny. I-am cerut să-mi trimită confirmarea din partea lui cât mai curând cu putință.

Eduard veni după vreo oră. Avea chipul răvășit. Nici el nu dormise deloc, ci îi trezise pe Tavannes și pe Cossé și le citise și lor scrisoarea. Amândoi aprobaseră din toată inima decizia noastră de a ataca primii. În zori veniseră comandanții milițiilor și Gărzii Civile care îl anunțaseră că luptele de stradă se intensificaseră. Grupuri de hughenoți înarmați umblau prin oraș, speriindu-i pe cetățeni. Negustorii trăseseră obloanele la prăvălii, hangiii închiseseră cârciumile. Membrii milițiilor distribuiau în mod discret arme catolicilor care voiau să se apere singuri de amenințarea crescândă.

Am căzut de acord să-i spunem totul lui Carol în seara aceea, după cină. Regele îl îndrăgea pe Tavannes cel bătrân și ursuz și, dintre toți sfetnicii, în el avea cea mai mare încredere; am insistat ca Tavannes să fie cel care-i va spune adevărul lui Carol. După ce-i vom lăsa timp să-și revină din șoc, eu și cu Eduard vom apărea cu funestul ordin regal și cu lista victimelor, ca s-o semneze.

Pe la prânz, când Navarra și vărul său se întoarseră de la amiral, izbucni o încăierare între străjerii lui hughenoți și scoțienii regelui, alimentată de comentarii ațâțătoare din ambele părți. Eu n-am asistat la luptă, care se stinse repede – totuși nu înainte ca unul dintre comandanții gărzilor lui Carol să-și piardă o ureche.

Pe Carol l-am văzut imediat după masa de prânz. Era în culmea fericirii, după ce discutase cu Navarra și Condé; ne informă imediat că doctorul Paré era foarte mulțumit de evoluția pacientului. Rana lui Coligny nu avea semne de infecție și începea deja să se vindece.

— Imediat ce o să fie suficient de bine o să-l mut la Luvru și o să-l îngrijesc cu mâna mea, ne spuse regele vesel, după care pe față i se întipări o furie rece.

— Ai fost anunțată, *maman*, că a fost găsit omul care i-a dat drumul asasinului în palatul familiei de Guise? A mărturisit că trăgătorul era Maurevert. E o chestiune de timp să fie prins. Dar asasinatul a fost ordonat de duce… Ce neobrăzare, să joace chiar în dimineața aia tenis cu mine și să-l salute zâmbitor pe amiral!

Am clătinat din cap, prefăcându-mă șocată, dar n-am spus nimic.

Pe la sfârșitul după-amiezii simțeam că mă lasă nervii. Pentru salvarea aparențelor, Eduard și cu mine trebuia să ne despărțim și să ne vedem fiecare de îndatoririle curente – el să discute problema pensiilor militare cu consilierii și trezorierii, eu să ascult o serie de petiții și, pe urmă, să merg împreună cu Margot în apartamentul meu ca să brodăm timp de o oră.

Fiica mea era foarte veselă, nici nu băga de seamă tensiunea care domnea în palat. Când i-am spus cu blândețe că mi se pare foarte binedispusă, a roșit cu un zâmbet pudic:

— Henric e foarte drăguț. Ai avut dreptate, *maman* – la urma urmei nu-i așa de rău.

Dacă am fi vorbit despre oricare alt bărbat, zâmbetul meu ar fi fost sincer. Am așteptat până a venit vorba de altceva, apoi mi-am pus mâna pe brațul fiicei mele.

— Sunt îngrijorată de violența de pe străzi, i-am spus. Încă de când a fost împușcat amiralul, m-am temut c-o să se întâmple ceva grav. Ar fi înțelept… Poate c-ar fi mai bine dacă în noaptea asta ai dormi în apartamentul tău.

Margot ridică surprinsă ochii de pe broderie:

— Sper că nu crezi că Henric e în pericol?

Mi-am întors repede privirea, încercând s-o avertizez fără s-o sperii:

— Nu e toată lumea în pericol, dar ar trebui să fim precauți. Poate ai auzit că astăzi a fost o încăierare între gărzile lui Henric și cele ale lui Eduard. Vreau să spun…

Neliniștea mă lăsă fără cuvinte, îmi tăie răsuflarea. Am rămas cu ochii pe pânza brodată, îngrozită deodată de soarta lui Margot, conștientă că n-am nici cea mai mică idee cum s-o apăr. Nu îndrăzneam s-o pun în temă: ar fi fost dezgustată, s-ar fi înfuriat și s-ar fi dus glonț la Navarra.

Îmi observă panica și lăsă lucrul din mână:

— *Maman*, ai visat iar ceva? O să pățească Henric ceva rău?

M-am uitat la ea fără să pot scoate o vorbă; dar obișnuința învinse și am reușit să zâmbesc chinuit:

— Sigur că nu. N-o să se întâmple nimic rău. Sunt pur și simplu îngrijorată, ca mamă, de toate evenimentele astea. Fă asta de dragul meu, Margot. Retrage-te devreme în seara asta și culcă-te în dormitorul tău.

— Bine, *maman*, zise ea, dar mă privi cu suspiciune; simțea că veselia mea e falsă, așa că nu am îndrăznit să-i mai pomenesc nimic despre asta.

După cină, Eduard, Tavannes și cu mine ne-am dus să-l căutăm pe Carol. Ne-am oprit în fața ușii pe jumătate deschise de la apartamentul său și Eduard i-a dat mareșalului scrisoarea lui Navarra. Căzuserăm de acord că Tavannes îl va duce pe rege în cabinet; după ce-i vom lăsa timp să-i dea vestea, eu și cu Eduard îi vom prezenta lista cu cei care trebuiau executați.

Tavannes intră, iar noi ne-am tras mai la o parte, ca să nu fim văzuți de rege; l-am zărit pe Carol trecând pe coridor împreună cu Tavannes. Când bătrânul mareșal deschise ușa cabinetului, l-am auzit spunându-i cu glas scăzut ceva lui Carol, care se opri în prag și scoase un țipăt speriat:

— Doamne sfinte! Nu-mi spune c-a murit!

Tavannes îl liniști în șoaptă; regele intră, iar mareșalul închise ușa în urma lui.

Eduard și cu mine am intrat repede înăuntru și, fără să luăm în seamă străjerul, ne-am dus până la ușa cabinetului, să tragem cu urechea, ca niște conspiratori vinovați ce eram. Mi-am încordat auzul, dar n-am reușit să aud mare lucru, în afară de murmurul calm, egal, al vocii lui Tavannes.

Deodată răsună un urlet ascuțit, apoi o înjurătură furioasă. Eduard îi ceru străjerului să plece. Din cabinet se auzi o bufnitură puternică în perete. Eduard dădu să deschidă ușa, dar l-am oprit; nu credeam că regele ar îndrăzni să-l lovească pe bătrânul Tavannes și știam că mareșalul era suficient de puternic încât să facă față izbucnirilor lui.

Știam precis care pasaj din scrisoare îi provocase lui Carol acea reacție violentă:

Rana lui Coligny complică lucrurile, dar i-am câștigat și eu regelui încrederea și pot să-l fac ușor să ne cadă în undiță și, odată ce e în stăpânirea noastră, îl voi putea convinge să abdice. Fără mama și fratele lui va fi complet neajutorat.

Urmară niște hohote sfâșietoare, apoi un acces de tuse și, în sfârșit, se auzi un plâns liniștit. I-am făcut un semn din cap lui Eduard și am intrat amândoi încet în cabinet.

Tavannes stătea în fața birolului regelui; pe pieptul și pe umărul tunicii lui aurii avea o pată întunecată, udă. Își ștergea fața cu o batistă și, când se uită spre mine, învârtindu-și furios ochiul bolnav, își luă batista de pe față, descoperind o urmă maronie pe bărbia proaspăt rasă. Pe peretele din spatele lui se vedea o altă pată mare, neregulată, din același lichid maro-închis; dedesubt, pe podea, zăcea răsturnată o călimară de argint.

Carol nu se vedea nicăieri, dar de sub birou se auzeau niște scâncete slabe. Am ocolit repede biroul și l-am găsit pe fiul meu ghemuit dedesubt, legănându-se; am împins scaunul într-o parte și am îngenuncheat lângă el.

— Minciuni, gemu el cu obrajii plini de lacrimi, privindu-mă cu ură. Vreți să-mi frângeți inima cu minciuni.

— Maiestate, am început eu calm, dar văzându-l cum suferă, și la gândul grozăviei pe care urma s-o înfăptuiesc, am cedat nervos, mi-am luat capul în mâini și-am început și eu să plâng.

Mi-a luat ceva vreme până să reușesc să mă stăpânesc; Eduard și Tavannes mă priveau amuțiți.

Până la urmă mi-am recăpătat suflul și i-am spus sărmanului Carol, cu toată sinceritatea:

— E îngrozitor, Sire. Și mă doare foarte tare că trebuie să vă aduc asemenea vești. Dar nu puteam să vă ascundem toate lucrurile astea oribile; sunt prea multe în joc.

— Nu-i adevărat, mă contrazise el violent, dar fața i se schimonosi din nou într-un acces de plâns. Cum ar putea să mă trădeze? Mă iubește, *maman*, ca pe fiul pe care nu l-a avut niciodată. Așa mi-a spus…

M-am aplecat spre el, i-am luat mâna și am fost bucuroasă că nu m-a respins:

— Carol, dragostea mea, e un adevăr crud, un adevăr înfiorător, dar acum trebuie să fii viteaz. Ești regele nostru. Venim la tine ca să ne aperi.

— Dar ce pot face eu? zise el cu o mișcare de recul. Nu pot să cred, *maman*! Nu știu pe cine să mai cred! Coligny m-a prevenit…

— Te-a prevenit, l-am întrerupt eu cu blândețe, că eu și cu Eduard îi vrem răul, tocmai pentru că știa că, dacă îi vom descoperi complotul, îi vom face într-adevăr rău.

— Dar nu știu ce să fac! insistă el, scuturat de un hohot răgușit.

Am scos din mânecă documentul fatal.

— De aceea suntem aici. Domnule mareșal, vrei să fii bun…

Am făcut semn spre călimara răsturnată; bătrânul se grăbi să caute una plină.

— Există o cale de a împiedica dezastrul acesta și războiul care ar începe după el, am murmurat eu desfășurând sulul de hârtie. Poți să-l oprești cu semnătura ta. Trebuie să terminăm noi, Sire, ce a început Maurevert.

Se uită clipind neîncrezător la hârtia acoperită cu scrisul meu neîngrijit și se trase ușor înapoi.

— Este ordinul de a-i lovi pe hughenoți înainte să ne lovească ei pe noi. Asta este lista cu numele conspiratorilor. Trebuie să facem mai mult decât să tăiem capul Hidrei; trebuie să-i înlăturăm pe toți cei care ar putea să aducă războiul aici, în Paris.

Carol smulse lista din mâna mea și rămase o bucată de vreme cu ochii la ea. Mă temeam că o să-l sperie crunta realitate pe care o

reprezenta, dar pleoapele începură să i se zbată repede și durerea adâncă i se schimbă brusc în furie turbată:

— Voiau să mă arunce în închisoare și să-mi fure coroana, mârâi el. Voiau să-mi omoare familia…

— Da, am șoptit eu. Îți amintești acum, Carol, ce mi-ai spus în trăsură, când am fugit de la Meaux? Atunci voiau să ne omoare pe toți. Și în tot timpul acesta au așteptat o altă ocazie… Și le-am dat-o eu. Am avut încredere în ei. Ce fel de om e Gaspard de Coligny, care îndrăznește să te amenințe dacă nu te supui voinței *lui*? Care îndrăznește să încalce un ordin ce interzicea deplasarea de trupe în Olanda – un ordin semnat cu propria ta mână? Niciodată nu ți-a arătat respectul cuvenit. Și-a râs de tine tot timpul pe la spate.

— Atunci omorâți-i pe toți, șopti Carol cu o strâmbătură de furie. De ce să-i cruțăm, *maman*? Omorâți-i pe nemernici! urlă el cu patimă. Omorâți-i pe toți! Omorâți-i pe toți!

În clipa aceea, Tavannes se întoarse cu călimara; l-am zărit și pe străjerul care se întorsese și el, cu o față speriată. Auzise urletele regelui, dar mareșalul închisese ușa, așa că rămase afară.

I-am făcut semn lui Tavannes să pună călimara pe podea, lângă mine, iar Eduard îmi întinse o pană.

— Să le arătăm dușmanilor că suntem mai buni decât ei, i-am spus lui Carol. Noi n-o să ucidem, ca ei, oameni nevinovați.

Regele se mai liniști puțin și citi ordinul.

— Când o să se întâmple?

— În noaptea asta, îi răspunse Eduard. Înainte de răsărit. Ai face bine să nu ieși din dormitor. Am avut grijă să întăresc paza; nu vrem să pățești ceva.

Răsuflând greu, regele se uită la el, apoi din nou la listă.

— Să aibă parte toți de-o moarte nenorocită, spuse el, și sufletele lor să meargă direct în Iad.

I-am întins pana cu o mișcare solemnă.

Patruzeci şi cinci

Eduard și cu mine am mai rămas câteva ore alături de Carol, ca să-l liniștim și să ne asigurăm că n-o să-și părăsească apartamentul. Pe la ora unsprezece, ne-am dus în apartamentele noastre; era mai bine

să ne retragem ca de obicei, ca să nu stârnim bănuielile cuiva. Cât timp doamnele mele de onoare m-au pregătit de culcare, m-am chinuit să-mi ascund neliniștea. Le-am concediat înainte ca agitația să-mi devină prea evidentă.

M-am suit în pat, dar n-am fost în stare să stau liniștită, necum să adorm; fereastra mea dădea spre curtea Luvrului și eram îngrozită de ce-aș fi putut vedea cât de curând acolo. După două ceasuri de foială, am aprins lampa, mi-am pus capotul și m-am îndreptat, prin apartamentul cufundat în întuneric, spre biroul meu.

În cămăruța fără ferestre aerul era fierbinte și îmbâcsit, dar în ea mă simțeam oarecum în siguranță; acolo nu puteam fi văzută de nimeni și nici nu puteam vedea nimic. Am încuiat ușa și m-am apucat hotărâtă să frunzăresc un teanc de corespondență – scrisori de la trimișii noștri diplomatici sau de la petiționari –, apoi am început să le citesc. Încercarea era însă lipsită de rost: am stat aproape un ceas cu ochii pe o scrisoare de la ambasadorul nostru la Veneția, fără să pricep nimic din ea; am încercat prostește să scriu un răspuns, dar nu-mi venea nimic în minte și am aruncat pana; căldura îmi golise mintea. M-am lăsat pe spătarul scaunului, am închis ochii și aproape că am ațipit, dar în loc să visez, au început să mă bântuie amintirile.

Mă gândeam la Margot, ce frumoasă era în rochia de nuntă și cum îl vrăjise ea cu zâmbetul ei pe Navarra. Mi-am amintit de Ruggieri – cum stătea la cununie în primul rând al mulțimii, cum i se înspicase părul cu alb, cum nu zâmbise când mă văzuse; mă întrebam dacă se mai află încă în Parisul devenit atât de nesigur.

Mă gândeam la Henric de Navarra: cum fugise el odată, când era mic, din galeria de tenis în curte și văzuse împreună cu mine mormanele de cadavre ale stelei Algol; mă întrebam dacă le vedea și acum.

Clopotul de la Saint-Germain bătu de două ori, câte o dată pentru fiecare ceas de după miezul nopții. Pulsul mi se acceleră: peste o oră avea să înceapă masacrul.

M-am străduit să respir adânc, m-am străduit să-mi relaxez membrele și am chemat din nou trecutul în gând. Mi-am amintit de toți copiii mei când erau mici: scumpa de Elisabeta, Francisc cel firav; și Carol – ursuz și crud încă de pe-atunci; dragul meu Eduard, micuța Margot și chiar Maria, regina Scoției, cu zâmbetul ei acru și disprețuitor. Se mișcau, râdeau și vorbeau în amintirea mea, iar eu zâmbeam

și plângeam și oftam odată cu ei. Mi-am amintit de soțul meu, Henric, cum îi ținea pe toți în brațe și ce mult îi iubea.

Pe obraji mi se scurgeau pârâiașe de sudoare, amestecate cu lacrimi.

L-am văzut pe Navarra, sprijinit de balustrada balconului care dădea spre Île de la Cité. *Am venit pentru că am încredere în tine,* tante *Catherine – pentru că, oricât ar fi de irațional, cred că am văzut amândoi același dezastru apropiindu-se și că amândoi vrem să-l evităm.*

Am văzut-o pe Jeanne stând în curtea de la Blois lângă băiețelul ei Henric, în vârstă de trei ani, uitându-se amuzată în urma lui Nostradamus. *Ce omuleț caraghios.*

Am deschis brusc ochii. Flacăra gălbuie a lămpii pâlpâia. În agitația pregătirilor pentru nunta lui Margot nu citisem scrisoarea pe care mi-o scrisese Jeanne pe patul de moarte, căci nu voiam ca tristețea să se amestece în veselia sărbătorilor; dar acum chiar și tristețea era o abatere bine-venită de la insuportabila groază.

Am luat o cheie din sertarul de sus al biroului și m-am întors spre panoul sculptat din spatele meu. În stânga jos, la distanță de o palmă, aproape ascunsă de piciorul scaunului, era o broască micuță. Am descuiat-o: panoul de lemn se dădu singur la o parte, dezvăluind un micuț compartiment secret zidit în perete.

Înăuntru erau documente de care aproape uitasem: bucata de pergament îngălbenită pe care erau cuvintele dictate de spiritul soțului meu lui Ruggieri la Chaumont și catrenul scris cu mâna lui de Nostradamus înainte să plece de la Blois. Mai erau și niște bijuterii – printre care un rubin de o valoare inestimabilă și un colier din diamante și perle pe care mi-l dăduse papa Clement ca dar de nuntă; tot acolo pusesem și cutiuța de catifea în care se afla superba broșă de smarald primită de la Jeanne.

Sub cutiuță se afla scrisoarea, încă nedesfăcută. Am luat-o, am rupt sigiliul și am început să citesc.

Sunt pe moarte, prietenă dragă, și trebuie să-mi mărturisesc păcatele înaintea ta, deși chinul e atât de mare, că abia pot ține pana.

Ți-am spus că am fost și eu pătată de decadența de la Curtea Franței. Poate că mai cinstit ar fi să spun că m-am lăsat în voia inimii mele păcătoase. Când îți spuneam că tu ești fidelă, dar ești înconjurată de rău, la mine însămi mă refeream. Eu, care spuneam că-ți sunt prietenă, te-am trădat.

L-am iubit pe soțul tău, Catherine, și după ani întregi în care în care i-am rezistat, până la urmă am căzut în păcat. Deși Henric ceda ușor ispitelor cărnii, fiecare gând și vorbă a lui dezvăluiau că avea pentru tine o dragoste mult mai mare decât pentru oricare amantă. Nici acum nu pot să spun de ce ne-am căutat unul pe celălalt sau de ce ne-am abătut atât de rău de la virtute și bun-simț. Este cel mai mare regret al vieții mele și, întrucât mă voi întâlni curând cu Moartea, îmi doresc iertarea ta mai grabnic decât îmi doresc iertarea Domnului.

Henric, singurul meu copil, a fost rodul păcatului nostru. Știu că-l iubești și asta mă bucură foarte mult. Te rog, nu-i dezvălui acest adevăr dureros; lasă-l să moară odată cu noi. Și așa moartea mea îi va frânge inima. N-aș vrea să-l mai fac să sufere și de dincolo de mormânt.

Dragostea mea pentru rege nu e singura mea vină. Sunt vinovată că am ascuns acest adevăr, pentru ca fiul meu să se poată căsători cu sora lui vitregă, Margot. Poate că acum înțelegi mai bine de ce eram atât de preocupată să apăr drepturile lui Henric ca prim prinț de sânge regal și nerăbdătoare să-l văd căsătorit cu cineva din familia tatălui său. Cu numele Casei de Bourbon și cu sângele Casei de Valois, e de două ori îndreptățit să urce pe tron. Soțul tău cred că ar fi fost de acord.

Iartă-mă, dragă prietenă – și dacă nu poți să mă ierți, măcar fii bună cu Henric. A moștenit de la tatăl său onestitatea și bunătatea, precum și o sinceră afecțiune față de tine.

Eu voi pleca în curând la Ceruri rugându-mă pentru tine.

Jeanne

Scrisoarea mi-a căzut în poală; mi-am prins fața în mâini și-am început să hohotesc amar, sfâșietor, dar, ciudat, fără să vărs o lacrimă. Simțeam o tristețe adâncă, ascuțită – nu din cauza trădării, ci din cauza suferințelor prin care trecuserăm toți trei în căutarea fericirii. Am rămas o bucată de vreme pe scaun, prăbușită sub povara durerii, până când o revelație izbitoare, cumplită, m-a făcut să sar în picioare.

În amintirea mea răsună râsul ducesei d'Etampes, pe când alerga aproape goală prin întunericul nopții, urmată îndeaproape de amantul ei, regele Francisc.

Louise e o fată foarte frumoasă, nu crezi?

Și răspunsul iritat al lui Francisc: *Nu mă sâcâi, Anne… Verișoara lui Henric, Jeanne… E aproape de vârsta măritișului și aduce cu ea coroana Navarrei.*

Dacă m-aș fi lăsat repudiată – dacă n-aș fi vărsat sânge ca să am copii –, ar fi putut Jeanne să-mi ia locul? Rege ar fi copilul ei acum?

Pereții cabinetului dispărură: m-am trezit în curtea Luvrului, cu picioarele goale pe pavajul călduț. În întuneric, un om zăcea pe jos, cu fața întoarsă spre mine.

Catherine, gemu el.

Capul i se bălăbănea spre mine și-l vedeam foarte clar. Purta barbă și avea o față prelungă, frumoasă – ca a răposatului meu bărbat, ca a tatălui său – aceeași față care-mi apăruse mereu în visele mele rele.

M-am lăsat în genunchi lângă el și l-am mângâiat pe obraz.

— Cum aș putea să te ajut, când tu vrei să ne ucizi pe mine și pe copiii mei? i-am șoptit.

Venez à moi. Aidez-moi.

Pe frunte, între sprâncene, îi apăru un punct negru. Se întinse ca o pată și începu să-i curgă pe obraji, adunându-se în băltoace pe dalele de piatră.

M-am trezit brusc înapoi în cabinet și m-am aplecat imediat să scot din ascunzătoare celelalte hârtii – mesajul de la spiritul soțului meu și catrenul profetului –, pe care le-am despăturit și le-am așezat una lângă alta pe birou.

Catherine, de dragul tău fac asta de dragul tău de data asta vin
Singurul meu moștenitor adevărat va domni
Distruge ce ai mai aproape de inimă
Distruge ce ai mai aproape de inimă

Un fir adevărat mai este încă
Reia-l și vei opri năvala răului
Rupe-l și Franța însăși va pieri
Înecată în sângele fiilor ei

Am ridicat ochii de pe foile de hârtie și i-am închis. În mintea mea, Navarra zăcea încă gemând la picioarele mele, în chinurile morții. Buzele îi tremurau, încercând să rostească un singur cuvânt:

Catherine

M-am aplecat și i-am pus degetele pe buze, ca să-l împiedic să vorbească:

— N-am venit tocmai de la Florența, domnule, ca să te las să mori, i-am șoptit.

M-am lepădat de rațiune ca de o povară și am ieșit în noapte.

Când am pășit pe coridor, cei trei străjeri care îmi păzeau ușa se întoarseră surprinși spre mine.

— *Madame la Reine*, mă salută în șoaptă șeful lor, în timp ce ceilalți făcură o plecăciune grăbită.

N-avea mai mult de optsprezece ani; era un băiețandru voinic, cu părul roșu și cu fața plină de pistrui; genunchii, care îi ieșeau de sub poala kiltului roșu, erau și ei pistruiați.

— Ora de începere e foarte aproape. Vă rog, ar fi mai prudent să rămâneți în apartament.

— Unde e căpitanul tău? Trebuie să vorbesc imediat cu el!

— Iertați-mă, *Madame*, dar e foarte ocupat în momentul acesta; s-ar putea să ne ia ceva timp până să vi-l aducem.

— Dar nu este timp!

Am scrutat nehotărâtă umbrele de pe coridor. De când începuseră tulburările în oraș, candelabrele de pe pereți rămâneau aprinse noaptea, pentru gărzile care patrulau.

— Mă duc eu la el, am hotărât. Unde e?

Băiatul șovăi, apoi îmi șopti abia auzit:

— *Madame*, așteaptă semnalul lângă apartamentele regelui de Navarra.

M-am uitat încruntată de-a lungul holului strâmt și prost luminat. Dincolo de el începea galeria lungă care lega vechea fortăreață de aripa nouă dinspre sud-vest, unde locuiau Navarra și suita lui. Dacă mergeam cât puteam de repede, puteam ajunge la destinație în câteva minute; chiar și așa ar fi putut fi prea târziu.

Mi-am ridicat fustele și am luat-o la fugă. Șeful străjerilor se luă după mine șușotind furios:

— *Madame la Reine!* Vă rog! Trebuie să vă asigur securitatea!

— Atunci asigură-mi-o! i-am răspuns scurt, dar n-am încetinit.

Mă depăși fără greutate și se așeză în fața mea, cu mâna pe garda sabiei.

— Jură, i-am zis eu gâfâind, că mă ajuți să-l găsesc pe Navarra și să-l salvez! E o greșeală îngrozitoare – nu trebuie să moară!

— Jur, *Madame*, îmi răspunse el.

Am urcat în fugă la etajul al doilea, unde erau apartamentele lui Carol și Eduard, apoi am luat-o spre vest, prin coridoarele strâmte, cu tavanul scund. Acestea dădeau în holurile mai largi ale galeriei care duceau la aripa cea nouă, construită de socrul meu.

Galeria era blocată de un cordon de soldați, orientat spre vest: patru halebardieri elvețieni, fiecare având crucea albă pătrată pe pieptul și pe spinarea tunicii, fiecare purtând o suliță lungă cu o lamă ascuțită ca briciul în vârf. Îi însoțeau patru scoțieni în kilturi – doi cu archebuze, doi cu săbii late.

— Faceți loc pentru Maiestatea Sa! rosti gâfâind însoțitorul meu când ne apropiarăm de ei.

Cei opt se întoarseră toți deodată spre noi, neputând să-și creadă ochilor.

— Isuse, făcu unul dintre ei.

Urmă un freamăt scurt de plecăciuni abia perceptibile.

— *Madame la Reine!* exclamă șeful gărzii cu glas scăzut. Nu puteți intra aici! Vă rog să vă întoarceți în apartamentul Maiestății Voastre!

Ochii îi scânteiau de enervare. Își șterse sudoarea care-i șiroia de sub beretă și strălucea în lumina candelabrului de deasupra capetelor noastre.

— Trebuie să vorbesc cu căpitanul vostru, i-am spus nerăbdătoare. Navarra trebuie cruțat. Lasă-mă să trec!

— Ora atacului e foarte aproape, *Madame la Reine*. Nu îndrăznim să vă dăm drumul înăuntru.

Am început să mă împing în soldați, profitând de reținerea lor de a atinge o persoană regală, dar halebardierul îmi tăie calea.

— N-am timp de certuri! i-am spus scurt, fără să mă ostenesc să vorbesc încet. E o chestiune de viață și de moarte! Dacă ții la viața ta, dă-te la o parte *în clipa asta*!

— Pentru siguranța Înălțimii Voastre, îi voi duce eu căpitanului un mesaj.

Tonul îi era lingușitor, privirea nesinceră. Dacă mă încredeam în el, Navarra era mort. Am făcut un pas în dreapta și el mă imită, politicos, dar hotărât.

— Du-mă înăuntru, i-am cerut străjerului meu pistruiat.

Tânărul puse mâna pe mânerul sabiei lui de oțel.

Prin zidurile palatului răzbătu un sunet ce-i făcu pe bărbați să încremenească: dangătul jalnic, gros, al clopotului de la Saint-Germain. Bătu o dată, de două ori…

Pe o stradă din apropiere, ducele de Guise și oamenii lui spărgeau ușile Hotelului Béthizy.

S-ar putea să fie deja prea târziu, șopti Ruggieri în mintea mea.

La a treia bătaie am îmbrâncit străjerii și am trecut. Tânărul meu apărător se trezi din buimăceală și mă urmă. Ceilalți nu îndrăzniră să-și părăsească posturile; nu le-am luat în seamă șoaptele furioase și am luat-o la fugă prin galerie.

A fost un drum lung și greu, printre tablouri, statui și fresce superbe, încadrate în stucaturile aurite ale lui Cellini. În dreapta noastră, ferestrele înalte dădeau în curtea palatului, unde, lângă o minunată statuie de marmură reprezentându-l pe Vulcan aplecat deasupra nicovalei, cu o lance proaspăt făurită ridicată spre cer, erau plasate grupuri de halebardieri și de arbaletrieri. Prin ferestrele ridicate intra o adiere fierbinte care mișca flăcările candelabrelor, făcându-le să arunce pe ziduri umbre amenințătoare. Mă durea într-o parte, începeam să-mi pierd suflul, dar nu îndrăzneam să-mi încetinesc goana. Pe măsură ce ne apropiam de aripa de sud-vest auzeam strigăte: atacul începuse.

Galeria se oprea brusc într-un coridor care era și palierul unei scări. Când am început să urcăm, de noi se ciocniră doi bărbați în cămăși de noapte care coborau țipând de la etajul de deasupra:

— *Aidez-nous!* Ajutați-ne!

— Faceți loc să treacă regina! urlă tânărul scoțian trăgând sabia.

Ochii îngroziți ai victimelor nu păreau să ne vadă; își continuară țipând fuga pe scară în jos, spre ieșirea în curte.

Neluând în seamă zgomotul asurzitor făcut de cei care coborau în fugă, ne-am văzut de drum și am intrat pe holul de la aripa cea nouă. Curând am ajuns la intrarea în anticamera lui Navarra. În pragul ușii deschise zăcea un bărbat gol, prăbușit pe o parte – cu păr blond, cu mușchi frumos sculptați, de om tânăr, și cu o tăietură sângerândă la îmbinarea dintre gât și umăr; șiroaie întunecate îi străbăteau pieptul lipsit de păr și coastele și se scurgeau pe podeaua de marmură. De dincolo de el, din anticameră se auzeau strigătele și gemetele luptei.

— *Madame la Reine*, îmi ordonă tânărul scoțian, puneți-vă mâinile pe șalele mele și prindeți-vă de mine! Nu ridicați capul!

M-am supus fără măcar să roșesc, lipindu-mă de spinarea lui leoarcă de sudoare. Am urcat două trepte și am pătruns în anticamera luminată doar de lampa care se zărea pe ușa deschisă a dormitorului. În întuneric se zăreau totuși brațe agitându-se, săbii mânuite cu mișcări șuierătoare, trunchiuri zbătându-se, toate acestea însoțite de icnete, strigăte, înjurături. Întreaga încăpere devenise o încâlcitură de trupuri, dar n-am stat să le identific. Am băgat capul între umeri și m-am apucat mai strâns de centura din piele groasă care strângea șoldurile înguste ale apărătorului meu. Când ridică sabia, mușchii spatelui i se încordară; m-am cutremurat simțindu-l cum o izbește de altă sabie.

— Moarte hughenoților! urlă cineva.

— Moarte asasinilor catolici! îi răspunse un glas răgușit.

— Navarra! am țipat eu, dar vorbele îmi erau înăbușite de trupul scoțianului. Navarra, sunt eu, Catherine!

— Venim cu intenții pașnice, urlă scoțianul duelându-se în continuare. Faceți loc să treacă regina!

În fața noastră se auzi un bolborosit oribil; am simțit mușchii străjerului meu relaxându-se când lăsă sabia jos. Am mai înaintat două trepte; pe cea de-a doua aproape că m-am prăbușit peste un cadavru și am fost nevoită să dau drumul o clipă centurii de piele ca să-mi ridic fustele încurcate și să sar peste el.

Peste tot în jurul nostru, nevinovații strigau după ajutor. Scoțianul dădu peste unul de-ai lui și începu să vorbească cu el, zbierând pe limba lor; am auzit cuvântul *Navarra*. Centura de piele mă trase înainte, spre ușa dormitorului. M-am împiedicat iar de un picior întins pe podea și am scăpat centura din mână. Scoțianul meu se întoarse repede și mă ajută să mă ridic.

Am reușit să mă uit în sus. În cadrul ferestrei se contura silueta neagră a unui bărbat; în dreptul umărului îi plutea o flăcăruie, mai mică decât a unei lămpi. Am simțit miros de fitil ars și scoțianul meu scoase un urlet.

Urmă o bubuitură asurzitoare. Scoțianul se prăbuși pe spate, făcându-mă și pe mine să cad în genunchi. Am reușit să ies de sub trupul inert; ochii deschiși îi licăreau în întuneric. L-am pipăit înnebunită, încercând să-i simt bătăile inimii, pieptul ridicându-se și coborând în ritmul respirației, dar n-am găsit nimic; degetele mi-au nimerit

într-o gaură fierbinte pe care o avea în dreptul inimii. Mi-am tras imediat mâna.

În timp ce archebuzierul își încărca arma din nou, m-am ridicat în picioare și am intrat împleticindu-mă în dormitor. Acolo era mai multă lumină, de la o lampă care stătea la căpătâiul patului, dar și mai mult haos; vreo douăsprezece trupuri – de hughenoți goi sau în cămăși de noapte subțiri, de soldați elvețieni, de străjeri scoțieni – erau prăvălite pe podea, iar supraviețuitorii continuau să se lupte.

De cealaltă parte a patului, căpitanul gărzilor își încrucișa sabia cu un hughenot chel, care blestema în gura mare.

— *Madame la Reine!* Doamne! strigă el când mă zări.

Nu îndrăzni să-și părăsească adversarul și să se repeadă la mine. Lângă el, la picioarele patului – luptându-se cu cinci oameni deodată – se afla Navarra.

Era în cămașă albă și pantaloni negri, de parcă nu îndrăznise să se dezbrace de tot. Sudoarea îi lipise părul de țeastă și cămașa de trup. Ochii îi scăpărau, fața schimonosită îi lucea de transpirație și mânuia sabia împotriva unui scoțian la fel de înverșunat ca el. La strigătul căpitanului, întoarse iute capul spre mine și rămase cu gura căscată, uluit.

— Navarra! l-am strigat eu băgându-mi capul între umeri ca să mă feresc de săbiile șuierătoare.

Am trecut bâjbâind de alți doi oameni care se luptau, și de încă unul. Am întins mâna spre el, neștiind dacă mi-o va apuca sau mi-o va reteza. În timpul ăsta, o siluetă îmi tăie calea.

Era hughenotul cel uriaș, cu părul alb, care mă amenințase la cina cu public; ținea o sabie scurtă la nivelul taliei. Se uită la mine cu ură, dezvelindu-și dinții mari și galbeni și trase sabia în spate, ca s-o poată înfige mai bine în mine. M-am tras îndărăt clătinându-mă; piciorul mi-a călcat peste un trup căzut și m-am prăbușit la pământ, dând neajutorată din mâini.

Uriașul se aplecă rânjind deasupra mea, dar se rostogoli imediat într-o parte, lovit în moalele capului de latul unei săbii. Lângă mine apăru Navarra, cu ochii plini de furie, de nedumerire și de disperare. M-am uitat la el plină de speranță: nu mă omorâse.

— Catherine! mă strigă el abia auzit în vacarmul din încăpere.

— Am venit să te ajut! Ține-te după mine, ca să mergem într-un loc sigur! am strigat eu.

Dar Henric nu reuși să audă ce spun; clătină din cap și-mi întinse mâna, ajutându-mă să mă ridic. Peste umărul lui am zărit o tunică cu cruce albă și un braț înarmat întinzându-se spre el. Am strigat tare și Navarra s-a întors iute, trăgându-și trunchiul în spate, într-un efort disperat de a evita lovitura. Nu reuși; sabia îi despică țeasta cu o bufnitură și Henric se prăbuși pe podea.

Am căzut în genunchi lângă el. Pleoapele i se mișcau spasmodic.

— Ajută-ne! reuși el să șoptească, apoi încremeni.

Din frunte îi izvora un șuvoi sclipitor de sânge, ce se împrăștia pe covor. Gâfâind, mi-am desfăcut capotul, am înșfăcat poalele cămășii și le-am apăsat cu toată puterea pe rană. Deasupra noastră, elvețianul își trăgea brațul înapoi, ca să-i dea lovitura de grație.

M-am târât și am acoperit trupul lui Navarra cu trupul meu.

— Dacă-l omori, o omori pe regină! am urlat eu.

Sub mine, Navarra se mișcă și gemu. Uluit, soldatul lăsă sabia în jos și se dădu un pas îndărăt. Căzu și el deodată și în spatele lui l-am întrezărit pe tânărul prinț de Condé, cu fața descompusă, cu ochii holbați. Când îl văzu pe Henric sângerând, scoase un țipăt scurt, apoi își scoase cămașa de pe el și mi-o aruncă. Am dat la o parte juponul năclăit; rana sângera încă, dar craniul nu era spart. I-am legat cămașa în jurul capului și m-am uitat la Condé, care-și aplecase urechea spre mine.

— Ajută-mă să-l scot de-aici! i-am strigat.

Condé nu stătu pe gânduri. Mă ajută să mă ridic, apoi l-am ridicat și pe Henric în picioare. Ginerele meu se clătina amețit, dar pricepu că trebuie să-și pună brațul pe umerii mei; am pornit amândoi împleticindu-ne în urma lui Condé, care deschidea calea cu sabia printre elvețieni și scoțieni; unii dintre aceștia se opreau, dându-se înapoi nedumeriți când mă vedeau.

— De ce? hohoti Henric când reușirăm să ne strecurăm în anticameră, unde lupta se oprise brusc.

Pe podeaua de marmură zăceau măcelăriți vreo douăzeci de hughenoți. Nu i-am răspuns.

— Pe aici, i-am zis prințului de Condé, a cărui privire era rezervată, dar lipsită de ranchiuna pe care o simțisem mereu în ea.

Am luat-o spre est, coborând scara – pe care acum era liniște – și am intrat în galeria pustie. Perdelele erau umflate ușor de o adiere

umedă. Cu două etaje mai jos, în curte, victimele se îngrămădeau în umbra imensă a lui Vulcan. Henric scoase un vaiet și se opri în dreptul unei ferestre, uitându-se cu ochii măriți de groază.

Mai bine de o sută de hughenoți înnebuniți de spaimă fugiseră în curte, unde dăduseră peste soldații elvețieni care-i așteptau cu arbalete și halebarde. De-a lungul zidului dinspre vest erau îngrămădite mormane de cadavre; la lumina torțelor se vedeau vreo zece oameni care se înghesuiau țipând unii în alții, în timp ce arbaletrierii îi împingeau pas cu pas, pe dalele însângerate, spre lamele ascuțite ale halebardierilor. Eu dădusem ordinul acesta, pentru că mă temeam de război, pentru că nu mai voiam să moară oameni.

De Condé era negru la față; era prea copleșit ca să mai scoată vreun cuvânt.

— De ce? gemu Henric din nou, întorcându-se spre mine. De ce ne faceți asta?

— N-avem voie să ne oprim aici, am zis eu, altfel ne găsesc și vă omoară pe amândoi. Haideți.

Am luat o torță de pe perete și i-am condus până la o ușă mică de pe la jumătatea galeriei, în spatele căreia era o scară strâmtă în spirală – un drum cunoscut numai de membrii familiei regale. Aerul era de-a dreptul irespirabil, iar Navarra se clătina rău pe picioare, dar am reușit în cele din urmă să coborâm trei niveluri, până la binecuvântata răcoare a pivnițelor. I-am dus pe lângă butoaiele de vin vechi, uriașe, până la o celulă de închisoare; am luat cheia ruginită care atârna pe perete și am deschis-o. Condé își ajută vărul să ajungă la una dintre scândurile agățate de tavan care slujeau de paturi; Henric se așeză și se rezemă de peretele peticit cu lut. Eu am rămas afară, am închis gratiile și le-am încuiat. Zgomotul fiarelor trântite îi făcu pe amândoi bărbații să tresară.

De Condé se repezi la ușă:

— Ce aveți de gând cu noi? O execuție publică?

— Am de gând să vă țin aici până mă hotărăsc ce e de făcut mai departe. E singurul loc unde sunteți în siguranță. Jur pe ce am mai sfânt că n-am să vă fac nici un rău.

Henric își scoase legătura însângerată de la cap și rămase cu ochii la ea, cu un aer nedumerit.

— De ne omorâți tovarășii? făcu el năuc și îndurerat.

— Fiindcă voi ați vrut să ne omorâți pe noi! i-am strigat eu. Fiindcă armata voastră e în drum spre Paris. Fiindcă ați vrut să ne ucideți pe mine și pe Eduard și să-i furați fiului meu tronul.

Tinerii căscară amândoi ochii de parcă tocmai m-aș fi dezbrăcat de cămașa de noapte.

— Sunteți nebună, șopti Condé. Nu există nici o armată.

Navarra își duse mâna cu grijă la fruntea care încă îi sângera și strânse din ochi, de parcă lumina lămpii îi făcea rău.

— Cine a născocit minciunile astea?

— Am interceptat scrisoarea ta către comandantul trupelor tale, în care vorbești despre complotul prin care urma să ataci Parisul și să îl forțezi pe Carol să abdice.

— Mințiți! spuse de Condé. Mințiți ca să aveți pretext să ne declarați război! Pardaillan, la Rochefoucauld, toți gentilomii mei… I-ați ucis pentru o minciună!

Începu deodată să plângă amar, cu capul în mâini. Navarra îi puse o mână pe umăr și se întoarse spre mine:

— Aduceți-mi scrisoarea și-o să vă demonstrez că e un fals. N-am comis nici o crimă, în afară de a fi tolerat măgăriile lui Coligny legate de Olanda spaniolă. *Madame la Reine*, pentru numele lui Dumnezeu, trebuie să opriți nenorocirea asta. Toți oamenii mei…

Glasul i se frânse și trecură câteva clipe până să continue:

— Cincizeci dintre oamenii mei și-au lăsat apartamentele lor și au venit să doarmă la mine pe podea, fiindcă se temeau pentru mine după atentatul împotriva amiralului. Și acuma sunt morți…

Lăsă capul în jos și scoase un hohot prelung.

— Și cu armata cum rămâne? l-am întrebat inflexibilă. Iscoadele lui Eduard spun că e pe drum și că în noaptea asta o să-și așeze tabăra sub zidurile Parisului.

— Nu există nici o armată! urlă de Condé. Anjou minte, cu tot cu iscoadele lui! Doamnă, fiul dumneavoastră cel mic e la fel de nebun ca fratele lui, dar mai periculos!

— Cum îndrăznești să-l insulți? am țipat eu încleștându-mi mâinile pe gratiile care ne despărțeau, dar furia mea era amestecată acum cu multă confuzie. Ați venit aici înarmați de război. Ați venit pregătiți de luptă.

Henric ridică capul; fața îi era atât de schimonosită de durere, că nici nu putea deschide ochii ca să se uite la mine.

— Am venit înarmați fiindcă ne temeam pentru viețile noastre, spuse el și lăsă din nou capul în jos.

Atenuate de piatră și pământ, clopotele de la Saint-Germain bătură al patrulea ceas după miezul nopții. Sus pe cer, steaua Algol intra în opoziție cu Marte: Coligny și cei vreo două sute de hughenoți care patrulau în jurul Hotelului Béthizy erau morți. Mâinile mele își slăbiră încleștarea; palmele îmi alunecară de-a lungul drugilor de fier; povara faptelor mele mă făcu să cad în genunchi. Eu eram autoarea acestui dezastru – eu și dragostea mea pentru fiii mei care n-ar fi trebuit să existe.

— Ajută-mă, Doamne, am șoptit. Ajută-ne, Doamne, pe toți!

Patruzeci şi şase

Am găsit scara care ducea din pivniță la etajul al doilea al aripii de sud și pasajul secret spre apartamentul ducelui de Anjou; de câteva ori mi s-au muiat genunchii și am fost nevoită să mă reazem de pereți ca să-mi trag sufletul. Am ajuns, tremurând toată, în cămăruța de lângă dormitorul lui Eduard. Pe patul mic dinăuntru moțăia Lignerolles, care se ridică icnind în capul oaselor când auzi scârțâitul ușii. Aprinse imediat lampa și, văzându-mi hainele pline de sângele lui Henric, țipă.

— Cine-i acolo? strigă Eduard din dormitor.

Îmbrăcat numai într-o cămașă de noapte subțire, Lignerolles sări și mă prinse de braț; tremuram atât de tare, că abia mă puteam ține pe picioare.

Eduard apăru în ușă, strângându-și halatul de mătase în jurul trupului gol. M-am uitat la el ca și cum îl vedeam prima oară în viață: chipul lui nu era, ca al meu, încordat, chinuit, năucit de durere și vinovăție; când mă văzu, rămase cu gura căscată și mă luă de braț. Mă scoase repede din dormitor – unde Robert-Louis cel blond stătea în pat, gol, cu cearșaful tras până la piept și cu ochii cât cepele – și mă duse în anticameră, unde mă așeză într-un fotoliu.

— Doamne! strigă el. *Maman*, sângerezi!

Se întoarse iute spre Lignerolles și spre străjerii și valeții care apăruseră lângă noi:

— Pentru numele lui Dumnezeu, aduceți un doctor! Și un lighean, și pânză curată!

Se întoarse înapoi spre mine și se ghemui lângă fotoliu.

— Unde ai fost rănită?

I-am pus pe umăr mâna care-mi tremura îngrozitor:

— Nu-i nevoie de doctor. Nu sunt rănită.

— Dar sângele ăsta… făcu el atingându-mi părul.

M-am uitat la coada împletită care-mi atârna pe umăr și-am văzut că și ea era plină de sângele lui Henric.

— Am fost nebună, am vorbit eu cu greu. Am făcut greșeala să plec din apartamentul meu. Erau hughenoți… M-au mânjit cu sângele lor.

— Dar cum… De unde vii? insistă Anjou uitându-se spre cămăruță.

Mi-am ferit privirea și nu i-am răspuns.

Lignerolles aduse un lighean cu apă de flori de portocal și un prosop; Eduard muie prosopul în lighean și mă șterse ușor pe față. Prosopul se umplu de sânge.

— Uită-te la capotul ăsta frumos, zise el cu glas blând. E distrus… De unde-ai adunat atâta sânge pe el? *Maman*, nu-ți stă în fire să fii așa necugetată.

Îmi băgă mâna murdară în lighean și mi-o spălă ușurel.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce-ai făcut?

Am ridicat ochii spre el:

— Eduard … Scrisoarea lui Navarra pentru comandantul trupelor lui… Trebuie s-o văd imediat.

— De ce? întrebă el după ce stoarse prosopul.

— Pentru că s-ar putea să fie un fals.

Ochii lui, care până atunci mă priviseră cu toată intensitatea, se voalară abia perceptibil.

— Imposibil.

— De ce? O ai de la șeful Gărzii Civile, nu-i așa? E de încredere? Iscoadele tale sunt de încredere?

— Dacă n-ar fi de încredere, nu l-aș fi însărcinat cu apărarea cetății. Sigur că e de încredere, și iscoadele de asemenea! Ce întrebare e asta?

— Aș vrea să văd scrisoarea lui Navarra, te rog, am insistat. Sunt convinsă că e încă în posesia ta.

Se încruntă, nevenindu-i să creadă ce auzea, și scoase un oftat exasperat:

— N-am idee unde e. Am să-l pun dimineață pe secretarul meu s-o caute.

— Și aș vrea să vorbesc cu iscoada ta. Cea care a raportat că armata hughenotă e în marș spre Paris. Aș fi curioasă unde se află trupele acum.

— Nu mă crezi, spuse el cu un râs scurt, nervos, cum râsese și vărul meu Ippolito când îl întrebasem de amantele lui.

— Vreau doar să văd cu ochii mei dovada.

Eduard se înfurie brusc, la fel cum făcuse și Ippolito.

— Ce rost au toate astea? Ce poți să câștigi acum dacă cercetezi niște dovezi care și-au produs deja efectul devastator? Sunt morți toți; nimic nu-i mai poate învia! Chiar dacă am făcut o greșeală teribilă, tot răul spre bine – n-o să ne mai poată niciodată târî în război, niciodată! Ai vorbit cu cineva, adăugă el mijindu-și ochii și încleștându-și degetele în carnea moale a brațului meu. Cu cine? Cine ți-a spus minciunile astea?

M-am uitat în ochii lui perfizi și mi s-a frânt inima; mă manipulase mai ceva decât pe nevinovata lui soră. Apoi m-am uitat peste umărul lui, pe fereastra care dădea spre curtea transformată în abator. Știa, evident, că fratele lui e bolnăvicios și că n-o să trăiască mult; Navarra și hughenoții lui ar fi fost singura amenințare reală pentru urcarea lui pe tron. Coligny îi oferise pretextul de a scăpa de principalii rivali.

N-ar fi trebuit să fiu surprinsă de cruzimea fiului meu, având în vedere ce-i făcusem eu mamei lui.

— Cosimo Ruggieri, am șoptit. Mi-a spus că o să fiu trădată.

Trupurile celor uciși au zăcut în curte mai bine de o zi, căci soldații care-i măcelăriseră erau puși acum să apere palatul. Sub soarele nemilos, duhoarea devenise de nesuportat; am închis ferestrele, în ciuda căldurii, dar muștele tot reușeau să intre, ca și mirosul, de altfel, care ni se impregnase în haine și-n păr. Eu una am tras draperiile și nimeni nu m-a putut convinge să mai ies din apartamentul meu.

Pe străzile Parisului, luptele mai ținură cinci zile; noi, cei din familia regală, stăteam speriați după zidurile întărite ale Luvrului, ascultând strigătele și zgomotele făcute de cei ce băteau la porțile palatului. Oamenii interpretaseră în mod greșit atacul din strada Béthizy și împărțirea de arme către catolicii care voiau să se apere. Se răspândise cu iuțeala fulgerului zvonul că regele le ordonase cetățenilor să-i atace pe hughenoți.

În răstimp de o săptămână, în Paris și în țară muriră șaptezeci de mii de oameni nevinovați. Răspunderea atacului îmi era pusă, pe bună dreptate, mie în spinare: *Doamna Șerpoaică* mi se spunea acum, și *Regina neagră.*

N-am să-i opresc să spună adevărul. Dar acum poporul meu adoptiv crede că am plănuit atacul de la bun început, ademenindu-i la Paris întâi pe Coligny, apoi pe Navarra, ca parte a strategiei mele de a eradica mișcarea hughenotă.

Atacul lui de Guise asupra lui Coligny a fost un succes răsunător. Doi soldați de rând au dărâmat cu lovituri de picior ușa dormitorului în care zăcea Coligny, vegheat de doctorul Paré. Când i s-a cerut să se prezinte, Coligny nu s-a opus, dar i-a privit disprețuitor pe soldați, spunând că ar fi trebuit să fie ucis de un gentilom, nu de niște neciopliți. Ca răspuns, unul dintre neciopliți i-a străpuns amiralului pieptul cu sabia și l-a aruncat pe fereastră. Cadavrul s-a întâmplat să cadă chiar la picioarele ducelui de Guise, care a fost încântat.

De acolo l-au luat în primire catolicii răzbunători: l-au castrat, l-au târât prin oraș, apoi au aruncat leșul mutilat în Sena. De Guise mi-a adus cu mândrie capul, învelit într-un săculeț de mătase, care însă nu reușea să oprească duhoarea copleșitoare. Am întors oripilată capul și am poruncit să fie îmbălsămat.

Pe Henric și pe vărul lui am reușit să-i țin departe de ghearele lui Anjou. În ziua în care a murit Coligny, m-am dus într-ascuns la Margot și i-am spus de trădarea fratelui ei; apoi am mers amândouă la Carol și i-am prezentat dovezile nevinovăției lui Henric. L-am convins ușor pe Maiestatea Sa că Navarra și Condé – în calitatea lor de prinți de sânge regal – trebuie cruțați, și l-am făcut să emită un ordin în consecință. Ceva mai târziu, după ce luptele s-au mai potolit, m-am dus la șeful Gărzii Civile, care mi-a confirmat că nici o armată hughenotă nu se apropia de Paris și că el personal nu interceptase nici o scrisoare de la Navarra către comandantul trupelor lui. Scrisoarea i-o arătase Eduard; șeful Gărzii Civile, la fel ca mareșalul Tavannes și alți comandanți militari, avusese încredere în cuvântul ducelui de Anjou.

Eduard nu mi-a arătat niciodată scrisoarea presupusă a fi fost scrisă de Navarra și niciodată nu ne-am mai încrezut unul în celălalt. I-am destăinuit lui Navarra vinovăția lui Anjou: mi-a fost recunoscător, deși era îndurerat de pierderea tovarășilor și coreligionarilor săi și nemul-

țumit că, pentru propria lui siguranță, îi cerusem să se reconvertească la catolicism și să rămână la Luvru, în regim de arest la domiciliu.

Masacrul început în Noaptea Sfântului Bartolomeu l-a afectat foarte rău pe Carol. Din clipa aceea a început – spre marea bucurie a lui Eduard, fără îndoială – să se îndrepte cu pași repezi spre moarte.

Veni luna septembrie, aducând cu ea potolirea arșiței și a violențelor. Când porțile palatului se deschiseră din nou – la o săptămână și o zi după asasinarea amiralului Coligny – mi-am primit primul vizitator în spatele ușilor închise ale cabinetului meu.

Cosimo Ruggieri nu mai arăta de parcă anii l-ar fi ocolit: în lumina lămpii i se vedeau foarte clar firele argintii din păr și din barbă, cutele adânci de sub ochii negri, obrajii căzuți. Era foarte slab, scheletic de-a binelea, urâțenia trăsăturilor lui neregulate l-ar fi făcut pe cel mai viteaz copil să alerge plângând în brațele maică-sii. Renunțase la obișnuita culoare roșie și acum era îmbrăcat din cap până-n picioare în negru, ca un hughenot.

Când intră, mă găsi așezată la biroul meu ca de obicei, ca și cum scurtă vreme ar fi trecut de la ultima noastră întâlnire, și tot ca de obicei, îmi făcu o plecăciune adâncă. Dar când ridică ochii spre mine și veni vremea să rostească un salut, cuvintele îi muriră pe buze. Mă privi șocat.

— Cosimo, am spus eu, ridicându-mă și ocolind biroul – poate ca să-i iau mâna, poate ca să-l îmbrățișez, n-aș putea să spun.

Dar înainte să ajung lângă el, picioarele și nervii m-au lăsat și m-am prăbușit în genunchi, zdrobită de durere.

Ruggieri îngenunche lângă mine. M-am agățat de el plângând.

Când am putut din nou să vorbesc, i-am spus printre hohote:

— Au revenit… visele rele. Nici n-am apucat să îngropăm toți morții și visele s-au întors. Am să fac ce trebuie să fac: am să-mi omor fiii, cu mâna mea dacă e nevoie, numai să se oprească. M-ai avertizat și n-am vrut să te aud. Dar acum te ascult.

Expresia feței îi era deschisă și aspră, lipsită de farmecul misterios al magicianului; lacrimile aninate de pleoape, care-i sclipeau în lumina lămpii, mă fascinau.

— Nu mai e nevoie de sânge, murmură el. Trebuie doar să eliberezi demonul și să lași astrele să-și urmeze cursul.

Am clătinat din cap, fără să înțeleg.

Îmi aminti cuvintele pe care mi le spusese spiritul soțului meu: *Distruge ce ai mai aproape de inimă.*

A fost o treabă ușoară, pe care am făcut-o în locuința lui Ruggieri: magicianul a trasat un cerc, a pus perla însângerată pe altar, a invocat un nume barbar. Când demonul a apărut – anunțându-și prezența prin creșterea bruscă a flăcărilor lumânărilor și prin pielea de găină de pe brațele mele – i-a mulțumit și l-a dezlegat de însărcinare. Nemaiavând nici un sprijin supranatural, fiii mei aveau să-și găsească sfârșitul curând.

Ruggieri a vrut să ia perla lipsită de puteri, dar am pus eu prima mâna pe ea.

— Asta îmi aparține, i-am spus.

Trăsura ne purtă pe străzi tăcute până pe cheiurile Senei, iar vizitiul speriat așteptă până ce eu și cu Ruggieri am coborât printre gunoaiele împrăștiate pe-acolo până la malul noroios.

Cerul era limpede în ziua aceea, și aerul proaspăt; cu o zi înainte, o furtună puternică spălase praful și duhoarea care năpădiseră orașul. Pentru o clipă am rămas cu ochii la turlele gemene ale Catedralei Notre-Dame și la grațioasele fleșe ale Bisericii Sainte-Chapelle – priveliște ce îl umplea de dor pe tizul bărbatului meu, Henric de Navarra. Apoi am ridicat brațul și am azvârlit perla în apele murdare; după ce săltă de două ori pe suprafața fluviului, se scufundă în tăcere.

Nici eu n-am scos nici un sunet; dacă nu m-ar fi prins Ruggieri în brațe, aș fi căzut.

— Mi-am ținut promisiunea, am șoptit în cele din urmă.

Magicianul nu zise nimic; știa că nu vorbesc cu el.

— Mi-am ținut promisiunea, iubitul meu, am repetat mai tare. Pe tronul Franței va sta întotdeauna un moștenitor al Casei de Valois. Singurul tău moștenitor adevărat va domni.

Egoismul meu orb, refuzul meu de a mă da la o parte și a-l elibera pe soțul meu, ca să-și poată găsi soția cuvenită, dăduseră naștere la nenorociri pe care mintea omenească nu le putea cuprinde. Povara lor mă țintuia la pământ și mă împiedica să scot vreo vorbă, dar Ruggieri mă duse înapoi la trăsură înainte să mă risipesc și eu în aer, precum funesta vrajă.

Epilog

În noaptea aceea am visat din nou.

Am visat apropiata moarte a lui Carol, tusea și febra, cearșafurile năclăite de sânge, schimbate oră de oră. Știind că faptele mele îi grăbiseră agonia, stăteam la căpătâiul lui plângând și ascultându-i ultimele cuvinte: *Ma mère… Eh, ma mère…*

L-am visat și pe Eduard, am visat nebunia, minciunile și cruzimea pe care nu și le-a mai ascuns după ce a urcat pe tron și mi-a retras toate prerogativele. Am văzut brutalitățile, execuțiile, asasinatele, ura pe care a stârnit-o până când poporul s-a întors împotriva lui și și-a găsit sfârșitul, cu pântecele spintecat de pumnalul ucigaș.

L-am visat pe Henric, regele Franței și Navarrei, care, de dragul păcii, a revenit la catolicism pentru a putea fi încoronat după regulă, într-o catedrală, spunând „Parisul merită o liturghie". I-am văzut pe hughenoți și pe catolici reconciliați și o țară unită, condusă în fine de un monarh chibzuit, care a pus binele cetățenilor săi înaintea binelui propriu, un conducător atât de iubit, încât supușii l-au numit Henric cel Mare. Am văzut o Franță pacificată și prosperă.

Sânge n-am visat. M-am trezit zdrobită de durere, dar ușurată, cu rugăciuni de căință pe buze.

I-am povestit toate astea lui Ruggieri după-amiază, după ce s-a instalat cu bagajele lui puține în apartamentul cel nou pe care i-l dădusem la Luvru. Îmbrăcat într-o tunică simplă, neagră, și cu un guler la fel de simplu, părea nelalocul lui în locuința cu pereți auriți, mobilă delicată, feminină și perdele din brocart bleu, trase în lături ca să lase înăuntru lumina palidă. Ca și mine, dormise puțin în ultimele zile, de la masacru încoace; văzând cât e de obosit, am insistat să se așeze lângă mine în anticameră, în timp ce valeții se foiau prin dormitor, despachetându-i lucrurile.

— Am făcut tot ce-am putut ca să mai îndrept lucrurile, am spus eu încet. Dar nu pot să aduc înapoi toți nevinovații care au pierit. Și nu pot răbda să stau și să mă uit cum băieții mei dragi – cât ar fi ei de monștri – mor. Am avut parte de mai multă suferință decât poți duce într-o viață de om. Ajută-mă să mor și eu, Cosimo.

Își lăsă capul pe-o parte și mă privi mohorât. Ce față urâtă avea, și totuși, când o rază de soare intrată pe fereastră îi pătrunse în ochii negri, am văzut ce frumoși erau.

— Nu ți-a venit încă vremea, Catherine. Ai îndreptat lucrurile și acum noi doi trebuie să trăim încă mulți ani ca să veghem să rămână așa. Navarra mai are de înfruntat multe obstacole.

Îndurerată de această perspectivă, mi-am întors fața de la el și am închis ochii. I-am deschis iute la loc, simțind o mângâiere moale și caldă pe obraz. Ruggieri se ridicase de pe scaun și îngenunchease lângă mine; degetele i se mișcau, blânde și nehotărâte, în aerul dintre noi.

— Nu-ți pierde nădejdea, îmi spuse. Ți-am spus acum mulți ani că am să fiu alături de tine în toate încercările prin care ai să treci. Am să rămân lângă tine până la sfârșit.

— Dar sunt damnată, Cosimo, am spus eu cu amărăciune.

— Atunci suntem damnați împreună, Caterina Maria Romula de Medici.

L-am privit lung, amintindu-mi cuvintele pe care le rostise în ziua în care murise prostituata. Afecțiunea și loialitatea lui fuseseră mai profunde și mai constante decât ale mătușii Clarice, ale soțului meu, ale propriilor mei copii. Exact cum fusesem eu dispusă să risc totul pentru Henric, Cosimo fusese dispus să riște totul pentru mine. La gândul acesta, inima mea neagră se deschise, șovăielnică.

— Numai din dragoste, am șoptit.

— Numai din dragoste, repetă el solemn, întinzând iar mâna spre mine.

L-am luat de mână, l-am tras spre mine și l-am sărutat.

Cuvânt de încheiere

Henric de Navarra – pe care noi îl cunoaștem mai bine ca Henric al IV-lea, iar concetățenii săi ca Henric cel Mare – a fost primul monarh din Casa de Bourbon și, cu siguranță, cel mai iubit. Căsătoria sa cu Margot a fost după mai mulți ani anulată, iar el s-a recăsătorit cu Maria de Medici, cu care a avut mai mulți copii.

Caterina de Medici a trăit până la venerabila vârstă de șaizeci și nouă de ani. A fost un astrolog asiduu, un geniu al matematicii și – după părerea multor istorici francezi – cea mai inteligentă persoană care a stat vreodată pe tronul Franței. Detaliile horoscopului său, așa cum sunt prezentate în carte, sunt, după umilele mele cunoștințe, corecte. S-a întâlnit de două ori cu Nostradamus și l-a numit Medic al Regatului, deși discuțiile lor n-au fost consemnate nicăieri. Visele ei profetice sunt însă consemnate: fiica sa, Margot, scria că mama ei visase moartea lui Henric al II-lea și victoria lui Eduard de la Jarnac.

Ca tânără Delfină, a fost într-adevăr în pericol de a fi repudiată și în primii zece ani de căsnicie n-a avut copii – după care a dat naștere la zece copii în tot atâția ani[1]. Așa au început zvonurile că ar fi fost ajutată de magicianul său de curte, Cosimo Ruggieri, căruia îi era foarte devotată. Colecția de talismane a Caterinei și interesul ei pentru magie sunt legendare; după moartea soțului său, i-a oferit Dianei domeniul de la Chaumont în schimbul celui de la Chenonceaux. Când Diana s-a mutat la Chaumont, s-a speriat găsind pentagrame trasate

1 Copiii despre care nu se pomenește nimic în roman sunt: Claude de France (1547-1575), ducesă de Lorena și de Bar, Louis de France (1549-1550) și François de France, duce de Alençon, Anjou, Touraine, Brabant și Château-Thierry (1555-1584). (N. tr.)

pe podele și instrumente de magie abandonate, drept care a părăsit proprietatea.

Steaua Algol – numită și Capul Gorgonei – este considerată și în ziua de azi de către astrologi astrul cel mai malefic. A intrat în opoziție cu Marte pe data de 24 august 1572, în jurul orei patru dimineața – la o oră după ce a început masacrul din Noaptea Sfântului Bartolomeu; Marte trecea prin ascendentul Caterinei, zodia Taurului. Trecerea lui Marte prin ascendentul unui individ prevestește perioade de criză extremă, care pot avea ca rezultat moartea.

Cuprins

În colecția **Raftul Denisei** au apărut

Tash Aw, *Fabrica de mătase*
Richard Ford, *Cronicarul sportiv*
Gonçalo M. Tavares, *Ierusalim*
Joseph Roth, *Spovedania unui ucigaş. Legenda sfântului bețiv*
Eduardo Mendoza, *Mauricio sau alegerile locale*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Secta Egoiştilor*
Alessandro Piperno, *Cu cele mai rele intenții*
Arnon Grunberg, *Nesuferitele zile de luni*
Jeanette Winterson, *Portocalele nu sunt singurele fructe*
Cinghiz Aitmatov, *Stigmatul Casandrei*
Sawako Ariyoshi, *Dansatoarea de Kabuki*
Naghib Mahfuz, *O mie şi una de nopți şi zile*
John Updike, *Întoarcerea lui Rabbit*
Mo Yan, *Sorgul roşu*
Arthur Japin, *În ochii Luciei*
Guillermo Martínez, *Moartea lentă a Lucianei B.*
Kurt Vonnegut, *Cutremur de timp*
Fumiko Enchi, *Ani de aşteptare*
Ismail Kadare, *Amurgul zeilor stepei*
J.M. Coetzee, *Viața şi vremurile lui Michael K*
John Cowper Powys, *Cercul nebunilor*
Subcomandante Marcos, Paco Ignacio Taibo II, *Morții incomozi*
Sara Gruen, *Apă pentru elefanți*
Niccolò Ammaniti, *Cum vrea Dumnezeu*
Zeruya Shalev, *Viața amoroasă*
Madeleine Thien, *Certitudine*
Lesley Downer, *Ultima concubină*
Irvin D. Yalom, *Minciuni pe canapea*
António Lobo Antunes, *Ordinea naturală a lucrurilor*

Jay Parini, *Ultima gară*
Yasunari Kawabata, *Vechiul oraş imperial*
Jeanette Winterson, *Sexul cireşilor*
Daniel Kehlmann, *Eu şi Kaminski*
Richard Ford, *Ziua Independenței*
Douglas Coupland, *Miss Wyoming*
Pablo Tusset, *În numele porcului*
Kate Morton, *Casa de la Riverton*
Teru Miyamoto, *Brocart de toamnă*
Amos Oz, *Rime despre viață şi moarte*
Yukio Mishima, *Zăpada de primăvară*
Steve Sem-Sandberg, *Ravensbrück*
Janice Y. K. Lee, *Profesoara de pian*
Cormac McCarthy, *Drumul*
Kurt Vonnegut, *Puşcăriaşul*
J.M. Coetzee, *Jurnalul unui an prost*
Jennifer Johnston, *Bărbatul de la gară*
Herta Müller, *Încă de pe atunci vulpea era vânătorul*
Hong Ying, *K. Arta iubirii*
Jennifer Cody Epstein, *Pictorița din Shanghai*
Chang-rae Lee, *Zbor peste Long Island*
Ismail Kadare, *Mesagerii ploii*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Evanghelia după Pilat*
Yukio Mishima, *Tumultul valurilor*
Daína Chaviano, *Insula iubirilor nesfârşite*
Amos Oz, *Să nu pronunți: noapte*
Peter Carey, *Viața mea clandestină*
Karel G. van Loon, *Fructul pasiunii*
John Updike, *Rabbit e bogat*
Joshua Ferris, *Şi atunci ne-au terminat*
Hanif Kureishi, *Am ceva să-ți spun*
Hubert Selby Jr., *Ultima ieşire spre Brooklyn*
Alonso Cueto, *Ora albastră*
Arto Paasilinna, *Anul iepurelui*
J.M. Coetzee, *Epoca de fier*
Yukio Mishima, *Confesiunile unei măşti*

Yukio Mishima, *Cai în galop*
J.M. Coetzee, *Dezonoare*
Douglas Coupland, *Tânără în comă*
Jasper Fforde, *Cazul Jane Eyre*
Julia Franck, *Femeia din amiază*
António Lobo Antunes, *Arhipelagul insomniei*
Nikos Kazantzakis, *Ultima ispită a lui Hristos*
Ismail Kadare, *Accidentul*
Stefan Merrill Block, *Povestea uitării*
Anuradha Roy, *Un atlas al dorințelor zadarnice*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Cea mai frumoasă carte din lume*
Kate Morton, *Grădina uitată*
James Meek, *Începem coborârea*
Matilde Asensi, *Totul sub Cer*
Nicole Krauss, *Un bărbat intră în cameră*
John Updike, *Rabbit se odihnește*
Giuseppe Tomasi di Lampedusa, *Ghepardul*
Tariq Ali, *Cartea lui Saladin*
Naghib Mahfuz, *Rhadopis din Nubia*
Ludmila Ulițkaia, *Daniel Stein, traducător*
Martin Suter, *Small World*
Yasunari Kawabata, *Lacul*
Ismail Kadare, *Cronică în piatră. Vremea nebuniei*
Jon Krakauer, *În sălbăticie*
Tash Aw, *Harta lumii nevăzute*
Nicole Krauss, *Marea casă*
Virginia Woolf, *Doamna Dalloway*
Horace McCoy, *Şi caii se împuşcă, nu-i aşa?*
Virginia Woolf, *Valurile*
J.M. Coetzee, *Tinerețe*
Hong Ying, *Concubina din Shanghai*
Dave Eggers, *Opera sfâşietoare a unui geniu năucitor*
Giovanni Arpino, *Parfum de femeie*
Nagai Kafū, *Komayo. Povestea unei gheişe*
Ismail Kadare, *Spiritus*
Jeanne Kalogridis, *Eu, Mona Lisa*

Taichi Yamada, *N-am mai visat de mult că zbor*
Nikos Kazantzakis, *Raport către El Greco*
Stefan Zweig, *Douăzeci şi patru de ore din viața unei femei*
Kaui Hart Hemmings, *Descendenții*
Paula McLain, *Soția din Paris*
Naghib Mahfuz, *Miramar*
Yukio Mishima, *Îngerul decăzut*
Mo Yan, *Obosit de viață, obosit de moarte*
J.M. Coetzee, *Miezul verii*
Yasunari Kawabata, *Valsul florilor*
Martin Suter, *Un prieten perfect*
Vanessa Diffenbaugh, *Limbajul florilor*
Michela Murgia, *Accabadora*
Jon Krakauer, *În aerul rarefiat*
Anuradha Roy, *Valurile pământului*
Virginia Woolf, *Orlando*
Yasushi Inoue, *Puşca de vânătoare*
Kate Morton, *Orele îndepărtate*
Yukio Mishima, *Templul de aur*
Mihail Bulgakov, *Viața domnului de Molière*
John Fante, *Vise de pe Bunker Hill*
Jan Koneffke, *Cele șapte vieți ale lui Felix K.*
Yasunari Kawabata, *Frumusețe și întristare*
Ludmila Ulițkaia, *Fetițele. Rude sărmane*
Kathryn Wagner, *Dansatoarea lui Degas*
Rui Zink, *Cititorul din peșteră*
Care Santos, *Încăperi ferecate*
Ismail Kadare, *Cina blestemată*
Yukio Mishima, *Sete de iubire*
Giovanni Papini, *Povestiri stranii*
Ann Patchett, *Fascinație*
Tom Rachman, *Imperfecționiștii*
Alessandro Baricco, *Novecento*
Sawako Ariyoshi, *Parfum de curtezană*
Alain de Botton, *Eseuri de îndrăgostit*